

Historisch Vooronderzoek

Niet Gesprongen Explosieven

NGE-Risicokaart Asten-Someren

RO-190118 versie 1.0
2 oktober 2019

AT-140 19-03-2018

Riel Explosive Advice & Services Europe B.V. • Alphenseweg 4a 5133 NE Riel Nederland • Postbus 21 5133 ZG Riel Nederland • T +31 (0) 13 518 6076 • F +31 (0) 13 518 6077 • www.reaseuro.com • info@reaseuro.com

Historisch Vooronderzoek

Niet Gesprongen Explosieven

NGE-Risicokaart Asten-Someren

Opdrachtgever	:	Gemeenten Asten en Someren
Kenmerk	:	73204/RO-190118 versie 1.0
Plaats en datum	:	Riel, 2 oktober 2019
Auteur	:	dhr. T. van Wijk, MA
Gecontroleerd door	:	dhr. J.H. Kapel, Senior OCE-deskundige
GIS-ondersteuning	:	mevr. L. van den Burg, GIS-Specialist dhr. M. van Lelieveld, GIS-Specialist
Goedgekeurd door	:	dhr. M. Taks, Hoofd Advies

REASeuro

dhr. M. Taks
Hoofd Advies

Gemeente Asten en Someren

dhr. K. van Dooren
Beleidsmedewerker

Informatiebescherming. Op grond van artikel 6:162 BW mag niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze, inclusief digitale verwerking, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van REASeuro. De opdrachtgever mag voor intern gebruik duplicaten maken.

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1 INLEIDING 6

1.1 AANLEIDING 6
1.2 ONDERZOEKSGEBIED 6
1.3 DOEL 7
1.4 METHODIEK 7
1.5 ONDERZOEKSUITSLUITINGEN 8
1.6 LEESWIJZER 8

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL 9

3 WERKWIJZE AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN 13

3.1 ALGEMEEN 13
3.2 NAUWKEURIGHEID AFBAKENING 13
3.2.1 Horizontale verplaatsing NGE in de bodem 13
3.2.2 Cartografische onnauwkeurigheid 14
3.2.3 Onduidelijke locatieomschrijving of soort NGE 15
3.2.4 Wijzigingen van straatnamen en huisnummers 16
3.3 AFBAKENING VERDACHTE GEBIEDEN 16
3.3.1 Naar aanleiding van grondgevechten 16
3.3.2 Naar aanleiding van artilleriebeschietingen 16
3.3.3 Naar aanleiding van projectielen van luchtdoelgeschut 17
3.3.4 Naar aanleiding van bombardementen 17
3.3.5 Naar aanleiding van bombardementen met staafbrandbommen 18
3.3.6 Naar aanleiding van raketaanvallen 20
3.3.7 Naar aanleiding van luchtaanvallen met boordwapens 20
3.3.8 Naar aanleiding van neergekomen vliegtuigen 20
3.3.9 Naar aanleiding van neergekomen V-wapens 21
3.3.10 Naar aanleiding van de aanwezigheid van verdedigingsstellingen 21
3.3.11 Naar aanleiding van mijnenvelden 21
3.3.12 Naar aanleiding van de inzet van vernielingsmiddelen 21
3.3.13 Naar aanleiding van munitiedump 22

4 OVERZICHT OORLOGSHANDELINGEN 23

5 ANALYSE SCHIETOEFENINGEN OP DE LIEROPSE EN STRABRECHTSE HEIDE, 1936-1941 60

5.1 SCHIETOEFENINGEN OP DE LIEROPSE EN STRABRECHTSE HEIDE, 1936-1941 60

6 ANALYSE OORLOGSHANDELINGEN MEI 1940 64

6.1 OPMARS VAN DUITSE TROEPEN, 10 EN 11 MEI 1940 64
6.2 GRONDGEVECHTEN AAN DE ZUID-WILLEMSVAART, 11 MEI 1940 65
6.2.1 Stelling te Sluis X 65
6.2.2 Stelling te Sluis XI en Someren-dorp 69
6.2.3 Schermutseling te Vaarsel 74
6.2.4 Stelling te Sluis XII 75

7 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1940 79

7.1 Bombardement Astense Peel, 28 mei 1940 79
7.2 Bombardement nabij Sluis XIII, Someren, 26/27 juni 1940 80
7.3 Bombardement nabij Berkeindje en Heieind te Someren, 8/9 november 1940 82
7.4 Bominslag Hutten, Asten, 27 november 1940 84

8 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1941 85

8.1 Bombardement te Someren, 14/15 februari 1941 85
8.2 Neerkomen van bommen te Stegen, Asten, 15 maart 1941 89
8.3 Bombardement en vliegtuigcrashes te Asten, 3/4 juli 1941 91
8.4 Bombardement te Ostade, Asten, 4/5 juli 1941 95
8.5 Bombardement op woonwagenkamp, Asten, 11/12 augustus 1941 97
8.6 Bombardement te Rinkveld, Asten, 16/17 augustus 1941 99
8.7 Bombardement en vliegtuigcrash, 27/28 december 1941 101

9 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1942 103

9.1 Brandbommen te Lierop, Someren, 30/31 mei 1942 103
9.2 Bominslag Kerkstraat Asten, brandbommen Broekstraat Someren, 6/7 augsutus 1942 104

10 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1943 109

10.1 Bombardementenen te Lierop (Someren) en Peel (Asten), 8/9 april 1943 109
10.2 Brandbommen te Someren, 27 april 1943 110
10.3 Brandbommen en vliegtuigcrash te Asten, 12/13 mei 1943 110
10.4 Bombardement en vliegtuigcrash te Asten, 21/22 juni 1943 112
10.5 Brandbommen te Diesdonk, Asten, 28/29 juni 1943 116
10.6 Bombardement en vliegtuigcrash te Asten, 22/23 augustus 1943 118

11 ANALYSE BOMBARDEMENTEN/LUCHTAANVALLEN 1944 122

11.1 Luchtaanvallen te Zuid-Willemsvaart, 5/6 september 1944 122
11.2 Luchtaanvallen op sleepboten in Asten, 16 september 1944 124
11.3 Bombardementen te Oostappen, Asten, 6 oktober 1944 126
11.4 Duitse bombardementen te Asten en Someren, 28-31 oktober 1944, 19 november 1944. 127
11.5 Luchtaanvallen aan de Meijelscheweg, Asten, 28 en 29 oktober 1944 131
11.6 Luchtaanval te Asten, 25 december 1944 135

12 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1945 136

12.1 Bombardementincident te Winkelstraat 6, Someren, 10 februari 1945 136

13 ANALYSE NEERGESTORTE VLIEGTUIGEN 138

13.1 Armstrong Withworth Whitley, 27/28 maart 1941 138
13.2 Handley Page Hampden, 31 augustus 1941 / 1 september 1941 138
13.3 Vickers Wellington, 11/12 augustus 1942 139
13.4 Handley Page Halifax, 13/14 juli 1943 141
13.5 Junkers Ju 88, 29 februari 1944 143
13.6 Twee Handley Page Halifaxes, 22/23 april 1944 144
13.7 Avro Lancaster, 26/27 april 1944 145
13.8 Avro Lancaster, 22/23 mei 1944 147
13.9 Avro Lancaster, 24/25 mei 1944 148
13.10 B-17 Flying Fortress, 17 september 1944 150
13.11 Britse Glider, 17 september 1944 150
13.12 Hawker Typhoon, 28 oktober 1944 151
13.13 Vliegtuigcrash, 2 november 1944 151
13.14 Twee Handley Page Halifaxes, 7/8 februari 1945 151

14 ANALYSE OORLOGSHANDELINGEN BEVRIJDING SOMEREN, SEPTEMBER 1944 156
14.1 OPMARSROUTE RICHTING HELMOND, 21 SEPTEMBER 1944 157
14.2 BEVRIJDING VAN SOMEREN 158
14.2.1 20 september 1944 158
14.2.2 21 en 22 september 1944 159
14.2.3 September 1944 162
14.2.4 Afbakening NGE-Risicogebieden 163
15 ANALYSE OORLOGSHANDELINGEN BEVRIJDING ASTEN, SEPTEMBER 1944 174
15.1 20-22 SEPTEMBER 1944 174
15.2 22 SEPTEMBER 1944 175
15.3 23 SEPTEMBER 1944 177
15.4 24 SEPTEMBER 1944 179
15.5 SEPTEMBER-OKTOBER 1944 181
15.6 AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN 181
15.6.1 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van artillerie- en raketbeschietingen 181
15.6.2 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten 191
16 DUITSE TEGENAANVAL VANUIT DE PEEL, OKTOBER-NOVEMBER 1944 195
16.1 27 OKTOBER 1944 196
16.2 28 OKTOBER 1944 198
16.3 29 OKTOBER 1944 199
16.4 30 OKTOBER 1944 200
16.5 31 OKTOBER 1944 201
16.6 NOVEMBER 1944 202
16.7 AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN 202
16.7.1 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van artillerie- en raketbeschietingen 203
16.7.2 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten 203
17 ANALYSE MIJNENVELDEN 207
17.1 MIJNENVERDACHTE GEBIEDEN BINNEN ASTEN 209
17.1.1 Mijnenverdachte gebieden 27 N.W.W. Asten 209
17.1.2 Mijnenverdachte gebieden 27 S.W.W. Nederweert 212
17.2 GEREGISTREERDE MIJNENVELDEN BINNEN ASTEN 216
17.2.1 Geregistreerde mijnenvelden 27 N.W.W. Asten 217
17.2.2 Geregistreerde mijnenvelden 27 S.W.W. Nederweert 218
17.3 OVERIGE MIJNGERELATEERDE OORLOGSHANDELINGEN BINNEN ASTEN 220
17.3.1 Meldingen van valstrikken in mijnenruimrapporten 220
17.3.2 Vondsten van mijnen buiten mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden 220
18 MUNITIEDUMP 223
18.1 DUMP IN DE SLOOT OP HET TERREIN VAN VAN DEN HEUVEL, MEI 1940 223
18.2 DUMP IN DE ZUID-WILLEMSVAART, SEPTEMBER 1944 223
18.3 ACHTERGELATEN/GEDUMPTE MUNITIE TE SOMEREN, 1944 223
18.4 ACHTERGELATEN/GEDUMPTE MUNITIE TE PEEL 229
18.5 GROTE HOEVEELHEDEN ACHTERGELATEN/GEDUMPTE MUNITIE TE VOORDELDONK 230
19 VERNIETIGINGEN 233
19.1 VERNIETIGINGSLOCATIE IN DE BOSSEN NABIJ LIEROP 233
19.2 VERNIETIGINGSLOCATIE OP DE STRABRECHTSE HEIDE 234
19.3 VERNIETIGINGSLOCATIE TUSSEN LEENSEL EN DE DENNENDIJKSE BOSSEN 235

20 BOMKRATERS OP LUCHTFOTO'S 236
20.1 AFBAKENING VAN OP LUCHTFOTO WAARGENOMEN SOLITAIRE BOMKRATERS 236
20.2 AFBAKENING VAN OP LUCHTFOTO WAARGENOMEN BIJ ELKAAR GELEGEN BOMKRATERS 237
20.3 NGE-RISICOGEBIEDEN NAAR AANLEIDING VAN OP LUCHTFOTO'S WAARGENOMEN KRATERS 238
21 MILITAIRE INFRASTRUCTUUR 239
21.1 LOOPGRAVEN 239
21.2 WAPENOPSTELLINGEN 240
21.3 GESCHUTOPSTELLINGEN 240
21.3.1 Afbakening naar aanleiding van luchtfotoanalyse 241
21.3.2 Afbakening naar aanleiding van archiefbronnen 243
21.4 VERDEDIGINGSWERKEN 246
21.5 ZOEKLICHTSTELLING 247
22 LEEMTEN IN KENNIS 248
22.1 LEEMTEN IN KENNIS 248
22.1.1 Leemten in kennis algemeen 248
22.1.2 Leemten in kennis schietoefeningen Lieropse en Strabrechtse Heide 248
22.1.3 Leemten in kennis oorlogshandelingen mei 1940 248
22.1.4 Leemten in kennis bombardementen en luchtaanvallen 248
22.1.5 Leemten in kennis neergestorte vliegtuigen 249
22.1.6 Leemten in kennis oorlogshandelingen bevrijding en tegenaanval 1944 249
22.1.7 Leemten in kennis mijnenvelden 249
22.1.8 Leemten in kennis munitiedump 249
22.1.9 Leemten in kennis vernietigingen 249
22.1.10 Leemten in kennis overige oorlogshandelingen 250
23 AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN 251
24 CONCLUSIE EN ADVIES 257
24.1 CONCLUSIE HVO-NGE 257
24.2 ADVIES 257
24.2.1 Beleidskaart 258
24.2.2 Projectgebonden Risicoanalyse 258
24.2.3 Protocol spontaan aantreffen van NGE 259
24.2.4 Actualisatie NGE-Risicokaart 259
25 BIJLAGEN 261
BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST (3 BLADEN) 262
BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE LITERATUUR 265
BIJLAGE 3 ARCHIEFONDERZOEK NEDERLANDSE ARCHIEVEN 375
BIJLAGE 4 ARCHIEFONDERZOEK INTERNATIONALE ARCHIEVEN 461
BIJLAGE 5 EOD EN MMOD: MUNITIERUIMINGEN 502
BIJLAGE 6 MIJNENVELDEN EN MIJNENVERDACHTE GEBIEDEN 511
BIJLAGE 7 CARTOGRAFISCH MATERIAAL 520
BIJLAGE 8 OVERZICHT LUCHTFOTO'S 525
BIJLAGE 9 IN HET VERLEDEN UITGEVOERDE ONDERZOEKEN 527
BIJLAGE 10 CHECKLIST WSCS-OCE EN VERZENDLIJST 543
BIJLAGE 11 TEKENINGEN (LOSBLADIG) 544

1 INLEIDING

In dit hoofdstuk is beschreven wat de aanleiding is voor het uitvoeren van het Historisch Vooronderzoek-Niet Gesprongen Explosieven (HVO-NGE). Daarnaast zijn het onderzoeksgebied, het doel van het onderzoek en de methodiek beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een leeswijzer.

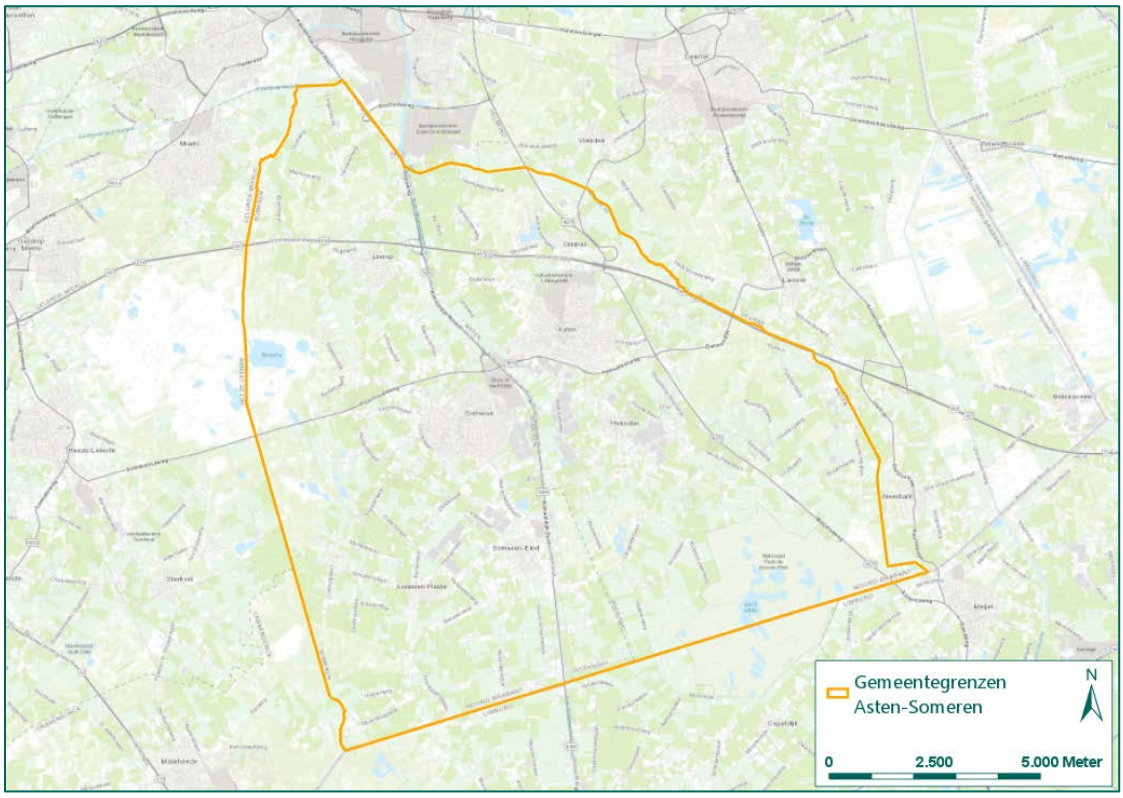
1.1 AANLEIDING

In gemeenten Asten en Someren worden komende jaren diverse ruimtelijke projecten uitgevoerd. Voor deze projecten is het nodig dat onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) wordt uitgevoerd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben op het grondgebied van Asten en Someren namelijk diverse oorlogshandelingen plaatsgevonden. Ook zijn na de oorlog spontaan NGE aangetroffen en geruimd.

Mede vanwege de oorlogshistorie en het feit dat de komende jaren diverse ruimtelijke projecten worden uitgevoerd, hebben de gemeenten Asten en Someren een toenemende behoefte om alle risico's inzake achtergebleven NGE op één kaart te projecteren: een NGE-Risicokaart.

1.2 ONDERZOEKSGEBIED

REASeuro werkt normaliter met werkgebieden en onderzoeksgebieden, waarin het werkgebied het door de opdrachtgever aangegeven gebied betreft waarbinnen in het kader van een project werkzaamheden worden uitgevoerd, en het onderzoeksgebied het werkgebied inclusief een nader te bepalen buffer betreft om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de situatie in oorlogstijd. In het geval van deze NGE-Risicokaart zal echter de term 'Gemeentegrenzen Asten-Someren' gehanteerd worden om het te onderzoeken gebied (gemeenten Asten en Someren) te duiden. Er zal op kaartmateriaal niet gewerkt worden met een buffer rondom de gemeenten Asten en Someren. De aangrenzende gemeenten worden echter wel geanalyseerd in het onderzoek.

Figuur 1: Gemeentegrenzen Asten-Someren.

1.3 DOEL

Doel van het HVO-NGE is antwoord te geven op de volgende vragen:

- Is er sprake van een NGE-Risicogebied in (gedeelten van) het werkgebied naar de situatie van 1945 (het einde van de oorlog)?
- Welke soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de vermoede NGE kunnen worden verwacht?
- Wat is het advies met betrekking tot de (voorbereiding op de) uit te voeren werkzaamheden?

1.4 METHODIEK

De rapportage is opgesteld volgens het Werkveld Specifiek Certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE, versie 2016). Aan de hand van een aantal bronnen wordt NGE-gerelateerde informatie van het onderzoeksgebied geïnventariseerd. In de inventarisatie van het bronnenmateriaal wordt gezocht naar gebeurtenissen die hebben geleid tot het in de bodem komen van NGE en gebeurtenissen die hebben geleid tot het verwijderen van NGE uit de bodem.

Uit de geraadpleegde (historische) bronnen komen oorlogshandelingen naar voren.[1] Per oorlogshandeling wordt beoordeeld of deze relevant is voor het onderzoeksgebied en of voldoende historische gegevens beschikbaar zijn voor het analyseren van de oorlogshandeling.
Deze beoordeling bestaat uit het beantwoorden van de volgende vragen:

Vond de oorlogshandeling plaats binnen het onderzoeksgebied?

- De oorlogshandeling heeft betrekking op het onderzoeksgebied. De oorlogshandeling wordt opgenomen in de oorlogshandelingenlijst.
- De oorlogshandeling vond buiten het onderzoeksgebied plaats. De oorlogshandeling is niet relevant en wordt niet vermeld in de oorlogshandelingenlijst.

Wordt de exacte locatie van de oorlogshandeling binnen het onderzoeksgebied duidelijk uit het bronnenmateriaal?

- De locatie van de oorlogshandeling kan nauwkeurig worden herleid aan de hand van het bronnenmateriaal. De oorlogshandeling kan worden geanalyseerd.
- De locatie van de oorlogshandeling kan niet met voldoende zekerheid en nauwkeurigheid worden vastgesteld. De oorlogshandeling kan niet nader worden geanalyseerd.

Zijn meerdere bronnen beschikbaar, of wordt de oorlogshandeling door één betrouwbare bron vermeld?

- Er is sprake van één betrouwbare bron of meerdere bronnen die de oorlogshandeling bevestigen. De oorlogshandeling kan worden geanalyseerd.
- Eén onvoldoende betrouwbare bron vermeldt de oorlogshandeling. De oorlogshandeling wordt gemeld in de oorlogshandelingenlijst, maar het is niet mogelijk deze te analyseren.

Op basis van analyse van de relevante oorlogshandelingen wordt vastgesteld of binnen het onderzoeksgebied een aantoonbaar verhoogd risico bestaat op het aantreffen van NGE. Als dat het geval is, wordt het NGE-Risicogebied horizontaal afgebakend naar de situatie van 1940-1945 en wordt een advies gegeven. Het eindresultaat betreft deze rapportage en, in het geval van een positief advies, een bijbehorende NGE-Risicokaart.

Bij het opstellen van het HVO-NGE is gebruik gemaakt van ArcGIS Pro 2.2.0[2]. Binnen dit geografische informatiesysteem zijn kaartmateriaal en luchtfoto's ingepast op de hedendaagse topografische kaart.

1 Oorlogshandelingen worden gedefinieerd als 'gebeurtenissen die kunnen hebben geleid tot de aanwezigheid van NGE'. Voorbeelden van dergelijke gebeurtenissen zijn opgenomen in de begrippenlijst in bijlage 1.

2 In het vervolg aangeduid als GIS.

Daarnaast is GIS gebruikt voor het aanduiden van locaties waar oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden op basis van de oorlogshandelingenlijst (zie hoofdstuk 3) en het intekenen van NGE-Risicogebieden, militaire infrastructuur etc.

Het onderzoek is uitgevoerd door een projectteam bestaande uit Historici, een GIS-specialist en een Senior OCE-deskundige. Op pagina 1 van dit rapport staan de betrokken deskundigen vermeld.

1.5 ONDERZOEKSUITSLUITINGEN

In overeenkomst met de uitgebrachte offerte, is een aantal onderzoeksuitsluitingen vastgesteld. In dit HVO-NGE worden de volgende zaken uitgesloten:

- Hoeveelheid achtergebleven NGE. De hoeveelheid achtergebleven NGE is uitsluitend aangegeven indien dit kon worden achterhaald op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal. Indien dit niet mogelijk was, is dit als onbekend genoteerd.
- Contra-indicaties. Ontwikkelingen in de periode 1945 tot heden worden in dit HVO-NGE niet onderzocht. Het vaststellen van contra-indicaties op basis van historisch onderzoek wordt door REASeuro als te beperkt beschouwd. Indien sprake is van een NGE-Risicogebied wordt geadviseerd de contra-indicaties en de gevolgen hiervan in een Projectgebonden Risicoanalyse-Niet Gesprongen Explosieven (PRA-NGE) op te nemen.
- Verticale afbakening. De verticale afbakening van de NGE-Risicogebieden hangt nauw samen met vast te stellen contra-indicaties, zoals het afgraven of ophogen van gebieden. Het nauwkeurig vaststellen van een verticale afbakening wordt om deze reden niet in het historisch vooronderzoek verricht. Indien sprake is van een NGE-Risicogebied, wordt geadviseerd de verticale afbakening vast te stellen in een PRA-NGE. Wel is in dit HVO-NGE een indicatieve maximale penetratiediepte opgenomen ten opzichte van het maaiveld ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. De maximale penetratiediepte vormt de ondergrens van de verticale afbakening. Deze wordt hoofdzakelijk bepaald door de weerstand van de bodem en de wijze waarop het betreffende NGE in het gebied terecht is gekomen.

1.6 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 zijn de geraadpleegde bronnen opgenomen. Op basis van deze bronnen is in hoofdstuk 4 een oorlogshandelingenlijst samengesteld. De oorlogshandelingen die als relevant zijn aangemerkt in de gebeurtenissenlijst, worden in hoofdstuk 5 t/m 21 geanalyseerd om vast te stelen of sprake is van een NGE-Risicogebied. De Leemten in kennis zijn in hoofdstuk 22 beschreven. De NGE-Risicogebieden worden in hoofdstuk 23 afgebakend. Tot slot is in hoofdstuk 24 het advies opgenomen.
Een begrippenlijst ter verduidelijking is opgenomen in bijlage 1. Uitgebreide opsommingen van de geraadpleegde bronnen met aanvullende toelichting zijn weergegeven in bijlage 2 tot en met 9. Bijlage 10 bevat een checklist op basis van het WSCS-OCE. De tekeningen zijn opgenomen in bijlage 11.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

In dit hoofdstuk is beschreven welke bronnen zijn geraadpleegd. Per geraadpleegde bron is in de bijlagen een overzicht opgenomen van het verzamelde bronnenmateriaal. Volgens het WSCS-OCE dient een aantal bronnen verplicht en aanvullend te worden geraadpleegd. REASeuro voldoet aan de gestelde eisen in het WSCS-OCE en raadpleegt daarnaast aanvullende bronnen die niet verplicht zijn gesteld. De bronnen die voor dit HVO-NGE zijn geraadpleegd, zijn weergegeven in Tabel 1.

Bron	Verplicht volgens WSCS-OCE	Geraadpleegd voor voorliggend HVO-NGE
Literatuur	□	■
Nederlandse archieven		
Gemeentelijk archief	□	■
Provinciaal archief	□	■
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)		■
NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD)		■
Nationaal Archief (NA)		■
Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD) • Munitieruimrapporten • Mijnenveldkaarten • MMOD[3]-archief	 □ □ □	 ■ ■ ■
Luchtfotocollecties		
Bibliotheek Wageningen Universiteit	□	■
Topografische Dienst Kadaster (Zwolle) • Luchtfotocollectie • Geallieerde stafkaartencollectie	 □	 ■ ■
The National Collection of Aerial Photography (NCAP, Edinburgh)		■
Luftbilddatenbank (Estenfeld)		
Internationale archieven		
The National Archives (Londen, UK)		■
Bundesarchiv-Militärarchiv (Freiburg, DE)		■
Bundesarchiv Berlin-Lichterfelde (Berlijn, DE)		■
National Archives and Records Administration (College Park (MD), US)		■
Library and Archives Canada (Ottawa, CA)		■
Overige bronnen		
Verliesregister Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945		■
Vergeltungswaffen: V1 en V2 inslagen in Nederland		■
Getuigen / locatiedeskundigen		
In het verleden uitgevoerde NGE-bodemonderzoeken		■

Tabel 1: Geraadpleegde bronnen.

Literatuur

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de geraadpleegde literatuur. In de literatuur is gezocht naar beschrijvingen van voor het onderzoeksgebied mogelijk relevante gebeurtenissen. Deze gebeurtenissen zijn per tijdvak in de in bijlage 2 opgenomen tabellen weergegeven. Per gebeurtenis is een verwijzing opgenomen naar de betreffende bron en bladzijde.

Gemeentelijk en Provinciaal Archief

Het gemeentearchief van Asten, Deurne, Heeze, Helmond, Marheeze, Mierlo en Someren en het provinciaal archief van Limburg en Brabant zijn geraadpleegd. In ieder geval is conform de richtlijnen van het WSCS-OCE gezocht naar stukken van de luchtbeschermingsdienst, oorlogsschaderapporten en stukken met betrekking tot geruimde NGE. Daarnaast wordt gezocht naar overige stukken met betrekking tot NGE. In

[3] MMOD staat voor Mijn- en Munitieopruimingsdienst en was een van de voorlopers van de EOD.

bijlage 3 is een gedetailleerd overzicht opgenomen van alle geraadpleegde archieven en inventarissen en de informatie die in de archieven en inventarissen is aangetroffen.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) in Den Haag

Het NIMH beheert onder andere de collecties Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940 (Collectie 409), De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie (Collectie 492) en Duitse verdedigingswerken (Collectie 575). De collecties 409 en 575 dienen volgens het WSCS-OCE te worden geraadpleegd indien er aanwijzingen zijn dat grondgevechten hebben plaatsgevonden in mei 1940 of dat er Duitse stellingen hebben gelegen. Om vast te stellen of binnen het onderzoeksgebied sprake was van grondgevechten is de collectie 492 geraadpleegd. De collectie 575 is ter aanvulling geraadpleegd. De resultaten van het raadplegen van het NIMH zijn verwerkt in bijlage 3.

NIOD instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies (NIOD) in Amsterdam

Het NIOD beschikt over de archieven van de diverse bezettingsautoriteiten tijdens de Tweede Wereldoorlog. Voorbeelden hiervan zijn archieven van de Duitse politie-instanties en de archieven van de Duitse militaire staf in Nederland. In het NIOD is relevante informatie aangetroffen voor het onderzoeksgebied, zie bijlage 3.

Nationaal Archief (NA) in Den Haag

In het NA zijn onder andere het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, het archief van de Commissie van Proefneming en het Bunkerarchief geraadpleegd. Dit heeft informatie opgeleverd voor het onderzoeksgebied, zie bijlage 3.

Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD)

De EOD heeft de inventarissen van de munitieruimrapporten[4] beschikbaar gesteld. Dit zijn de munitieruimingen die zij van 1971 tot en met heden door heel Nederland hebben uitgevoerd. In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de in het onderzoeksgebied verrichte ruimingen.

Daarnaast is bij de EOD nagevraagd of in het onderzoeksgebied mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden hebben gelegen. De EOD heeft overzichtskaarten aangeleverd die informatie bieden over de mogelijke aanwezigheid van mijnenvelden binnen het onderzoeksgebied, zie bijlage 6.

Tot slot is het MMOD-archief geraadpleegd. De MMOD is een voorloper van de EOD en heeft direct na de oorlog veel munitie geruimd. Het MMOD-archief is ondergebracht in de Semi-Statische Archiefdiensten (SSA) in Rijswijk. In het MMOD-archief is informatie voor het onderzoeksgebied aangetroffen, zie bijlage 5.

Geallieerde stafkaart

Bij de afdeling GEO-informatie van het Kadaster in Zwolle is de geallieerde stafkaart besteld. De geallieerde stafkaart is gebruikt om te achterhalen of bombardementen in het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog maakten de geallieerden gebruik van het zogenaamde Nord du Guerre-coördinaatsysteem. Deze coördinaten staan op de stafkaart vermeld.
Op de stafkaart zijn de voor het onderzoeksgebied relevante kaartvierkanten geselecteerd, zie bijlage 7. Met behulp hiervan is vastgesteld of er bombardementen binnen de kaartvierkanten of de onderliggende coördinaten hebben plaatsgevonden.
Naast de reguliere versie van de stafkaart is ook gezocht naar een versie met een *defence overprint*. Op deze versie staan bij de geallieerde inlichtingendiensten bekende Duitse stellingen aangegeven. Deze defence overprint (afkomstig van het NARA) is beschikbaar gebleken, en is opgenomen in bijlage 7.

[4] Beschikbaar van 1971 tot heden. De munitieruimrapporten worden ook wel MORA's of UO's genoemd.

Luchtfoto's

De volgende luchtfoto-instanties zijn geraadpleegd voor het verkrijgen van luchtfoto's van tijdens en vlak na de oorlog:

- Luchtfotocollectie van de Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties (Wageningen UR).
- Luchtfotocollectie Topografische Dienst Kadaster Zwolle, afdeling GEO-informatie (Kadaster).
- Luchtfotocollectie National Archives and Records Administration in Washington DC, Verenigde Staten (NARA).
- Luchtfotocollectie The National Collection of Aerial Photography in Edinburgh (NCAP).
- Luchtfotocollectie Luftbilddatenbank in Estenfeld, Duitsland.

In bijlage 7 is een overzicht opgenomen van de gegeorefereerde en geanalyseerde luchtfoto's van het onderzoeksgebied en is de selectie van deze luchtfoto's gemotiveerd. De luchtfoto's geven informatie over de situatie in oorlogstijd en mogelijk zijn sporen van de oorlog, zoals kraters en verdedigingsstellingen, waar te nemen. De luchtfoto's zijn ingepast in tekening 01.

The National Archives (TNA) in Londen

REASeuro beschikt over kopieën van diverse gegevens uit The National Archives in Londen. Het betreft voornamelijk kopieën van de Operations Record Books (ORB's) van de 2nd Tactical Air Force. Deze luchtmacht voerde in 1944 en 1945 inleidende bombardementen uit vooruitlopend op de geallieerde troepenbeweging. Daarnaast beschikt REASeuro over een groot aantal ORB's van de Engelse eenheden Coastal Command, Bomber Command en Fighter Command. Tevens zijn de ORB's van de zogenaamde Auster Squadrons geraadpleegd. Deze squadrons waren uitgerust met kleine waarnemingsvliegtuigen die de Duitse posities doorgaven aan de artillerie-eenheden. Er is gezocht naar luchtaanvallen en artilleriebeschietingen die hebben plaatsgevonden in de gemeenten Asten en Someren. Tot slot zijn ook de *War Diaries* van geallieerde eenheden geraadpleegd in TNA, hierin zijn gevechtsverslagen opgenomen van Britse en Canadese eenheden die in Nederland hebben gevochten.
In bijlage 4 is deze informatie opgenomen.

Bundesarchiv-Abteilung Militärarchiv (BAMA) in Freiburg

De database van REASeuro bevat diverse stukken uit het Bundesarchiv-Abteilung Militärarchiv in Freiburg. Deze afdeling van de Duitse nationale archieven bevat stukken van de Duitse krijgsmacht tussen 1495 en 1990. REASeuro beschikt over krijgsdagboeken, kaarten, correspondentie en luchtfoto's van de Duitse luchtmacht en marine uit de Tweede Wereldoorlog. In deze stukken is gezocht naar relevante informatie voor het onderzoeksgebied. Het raadplegen van het BAMA heeft relevante resultaten opgeleverd voor dit HVO-NGE, zie bijlage 4.

Bundesarchiv in Berlin-Lichterfelde (BaBL) in Berlijn

In het Bundesarchiv in Berlijn, locatie Lichterfelde, zijn de afdelingen *Zentrale Verwaltungsangelegenheiten*, *Archivtechnik und zentrale fachliche Dienstleistungen*, *Bereitstellung* en *Filmarchiv* ondergebracht. Door REASeuro zijn verschillende stukken geraadpleegd met betrekking tot neergekomen bommen en locaties waar schade was ontstaan als gevolg van de Tweede Wereldoorlog. Voor voorliggend onderzoek heeft het raadplegen van het Bundes-Archiv Berlin-Lichterfelde relevante informatie opgeleverd, zie bijlage 4.

National Archives and Records Administration (NARA) in College Park (MD)

REASeuro beschikt over een collectie archiefstukken uit de Amerikaanse National Archives and Records Administration. Het betreft stukken met betrekking tot de activiteiten van de Amerikaanse luchtmacht, zoals de Mission Reports, luchtfoto's en stukken van de militaire inlichtingendienst. Het raadplegen van de NARA heeft relevante resultaten opgeleverd voor dit onderzoek, zie bijlage 4 en 7.

Library and Archives of Canada (LAC) in Ottawa

Het LAC bevat de archieven van het Canadese leger. Een deel van de collectie is digitaal beschikbaar. In de digitale collectie is gezocht naar relevante stafkaarten met *defence overprint*. Het raadplegen van het LAC heeft geen relevant kaartmateriaal opgeleverd.

Verliesregister Studiegroep Luchtoorlog (SGLO)

De Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 houdt een onlineregister bij van alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het betreft een overzicht van meer dan zesduizend neergekomen vliegtuigen. Dit register is geraadpleegd, de resultaten zijn verwerkt in bijlage 2.

V1- en V2-inslagen

De website http://www.vergeltungswaffen.nl geeft een overzicht van neergekomen *Vergeltungswaffen* (Vergeldingswapens) in Nederland. Het vormt een aanvulling op de overige bronnen over V-wapens zoals de gemeentearchieven. Vanaf 1944 probeerde het Duitse leger het tij van de oorlog te keren door de inzet van speciale V-wapens. De V-1 is een onbemand straalvliegtuig met explosieve lading, de V-2 is een ballistische raket met explosieve gevechtskop. Het raadplegen van de website heeft geen resultaten opgeleverd voor dit HVO-NGE.

Getuigen en locatiedeskundigen

Voor dit HVO-NGE zijn geen getuigen gehoord, omdat de bovenstaande bronnen voldoende informatie met betrekking tot het onderzoeksgebied bevatten.

In het verleden uitgevoerde NGE-bodemonderzoeken

In de database van REASeuro is gezocht naar in het verleden uitgevoerde NGE-bodemonderzoeken die relevant zijn voor het voorliggende HVO-NGE. Mogelijk relevante NGE-bodemonderzoeken omvatten historische vooronderzoeken, projectgebonden risicoanalyses, detectierapporten en proces-verbalen van oplevering. In bijlage 9 is weergegeven welke in het verleden uitgevoerde onderzoeken in de omgeving zijn uitgevoerd.

3 WERKWIJZE AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN

Zoals zal blijken uit de volgende hoofdstukken bevinden zich in de gemeenten Asten en Someren diverse NGE-Risicogebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de afbakening van deze NGE-Risicogebieden tot stand is gekomen.

3.1 ALGEMEEN

In principe geldt dat heel Nederland niet verdacht is op de aanwezigheid van NGE, totdat op basis van feitelijk bronnenmateriaal het tegendeel wordt bewezen. Bij een HVO-NGE wordt getracht voldoende feitelijk bronnenmateriaal te vinden, op basis waarvan het gerede vermoeden op de aanwezigheid van NGE al of niet kan worden onderbouwd. Het is niet uit te sluiten dat buiten de afgebakende NGE-Risicogebieden NGE worden aangetroffen. Het is evengoed mogelijk dat in een NGE-Risicogebied tijdens de opsporing geen NGE wordt aangetroffen. Dit kan worden veroorzaakt door het ontbreken van feitelijke informatie.

Het afbakenen van NGE-Risicogebieden op basis van historisch feitenmateriaal is geen 'exacte wetenschap'. De afbakening van NGE-Risicogebieden gebeurt waar mogelijk conform bijlage 3 van het WSCS-OCE. Wanneer het toepassen van de richtlijnen uit het WSCS-OCE niet mogelijk of ontoereikend is, wordt gemotiveerd afgeweken van deze richtlijnen. Op grond van het verzamelde feitenmateriaal en *expert judgement* wordt getracht het NGE-Risicogebied zo goed mogelijk af te bakenen.

3.2 NAUWKEURIGHEID AFBAKENING

Bij dit HVO-NGE is rekening gehouden met een aantal factoren die van invloed zijn op de nauwkeurigheid van de afgebakende NGE-Risicogebieden, namelijk:

1. De horizontale verplaatsing van NGE in de bodem.
2. De cartografische onnauwkeurigheid en de onnauwkeurigheid van het bronnenmateriaal.
3. Onduidelijke locatieomschrijvingen in de broninformatie.

In de volgende paragrafen worden deze factoren toegelicht.

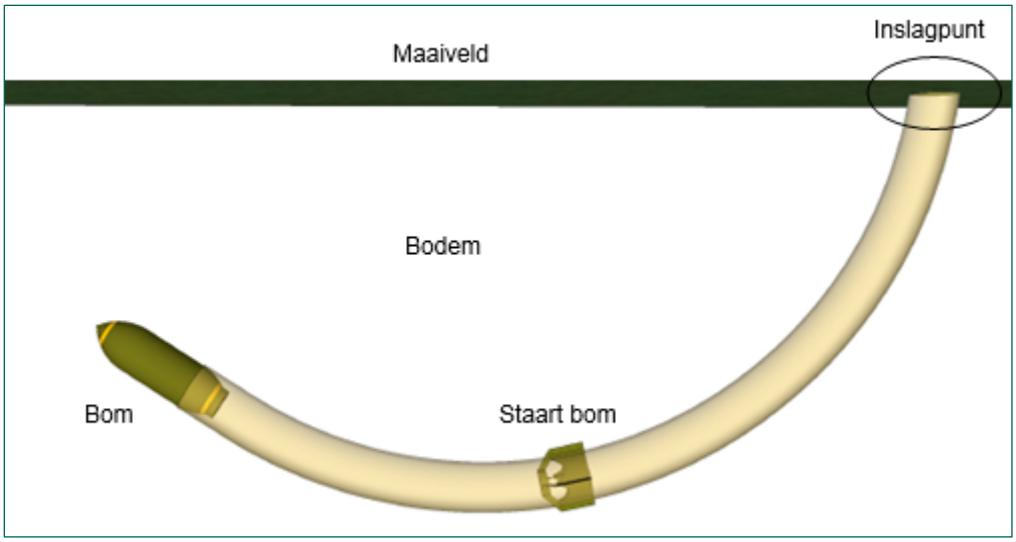
3.2.1 Horizontale verplaatsing NGE in de bodem

Na inslag in de bodem kan een blindganger van een vliegtuigbom, door zijn kinetische energie, ondergronds nog een aanzienlijke horizontale afstand afleggen. De afstand die een blindganger kan afleggen, is afhankelijk van diverse factoren, waaronder de bodemopbouw. Op basis van een studie van diverse onderzoeken door onder andere de Amerikaanse luchtmacht, wordt de maximale ondergrondse horizontale verplaatsing als volgt vastgesteld per kaliber vliegtuigbom:

Gewicht vliegtuigbom in lbs.	Maximale verplaatsing in meters (**Afgerond**)
100	5,48 (**6,0**)
250	5,48 (**6,0**)
500	7,1 (**8,0**)
1.000	8,0 (**8,0**)
2.000	9,5 (**10,0**)
>2.000	11,66 (**12,0**)

Tabel 2: Ondergrondse horizontale verplaatsing van afwerpmunitie, per kaliber.

De afstand van de horizontale verplaatsing wordt door REASeuro bij de in de richtlijn voor afbakening genoemde afstand opgeteld om het NGE-Risicogebied af te bakenen. In Figuur 2 is een voorbeeld weergegeven van de horizontale verplaatsing van een blindganger na inslag in de bodem.

Figuur 2: Horizontale verplaatsing van een blindganger van een vliegtuigbom.

3.2.2 Cartografische onnauwkeurigheid

Het is gebleken dat bij de inpassing van de diverse kaarten (de huidige ondergrond, geallieerde stafkaarten etc.) en luchtfoto's enige onnauwkeurigheid onvermijdbaar is. De onnauwkeurigheid verschilt per kaart en luchtfoto. Voor dit vooronderzoek zijn diverse luchtfoto's besteld, die zijn ingepast in GIS. De afwijking bij het inpassen van deze luchtfoto's is variabel en is afhankelijk van het aantal herkenningspunten op de luchtfoto. Bij het intekenen van NGE-Risicogebieden op basis van deze luchtfoto's wordt een buffer in acht genomen ter ondervanging van deze cartografische afwijking.
Luchtfoto's zijn waardevolle bronnen voor het achterhalen van de exacte locatie van oorlogshandelingen. Toch beschikken ook luchtfoto's over grote onnauwkeurigheid. Deze onnauwkeurigheid kan worden veroorzaakt door de kwaliteit van de foto: op een korrelige foto zijn bomkraters moeilijk waarneembaar. Ook haarscherpe luchtfoto's kennen echter beperkingen. Als een luchtfoto is gemaakt van een gebied dat anno 2018 volledig is veranderd, is het inpassen van de luchtfoto op de huidige ondergrond niet mogelijk zonder enige onnauwkeurigheid.
Naast het inpassen speelt ook de vertekening door de cameralens een rol in deze onnauwkeurigheid. De bolling van de lens zorgt met name bij de rand van de foto's voor een vervorming van het beeld. Hoewel bij het inpassen van luchtfoto's wordt gepoogd de onnauwkeurigheid zo ver mogelijk te verkleinen, is het tot nul reduceren van de afwijking zelden mogelijk.
Sommige bronnen, met name ORB's, maken gebruik van het Nord du Guerre-coördinatenstelsel om de locatie van oorlogshandelingen weer te geven. Piloten van bommenwerpers en jachtbommenwerpers noteerden hun waarnemingen met een coördinaat in de logboeken. Het Nord du Guerre-coördinatenstelsel is opgedeeld in kilometervakken, die zijn weergegeven op de geallieerde stafkaart. In bijlage 7 is een voorbeeld opgenomen van een kaartvierkant. Bij het noteren van coördinaten vanaf deze kaart is sprake van drie soorten onnauwkeurigheden:

1. Onnauwkeurigheid in notatie

Stafkaarten zijn voorzien van een coördinatenstelsel gebaseerd op kaartvierkanten, het zogenaamde Nord du Guerre-coördinatenstelsel. Een kaartvierkant is een locatieaanduiding van één kilometer bij één kilometer. In sommige gevallen zijn de locaties op honderd meter (zescijferig coördinaat) en op tien meter (achtcijferig coördinaat) nauwkeurig. In de notatie van dit soort coördinaten zit daarom altijd een afwijking, deze afwijking is afhankelijk van het aantal cijfers, waarmee het coördinaat is genoteerd. Dit houdt in dat bij

een achtcijferig coördinaat geen punt maar een vak van 10x10 meter wordt aangeduid waarbinnen het doelwit zich bevindt.

2. Projectie van de geallieerde stafkaart

De geallieerde stafkaart is samengesteld op basis van vooroorlogse kaarten, die gedurende de oorlogsjaren zijn geüpdatet en aangevuld met nieuwe informatie. Door de beperking van de techniek en gebrek aan de mogelijkheid om gebieden goed in te meten, is de kaart onnauwkeurig, zie Figuur 3. In het figuur zijn twee afbeeldingen opgenomen.
In het figuur links is een deel van de geallieerde stafkaart weergegeven nabij Kasteel Asten (gelegen tussen Asten en het dorp Heusden), met rood is de Kasteellaan aangegeven, welke er nu nog altijd ligt. Op het figuur rechts is op de huidige topografische ondergrond te zien, met rood is de Kasteellaan aangegeven als weergegeven op de geallieerde stafkaart.
Zichtbaar is dat er enig onnauwkeurigheid (ongeveer 15 meter) tussen de geallieerde stafkaart en de huidige topografische ondergrond bestaat. Bij productie van kaarten worden de kaartelementen vertekend weergegeven om een overzichtelijk kaartbeeld te creëren, bijvoorbeeld wegen zijn breder weergegeven dan dat ze in werkelijkheid op schaal zouden moeten worden ingetekend, anders zouden ze niet zichtbaar zijn.

Figuur 3: Weergave verschil geallieerde stafkaart en huidige ondergrond (Bronnen: ESRI en Kadaster).

3. Waarnemingsonnauwkeurigheid van de piloot

Veel luchtaanvallen werden onder moeilijke omstandigheden uitgevoerd. Vaak was het nacht, bewolkt, slecht weer of lagen de vliegtuigen onder vuur van Duits luchtafweergeschut. Daarnaast waren de navigatiemiddelen in de Tweede Wereldoorlog niet zo ver ontwikkeld. Piloten hadden tijdens de missies stafkaarten om zich te kunnen oriënteren. Hierdoor kunnen waarnemingen slecht genoteerd zijn en afwijken van de werkelijkheid.
De combinatie van deze onnauwkeurigheden leidt tot een relatief grote onnauwkeurigheid bij het intekenen van oorlogshandelingen op basis van ORB's. Indien mogelijk wordt daarom altijd een tweede bron (bijv. luchtfoto) gebruikt om het betreffende NGE-Risicogebied af te bakenen.

3.2.3 Onduidelijke locatieomschrijving of soort NGE

In de verschillende geraadpleegde bronnen is informatie aangetroffen, waarvan de locatieverwijzing onvoldoende concreet is om een NGE-Risicogebied af te kunnen bakenen. Hieronder wordt een aantal veel voorkomende voorbeelden gegeven, waardoor een (locatie-)omschrijving in een bron niet nauwkeurig is.

- Neergestorte vliegtuigen
  In het geval van de neergestorte vliegtuigen blijkt dat de locatieomschrijving vaak niet specifiek is. Zo wordt bijvoorbeeld als locatie van een neergestort vliegtuig enkel een plaatsnaam gegeven. Op basis van die vage locatieomschrijving is het niet mogelijk een gebied af te bakenen.
- Soort NGE
  Ook de soort NGE is vaak niet concreet weergegeven. Zo komt het voor dat in de gemeentelijke

archieven of literatuur wordt gesproken van ‘granaten’, soms ook als bommen worden bedoeld. Echter, over de nationaliteit en het kaliber wordt geen informatie gegeven.

- Onbekende locaties
  In sommige gevallen is van oorlogsgerelateerde gebeurtenissen niet of onvoldoende bekend waar ze hebben plaatsgevonden. Zo werd in geraadpleegde archieven meermaals melding gemaakt van neergekomen bommen ‘in een weiland’ of ‘in het kanaal/rivier’. De precieze locaties kunnen aan de hand van de overige bronnen niet meer worden achterhaald.

3.2.4 Wijzigingen van straatnamen en huisnummers

In de naoorlogse periode hebben binnen de relevante gemeenten diverse wijzigingen plaatsgevonden met betrekking tot straatnamen en huisnummers. In de gemeentearchieven zijn diverse archiefstukken geraadpleegd over deze wijzigingen en vernummering. Bij het analyseren van oorlogshandelingen is rekening gehouden met deze wijzigingen om exacte locaties te kunnen bepalen.

3.3 AFBAKENING VERDACHTE GEBIEDEN

Op basis van de beoordeling en evaluatie van het bronnenmateriaal is bepaald of ten gevolge van een oorlogshandeling mogelijk NGE kunnen zijn achtergebleven. Als dat het geval is, is een NGE-Risicogebied afgebakend. Deze NGE-Risicogebieden zijn na overleg tussen historici en een Senior OCE-deskundige zo goed mogelijk afgebakend, waarbij de richtlijnen voor afbakening in het WSCS-OCE leidend zijn geweest. In sommige gevallen zal blijken dat moet worden afgeweken van deze richtlijnen. Waar dit het geval is, is dit aangegeven. Daarnaast biedt in een aantal gevallen het WSCS-OCE geen richtlijn voor het afbakenen van verdachte gebieden. In deze gevallen heeft de afbakening plaatsgevonden op basis van *expert judgement* van de historici en de Senior OCE-deskundige.

Onderstaand wordt per type oorlogshandeling beschreven hoe de NGE-Risicogebieden zijn afgebakend.

3.3.1 Naar aanleiding van grondgevechten

Het WSCS-OCE biedt geen richtlijn voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van grondgevechten. Onder grondgevechten worden gevechten op de grond verstaan, waarbij strijdende partijen op relatief korte afstand elkaar beschoten met bijvoorbeeld handvuurwapens, mitrailleurs, hand- en geweergranaten en granaatwerpers (niet zijnde artillerie). Ook de inzet van bijvoorbeeld pantserwagens en tanks valt onder grondgevechten.
In dit vooronderzoek zijn de NGE-Risicogebieden afgebakend als een zogenaamde conflictzone. Dit is een globaal afgebakend gebied waarbinnen (intensieve) gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden. De afbakening is gebaseerd op het beschikbare bronnenmateriaal, maar kan gezien de aard van de gevechtshandelingen niet nauwkeurig worden begrensd. Bij de meeste grondgevechten is de exacte locatie niet bekend. De kalibers zijn vastgesteld aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal.

3.3.2 Naar aanleiding van artilleriebeschietingen

In het geval van artilleriebeschietingen is volgens het WSCS-OCE sprake van een NGE-Risicogebied. Dit gebied dient situationeel te worden afgebakend. Onder artilleriebeschietingen worden beschietingen over een lange afstand verstaan. Een van de doelen was het bieden van vuursteun, waarbij gericht vuur werd afgegeven op een bepaald doel. Een andere vorm van een artilleriebeschieting is vuur afgeven verspreid over een groot gebied met als doel de vijand te demoraliseren, de vijand dekking te laten zoeken en om zo veel mogelijk schade te veroorzaken. Er wordt daarnaast onderscheid gemaakt in krombaangeschut (projectiel beschrijft een kromme of steile baan) en vlakbaangeschut (projectiel beschrijft een overwegend rechte baan).
Net als bij grondgevechten zijn de NGE-Risicogebieden afgebakend als conflictzone. Omdat artillerie niet nauwkeurig was, kunnen granaten verspreid over een groot gebied zijn neergekomen. De NGE-Risicogebieden naar aanleiding van artilleriebeschietingen zijn afgebakend op basis van de locatieomschrijvingen in de literatuur, *War Diaries*, gegevens van *Auster Squadrons*, de

oorlogsschaderapporten, waargenomen kraters op luchtfoto's en op basis van de munitieruimingen van de EOD.

3.3.3 Naar aanleiding van projectielen van luchtdoelgeschut

Meerdere keren is in de bronnen een melding aangetroffen van een neergekomen granaat van luchtafweergeschut. Volgens het WSCS-OCE is een krater van een gedetoneerde incidentele luchtafweergranaat niet verdacht tenzij er indicaties zijn dat het geen incidentele luchtafweergranaat betreft. Het WSCS-OCE biedt verder geen richtlijnen voor het afbakenen van een verdacht gebied voor blindgangers van luchtafweerprojectielen, waarvan de exacte inslaglocatie niet bekend is.

Granaten van luchtafweergeschut worden op vliegtuigen afgevuurd met tijdschokbuizen. Dit betekent dat de granaten detoneren als zij een schok ervaren, bijvoorbeeld door het raken van een vliegtuig. Als ze geen vliegtuig raken, moeten zij na een vooraf ingestelde tijd alsnog detoneren en verscherven in de buurt van het vliegtuig. Als de tijdschokbuizen niet functioneren, valt de granaat als blindganger op de grond, waar deze alsnog detoneert of als blindganger achterblijft. Daarnaast kwam het voor dat munitie van luchtdoelgeschut was uitgerust met veiligheden, waardoor de granaten die terugvielen op het maaiveld niet meer konden detoneren.
Het is niet in te schatten waar granaten van luchtafweergeschut zijn neergekomen, omdat het luchtafweergeschut meebeweegt met de overvliegende vliegtuigen. Granaten kunnen tot vele kilometers van het afweergeschut neerkomen. Om deze reden is het niet mogelijk een NGE-Risicogebied af te bakenen ten gevolge van neergekomen luchtafweergranaten, tenzij een concrete inslaglocatie bekend is of het luchtdoelgeschut tegen gronddoelen is ingezet.

3.3.4 Naar aanleiding van bombardementen

Het WSCS-OCE hanteert bepaalde richtlijnen voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van bombardementen. Niet alle bombardementen zijn conform deze richtlijn af te bakenen. Er zijn vrijwel bij iedere locatie waar meerdere bombardementen hebben plaatsgevonden uitzonderingen. In deze paragraaf zijn de verschillende manieren van afbakenen beschreven.

Er valt onderscheid te maken in de volgende soorten bombardementen:
- Noodafworpen door bommenwerpers met meerdere bommen.
- Bombardementen door (middel)zware bommenwerpers op strategische locaties.
- Duikbombardementen door Stuka, Spitfire en Typhoon jachtbommenwerpers met een klein aantal bommen (één tot drie).
- Tapijtbombardementen door bommenwerpers.

Tijdens het onderzoek is op een aantal moeilijkheden gestuit:
- In geval van nood wierpen vliegtuigen hun bommen af omdat met minder ballast sneller kon worden gevlogen. Deze bommen waren niet gericht op een specifiek doel. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijn voor de afbakening van een dergelijke noodafworp.
- Geen bruikbare luchtfoto's. In verschillende gevallen is gebleken dat geen luchtfoto's beschikbaar zijn van kort na de aanvallen. De beschikbare luchtfoto's zijn van enige tijd na de aanvallen, waardoor de kans bestaat dat kraters reeds zijn gedicht.

Het afbakenen van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van bombardementen vindt op de volgende manieren plaats:
- Duikbombardement krateranalyse.
  Het WSCS-OCE biedt geen richtlijn voor een duikbombardement waarbij kraters zijn waargenomen. Duikbommenwerpers konden één tot drie bommen bij zich dragen. Indien één of twee kraters zijn waargenomen en het bekend is dat er twee of drie bommen zijn afgeworpen, is afgebakend op basis van krateranalyse. Het NGE-Risicogebied is in dit geval afgebakend op basis van de afstand tussen de

twee waargenomen kraters. Hierbij wordt de cartografische onnauwkeurigheid en de horizontale verplaatsing opgeteld. De resulterende afstand is geprojecteerd op de waargenomen kraters.

- Duikbombardement kraterpatroon onbekend.
  Volgens het WSCS-OCE dient een NGE-Risicogebied, in het geval van een duikbombardement op een zogenaamd 'Pin Point Target', te worden afgebakend op 181 meter vanuit het hart van het doel. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van een blindganger en de cartografische onnauwkeurigheid. Vaak blijkt dat het hart van het doel niet exact bekend is. In gevallen waarin de locatie van het bombardement indicatief aangeduid is, is een cirkel met een straal van 181 meter om de contouren van het omschreven doel getrokken. Een voorbeeld hiervan is een aanval op een kampement of een verdedigingswerk. Wanneer bekend is dat een dergelijk doel is aangevallen, wordt geen cirkel van 181 meter rondom het hart van het doel afgebakend, maar 181 meter rondom de contouren van het gehele kampement of verdedigingswerk. Een andere richtlijn uit het WSCS-OCE is die van een duikbombardement op een zogenaamd 'Line Target'. Met een 'Line Target' wordt een lineair doel zoals een spoorlijn bedoeld. In dit geval dient een NGE-Risicogebied te worden afgebakend op 91 meter vanuit het hart van de spoorlijn.
- Tapijtbombardement.
  Bij een bombardement dat is uitgevoerd door middelzware en/of zware bommenwerpers dient volgens het WSCS-OCE de richtlijn 'Tapijtbombardement' te worden toegepast. In dit geval wordt het NGE-Risicogebied bepaald door een analyse van het inslagenpatroon. De maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagenpatroon wordt geprojecteerd op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van een blindganger en de cartografische onnauwkeurigheid. Bij tapijtbombardementen waarbij niet kan worden bepaald welke kraters opeenvolgend zijn, wordt situationeel een NGE-Risicogebied afgebakend. Het NGE-Risicogebied wordt in deze gevallen bepaald door, aan de hand van de technische informatie van het toestel, vast te stellen om de hoeveel meter een bom werd afgeworpen.
- Afbakening van op luchtfoto waargenomen bomkraters.
  Op luchtfoto's kunnen solitaire of enkele kraters te zien zijn waarvan/waarbij:
  - geen andere bronnen beschikbaar zijn die de herkomst van de krater kunnen bevestigen;
  - geen aanwijsbaar doel in de nabije omgeving aanwezig is.

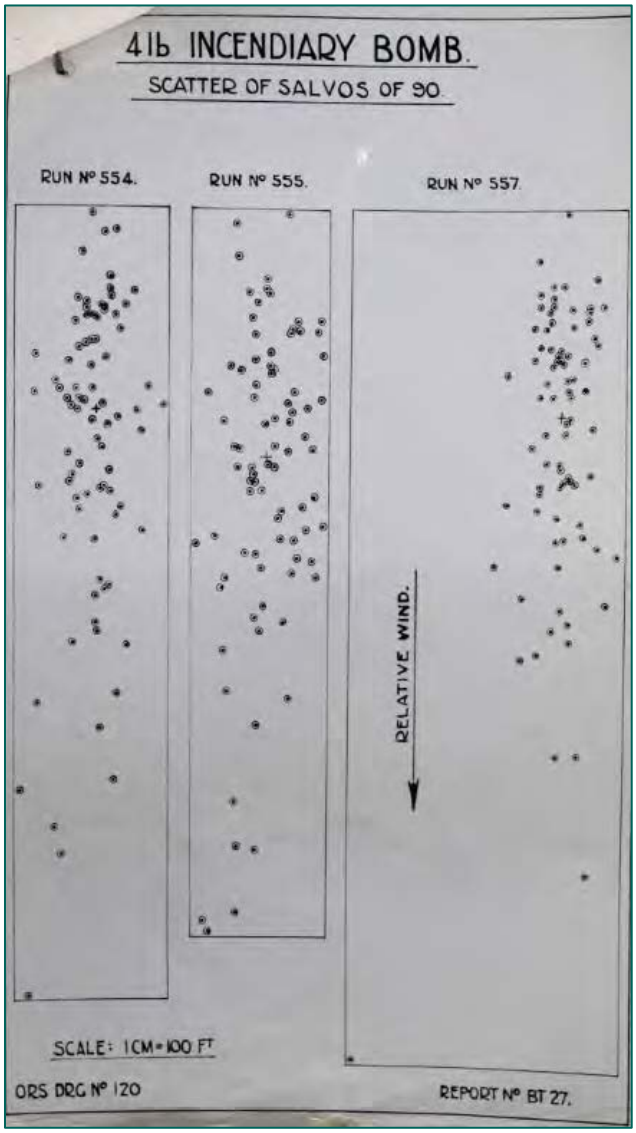
  In deze Risicokaart zijn verspreid over het analysegebied waargenomen bomkraters aanwezig, waarvan het niet mogelijk is gebleken om ze te koppelen aan een bekende oorlogshandeling (bombardement/noodafworp). Gezien de hoeveelheid van deze bomkraters binnen het analysegebied, wordt situationeel een NGE-Risicogebied afgebakend rond deze waargenomen kraters.

  Rond de solitaire bomkraters wordt een straal van 100 meter als NGE-Risicogebied afgebakend. Deze straal betreft een *expert judgement,* gebaseerd op een inschatting van de gemiddelde afstand tussen bomkraters afkomstig van jachtbommenwerpers en is inclusief buffer ter ondervanging van de cartografische afwijking en ondergrondse horizontale verplaatsing.
  Wanneer meerdere bij elkaar liggende bomkraters zijn waargenomen, wordt situationeel rond de bomkraters een NGE-Risicogebied afgebakend, waarbij de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen als buffer rondom de kraters wordt geprojecteerd. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van een blindganger en de cartografische onnauwkeurigheid. Deze buffer is gebaseerd op de afbakeningsrichtlijnen van het WSCS-OCE voor een tapijtbombardement.

3.3.5 Naar aanleiding van bombardementen met staafbrandbommen

In sommige gevallen werden brandbommen ingezet bij bombardementen. Dergelijke staafbrandbommen werden met behulp van zogenaamde *Small Bomb Containers* (SBC's) met tientallen tegelijk afgeworpen, om over een groot gebied brand te kunnen stichten. De spreiding van de staafbrandbommen na afworp is afhankelijk van verschillende factoren; afwerphoogte en vliegsnelheid zijn hiervan de belangrijkste.
Het Britse Air Ministry heeft vóór en gedurende de Tweede Wereldoorlog diverse testen gedaan met 4 lbs staafbrandbommen, om de werking ervan te analyseren en verbeteren. Hierbij zijn onder meer proeven

gedaan om de spreiding van deze staafbrandbommen te testen. Deze testen wezen uit dat de staafbrandbommen na een val van ca. 75 meter stabiliseerden, en in een langwerpig patroon neerkwamen dat evenredig in lengte en breedte toenam naarmate de afwerphoogte toenam. Uit de testen bleek dat de verhouding tussen de lengte en de breedte van het inslagenpatroon 4 op 1 bedroeg. 90% van de bommen kwam geconcentreerd neer, terwijl de overige 10% om verschillende redenen ver buiten het patroon neerkwam. Een voorbeeld van de resultaten van testen zijn weergegeven in Figuur 4.

Figuur 4: 4 lbs bomb trial (Bron: TNA, AIR 2/7537).

Aan de hand van de informatie uit deze onderzoeken kan een NGE-Risicogebied naar aanleiding van een bombardement met staafbrandbommen onderbouwd worden afgebakend. Hierbij is het van belang om vast te stellen waar de brandbommen zijn neergekomen. Door een lijn te trekken tussen de twee inslagen die op grootste afstand van elkaar liggen, kan de maximale bekende lengte van het patroon worden bepaald.

3.3.6 Naar aanleiding van raketaanvallen

Onder raketaanvallen worden aanvallen verstaan van jachtbommenwerpers, waarbij luchtgrondraketten worden afgevuurd op een gronddoel. Raketten werden bijvoorbeeld ingezet tegen treinen en vijandelijke stellingen.

Volgens het WSCS-OCE dient een NGE-Risicogebied in het geval van een raketbeschieting, waarvan het inslagenpatroon bekend is, te worden afgebakend op basis van krateranalyse. De maximale afstand tussen twee opeenvolgende kraters binnen het inslagenpatroon wordt bepaald. Het verdacht gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van een blindganger.

In dit geval wordt een raketaanval afgebakend op basis van de richtlijn 'Raketbeschieting op een zogenaamd Pin Point Target, inslagenpatroon onbekend' uit het WSCS-OCE. Hierbij wordt het NGE-Risicogebied bepaald door een afstand van 108 meter gemeten vanuit het hart van het doel. Vaak is gebleken dat het hart van het doel niet exact bekend is. In die gevallen is 108 meter om de contouren van het doel getrokken. Bij de genoemde 108 meter is de cartografische onnauwkeurigheid en de horizontale verplaatsing van een blindganger in de bodem opgeteld, zie paragraaf 3.2.1.

In het geval van een 'Raketbeschieting op een zgn. 'Line Target', inslagenpatroon onbekend' stelt het WSCS-OCE dat een NGE-Risicogebied wordt bepaald door een afstand van 80 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn/ weg. Bij de genoemde 80 meter is de cartografische onnauwkeurigheid en de horizontale verplaatsing van een blindganger in de bodem opgeteld, zie paragraaf 3.2.1.

3.3.7 Naar aanleiding van luchtaanvallen met boordwapens

Onder boordwapens worden boordkanonnen en boordmitrailleurs verstaan. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijn voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van beschietingen met boordwapens. Aanvallen met boordgeschut zijn lastig af te bakenen omdat:

1. De locaties van aanvallen met boordwapens slechts in uitzonderlijke gevallen nauwkeurig kunnen worden vastgesteld.
2. In het geval van een '*strafing*' (aanval met boordwapens) de wapens al ruim van tevoren worden afgevuurd, waardoor de spreiding van dusdanige grootte is, dat het gefundeerd afbakenen van een NGE-Risicogebied niet mogelijk is.

Om bovenstaande redenen is het afbakenen van een NGE-Risicogebied slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk. Een NGE-Risicogebied kan alleen worden afgebakend wanneer bekend is dat brisante projectielen zijn ingezet. Geallieerde toestellen beschikte vaak over 20 mm boordkanonnen. Duitse beschietingen konden worden uitgevoerd met brisante projectielen (13 mm en 15 mm) afkomstig uit de boordmitrailleurs.

Daar waar bekend is dat aanvallen zijn uitgevoerd met boordmitrailleurs (zonder brisante projectielen), wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend. Met boordmitrailleurs worden kogels (Klein Kaliber Munitie, KKM) afgeschoten welke in de regel geen springstof bevatten. De kogel is het projectiel dat wordt verschoten.

3.3.8 Naar aanleiding van neergekomen vliegtuigen

De richtlijn in het WSCS-OCE schrijft voor dat in het geval van een crashlocatie van een vliegtuig het NGE-Risicogebied situationeel dient te worden afgebakend. Wanneer de exacte locatie van een neergestort vliegtuigen niet te achterhalen is op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal, wordt geen verdacht gebied afgebakend. Het kan ook voorkomen dat een vliegtuig op het maaiveld neer is gekomen, al dan niet na een noodlanding, waardoor vliegtuigonderdelen naar alle waarschijnlijkheid niet in de bodem terecht zijn gekomen, of reeds tijdens de oorlog is geborgen. Ook in deze gevallen wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

3.3.9 Naar aanleiding van neergekomen V-wapens

Binnen de gemeentegrenzen van Asten en Someren zijn geen meldingen van het neerkomen van V-wapens aangetroffen.

3.3.10 Naar aanleiding van de aanwezigheid van verdedigingsstellingen

Uit de luchtfoto's is gebleken dat binnen de gemeenten Asten en Someren diverse verdedigingsstellingen hebben gelegen.
Deze zijn onder te verdelen in:

- Wapenopstelling
  Een wapenopstelling is een opstelling voor handvuurwapens, machinegeweren en/of andere (semi)automatische wapens, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk. Uitgangspunt is dat de locatie van de wapenopstelling verdacht is op de aanwezigheid van NGE. Omdat een wapenopstelling op basis van luchtfoto's is afgebakend, dient rekening te worden gehouden met de cartografische onnauwkeurigheid.
- Geschutopstelling
  Locatie van geschut, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk. Volgens het WSCS-OCE is het NGE-Risicogebied een gebied met een straal van 25 meter rondom het hart van de geschutopstelling, maar niet verder dan een eventueel aangrenzende watergang. Hierbij dient de cartografische onnauwkeurigheid te worden toegevoegd.
- Loopgraaf
  Een loopgraaf is meestal te herkennen aan een zigzaggend patroon. Uitgangspunt is dat het gebied binnen de contouren van de loopgraaf verdacht is. Omdat een loopgraaf op basis van luchtfoto's is afgebakend, dient de cartografische onnauwkeurigheid te worden toegevoegd om de contour van de loopgraaf. Indien de exacte ligging van een loopgraaf kan worden vastgesteld door middel van grondspiegel onderzoek kan het verdachte gebied worden teruggebracht tot de exacte ligging van de loopgraaf.
- Mangat
  Dit is een gat in de grond met schuilfunctie, niet in gebruik genomen als schutterspu t. Mangaten zijn volgens het WSCS-OCE niet verdacht tenzij er aanwijzingen zijn dat ze in gebruik zijn genomen als schutterspu t. Het is aannemelijk dat de mangaten die zich bevinden in gebieden waar ook grondgevechten hebben plaatsgevonden, zijn gebruikt als schutterspu t. De mangaten die zijn gebruikt als schutterspu t zijn verdacht op mogelijk achtergebleven NGE. Aangezien er geen aanwijzingen zijn dat de mangaten in het analysegebied gebruikt zijn als schutterspu t, is naar aanleiding van mangaten in dit HVO-NGE geen NGE-Risicogebied afgebakend.

Omdat volgens het WSCS-OCE stellingen worden afgebakend op basis van luchtfoto's, dient rekening te worden gehouden met de cartografische onnauwkeurigheid.

3.3.11 Naar aanleiding van mijnenvelden

Volgens het WSCS-OCE is het gebied binnen de contouren van het mijnenveld verdacht, als op basis van de mijnenruimrapporten is gebleken dat niet alle mijnen zijn geruimd en feitelijke onderbouwing voor vermiste mijnen ontbreekt. Hierbij is echter nog geen rekening gehouden met de cartografische onnauwkeurigheid. De mijnenvelden zijn namelijk met de hand ingetekend op de geallieerde stafkaart, die vervolgens is ingepast in GIS. De onnauwkeurigheid bij de mijnenvelden is vastgesteld op 20 meter.

3.3.12 Naar aanleiding van de inzet van vernielingsmiddelen

Het is bekend dat gedurende de oorlog vernielingsmiddelen zijn ingezet. Volgens het WSCS-OCE is de locatie, waar de vernielingslading in werking is gesteld, verdacht en dient de afbakening verder situationeel te worden bepaald.
In het geval van de vernieling van de bruggen kunnen mogelijk vernielingsmiddelen zijn achtergebleven in het water ter hoogte van de bruggen. In de praktijk is de kans op het aantreffen van NGE van niet gedetoneerde vernielingsmiddelen echter zeer klein. Het kan voorkomen dat niet alle aangebrachte

vernielingsmiddelen hebben gewerkt. In deze gevallen zullen de vernielingsmiddelen bij het springen van de bruggen zijn weggeslingerd en mogelijk op de land- en/of waterbodem zijn achtergebleven. Omdat niet bekend is of bij het laten springen van de bruggen (restanten van) vernielingsmiddelen zijn achtergebleven, is het niet mogelijk een NGE-Risicogebied af te bakenen.

3.3.13 Naar aanleiding van munitiedump

Een dumplocatie van munitie en/of toebehoren kan voorkomen in de land- en op de waterbodem en is volgens het WSCS-OCE verdacht. Als uitgangspunt voor afbakening van het NGE-Risicogebied dient de locatie van de dump te worden genomen. Verder is de afbakening situationeel te bepalen. Het dumpen van munitie is slechts zelden gedocumenteerd. Wanneer in het geraadpleegde bronnenmateriaal melding wordt gemaakt van munitiedump en de dump kan worden herleid naar een exacte locatie, wordt een NGE-Risicogebied afgebakend. In enkele gevallen is echter gebleken dat locaties van munitiedump pas tijdens naoorlogse werkzaamheden werden ontdekt.

4 OVERZICHT OORLOGSHANDELINGEN

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn diverse oorlogshandelingen in en in de omgeving van het onderzoeksgebied naar voren gekomen. In dit hoofdstuk worden deze oorlogshandelingen gevat in een chronologische oorlogshandelingenlijst. Per oorlogshandeling staat beschreven welke bronnen beschikbaar zijn voor elke oorlogshandeling. Daarnaast wordt de datum van de eerstvolgende, beschikbare luchtfoto vermeld die na de desbetreffende oorlogshandeling is genomen. Ten slotte wordt per oorlogshandeling in de lijst vermeld of deze al dan niet relevant is voor het onderzoeksgebied (zie ook paragraaf 1.4). Aan de hand van de oorlogshandelingenlijst wordt bepaald welke oorlogshandelingen in hoofdstuk 4 worden geanalyseerd. De locaties waar de oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden zijn ingetekend in GIS en zijn weergegeven in Tekening 03: Oorlogshandelingenkaart.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
1936-1941	Op de Strabrechtse Heide werden schietoefeningen gehouden, eerst door het Nederlandse leger, vervolgens door het Duitse leger.	JOO 14	RHCE Toegang 13086, Inv 902, 905			Ja, schietoefeningen op heide grenzend aan Someren.	5.1
1939-1940	Ter voorbereiding op een inval vanuit het Oosten werd er in Noord-Brabant gewerkt aan een verdedigingslinie: de Peel-Raamstelling.	JOO 13-14, 18				Nee, stelling ligt buiten de gemeenten Asten en Someren.	N.v.t.
10 mei 1940	Te Vossenberg vonden vuurgevechten plaats tussen Duitse verkenners en Nederlandse troepen.		NIMH: Collectie 409, Inv 526016			Nee, betreft vuurgevechten buiten de gemeentegrens van Asten.	N.v.t.
	Rond 21.00 uur kreeg het Vak Asten aan de Peel-Raamstelling het bevel tot terugtrekken op de Zuid-Willemsvaart.	HOE 20 JOO 21-22	RHCE: Toegang 13225, Inv 2 NIMH: Collectie 409, Inv 526016 Collectie 492, Hoofddeel III			Nee, geen oorlogshandelingen vermeld binnen de gemeenten Asten en Someren.	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Aan de Zuid-Willemsvaart werd een verdedigingslinie opgesteld van Sluis IX tot Sluis XIII.	HOE 20 ZFH z.p.	NIMH: Collectie 492, Hoofddeel III			Ja, algemene voorbereiding voor de gevechten aan de Zuid-Willemsvaart.	6.2
10/11 mei 1940	Met mitrailleurs werd een Duits vliegtuig neergehaald dat een noodlanding maakte in Someren.	BRO 211 JOO 124 HOE 229-239	RHCE: Toegang 13225, Inv 2, 7			Nee, betreft een noodlanding.	N.v.t.
	Mijnen werden in het Peelgebied gelegd om de Duitse opmars te vertragen.		NIMH: Collectie 409, Inv 526016			Nee, geen exacte locatie bekend.	N.v.t.
	Enkele varkens, die werden vrijgelaten uit een in brand gestoken boerderij nabij Sluis XI, overleden nadat ze een mijnenveld in liepen.		RHCE: Toegang 13225, Inv 2			Nee, geen exacte locatie bekend.	N.v.t.
11 mei 1940	Nadat de Nederlandse troepen allen teruggetrokken waren over de Zuid-Willemsvaart werd de brug bij Sluis X en XI opgeblazen. Bij Sluis X werden tevens schepen tot zinken gebracht.	COE 195 HOE 20, 24 JOO 22-25	RHCE: Toegang 13225, Inv 16 BHIC: Toegang 127, Inv 43, 46 NIMH: Collectie 409, Inv 526006, 526013			Nee, de opgeblazen bruggen en vernielde schepen worden niet als NGE-Risicogebied afgebakend, zie paragraaf 3.3.12.	N.v.t.
	Brug Half Twaalf werd gesprongen toen de Nederlandse troepen hier overgestoken waren.		NIOD: Toegang 244, Inv 223			Nee, de opgeblazen bruggen worden niet als NGE-Risicogebied afgebakend, zie paragraaf 3.3.12.	N.v.t.
	Te omgeving Stipdonk geen contact gemaakt met de vijand.		NIMH: Collectie 409, Inv 525001, 525004, 525006 Collectie 492, Hoofddeel III	BaMa: RH 26-56/5		Nee, betreft melding dat er geen oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden.	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Een schip te Sluis XI lag in het schootsveld van Nederlandse militairen en raakte beschadigd.		RHCE Toegang 13086, Inv 532			Nee, locatie van het schip is onbekend.	N.v.t.
	Bij Sluis X braken rond 17.00 uur gevechten los.	HOE 20, 24 BRO 243, 245 JOO 22-25, 34-39 SNI 19	RHCE Toegang 13030, Inv 113/68 Toegang 13225, Inv 7 NIMH: Collectie 409, Inv 526008, 526009, 526013, 526014 Collectie 492, Hoofddeel III	BaMa: RH 26-56/5		Ja, grondgevechten nabij Sluis X.	6.2.1
	Gevechten bij Sluis XI en Someren.	BRO 243 GRO1 68-69 JOO 22-25, 28 SNI 19 ZFH z.p.	NIMH: Collectie 409, Inv 526008, 526009, 526011, 526012 Collectie 492, Hoofddeel III NIOD: Toegang 244, Inv 223	BaMa: RH 26-56/5		Ja, grondgevechten nabij Sluis XI.	6.2.2
	Vanuit Someren-Eind werden twee tegenaanvallen richting Someren-drop uitgevoerd. Beide afgeslagen.	JOO 27-28 ZFH z.p.	NIMH: Collectie 409, Inv 526006, 526009, 526010, 526012, 526016 NIOD: Toegang 244, Inv 223			Ja, grondgevechten nabij aan de Zuid-Willemsvaart.	6.2.4
	Gevechten bij Sluis XII.	JOO 29-30	NIMH: Collectie 409, Inv 526012, 526015 NIOD: Toegang 244, Inv 223			Ja, grondgevechten nabij Sluis XII.	6.2.4
	Een Duits vliegtuig mitrailleerde de Nederlandse stellingen te Sluis X en XI.	JOO 22-25 SNI 19	RHCE: Toegang 13225, Inv 2 NIMH: Collectie 409, Inv 526008, 526013			Nee, geen exacte locatie bekend.	N.v.t.
12 mei 1940	Nederlandse troepen waren teruggetrokken uit		RHCE: Toegang 13225, Inv 2			Ja, munitiedump te Someren.	18.1

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Someren, op het terrein van Van de Heuvel was een Nederlandse munitiewagen in de sloot gedumpt.		NIMH: Collectie 409, Inv 526016 Collectie 492, Hoofddeel III NIOD: Toegang 244, Inv 223				
Mei 1940	In Someren werd voor 50.000 gulden aan schade aangericht tijdens de meidagen, 10.000 gulden aan materiele schade, 40.,000 gulden door diefstal en vorderingen.	JOO 42				Nee, geen exacte oorzaken van schade vermeld.	N.v.t.
28 mei 1940	's Nachts vielen bommen in de Astense Peel.	POU 47	RHCE Toegang 13030, Inv 113/68 NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78	TNA: AIR 14/2665, AIR 14/3167, AIR 24/217, AIR 25/93, AIR 27/141, AIR 27/491, AIR 27/543, AIR 27/655, AIR 27/807, AIR 28/203, AIR 28/205, AIR 28/221, AIR 28/481, AIR 28/483		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten.	7.1
26/27 juni 1940	Bombardement nabij Sluis XIII, Someren.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261 RHCE: Toegang 13086, Inv 905 NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 72 NIOD: Toegang 077, Inv 1328	TNA: AIR 14/2665, AIR 14/3167, AIR 24/218, AIR 25/93, AIR 28/205		Ja, bombardement binnen de gemeente Someren.	7.2
7 juli 1940, 10 juli 1940 en 14 augustus 1940	Melding van het aantreffen van enkele [totaal 22] brandbommen in de Peel.		NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78			Nee, onbekend wanneer de bommen afgeworpen werden en waar de bommen precies liggen/lagen.	N.v.t.
8/9 november 1940	Bombardement (brisant- en brandbommen) nabij		RHCE: Toegang 13086, Inv 905	TNA: AIR 14/2669, AIR 14/3151, AIR 14/3158, AIR		Ja, bombardement binnen de gemeente Someren.	7.3

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	het Berkeindje en Heieind, te Someren.		Toegang 13225, Inv 3 NIOD: Toegang 077, Inv 1328	14/3167, AIR 14/3184, AIR 24/224, AIR 25/22, AIR 25/51, AIR 25/93, AIR 25/109a			
27 november 1940	Te Hutten kwam een bom neer op een bouwland en detoneerde.		NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78 NIOD: Toegang 077, Inv 1328	TNA: AIR 14/2669, AIR 14/3151, AIR 14/3158, AIR 14/3167, AIR 14/3184, AIR 24/224, AIR 25/22, AIR 25/51, AIR 25/93, AIR 25/109a, AIR 27/882, AIR 28/386		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten.	7.4
Begin 1941	Vliegtuigcrash in de Staatsbossen.	HOE 229-239				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
14/15 februari 1941	Bomber Command deed aanvallen op vliegvelden te Haamstede, Gilze-Rijen en nabij Vught. Er werd enkel waargenomen dat bommen in velden vielen [vermoedelijk ook te Someren].	ZWA1 157	GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261 RHCE: Toegang 13086, Inv 905 Toegang 13225, Inv 7 NIOD: Toegang 077, Inv 1328	TNA: AIR 14/2671, AIR 14/3154, AIR 14/3161, AIR 24/228, AIR 25/23, AIR 25/52, AIR 27/801, AIR 27/842, AIR 27/858, AIR 27/649, AIR 27/1325, AIR 28/269, AIR 28/546, AIR 28/607, AIR 28/761		Ja, bombardement binnen de gemeente Someren.	8.1
25 februari 1941	Luchtbeschermingsdienst Nederweert meldde een bominslag te Someren.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5262			Nee, maar één bron beschikbaar die het voorval vermeld. Exacte locatie niet bekend.	N.v.t.
7 maart 1941 – 15 januari 1942	Correspondentie tussen de burgermeester van Someren en de heer Bewaarder der Hypotheken en van het Kadaster te Eindhoven betreffende blindgangers		RHCE: Toegang 13086, Inv 905			Nee, onbekend wanneer de bommen afgeworpen werden en waar de bommen precies liggen/lagen.	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	in een weiland te Someren. Omdat de bommen te diep lagen voor verwijderen werd aanvraag gedaan ze in te tekenen op een kaart.						
15 maart 1941	In het buurtschap Stegen, te Asten, vielen drie bommen, welke allen detoneerden.		NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78 NIOD: Toegang 077, Inv 1328	TNA: AIR 14/2672, AIR 14/3185, AIR 24/229, AIR 25/109a, AIR 27/577, AIR 27/981, AIR 28/478, AIR 38/351, AIR 38/357		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten	8.2
27/28 maart 1941	Een Britse Armstrong Withworth Whitley bommenwerper stortte neer te Heusden, Asten. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager.	HOE 229-239 SGLO T0979 TIM 132-133 ZAA z.p.	GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5262 RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Ja, vliegtuigcrash binnen de gemeente Asten.	13.1
11 mei 1941	Duitse gevechtsoefeningen vonden plaats op een gebied noordwestelijk van Vaarsel, Someren.		RHCE: Toegang 13086, Inv 902			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
3/4 juli 1941	Twee Britse Armstrong Withworth Whitley bommenwerpers van 102 Squadron stortten neer te gemeenten Asten en Someren. Een der bovenstaande toestellen had de bommenlast reeds afgeworpen voor het een noodlanding maakte.	DRI 5 HOE 229-239 JOO 124-125 SGLO T1080 SNI 138-139 STI 75 ZAA z.p.	RHCE: Toegang 13225, Inv 7 NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78	TNA: AIR 14/2693, AIR 14/3173, AIR 24/223, AIR 25/93, AIR 27/808 BaBl R58/3578		Ja, bombardement en vliegtuigcrash binnen de gemeente Asten.	8.3

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
4/5 juli 1941	Een Handley Page Hampden wierp drie bommen af in het vrije veld tussen de Wilhelminastraat en het gehucht Ostade. Het toestel stortte later neer te Heeze.	SGLO T1081 SNI 138-139	RHCE: Toegang 15280, Inv 2141 NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78	TNA: AIR 14/2693, AIR 14/3188, AIR 24/223, AIR 25/109a, AIR 27/832, AIR 28/171, AIR 28/172,		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten.	0
7/8 juli 1941	Een Brits toestel maakte een noodlanding te Strabrechtse Heide. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager.	JOO 125 SGLO T1095A SNI 138-139	RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Nee, betreft een noodlanding.	N.v.t.
	Bosbrand te Someren door het neerkomen van brandplaatjes.	JOO 125	RHCE Toegang 13086, Inv 79, 907 Toegang 13225, Inv 7, 16	TNA: AIR 14/2673 BaBl R58/3578		Nee, toestel dat brandplaatjes afwierp valt niet te achterhalen. Geen meldingen van overige afgeworpen NGE.	N.v.t.
11/12 augustus 1941	Vijf bommen kwamen rond 4.00 uur neer te Astenseweg in Meijel.	POU 48	RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10 NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78	TNA: AIR 14/2673, AIR 14/3143, AIR 14/3162, AIR 14/3173, AIR 14/3188, AIR 24/234, AIR 25/51, AIR 25/53, AIR 25/52, AIR 25/93, AIR 25/109a, AIR 28/516, AIR 28/599		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten.	0
16/17 augustus 1941	Drie bommen kwamen rond 2.30 uur neer nabij Rinkveld, te Asten.		NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78	TNA: AIR 14/2673, AIR 14/3143, AIR 14/3162, AIR 14/3173, AIR 14/3188, AIR 24/234, AIR 25/51, AIR 25/52, AIR 25/93, AIR 25/109a,		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten.	8.6
31 augustus 1941 / 1 september 1941	Een Britse Handley Page Hampden stortte neer in de zuidoostrand van het Dennendijkse Bos.	SGLO T1238 SNI 138-139	NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 78	TNA: AIR 14/2673, AIR 14/3188, AIR 24/234, AIR 25/109a		Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeenten Asten/Someren.	13.2

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
20 oktober 1941	Melding vna het neerkomen van bommen in de gemeente Someren.			BaBl R58/3578		Nee, geen exacte locatie bekend.	N.v.t.
27/28 december 1941	Een Britse Vickers Wellington stortte neer in de Heezer Bossen te Someren. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager.	CHO2 195 JOO 126 SGLO T1363 SNI 138-139 ZAA z.p.	RHCE Toegang 13086, Inv 893 RHCE: Toegang 13225, Inv 7	TNA: AIR 14/2673, AIR 14/3164, AIR 24/238, AIR 25/52, AIR 27/537		Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeenten Asten/Someren.	8.7
	De Luchtbeschermingsdienst te Someren meldde een bominslag in Oostelijke richting.		RHCE Toegang 13086, Inv 893 RHCE: Toegang 13225, Inv 7				
Vroeg in 1942	Vliegtuigcrash zuidoostelijk van Staatsbos.	TIM 132-133				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
30/31 mei 1942	Pand B46 te Lierop [Eindje 4], Someren, werd getroffen door brandbommen.	JOO 66, 218	GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261 RHCE: Toegang 13225, Inv 7, 16	TNA: AIR 14/2674, AIR 14/3147, AIR 14/3166, AIR 14/3180, AIR 14/3195, AIR 24/243, AIR 25/1, AIR 25/52, AIR 25/93, AIR 25/109a BaBl R58/3580		Ja, bombardement binnen de gemeente Someren.	9.1
2/3 juni 1942	Bombardement te Someren. Melding van het ontstaan van brand te Asten.		RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10 GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261			Nee, geen aanwijzingen van de locatie van het bombardement.	N.v.t.
4 juli 1942	Melding van het neerkomen van brisant- en brandbommen in, onder			BaBl R58/3580		Nee, geen exacte locatie bekend.	N.v.t.

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
	andere, de gemeente Someren.						
12/13 juli 1942	De Luchtbeschermings-dienst te Nederweert meldt een bominslag in de richting van te Someren en brandbommen in de Peel.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
31 juli 1942	Bominslag ten noorden van Nederweert [mogelijk Someren of Asten].		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
6/7 augustus 1942	Omstreeks half drie 's nachts ontplofte een zware vliegtuigbom in de Kerkstraat, Asten. Het huis van Jan Voets, aan de Broekstraat, Someren, werd getroffen door brandbommen.	COE 199 HOE 235 JOO 66-67, 218	GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261\ RHCE: RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10, 113/68 Toegang 13225, Inv 7, 13, 24	TNA: AIR 14/2675, AIR 24/246, AIR 25/1, AIR 25/23, AIR 25/52, AIR 25/93, AIR 25/109a, AIR 27/660, AIR 28/90, AIR 28/171, AIR 28/269, AIR 28/517, AIR 28/541, AIR 28/546, AIR 28/607, AIR 28/681, AIR 28/761, AIR 28/842		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten.	9.2
11/12 augustus 1942	Een Britse Vickers Wellington stortte neer nabij de 'Vaarsehoef' te Lierop, Someren. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager. Brand ontstond ten gevolge van het neerstorten van het vliegtuig.	HOE 229-239 JOO 126 SGLO T1771 SNI 138-139 ZAA z.p.	RHCE: Toegang 15280, 2141. Toegang 13086, Inv 532, 589 Toegang 13225, Inv 3, 7, 16			Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Someren.	13.3
1942-1943	Vliegtuigcrash rand Staatsbossen.	HOE 229-239				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke	N.v.t.

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
						locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	
24 maart 1943	Luchtbeschermingsdienst Nederweert meldde een brand in de richting van Someren.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
8/9 april 1943	Melding van het neerkomen van een brisantbom en enkele brandbommen in Lierop en brandbommen in de Peel.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261 RHCE: Toegang 13086, Inv 905			Ja betreft bombardementen binnen de gemeenten Asten en Someren.	10.1
27 april 1943	Bosbrand door het neerkomen van flesjes met fosfor in bossen te Someren.		RHCE Toegang 13086, Inv 79 Toegang 13225, Inv 16	TNA: AIR 14/2676, AIR 24/254		Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Someren.	10.2
12/13 mei 1943	Een Britse Vickers Wellington stortte neer bij Den Dossert, Asten. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager.	CHO4 144 DER2 199 DRI 13 GRO2 103 HOE 229-239 JOO 126 SNI 138-139 SGLO T2303	RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10 Toegang 13225, Inv 7	TNA: AIR 14/2676, AIR 24/254, AIR 27/1852		Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Asten.	10.3
	Luchtbeschermingsdienst Nederweert meldde het neerkomen van brandbommen in de richting van Liessel.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
25 mei 1943	Luchtbeschermingsdienst Nederweert meldde het neerkomen van brandbommen in Someren. Tevens een vliegtuigcrash te Nederweert.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5261			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
21/22 juni 1943	Een Britse Avro Lancaster stortte neer te Hoogenbergen, nabij Heusden, Asten.	CHO4 197 COE 199-200 DER2 213 GRO2 112 HOE 229-239 SGLO T2506 SNI 43, 138-139 TIM 132-133 ZAA z.p.	RHCE: Toegang 13030, Inv 78/11 Toegang 13225, Inv 7	TNA: AIR 14/2677, AIR 24/256, AIR 25/109a, AIR 27/2131		Ja, neergestort vliegtuig en een noodafworp binnen de gemeente Asten.	10.4
	Een Britse Avro Lancaster wierp in de Astense Peel bommen af waarbij het huis van Van Bussel beschadigd raakte.	COE 199-200 DER2 213 GRO2 112 HOE 235	RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10, 78/11, 113/68				
29 juni 1943	Enkele fosforbommen kwamen op de woning van Van Driek Mennen, te Diesonk, Asten, terecht.	HOE 235	RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10, 113/68 Toegang 13225, Inv 7	TNA: AIR 14/2677, AIR 24/256 BaBl R58/3581		Ja, bombardement binnen de gemeente Asten.	10.5
13/14 juli 1943	Een Britse Handley Page Halifax stortte neer te Voordeldonk, 500 m van de Meijelse Gracht. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager.	CHO4 231 COE 200 DER2 221 GRO2 121 HOE 229-239 SGLO T2656 SNI 138-139 TIM 132-133	RHCE: Toegang 13030, Inv 78/11 Toegang 13225, Inv 7	TNA: AIR 14/2677, AIR 24/257, AIR 25/152		Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Asten.	13.4

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
23 augustus 1943	Een Britse Avro Lancaster stortte neer te kasteel Heusden. Brokstukken van het vliegtuigen kwamen tevens elders terecht. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager.	COE 200 GRO2 125 HOE 229-239 SGLO T2844 SNI 138-139 TIM 132-133	RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10, 78/11 Toegang 13225, Inv 7 NIOD: Toegang 216k, Inv 82	TNA: AIR 14/2677, AIR 24/258, AIR 27/815		Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Someren.	10.6
	Nabij Voordeldonk, de Stegen, Leensel en de Berken waren bommen terechtgekomen.	COE 200	RHCE: Toegang 13030, Inv 78/11				
29 februari 1944	Een Duitse Junkers Ju 88 stortte neer te Behelp, nabij Heusden (gemeente Asten.)	HOE 229-239 SGLO R0859 SNI 138-139				Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Asten.	0
22/23 april 1944	Een Britse Handley Page Halifax stortte neer te Asten, in de zuidoosthoek van de Dennendijkse Bossen. Het toestel was getroffen door een luchtafweergranaat.	CHO5 183 HOE 229-239 SGLO T3615 SNI 138-139 TIM 45-49, 132-133	RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Asten.	0
	Een Britse Handley Page Halifax stortte neer te Someren-Eind. Brokstukken kwamen neer aan de Laarstraat.	DRI 35 HOE 229-239 JOO 129 SGLO T3616 TIM 132-133 ZAA z.p.	RHCE: Toegang 13225, Inv 7				
23/24 april 1944	Een Britse Handley Page Halifax stortte neer bij Vinken, ook te De Berken kwamen onderdelen neer.	SNI 138-139	RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Nee, geen (onafhankelijk verifieerbare) secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking	N.v.t.

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
						tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	
27 april 1944	Een Britse Avro Lancaster stortte neer te Berken, Asten. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager. De bommenlast was reeds afgeworpen. Op de crashlocatie ontstond een brand.	COE 200 DER 251 GRO2 142 MOR 10 SGLO T3625 SNI 138-139TIM 132-133	RHCE: Toegang 13225, Inv 7	TNA: AIR 14/2678, AIR 24/272, AIR 25/2		Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Asten.	13.7
9 mei 1944	Brand in de Strohulzenfabriek te Asten. Vermoedelijke oorzaak is fosforbommen.		RHCE: Toegang 13030, Inv 27/10			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
20 mei 1944	Een jongen wonende te Beemdstraat, Someren, vond bij werkzaamheden op het land een projectiel en overleed bij het openmaken van het projectiel.	JOO 67	RHCE: Toegang 13086, Inv 1346			Nee, geen vermelding van de exacte vindplaats van het projectiel.	N.v.t.
23 mei 1944	Een Britse Avro Lancaster stortte neer nabij Sluis Half Twaalf, Someren. Het toestel was neergeschoten door een Duitse nachtjager.	DRI 35 JOO 131 HOE 229-239 SGLO T3700 SNI 138-139 TIM 132-133	RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Someren.	0
25 mei 1944	Een Britse Avro Lancaster stortte neer nabij Kerkweg-Heitveldsestraat te Someren.	COE 200 DRI 37 HOE 229-239 JOO 131 SGLO T3720	RHCE: Toegang 13225, Inv 3, 24			Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Someren.	0

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
		SNI 138-139 ZAA z.p.					
5 juli 1944	Groepen mannen uit Someren werden verplicht schuilgaten door Someren heen te graven.	JOO 165				Nee, exacte locaties van de gegraven schuilgaten niet bekend.	N.v.t.
Zomer 1944	Vliegtuigcrash Voorste Heusden.	HOE 229-239				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
September 1944	Vanaf het landgoed De Apotheek en bij A. van Ham, aan Sluis XII, werd door Duitsers op doelen aan de westzijde van de Zuid-Willemsvaart geschoten.		RHCE: Toegang 13225, Inv 3, 13			Ja, beschieting van doelen te Sluis XII.	14.2.3
5/6 september 1944	Te Asten werden aanvallen door Havilland Mosquitos uitgevoerd op gemechaniseerd transport.			TNA: AIR 37/716, AIR 27/1157, AIR 27/1672, AIR 27/2117		Ja, luchtaanval op doelen in gemeente Asten	11.1
11-18 september 1944	Bruggen bij Sluis IIX, IX en X werden door Duits gesprongen.	HOE 129 TIM 60-61	BHIC: Toegang 127, Inv 43, 46, 443			Nee, de opgeblazen bruggen worden niet als NGE-Risicogebied afgebakend, zie paragraaf 3.3.12.	N.v.t.
16 september 1944	Te Asten werden aanvallen door Hawker Typhoons uitgevoerd op schepen in de Zuid-Willemsvaart. Enkele schepen nabij Sluis XIII raakte beschadigd.		RHCE: Toegang 13086, Inv 532, Toegang 13225, Inv 13	TNA: AIR 37/715, AIR 26/208, AIR 27/1879		Ja, luchtaanval op doelen in gemeenten Asten/Someren.	0
17 september 1944	Een Amerikaanse B-17 Flying Fortress stortte neer	DRI 37 JOO 133				Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Someren.	0

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
	te Someren-Eind. Het toestel werd getroffen door een luchtdoelgranaat.						
	Een losgeraakt zweefvliegtuig behorende tot operatie Market Garden kwam neer te Heikampen.		RHCE: Toegang 13225, Inv 3, 7			Ja, neergestort vliegtuig binnen de gemeente Someren.	13.11
18 september 1944	Sluis XI en Half XII (Asten-zijde) stond een stuk antitankgeschut dat oefende met de kerk te Someren als oefendoelwit.	JOO 168				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie van het geschut bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
19 september 1944	Duitse troepen trokken zich terug op Someren, de Duitse achterhoede maakte het de naderende Britse verkenners moeilijk.	DID3 131, 143	RHCE: Toegang 13225, Inv 13			Nee, geen exacte locaties van gevechten of hinderlagen vermeld.	N.v.t.
20 september 1944	De Britten trokken op tot Someren en wisten ondanks Duits artillerievuur het dorp voor het donker te bevrijden.	COE 206 DID3 136-140 JOO 173-175, 181-182 PAL 64 ZAN 26-28		TNA: WO/171/446		Ja, artilleriebeschietingen op gemeente Someren.	14.2.1 en 14.2.4
	Brits artillerievuur op verschillende doelen in Someren.			TNA: WO/171/411		Ja, artilleriebeschietingen op gemeente Someren.	14.2.1 en 14.2.4
	Verdediging van gesprongen bruggen bleef zwaar	JOO 175-176 PAL 64-65		TNA: WO/171/411		Ja, troepenopstelling te Someren en Asten.	14.2.1 en 14.2.4
	De brug bij Sluis XI was bewaakt door Duitsers	DID3 137-140				Ja, troepenopstelling te Someren en Asten.	14.2.1 en 14.2.4

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	bewapend met machinegeweren en antitankwapens.						
	De Brug bij Sluis XI werd gesprongen nadat de geallieerden arriveerden te Someren en een oversteek wilden forceren.	COE 206 DID3 137-140 JOO 173-175				Nee, de opgeblazen bruggen worden niet als NGE-Risicogebied afgebakend, zie paragraaf 3.3.12.	N.v.t.
	De Duitsers hadden een verdediging opgezet aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart en vuurden met artillerie op het door Britten bevrijde Someren.	COE 206 DID 136 HOE 135 TIM 60-62 JOO 173-175 ZAN 29-30				Ja, artilleriebeschietingen op gemeente Someren.	14.2.1 en 14.2.4
	Britten namen Asten onder artillerievuur om de Duitse verdediging te verzwakken en te demoraliseren.	HOE 135 JOO 182 TIM 60-62 ZAN 26-28	RHCE: Toegang 13225, Inv 3			Ja, artilleriebeschietingen op gemeente Asten.	14.2.1 en 14.2.4
20/21 september 1944	Te Ommel werden door Duitsers versterkingen aangebracht. Geschut werd opgesteld te Bussersdijk.	HOE 152				Nee, slechts aanduiding van aanwezigheid van Duits geschut.	14.2.1, 14.2.2 en 14.2.4
21 september 1944	Geallieerden namen Asten en omgeving onder vuur om de Duitse verdediging te verzwakken en te demoraliseren.	HOE 141, 152, 164-165 JOO 175 ZAN 33, 43	RHCE: Toegang 13225, Inv 3, 13			Ja, artilleriebeschietingen op gemeente Asten.	15.1 en 15.6
	Te Oostappen werden enkele koeien gedood door Britse artillerie.	ZAN 43		TNA: n.v.t.[5]		Ja, artilleriebeschietingen op gemeente Asten.	15.1 en 15.6
	Te Heusden, Behelp, Ommel, Berken,	HOE 164-165 JOO 183				Ja, geschutopstellingen binnen gemeente Asten.	15.1 en 15.6

5 Informatie van Auster Squadrons geraadpleegd, maar geen aanwijzingen aangetroffen van aanvallen in Gemeente Asten en Someren op 21 september 1944.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Staatsbossen en Pannenhoef werd Duits geschut (inclusief *Nebelwerfers*) opgesteld dat zuinig terugvuurde op Britse posities.	ZAN 33-34					
21/22 september 1944	De Britten sloegen een bruggenhoofd aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart, gelijktijdig werd door de *Royal Engineers* een noodbrug gelegd. Door zware vuursteun en man tot man gevechten kon het bruggenhoofd worden behouden.	DID1 72, 81 DID 2 71, 81 DID3 204-207 HOE 171 JOO 173-177, 182 KOR1 35-36 KOR2 40-41 PAL 64-65 TIM 60-62	RHCE: Toegang 13225, Inv 13			Ja, grondgevechten en beschietingen in gemeenten Someren en Asten.	14.2.2 en 14.2.4
22 september 1944	Toen de Baileybrug gereed was trokken tanks richting de kom van Asten, de kom kon na straatgevechten worden bevrijd. Er werden hierbij aan beide kanten grote verliezen geleden.	COE 207 DID1 81-83 DID2 81 DID3 208 DID4 251-252 HOE 170-174 JOO 177-179 KOR2 40-41 PAL 64-65 SNI 76-77, 82-85 ZAN 34-37	RHCE: Toegang 13225, Inv 13, 27	TNA: WO/171/446		Ja, grondgevechten en beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Someren en het bruggenhoofd waren doelwit van Duitse artillerie.	JOO 179, 183, 184-186 PAL 64-65 SNI 76-77, 82-85 ZAN 37	RHCE: Toegang 13225, Inv 13			Ja, beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Te Asten werden wapenopstellingen gegraven ter verdediging tegen Duitse aanvallen.	HOE 144 ZAN 34-37				Nee, geen exacte locaties bekend.	N.v.t.
	Ommel werd zwaar beschoten om de sterke Duitse weertand te breken.	COE 207 HOE 152-154, 156, 161 PAL 64-65 ZAN 39-41	RHCE: Toegang 13225, Inv 13			Ja, beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	De eerste tanks arriveerden ter verkenning in Ommel, maar werden verjaagd door Duits geschut.	HOE 153-154 ZAN 39-41				Ja, beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Nadat Asten veroverd was werd de omgeving van het bruggenhoofd vrij gemaakt van Duitsers.	HOE 175 TIM 61 ZAN 37-38				Ja, grondgevechten in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Voordeldonk werd zwaar beschoten door de Britten om de kanonnen achter de school te neutraliseren.	HOE 160 ZAN 45				Ja, beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Te Pannenhoef stelden de Duitsers geschut op.	HOE 164-165				Ja, geschutopstellingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Grondgevechten te Stegen en Brand.	HOE 161				Ja, grondgevechten in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Brits artillerievuur op de rand van het Staatsbos en Rinkveld om Duitse stellingen te neutraliseren.	HOE 161 ZAN 45				Ja, beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Vanuit Heusden werden (zonder succes) tegenaanvallen op de baileybrug uitgevoerd.	DID1 81-83 DID2 84 DID3 206-207 HOE 164-165 KLE 36		TNA: WO/171/411 WO/171/446		Ja, grondgevechten in gemeente Asten.	0 en 15.6

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
		PAL 64-65					
	Een groep Duitsers werd door een Britse patrouille geneutraliseerd. De Duitsers hadden springstoffen bij zich die bestemd waren voor de Baileybrug. De Britten wierpen de springstoffen in de Vaart.	JOO 181				Ja, beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Heusden en Kasteel Heusden werden onder vuur genomen door de Britten.	HOE 165 JOO 179				Ja, beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Vanuit Heusden en Ommel werden tegenaanvallen tegen het bevrijde Asten uitgevoerd. Tevens werd het onder vuur genomen.	DID2 84 HOE 142-144		TNA: WO/171/446		Ja, grondgevechten in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Op de weg van Asten naar Liessel werd een Panther tank en twee 88 mm kanonnen uitgeschakeld.	DID1 87 KLE 36 KOR2 40-41 PAL 64-65 ZAN 48		TNA: WO 171/446		Ja, grondgevechten beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	In de avond stelden Britse tanks zich op nabij Ostade, Duitsers te Nachtegaal werden beschoten. De Britse kanonnen bleven actief, maar in de ochtend waren de Duitsers vertrokken uit de omgeving van Sluis X.	ZAN 37-38, 43				Ja, grondgevechten beschietingen in gemeente Asten.	0 en 15.6
	Granaatschade aan Slievensestraat 2	SNI 138-139				Ja, oorlogsschade in de gemeente Someren.	15.6

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Een Hawker Typhoon stortte rond 16.00 uur neer te Asten.	SGLO T4279 SNI 138-139				Nee, geen (onafhankelijk verifieerbare) secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
22-24 september 1944	Granaatschade te Sluis Half XII en XIII.	JOO 188-190				Nee, geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
23 september 1944	Someren en het bruggenhoofd werden nog altijd onder vuur genomen door Duitsers.	JOO 186, 188	RHCE: Toegang 13225, Inv 16	TNA: WO/171/446		Ja, beschietingen van gemeente Someren.	14.2.3 en 14.2.4
	Asten werd onder vuur genomen, nu ook met Duits geschut en raketten.	TIM 62 ZAN 48-49		TNA: AIR 27/2184		Ja, beschietingen van gemeente Asten.	15.3 en 15.6
	Duitse soldaten te Dijk verscholen zich van de Britse overmacht. Bussel en Dijk werden zonder gevechten bevrijd.	HOE 146-148				Ja, grondgevechten in de gemeente Asten.	15.3 en 15.6
	Duitsers trokken over Oostappen terug en lieten overal munitie, paarden en wagens staan	ZAN 44				Nee, geen exacte locaties van dump bekend.	N.v.t.
	Britse troepen trokken over Sluis XII en bevrijdden Behelp.	ZAN 46				Ja, grondgevechten in de gemeente Asten.	15.3 en 15.6
	Te Ommel werd door Duitsers felle weerstand geboden (onder andere de laatste Cavalarie charge op	DID1 87 DID3 226-228 KOR2 43 SNI 88-89	RHCE Toegang 13030, Inv 113/68	TNA: WO/171/411 WO/171/446		Ja, grondgevechten in de gemeente Asten.	15.3 en 15.6

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	het westelijk halfrond) tegen de Britse opmars.						
	Na de bevrijding van Ommel werden de Britse tanks aan de Aa opgesteld om op Vlierden te vuren.	HOE 158				Ja, geschutopstellingen te gemeente Asten.	15.3 en 15.6
	Opmars richting Liessel en Vlierden. De dorpen werden beschoten en uiteindelijk bevrijd.	DID1 87 DID3 226 HOE 162 TIM 64	RHCE: Toegang 13180, Inv 74/538, 542, 544, 545, 546, 549, 551, 552, 553	TNA: WO/171/446		Ja, beschietingen en grondgevechten van gemeente Asten.	15.3 en 15.6
23/24 september 1944	Bewoners van Ommel brachten een deel van de nacht door in schuilloopgraven en hoorden ontploffingen in de richting van Oostappen.	HOE 158				Ja, beschietingen en grondgevechten van gemeente Asten.	15.3, 15.4 en 15.6
	Nabij de Dennendijk werd er bij een boomgaard door Duitse troepen een zestal schuttersputten gegraven ter voorbereiding op een Britse aanval.	TIM 62				Ja, voorbereiding op grondgevechten binnen de gemeente Asten.	15.3, 15.4 en 15.6
24 september 1944	Binnen de gemeente Asten werden verschillende doelen onder vuur genomen met geallieerde artillerie en Duits geschut en raketten.	HOE 94, 166-168 ZAN 48-49		TNA: AIR 27/2184 WO/171/411		Ja, beschietingen en grondgevechten van gemeente Asten.	15.4 en 15.6
	Geallieerde *War Diaries* meldden locaties van vijandelijk geschut. Vaak werd dit geschut onder vuur genomen.			TNA: WO/171/411		Ja, beschietingen en grondgevechten van gemeente Asten.	15.4 en 15.6
	Someren werd onder vuur genomen door Duitsers.	JOO 186-187	RHCE: Toegang 13225, Inv 16			Ja, beschietingen van gemeente Someren.	14.2.3 en 14.2.4

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Oostappen bleef onbeschadigd.	HOE 160				Nee, geen vermelding van oorlogshandelingen.	N.v.t.
	Te Hutten groeven Duitsers zich in, in de middag ontbrandden gevechten met Britse troepen te Hutten.	HOE 163				Ja, beschietingen en grondgevechten van gemeente Asten.	15.4 en 15.6
	Heusden werd vanuit Asten, met steun van troepen te Behelp bevrijd. Duitsers trokken zich al snel terug.	ZAN 46		TNA: WO/171/411		Ja, beschietingen en grondgevechten van gemeente Asten.	15.4 en 15.6
25 september 1944	Evacuees mogen terugkeren naar Asten en inventariseren de oorlogsschade.	HOE 179-181, 189-190, 193				Nee, geen vermelding van oorlogshandelingen.	N.v.t.
	Geallieerde *War Diaries* meldden verschillende artilleriedoelwitten te gemeente Asten.			TNA: WO/171/411		Ja, beschietingen van gemeente Asten.	15.5 en 15.6
	Geallieerde *War Diaries* meldden verschillende locaties van vijandelijke troepen gemeente Asten.			TNA: WO/171/411		Ja, troepenopstellingen te Asten.	15.5 en 15.6
Vermoedelijk 25 september 1944	Te Heusden werd een boobytrap op de weg aangetroffen en onschadelijk gemaakt.	HOE 168				Ja, Duitse troepen infiltraties in bevrijd gebied.	15.5 en 15.6
Vanaf 25 september 1944	Behelp, Heusden en de Peel waren bevrijd, maar Duitse troepen infiltreerden nog regelmatig in deze gebieden.	HOE 185, 189 ZAN 46, 60				Ja, Duitse troepen infiltraties in bevrijd gebied.	15.5 en 15.6

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Te Voordeldonk werden enkele blindgangers geruimd en opgestapeld. Een granaat ontplofte waardoor een burger en een Britse militair overleden.	HOE 191				Ja, bewijs van beschieting van gemeente Asten.	15.5 en 15.6
26 september 1944	Bij de gesprongen brug nabij Sluis IX werd nog 27 kg niet gesprongen springstof geruimd. De brug te qE.568195 was volledig gesprongen.			TNA: WO/171/411		Nee, de opgeblazen bruggen worden niet als NGE-Risicogebied afgebakend, zie paragraaf 3.3.12.	N.v.t.
28 september 1944	Geschut opgesteld in Asten nam doelen [buiten Asten] onder vuur.			TNA: WO/171/411		Nee, geen exacte locaties bekend.	N.v.t.
29 september 1944	Britse 11 Pantserdivisie werd vervangen door het Amerikaanse 7e Pantserdivisie.	TIM 65				Nee, geen vermelding van oorlogshandelingen.	N.v.t.
	Langs de Kerkendijk, Someren, werden schutterputten gegraven naast de tanks. Bij het vertrek werden oude spullen in de putten gedumpt en werden de putten dicht gegooid.		RHCE: Toegang 13225, Inv 3			Ja, munitiedump aan de Kerkendijk.	18.3
30 september/ 1 oktober 1944	Vijandelijke infiltratie te Heusden en te Meijelscheweg.			TNA: WO/171/411		Ja, Duitse troepen infiltraties in bevrijd gebied.	15.5 en 15.6
5/6 oktober 1944	Duitse troepen infiltreerde deze nacht tot Ommel en plaatste een mijn naast een Amerikaanse tank.	ZAN 60				Ja, Duitse troepen infiltraties in bevrijd gebied.	15.5 en 15.6

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
6 oktober 1944	In de avond vielen er twee bommen te Oostappen, een van de bommen ontplofte.	ZAN 61	RHCE: Toegang 13030, Inv 79/1 MMOD	TNA, AIR 14/2677, AIR 24/257		Ja, bombardement in de gemeente Asten.	11.3
8 oktober 1944	Te Ostade werd een vliegveld voor Auster-toestellen aangelegd.	HOE 188 ZAN 61				Nee, geen oorlogshandelingen vermeld.	N.v.t.
9 oktober 1944	Duitse troepen infiltreerden en plaatsen mijnen tussen Achterbosch en Kloostereind. Twee burgers overleden na het activeren van een dezer mijnen.	HOE 191				Ja, Duitse troepen infiltraties in bevrijd gebied.	15.5, 15.6 en 17.3.2
	Te Rinkveld werd een Riegel-mijn aangetroffen, bij het demonteren door burgers kwamen te Leensel acht man om het leven.	HOE 191 COE 209 TIM 66-67 ZAN 62	RHCE: Toegang 13225, Inv 13			Ja, mijnincident te gemeente Asten.	17.3.2
12 oktober 1944	Een burger betrad een uitgeschakelde Duitse tank te Liessel en vuurde per ongelijk een granaat af richting Asten.	ZAN 62				Nee, betreft een incident.	N.v.t.
13 oktober 1944	Een Hawker Typhoon maakte een noodlanding te Heusden. Het toestel was getroffen door een luchtdoelgranaat.	TIM 67				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
16/17 oktober 1944	Duitse troepen (parachutisten) infiltreren in de Peel om de Baileybrug buiten werking	HOE 186-187				Ja, Duitse troepen infiltraties in bevrijd gebied.	15.5 en 15.6

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
	te stellen, Amerikaanse troepen neutraliseerden het gevaar.						
27 oktober 1944	Na inleidend artillerievuur een tegenaanval van Duitse troepen op de geallieerde corridor.	DID1 207 DID2 268-270 KLE 225 TIM 73				Ja, beschietingen binnen de gemeente Asten.	16.1 en 16.7
	74 Amerikaans houwitsers stonden opgesteld vanaf het wandelpark over Ommel naar Vlierden. Ten zuiden van Asten nam Britse artilleriepositie in te Heusden-Polderweg.	HOE 195-196 KOR2 143-144 TIM 78-79 ZAN 73				Niet relevant, exacte locaties van geschutsopstellingen niet bekend.	N.v.t.
	Amerikaanse artillerie nam de het kruispunt te qE.682128 onder vuur.			NARA: RG 407, Box 15714		Ja, beschietingen binnen de gemeente Asten.	16.1 en 16.7
	Tanks en artillerie stonden opgesteld te Nederweert.			NARA: RG 407, Box 15714		Nee, buiten de gemeentegrenzen van Asten en Someren.	N.v.t.
	Assault Gun Platoon stond gevestigd te qE.679128 en schoot op doelen aan alle fronten.			NARA: RG 407, Box 15714		Ja, beschietingen binnen de gemeente Asten.	16.1 en 16.7
	Amerikaanse troepen opgesteld achter de lijn Kleine Heitrak en het Staatsbos werden door Duitse vliegtuigen beschoten.	HOE 197				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
	Vanuit Meijel worden meerdere aanvallen in de richting van Asten ondernomen.	JOH 63-65 KEU 57 KOR2 138 POU 23-24		NARA: RG 407, Box 15545, Box 15673		Ja, beschietingen en grondgevechten binnen de gemeente Asten.	16.1 en 16.7

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Amerikanen legde mijnen aan de weg te E.629079.	JOH 64				Ja, mijnen in de gemeente Asten.	17.3.2
	Duitse linies werden beschoten met jachtvliegtuigen.	KOR2 143-144				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
28 oktober 1944	De Schotse 15e Infanterie Divisie werd te Asten ingezet om de Amerikanen te assisteren.	DID1 207-208 HOE 209				Nee, geen melding van oorlogshandelingen.	N.v.t.
	Leensel en Heitrak kwamen weer aan het front te liggen.	COE 210		NARA: RG 407, Box 15714		Nee, geen melding van oorlogshandelingen.	N.v.t.
	Vijandelijke infiltranten braken op meerdere delen van het front door.			NARA: RG 407, Box 15714		Ja, infiltraties van Duitse troepen binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Amerikanen deden pogingen om vanuit Liessel en Asten Meijel te heroveren.	DID1 207-208 HOE 209 MAC 244-245		NARA: RG 242, T-78 R-316 RG 407, Box 15545, Box 15714		Ja, beschietingen en grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Artillerieaanval uitgevoerd op Duitse tankcolonne op de Meijelscheweg. De stelling aan de Buizerdweg kon behouden worden.	HOE 209 JOH 68, 70, 75 POU 24 TIM 79-80		NARA: RG 407, Box 15545		Ja, beschietingen en grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Luchtsteun werd geboden aan de troepen te Meijelscheweg.			TNA: AIR 37/715, AIR 26/179, AIR 27/1109, AIR 27/1138 NARA: RG 407, Box 15545		Ja, luchtaanval in de gemeente Asten.	11.5
	Rond 19.00 uur werd een Duits bombardement en beschieting met boordkanon op Asten	HOE 198 JOH 69 KOR2 145 MAC 245-246		NARA: RG 407, Box 15545, Box 15698		Ja, bombardement in de gemeente Asten.	11.4

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	uitgevoerd. Het vliegveld te Ostade was doelwit van de aanval. Ook het klooster te Asten werd getroffen.	MÖL 188 TIM 78-79 ZAN 75-76					
28/29 oktober 1944	Duitse troepen, tanks en artillerie actief aan de Meijelscheweg te Asten.			NARA: RG 407, Box 15545		Ja, beschietingen en grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0, 0 en 16.7
	In de nacht betrokken Duitse soldaten stelling in het Staatsbos.	HOE 200				Ja, grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0, 0 en 16.7
29 oktober 1944	Van de Patrijsweg tot aan Pannenhoef stond Brits geschut opgesteld, bij elk stuk geschut stond een wagen munitie. Ook de strook Meijelscheweg – Broekloop stond vol met geschut.	HOE 199-200 MAR 187		NARA: RG 407, Box 15673, Box 15693		Nee, geen exacte locaties van geschutopstellingen bekend.	N.v.t.
	De bossen ten Oosten van Moosdijk werden onder vuur genomen.			TNA: WO/171/411		Ja, beschietingen en grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	In afwachting op infanteriesteun namen Britse artillerie de Eeuwselse bossen onder vuur om de Duitse troepen aldaar te weerhouden van een aanval.	HOE 199-200				Ja, beschietingen binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Ondanks verwoede pogingen kwam de Duitse opmars binnen de gemeente Asten niet verder dan Café Vos te	HOE 206 JOH 76, 79 KOR2 147,151 MAC 245-246 MAR 187-192		TNA: AIR 27/2184 WO/171/411 NARA: RG 242, T-78 R-316 RG 319, Entry 145		Ja, beschietingen en grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Heusden en de Dennendijkse Bossen nabij Leensel. Dit mede door hevig Amerikaans en Brits artillerievuur.	ZAN 76-78		RG 407, Box 15545, Box 15609			
	Aan de Meijelscheweg werden grote hoeveelheden Duitse mijnen gelegd.	MAR 191-192				Ja, mijnenvelden te gemeente Asten.	17.1 en 17.2
	Meerdere vluchten met Typhoons werden ingezet om Duitse gronddoelen te neutralieren.	JOH 77 WIL 57 ZAN 77 ZWA2 426		TNA: AIR 26/179, AIR 27/1109, AIR 27/1111, AIR 27/1138, AIR 37/715 NARA: RG 407, Box 15545		Ja, luchtaanval in de gemeente Asten.	11.5
	Een Britse Hawker Typhoon stortte neer te Broekstraat, Someren.	HOE 229-239 SGLO T4598	RHCE: Toegang 13086, Inv 905			Ja, vliegtuigcrash te gemeente Someren.	0
	Aan de Prins Bernhardstraat te Asten vielen Duitse bommen.	HOE 200 MAC 245-246 POU 77 ZAN 82		NARA: RG 407, Box 15693		Ja, bombardement in de gemeente Asten.	11.4
29/30 oktober 1944	Vijandelijke infiltratie vond plaats ten zuiden van Heusden, de bossen werden gezuiverd door Schotse troepen.	MAR 198				Ja, grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0, 0 en 16.7
30 oktober 1944	De Glasgow Highlanders (Schotse 15e Infanterie Divisie) werden uit Slot verjaagd en chaotische gevechten ontstonden in de bossen ten zuiden van Leensel.	DEL 172-173 DID1 207-210 DID2 275 HOE 155, 210-212 KLE 226 KOR2 153-154 MAR 193-195 SCH 12-13 TIM 86-88		TNA: WO/171/411 WO 171/466 WO 171/646 WO 171/1297 WO 171/1340		Ja, grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
		WAR z.p.					
	Te School (gemeente Nederweert) werden enkele bezette gebouwen met geschut beschoten en vervolgens gezuiverd.			TNA: WO 171/474		Ja, beschietingen binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Amerikaanse troepen te qE.687119 werden beschoten met artillerie. Te qE.687119 boden de Amerikanen weerstand tegen tanks, artillerie en infanterie.			NARA: RG 407, Box 15714		Ja, grondgevechten en beschietingen binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Duitse aanval over de Meijelscheweg richting Heusden.			NARA: RG 407, Box 15714		Ja, grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Asten werd gebombardeerd door Duitse toestellen.	JOH 83				Ja, bombardement in de gemeente Asten.	11.4
30/31 oktober 1944	Vijandelijke infiltratie vond plaats ten zuiden van Heusden, de bossen werden als 'Uncle Target' beschoten.	DEL 173 MAR 198	RHCE: Toegang 13225, Inv 13			Ja, beschietingen binnen de gemeente Asten.	0, 0 en 16.7
	Liessel en Slot werden bevrijd. De dorpen werden nog altijd getroffen door Duitse granaten.	DEL 172-173 MAR 197-198 SCH 12 WAR z.p.				Ja, grondgevechten en beschietingen binnen de gemeente Asten.	0, 0 en 16.7
31 oktober 1944	Geallieerde troepen trekken door naar Slot. Duitse bombardement op geallieerde troepen te Slot.	DEL 172-173		TNA: WO 171/646		Nee, buiten de gemeenten Asten en Someren.	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Te Leensel/Dennendijkse bossen vonden nog gevechten plaats.	HOE 212 TIM 90-91		TNA: WO 171/1340		Ja, grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
31 oktober /1 november 1944	Nachtaanval van Duitsers over de Meijelscheweg			TNA: WO/171/411		Ja, grondgevechten en beschietingen binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
1 november 1944	Hutten werd leeg aangetroffen.	DEL 173 MAR 199 SCH 13				Nee, geen oorlogshandelingen.	N.v.t.
	Aanval op Duitse troepen in de Peel, slechte bodem maakte tanksteun onmogelijk. Een aanval werd afgeslagen door sterke mortier en artilleristen van Duitsers. Een andere aanval had succes			TNA: WO 171/712 WO: 171/1262		Ja, grondgevechten en beschietingen binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
	Artillerie gaf ondersteunend vuur in Asten.			TNA: AIR 27/2183		Ja, beschietingen binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
2 november 1944	De Opmars van Asten naar Meijel werd voortgezet. De Meijelscheweg lag bezaaid met mijnen en boobytraps.	DEL 173-174 DHD z.p. SCH 13-14		TNA: WO 171/1300		Ja, grondgevechten en beschietingen binnen de gemeente Asten. Tevens melding van mijnen.	0, 16.7, 17.1 en 17.2
	Melding van met mijnen bezaaid gebied te qE.6712 nabij Slot.			TNA: WO 171/1003		Ja, melding van mijnen binnen de gemeente Asten.	17.1 en 17.2
	Vliegtuigcrash te Sneppenweg 1, Heikant.	HOE 229-239 JOO 133	RHCE: Toegang 13225, Inv 23			Ja, vliegtuigcrash in de gemeente Someren.	13.13
2/3 november 1944	Artillerie wed opgesteld ten oosten van het Staatsbos en zuid van de Dennendijk.	TIM 93				Nee, locaties van geschutopstelling niet bekend	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
2-16 november 1944	De Royal Engineers ruimden op meerdere plaatsen mijnen, submunitie, vliegtuigbommen en valstrikken. Tevens werden enkele kraters gedicht.			TNA: WO 171/1520, WO 171/1617, WO 171/1618		Ja, bevestiging van de aanwezigheid mijnen, submunitie, vliegtuigbommen en valstrikken.	11.4 en 0
3 november 1944	Geallieerde opmars van Asten naar Meijel werd voortgezet.	DHD z.p. KEU 87		TNA: WO 171/1362		Ja, grondgevechten binnen de gemeente Asten.	0 en 16.7
4 november 1944	Geallieerde troepen rapporteerde mijnen en kraters in de weg Asten-Meijel.			TNA: WO 171/1300 NARA: RG 311, Defence Overprint 27 SW Nederweert		Ja, melding van mijnen binnen de gemeente Asten.	17.1 en 17.2
5 november 1944	De aanval richting Meijel kwam tot stilstand door grote hoeveelheid Duits mijnen.			TNA: AIR 27/2184		Ja, melding van mijnen binnen de gemeente Asten.	17.1 en 17.2
6 november 1944	Luchtaanval op Duitse linie en mortieropstellingen door afgeblazen door slecht weer.			TNA: AIR 37/716, AIR 26/179 AIR 26/184, AIR 27/1109, AIR 27/1494		Nee, aanval werd niet doorgezet.	N.v.t.
	Melding van het neerkomen van Duitse *flares* en bommen te Asten.			TNA: WO 171/1134		Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
14 november 1944	Artillerie, opgesteld te Asten, nam Duitse posities ten oosten van de Noordevaart onder vuur.	HOE 215				Nee, locaties van geschutopstelling niet bekend.	N.v.t.
17 november 1944	Mijnongeval met een jeep te qE.6908.			TNA: WO 171/1134		Ja, mijnen binnen de gemeente Asten.	17.1 en 17.2

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
19 november 1944	Tussen Sluis XI en X, langs de Kanaaldijk, komen Duitse bommen neer.	JOO 197 POU 85				Ja, bombardement in de gemeente Asten.	11.4
	Een Hawker Typhoon stortte neer te Someren.	SHO 339 SGLO R1123I				Nee, geen exacte crashlocatie bekend.	N.v.t.
November 1944	Met Flailtanks en mijnenprikkers werden mijnen geruimd.	HOE 216-219				Ja, indicatie van aanwezigheid van mijnen te gemeente Asten.	17.1 en 17.2
17 december 1944	Duits bombardement aan de aan Noordervaart en Astenseweg.	POU 91				Nee, de Noordervaart en de Astenseweg (Tussen Meijel en de gemeentegrens Asten-Meijel) liggen buiten de gemeenten Asten en Someren.	N.v.t.
24/25 december 1944	Melding van het neerschieten van een Duitse Junker JU.88 boven Asten.			TNA: AIR 37/716, AIR 26/213, AIR 27/1361		Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
25 december 1944	Een Typhoon trof [abusievelijk] met raketten. Een huis in Groenen Woud, Asten.	ZAN 92-93		TNA: AIR 37/716		Ja, raketbeschieting te gemeente Asten.	0
29 december 1944	Een Duits toestel wierp bommen af boven buurtschap Wolfsberg.		RHCE: Toegang 13030, Inv 78/11			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
Januari 1945	Grote hoeveelheden mijnen en granaten en overige munitie geruimd te Asten.		RHCE: Toegang 13030, Inv 79/1			Ja, ruimingen NGE in gemeente Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
1 januari 1945	Tijdens de Duitse operatie "Bodenplatte" werd een	JOO 133				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
	Sherman tank te Someren-Heide getroffen door een Duits vliegtuig.					locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	
	Een Messerschmidt ME109 stortte neer te Asten-dorp.	SNI 138-139				Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
	Een Britse Hawker Tempest maakte een noodlanding te Sluis IX.	HOE 229-239 JOO 133				Nee, betreft een noodlanding.	N.v.t.
6 februari 1945	Aanval op V-wapendoelen in omgeving Amersfoort, het opgegeven kaartvierkant ligt binnen de gemeente Asten.			TNA: AIR 37/717, AIR 27/1716		Nee, betreft een foutief opgegeven kaartvierkant. Asten was reeds bevrijd en er waren hier geen V-wapendoelen.	N.v.t.
7/8 februari 1945	Een Britse Handley Page Halifax werd neergeschoten door een Duitse jager en stortte neer te landgoed Veluwe te Asten. De bommenlast kwam tijdens de crash, [boven café Vos] tot ontploffing. Een andere Halifax crashte te Kokmeeuwenweg.	CHO6 70 HOE 229-239 SGLO T5208 SGLO T5209 SNI 122, 132-133, 138-139 TIM 132-133 ZAA z.p.	RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Ja, neergestorte vliegtuigen binnen de gemeente Asten.	13.14
10 februari 1945	Geallieerd vliegtuig wierp vijf bommen (o.a. te Winkelstraat 6, Someren) af alvorens het toestel neerstortte.		RHCE: Toegang 13225, Inv 13, 16	TNA: AIR 40/803		Ja, bombardement in de gemeente Someren.	12.1

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
13 februari 1945	Een Britse Hawker Tempest stortte neer te Sluis IX, Lierop. Het toestel was getroffen door een luchtdoelgranaat.	SGLO T5246A SNI 138-139				Nee, geen (onafhankelijk verifieerbare) secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
2 april 1945	Een dodelijk ongeluk vond plaats te Nieuwendijk, bij de woning van P. Claassens. Kinderen speelden hier met een berg munitie.	JOO 207				Nee, geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
16/17 april 1945	Bosbrand te Lierop werd veroorzaakt als gevolg van een ongeluk met het laten springen van munitie.		RHCE Toegang 13086, Inv 79			Ja, betreft springlocatie te Lierop	19.1
18 april 1945	Dodelijk mijnongeluk te Astenseweg.	POU 94				Nee, buiten de gemeenten Asten en Someren.	N.v.t.
15 juli 1945	Te Strabrechtse Heide, nabij de gemeentegrens Someren-Mierlo werd 5.000 kg munitie gesprongen. Munitie slingerde weg en er ontstonden branden.		RHCE: Toegang 13140, Inv 381 Toegang 13225, Inv 16			Ja, betreft springlocatie te Lierop.	19.2
27 juli 1945	Een persoon kwam om het leven nadat hij te Sterksel een projectiel vond en deze ontplofte toen hij deze wilde openmaken.	JOO 207				Nee, geen vermelding van de exacte vindplaats van het projectiel.	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
24 oktober 1945 – 8 augustus 1947	Mijnenruimingen te Asten en Someren.		EOD: Mijnenveldkaarten 27 N.W.W. Asten en 27 S.W.W. Nederweert en bijbehorende mijnenruimrapporten			Ja, mijnen in de gemeente Asten.	17.1 en 17.2
1945-1946	Meldingen van oorlogsschade op verschillende adressen te Someren.		RHCE: Toegang 13086, Inv 1346			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Someren.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
1945-1948	Grote hoeveelheden mijnen en granaten en overige munitie geruimd te Asten.		BHIC: Toegang 07.E.09, Inv 4887-314 RHCE: Toegang 13030, Inv 79/1 MMOD			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
1945-1952	Grote hoeveelheden mijnen en granaten en overige munitie geruimd nabij de gemeentegrens Asten-Deurne.		RHCE: Toegang 13180, Inv 79/3, 79/4 MMOD			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
	Stukken geschut stonden opgesteld nabij de gemeentegrens Asten-Deurne.		RHCE: Toegang 13180, Inv 79/3			Nee, locatie van geschutopstelling niet bekend.	N.v.t.
	Meldingen van oorlogsschade op verschillende adressen te Asten.		RHCE: Toegang 13030, Inv 113/74, 113/78 BHIC: Toegang 127, Inv 34, 414			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
(1940) 1945-1957	Meldingen van oorlogsschade op verschillende adressen te Someren.		RHCE: Toegang 13186, Inv 79			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Someren.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
(1940) 1945-1976	Grote hoeveelheden mijnen, bommen en granaten en overige munitie geruimd nabij de		RHCE: Toegang 13186, Inv 905 MMOD			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.

Bronnenmateriaal Datum	Omschrijving	Literatuur	Bronnenmateriaal Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Analyse Relevant?	Paragraaf
	gemeentegrens Asten-Deurne.						
1946-1960	Meldingen van oorlogsschade op verschillende adressen nabij de gemeentegrens Meijel-Asten.		AP&M: Toegang 1943 t/m 1995, Inv 560			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
1947	In een woonhuis te Asten ontplofte een grote verzameling munitie. Na de ontploffing werd in de omgeving nog 1.000 kg aan weggeslingerde explosieven aangetroffen.		WBA: Toegang 1/06, Inv 39			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
1948-1961	Melding van het aantreffen van enkele granaten nabij de gemeentegrens Meijel-Asten.		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5265 MMOD			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
1951-1966	Grote hoeveelheden mijnen en granaten en overige munitie geruimd nabij de gemeentegrens Asten-Deurne.		RHCE: Toegang 13179, Inv 1389 MMOD			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Asten.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
1952-1972	Nabij de gemeentegrens Asten-Deurne stonden na de oorlog nog enkele kazematten.		RHCE: Toegang 13179, Inv 2155			Nee, buiten de gemeenten Asten en Someren.	N.v.t.
12 maart 1959	Melding van een incident met een te Den Boomen, Lierop aangetroffen slaghoedje dat door een burger gedemonteerd werd.		RHCE: Toegang 13225, Inv 3, 16			Nee, exacte vindplaats van ontsteker niet bekend.	N.v.t.

Bronnenmateriaal			Bronnenmateriaal			Analyse	
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven	Internationale archieven	Luchtfoto	Relevant?	Paragraaf
12 oktober 1966	Melding van het aantreffen van een granaat aan de Frenkenbaan, Nederweert (nabij de gemeentegrens Asten).		GHN: Toegang 1939-1990, Inv 5082			Nee, exacte vindplaats van granaat niet bekend.	N.v.t.
Juli 1981	Archiefmelding van de locatie van een bunker nabij Sluis XIII [N266, Hectometerpaal 69.7].		RHCE: Toegang 13225, Inv 24			Ja, verdedigingswerk te gemeente Someren.	0
Onbekend	Nabij Sluis XII kwam een V1 of V2 neer.		RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.
	Archiefmelding van een neergekomen bom bij een vijver te Gezandebaan, Sluis XII.		RHCE: Toegang 13225, Inv 7			Nee, exacte datum bombardement niet bekend, tevens locatie van bombardement niet bekend.	N.v.t.
	Meldingen van oorlogsschade op verschillende adressen te Someren.		RHCE: Toegang 13225, Inv 13, 16 BHIC: Toegang 127, Inv 34			Ja, bevestiging van oorlogshandelingen in Someren.	Gebruikte bron in meerdere hoofdstukken.
	200 m ten westen van Den Boomen lagen bergen granaten opgestapeld.		RHCE: Toegang 13225, Inv 13			Nee, geen secundaire bronnen beschikbaar en geen specifieke locatie bekend. De broninformatie met betrekking tot deze oorlogshandeling is te summier voor analyse.	N.v.t.

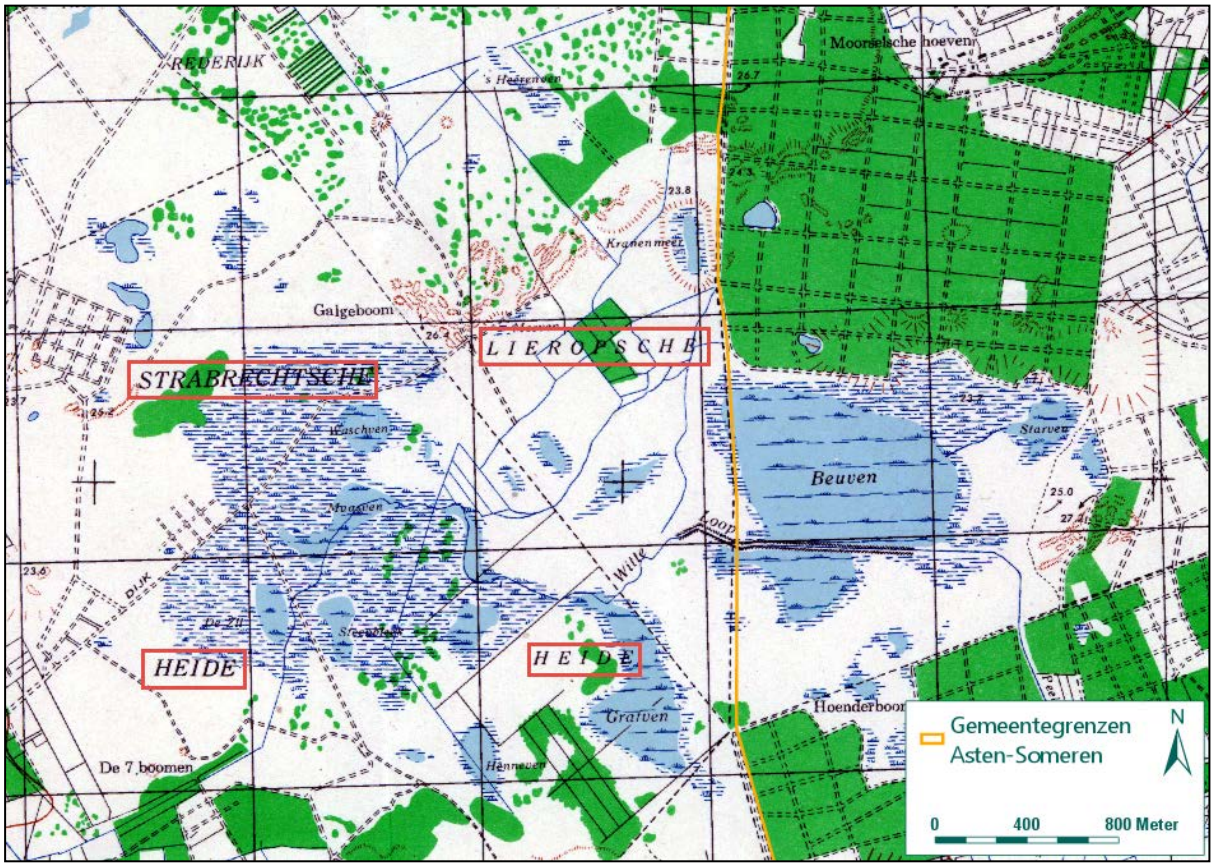
Tabel 3: Chronologische oorlogshandelingenlijst.

5 ANALYSE SCHIETOEFENINGEN OP DE LIEROPSE EN STRABRECHTSE HEIDE, 1936-1941

Op de Lieropse en Strabrechtse Heide werden gedurende de vooroorlogse periode veelvoudig schietoefeningen gehouden. Tijdens de bezetting werden deze terreinen ook door de Duitse bezetter gebruikt als oefenterrein. In dit hoofdstuk is het bronnenmateriaal omtrent deze oorlogshandelingen beoordeeld en geëvalueerd. Op basis van deze beoordeling en evaluatie is vastgesteld of sprake is van een NGE-Risicogebied en is de soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van het NGE bepaald.

5.1 SCHIETOEFENINGEN OP DE LIEROPSE EN STRABRECHTSE HEIDE, 1936-1941

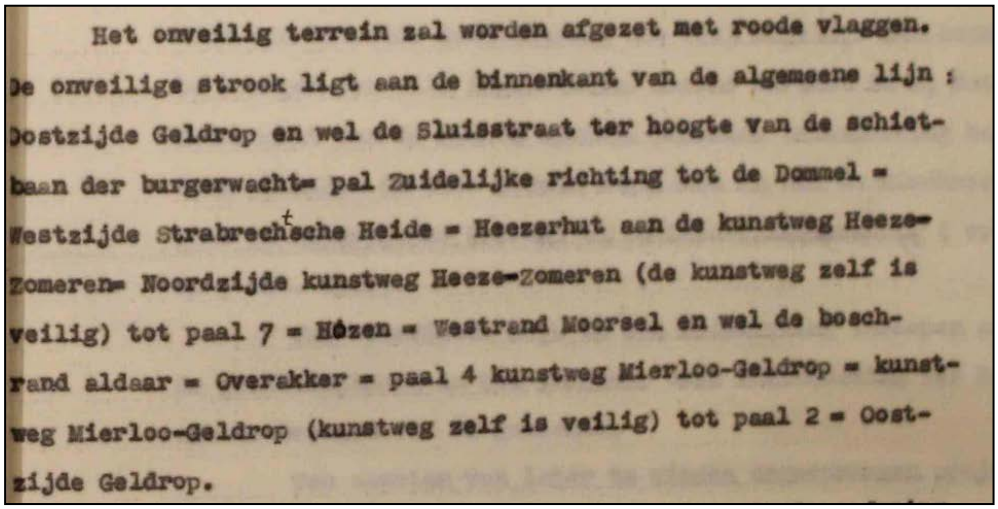
In de geraadpleegde literatuur en gemeentearchieven van Someren zijn meldingen aangetroffen van het houden van schietoefeningen op de Lieropse en Strabrechtse Heide. Hierbij werd melding gemaakt van de inzet van scherpe munitie. De Lieropse en Strabrechtse Heide liggen in de voormalige gemeente Mierlo en de huidige gemeenten Mierlo en Heeze grenzen aan de gemeente Someren. In de onderstaande figuur is aangegeven waar deze heiden liggen in verhouding tot Someren.

Figuur 5: locatie van de Lieropse en Strabrechtse Heide ten opzichte van de gemeentegrens van Someren (Bron ondergrond: Kadaster).

In de gemeentearchieven van Someren staan 56 vooroorlogse data vermeld waarop schietoefeningen gehouden zouden worden. Het betrof waarschuwingen aan burgers om afgebakende gebieden te vermijden in verband met schietoefeningen die plaats zouden vinden. Tijdens de schietoefeningen werd vanaf het gebied vanaf de Molenheide, ten zuiden van de kunstweg Geldrop – Mierlo, in de richting van Grafven en Beuven, ten noorden van de kunstweg Someren-Heeze geschoten. Het Beuven ligt binnen de gemeente Someren. In Figuur 6 is een uitsnede van een melding weergegeven waarop de globale omgeving staat aangeduid die als onveilig werd bestempeld tijdens de schietoefening van 6 oktober 1939.

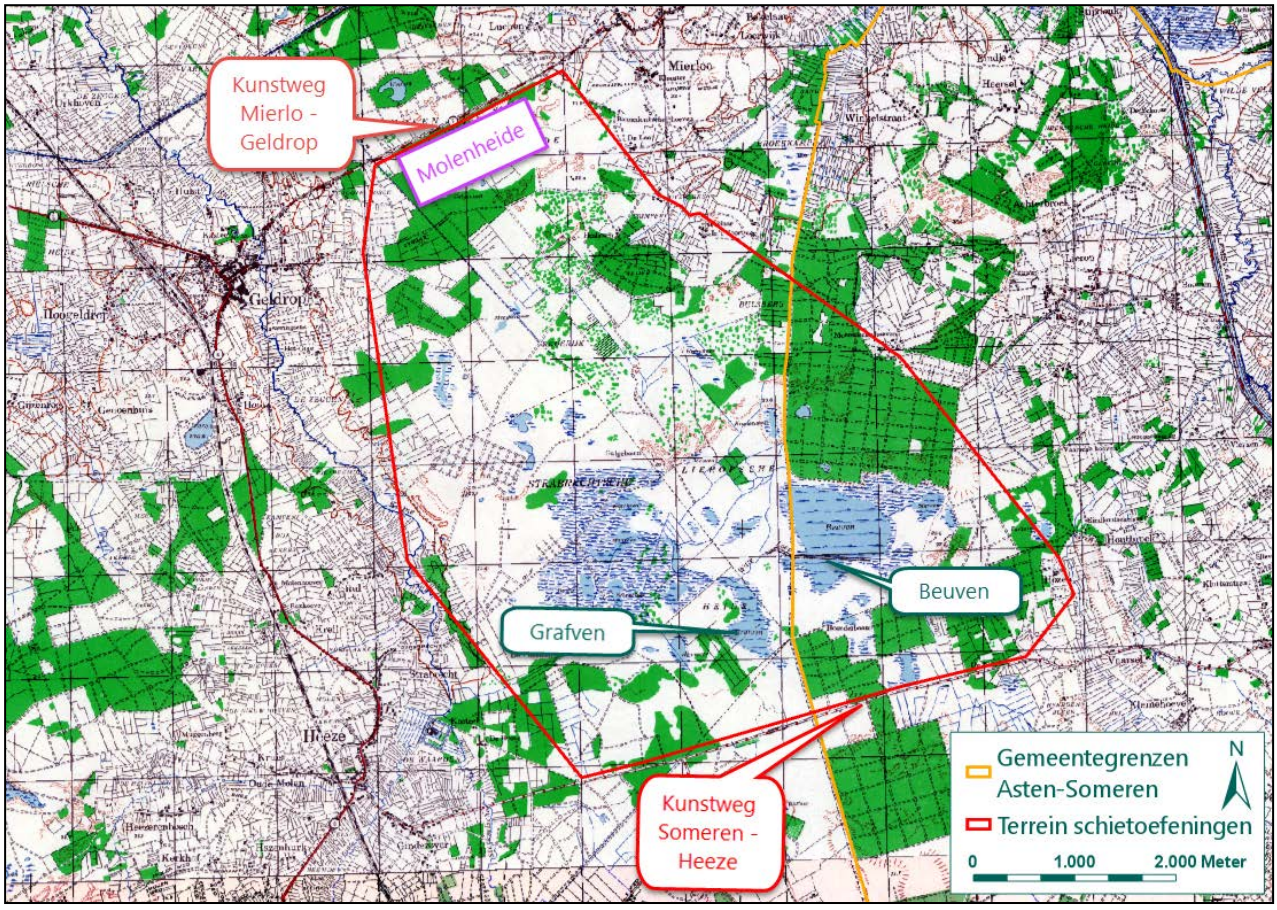
Dit gebied wordt in meerdere meldingen aangehaald als een gevarenzone die niet door burgers betreden mocht worden tijdens oefeningen.

Het onveilig terrein zal worden afgezet met roode vlaggen.
De onveilige strook ligt aan de binnenkant van de algemeene lijn :
Oostzijde Geldrop en wel de Sluisstraat ter hoogte van de schiet-
baan der burgerwacht= pal Zuidelijke richting tot de Dommel =
Westzijde Strabrechtsche Heide = Heezerhut aan de kunstweg Heeze-
Zomeren= Noordzijde kunstweg Heeze-Zomeren (de kunstweg zelf is
veilig) tot paal 7 = Hôzen = Westrand Moorsel en wel de bosch-
rand aldaar = Overakker = paal 4 kunstweg Mierloo-Geldrop = kunst-
weg Mierloo-Geldrop (kunstweg zelf is veilig) tot paal 2 = Oost-
zijde Geldrop.

Figuur 6: Uitsnede van een waarschuwingsbericht van 6 oktober 1939 waarin wordt aangegeven in welke regionen schietoefeningen werden uitgevoerd (Bron: RHCE Toegang 13086, Inv. 902).

Door de locaties uit de bovenstaande uitsneden in te tekenen op de geallieerde stafkaart ontstaat de contour van het terrein waar de schietoefeningen gehouden zijn. Dit gebied, evenals enkele locatieaanduidingen, zijn in Figuur 7 weergegeven.

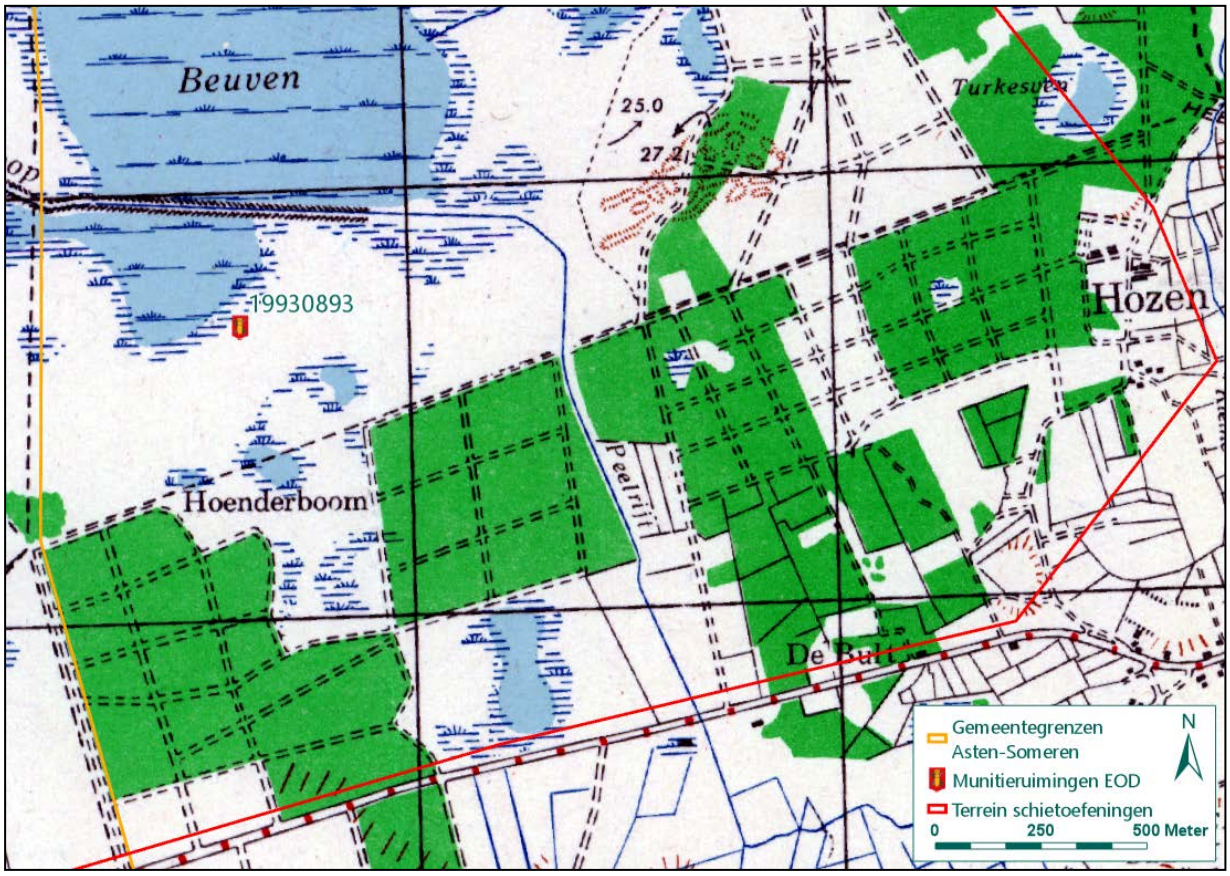
Figuur 7: Sector tussen de Kunstweg Someren – Heeze en Mierlo – Geldrop, waarbinnen schietoefeningen plaatsvonden (Bron ondergrond: Kadaster).

In de waarschuwingsberichten die in de maanden hierop volgden, werd tevens als gevarenzone het gebied tussen de kunstwegen Mierlo – Geldrop en Someren - Heeze vermeld. De kunstweg Someren - Heeze zelf zou hierbij veilig voor gebruik blijven. Deze weg valt dan ook buiten de contouren van het oefenterrein. Er werden schietoefeningen gehouden door onder andere de Lichte Divisie, welke beschikte over 7-Veld geschut, en de Peel Divisie, welke zowel 6-Veld als 8-Staal tot de beschikking had.

In de gemeentearchieven van Someren zijn enkele meldingen aangetroffen van het aantreffen en ruimen van NGE in 1939 en 1940 (vooroorlogs). De exacte vindplaats van de aangetroffen munitie is niet vermeld. Het is daarom niet duidelijk of de aangetroffen munitie binnen de contouren van het oefenterrein werd aangetroffen. Tevens staat in de bronnen slechts een vage omschrijving van het type munitie dat geruimd werd.

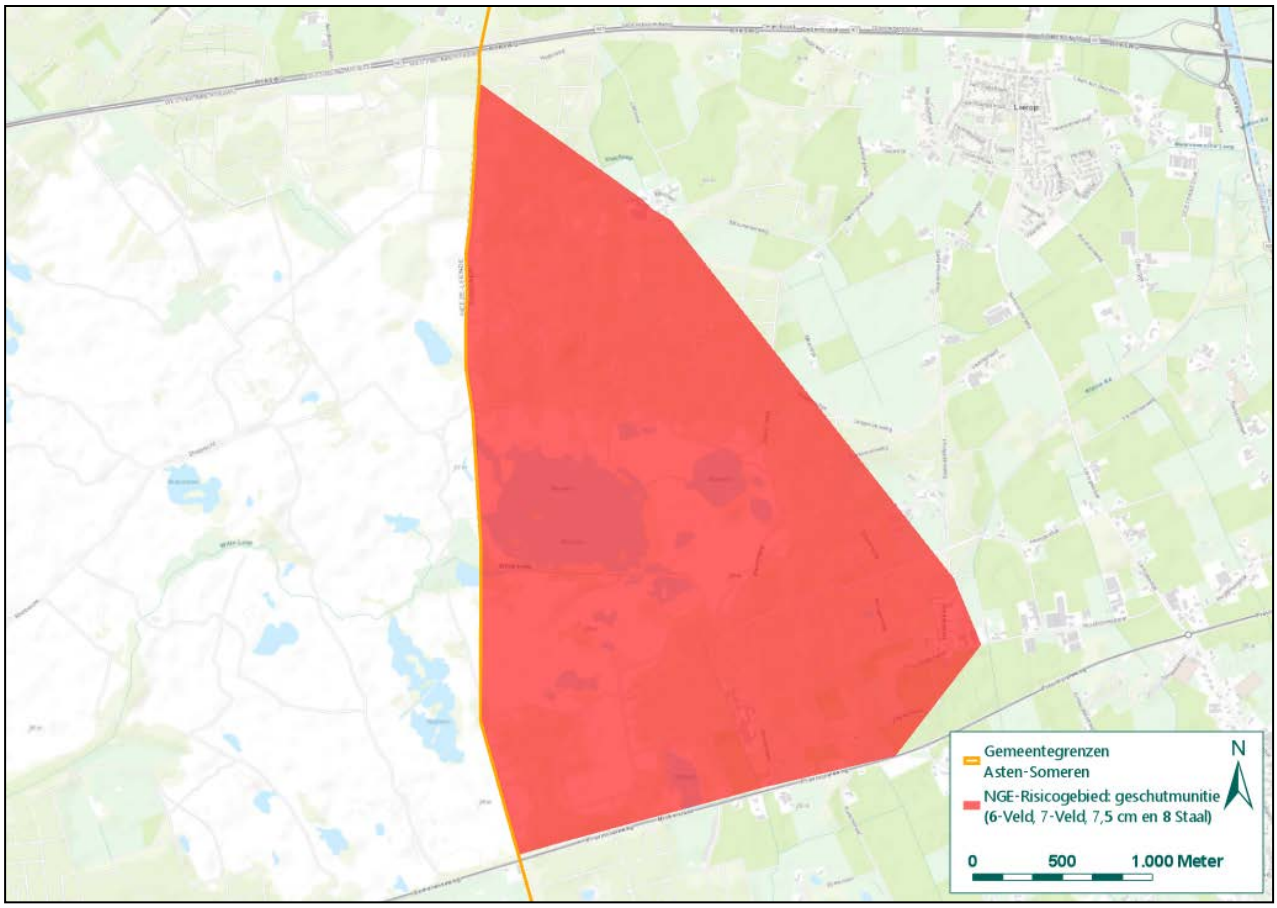
Na de bezetting van Nederland werden door Duitse militairen wederom enkele schietoefeningen uitgevoerd in de sector tussen de kunstwegen Mierlo – Geldrop en Someren - Heeze. Deze oefeningen vonden plaats tussen september 1940 en mei 1941. De inzet van scherpe munitie wordt bewezen in het geraadpleegde bronnenmateriaal. Zo werd in een archiefmelding van 11 mei 1941 vermeld dat nabij De Bult een persoon om het leven kwam door het ontploffen van een granaat. De Bult ligt binnen de contouren van het oefenterrein (zie Figuur 8). Op luchtfoto's van september 1941 kunnen geen sporen worden waargenomen van ingeslagen granaten bij De Bult of in andere delen van het oefenterrein op Somerens grondgebied.

Na de oorlog werd er tweemaal munitie aangetroffen binnen het Somerse deel van het oefenterrein. In september 1959 werd een projectiel aangetroffen nabij De Bult. In 1993 werd door de EOD op de Lieropse Heide een verschoten Duitse 7,5 cm granaat aangetroffen. Deze vondsten duiden op achtergebleven blindgangers binnen de contouren van het oefenterrein.

Figuur 8: Locatie van De Bult en de geruimde 7,5 cm granaat binnen de contouren van het oefenterrein (Bron ondergrond: Kadaster).

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal blijkt dat door het Nederlandse leger op de Lieropse en Strabrechtse Heide gedurende de jaren voor de oorlog schietoefeningen plaatsvonden met artillerie. Tijdens de bezetting heeft het Duitse leger ook schietoefeningen uitgevoerd op deze heiden. Het WSCS-OCE biedt geen specifieke richtlijnen voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van de aanwezigheid van een militair oefenterrein. Naar aanleiding van artilleriebeschietingen wordt binnen het WSCS-OCE gesteld dat een NGE-Risicogebied situationeel afgebakend dient te worden. Er wordt daarom naar aanleiding van de schietoefeningen op Somers grondgebied binnen de contouren van het oefenterrein een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen NGE van geschutmunitie in de bodem kan zijn achtergebleven. Het is bekend dat de Lichte Divisie en de Peeldivisie geoefend hebben met de aan hen beschikbaar gestelde stukken geschut. Het betreft geschut van de kalibers 6-Veld, 7-Veld en 8 Staal. Het is niet bekend welke specifieke Duitse kalibers zijn ingezet. Door de EOD is echter wel een Duitse 7,5 cm granaat geruimd binnen de contouren van het oefenterrein. Omdat er geen bewijzen zijn aangetroffen van de inzet van andere Duitse kalibers worden qua Duitse kalibers enkel granaten van 7,5 cm verwacht op het oefenterrein. In onderstaande figuur is het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de schietoefeningen van 1936 tot 1941 aangegeven.

Figuur 9: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van schietoefeningen op de Lieropse en Strabrechtse Heide (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van de schietoefeningen op de Lieropse en Strabrechtse Heide wordt een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen geschutmunitie van de Nederlandse kalibers 6-Veld, 7-Veld en 8-Staal en het Duitse kaliber 7,5 cm wordt verwacht.

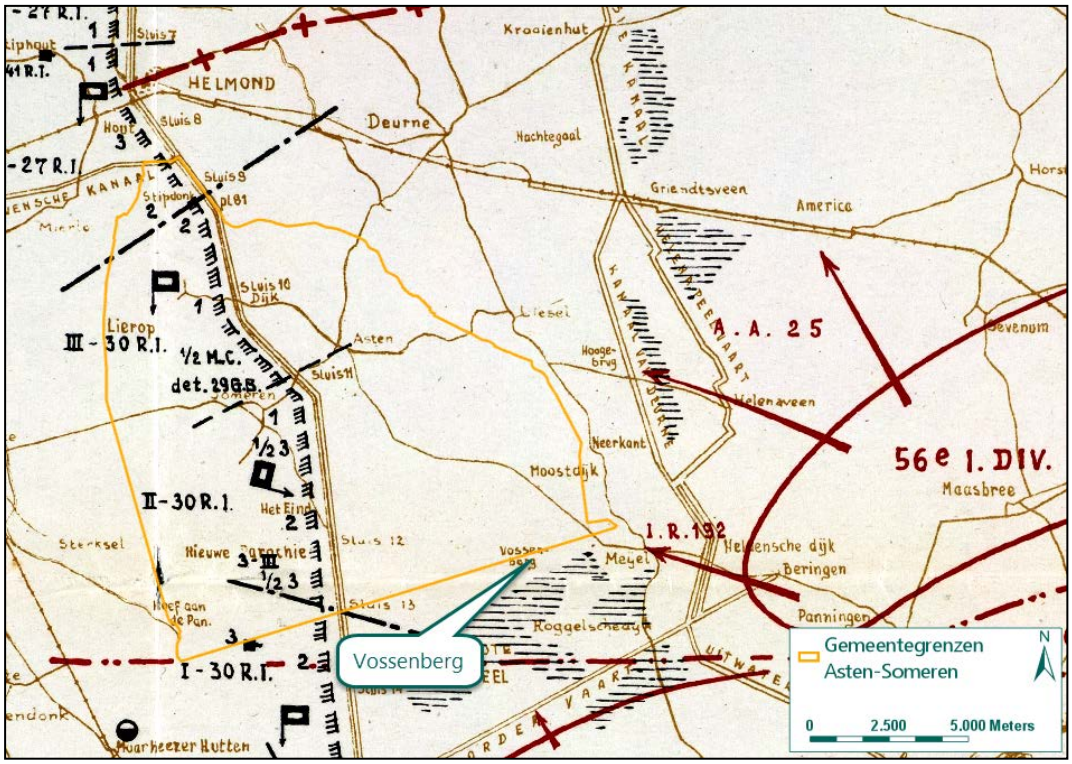
6 ANALYSE OORLOGSHANDELINGEN MEI 1940

In de vroege ochtend van 10 mei 1940 trokken de eerste Duitse soldaten Nederland binnen. De Peel-Raamstelling was aangelegd om een inval vanuit Duitsland af te kunnen slaan. Kort na de Duitse inval werd duidelijk dat de stelling onhoudbaar was. In de avond van 10 mei 1940 werd de Peel-Raamstelling geëvacueerd. Binnen de gemeente Asten en Someren werd het gebied ten oosten van de Zuid-Willemsvaart aangewezen als terugvallinie. Gedurende de meidagen van 1940 vonden verschillende oorlogshandelingen plaats in de gemeenten Asten en Someren. In dit hoofdstuk is het bronnenmateriaal omtrent deze oorlogshandelingen beoordeeld en geëvalueerd. Op basis van deze beoordeling en evaluatie is vastgesteld of sprake is van (een) NGE-Risicogebied(en) en is de soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van het NGE bepaald.

6.1 OPMARS VAN DUITSE TROEPEN, 10 EN 11 MEI 1940

Nog voor de Duitse troepen de Peel-Raamstelling genaderd waren, ontvingen de Nederlandse troepen aan de Peel-Raamstelling bericht dat teruggetrokken diende te worden op de Zuid-Willemsvaart. Ondanks dat dit bericht rond 21.00 uur verzonden was duurde het door verwarring nog tot 23.00 uur voor alle Nederlandse troepen van de Peel-Raamstelling teruggetrokken waren. Grondgevechten aan de oostkant van Asten bleven uit. Enkel bij Vossenberg, net ten zuiden van de Gemeentegrens Asten-Nederweert/Meijel werd rond 22.00 uur nog kort weerstand geboden tegen optrekkende Duitse troepen. Ook deze Nederlandse eenheden trokken om 23.00 uur, over de Meijelscheweg, terug op de linie Zuid-Willemsvaart.

Gearriveerd aan de Zuid-Willemsvaart werden de Nederlandse eenheden van het IIe en IIIe bataljon van het 30e regiment infanterie verdeeld over de gehele linie aan deze vaart. In Figuur 10 is zichtbaar over welke lijnen de Duitse troepen van de 56e Divisie Asten naderden in de ochtend van 11 mei 1940. Daarnaast is zichtbaar welke bataljons, onderverdeeld in compagnieën, op welke positie aan de Zuid-Willemsvaart opgesteld stonden. Op deze kaart is tevens een halve mortiercompagnie (M.C.) tussen Sluis X en Sluis XI weergegeven.

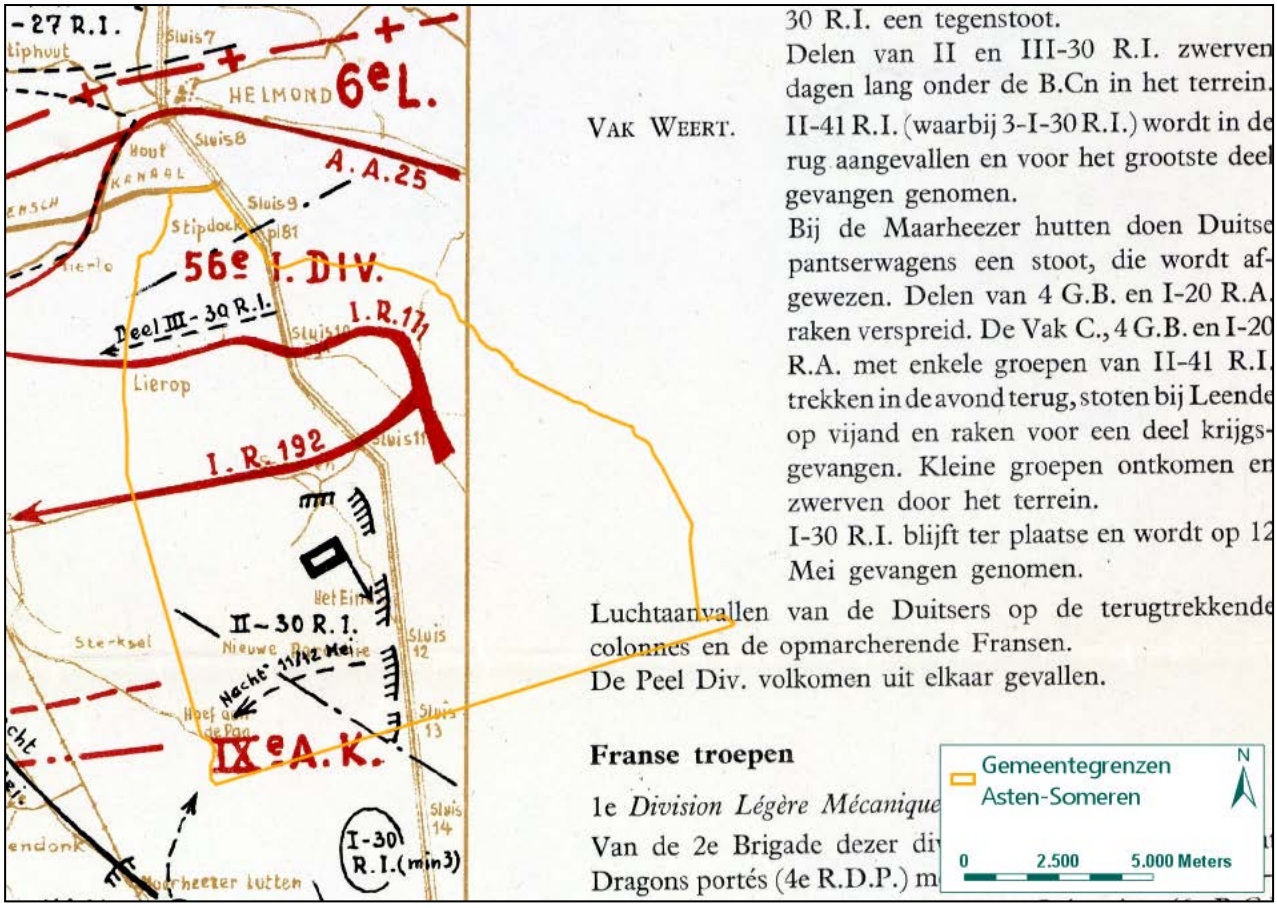

Figuur 10: Overzichtskaart van de oorlogssituatie nabij de gemeenten Asten en Someren in de ochtend van 11 mei 1940 (Bron: NIMH, Collectie 492).

Er is echter geen documentatie over de inzet van deze halve compagnie teruggevonden. Deze wordt derhalve in de onderstaande paragrafen niet verder behandeld.

6.2 GRONDGEVECHTEN AAN DE ZUID-WILLEMSVAART, 11 MEI 1940

De Nederlandse eenheden dienden zich in zeer korte tijd in te graven aan de Someren-zijde van de Zuid-Willemsvaart. De Someren-zijde van de vaart was lagergelegen dan de Asten-zijde van de vaart. Dit maakte de positie lastig te verdedigen. De bruggen over de vaart werden opgeblazen om de Duitse opmars te vertragen[6], de sluisdeuren bleven voor infanteristen echter toegankelijk. Op drie plaatsen aan de Zuid-Willemsvaart braken gevechten uit tussen Nederlandse en Duitse troepen. Te Sluis X en XI vonden gevechten plaats met Duitse troepen die de vaart overstaken (zie Figuur 11), nabij Sluis XII werden enkele tegenaanvallen richting Someren uitgevoerd. In de onderstaande paragrafen zullen de oorlogshandelingen per locatie worden behandeld. Ten noorden van Sluis X en ten zuiden van Sluis XII is geen melding gemaakt van oorlogshandelingen in de meidagen van 1940.

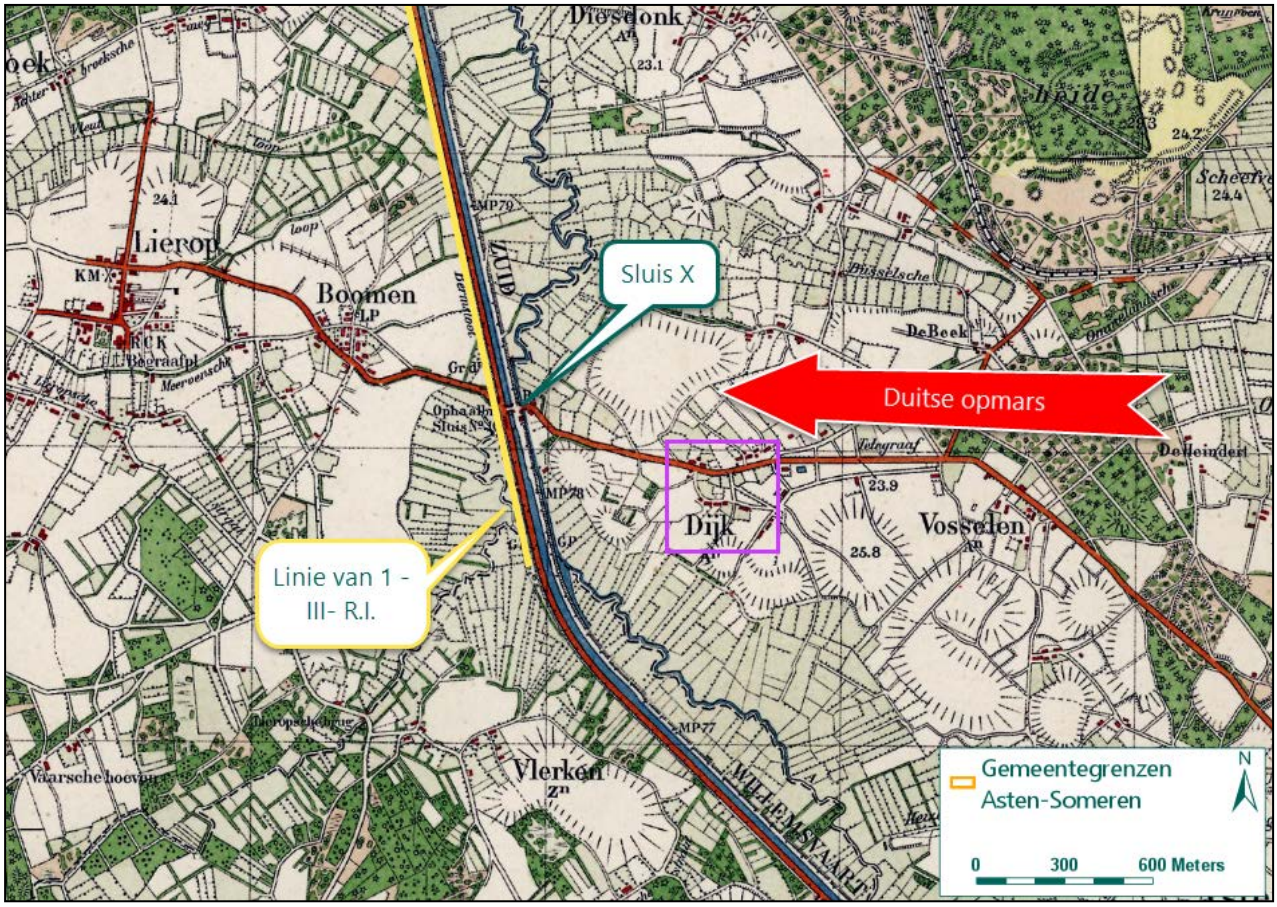
Figuur 11: Overzichtskaart van de oorlogssituatie te Zuid-Willemsvaart in de middag en avond van 11 mei 1940, een deel van de gemeente Asten valt hier buiten de kaart (Bron: NIMH, Collectie 492).

6.2.1 Stelling te Sluis X

Uit de literatuur en gevechtsverslagen (uit het NIMH) van Nederlandse eenheden gedurende de meidagen van 1940 is gebleken dat de eerste compagnie van het IIIe bataljon van het 30e regiment infanterie (afkort 1 - III - 30 R.I) zich rondom Sluis X opstelde (zie Figuur 12). De troepen van 1 - III - 30 R.I kregen de opdracht om de linie van 2.000 meter ten noorden tot 500 meter ten zuiden van Sluis X te verdedigen. De eerste compagnie was bewapend met één sectie zware mitrailleurs, waarvan één stuk ten noorden van de Sluis en één stuk ten zuiden van de Sluis op een schip werd opgesteld. Verder werden meerdere mortieren, één stuk 6-Veld en één stuk P.A.G. (Pantser Afweer Geschut) langs de Zuid-Willemsvaart opgesteld. De exacte

6 Zoals in paragraaf 3.3.12 is beschreven wordt naar aanleiding van de inzet vernielingsmiddelen om een brug te laten springen geen NGE-Risicogebied afgebakend.

locaties van de wapenopstellingen en geschutopstellingen zijn niet bekend en kunnen aan de hand van luchtfotoanalyse niet worden achterhaald[7].
De bij Sluis X gestationeerde Nederlandse troepen maakten rond 11.00 uur het eerste contact met Duitse verkenningstroepen die optrokken over de weg Lierop-Asten. De Duitse troepen openden het mitrailleur- en mortiervuur op de Nederlandse troepen bij de Kanaaldijk, ten zuiden van de Sluis X, en op de weg naar Lierop. Door stevig terug te vuren werden de Duitse troepen teruggedreven. Het bleef hierop even rustig nabij Sluis X. Rond 14.00 werd de stelling aan de Kanaaldijk wederom getroffen door Duits mortiervuur. Met 6-Veld, P.A.G. en mortieren werd door Nederlandse troepen teruggevuurd op de Duitse troepen, gesignaleerd nabij de boerderijen te Buurtschap Dijk in Asten. Een Duitse aanval werd voorlopig nog tegengehouden
Het leek slechts een kwestie van tijd voor de Duitse troepen massaal naar de Zuid-Willemsvaart zouden optrekken. Rond 16.00 uur werd een Duits verkenningsvliegtuig boven de Nederlandse linie te Sluis X waargenomen. Na de linies gemitrailleerd te hebben vloog het toestel terug richting Asten. Om 17.00 uur werd wederom het vuur geopend op buurtschap Dijk, waar nog altijd Duitse troepen aanwezig waren. Rond 18.00 uur werd de schemering gebruikt om de terugtocht te dekken van de Nederlandse troepen te Sluis X. Via Lierop en Mierlo werd naar Geldrop teruggetrokken. De stukken geschut werden achtergelaten om de terugtocht niet verder te vertragen. Om 19.30 uur werd de Duitse aanval ingezet, de overkant van de vaart was rond 20.45 uur volledig in Duitse handen. Hierbij werden geen noemenswaardige grondgevechten geleverd.

Figuur 12: Overzicht van de situatie van 11 mei 1940 nabij Sluis X, Aangegeven staat de Duitse opmarsroute (Rood), de Nederlandse linie (Geel) en buurtschap Dijk (Paars) (Bron ondergrond: Topotijdreis).

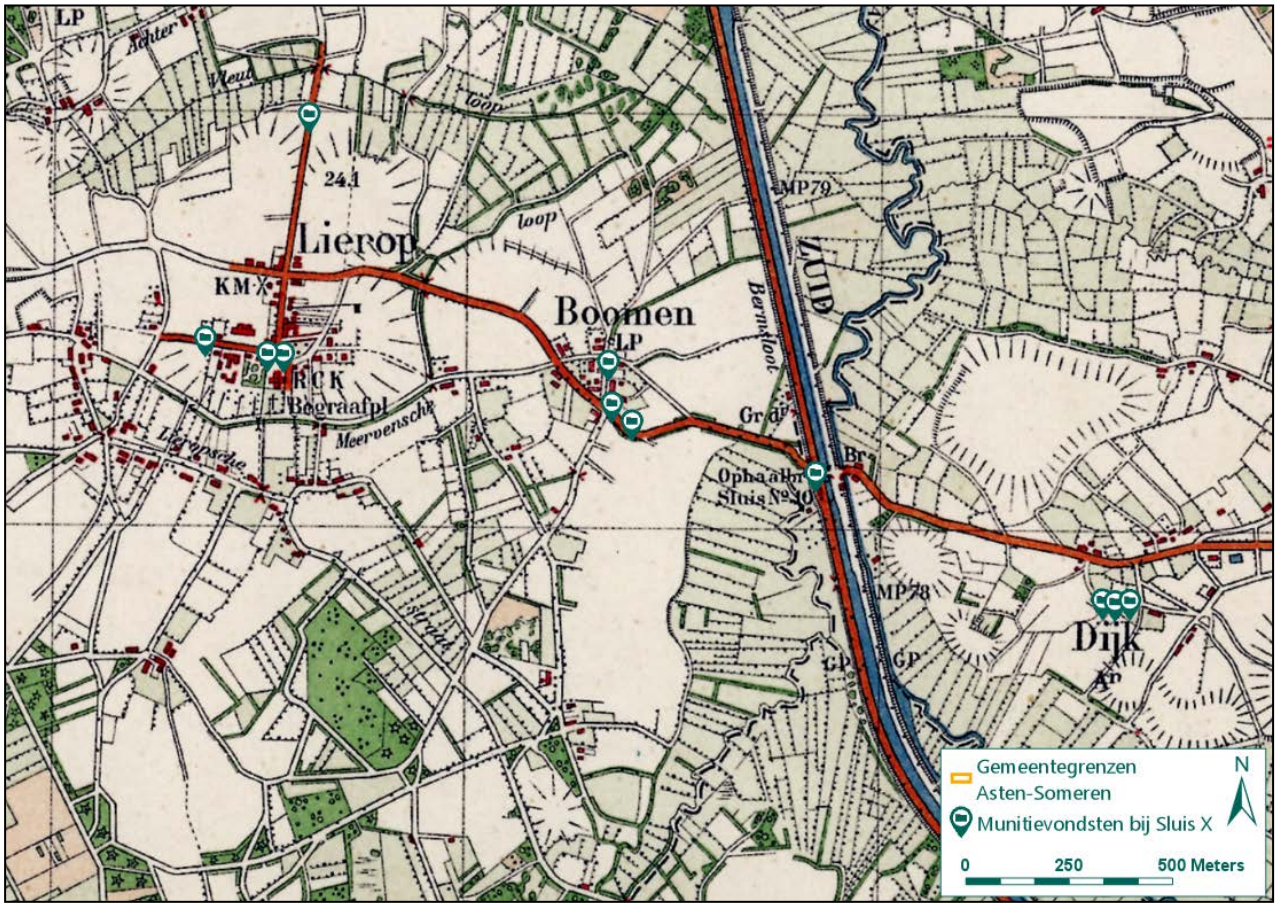
Uit het overige geraadpleegde archiefmateriaal blijkt dat in de omgeving van Sluis X na afloop van de gevechten op 11 mei 1940 sprake was van oorlogsschade. Zo wordt gemeld dat nabij Sluis X het huis van

7 De eerstvolgende beschikbare luchtfoto van de omgeving van Sluis X is genomen op 8 september 1941.

Hagelaar was vernield. De exacte locatie van deze verwoeste woning kan niet worden achterhaald. Het is daarnaast niet duidelijk of de woning schade heeft opgelopen ten gevolge van het springen van de brug nabij Sluis X of ten gevolge van gevechtshandelingen.

De beschietingen van het gehucht Dijk worden bevestigd in het geraadpleegde bronnenmateriaal. In buurschap Dijk zijn meerdere schademeldingen aangetroffen die in verband kunnen worden gebracht met de beschietingen. Zo werd een huis en schuur (Dijk 15) verwoest door brand ten gevolge van oorlogshandelingen. Nabij Dijk 3a overleed een paard door oorlogsgeweld.

Verder zijn in de geraadpleegde archieven enkele meldingen aangetroffen van het aantreffen van munitie, in de omgeving van Sluis X. De data van de ruimingen van de munitie zijn ofwel naoorlogs, ofwel onbekend. In veel gevallen is niet bekend om welk type munitie het gaat. Het valt daarom niet vast te stellen of het om munitie gaat die is achtergebleven als gevolg van oorlogshandelingen in mei 1940 of als gevolg van oorlogshandelingen in september 1944 (de bevrijding). Daarnaast is vaak niet vermeld in welke hoeveelheid de munitie werd aangetroffen en wat de toestand van de aangetroffen munitie was. Ter indicatie zijn de munitievondsten in onderstaande figuur aangegeven.

Figuur 13: Overzicht van munitievondsten van onbekende datum of van na de Tweede Wereldoorlog nabij Sluis X. (Bron ondergrond: Topotijdreis).

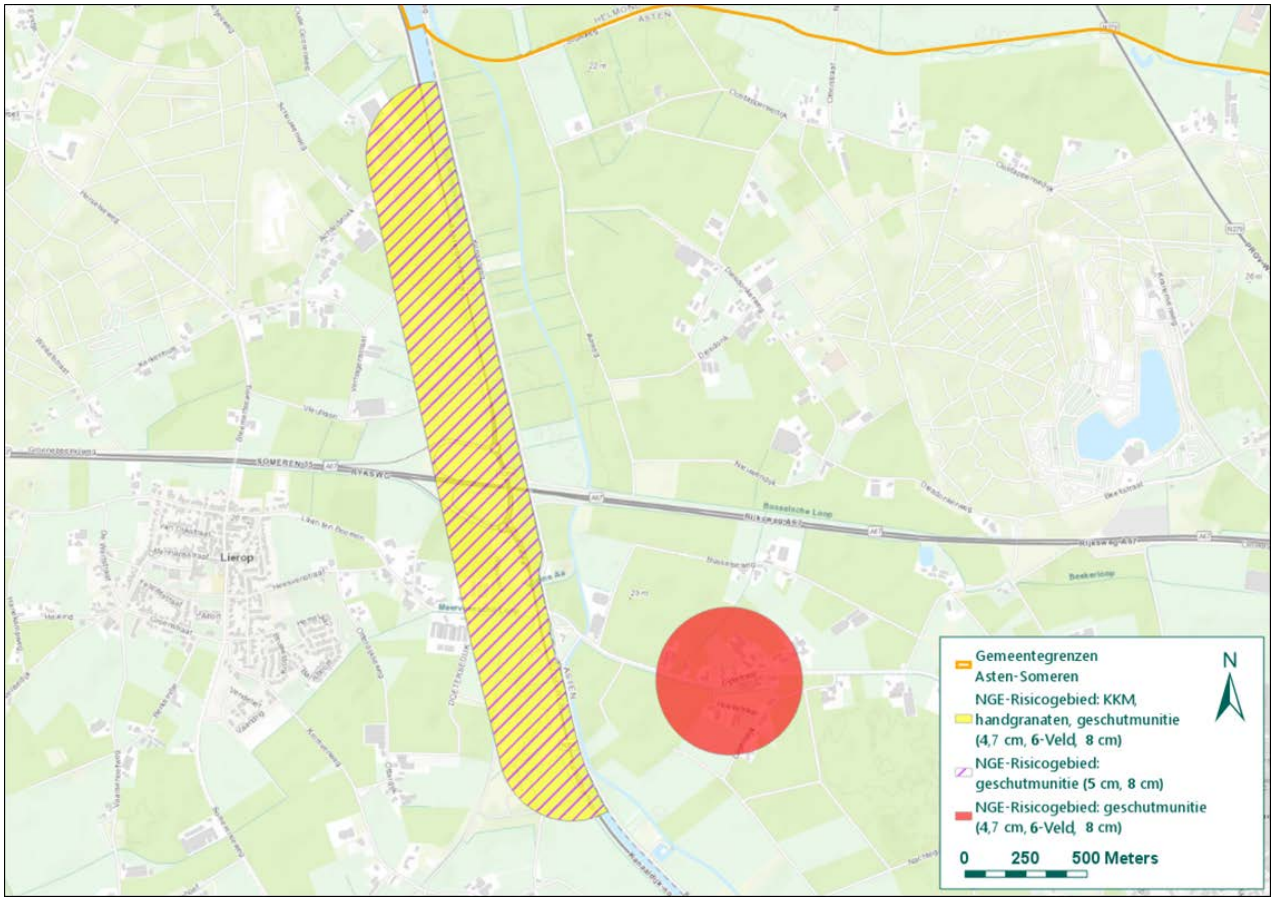
Tevens zijn de archieven van de EOD geraadpleegd. Hierin zijn meerdere meldingen van munitieruimingen nabij Sluis X aangetroffen. Er werd hier voornamelijk geallieerde munitie of munitie die geen verband houdt met de oorlogshandelingen in 1940 aangetroffen. De ruimingen van de EOD bieden geen aanvullende informatie. Omdat de eerste luchtfoto van de omgeving van Sluis X op 8 september 1941 genomen is, bieden ook luchtfoto's geen aanvullende informatie.

Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten. Vanwege de grondgevechten bij de Nederlandse verdedigingslinie aan de Zuid-Willemsvaart wordt de omgeving van de verdedigingslinie behandeld als een zogenaamde conflictzone. Dit is een gebied waarbinnen (intensieve) gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden. Binnen de conflictzone nabij Sluis X kunnen NGE in zowel gedumpte toestand als in verschoten toestand aangetroffen worden. Binnen een conflictzone wordt door REASeuro normaliter een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen NGE van infanteriemunitie kan zijn achtergebleven. Infanteriemunitie betreft munitie van de hoofdgroepen KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en indien vermeld geschutmunitie (mortier- of groter geschut). Omdat het Nederlandse leger in 1940 niet beschikte over geweergranaten of granaatwerpers worden deze typen munitie niet meegenomen in de afbakening van het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de Nederlandse linie aan de Zuid-Willemsvaart. Wel worden Oudhollandse[8] KKM en handgranaten in verschoten en/of gedumpte toestand en geschutmunitie (mortieren (8 cm), 6-Veld en P.A.G. (4,7 cm)) in gedumpte toestand verwacht binnen de conflictzone. Het NGE-Risicogebied ter plaatse van deze conflictzone wordt situationeel afgebakend ter plaatse van de Nederlandse verdedigingslinie, met daaromheen een buffer van 300 meter. Het NGE-Risicogebied wordt begrensd door de oostelijke oever van de Zuid-Willemsvaart, omdat gedumpte munitie niet verder dan de vaart kan zijn beland en omdat er geen meldingen zijn van het verschieten van munitie op doelen direct over de vaart.

De Nederlandse linie is door Duitsers met mortiergranaten bestookt. Het WSCS-OCE stelt dat een NGE-Risicogebied naar aanleiding van artillerie- en mortierbeschietingen situationeel afgebakend dient te worden. Vanwege de onnauwkeurigheid van de ingezette mortieren en het niet kunnen zien van de Nederlandse linie aan de lagergelegen zijde van de vaart wordt ter plaatse van het gebied 300 meter rondom de Nederlandse linie een NGE-Risicogebied afgebakend. Binnen dit NGE-Risicogebied worden naar aanleiding van de mortierbeschietingen geschutmunitie van de meest voorkomende Duitse mortierkalibers, 5 cm en 8 cm, verwacht. Ook in dit geval wordt het NGE-Risicogebied begrensd door de oostelijke oever van de Zuid-Willemsvaart, omdat de Duitse troepen niet op de eigen kant van de vaart vuurden.

Een laatste oorlogshandelingen die zich rondom Sluis X afspeelde was de artilleriebeschieting vanaf de Nederlandse Linie op de boerderijen te buurtschap Dijk. Met het beschikbare Nederlandse geschut nabij Sluis X (mortieren (8 cm), 6-Veld en P.A.G. (4,7 cm)) werden de Duitse troepen te Dijk beschoten. Zoals eerder vermeld wordt naar aanleiding van een artillerie- en mortierbeschieting situationeel een NGE-Risicogebied afgebakend. Vanwege de onnauwkeurigheid van het geschut en het niet direct kunnen waarnemen van de doelwitten te Dijk wordt situationeel een NGE-Risicogebied afgebakend ter plaatse van het buurtschap Dijk, met daaromheen een buffer van 300 meter.

8 Oudhollands is de term die door de EOD wordt gehanteerd wanneer wordt gesproken over de nationaliteit van munitie die werd gebruikt door het Nederlandse leger in de vooroorlogse periode en tijdens de Tweede Wereldoorlog. REASeuro hanteert voor het overzicht deze zelfde terminologie.

Figuur 14: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van oorlogshandelingen nabij Sluis X (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van de gevechten rondom Sluis X worden drie NGE-Risicogebieden afgebakend.
Naar aanleiding van de conflictzone rondom de Nederlandse linie aan de Zuid-Willemsvaart wordt een NGE-Risicogebied afgebakend waar Oudhollandse KKM en handgranaten in verschoten en/of gedumpte toestand en geschutmunitie (mortieren (8 cm), 6-Veld en P.A.G. (4,7 cm)) in gedumpte toestand in de bodem kunnen zijn achtergebleven.
Naar aanleiding van de Duitse mortierbeschieting op de Nederlandse linie aan de Zuid-Willemsvaart wordt verschoten geschutmunitie van de kalibers 5 cm en 8 cm verwacht rondom de Nederlandse linie.
Tot slot wordt naar aanleiding van de Nederlandse artillerie- en mortierbeschietingen van buurtschap Dijk een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen Oudhollandse geschutmunitie van de kalibers 8 cm (mortier), 6-Veld en 4,7 cm (P.A.G.) wordt verwacht.

6.2.2 Stelling te Sluis XI en Someren-dorp

De geraadpleegde literatuur en de gevechtsverslagen (uit het NIMH) tonen aan dat gedurende 11 mei 1940 Nederlandse eenheden van de eerste compagnie van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie (afkort 1 - II - 30 R.I) en een detachement van het 2e Grensbataljon een verdedigingslinie aan de Zuid-Willemsvaart nabij Sluis XI en Someren-dorp opstelde. In de geraadpleegde bronnen is geen overeenstemming over de exacte hoeveelheid geschut die de compagnie opstelde aan de Zuid-Willemsvaart te Sluis XI. Zeker is dat nabij Sluis XI door de Nederlanders P.A.G., 6-Veld en mortieren (8 cm) zijn ingezet. Daarnaast werden ter verdediging meerdere machinegeweren opgesteld. Bekend is dat nabij de gesprongen brug P.A.G. en mitrailleurs opgesteld hebben gestaan. Ook hadden Nederlandse troepen met lichte machinegeweren zich op schepen in de Vaart gevestigd. In de Meelfabriek (nabij het huidige Kanaaldijk Noord 10) was een sectie zware mitrailleurs opgesteld. De exacte hoeveelheid en de locaties van wapen- en geschutopstellingen nabij Sluis XI zijn niet bekend en kunnen aan de hand van luchtfotoanalyse niet worden achterhaald.

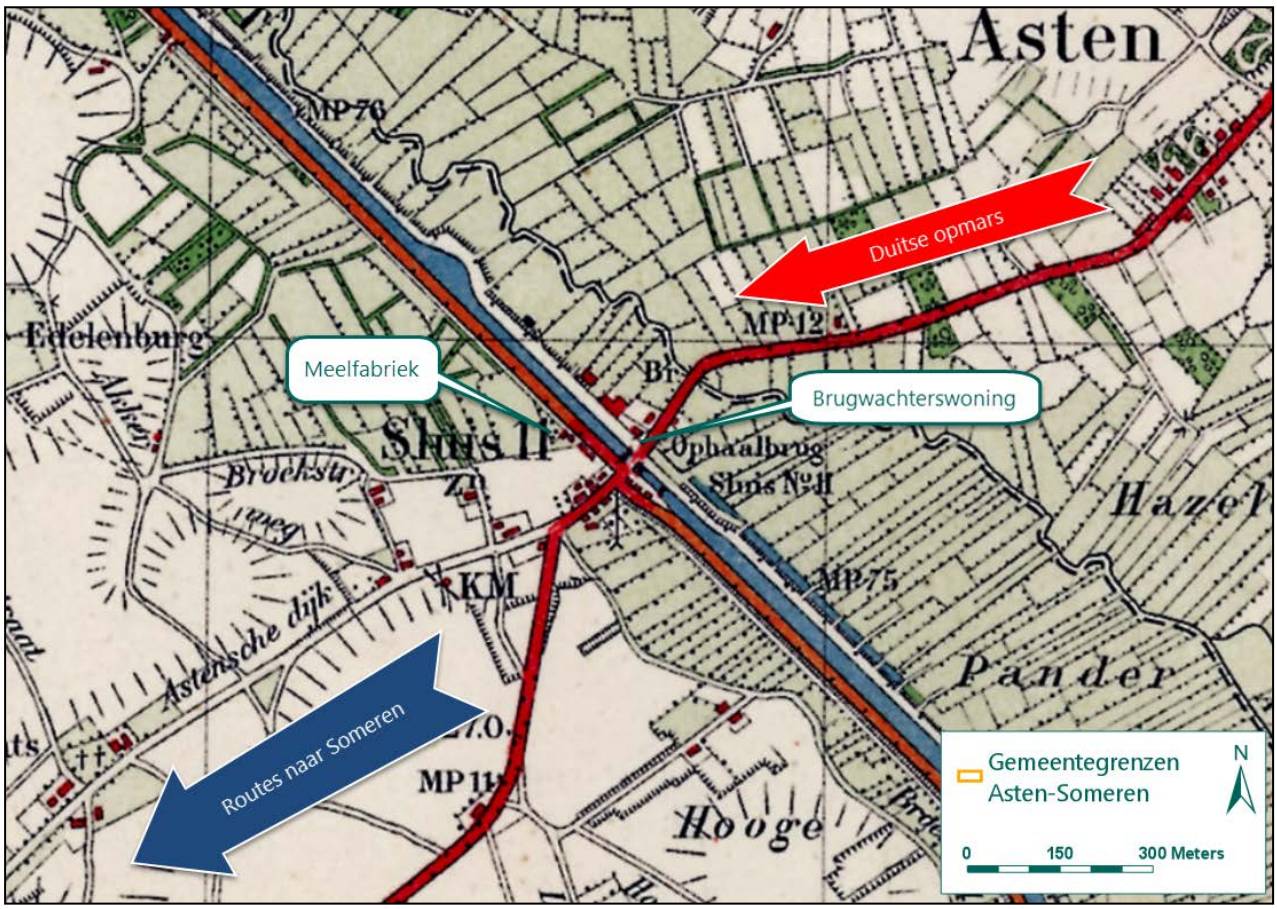

Figuur 15: foto van H. Hilverda, inwoonster van Someren, bij een stuk 6-Veld, opgesteld nabij Sluis XI. De foto is vermoedelijk kort na de bezetting genomen (Bron: RHCE Toegang 13225, Inv 24).

Op 11 mei 1940, rond 12.00 uur werden de eerste Duitse troepen gesignaleerd nabij Sluis XI. Enkele Duitse troepen bevonden zich in de brugwachterswoning aan de Astense zijde van het kanaal. De commandant van 1 - II - 30 R.I., A. van de Wilt, gaf opdracht om de brugwachterswoning met lichte- en zware mitrailleurs onder vuur te nemen. Vervolgens werd er met de stukken P.A.G. nog een tiental schoten gelost op de woning. Het resultaat van de aanval kon niet worden ingeschat door de commandant, maar hij liet blijken dat hij vermoedde veel vijanden uitgeschakeld te hebben.

Op het moment dat de eerste Duitse troepen gesignaleerd werden, openden de Nederlandse troepen het vuur. De Duitse troepen vuurden direct terug. Zowel de Nederlandse- als de Duitse troepen zetten de beschikbare middelen in om het de tegenstander zo moeilijk mogelijk te maken. Voor de Nederlanders hield dit echter in dat de opmars van de Duitsers slechts vertraagd kon worden. Het numerieke overwicht en de tactische vooruitstrevendheid was een voorbode voor de Duitse overwinning. Relatief snel konden de Duitse troepen met overweldigend mitrailleur- en mortiervuur de Nederlandse wapen- en geschutopstellingen onderdrukken en uitschakelen.

Rond 14.30 uur wisten de eerste Duitse troepen via de sluisdeuren naar de overzijde van het kanaal te komen. De Nederlandse troepen begonnen zich snel hierop terug te trekken van de linie aan de Vaart. Vanuit Sluis XII werden nog pogingen ondernomen om de Duitse troepen terug te dringen over de Vaart. Deze troepen bereikten het doel echter niet (zie paragraaf 6.2.4). Na enkele korte straatgevechten in Someren-dorp stootten de Duitsers snel door richting Heeze en verdere doelen in Noord-Brabant en België. In totaal kwamen twaalf Nederlandse soldaten om het leven in de strijd bij Sluis XI, te Someren-dorp kwamen nog eens vijf soldaten om het leven. Slechts drie Duitse soldaten stierven bij de gevechten nabij Sluis XI.

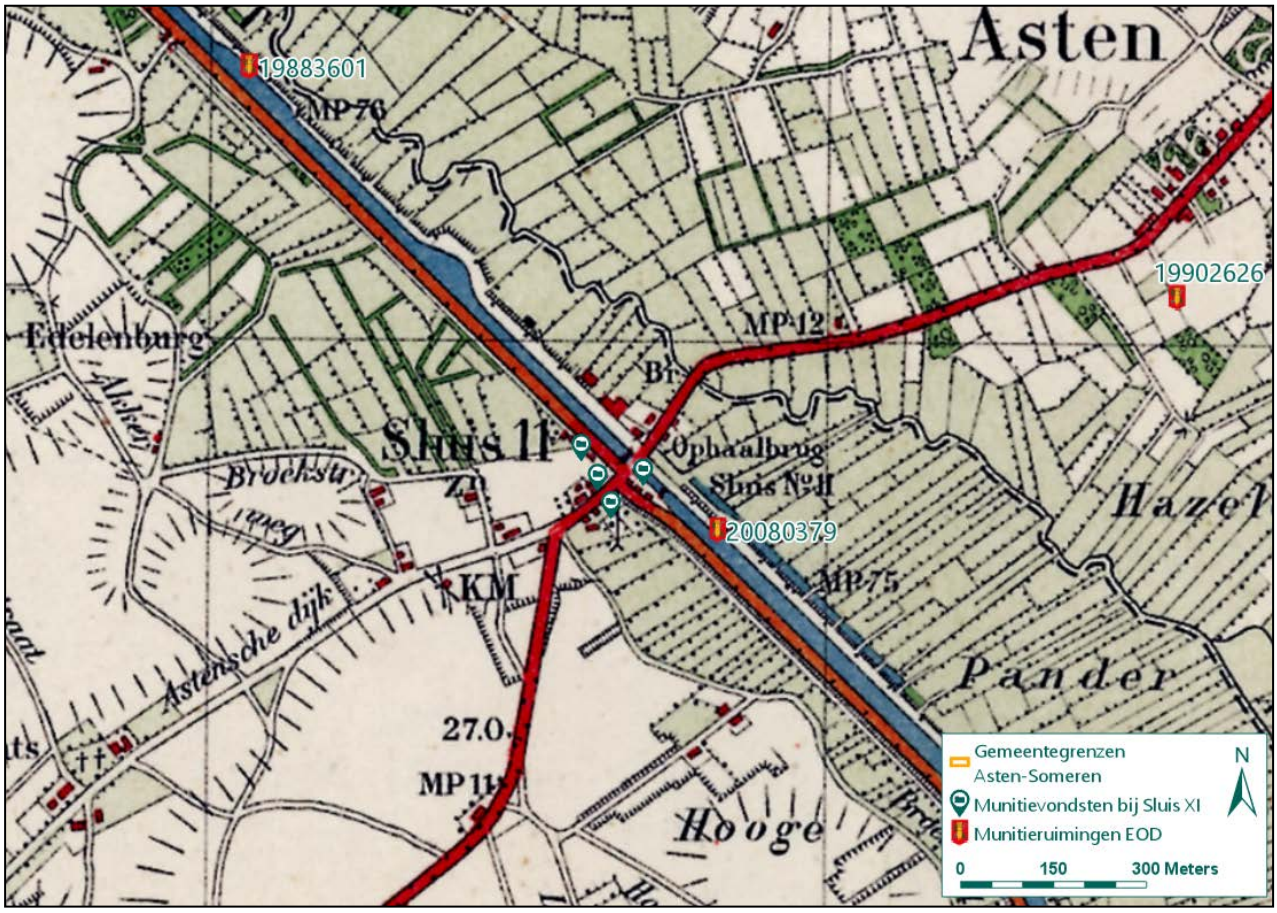
Figuur 16: Overzicht van de situatie van 11 mei 1940 nabij Sluis XI, Aangegeven staat de Duitse opmarsroute en de Nederlandse aftochtroute (rood en blauw) (Bron ondergrond: Topotijdreis).

In het overig geraadpleegde archievenmateriaal is gezocht naar schademeldingen naar aanleiding van de gevechten van 11 mei 1940 bij Sluis XI. Er is één melding aangetroffen van 21 oktober 1940 betreffende het schip 'Hinset', dat in de meidagen oorlogsschade opliep door het schieten van Nederlandse militairen. Het schip was getroffen omdat het in het schootsveld lag. De exacte ligplaats van het schip gedurende de meidagen is niet bekend, maar de schademelding bevestigt dat oorlogshandelingen plaatsvonden rondom Sluis XI. In de geraadpleegde archieven zijn verder geen meldingen aangetroffen van oorlogsschade ten gevolge van de oorlogshandelingen die op 11 mei 1940 plaatsvonden.

Verder zijn in de geraadpleegde archieven meerdere meldingen aangetroffen betreffende het aantreffen van munitie. Van de munitie die nabij Sluis XI werd aangetroffen zijn de data van de ruimingen ofwel naoorlogs, ofwel onbekend. Zoals reeds in paragraaf 6.2.1 is aangehaald zijn archiefmeldingen van aangetroffen munitie vaak summier. Het type, hoeveelheid en exacte locatie van de aangetroffen munitie is vaak niet vermeld. Het valt daarom niet vast te stellen of de vermelde munitie is achtergebleven als gevolg van oorlogshandelingen in mei 1940 of als gevolg van oorlogshandelingen in september 1944. De meldingen van munitieruimingen uit archieven zijn daarom in dit geval niet bruikbaar bij de analyse van oorlogshandelingen in mei 1940. Ter indicatie zijn de munitievondsten in Figuur 17 aangegeven.

Daarnaast zijn de munitieruimingen van de EOD geraadpleegd. Hierin zijn meerdere meldingen van munitieruimingen nabij Sluis XI aangetroffen. Een groot deel van de munitievondsten houdt geen direct verband met de oorlogshandelingen rondom de Zuid-Willemsvaart in mei 1940. Bij een drietal ruimingen is door de EOD grote hoeveelheden KKM geruimd nabij Sluis XI. Deze KKM werd echter in twee gevallen aangetroffen in combinatie met Britse geschutmunitie. Vermoedelijk betreft het hier KKM die in de bodem achter is gebleven na de bevrijdingsgevechten van 1944. Ter plaatse van ruiming 19902626, ongeveer een

kilometer van Sluis XI, werden 200 KKM geruimd. Vanwege de afstand tot Sluis XI biedt ook ruiming 19902626 geen aanvullende informatie.

Figuur 17: Overzicht van Munitieruimingen van de EOD en munitievondsten als gemeld in archieven. (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Nabij Sluis XI vonden gedurende de meidagen van 1940 intensieve grondgevechten plaats. De Nederlandse troepen aan de Someren-zijde van de Zuid-Willemsvaart probeerden zo goed als dat ging weerstand te bieden tegen de Duitse troepen. De Duitse troepen trachtten vanaf Asten zo snel mogelijk naar Someren door te stoten om vervolgens de opmars richting Oost-Brabant en België voort te zetten. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten. Vanwege de intensieve grondgevechten wordt de omgeving van Sluis XI behandeld als een conflictzone. De conflictzone betreft een gebied in een straal van 300 meter rondom de gesprongen brug te Sluis XI en de sluisdeuren. Ter plaatse van deze conflictzone wordt een tweetal NGE-Risicogebieden afgebakend. Het betreft hier een gebied aan de oostzijde- en de westzijde van de Zuid-Willemsvaart.

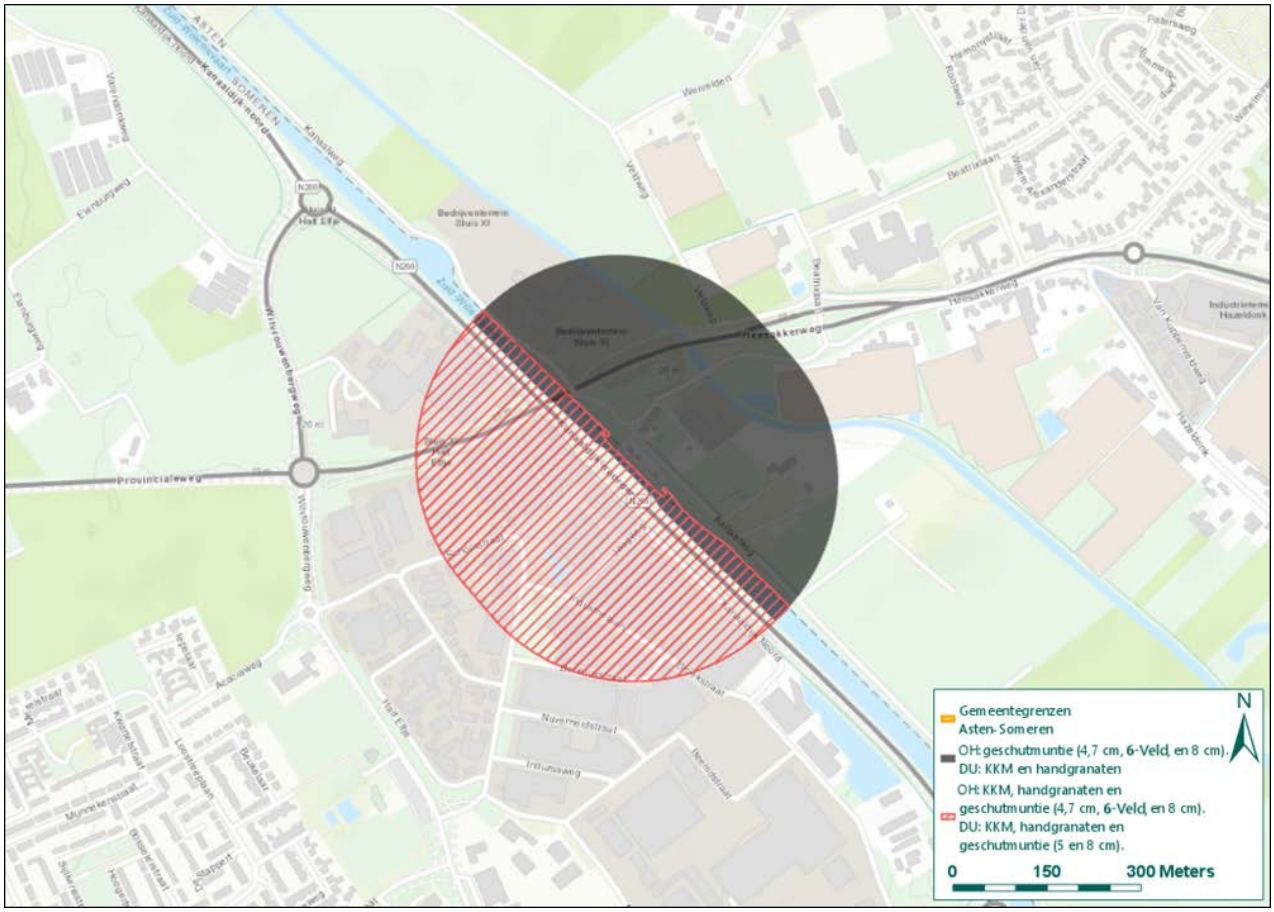
Ten oosten van de Zuid-Willemsvaart, in de gemeenten Asten, arriveerden rond het middaguur Duitse troepen. Al snel werden de Duitse troepen met Nederlands geschut[9], opgesteld aan de westzijde van de vaart, beschoten. Dit vuur werd door de Duitse troepen beantwoord met geweer-, mitrailleur- en mortiervuur[10]. Binnen een conflictzone wordt normaliter een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen NGE van de hoofdgroepen KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en indien vermeld geschutmunitie (mortier- of groter geschut) kan worden aangetroffen. Omdat er geen meldingen zijn aangetroffen van het gebruik van Duitse geweergranaten en granaatwerpers en in het Duitse leger in 1940 slechts op geringe schaal geweergranaten en granaatwerpers werden ingezet, worden binnen het NGE-

9 Het betreft hier Nederlandse geschut en mortieren met de kalibers 4,7 cm, 6-Veld en 8cm.

10 Het betreft hier Duitse mortieren van de kalibers 5 cm en 8 cm.

Risicogebied ten oosten van de Zuid-Willemsvaart geen NGE van geweergranaten en munitie van granaatwerpers verwacht. Wel worden Duitse KKM en handgranaten in verschoten en/ of gedumpte toestand en Oudhollandse geschutmunitie (mortieren (8 cm), 6-Veld en P.A.G. (4,7 cm)) in verschoten toestand verwacht binnen het NGE-Risicogebied.

Ten westen van de Zuid-Willemsvaart, in de gemeenten Someren, hadden de Nederlandse troepen een linie opgeworpen die ze verdedigden met geweren, mitrailleurs, geschut en mortieren. Al snel na de eerste confrontatie werden de Nederlandse stellingen door Duitse mitrailleurs en mortieren beschoten. Na enige uren werd de Zuid-Willemsvaart door de Duitse troepen overgestoken en werden de Nederlandse troepen tot terugtrekken gedwongen. Binnen het NGE-Risicogebied kunnen Oudhollandse KKM en handgranaten in verschoten of gedumpte toestand en geschutmunitie (4,7 cm, 6-Veld en 8 cm) in gedumpte toestand aangetroffen worden. Tevens kunnen Duitse verschoten en/ of gedumpte KKM en handgranaten en verschoten geschutmunitie (5 cm en 8 cm) aangetroffen worden.

Figuur 18: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van oorlogshandelingen nabij Sluis XI (Bron ondergrond: ESRI).

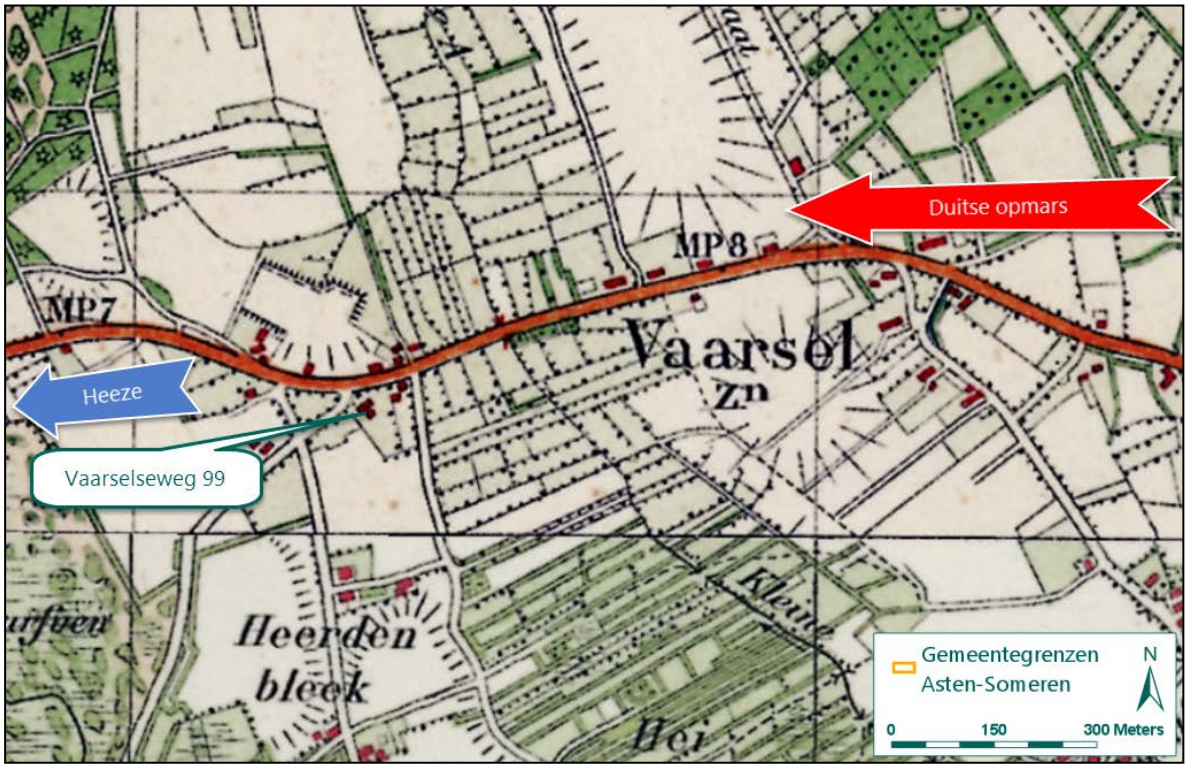
Van gevechten in Someren-dorp is slechts summiere documentatie aangetroffen. Bekend is dat enkele Nederlandse soldaten in straatgevechten om het leven kwamen. Tevens is bekend dat de Duitse troepen zo snel mogelijk door Someren heen wilden optrekken, en daarbij gevechten in de straten uit de weg trachtten te gaan. De exacte locatie waar gevechten hebben plaatsvonden kan aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal niet worden achterhaald. Ter plaatse van Someren-dorp kan daarom naar aanleiding van de gevechten te Someren en de doorstoot door Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Conclusie
Naar aanleiding van de gevechten rondom Sluis XI worden twee NGE-Risicogebieden afgebakend.
Naar aanleiding van de conflictzone rondom de Nederlandse linie aan de westzijde van de Zuid-Willemsvaart wordt een NGE-Risicogebied afgebakend waar Oudhollandse verschoten en/of gedumpte,

KKM en handgranaten en gedumpte geschutmunitie (4,7 cm, 6-Veld en 8 cm) kunnen worden aangetroffen. Tevens kunnen in dit NGE-Risicogebied Duitse verschoten en/of gedumpte KKM en handgranaten en verschoten geschutmunitie 5 cm en 8 cm worden aangetroffen.
In het NGE-Risicogebied te oosten van de Zuid-Willemsvaart worden Duitse verschoten en/of gedumpte KKM en handgranaten en Nederlandse verschoten geschutmunitie (4,7 cm, 6-Veld en 8 cm) verwacht.

6.2.3 Schermutseling te Vaarsel

Nadat de Duitse troepen de westzijde van de Zuid-Willemsvaart bereikt hadden trokken de Nederlandse troepen zich terug op Heeze. Duitse stoottroepen trachtten tevens Heeze te bereiken. Ter hoogte van Vaarsel kwam een groepje Nederlandse militairen in contact met Duitse stoottroepen. In de hoop de Duitse opmars te vertragen namen de Nederlandse troepen stelling in de schuur van A. Cuunders (Vaarselstraat 99). Toen de Nederlandse troepen het vuur op de naderende Duitsers openden, namen de Duitsers stelling in de boerderij naast die van Cuunders en stelden hier hun mitrailleur op. Er werd hevig over en weer geschoten. De Nederlandse troepen gaven zich pas over nadat hun munitie op was.

Figuur 19: Omgeving van Vaarsel, waar te Vaarselseweg 99 een confrontatie tussen Nederlandse en Duitse troepen plaatsvond (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Omdat er geen melding wordt gemaakt van het gebruik van wapens anders dan handvuurwapens, schoudervuurwapens en mitrailleurs, wordt verwacht dat er slechts KKM is ingezet bij de schermutseling te Vaarselseweg 99. Verschoten KKM (kogels) uit Nederlandse en Duitse handvuurwapens in 1940 bevatte geen springstof. Het risico dat uitgaat van dit type verschoten KKM is daarom nihil. Omdat verder tevens geen aanwijzingen zijn aangetroffen van gedumpte Duitse munitie en bekend is dat de Nederlandse munitie volledig opgeschoten was, zijn er geen aanwijzingen dat niet-verschoten KKM is achtergebleven naar aanleiding van het gevecht te Vaarsel. Om deze redenen wordt naar aanleiding van de schermutseling te Vaarsel geen NGE-Risicogebied afgebakend.

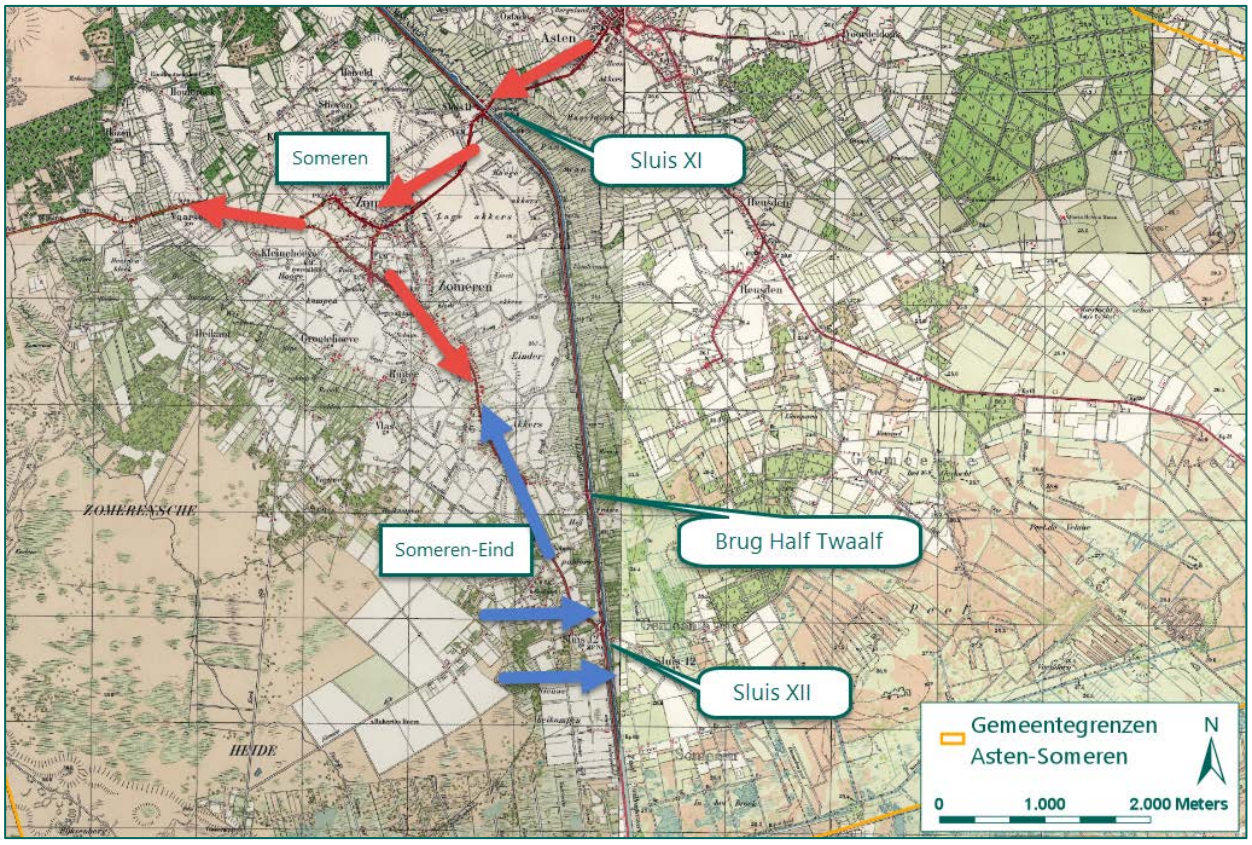
Conclusie

Naar aanleiding van de schermutseling te Vaarsel op 11 mei 1940 wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

6.2.4 Stelling te Sluis XII

De geraadpleegde literatuur en de gevechtsverslagen (uit het NIMH) tonen aan dat Nederlandse eenheden van de tweede compagnie van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie (afkort 2 - II - 30 R.I.) zich opstelden nabij Sluis XII. De troepen hier beschikten over twee mortieren, een mitrailleur, een sectie T.P.[11], en twee stukken P.A.G. Ten noorden van 2 - II - 30 R.I. was de helft van de derde compagnie (3 - II - 30 R.I.) opgesteld. Met deze troepen kon door 2 - II - 30 R.I. geen contact gelegd worden.[12]

Dat de communicatie tussen de Nederlandse troepen aan de Zuid-Willemsvaart minimaal was, is tevens terug te zien in het feit dat de troepen nabij Sluis XII geen weet hadden van de Duitse doorbraak nabij Sluis XI. Zoals reeds in paragraaf 6.2.2 is aangehaald braken Duitse troepen rond 14.30 uur door nabij Sluis XI. Pas om 15.00 uur vernam de Commandant van 2 - II - 30 R.I. van enkele burgers die uit Someren gevlucht waren dat Sluis XI en Someren overlopen zijn door Duitsers. De commandant vreesde voor een Duitse aanval in de rug en liet daarom rond 16.00 uur een aantal secties een tegenaanval uitvoeren via de Einderstraat naar Someren. Troepen opgesteld nabij de gesprongen brug Half Twaalf namen waar dat er onder andere troepen bewapend met geweren tegen pantser (G.T.P.) en machinegeweren noordwaarts optrekken. Een half uur na het voorbijtrekken van deze troepen werd hevig mitrailleurvuur gehoord. Halverwege Someren-Eind en Someren kwam het tot gevechten tussen de Nederlandse en Duitse troepen. De Nederlandse troepen leden grote verliezen en werden teruggedreven. Ook een latere Nederlandse aanval vanuit Someren-Eind via binnenwegen naar Sluis XI werd afgeslagen. Waar deze gevechten precies plaatsvonden is niet bekend. De Nederlandse troepen te brug Half Twaalf trekken zich tevens terug op Sluis XII.

Figuur 20: Relevante troepenbewegingen nabij Sluis XII. De troepenbewegingen van de Duitsers zijn weergegeven in het rood, de Nederlandse bewegingen en stellingen zijn in het blauw weergegeven (Bron ondergrond: Topotijdreis).

11 Het betreft hier een sectie Tegen Pantser, uitgerust met geweer Tegen Pantser, Solothurn 2 cm.

12 De troepen van 3 - II - 30 R.I. waren door gebrekkige communicatie niet op de hoogte van de oorlogshandelingen te Sluis XI. Toen er door deze troepen ter verkenning noordwaarts getrokken werd, werden ze na een kort voorgevecht overmeesterd en gevangengenomen. De exacte locatie waar dit vuurgevecht plaatsvond is niet bekend.

De inname van Someren vormde een lastige situatie voor de Nederlandse troepen bij Sluis XII. De commandant van de Nederlandse troepen aldaar besloot echter om stand te houden. Dit weerhield verschillende eenheden er niet van om op eigen initiatief de terugtocht in te zetten. Na het invallen van de duisternis kon men aan geluiden aan de overkant van de Zuid-Willemsvaart opmaken dat Duitse troepen voorbereidingen troffen om ook bij Sluis XII het kanaal over te steken. Omstreeks 21.00 uur vuurden Duitse troepen boven Sluis XII enkele lichtkogels af om de omgeving te verlichten. Kort daarna brak een vuurgevecht los. De Nederlandse troepen werden in de linkerflank aangevallen. Nadat Duitse troepen ook via de sluisdeuren van Sluis XII de oversteek maakten, dreigden de Nederlandse troepen omsingeld te worden. Het order werd gegeven om te verzamelen bij de kerk te Someren-Eind om vervolgens, om 23.00 uur, terug te trekken richting Sterksel en Maarheeze. De stukken P.A.G. bleven met enkele troepen achter om de Duitse troepen, die via Someren naar Someren-Eind trokken, te bestoken met brisantgranaten en de terugtocht te dekken. Na dertig minuten trokken ook deze troepen zich terug, al moesten ze hierbij een van hun stukken P.A.G. achterlaten.

Uit het gemeentearchief van Someren (zie bijlage 3) blijkt dat bij Sluis XII in 1968 en aan de Beliënberkdijk in 1969 nog munitie is aangetroffen. De soort, het kaliber en de nationaliteit zijn niet bekend. Het is daarom niet duidelijk of de munitie is achtergebleven als gevolg van oorlogshandelingen in mei 1940, of naar aanleiding van de bevrijdingsgevechten in 1944. Uit de munitieruimrapporten van de EOD (zie bijlage 5) blijkt dat na de oorlog munitie is geruimd nabij Sluis XII. Het betreft enkele meldingen van het aantreffen van klein kaliber munitie (KKM), een Duitse brisantgranaat van 5 cm, een niet nader gespecificeerde mortiergranaat en een handgranaat (Oudhollands). Deze munitie is mogelijk achtergebleven naar aanleiding van de gevechten bij Sluis XII op 11 mei 1940.

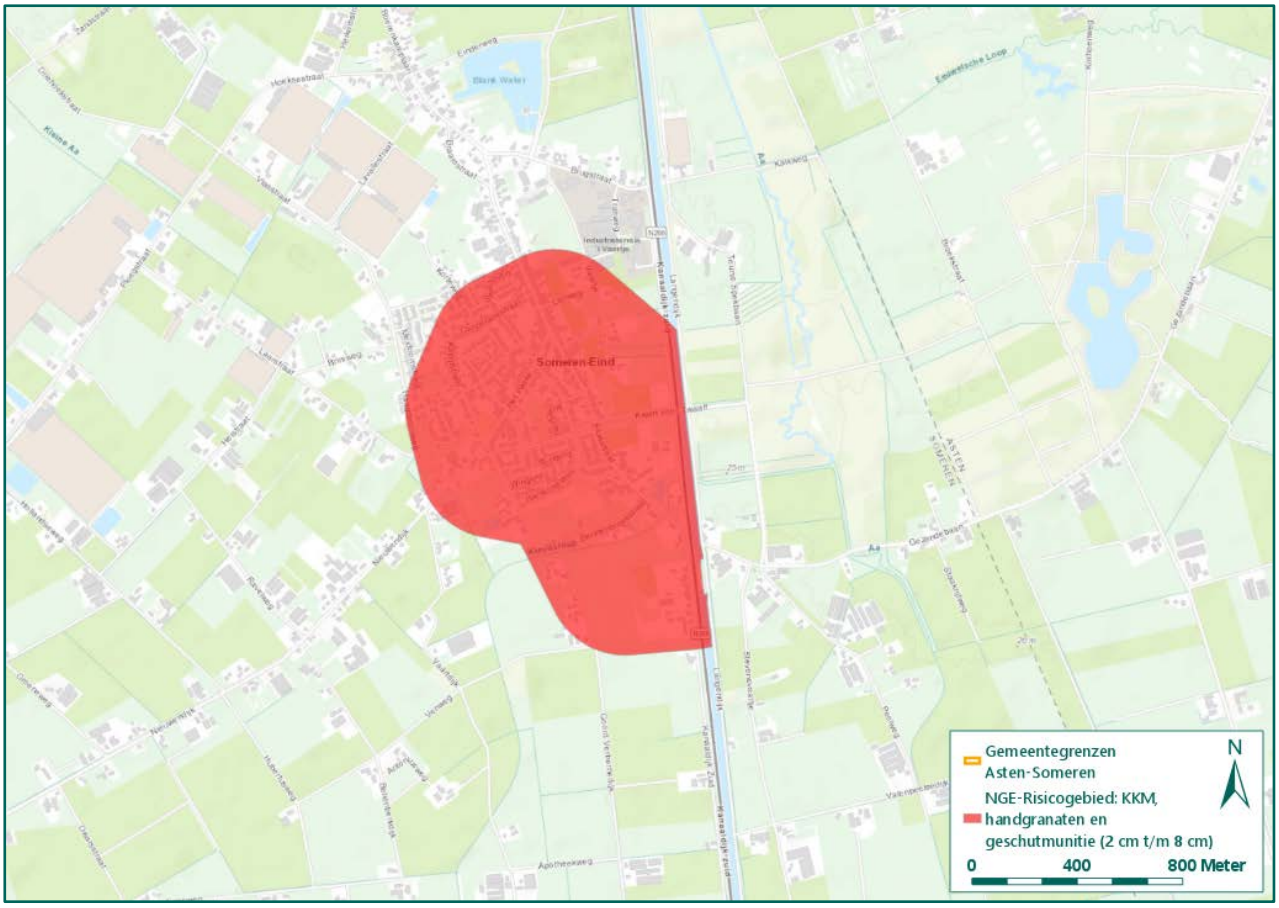

Figuur 21: Overzicht van relevante munitieruimingen van de EOD nabij Sluis XII (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal is gebleken dat nabij Sluis XII op 11 mei 1940 gevechten hebben plaatsgevonden. Mogelijk zijn naar aanleiding van deze gevechten NGE achtergebleven in de omgeving van de Sluis XII. De munitieruimrapporten van de EOD bevestigen dat er munitie is aangetroffen. Het betreft KKM, handgranaten en mortiergranaten. Uit de broninformatie is gebleken dat de Nederlandse troepen te

Sluis XII beschikten over geweren tegen pantser (kaliber 2 cm[13]) en P.A.G. (4,7 cm). Aan Duitse zijde zijn mortieren van de kalibers 5 cm en 8 cm ingezet. Daarom zijn mogelijk ook deze kalibers geschutmunitie achtergebleven.

Volgens het WSCS-OCE is in het geval van artilleriebeschietingen sprake van een risicogebied. Het WSCS-OCE stelt dat de afbakening van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van een artilleriebeschieting situationeel moet worden afgebakend. Voor de afbakening van een risicogebied naar aanleiding van grondgevechten biedt het WSCS-OCE geen richtlijnen. Nabij Sluis XII wordt een risicogebied afgebakend als een conflictzone. Het NGE-Risicogebied ter plaatse van deze conflictzone wordt situationeel afgebakend ter plaatse van het gebied tussen de Sluis XII[14] (westzijde van de Zuid-Willemsvaart) en de kerk te Someren-Eind, met daaromheen een buffer van 300 meter.

Figuur 22: NGE-Risicogebied naar aanleiding van oorlogshandelingen nabij Sluis XII (Bron ondergrond: ESRI).

Naast de oorlogshandelingen rondom Sluis XII zijn er ook twee tegenaanvallen uitgevoerd tussen Someren-Eind en Someren. Omdat niet duidelijk is op welke exacte locatie grondgevechten plaatsvonden tussen Duitse- en de Nederlandse troepen, kan naar aanleiding van deze grondgevechten geen NGE-Risicogebied worden afgebakend

13 Hierbij dient vermeld te worden dat de munitie van 2 cm tegen pantser in verschoten toestand behandeld dient te worden als verschoten KKM. Dit omdat deze verschoten 2 cm patronen geen explosieve lading bevatten. Het risico dat uitgaat van verschoten 2 cm tegen pantser munitie is daarom nihil. In niet verschoten toestand bestaat er, net als bij KKM, nog wel een risico.

14 Dit gebied wordt aangehouden omdat bekend is dat er Nederlandse troepen opgesteld stonden te Sluis XII en deze zich terugtrokken op de Kerk te Someren-Eind, alvorens ze zich tot buiten Someren terugtrokken.

Conclusie

Naar aanleiding van grondgevechten rondom Sluis XII op 11 mei 1940 wordt een NGE-Risicogebied afgebakend, waarbinnen Duitse en Oudhollandse KKM, handgranaten en geschutmunitie van kalibers van 2 cm t/m 8 cm in de bodem kunnen zijn achtergebleven.

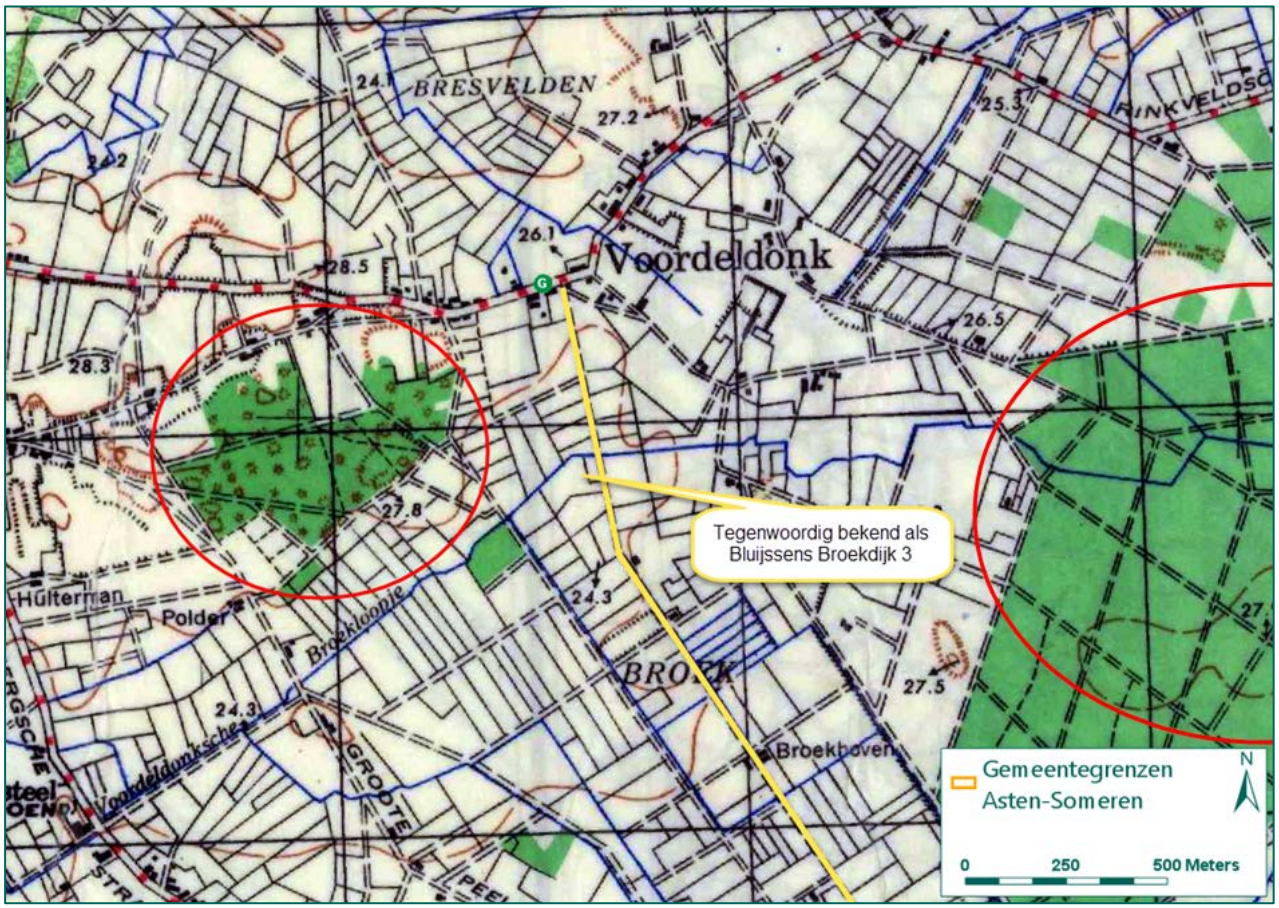
Naar aanleiding van de grondgevechten die op 11 mei 1940 plaatsvonden tussen Someren-Eind en Someren kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend omdat de exacte locatie van het grondgevecht niet bekend is.

7 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1940

In de nacht van 27 op 28 mei 1940 vond het eerste geallieerde bombardement plaats binnen de gemeenten Asten en Someren. De bommen kwamen neer in het open veld en een bosperceel te Asten. De gemeenten Asten en Someren lagen op geallieerde vliegroutes naar Duitsland. Duitse luchtafweer en Duitse nachtjagers, gestationeerd op de vliegvelden Eindhoven en Venlo, die zeer actief waren in deze regio, schoten veel geallieerde toestellen neer (zie ook hoofdstuk 13). Aan de hand van analyse van het beschikbare bronnenmateriaal is in onderstaande paragrafen bepaald of naar aanleiding van de bombardementen in 1940 NGE-Risicogebieden dienen te worden afgebakend.

7.1 BOMBARDEMENT ASTENSE PEEL, 28 MEI 1940

Uit de stukken van de Inspectie Bescherming Bevolking Luchtbeschermingsdienst uit het Nationaal Archief (zie bijlage 3) blijkt uit een melding dat in de nacht van 27 op 28 mei 1940 tien bommen zijn neergekomen in de gemeente Asten. Een deel van de bommen viel in een weiland, het overige deel viel in een bos. Uit het gemeentearchief Asten blijkt dat het bombardement rond 1.00 uur 's nachts plaatsvond en dat een bomscherf met de inscriptie 'No.2 T G.P. 500 lbs [...]' werd aangetroffen. In een archiefmelding van 24 september 1941, ruim een jaar na het bombardement, wordt vermeld dat in de nacht van 27 op 28 mei 1940 elf bommen neerkwamen boven het gehucht Bluijsen's Broek [vermoedelijk Bluijssens Broekdijk]. Hierbij kwamen acht bommen neer te Bluijsen's Broek 3 [vermoedelijk Bluijssens Broekdijk 3], en drie bommen in de begroeiingsgrens van het dennenbos.

Figuur 23: Bluijsens Broekdijk (geel) en het nabijgelegen dennenbossen (rood) op een kaart van 1943 (Bron ondergrond: Kadaster).

Bij verschillende luchtfoto-instanties (zie bijlage 7) is gezocht naar luchtfoto's die kort na dit bombardement zijn genomen, maar deze bleken niet beschikbaar te zijn. Derhalve kunnen de resultaten van dit bombardement niet worden geanalyseerd aan de hand van luchtfoto's. In de ORB's van de Britse

luchtmacht (zie bijlage 4) is slechts bevestiging gevonden dat in de nacht van 27 op 28 mei 1940 Britse bommenwerpers richting Duitsland [vermoedelijk met vliegroute over Asten] gevlogen zijn. 36 Armstrong Whitworth Whitley bommenwerpers van Bomber Command vlogen uit om doelen in het Ruhrgebied te bombarderen. De maximale bommenlast die deze nacht door deze toestellen werd meegedragen was tien bommen, vier 500 lbs bommen en zes 250 lbs bommen. Omdat het exacte tijdstip van het bombardement te Asten niet bekend is, kan niet vastgesteld worden welk toestel de bommen boven Asten afwierp. Uit de ORB's valt af te lezen dat de meeste toestellen de bommenlast afwierpen rond 1.00 uur Nederlandse tijd.

Bekend is dat nabij de Bluijssens Broekdijk een 500 lbs M.C. Mk IV bom werd geruimd door de EOD in 2004. Gesteld kan worden dat deze bom geen verband houdt met bombardement in de nacht van 27 op 28 mei 1940. Dit omdat de 500 lbs M.C. (Medium Capacity) pas eind 1941 voor het eerst werd ingezet door de geallieerde luchtlegers.

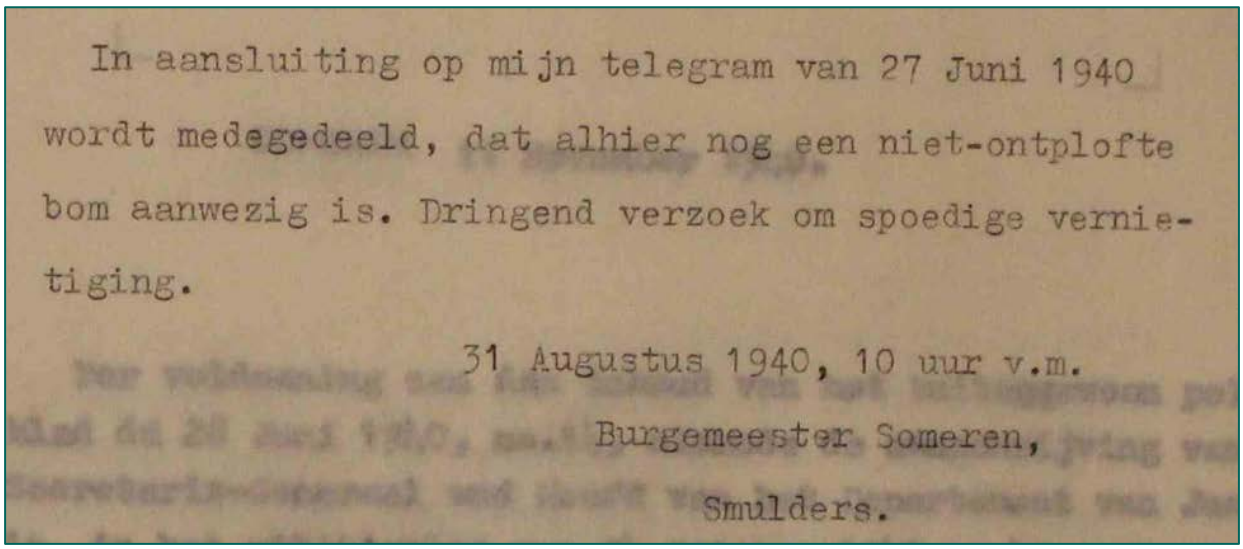
Omdat de Whitley's in de nacht van 27 op 28 mei 1940 maximaal tien bommen met zich mee droegen wordt geconcludeerd dat er tien bommen (niet elf) werden afgeworpen boven Asten. De locatie waar bommen neerkwamen te Asten diende geen enkel strategisch nut, er wordt daarom verwacht dat er abusievelijk bommen werden afgeworpen boven Asten. In de archiefmeldingen wordt niets gezegd over de exacte locatie van de neergekomen bommen, over het al dan niet tot ontploffing komen van de neergekomen bommen en over het eventueel ruimen van deze bommen gedurende- of na de oorlog. Daarnaast zijn geen luchtfoto's beschikbaar van kort na het bombardement op Asten op 28 mei 1940. Er kan derhalve op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van het bombardement op Asten in de nacht van 27 op 28 mei 1940.

Conclusie
Naar aanleiding van het bombardement op Asten in de nacht van 27 op 28 mei 1940 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

7.2 BOMBARDEMENT NABIJ SLUIS XIII, SOMEREN, 26/27 JUNI 1940

Uit stukken van de gemeentearchieven van Nederweert blijkt dat de luchtbeschermingsdienst in de nacht van 26 op 27 juni 1940, nabij Sluis XIII, rond 1.45 uur het neerkomen van vier bommen waarnam. Drie van deze bommen kwamen neer in een weiland en perceel haver in de gemeente Nederweert, een van de bommen kwam neer in de gemeente Someren. Alle bommen kwamen binnen een afstand van 200 tot 500 meter van Sluis XIII terecht. De kraters die bij dit bombardement werden veroorzaakt waren 3 meter diep en hadden een middenlijn van 7 meter.

Uit documentatie van de luchtbeschermingsdienst (zie NA: Toegang 2.04.53.15, Inv 72 en RHCE: 13086, Inv. 905) is duidelijk geworden dat in de in de nacht van 26 op 27 juni 1940 een bominslag plaatsvond in het open veld nabij Sluis XIII. De burgermeester van Someren meldt dat onbekend is hoeveel bommen er exact zijn gevallen. Wel is bekend dat één van de bommen rond 8.00 uur in de ochtend nog tot ontploffing kwam, wat het totaalaantal ontplofte bommen op negen bracht. Het werd door de burgermeester wenselijk geacht dat deskundigen het gebied nog kwamen onderzoeken. Op 31 augustus 1940 werd melding gemaakt dat één blindganger in de bodem was achtergebleven. Aanvraag tot ruiming van deze bom werd door de burgermeester gedaan (zie onderstaand figuur) van de ruiming van de bom is echter geen verdere documentatie aangetroffen in de geraadpleegde bronnen.

In aansluiting op mijn telegram van 27 Juni 1940 wordt medegedeeld, dat alhier nog een niet-ontplofte bom aanwezig is. Dringend verzoek om spoedige vernietiging.

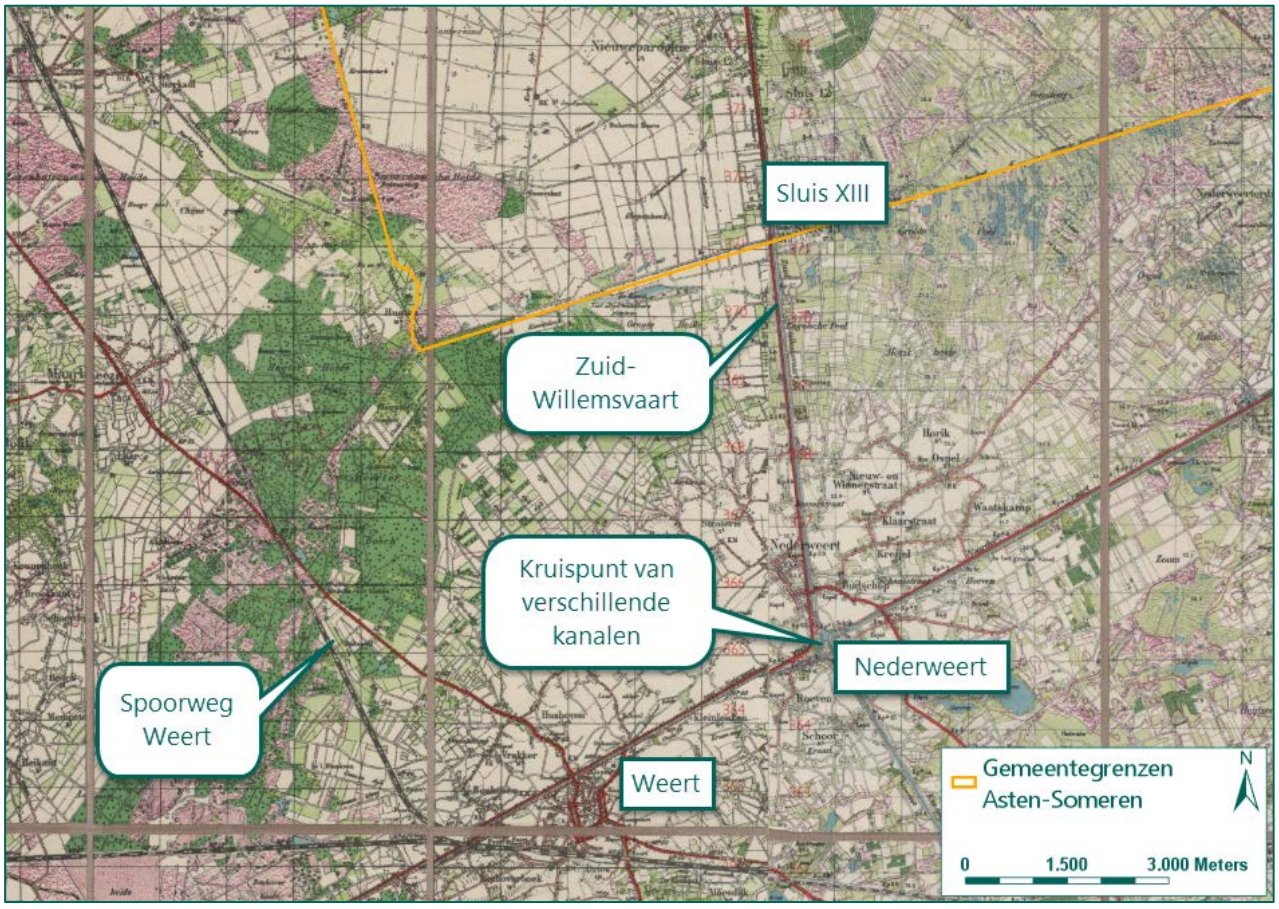
31 Augustus 1940, 10 uur v.m.

Burgemeester Someren,

Smulders.

Figuur 24: Melding van het aantreffen van een blindganger naar aanleiding van het bombardement van 26/27 juni 1940 (Bron: RHCE toegang 13086, inv. 905).

Bij verschillende luchtfoto-instanties (zie bijlage 7) is gezocht naar luchtfoto's van kort na dit bombardement. Deze bleken echter niet beschikbaar. In de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is gezocht naar een rapportage van een vliegtuig dat zijn bommenlast heeft afgeworpen nabij Sluis XIII. Uit de ORB's blijkt dat één Whitley van Bomber Command in de nacht van 26 op 27 juni 1940 een aanval uitvoerde in de directe omgeving van Sluis XIII. De piloot registreerde dat er een aanval werd uitgevoerd om 1.00 uur [2.00 uur Nederlandse tijd] op spoor-, weg- en kanaalovergangen te Weert. Hierbij werden 4 x 500 lbs bommen en 6 x 250 lbs bommen afgeworpen.

Figuur 25: Indicatieve gebiedsaanduiding van het bombardement bij (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Uit de ORB's wordt afgeleid dat de Whitley die in de nacht van 26 op 27 juni 1940 een aanval registreerde te Weert tien bommen met zich mee droeg. In de gemeentearchieven van Weert werden geen meldingen gemaakt van het neerkomen van bommen te Weert. In de geraadpleegde gemeentearchieven van Nederweert werd melding gemaakt van het neerkomen van bommen op de grens van Nederweert en Someren, nabij Sluis XIII. Geconcludeerd wordt dat de bommenlast van bovengenoemde Whitley neerkwam bij Sluis XIII. De archiefmeldingen wijzen op het detoneren van in totaal negen bommen die neerkwamen in de nacht van 26 op 27 juni 1941, één bom bleef als blindganger in de grond achter. De exacte locatie van deze blindganger is niet gedocumenteerd. Omdat er geen luchtfoto beschikbaar is van kort na het bombardement kan aan de hand van krateranalyse ook geen uitspraak gedaan worden over de locatie van deze blindganger.

In de gemeentearchieven is geen melding gemaakt van de ruiming van deze bom. Om te achterhalen of de bom naoorlogs geruimd is, zijn de archieven van de MMOD en de EOD geraadpleegd. Van ruiming van een bom nabij Sluis XIII te Someren is geen melding aangetroffen. Als deze bom niet geruimd is, ligt deze nog altijd nabij Sluis XIII in de bodem.

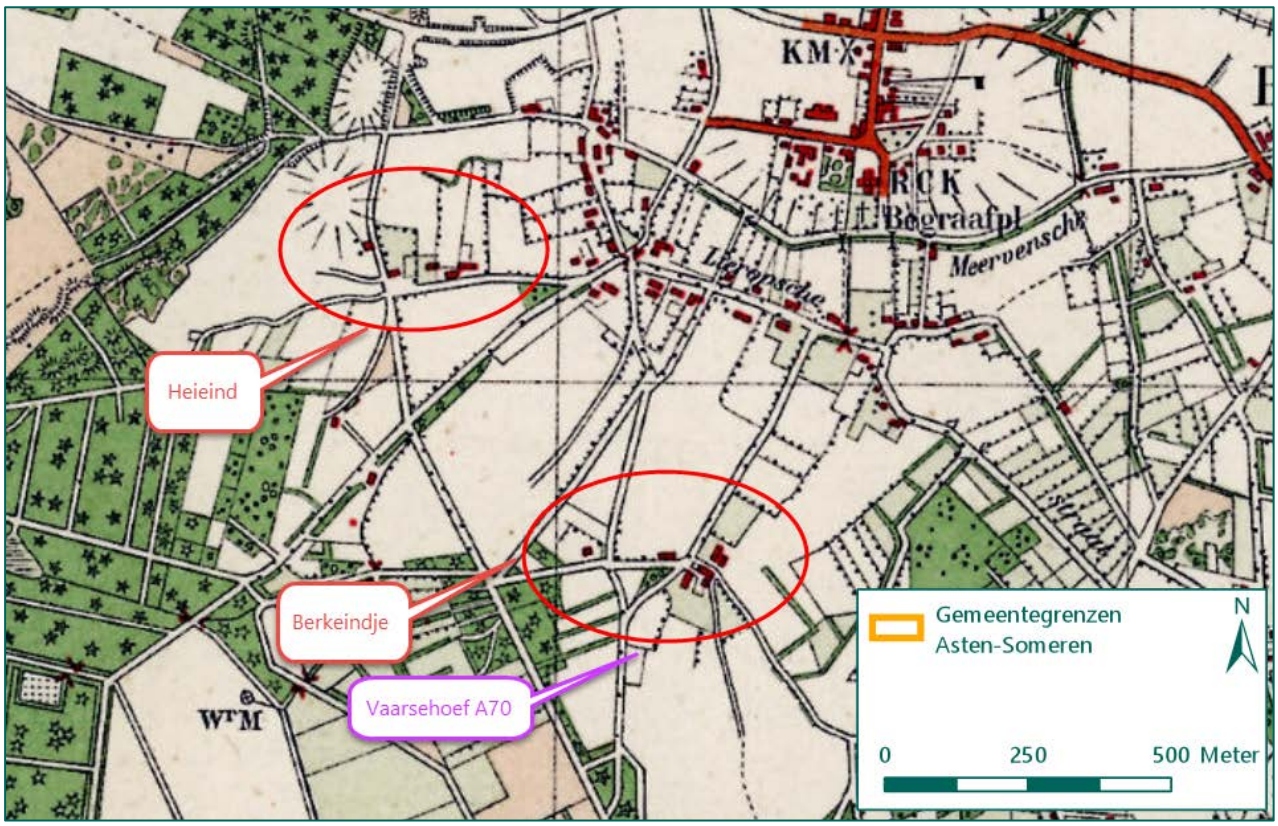
Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal wordt geconcludeerd dat er tien bommen werden afgeworpen nabij Sluis XIII te Someren. Eén van de bommen kwam als blindganger in de bodem terecht. Omdat de locatie van de blindganger niet achterhaald kan worden kan op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van het bombardement nabij Sluis XIII in de nacht van 26 op 27 juni 1940.

Conclusie
Naar aanleiding van de blindganger nabij Sluis XIII in de nacht van 26 op 27 juni 1940 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

7.3 BOMBARDEMENT NABIJ BERKEINDJE EN HEIEIND TE SOMEREN, 8/9 NOVEMBER 1940

In het gemeentearchief van Someren zijn meldingen aangetroffen van een bombardement te buurtschap Berkeindje en Heieind in de nacht van 8 op 9 november 1940. Op 9 november werd als gevolg van dit bombardement één bomkrater aangetroffen, met een diameter van 8,5 meter, 44 resten van ontbrande brandbommen en 6 niet ontbrande brandbommen. Er werden dus brisant- en brandbommen afgeworpen. Er werd geen schade aan eigendommen aangericht.

In Figuur 26 is het gebied aangegeven waarbinnen de brisantbom en brandbommen neerkwamen.

Figuur 26: locatieaanduiding van het Berkeindje en Heieind, waar in de nacht van 8 op 9 november 1944 bommen neerkwamen (rood) en de locatie waar op onbekende datum een bom werd geruimd (paars) (bron ondergrond: ESRI).

Er zijn geen luchtfoto's beschikbaar gebleken van kort na het bombardement. Luchtfotoanalyse naar aanleiding van het bombardement kan daarom niet uitgevoerd worden. In de ORB's van de Britse luchtmacht is gezocht naar aanvullende informatie met betrekking tot het bombardement. Er is slechts gebleken dat er in de nacht van 8 op 9 november verscheidene doelen in Frankrijk, België Nederland en Duitsland werden aanvallen door toestellen van Bomber Command. Het is echter onduidelijk welk toestel de bommenlast heeft afgeworpen boven Nederland. Geen van de toestellen die rond 21.30 uur een aanval uitvoerden, noteerde dat ze zich in de omgeving van de gemeente Someren bevond. Het raadplegen van de Britse ORB's heeft daarom geen aanvullende informatie geboden. Het is onbekend wat de totale bommenlast was die werd afgeworpen tussen Berkeindje en Heieind.

In het gemeentearchief van Someren is een brief van onbekende datum aangetroffen waarin melding wordt gemaakt van de vondst van een brisantbom aan de Vaarsehoef A70, nabij het Berkeindje. De brisantbom werd boven de grond aangetroffen. Omdat de datum van de vondst van de bom niet bekend is, is het onduidelijk of deze bom afkomstig is van het bombardement dat plaatsvond in de nacht van 8 op 9 november 1940. Vanwege het aantreffen van de bom boven de grond is tevens onduidelijk of de bom niet reeds verplaatst was.

Omdat niet bekend is waar exact bommen neerkwamen en onbekend is welke totale bommenlast in de nacht van 8 op 9 november 1940 werd afgeworpen, kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Er kan naar aanleiding van het bombardement dat in de nacht van 8 op 9 november 1940 plaatsvond tussen Berkeindje en Heieind geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

7.4 BOMINSLAG HUTTEN, ASTEN, 27 NOVEMBER 1940

Uit meldingen van het NIOD en het Nationaal archief wordt duidelijk dat te Hutten, in de gemeente Asten, een bombardement plaatsvond. Rond 19.00 uur kwam een bom neer in een perceel bouwland. De bom is gedetoneerd en heeft geen schade aangericht. Van de exacte locatie wordt geen melding gemaakt. Omdat er geen luchtfoto's van het buurtschap Hutten beschikbaar zijn van kort na het bombardement kan ook aan de hand van luchtfotoanalyse niet achterhaald worden waar het bombardement exact heeft plaatsgevonden.

De ORB's van de Britse luchtmacht zijn geraadpleegd om te achterhalen welk toestel de bommenlast boven Asten afwierp. Er zijn enkele meldingen aangetroffen van toestellen van Bomber Command die rond 19.00 uur een aanval uitvoerden. De piloten van deze toestellen beweerden echter elders te zijn dan Asten. Zo werden door toestellen van 2 Group, 114 Squadron rond 19.00 aanvallen uitgevoerd op Antwerpen, vliegveld Deurne (bij Antwerpen), vliegveld Beverloo en Keulen. Op al deze locaties werd een bommenlast van 4 x 250 lbs bommen afgeworpen. In enkele gevallen stelde de piloten dat de resultaten van het bombardement niet waargenomen konden worden vanwege de ingestelde vertraging van de ontstekers van de bommen. Mogelijk heeft een van de piloten Asten aangezien als een van de bovengenoemde locaties en werd Asten abusievelijk gebombardeerd. Dit kan echter niet met zekerheid worden vastgesteld.

Het is niet bekend of er meer dan één bom werd afgeworpen te gemeente Asten. Munitieruimingen van de EOD en meldingen van het aantreffen van munitie in de gemeentearchieven en de archieven van de MMOD duiden niet op het ruimen van afwerpmunitie nabij buurtschap Hutten. Vanwege summiere informatie met betrekking tot de bominslag kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Aan de hand van het summiere bronnenmateriaal omtrent het bombardement dat in de avond van 27 november 1940 plaatsvond kan binnen de gemeenten Asten geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend.

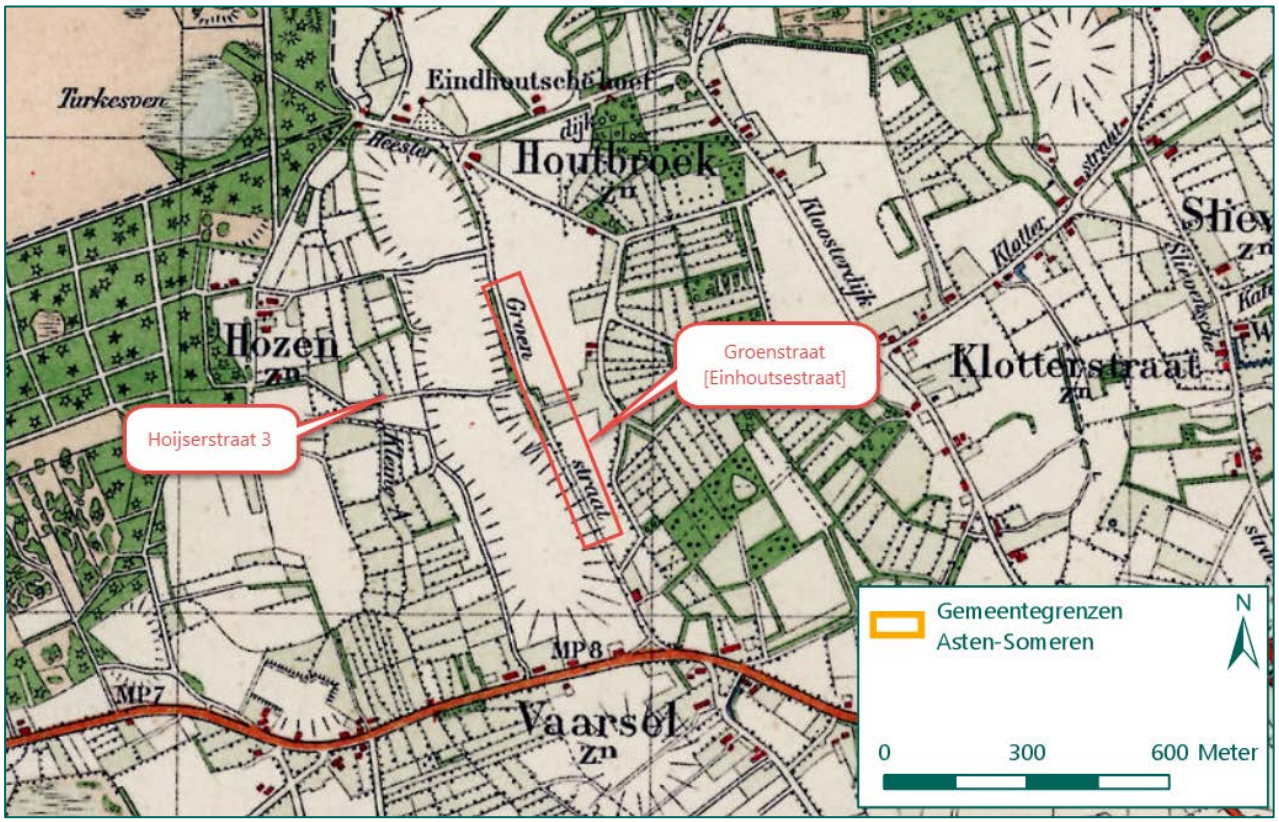
8 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1941

In verschillende nachten in 1941 vonden bombardementen in de gemeenten Asten en Someren plaats. De meeste bombardementen werden uitgevoerd door individueel opererende bommenwerpers die, vermoedelijk, per vergissing bombardementen uitvoerden binnen de gemeenten Asten en Someren. Aan de hand van analyse van het bronnenmateriaal is in onderstaande paragrafen bepaald of naar aanleiding van de bombardementen in 1941 NGE-Risicogebieden dienen te worden afgebakend[15].

8.1 BOMBARDEMENT TE SOMEREN, 14/15 FEBRUARI 1941

In de gemeentearchieven zijn meldingen aangetroffen van een bombardement in de nacht van 14 op 15 februari 1941. Het archiefmateriaal maakt melding van het neerkomen van tien bommen in de gemeente Someren. Ooggetuigen verklaren dat: 'de bommen aan de Groenstraat [tegenwoordig de Einhoutsestraat] zijn gevallen', 'een brandbom achter de jongens en meisjesschool te Lierop is gevallen' en 'bommen aan de Hoevenstraat neerkwamen'

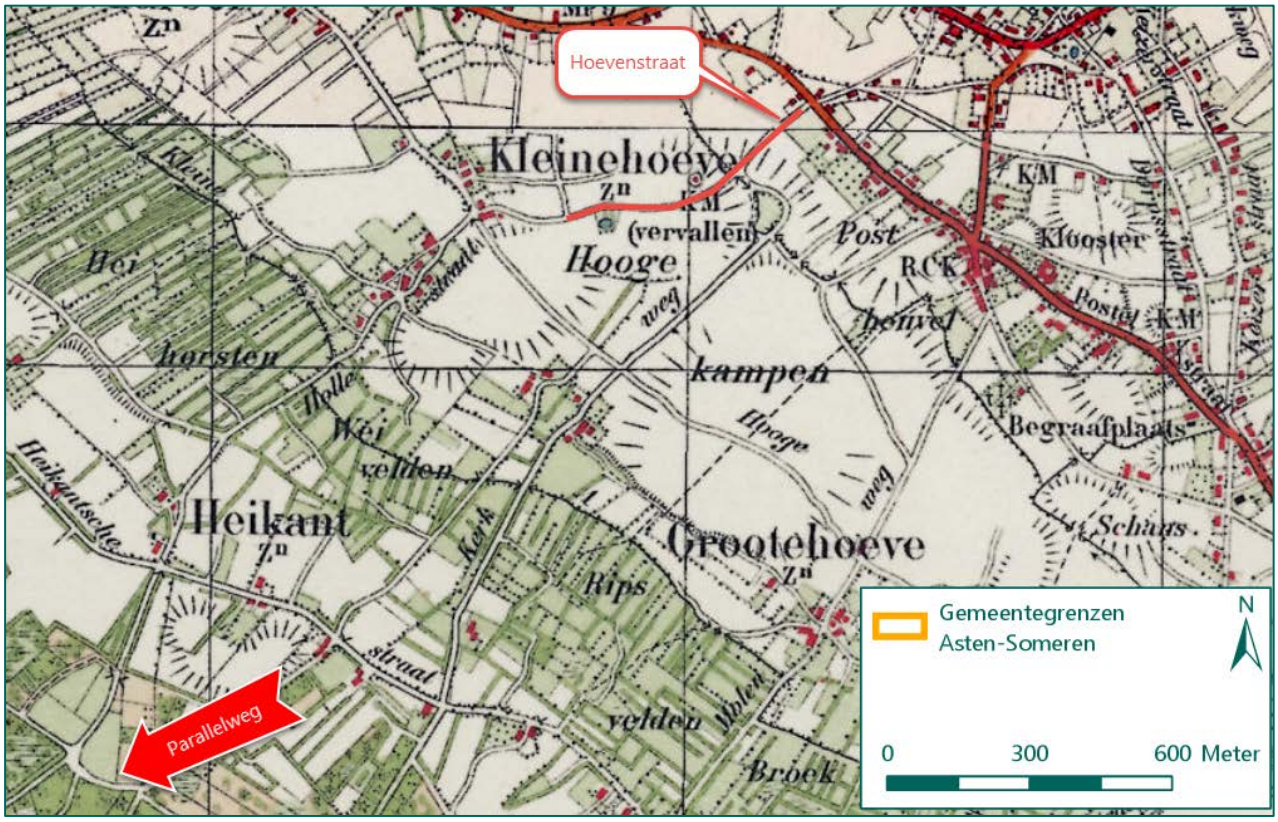
Andere bronnen duiden aan dat er op 14 februari 1941, tussen 21.00-21.30 uur, vijf bommen neerkwamen op een afstand van 300-400 meter ten noorden van de Groenstraat [Einhoutsestraat] in het open veld. De bommen kwamen tot ontploffing. Enkele bommen kwamen neer voor een huis te Hoijserstraat 3 [nu 8]. Het toestel dat de bommen liet vallen stortte elders neer. De genoemde locaties staan in onderstaande figuur aangegeven.

Figuur 27: Locatieaanduiding van de Groenstraat [Einhoutsestraat] en de Hoijserstraat, waar op 14/15 februari bommen neerkwamen (bron ondergrond: Topotijdreis).

15 Enkele noodafworpen van bommenwerpers die binnen de gemeenten Asten en Someren neerstorten worden in hoofdstuk 13 behandeld.

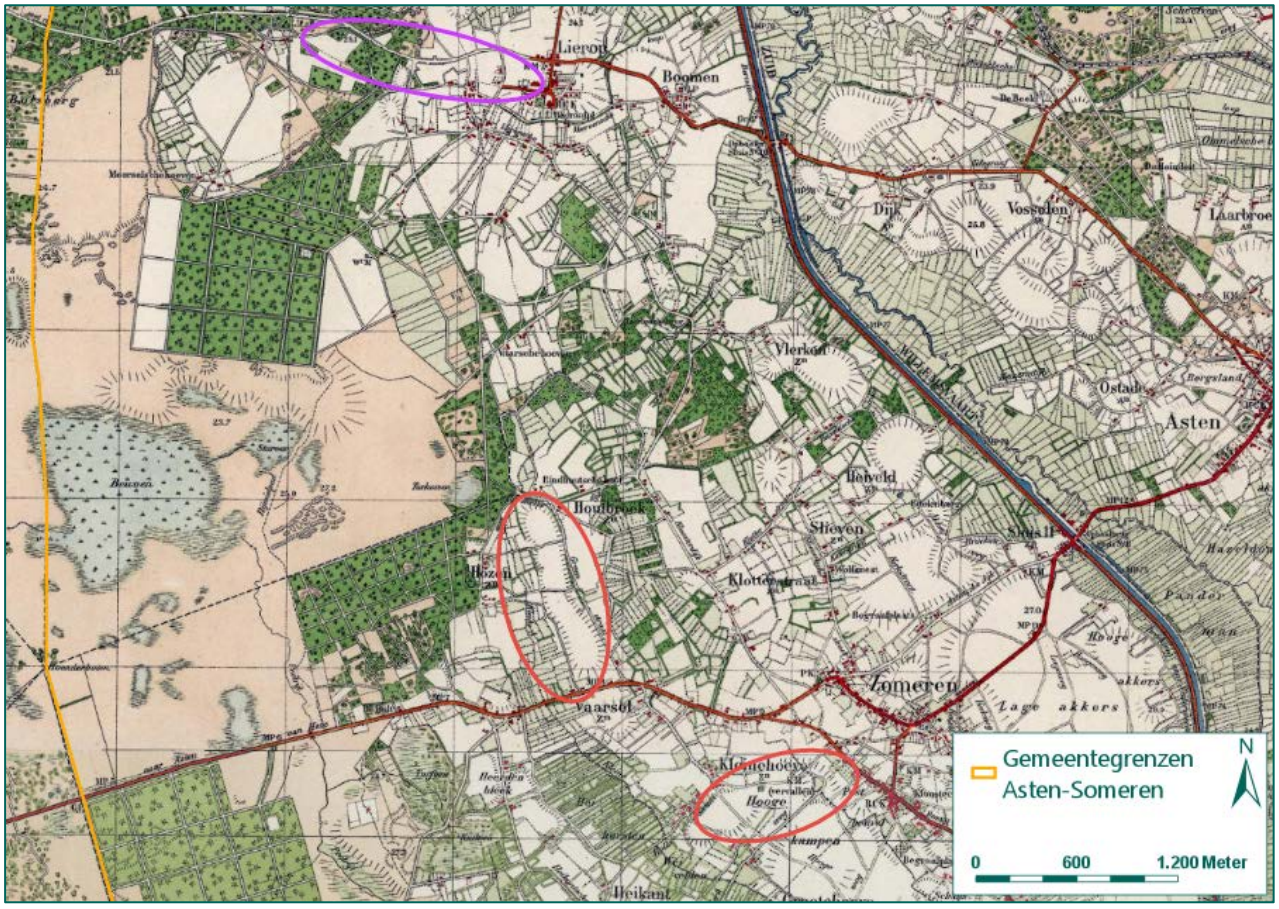
De overige vijf brisantbommen kwamen neer in het open veld op 15 meter afstand ten zuidoosten van de Hoevenstraat en 100 meter ten westen van de Parallelweg. Vanwege de grote afstand tussen deze twee wegen is onduidelijk welk open veld bedoeld wordt. Vier van de bommen die neerkwamen op de laatstgenoemde locatie ontploften direct, een vijfde bom kwam als blindganger in de grond terecht. Deze blindganger lag op 100 meter ten zuidoosten van de Hoevenstraat. Vanwege de diepte waarop de blindganger terecht was gekomen konden de Duitse autoriteiten de bom niet ruimen.

Figuur 28: Locatieaanduiding van de Hoevenstraat en de Parallelweg, waar op 14/15 februari bommen neerkwamen (bron ondergrond: Topotijdreis).

In Lierop werd op 15 februari 1941 tevens een ontbrande brandbom gevonden in het open veld 200 meter van de Hoogenweg en 25 meter van de school af. Tevens werd in de gemeente Someren op 17 februari 1941 een object aangetroffen dat vermoedelijk een brandbom betrof. Het voorwerp werd op een niet nader genoemde locatie aangetroffen.

In Figuur 29 is een overzichtskaart van waar in de nacht van 14 op 15 februari 1941 bommen, brisant en brand, neerkwamen weergegeven.

Figuur 29: Locatie van neergekomen brisantbommen (rood) en locatie van neergekomen brandbom (paars) (Bron ondergrond: Topotijdreis).

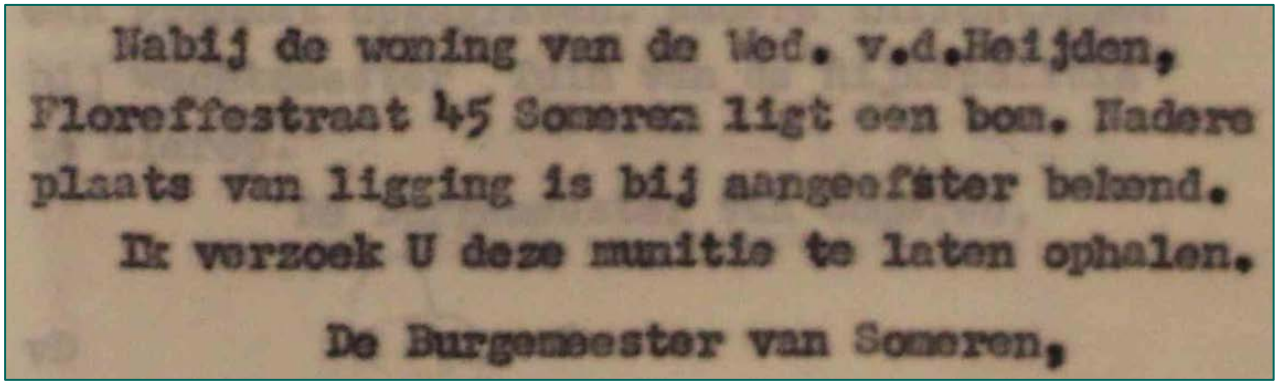
In de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is gezocht naar het toestel dat de aanval te Someren heeft uitgevoerd in de nacht van 14 op 15 februari 1941. Gebleken is dat toestellen van Bomber Command actief opereerden in Duitsland en Nederland. Geen van de toestellen die deze nacht een aanval uitvoerden, gaf aan nabij Someren gebombardeerd te hebben. Wel zijn er meerdere toestellen geweest die deze nacht rond 21.00-21.30 uur een aanval uitvoerden. Enkelen van hen wisten niet zeker of ze het primaire doel hierbij getroffen hadden. De toestellen die mogelijk een bombardement uitvoerden boven Someren behoorden tot 2 Group of 3 Group. 2 Group vloog in deze tijd met Bristol Blenheims, 3 Group met Vicker Wellingtons. Beiden van deze toestellen waren niet in staat om een bommenlast van tien bommen mee te dragen, zeker niet als er ook 4 lbs brandbommen meegedragen werden. Daaruit wordt geconcludeerd dat het bombardement op Someren door twee toestellen van 2 Group of 3 Group werd uitgevoerd. Hierbij werd een combinatie van 250 lbs, 500 lbs en 4 lbs staafbrandbommen meegedragen. De exacte toestellen die het bombardement uitvoerden kunnen echter niet aangewezen worden.

Luchtfoto's zijn geanalyseerd om te achterhalen of de effecten van het bombardement nog zichtbaar zijn. Op luchtfoto's van 8 september 1941, ruim een half jaar na het bombardement, zijn geen duidelijke sporen waar te nemen die gerelateerd kunnen worden aan het neerkomen van brisantbommen. Sporen van 4 lbs brandbommen zijn niet waarneembaar op luchtfoto's omdat ze geen krater veroorzaken, maar slechts uitbranden op de oppervlakte.

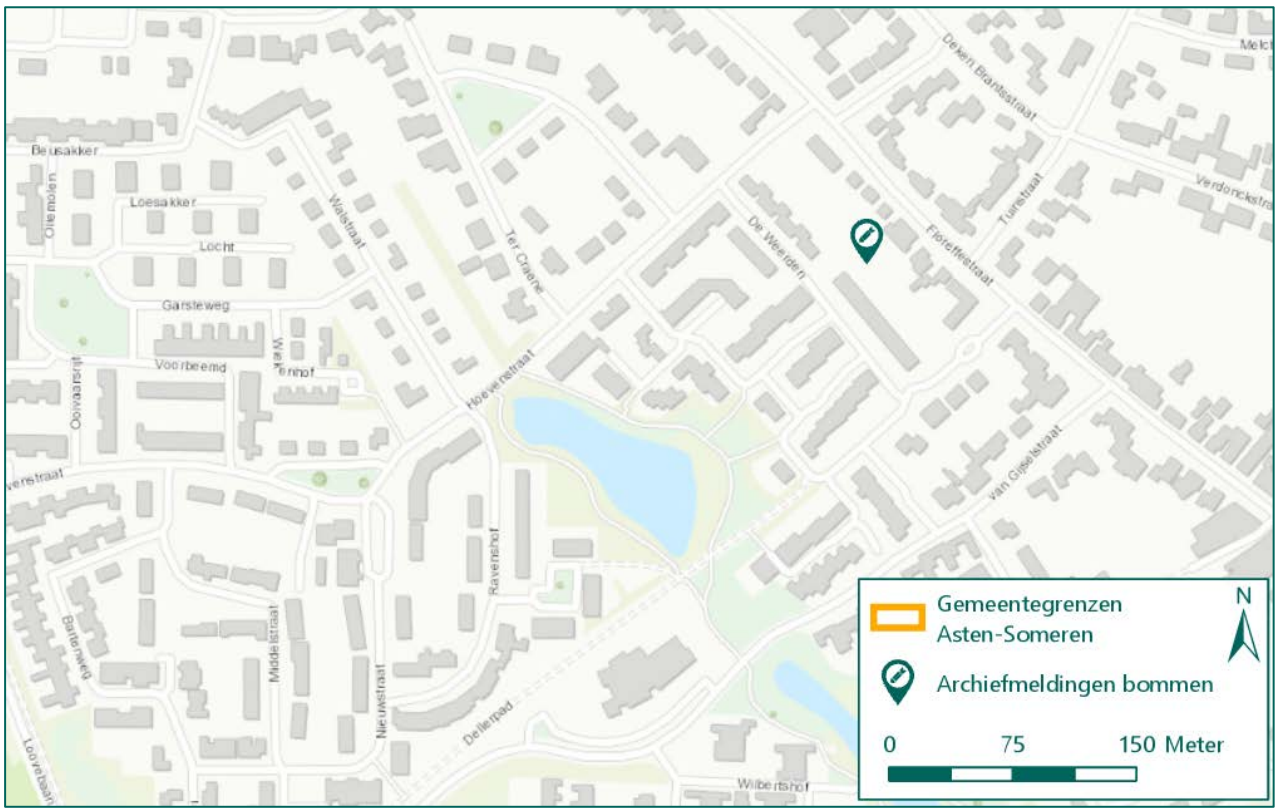

Figuur 30: Luchtfoto d.d. 8 september 1941, de relevante straten zijn met rood aangeduid (bron: NCAP).

Verder zijn de munitieruimingen van de EOD en de meldingen van het ruimen van munitie uit verschillende archieven geraadpleegd. Van betreffende brandbommen zijn geen verdere meldingen aangetroffen. Wel is in het gemeentearchief Someren een aanvraag van de Burgermeester van Someren aangetroffen betreffende het verzoek tot ruimen van een bom nabij de Floreffestraat 45. Het verzoek werd op 24 maart 1956 ingediend. De Floreffestraat is direct ten zuidoosten van de Hoevenstraat gelegen.

Nabij de woning van de Wed. v.d.Heijden,
Floreffestraat 45 Someren ligt een bom. Nadere
plaats van ligging is bij aangeefster bekend.
Ik verzoek U deze munitie te laten ophalen.
De Burgemeester van Someren,
Figuur 31: Verzoek tot het ruimen van een bom aan de Floreffestraat 45, 24 maart 1956 (Bron: RHCE Toegang 13086, Inv 905).

Omdat er verder geen meldingen zijn aangetroffen van bombardementen te Someren wordt vermoed dat het hier de blindganger betreft die in de nacht van 14 op 15 februari 1941 in de bodem terecht kwam. Uit de melding uit het gemeentearchief wordt echter niet duidelijk of de bom naar aanleiding van deze melding ook daadwerkelijk geruimd is. Mogelijk ligt de blindganger nog in de bodem. De exacte locatie van de blindganger is echter slechts indicatief vermeld. Het is daarom niet mogelijk om een specifiek NGE-Risicogebied af te bakenen naar aanleiding van de blindganger te Someren.

Figuur 32: Indicatieve locatieaanduiding van de blindganger aan de Floreffestraat, net ten zuiden van de Hoevenstraat (bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Er kan naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 14 op 15 februari 1941 geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

8.2 NEERKOMEN VAN BOMMEN TE STEGEN, ASTEN, 15 MAART 1941

Uit de stukken van de Inspectie Bescherming Bevolking Luchtbeschermingsdienst uit het Nationaal Archief (zie bijlage 3) blijkt dat op 15 maart 1941, rond 22.30 uur, een drietal brisantbommen insloegen achter de boerderij van Thijssen, te Stegen 72. De bommen kwamen op respectievelijk 30, 116 en 136 meter achter de boerderij terecht en detoneerden. De bom die op een afstand van 136 meter van de boerderij neerkwam detoneerde pas in de ochtend van 16 maart 1941, vermoedelijk was deze voorzien van een mechanische tijdbuis of chemisch lange vertraging. Bij verschillende luchtfoto-instanties (zie bijlage 7) is gezocht naar luchtfoto's van kort na dit bombardement, maar die bleken niet beschikbaar te zijn. Op een luchtfoto van 11 september 1942, 1,5 jaar na de bominslagen, zijn geen sporen (meer) zichtbaar van het bombardement van 15/16 maart 1941. Derhalve kunnen de resultaten van dit bombardement niet worden geanalyseerd aan de hand van luchtfoto's.

Figuur 33: Het adres waar de drie bommen neerkwamen, Stegen 72, op een luchtfoto d.d. 11 september 1942 (Bron: NCAP).

In de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is bevestiging gevonden van het overvliegen van Britse Handley Page Hampden bommenwerpers van Bomber Command op 15 maart 1941. 21 Hampdens van Bomber Command vertrokken voor een bombardement op Düsseldorf. 16 Hampdens vielen het primaire doelwit aan, één toestel viel het Ruhrgebied aan, drie toestellen troffen vliegvelden in Nederland, en een Hampden viel een gebied aan wat werd beschreven als 'believed Aachen [Aken]'. Dit laatste toestel droeg een bommenlast van één 1.000 lbs en twee 500 lbs bommen met zich mee. Het toestel dat Aken dacht aan te vallen deed dit om 21.40 uur [Engelse tijd, 22.40 uur Nederlandse tijd]. De resultaten werden niet waargenomen door zware bewolking en regen.

Target Location.	No. & Type of A/C. despatched.	No. and Type of A/C which attacked.	No. & Type of Bombs dropped.				
			1000	500	250	40	4 Inc.
DUSSELDORF industrial area.	21 ~~Klamheims~~ Hampdens	16 Hampdens	7	40	11	133	1200
Believed AACHEN		1 Hampden	1	2		9	

Figuur 34: Bombardementsgegevens van Bomber Command op 15 maart 1941 (TNA: AIR 14/2672).

De tijd waarop het bombardement te Asten plaatsvond komt overeen met het tijdstip waarop de piloten dachten Aken te bombarderen. Tevens komt de bommenlast van in totaal drie bommen van het toestel overeen met de aangetroffen bominslagen te Stegen 72, Asten. Geconcludeerd wordt daarom dat een Handley bommenwerper op 15 maart 1941 niet Aken bombardeerde maar abusievelijk Asten trof. Omdat bekend is dat drie bommen werden afgeworpen boven Asten wordt niet verwacht dat er meer bommen zijn achtergebleven ter plaatse van de getroffen boerderij te Stegen 72.

In het gemeentearchief Asten is geen informatie beschikbaar over de exacte locatie van de drie neergekomen bommen. Wel is bekend dat de bommen op maximaal 136 meter van de boerderij te Stegen 72 neerkwamen. Omdat de volledige afgeworpen bommenlast tot ontploffing is gekomen wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

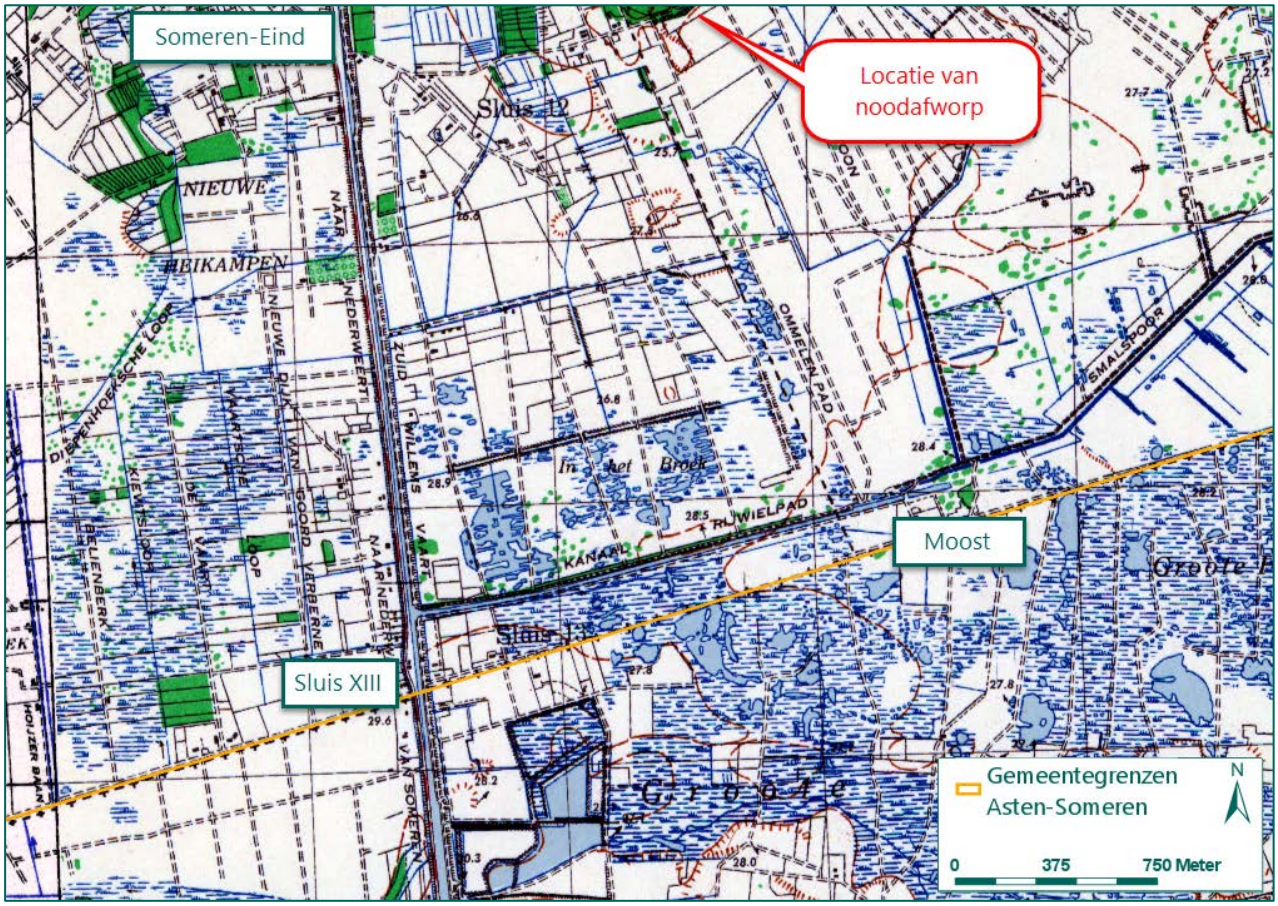
Conclusie
Naar aanleiding van het bombardement op Asten in de avond van 15 maart 1941 wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend ter plaatse van gemeente Asten.

8.3 BOMBARDEMENT EN VLIEGTUIGCRASHES TE ASTEN, 3/4 JULI 1941

In de nacht van 3 op 4 juli 1941 vlogen volgens de literatuur en de geraadpleegde archieven (zie bijlage 2, 3 en 4) elf Armstrong Withworth Whitley V bommenwerpers richting Essen. De toestellen vlogen om 23.07 uit. Twee Whitleys van 4 Group, 102 Squadron raakten vermist op een missie. In de gemeentearchieven wordt melding gemaakt van het neerkomen van twee Whitleys in de gemeenten Asten en Someren. De beide Whitleys behoorde tot 4 Group, 102 Squadron van Bomber Command.

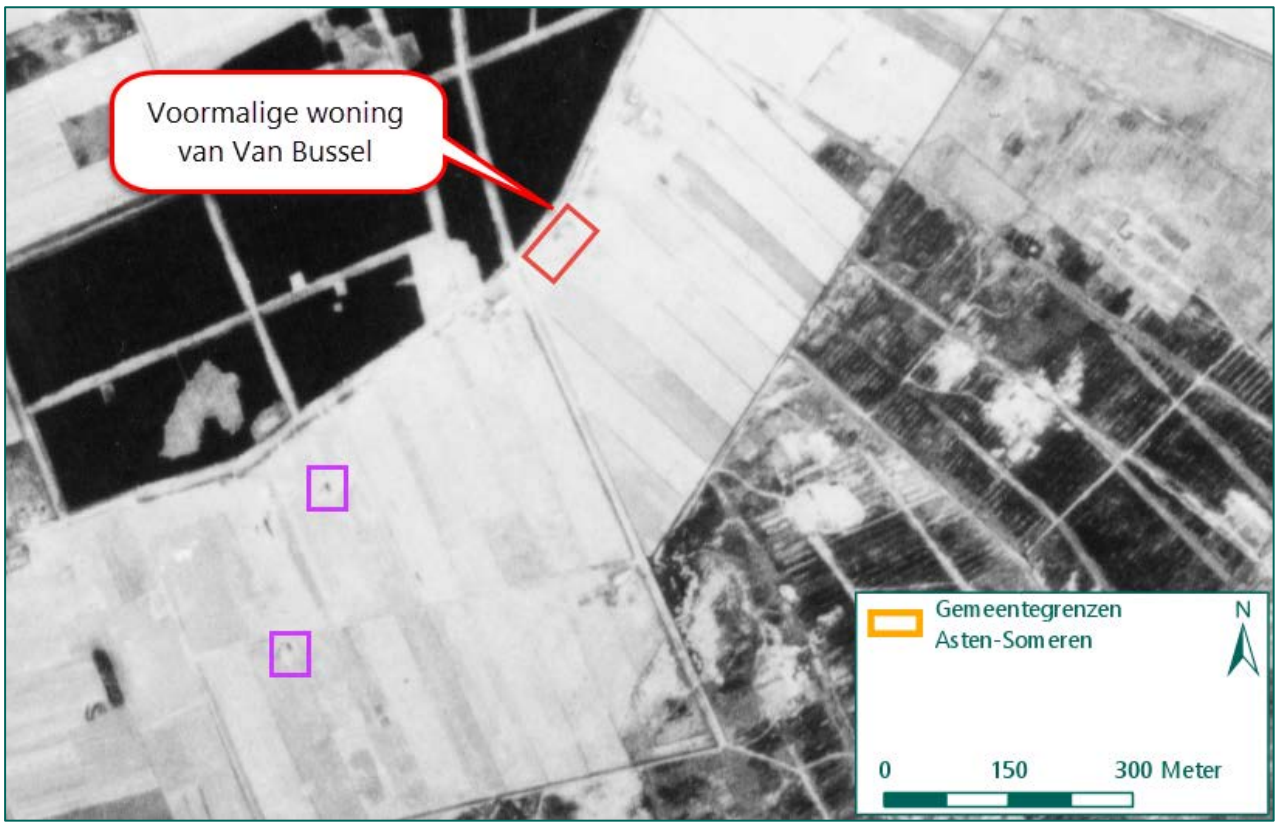
Het is bekend dat tenminste één van de toestellen werd getroffen door een Duitse nachtjager op de heenvlucht naar Essen. Het toestel had de bommenlast nog bij en voerde een noodafworp uit boven de gemeenten Someren en Asten alvorens een noodlanding te maken. De bommen werden afgeworpen boven de woning van Karel van Bussel [via de website van de zoon van Karel van Bussel is achterhaald dat de woning tussen de Gezandebaan 34 en 36 lag] en verwoestten het huis. Enkele brandbommen kwamen neer nabij de woning van Bert van Diepen [locatie niet bekend].

Het toestel maakte rond 1.15 uur een noodlanding in de omgeving Someren-Eind, Sluis XIII en Moost (zie Figuur 35). Alle bemanningsleden konden levend gevangengenomen worden. Het duurde enkele dagen voor de Duitse autoriteiten het toestel geruimd hadden, gedurende deze perioden was burgers verboden het toestel te benaderen.

Figuur 35: De omgeving van Someren-Eind, Sluis XII en Moost, waar één van de toestellen van 102 Squadron neerkwam op 3/4 juli 1941. (Bron ondergrond: Kadaster).

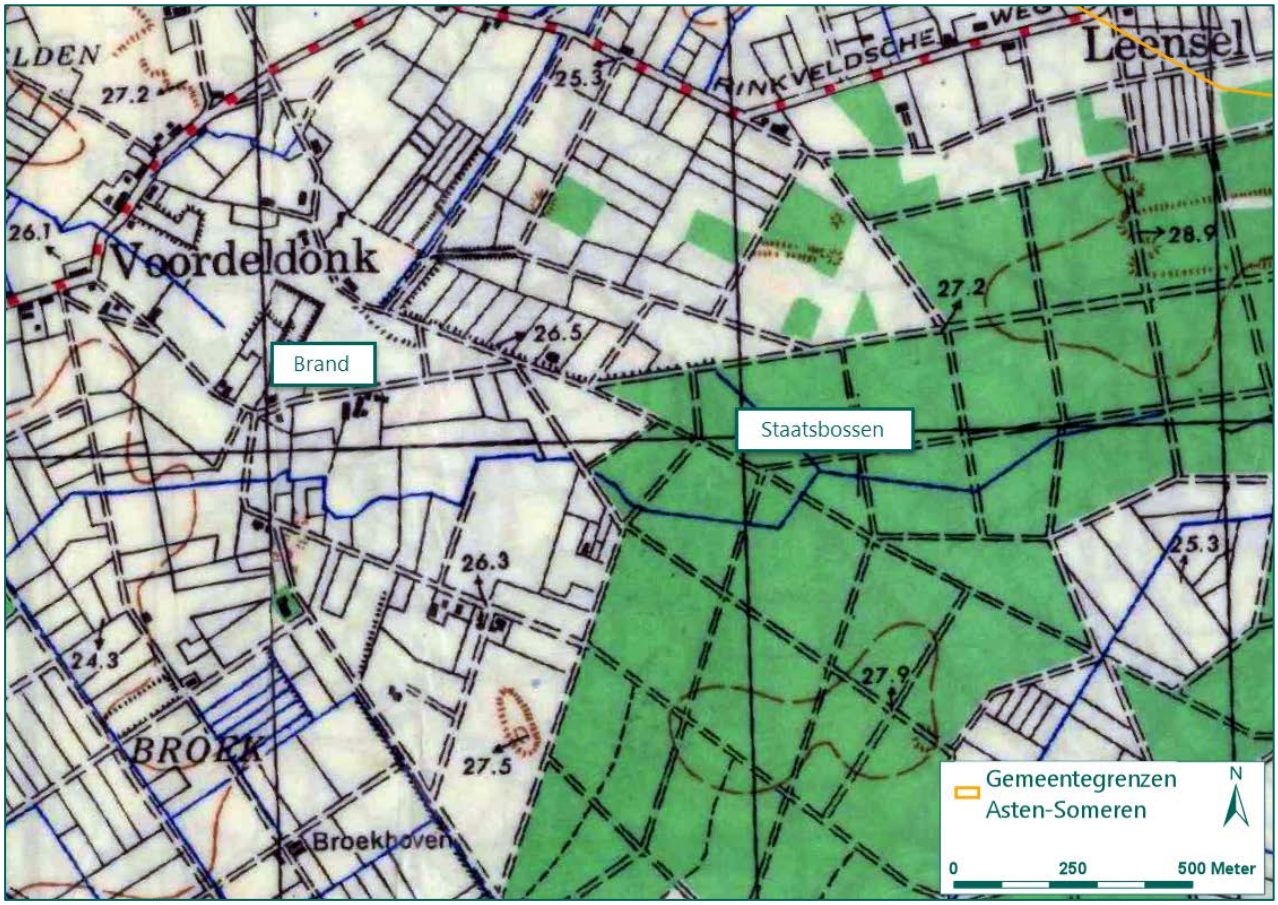
Uit de ORB's van de Britse luchtmacht blijkt dat de toestellen van Bomber Comand, 102 Squadron, deze nacht waren uitgerust met een combinatie van bommen van de kalibers 1.000 lbs, 500 lbs, 250 lbs brisantbommen en 4 lbs brandbommen. De exacte bommenlast per toestel kan niet worden achterhaald. Tevens is niet bekend hoeveel bommen er nabij het huis van Karel van Bussel neerkwamen. Er is geen luchtfoto beschikbaar gebleken van kort na de noodafworp en de vliegtuigcrash. Op een luchtfoto van 20 januari 1943 zijn enkele verstoringen waarneembaar nabij de locatie van de noodafworp. Er kan echter niet met zekerheid gesteld worden dat deze verstoringen verband houden met de noodafworp van 3 op 4 juli 1941.

Figuur 36: Luchtfoto d.d. 20 januari 1943 met daarop zichtbaar de bij de noodafworp verwoeste woning van Van Bussel (rood) en de verstoringen (paars) nabij deze woning (Bron: NCAP).

Naar aanleiding van de noodafworp van de Whitley kan niet met zekerheid worden vastgesteld dat alle bommen zijn gedetoneerd. Er is daarom mogelijk naar aanleiding van de noodafworp nog afwerpmunitie achtergebleven.

Rond 2.30 uur stortte nabij het buurtschap Brand, te Asten, een tweede toestel neer in de nacht van 3 op 4 juli 1941. Ook dit toestel werd door een Duitse nachtjager uit de lucht geschoten. Het is onbekend of dit toestel de bommenlast nog bij zich droeg toen het in de Staatsbossen nabij buurtschap Brand neerstortte. Vermoedelijk was de bommenlast echter al afgeworpen. De meeste toestellen die deze nacht een aanval uitvoerden hadden namelijk reeds tussen 1.45 uur – 2.00 uur hun aanval uitgevoerd. De noodlanding van dit toestel verliep minder succesvol. Door het bos heen werden verschillende brokstukken aangetroffen. Twee gewonden bemanningsleden werden door de Duitse Wehrmacht afgevoerd naar het ziekenhuis, er werd verwacht dat de overige bemanningsleden tijdens de crash waren overleden. In Figuur 37 is het bos aangeduid waar brokstukken van het toestel zijn neergekomen.

Figuur 37: De omgeving van de Staatsbossen te Brand waar één van de toestellen van 102 Squadron neerkwam op 3/4 juli 1941 (Bron ondergrond: Kadaster).

Vanwege de aanwijzingen van Duitse militairen is het aannemelijk dat de beide toestellen geruimd zijn[16]. De exacte crashlocaties worden uit het geraadpleegde bronnenmateriaal niet duidelijk. Omdat er geen luchtfoto's van kort na de crashes beschikbaar zijn, kan geen luchtfotoanalyse worden uitgevoerd. Naar aanleiding van het neerstorten van twee Armstrong Withworth Whitley bommenwerpers in de nacht van 3 op 4 juli 1941 wordt ter plaatse van de gemeenten Asten en Someren geen NGE-Risicogebied afgebakend.

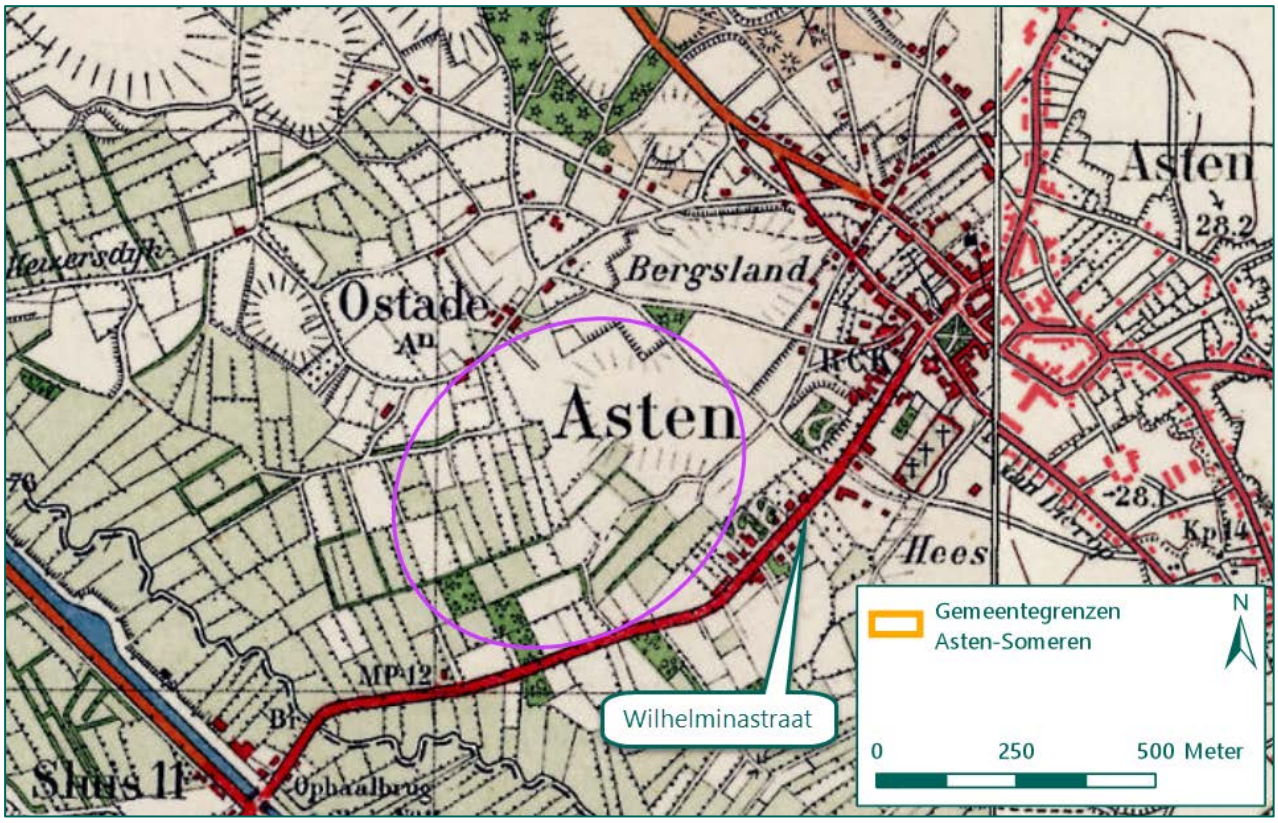
Naar aanleiding van de noodafworp die plaatsvond te Gezandebaan zijn mogelijk blindgangers van afwerpmunitie achtergebleven. Het betreft hier bommen van de kalibers 1.000 lbs, 500 lbs en 250 lbs. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van een noodafworp. Omdat de exacte locatie waar de bommen en mogelijke blindgangers neerkwamen niet kan worden vastgesteld, kan er tevens situationeel geen NGE-Risicogebied afgebakend worden. Omdat er geen meldingen zijn aangetroffen die het neerkomen van 4 lbs brandbommen bevestigen worden deze kalibers niet meegenomen in de afbakening.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het neerstorten van twee Armstrong Withworth Whitley bommenwerpers in de nacht van 3 op 4 juli 1941 kan ter plaatse van de gemeenten Asten en Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend. Naar aanleiding van de noodafworp aan de Gezandebaan kan tevens geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

16 De reden hiervoor is dat de Duitse autoriteiten veel interesse hadden in de laatste ontwikkelingen in geallieerde toestellen en navigatiemogelijkheden. Wanneer een crashlocatie bij de autoriteiten bekend was werden deze toesellen veelal geruimd ter analyse.

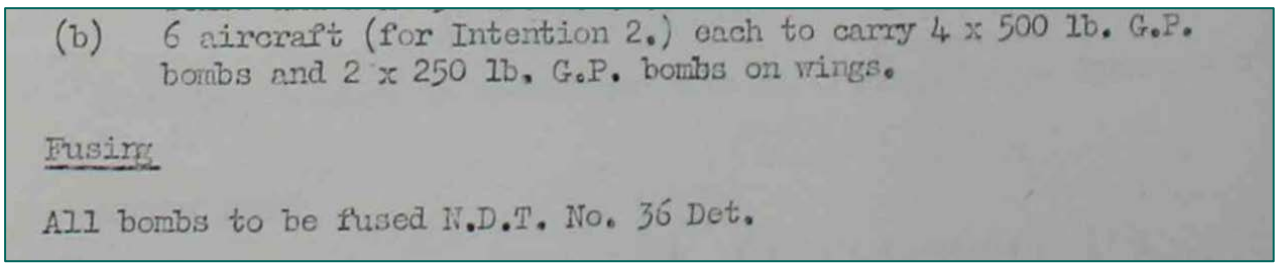
8.4 BOMBARDEMENT TE OSTADE, ASTEN, 4/5 JULI 1941

In het Nationaal Archief zijn enkele meldingen aangetroffen met betrekking tot een bombardement in de nacht van 4 op 5 juli 1941. Deze nacht kwamen rond 1.00 uur drie brisantbommen neer tussen het gehucht Ostade en de Wilhelminastraat in de gemeente Asten. Ter plaatse zijn door de veldwachter drie kraters en bomscherven aangetroffen. In de archiefmelding staat beschreven dat een onbekend toestel de bommen afwierp na een kort luchtgevecht. In onderstaande figuur is de omgeving van het bombardement weergegeven op een historische kaart.

Figuur 38: Locatie van buurtschap Ostade, de Wilhelminastraat en indicatief de locatie waar het bombardement plaatsvond (paars) (Bron ondergrond: Topotijdreis).

De literatuur en gemeentearchieven bevestigen dat de bommen werden afgeworpen door een toestel van 106 Squadron. Het toestel stortte om 1.15 uur neer te gemeente Heeze. In de ORB's van de Britse luchtmacht zijn aanwijzingen gevonden van de inzet van Handley Page Hampdens van Bomber Command, 106 Squadron, om verschillende doelen in Frankrijk en Duitsland aan te vallen. Van 106 Squadron keerden drie toestellen niet terug. De toestellen die vermist raakten waren allen uitgerust met 4 x 500 lbs G.P. en 2 x 250 lbs G.P.

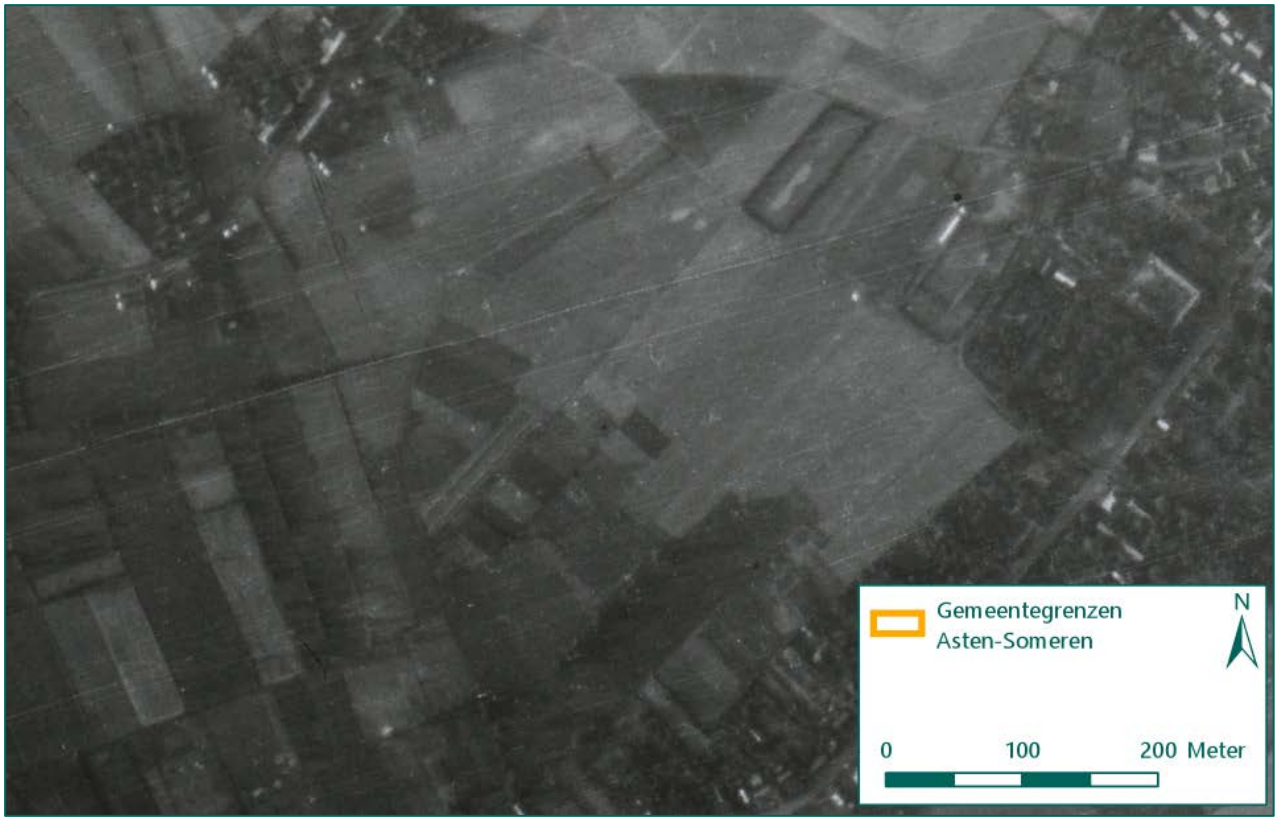

(b) 6 aircraft (for Intention 2.) each to carry 4 x 500 lb. G.P. bombs and 2 x 250 lb. G.P. bombs on wings.

Fusing

All bombs to be fused N.D.T. No. 36 Det.

Figuur 39: Uitsnede van een ORB waarin vermeld staat met welke bommenlast en ontstekers de toestellen van 106 Squadron in de nacht van 4 op 5 juli 1941 uitgerust waren (Bron: TNA AIR 28/172).

Geconcludeerd wordt dat de toestellen van 106 Squadron zes bommen met zich mee droegen. Echter wordt slechts melding gemaakt van het neerkomen en detoneren van drie bommen tussen Ostade en de Wilhelminastraat. Vermoedelijk zijn er drie bommen niet tot ontploffing gekomen. De oorzaak van het niet tot ontploffing komen van de bommen is niet bekend. Een luchtfoto van 11 september 1942 is geanalyseerd naar sporen van het bombardement. In het onderstaande figuur is het gebied zichtbaar waar volgens het geraadpleegde bronnenmateriaal bommen neerkwamen. Op de luchtfoto zijn geen sporen (meer) zichtbaar van het bombardement.

Figuur 40: Luchtfoto van de omgeving van de noodafworp d.d. 11 september 1942 (Bron: Kadaster).

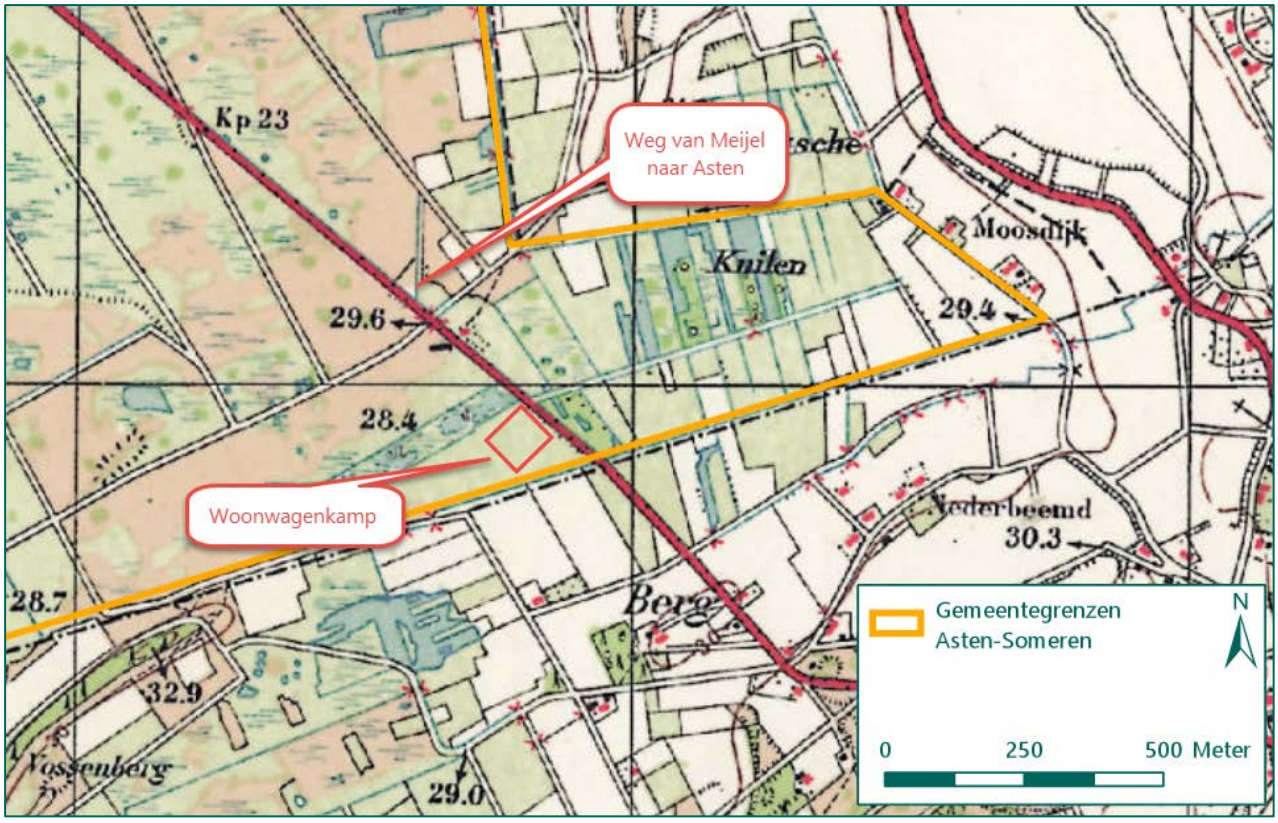
In de munitieruimingen van de EOD en de archieven van de gemeenten en de MMOD is gezocht naar meldingen van het ruimen of aantreffen van afwerpmunitie nabij de locatie van de noodafworp. Er zijn echter geen meldingen aangetroffen van relevante ruimingen op deze locatie. Daarom wordt vermoed dat nog drie bommen als blindganger in de bodem zijn achtergebleven.

Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 4 op 5 juli 1941 wordt verwacht dat er drie bommen van 500 lbs G.P. en/of 250 lbs G.P. als blindganger zijn achtergebleven. Deze bommen zijn allen uitgerust met een N.D.T. No. 36 Det. ontsteker. Het WSCS-OCE stelt geen richtlijnen voor het neerkomen van bommen als gevolg van een noodafworp/een toestel dat in uit noodzaak de bommenlast afgooit. Het is tevens niet mogelijk om situationeel een NGE-Risicogebied af te bakenen omdat de exacte locatie van de bommen niet kan worden vastgesteld. Derhalve kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 4 op 5 juli 1941 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

8.5 BOMBARDEMENT OP WOONWAGENKAMP, ASTEN, 11/12 AUGUSTUS 1941

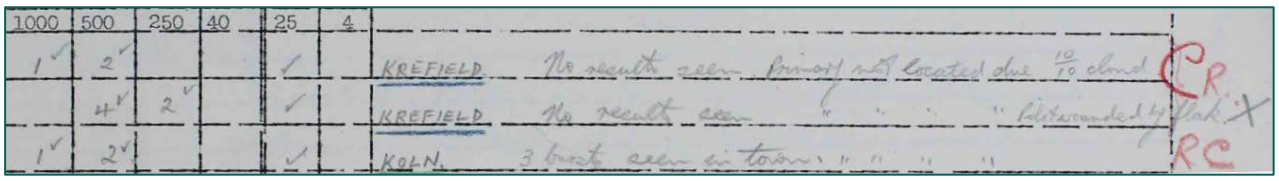
In het gemeentearchief van Asten is een melding aangetroffen van een bombardement in de nacht van 11 op 12 augustus 1941. Rond 3.45 uur werden vijf bommen afgeworpen. De bommen kwamen neer in het veenland, nabij de weg van Asten naar Meijel [vermoedelijk de Meijelseweg] en nabij het woonwagenkamp aan de Meijelseweg [later gebruikt als vuilstortplaats]. In het gemeentearchief is melding aangetroffen dat één van de bommen als blindganger terecht kwam in de bodem, op 5 meter naast de weg van Asten naar Meijel. In de avond van 13 augustus 1941, omstreeks 19.00 uur, detoneerde de niet-gesprongen brisantbom alsnog. In het onderstaande figuur zijn enkele relevante locaties aangeduid op een historische kaart.

Figuur 41: Relevante locaties met betrekking tot het bombardement van 11 op 12 augustus 1941, rondom deze locaties ligt veengebied (Bron ondergrond: Topotijdreis).

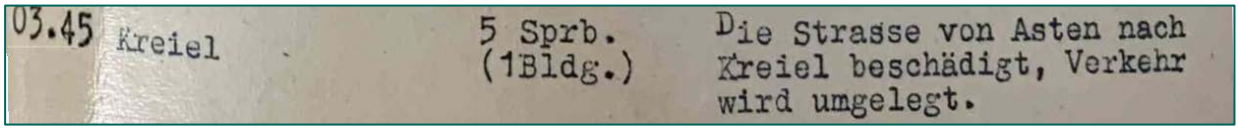
In de ORB's van de Britse luchtmacht is gezocht naar informatie met betrekking tot het toestel dat de bommenlast in de nacht van 11 op 12 augustus 1941 afwierp boven de gemeenten Asten. In deze nacht hebben slechts enkele toestellen van Bomber Command een aanval uitgevoerd rond het gemelde tijdstip. Nog minder toestellen opereerden hiervoor nabij de gemeente Asten of vlogen voor hun missie over de gemeente Asten heen. Enkele toestellen van 5 Group voldoen aan de bovenstaande voorwaarden. In de stukken van 5 Group van Bomber Command wordt vermeld dat deze dag nieuwe piloten en nieuwe bemanningsleden werden ingezet. Dit in combinatie met een zware bewolking (*10/10 cloud*) boven het doel, kan ertoe geleid hebben dat het doelwit gemist is vanwege fouten in de navigatie.

In onderstaande figuur zijn aanvallen genoemd die rond relevante tijden werden uitgevoerd. Slechts één van deze toestellen droeg de meer dan drie bommen met zich mee. Het betrof hier een toestel dat 4 x 500 lbs en 2 x 250 lbs met zich mee droeg. Omdat bekend is dat er vijf bommen tijdens en na het bombardement detoneerden te Asten, wordt verwacht dat één van de bommen niet tot ontploffing is gekomen en mogelijk als blindganger is achtergebleven.

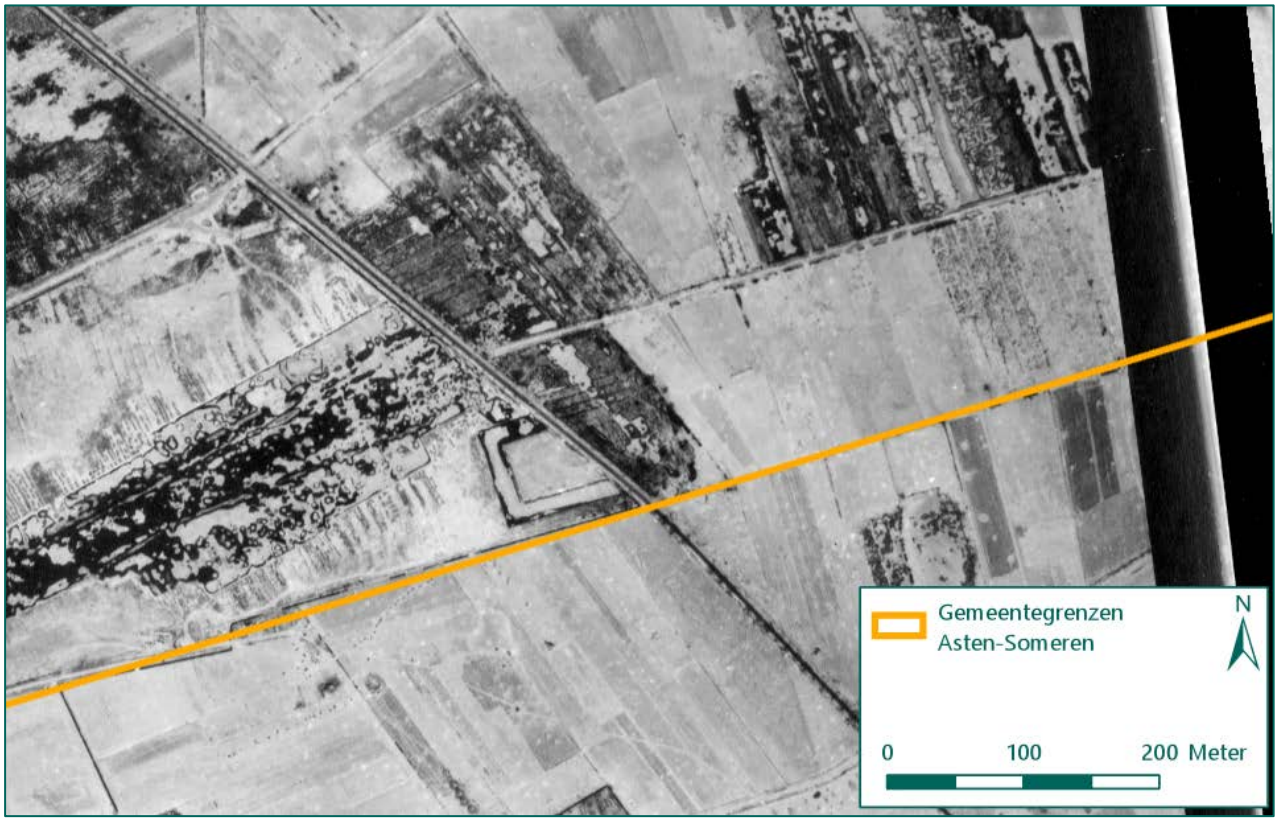
Figuur 42: Meldingen van aanvallen uitgevoerd door toestellen van 5 Group tussen 1.55 uur en 3.40 uur (bron: TNA AIR 14/3188).

Deze bevinding wordt bevestigd in bronnen uit het Bundesarchiv-Abteilung Militärarchiv (BaMa). In het BaMA is een melding aangetroffen over het neerkomen van vijf bommen (waarvan 1 blindganger) aan de weg tussen Asten en Kreiel [vermoedelijk wordt Meijel bedoeld]. De blindganger detoneerde, zoals in de archiefmelding is aangehaald, later alsnog. Ook in het BaMa wordt geen melding gemaakt van de zesde bom, die vermoedelijk als blindganger is achtergebleven.

Figuur 43: melding van het neerkomen van vijf brisantbommen, waarvan een blindganger (bron: BaMa RL 2-II/211).

Nabij de locatie waar een bombardement plaatsvond is door de EOD nooit een ruiming van afwerpmunitie uitgevoerd. Ook zijn er in de geraadpleegde archieven geen meldingen aangetroffen van geruimde afwerpmunitie nabij dit gebied. Op luchtfoto's van na het bombardement is gezocht naar sporen van het bombardement, en mogelijke aanwijzingen van de locatie van de blindganger. De eerstvolgende luchtfoto die beschikbaar is gebleken dateert van 20 januari 1943, 1,5 jaar na het bombardement. Sporen van het bombardement zijn op de luchtfoto echter niet (meer) zichtbaar.

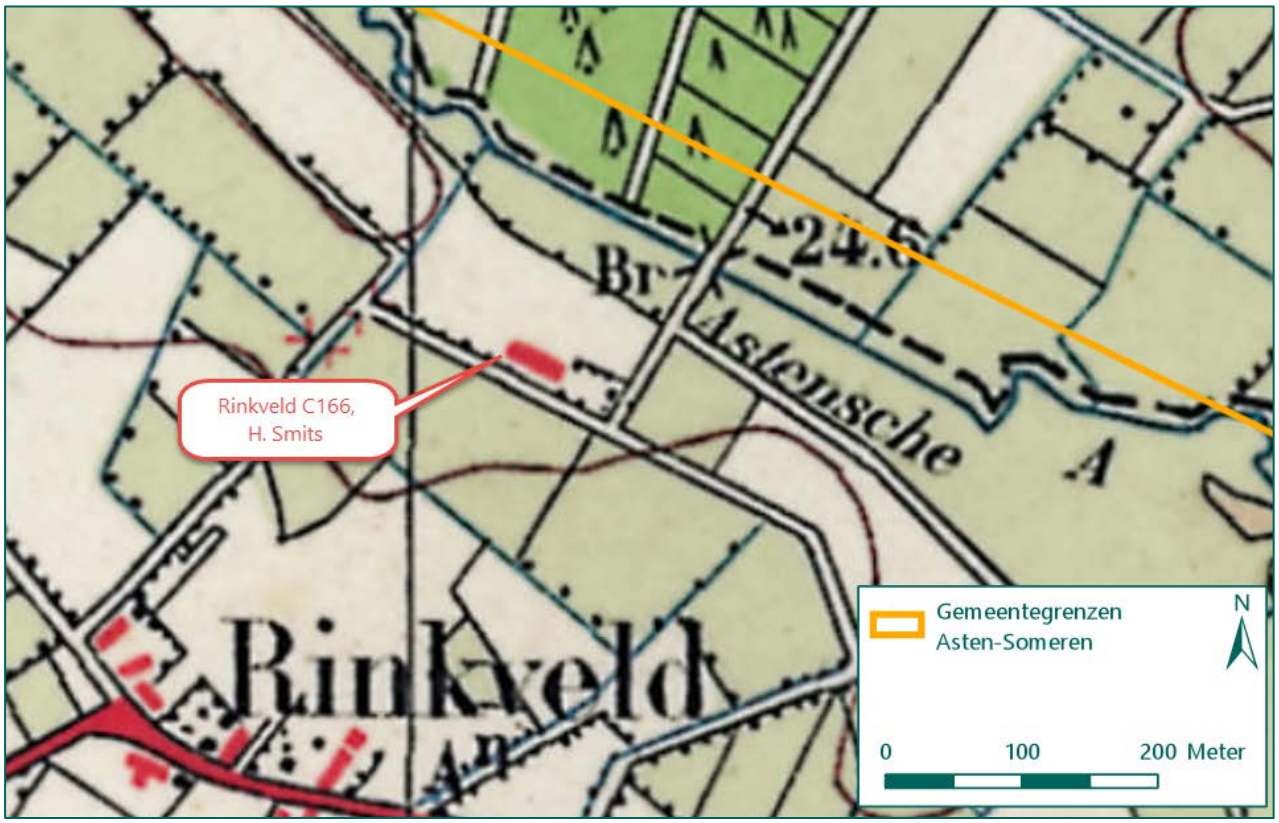
Figuur 44: Omgeving van het bombardement in de nacht van 11 op 12 augustus 1941 op een luchtfoto d.d. 20 januari 1943 (Bron: NCAP).

Bekend is dat ten minsten één van de bommen later detoneerde dan de rest, verwacht wordt daarom dat een deel van de bommen was uitgerust met ontstekers die werkte met een vertraging. Mogelijk ook de blindganger die achterbleef na dit bombardement. Omdat niet vastgesteld kan worden waar de bommen in de nacht van 11 op 12 augustus 1941 neerkwamen, kan ook geen uitspraak gedaan worden over de locatie van de neergekomen blindganger. Er kan om deze reden geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van mogelijk achtergebleven blindganger.

Conclusie
Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 11 op 12 augustus 1941 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

8.6 BOMBARDEMENT TE RINKVELD, ASTEN, 16/17 AUGUSTUS 1941

In de geraadpleegde archieven zijn meldingen aangetroffen van het neerkomen van drie brisantbommen te Rinkveld, gemeente Asten. De bommen kwamen rond 2.30 uur neer nabij de woning van H. Smits, wonende te Rinkveld C166 [bestaat niet meer, maar is aangegeven in Figuur 45]. De woning raakte hierbij beschadigd.

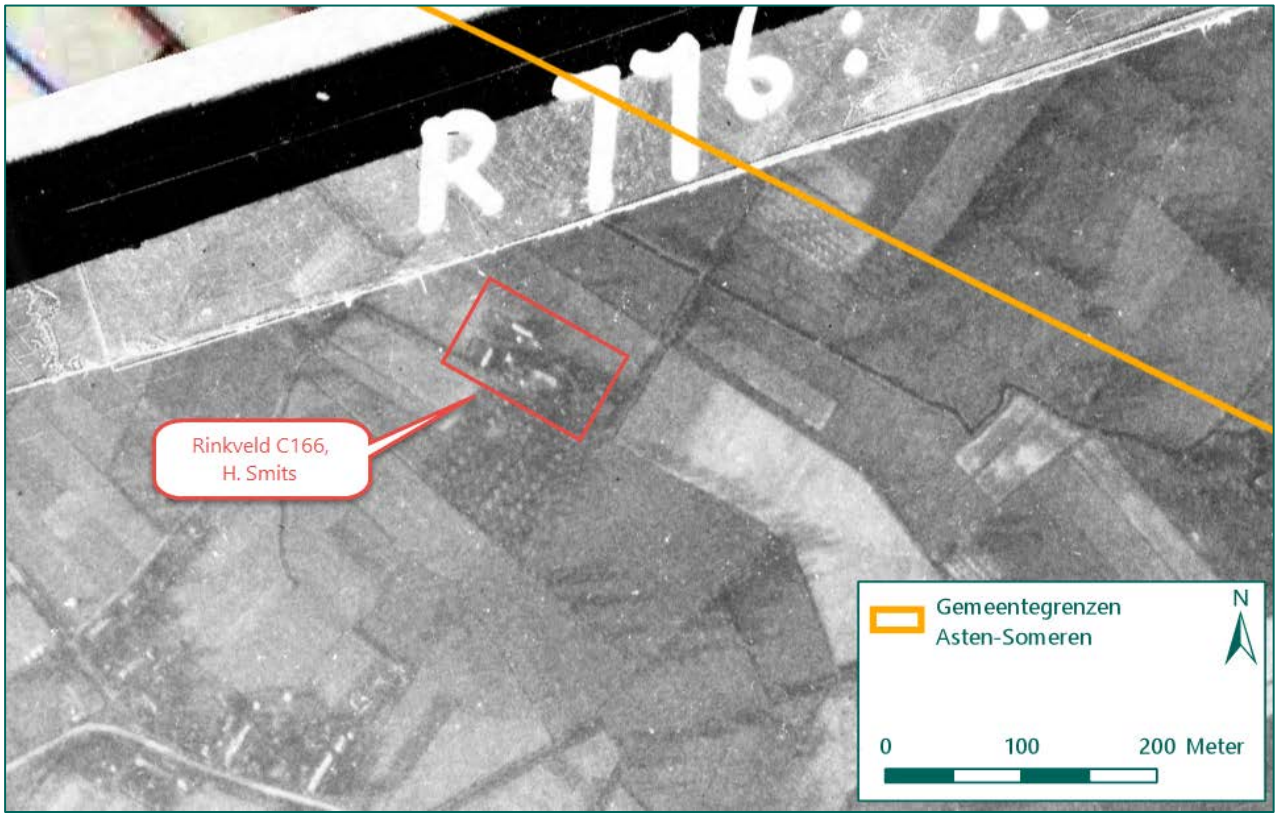
Figuur 45: De woning van H. Smits, die beschadigd raakte bij het bombardement in de nacht van 16 op 17 augustus 1941 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Op circa 30 meter van de boerderij van Hendricus Smits zijn twee kraters aangetroffen. Op circa 80 meter van de boerderij is een kleinere krater aangetroffen. In de archieven is geen overeenstemming over deze kleinere krater. Het zou volgens de veldwachter een krater als gevolg van een detonatie zijn. Echter spreekt een andere bron van een inslagopening als gevolg van het inslaan van een blindganger.

De ORB's van de Britse luchtmacht zijn geraadpleegd om te achterhalen wat de bommenlast was van het toestel dat te Rinkveld de bommenlast afwierp. Er vonden geen geplande bombardementen plaats nabij Asten. Wel vlogen er grote hoeveelheden toestellen van Bomber Command over Asten naar Duisburg (3 Group) en Düsseldorf (5 Group). Mogelijk heeft een van de toestellen die over Asten heen vloog, al dan niet

in een noodsituatie, de bommenlast boven Asten afgeworpen. In de ORB's is gezocht naar een toestel dat de bommenlast afwierp rond 2.30 uur. Er werd één toestel vermeld dat om 2.50 uur de bommenlast van 1 x 1.000 lbs en 2 x 500 lbs afwierp boven een doel dat vermoedelijk Düsseldorf betrof. De piloot geregistreerde dat het primaire doel niet gevonden was. Er kan echter niet met zekerheid gesteld worden dat dit het toestel betrof dat te Rinkveld de bommenlast afworp.

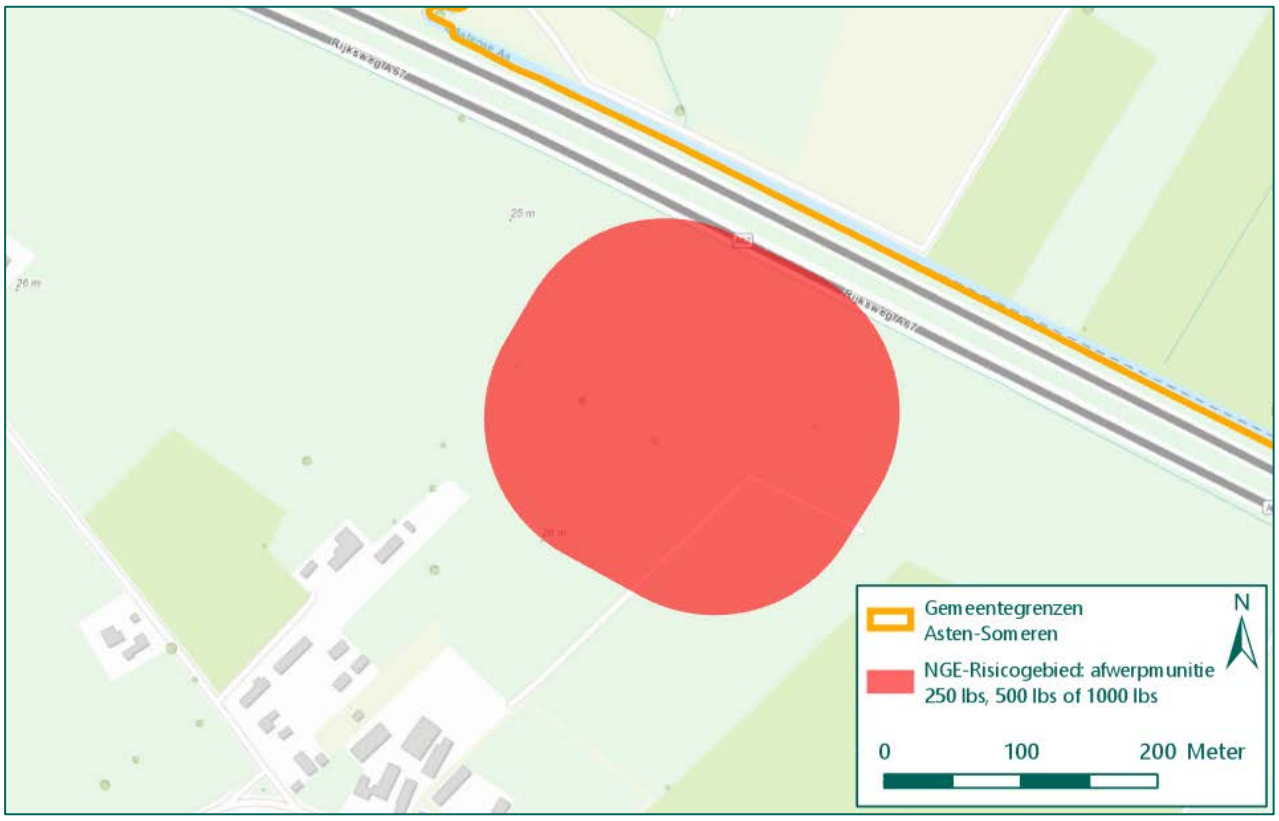
Nabij de locatie waar een bombardement plaatsvond is door de EOD nooit een ruiming van afwerpmunitie uitgevoerd. Ook zijn er in de geraadpleegde archieven geen meldingen aangetroffen van geruimde afwerpmunitie nabij dit gebied. Op luchtfoto's van na het bombardement is gezocht naar sporen van het bombardement, en mogelijke aanwijzingen van de locatie van de blindganger. De eerste relevante luchtfoto die beschikbaar is gebleken dateert van 11 september 1943, ruim een jaar na het bombardement. Sporen van het bombardement zijn op de luchtfoto echter niet (meer) zichtbaar.

Figuur 46: Luchtfoto d.d. 11 september 1943 van de woning van H. Smits te Rinkveld (Bron: NCAP).

Omdat in het bronmateriaal geen overeenstemming is over het al dan niet tot ontploffing komen van een derde bom, bestaat het risico dat er in de nacht van 16 op 17 augustus 1941 een blindganger in de bodem te Rinkveld is achtergebleven. Omdat er tijdens- of naoorlogs geen ruimingen van munitie te Rinkveld hebben plaatsgevonden, bestaat de mogelijkheid dat de blindganger te Rinkveld nog in de bodem is achtergebleven. De blindganger werd door de veldwachter op circa 80 meter van de gebouwen te Rinkveld C166 ingeschat. Er wordt naar aanleiding van deze blindganger een NGE-Risicogebied afgebakend. Omdat niet bekend is met welke methode de veldwachter de afstand bepaalde tot de blindganger wordt een veiligheidsmarge van 20 meter bij deze 80 meter opgeteld. Omdat de woning te Rinkveld tegenwoordig niet meer bestaat, is de ligging van de boerderij ingetekend vanaf een luchtfoto van het gebied, er wordt daarom rekening gehouden met de cartografische onnauwkeurigheid van de ingepaste foto (zie paragraaf 3.2.2.). Deze onnauwkeurigheid betreft 10 meter. In Figuur 47 is het NGE-Risicogebied naar aanleiding van een blindganger van afwerpmunitie weergegeven. Binnen dit NGE-Risicogebied wordt een bom verwacht van het kaliber 250 lbs, 500 lbs of 1.000 lbs[17].

17 Het betreft hier de meeste gebuikte kalibers door de toestellen die deze nacht uitvlogen.

Figuur 47: NGE-Risicogebied naar aanleiding van bombardement in de nacht van 16 op 17 augustus 1941 te Rinkveld (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie
Naar aanleiding van een bombardement in de nacht van 16 op 17 augustus 1941 en melding van een mogelijke blindganger nabij Rinkveld C166 is een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen een bom wordt verwacht van het kaliber 250 lbs, 500 lbs en 1.000 lbs.

8.7 BOMBARDEMENT EN VLIEGTUIGCRASH, 27/28 DECEMBER 1941

De luchtbeschermingsdienst van Someren maakte om 20.20 uur melding van een bominslag uit oostelijke richting. Vervolgens werd om 20.30 uur een luchtgevecht boven Someren waargenomen. Een geallieerde Vickers Wellington werd hierbij aangeschoten en stortte brandend neer te Heezer Bossen, Someren. Het betrof een toestel van Bomber Command 3 Group, 57 Squadron. Vijf van de zes bemanningsleden kwamen te overlijden, de zesde werd gevangengenomen.

In de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is aanvullende informatie aangetroffen over de toestellen van dit squadron. In de nacht van 27 op 28 december 1941 vlogen van dit Squadron zes Wellingtons uit voor een bombardement op Düsseldorf. Uit de informatie uit de ORB's is af te leiden dat het toestel dat niet terugkeerde opsteeg om 17.00 en een bommenlast van 1 x 1.000 lbs en 5 x 500 lbs met zich meedroeg.

Het is onbekend of de bommenlast van het toestel reeds was afgeworpen toen het om 20.30 uur neerstortte. De ontploffing die door de Luchtbeschermingsdienst van Someren om 20.20 uur werd gehoord vanuit oostelijke richting heeft mogelijk verband met de bommenlast van de neergekomen Wellington. In de geraadpleegde archieven zijn echter geen meldingen aangetroffen van neergekomen bommen in Someren of Asten in de nacht van 27 op 28 december 1941. Er zijn geen relevante luchtfoto's van kort na de crash beschikbaar bij de geraadpleegde luchtfoto-instanties. Omdat niet exact gesteld kan worden waar de Vickers Wellington op 27 december neerstortte, en ook niet met zekerheid gesteld kan worden of de

bommenlast van het toestel binnen de gemeenten Asten of Someren is afgeworpen kan naar aanleiding van het neerstorten van de Wellington (en de mogelijke noodafworp) geen NGE-Risicogebied ter plaatse van de gemeenten Asten en Someren worden afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van het neerstorten van een Vickers Wellington (en de mogelijke afworp van de bommenlast) in de nacht van 27 op 28 december 1941 kan ter plaatse van de gemeenten Asten en Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

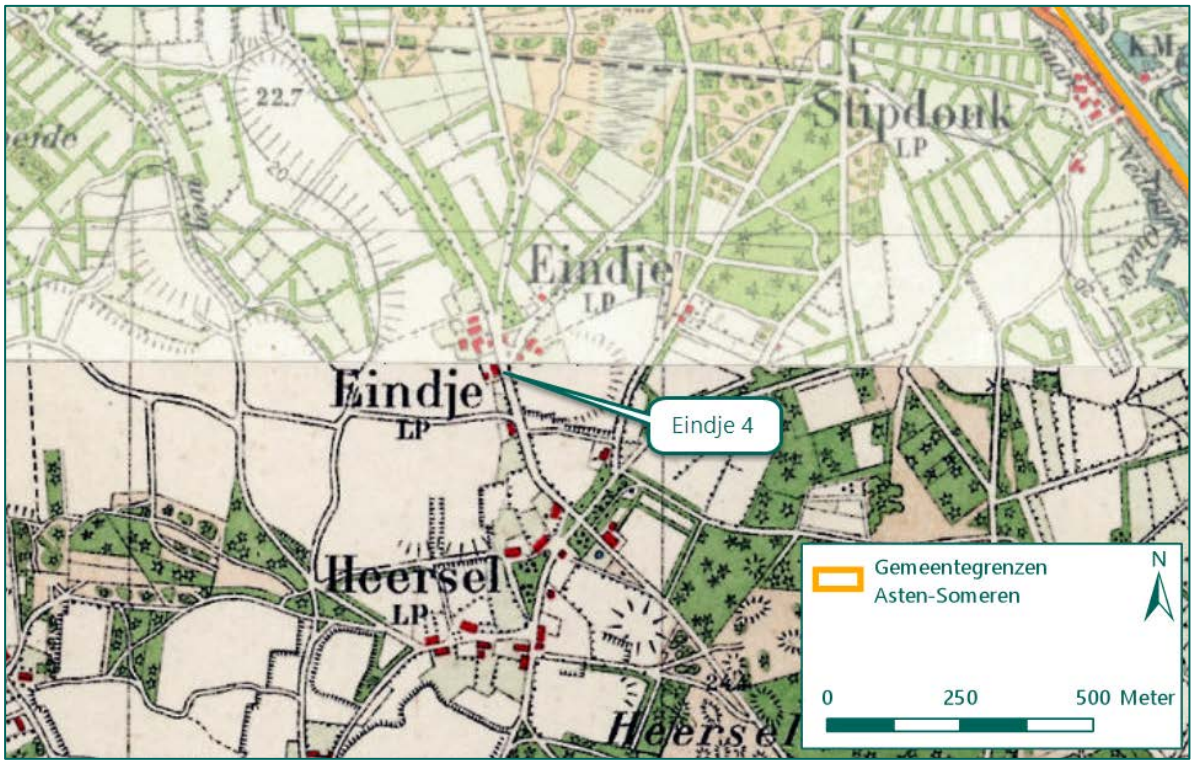
9 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1942

In 1942 vonden twee bombardementen binnen de gemeenten Asten en Someren plaats. Deze bombardementenzijn in onderstaande paragrafen geanalyseerd. Aan de hand van die analyse is bepaald of NGE-Risicogebieden dienen te worden afgebakend.

9.1 BRANDBOMMEN TE LIEROP, SOMEREN, 30/31 MEI 1942

In de nacht van 30 op 31 mei 1942 vond een grootschalig bombardement op Keulen plaats, aldus de literatuur. Onder de Codenaam *Operation Millenium* vlogen 1.096 Britse bommenwerpers uit. De toestellen waren uitgerust met brisant- en brandbommen van verschillende kalibers. Op meerdere plaatsen in Nederland zijn meldingen aangetroffen van neergekomen brisantbommen, brandbommen en vliegtuigen. In de ORB's van de Britse luchtmacht is aanvullende informatie aangetroffen met betrekking tot deze operatie. Gebleken is dat naast toestellen van Bomber Command 1, 3, 4, en 5 Group ook toestellen van de Operation Training Group 91 en 92 deelnamen aan deze operatie. In totaal werden 368 trainingstoestellen ingezet. Het betreft hier piloten die weinig tot geen gevechtservaring opgedaan hadden. Naast toestellen van Bomber Command vlogen ook toestellen Fighter Command en Army Cooperation Command uit. In een beschrijving van de resultaten van de operatie staat beschreven dat 859 toestellen Keulen wisten te bereiken. Hieruit kan worden geconcludeerd dat 237 toestellen het primaire doelwit, Keulen, niet wisten te bereiken en mogelijk elders doelen bombardeerden.

In de gemeente Someren werd in de nacht van 30 op 31 mei 1942 melding gemaakt van het neerkomen van bommen. Om 2.35 uur kwamen brandbommen neer te Lierop, van brisantbommen werd geen melding gemaakt. De boerderij van Johannes van den Eynden, Lierop B46 [Eindje 4], werd getroffen door afgeworpen brandbommen. Het hele achterhuis, inclusief stal en schuur, brandde af. Het woonhuis bleef gevrijwaard. Het geraadpleegde bronnenmateriaal vermeldt geen andere locaties waar in de gemeenten Asten en Someren in de nacht van 30 op 31 mei 1942 bommen zijn neergekomen. In het onderstaande figuur is de locatie van Eindje 4 weergegeven op de topografische kaart van 1943.

Figuur 48: Locatieaanduiding van Eindje 4, waar in de nacht van 30 op 31 mei 1942 brandbommen neerkwamen (Bron ondergrond: Topotijdreis.nl).

De munitieruimingen van de EOD en de meldingen van het ruimen van munitie uit verschillende archieven zijn geraadpleegd om te achterhalen of er tijdens- of naoorlogs munitie is aangetroffen die verband houdt met dit bombardement. In het onderstaande figuur is een locatie van een munitieruiming van de EOD (MORA 20031861) weergegeven, waarbij een 30 lbs brandbom werd geruimd. Tevens is een melding uit het gemeentearchief van Someren aangetroffen waarin melding wordt gemaakt van het neerkomen en aantreffen van diverse brandbommen, het kaliber en de datum worden niet gespecificeerd.

Figuur 49: De locaties waar brandbommen werden aangetroffen volgens het archiefmateriaal en een munitieruiming van een 30 lbs brandbom door de EOD nabij Eindje 4 (Bron ondergrond: ESRI).

Het is niet bekend of de archiefmelding met betrekking tot de neergekomen brandbommen verband houdt met het bombardement van 30 op 31 mei 1942. Daarnaast kan niet met zekerheid worden gesteld dat de geruimde brandbom van het kaliber 30 lbs in de nacht van 30 op 31 mei 1942 is afgeworpen. Er is slechts één locatie bekend waar in de nacht van 30 op 31 mei 1942 brandbommen neerkwamen in de gemeenten Asten en Someren. De spreiding van de overige brandbommen is niet bekend. Voor de secure afbakening van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van een bombardement met brandbommen, dient aanvullende informatie beschikbaar te zijn over de inslaglocaties van de overige brandbommen, zie paragraaf 3.3.5. Aangezien dit bij voorliggend bombardement ontbreekt, kan geen specifiek NGE-Risicogebied afgebakend worden.

Conclusie

Naar aanleiding van de neergekomen brandbommen op Eindje 4 in de nacht van 30 op 31 mei 1942 kan ter plaatse van de gemeenten Asten en Someren geen specifiek NGE-Risicogebied afgebakend worden.

9.2 BOMINSLAG KERKSTRAAT ASTEN, BRANDBOMMEN BROEKSTRAAT SOMEREN, 6/7 AUGSUTUS 1942

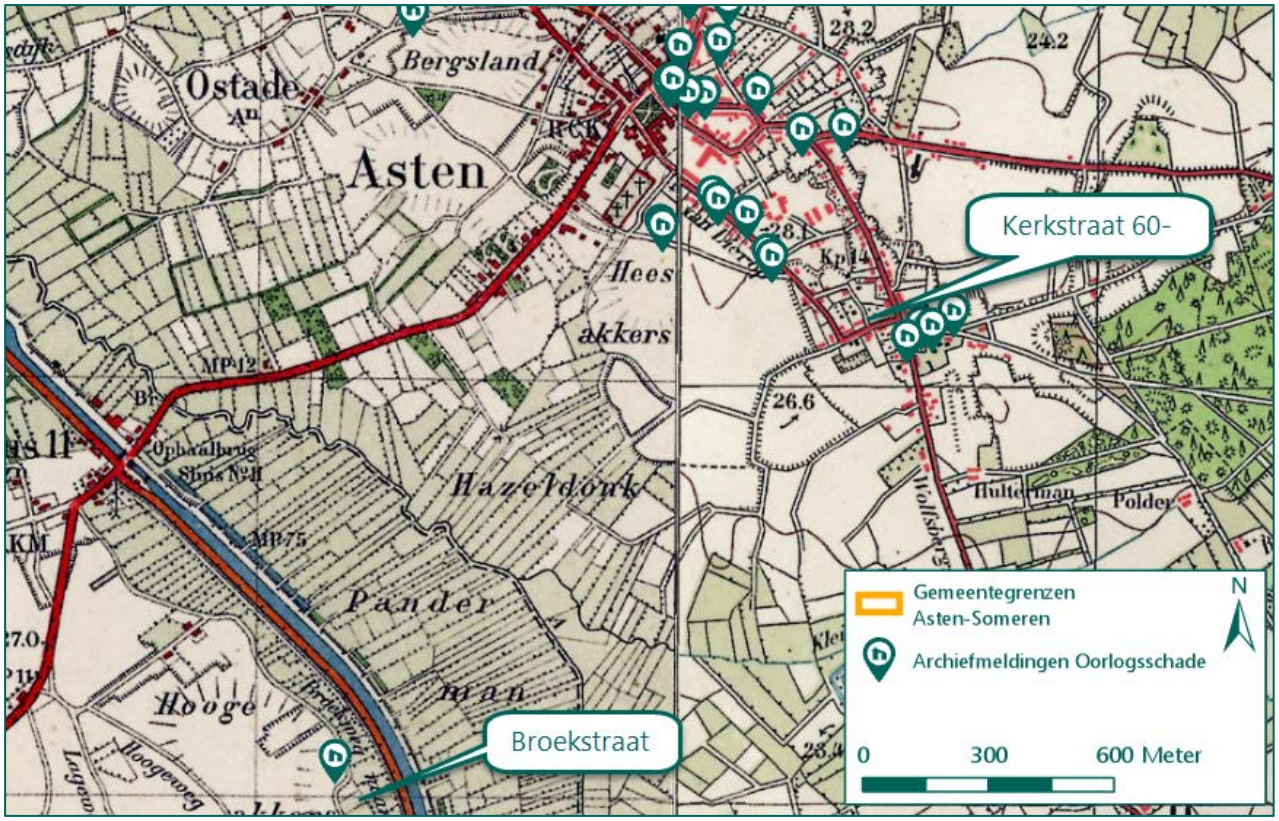
Uit de literatuur blijkt dat in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 een bombardement plaatsvond in Asten en Someren. Het huis van Jan Voets, Broekstraat 10 in Someren, werd door brandbommen getroffen, het pand brandde volledig af. Daarnaast viel er in dezelfde nacht rond 2.30 uur in de Kerkstraat in Asten een

brisantbom. Enkele huizen aan de Kerkstraat werden volledig vernield terwijl in de Wolfsberg, Hemel, Emmastraat en tevens elders te Kerkstraat flinke schade werd aangericht. Te Asten liepen in totaal 150 huizen in meer of mindere mate schade op.

Figuur 50: Schade aan de Kerkstraat 60 en 62 naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 (Bron: RHCE Toegang 13225, Inv 24).

In het gemeentearchief van Someren is bevestiging aangetroffen van de veroorzaakte oorlogsschade aan de Broekstraat 10. De boerderij brandde af door een nabij ingeslagen brandbom. Het bombardement en de veroorzaakte schade te Asten worden eveneens vermeld in de gemeentearchieven van Asten. Honderden panden te Asten liepen schade op door het bombardement. De grootste schade werd aangericht aan de Kerkstraat 60, 60a en 62[18] waar de panden onbewoonbaar waren na het bombardement. Naarmate de afstand tot de Kerkstraat groter werd, werd de schade minder.

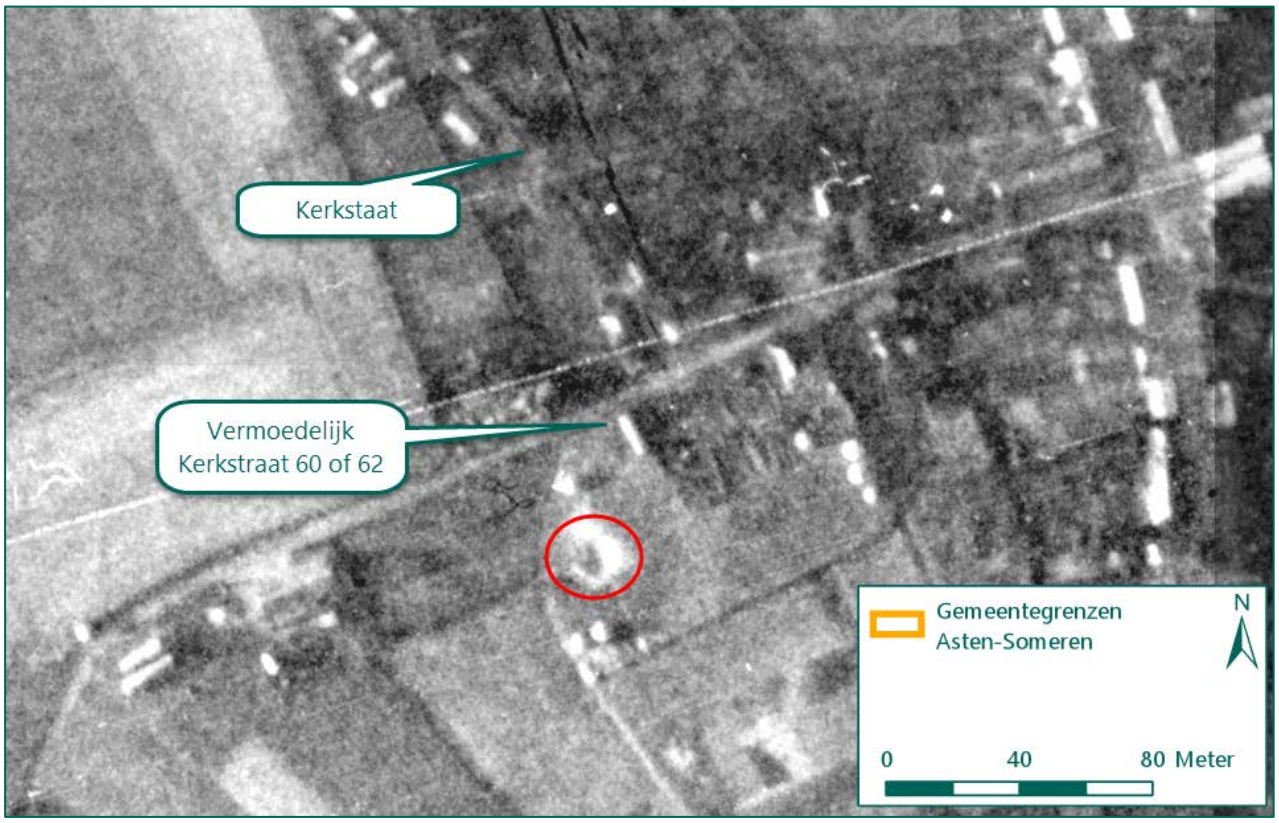

Figuur 51: Locatieaanduidingen van schademeldingen naar aanleiding van het bombardement op 6/7 augustus 1942 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

18 Via de site http://www.heemkundekringdevonder.nl/bs/bewoningsgeschiedenis is achterhaald dat de vernielde adressen aan de Kerkstraat gelegen zijn aan wat nu het Groene Woud is.

Om te achterhalen welk toestel in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 de bommenlast boven Asten en Someren afwierp zijn de ORB's van de Britse luchtmacht geraadpleegd. Deze nacht vlogen 216 toestellen van Bomber Command uit om Duisburg te bombarderen. Het betrof toestellen van 1, 3, 4 en 5 Group. Van deze toestellen wisten er 28 het primaire doelwit niet te treffen. Geen van de piloten heeft melding gemaakt van het afwerpen van brandbommen en brisantbommen in de gemeente Asten en Someren[19], het is alleen bekend dat toestellen over de gemeente Asten en Someren heengevlogen zijn. De ORB's van de Britse luchtmacht bieden daarom geen verduidelijking over dit bombardement.

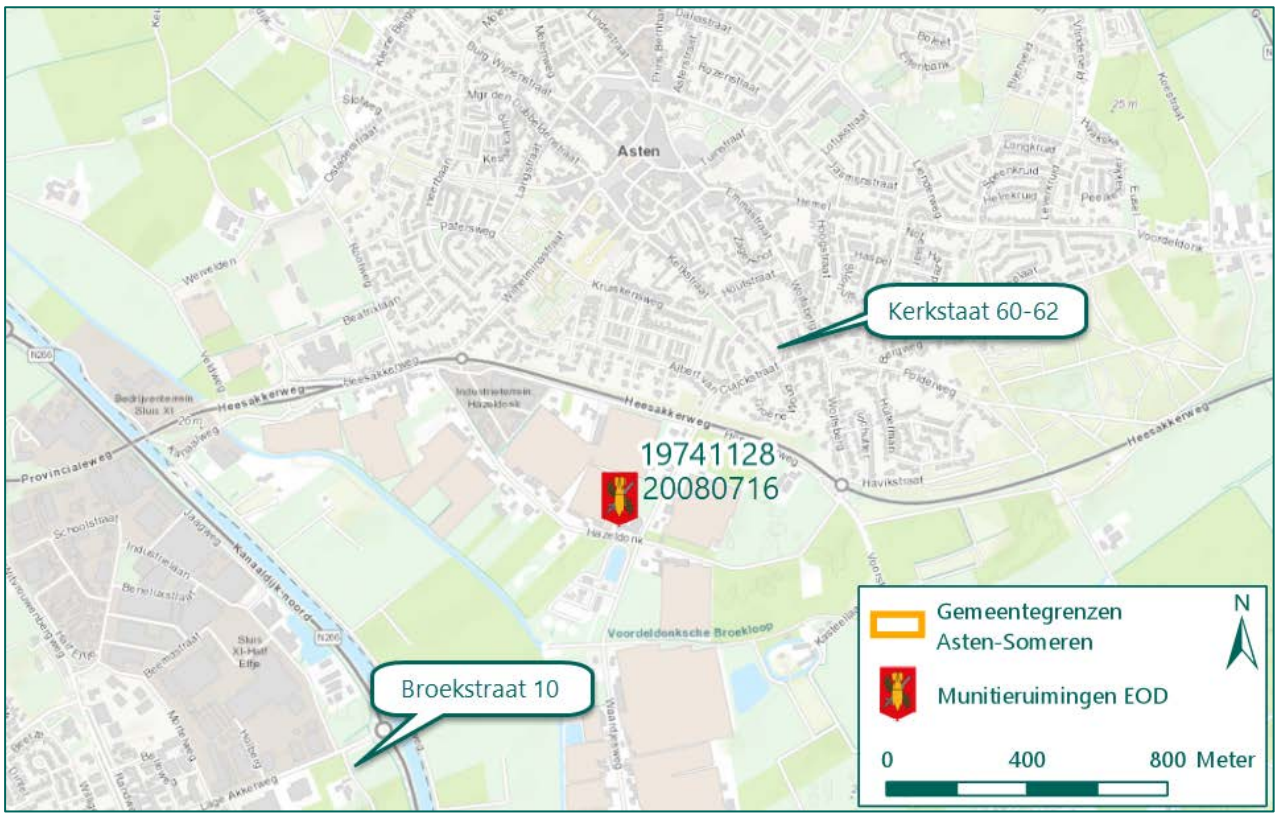
Op een luchtfoto van 11 september 1942 is gekeken of er verstoringen zichtbaar zijn die mogelijk verband houden met het bombardement. Hierop is een vermoedelijke krater waargenomen.

Figuur 52: Luchtfoto d.d. 11 september 1942 waarop een vermoedelijke krater zichtbaar is (Bron: NCAP).

De munitieruimingen van de EOD en de meldingen van het ruimen van munitie uit verschillende archieven zijn geraadpleegd om te achterhalen of er tijdens- of naoorlogs munitie is aangetroffen die verband houden met een bombardement. De EOD heeft tweemaal NGE van afwerpmunitie geruimd bij het adres Hazeldonk 13. In 1974 ruimde de EOD een niet gespecificeerde brandbom (MORA 19741128) en in 2008 werden resten aangetroffen van een 4 lbs brandbom (MORA 20080716). De locaties waar de EOD de ruimingen heeft verricht zijn weergegeven in Figuur 53.

19 Eén toestel van 78 Squadron trof een doel 40 mijn [ongeveer 65 km] ten westen van Duisburg. Hoewel dit in de buurt van Asten en Someren zou kunnen zijn komt de ingezette bommenlast, enkel 2 x 4000 lbs en geen brandbommen, niet overeen met de grondmeldingen uit de archieven van Asten en Someren.

Figuur 53: Locatie van door de EOD geruimde brandbommen (Bron: EOD).

Het kan niet met niet met zekerheid worden gesteld dat de (restanten van) brandbommen specifiek op het perceel Hazeldonk 13 zijn aangetroffen. Mogelijk zijn de afgeworpen brandbommen in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 over een groot gebied verspreid geraakt. De spreiding van inslaglocaties van brandbommen kan op basis van de beschikbare informatie niet worden bepaald. Derhalve kan geen specifiek NGE-Risicogebied afgebakend worden, zie paragraaf 3.3.5.

Naar aanleiding van de waargenomen bomkrater bij de Kerkstraat en de meldingen van schade aan nabijgelegen woningen, wordt wel een NGE-Risicogebied afgebakend. De specifieke bommenlast die is afgeworpen in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 kan niet worden bepaald aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal, maar mogelijk is in de directe nabijheid van de bomkrater een of meerdere brisantbommen neergekomen die als NGE zijn achtergebleven. Derhalve wordt aan de hand van een *expert judgement*, zie paragraaf 3.3.4 een NGE-Risicogebied van 100 meter geprojecteerd rondom de waargenomen bomkrater. Binnen dit situationele NGE-Risicogebied kunnen brisantbommen van de kalibers 250 lbs, 500 lbs, 1.000 lbs en 1.900 lbs en luchtdrukbommen van 4.000 lbs worden aangetroffen. Deze kalibers bommen zijn ingezet gedurende de bombardementen in de nacht van 6 op 7 augustus 1942. In Figuur 54 is het NGE-Risicogebied weergegeven.

Figuur 54: NGE-Risicogebied naar aanleiding van bombardement in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 aan de Kerkstraat te Asten (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 wordt ter plaatse van de waargenomen bomkrater bij de Kerkstraat een NGE-Risicogebied afgebakend. Binnen dit NGE-Risicogebied kunnen brisantbommen van de kalibers 250 lbs, 500 lbs, 1.000 lbs en 1.900 lbs en luchtdrukbommen van 4.000 lbs worden aangetroffen.

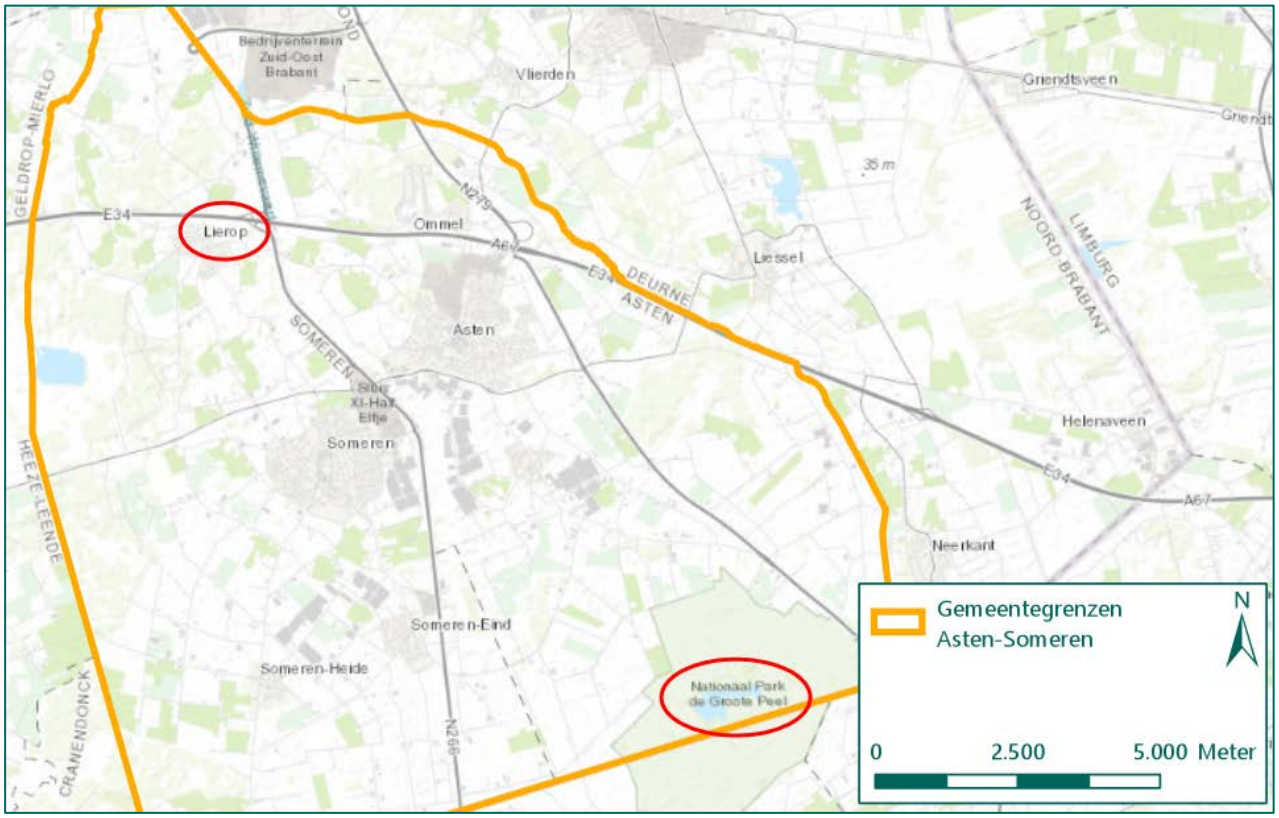
Naar aanleiding van de melding van een neergekomen brandbom bij Broekstraat 10 en de munitieruimingen van de EOD in 1974 en 2008 kan geen specifiek NGE-Risicogebied afgebakend worden.

10 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1943

De bombardementen die plaatsvonden in 1943 binnen de gemeenten Asten en Someren worden in voorliggend hoofdstuk geanalyseerd en aan de hand van die analyse wordt bepaald of er NGE-Risicogebieden dienen te worden afgebakend[20].

10.1 BOMBARDEMENTENEN TE LIEROP (SOMEREN) EN PEEL (ASTEN), 8/9 APRIL 1943

In het gemeentearchief van Someren is melding aangetroffen van het neerkomen van afwerpmunitie. In de nacht van 8 op 9 april 1943 vond een bombardement plaats binnen de gemeenten Someren en Asten. Rond 23.00 uur kwamen er te Lierop een brisantbom en enkele fosforbrandbommen neer. Een exacte locatie werd hierbij niet gegeven. Dezelfde nacht, om 23.45 uur, werd door de Luchtbeschermingsdienst van Nederweert melding gemaakt van het neerkomen van brandbommen in de Peel. Ook hier is de exacte locatie niet vermeld. De gebiedsaanduidingen zijn in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 55: Locaties waar in de nacht van 8 op 9 april 1943 meldingen van het neerkomen van bommen werden gemaakt (bron ondergrond: ESRI).

De locaties waar volgens het bronnenmateriaal bommen neerkwamen in de nacht van 8 op 9 april 1943 liggen op ruim 10 km van elkaar verwijderd. De tijdstippen van bombardementen komen redelijk overeen, echter wordt vanwege de grote afstand tussen de locaties waar bommen neerkwamen niet verwacht dat de bombardementen door hetzelfde toestel worden uitgevoerd.

Omdat de exacte locaties van de bombardementen te Lierop en de Peel niet bekend zijn, kan niet gericht gezocht worden naar relevante luchtfoto's. Ook kan niet gesteld worden welke meldingen van het aantreffen van munitie en munitieruimingen van de EOD relevant zijn voor deze bombardementen.

20 Enkele noodafworpen van bommenwerpers die binnen de gemeenten Asten en Someren neerstorten worden in hoofdstuk 13 behandeld.

In secundaire bronnen zijn geen meldingen zijn aangetroffen die de bombardementen bevestigen. De exacte locatie kan daarom niet verder gespecificeerd worden. Er kunnen daarom geen NGE-Risicogebieden worden afgebakend naar aanleiding van deze bombardementen.

Conclusie
Naar aanleiding van de bombardementen te Lierop en te Peel kunnen geen NGE-Risicogebieden worden afgebakend. Dit omdat de locaties van de bombardementen niet bekend zijn en de bombardementen niet in secundaire bronnen worden bevestigd.

10.2 BRANDBOMMEN TE SOMEREN, 27 APRIL 1943

In het gemeentearchief van Someren is een melding aangetroffen van een bosbrand die ontstond op 27 april 1943. De bosbrand werd veroorzaakt door het neerkomen van brandbommen. In de meldingen uit het gemeentearchief wordt niet beschreven welke hoeveelheid brandbommen werden afgeworpen, en wat het kaliber was.

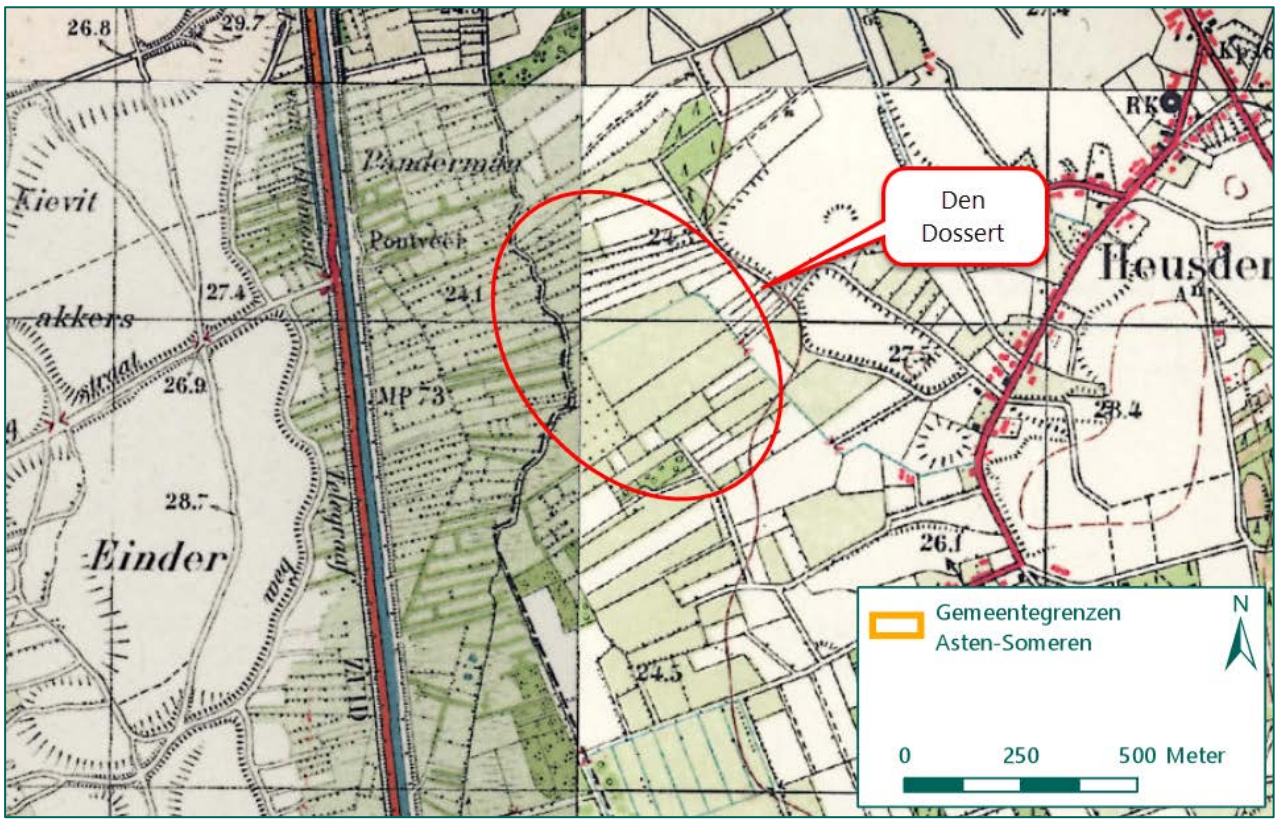
In de ORB's van de Britse luchtmacht is gezocht naar informatie betreffende het toestel dat de bommenlast op 27 april 1943 afwierp boven Someren. Het raadplegen van deze bronnen wijst erop dat er door Bomber Command in de nacht van 27 op 28 april 1943 geen bombardementen werden uitgevoerd waarbij toestellen nabij de gemeente Someren opereerden. In de nacht van 26 op 27 april 1943 vlogen er 561 toestellen uit voor bombardementen op Duisburg. Vermoedelijk werd door een van deze toestellen de bommenlast te Someren afgeworpen. Omdat onduidelijk is hoe laat er brandbommen boven Someren werden afgeworpen kan niet worden vastgesteld welk toestel Someren bombardeerde, en wat de ingezette bommenlast was.

Aan de hand van het summiere bronnenmateriaal omtrent het bombardement dat op 27 april 1943 plaatsvond kan binnen de gemeenten Someren geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Conclusie
Er kan naar aanleiding van het bombardement op 27 april 1943 geen NGE-Risicogebieden worden afgebakend.

10.3 BRANDBOMMEN EN VLIEGTUIGCRASH TE ASTEN, 12/13 MEI 1943

In de literatuur en het gemeentearchief worden meldingen gemaakt van het neerkomen een vliegtuig in de gemeente Asten. Het bleek een Vickers Wellington van 429 Squadron, onderweg naar Duisburg. Het toestel werd getroffen door een Duits nachtjachttoestel en stortte neer om 2.58 uur. In verschillende bronnen staat beschreven dat het toestel neerkwam te op het land van H. Koolen, nabij het Kasteel en Behelp. Het gebied was bekend als Den Dossert. Nabij de crashlocatie werden de vijf levenloze lichamen van de bemanningsleden aangetroffen. De crashlocatie is in Figuur 56 aangegeven.

Figuur 56: Gebiedsaanduiding van Den Dossert (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Bekend is dat de Wellingtons van 429 Squadron pas rond 0.00 uur opstegen en rond 5.00 uur terugkwamen van hun missie. Tevens is bekend dat de in Asten neergestorte Wellington was uitgerust met een assortiment aan brandbommen (zie Figuur 57). Het betreft hier brandbommen van de kalibers 30 lbs, 4 lbs en 4 lbs type 'X'[21]. In een melding van de luchtbeschermingsdienst te Nederweert wordt melding gemaakt van het neerkomen van brandbommen in de nacht van 12 op 13 mei 1943 te Liessel, ten westen van de gemeente Asten. Het betreft hier vermoedelijk een noodafworp van het toestel dat in Asten neerstortte. Omdat verder geen meldingen zijn aangetroffen van het neerkomen van brandbommen in de gemeente Asten, wordt niet verwacht dat de noodafworp binnen de gemeente Asten heeft plaatsgevonden.

Wellington | 6 | Nil. | 200 x 30 2490 x 4 120 x 4'X' | These A/C 2 of 426, 2 of 428 and 2 of 429 Sq. Missing.

Figuur 57: gecombineerde bommenlast van enkele toestellen die niet terugkeerde van een missie op Duisburg (bron: TNA AIR 14/2676)

Er zijn geen luchtfoto's beschikbaar gebleken van kort na de vliegtuigcrash. Het geraadpleegde bronnenmateriaal met betrekking tot het ruimen van munitie geeft geen verduidelijking over de exacte locatie van de crash. Omdat er geen exacte crashlocatie valt aan te wijzen waar in de nacht van 12 op 13 mei 1943 de Wellington neerstortte kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van de vliegtuigcrash. Tevens wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend naar aanleiding van brandbommen, omdat er geen aanwijzingen zijn dat deze zijn neergekomen in Asten in de nacht van 12 op 13 mei 1943.

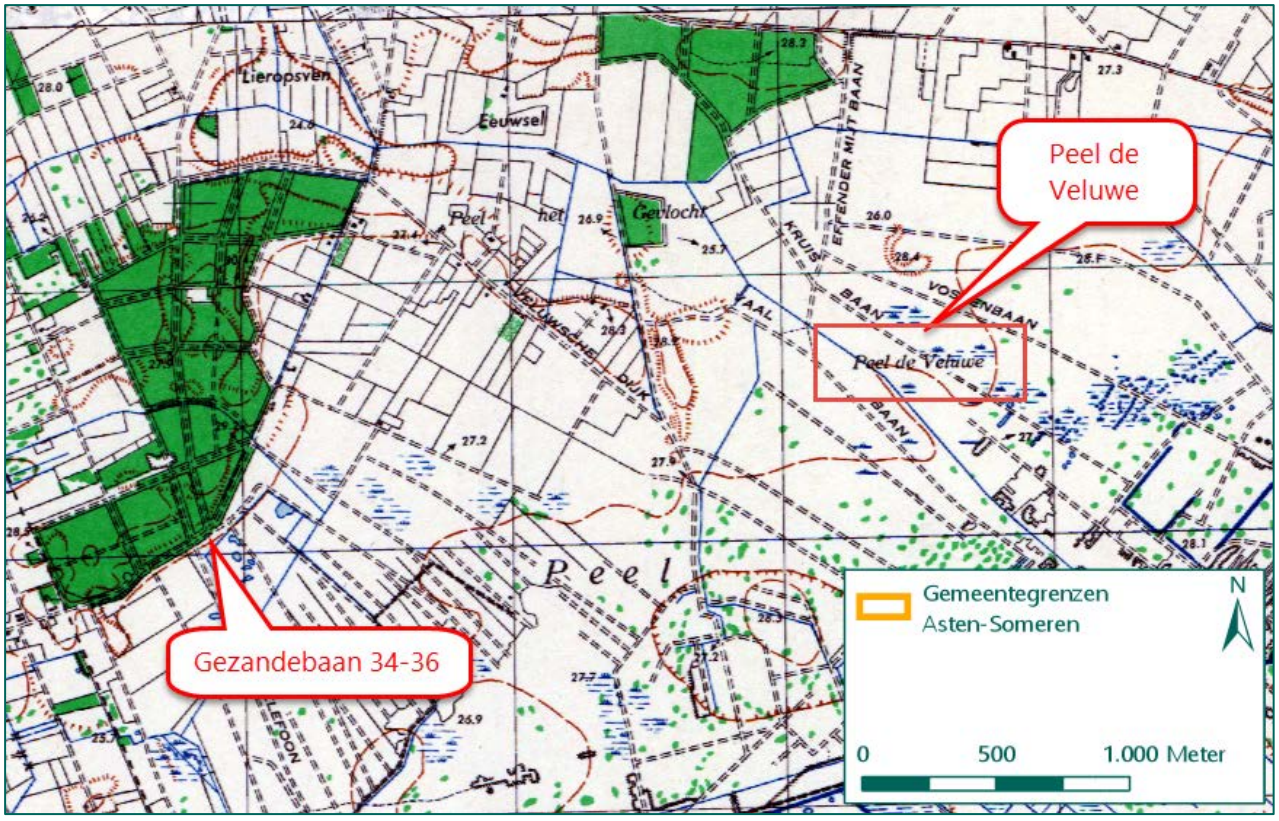
<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van de vliegtuigcrash in de nacht van 12 op 13 mei 1943 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend te gemeente Asten.

21 Het betreft hier een type staafbrandbom met een kleine explosieve lading die bij detonatie zorgt voor verspreiding van het termiet.

Naar aanleiding van neergekomen brandbommen in de gemeente Asten wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

10.4 BOMBARDEMENT EN VLIEGTUIGCRASH TE ASTEN, 21/22 JUNI 1943

In de literatuur zijn meldingen aangetroffen betreffende het neerstortten van een Avro Lancaster in de nacht van 21 op 22 juni 1943 in de Peel te Asten. Om 1.25 uur stortte een Lancaster van het 619 Squadron neer. Voor het toestel crashte, wierp het zijn bommenlast af boven de gemeente Asten. Hierbij raakte de boerderij van Karel van Bussel, wonende te Peel 12c [tussen Gezandebaan 34 en 36], zwaar beschadigd. Het toestel stortte in Peel de Veluwe, in Asten, neer. De zeven bemanningsleden kwamen allen om het leven.

Figuur 58: Gebiedsaanduiding van locatie waar bommen insloegen en de crashlocatie (Bron ondergrond: Kadaster).

In de gemeentearchieven zijn meer details aangetroffen met betrekking tot de bommenlast die in het bos en bij Gezandebaan 34-36 werd afgeworpen. Er werden, alvorens het toestel neerstortte, brisant- en brandbommen afgeworpen. In verschillende archiefstukken wordt vermeld dat rond 1.20 uur vier brisantbommen werden afgegooid. Eén bom ontplofte pas rond 5.00 uur. Eén van de bommen[22] kwam op 75 meter van de woning van Van Bussel terecht. De woning raakte totaal vernield, de nabijgelegen boerderijen te Peel 12a en -b raakte slechts gedeeltelijk beschadigd. In de akkers voor en achter de boerderij van Van Bussel, tot 1 km verder, werden enkele honderden brandbommen afgeworpen. De schade door de brandbommen was gering. De volgende dag kwam een ruimploeg de omgeving controleren. Ze ruimde drie fosforbrandbommen en begroeven deze tijdelijk op een veilige plaats. Van de locatie waar deze bommen tijdelijk werden geborgen is geen melding gemaakt, het staat tevens niet vermeld of de bommen na de oorlog geruimd zijn.

De ORB's van de Britse luchtmacht zijn geraadpleegd om te achterhalen wat de exacte bommenlast was van het toestel dat in de nacht van 21 op 22 juni 1943 neerstortte te Asten. Uit de ORB's blijkt dat het een toestel betreft van Bomber Bommand, 5 Group, 619 Squadron, dat met samen 704 andere toestellen

22 Het raadplegen van https://mavabu.jimdo.com/ wijst uit dat de bom die op 75 meter van de woning van Van Bussel ontplofte een 4.000 lbs 'Cookie' betrof.

uitvloog om doelen in Krefeld te bombarderen. Van Group 5 raakten drie toestellen vermist. Eén van de toestellen betrof het toestel dat neerkwam te Asten. De totale bommenlast van de vermiste toestellen staat in de ORB's genoteerd (zie Figuur 59). Vermoed wordt dat de drie vermiste Lancasters van Group 5 dezelfde hoeveelheid brisantbommen meedroegen. Er wordt daarom geconcludeerd dat elk toestel 1 x 4.000 lbs H.C. en 4 x 500 lbs M.C. met zich meedroegen. De hoeveelheid brandbommen per toestel is niet duidelijk. Het ene toestel droeg meer 30 lbs brandbommen mee, de andere meer 4 lbs brandbommen. De 30 lbs en 4 lbs brandbommen werden in Small Bomb Containers (SBC) vervoerd. De 30 lbs bommen konden per acht in een SBC vervoerd, de 4 lbs brandbommen werden per 90 in een SBC vervoerd.

3	3 x 4000 H.C. 12 x 500 M.C.	8.0	152 x 30 1890 x 4	These aircraft are MISSING.

Figuur 59: Informatie betreffende drie vermiste Lancasters van 5 Group (Bron: TNA AIR 14/2677).

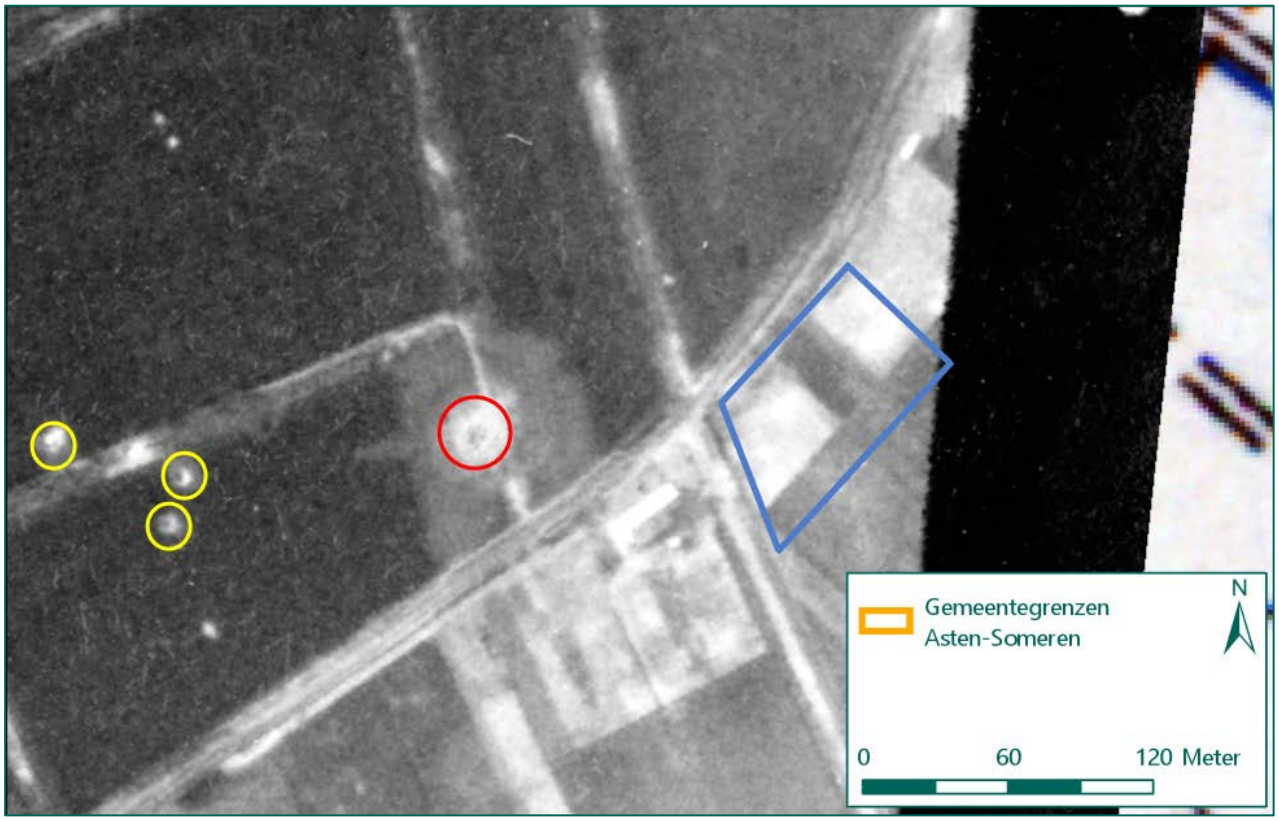
Uit de ORB's wordt geconcludeerd dat per toestel vijf brisantbommen, een assortiment aan 30 lbs en 4 lbs brandbommen werd meegedragen. In de literatuur en het archiefmateriaal wordt gesteld dat er slechts vier bommen neerkwamen. Luchtfoto's zijn geanalyseerd om te achterhalen waar het bombardement heeft plaatsgevonden en of er mogelijk bomkraters te zien zijn. Op een luchtfoto van 14 januari 1944 (zie Figuur 60) zijn twee kraters waarneembaar. Eén krater op ongeveer 100 meter afstand van de kavel waar de woning van Van Bussel op stond en op de kavel zelf. Daarnaast is in het nabijgelegen bosgebied een mogelijke bomkrater te zien (met paars aangegeven in onderstaand figuur).

Figuur 60: Kraters (rood) en een verstoring/ mogelijke krater (paars) zichtbaar nabij de woning van Van Bussel (gebiedsaanduiding met blauw) op een luchtfoto d.d. 14 januari 1944 (Bron: NCAP).

Naar aanleiding van de zichtbare verstoring (paars) op bovenstaande afbeelding is aanvullend een luchtfoto geraadpleegd van 24 mei 1944. Op deze luchtfoto, waarop verstoringen en kraters beter waarneembaar zijn vanwege een betere scherpte, zijn in het bosgebied duidelijk drie bomkraters waarneembaar. Aangezien in het geraadpleegde bronnenmateriaal geen aanwijzingen zijn aangetroffen van een bombardement op deze locatie tussen 22 juni 1943 en 24 mei 1944, wordt geconcludeerd dat de

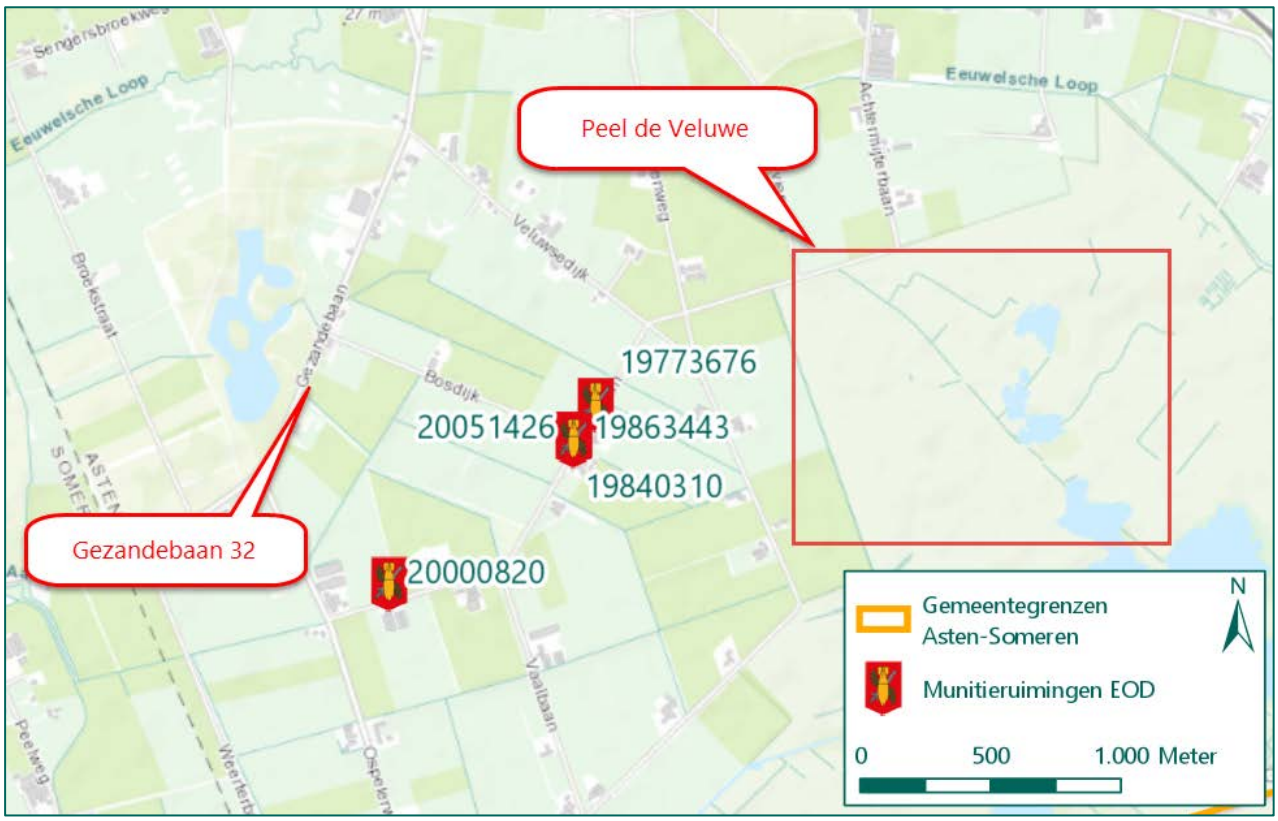
kraters veroorzaakt zijn door de afgeworpen bommen in de nacht van 21 op 22 juni 1943. De krater op het perceel van Van Bussel is op de luchtfoto van 24 mei 1944 reeds gedicht.

Figuur 61: Kraters (geel) zichtbaar nabij de woning van Van Bussel (gebiedsaanduiding met blauw) op een luchtfoto d.d. 24 mei 1944. Met rood is een krater weergegeven die tevens zichtbaar was op een luchtfoto d.d. 14 januari 1944 (Bron: NCAP).

In totaal zijn op de luchtfoto's van 14 januari 1944 en 24 mei 1944 vijf bomkraters waarneembaar, die veroorzaakt zijn door het bombardement in de nacht van 21 op 22 juni 1943. Uit de informatie uit de ORB's is reeds gebleken dat de neergestorte AVRO Lancaster één luchtdrukbom (4.000 lbs H.C.) en vier brisantbommen (500 lbs M.C.) tot zijn beschikking had. Aangezien alle bommen zijn gedetoneerd, wordt geconcludeerd dat geen NGE van afwerpmunitie van brisantbommen kunnen zijn achtergebleven.

In de gemeente Asten zijn na de oorlog op enkele plaatsen tussen de Gezandebaan 32 en de (indicatieve) crashlocatie brandbommen aangetroffen. Het betrof hier 30 lbs brandbommen die vermoedelijk waren afgeworpen door het toestel dat crashte in de nacht van 21 op 22 juni 1943. In Figuur 62 zijn in totaal vijf ruimingen van 30 lbs brandbommen, allen aan de Kruisbaan, weergegeven op de topografische kaart.

Figuur 62: EOD-ruimingen van 30 lbs brandbommen binnen de gemeente Asten (Bron ondergrond: ESRI).

Zoals reeds vermeld is in de gemeentearchieven melding aangetroffen van het ruimen van enkele brandbommen direct na het bombardement. Drie brandbommen werden intact aangetroffen en tijdelijk begraven. Het is niet bekend of de bommen later nog geruimd zijn. Er wordt echter niet verwacht dat de bovengenoemde ruimingen aan de Kruisbaan 8 (MORA 19840310, 19863443 en 20051426) verband houden met de tijdelijk opslag die vermeld staat in de gemeentearchieven. De reden hiervoor is dat de EOD bij elke ruiming slechts één bom aantrof. Omdat de EOD meerdere keren is uitgerukt om bommen te ruimen aan de Kruisbaan wordt verwacht dat de bommen verspreid over het land behorende tot Kruisbaan 8 zijn aangetroffen. Omdat niet bekend is op welke exacte locaties aan de Kruisbaan 2, 8 en 10 30 lbs brandbommen zijn aangetroffen kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend. Er is te summiere informatie beschikbaar over de locaties waar brandbommen zijn neergekomen in de nacht van 21 op 22 juni 1943. Voor de afbakening van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van afgeworpen (staaf)brandbommen dient informatie beschikbaar te zijn met betrekking tot de specifieke inslaglocaties. Aangezien dit niet kan worden bepaald aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal, kan geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Naar aanleiding van de vliegtuigcrash kan tevens geen NGE-Risicogebied worden afgebakend. In de literatuur zijn slechts globale locatieaanduidingen aangetroffen die verband houden met de crash van de AVRO Lancaster in de nacht van 21 op 22 juni 1943. Er wordt in de literatuur slechts gesproken over een crash in de Peel de Veluwe. In het over geraadpleegde bronnenmateriaal wordt de crashlocatie niet verder toegelicht. Ook op basis van luchtfotoanalyse kan de crashlocatie niet verder gespecificeerd worden. Omdat Peel de Veluwe een groot gebied betreft, kan op basis van de melding van de vliegtuigcrash geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het afwerpen van brisantbommen aan de Gezandebaan in Asten in de nacht van 21 op 22 juni 1944 wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend omdat alle bommen gedetoneerd zijn.

Naar aanleiding van het afwerpen van brandbommen kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend, omdat niet bekend is waar de bommen precies zijn neergekomen.
Naar aanleiding van de crash van de AVRO Lancaster kan tevens geen NGE-Risicogebied worden afgebakend omdat de exacte crashlocatie niet bekend is.

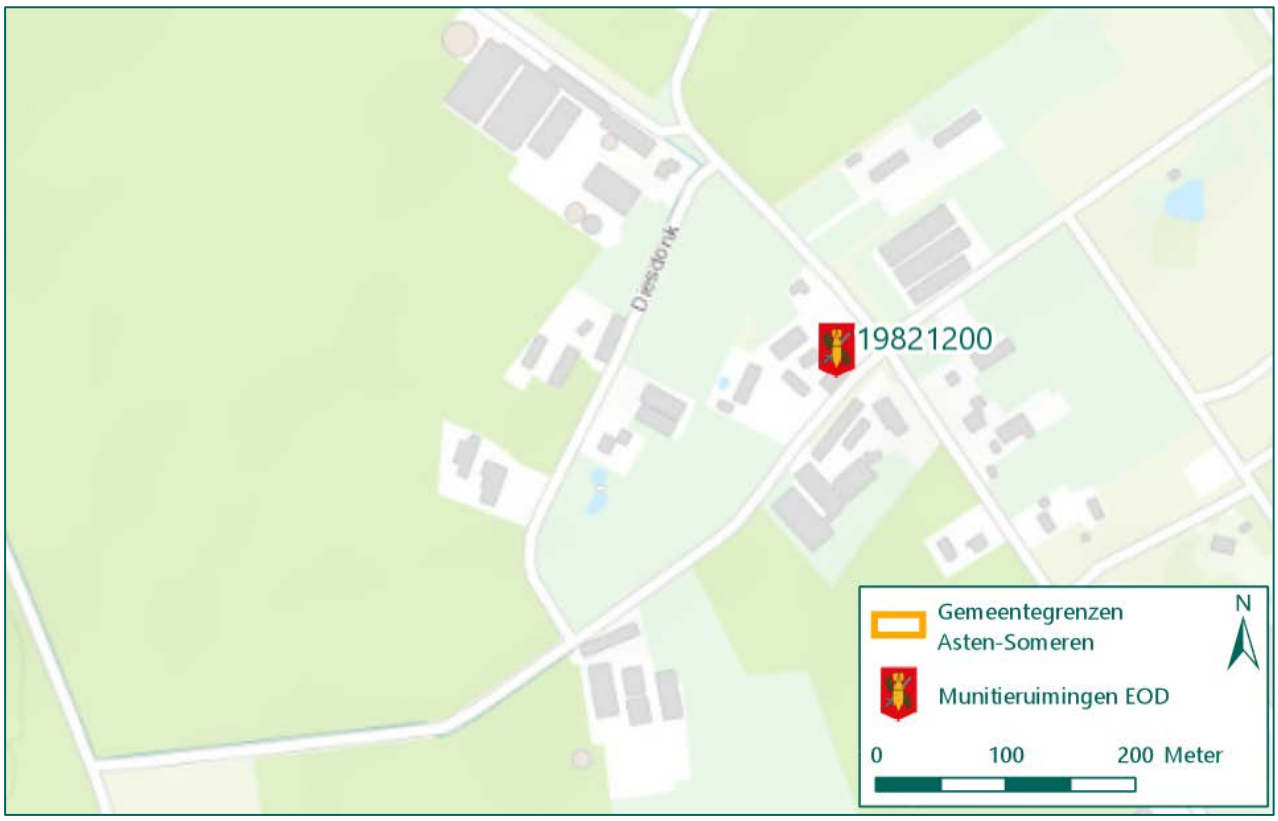
10.5 BRANDBOMMEN TE DIESDONK, ASTEN, 28/29 JUNI 1943

In het geraadpleegde archiefmateriaal is een melding aangetroffen van het neerkomen van meerdere brandbommen in de gemeente Asten in de nacht van 28 op 29 juni 1943. Omstreeks 2.30 uur wierp een toestel 31 brandbommen af in het buurtschap Diesdonk. Het bombardement leidde tot grote schade bij twee woningen alhier. Diesdonk 15 [nooit opnieuw opgebouwd, gelegen nabij het huidige Diesdonk 28] brandde volledig uit. Ook de woning van H. Mennen [het huidige Diesdonk 28] raakte ook beschadigd. In onderstaand figuur is de locatie aangeduid waar in de nacht van 28 op 29 juni 1943 bommen neerkwamen.

Figuur 63: Locaties waar schade door brandbommen werd aangericht in de nacht van 28 op 29 juni 1943 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

In de gemeentearchieven werd tevens melding gemaakt van het inslaan van een bom die niet tot ontploffing kwam. De exacte locatie van deze blindganger werd niet vermeld, alleen dat de bom op 1,5 meter diepte in de bodem terecht is gekomen. In de munitieruimingen van de EOD is een melding uit 1982 (MORA 19821200) aangetroffen van het ruimen van een 30 lbs brandbom te Diesdonk 26. Het betreft vermoedelijk de brandbom die tijdens het bombardement als blindganger in de bodem is achtergebleven. In Figuur 64 is de locatie van de geruimde blindganger weergegeven op de huidige topografische kaart.

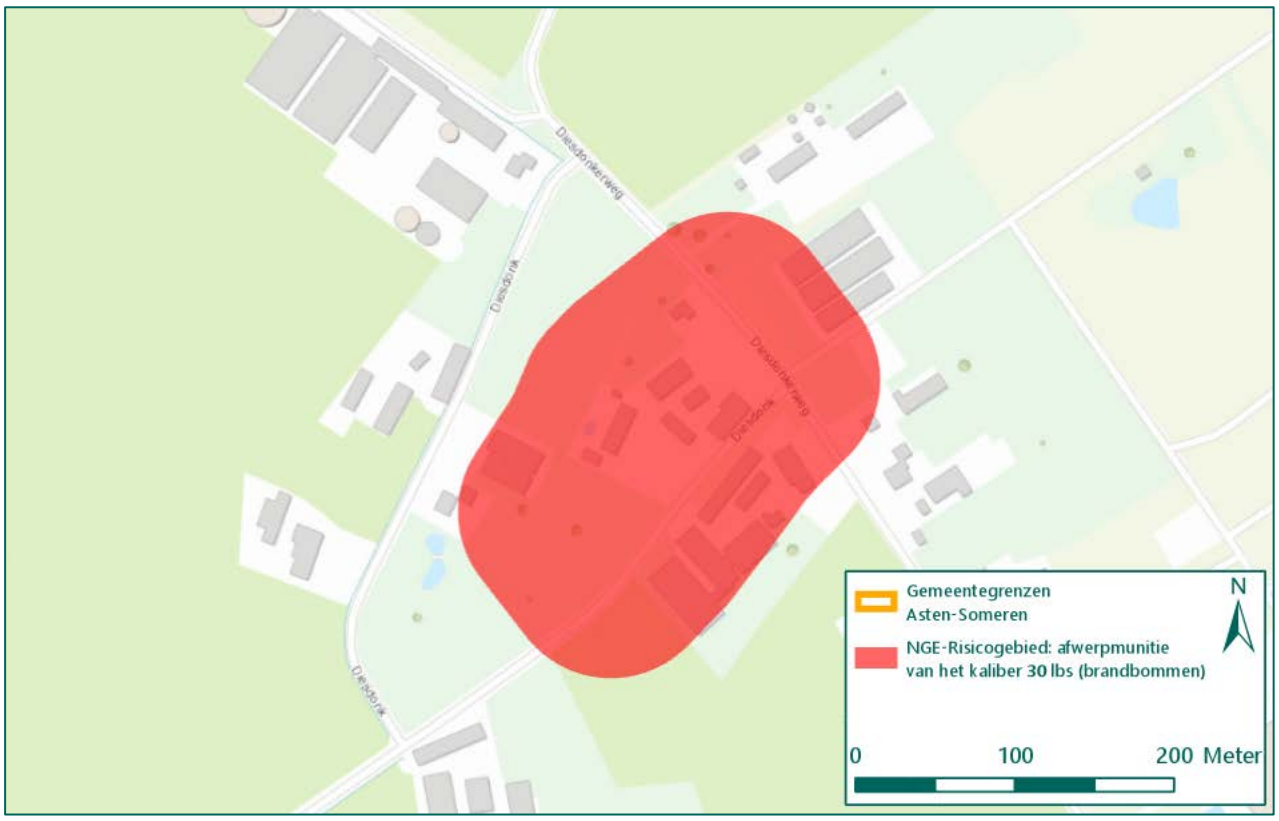

Figuur 64: Locatie van een door de EOD geruimde 30 lbs brandbom te Diesdonk (Bron ondergrond: ESRI).

In de ORB's van de Britse luchtmacht is gezocht naar informatie betreffende het toestel dat de bommenlast in de nacht van 28 op 29 juni 1943 afwierp boven Diesdonk. Het raadplegen van deze bronnen wijst erop dat er door Bomber Command deze nacht bombardementen op Keulen en Hamburg uitvoerden. In totaal vlogen 608 toestellen uit naar Keulen. Asten lag op de vliegroute deze avond. Het is echter onbekend welk toestel de bommenlast afwierp, het is verder ook onduidelijk wat de totale bommenlast was die werd afgeworpen boven Diesdonk. Bekend is wel dat 30 lbs brandbommen werden vervoerd in Small Bomb Containers (SBC) en op het moment van afwerpen gelijktijdig het vliegtuig verlieten. In een SBC zaten over het algemeen 8 x 30 lbs brandbommen. Omdat in de archiefmeldingen melding wordt gemaakt van het afwerpen van 31 bommen, wordt daarom verwacht dat er ten minsten één brandbom onvermeld is gebleven en mogelijk als blindganger in de grond is achtergebleven.

Naar aanmelding van het bombardement te Diesdonk wordt een NGE-Risicogebied afgebakend. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een bombardement waarbij enkel 30 lbs brandbommen worden afgeworpen. Er wordt daarom situationeel een NGE-Risicogebied afgebakend. De afbakening vindt plaats op basis van het meten van de maximaal (bekende) afstand tussen twee ingeslagen brandbommen. Het betreft hier de inslag van bommen die neerkwamen aan de Diesdonk 15 en Diesdonk 28. De panden lagen 50 meter van elkaar verwijderd. Er wordt daarom een NGE-Risicogebied van 50 meter, met daarbij opgeteld 15 meter cartografische onnauwkeurigheid[23], rondom de getroffen panden (Diensdonk 15 en 28) en Diesdonk 26 (waar een 30 lbs brandbom werd geruimd door de EOD) geprojecteerd waarbinnen één of meerdere 30 lbs brandbommen worden verwacht.

23 Deze onnauwkeurigheid wordt aangehouden omdat het pand Diesdonk 15 niet meer bestaat en enkel kan worden afgemeten van een historische kaart die is ingepast op de huidige topografische kaart (zie 3.2.2).

Figuur 65: NGE-Risicogebied naar aanleiding van bombardement met 30 lbs brandbommen in de nacht van 28 op 29 juni 1943 te Diesdonk (Bron ondergrond: ESRI)

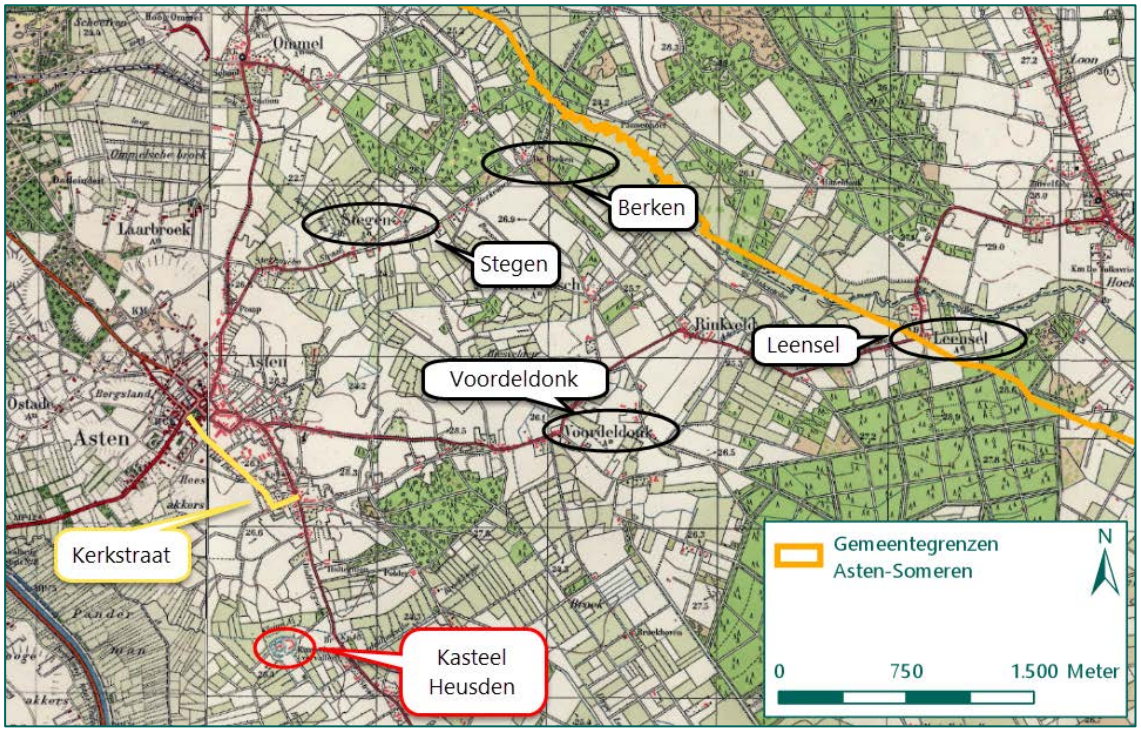
Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement te Diesdonk, uitgevoerd in de nacht van 28 op 29 juni 1943, wordt een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen één of meerdere 30 lbs brandbommen aangetroffen kunnen worden.

10.6 BOMBARDEMENT EN VLIEGTUIGCRASH TE ASTEN, 22/23 AUGUSTUS 1943

Uit de literatuur (zie bijlage 2) blijkt dat in de nacht van 22 op 23 augustus 1943 462 Engelse bommenwerpers werden uitgestuurd voor een aanval op de Duitse stad Leverkusen. Die nacht stortte een Engelse Avro Lancaster bommenwerper van 103 Squadron, van Bomber Command, omstreeks 1.43 uur neer nabij het kasteel in het gehucht Heusden (Asten). De bommenwerper werd neergeschoten na een luchtgevecht met een Duitse nachtjager.

In een rapport van de Luchtbeschermingsdienst uit het gemeentearchief van Asten (zie bijlage 3, o.a. RHCE: Toegang 13030, Inventaris 27/10 en 78/11) wordt ook melding gemaakt van de crash. Er wordt bevestigd dat omstreeks 01.45 uur een Engels vliegtuig neerstortte na een luchtgevecht. Het toestel kwam brandend neer in een weide op ca. 150 meter ten noordwesten van het kasteel in Asten. Verder blijkt uit archiefstukken (zie bijlage 3) dat in omliggende gehuchten bij Asten brandbommen zijn neergekomen. Zo kwamen omstreeks 1.35 uur in de gehuchten Voordeldonk en Stegen brandbommen neer. Tevens werd melding gemaakt van het neerkomen van brandbommen in de gehuchten Leensel en Berken. De afgeworpen brandbommen leidden niet tot schade. Op een akker op circa 200 meter ten noorden van de Kerkstraat in Asten zijn die avond vier mitrailleurs met munitie aangetroffen. In Figuur 66 is de crashlocatie, nabij kasteel Heusden, indicatief aangeduid met rood, de Kerkstraat is met geel aangeduid en de gehuchten waar meldingen werden gemaakt van brandbommen zijn met zwart aangeduid.

Figuur 66: Crashlocatie nabij kasteel Asten (rood) Kerkstraat (geel) en de gehuchten Voordeldonk, Stegen, Leensel en Berken (zwart) op een kaart van 1943 (Bron: Topotijdreis).

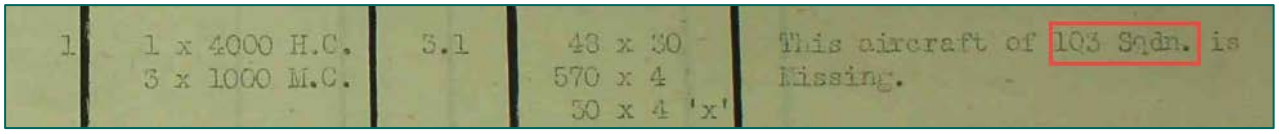
Er is gepoogd te achterhalen waar het toestel precies neerstortte. De literatuur en het archiefmateriaal bieden slechts locatieaanduidingen van het neergekomen toestel. Luchtfotoanalyse biedt tevens geen aanvullende informatie, omdat er geen luchtfoto's beschikbaar zijn gebleken van kort na het neerstorten van het toestel. Allerlaatst is het Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN) geraadpleegd. Het AHN kan verstoringen aan het grondoppervlak, mits relatief ongeroerd, aan het licht brengen. Op overzichten van het AHN zijn echter geen noemenswaardige verstoringen nabij Kasteel Heusden zichtbaar (zie Figuur 67).

Figuur 67: Het gebied rondom Kasteel Heusden (rood) op een overzicht van het AHN (Bron ondergrond: AHN3 50cm maaiveld - Hillshade).

Omdat niet duidelijk is waar het toestel in de nacht van 22 op 23 augustus 1943 neerstortte kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

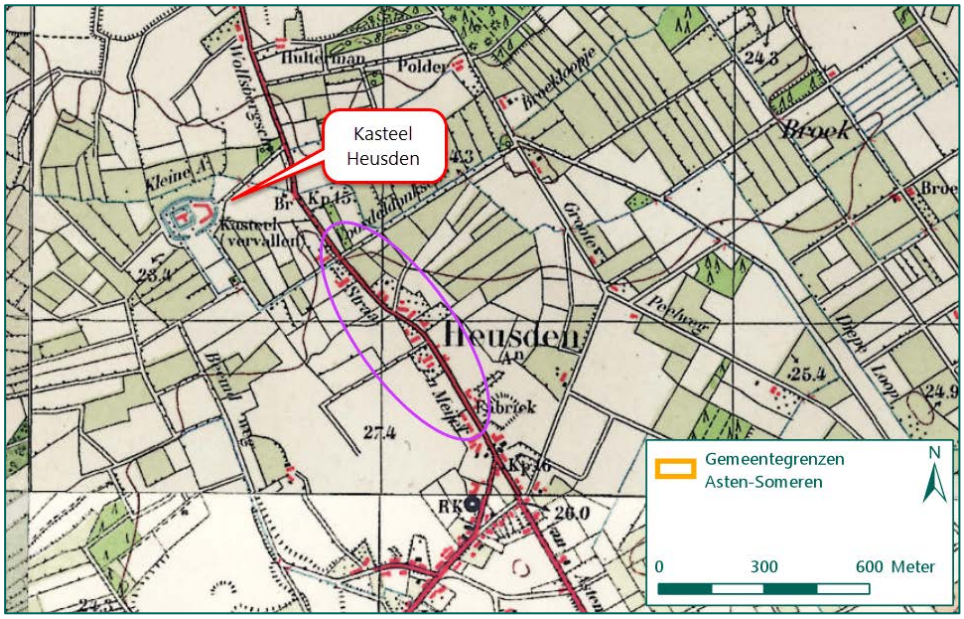
Aan de hand van de Operation Record Books (ORB's) van de Britse luchtmacht is getracht te achterhalen welk toestel zijn bommenlast heeft afgeworpen alvorens het neerstortte. De ORB's bevestigen dat deze nacht 462 bommenwerpers uitvlogen om Leverkusen te bombarderen. Eén Lancaster van 103 Squadron keerde niet terug van dit bombardement. Geconcludeerd wordt dat dit toestel bij Kasteel Heusden neerstortte. Omdat het toestel niet terugkeerde, wordt in de ORB's geen verdere melding gemaakt van een noodafworp. Wel is de bommenlast achterhaald, zie Figuur 68.

Figuur 68: Bommenlast van het bij Kasteel Heusden neergekomen toestel van 103 Squadron (TNA: AIR 14/2677).

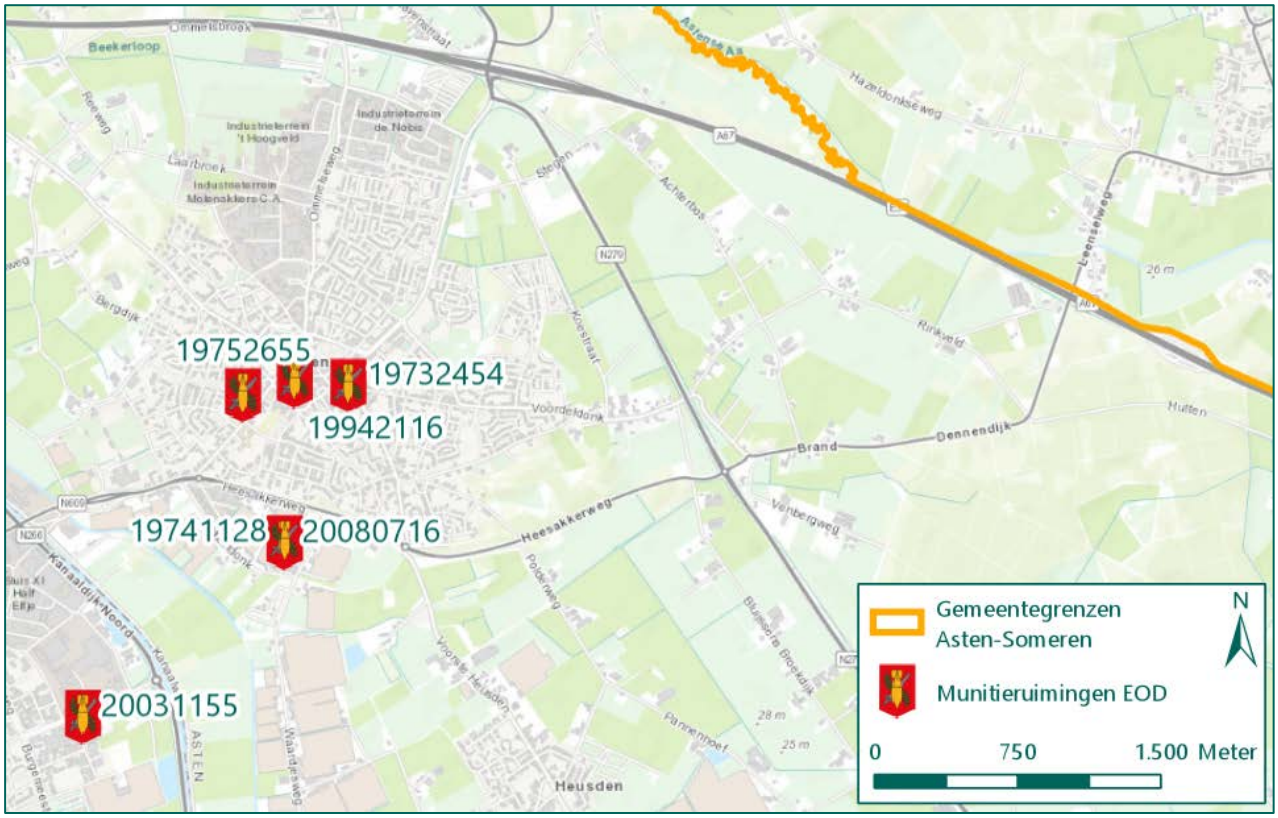
Het toestel van 103 Squadron had een bommenlast van één luchtdrukbom 4.000 lbs H.E. en drie brisantbommen 1.000 lbs M.C. en 48 x 30 lbs, 570 x 4 lbs en 30 x 4 lbs type 'X' brandbommen. Vermoedelijk werd het toestel getroffen door luchtafweergeschut of door een Duits jachtvliegtuig voor het zijn doel kon bereiken. Een rapport uit Inventaris 82c van het Departement van Justitie (zie bijlage 3) bevestigt dat op 23 augustus 1943 omstreeks 01.30 uur in de ochtend een Engels vliegtuig brandend is neergestort in de velden bij het kasteel in Asten. Hierbij is geen noemenswaardige schade ontstaan aan weiland of gebouwen. Er wordt daarom niet verwacht dat de bommenlast nog aan boord van het toestel was. Van het afwerpen van brisantbommen binnen de gemeente Asten is op deze datum geen melding aangetroffen in het geraadpleegde bronnenmateriaal.

Inventaris 79/1 van het gemeentearchief Asten bevat meldingen van geruimde NGE in Asten. Een lijst in de inventaris meldt in januari 1945 het aantreffen van 22 bommen op ca. 200 meter van het Woonhuis Voorste Heusden 4 (buurtschap Voorste Heusden is weergegeven in Figuur 69). Het is echter niet bekend of het brandbommen betreft. Verder ligt de melding op ca. 400 meter ten zuidoosten van de crashlocatie. Tot slot is het bekend dat Engelse mortiergranaten ook werden aangeduid met de term "bomb". Deze factoren in rekening gebracht, lijkt het niet waarschijnlijk dat de 22 aangetroffen bommen zijn veroorzaakt door de neergestorte Lancaster.

Figuur 69: Buurtschap Voorste Heusden (paars) op een kaart van 1943 (Bron: Topotijdreis).

Na de oorlog zijn in de omgeving van de crashlocatie en de verdere gemeente Asten en Someren nog (resten van) brandbommen aangetroffen. De EOD (zie bijlage 5) heeft in Asten en Someren op meerdere plaatsen 4 lbs en 30 lbs brandbommen geruimd (zie Figuur 70).

Figuur 70: Munitieruimingen door de EOD (Bron: EOD).

Door de EOD werden slechts enkele (delen van) 4 lbs staafbrandbommen in de gemeente Asten en Someren aangetroffen. Daarnaast zijn 30 lbs brandbommen en niet gespecificeerde brandbommen aangetroffen. Op basis van meldingen uit de literatuur, gemeentearchieven en EOD is geen duidelijk inslagen patroon van neergekomen brandbommen te herkennen. Er kan daarom op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal betreffende het neerkomen van brandbommen binnen de gemeente Asten geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

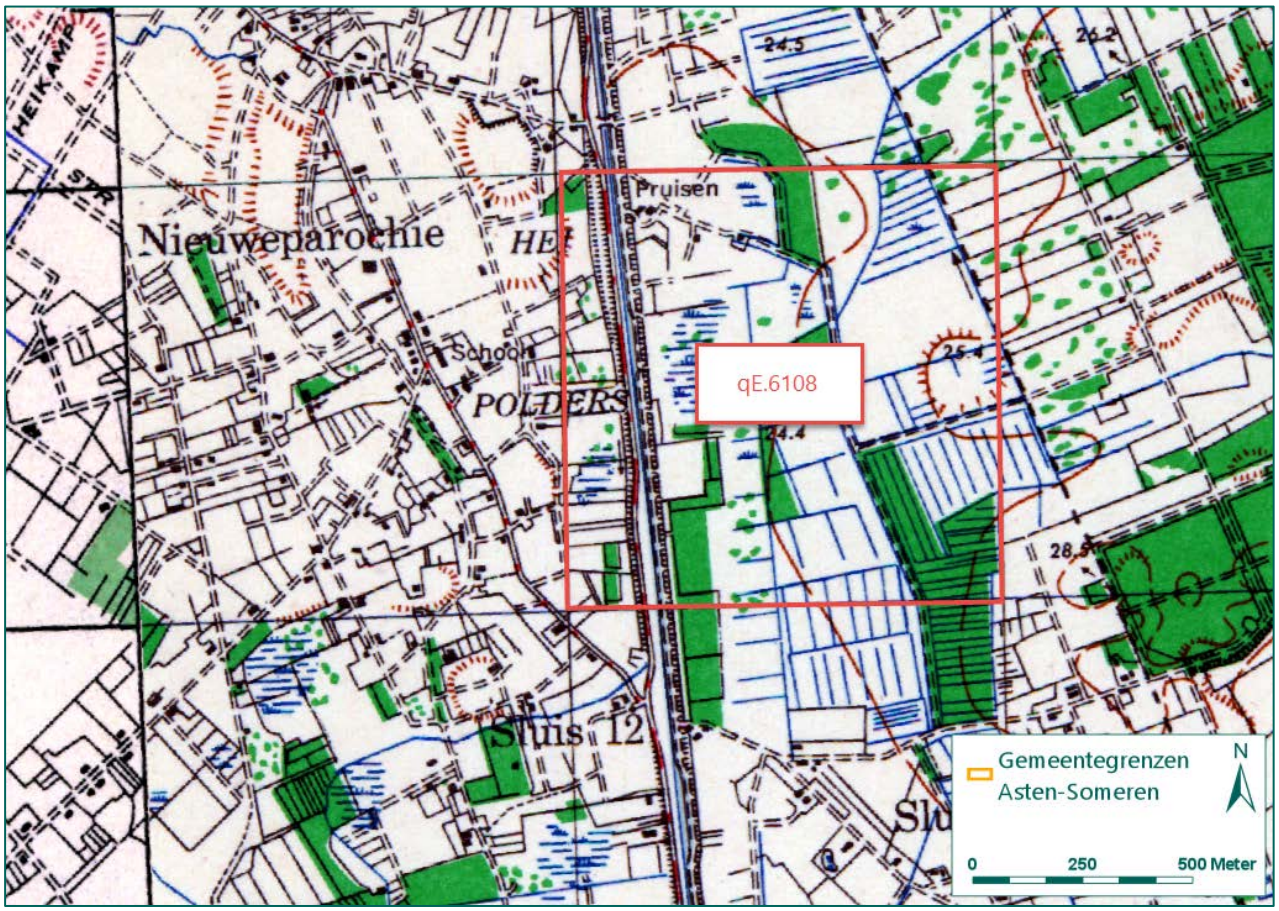
<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van de noodafworp van brandbommen in de nacht van 22 op 23 augustus 1943 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend. Naar aanleiding van de vliegtuigcrash nabij Kasteel Heusden kan tevens geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

11 ANALYSE BOMBARDEMENTEN/LUCHTAANVALLEN 1944

De meeste geallieerde bombardementen die in 1944 plaatsvonden binnen de gemeenten Asten en Someren vonden plaats ter voorbereiding op de bevrijding. In september – november 1944 vonden grondgevechten plaats in de gemeente Asten en Someren (zie hoofdstukken 14, 15 en 16). Deze gevechten werden ondersteund en soms voorafgegaan door geallieerden. Daarnaast hebben ook Duitse bombardementen plaatsgevonden om de geallieerde opmars te vertragen. In dit hoofdstuk wordt de informatie uit het geraadpleegde bronnenmateriaal omtrent de luchtaanvallen van 1944 geanalyseerd en wordt bepaald of het afbakenen van NGE-Risicogebieden noodzakelijk is.

11.1 LUCHTAANVALLEN TE ZUID-WILLEMSVAART, 5/6 SEPTEMBER 1944

In de nacht van 5 op 6 september 1944 werden drie à vier Duitse voertuigen aangevallen door een Engelse Mosquito jachtbommenwerper. Hierbij werden boordmitrailleurs en –kanonnen ingezet. De exacte aanvalsdoelen zijn niet verder gespecificeerd. Uit de ORB's van het Second Tactical Air Force (zie bijlage 4) blijkt dat de transportdoelen werden aangevallen te kaartvierkant E.6108. In Figuur 71 is te zien dat het gemelde kaartvierkant nabij Sluis XII gelegen is.

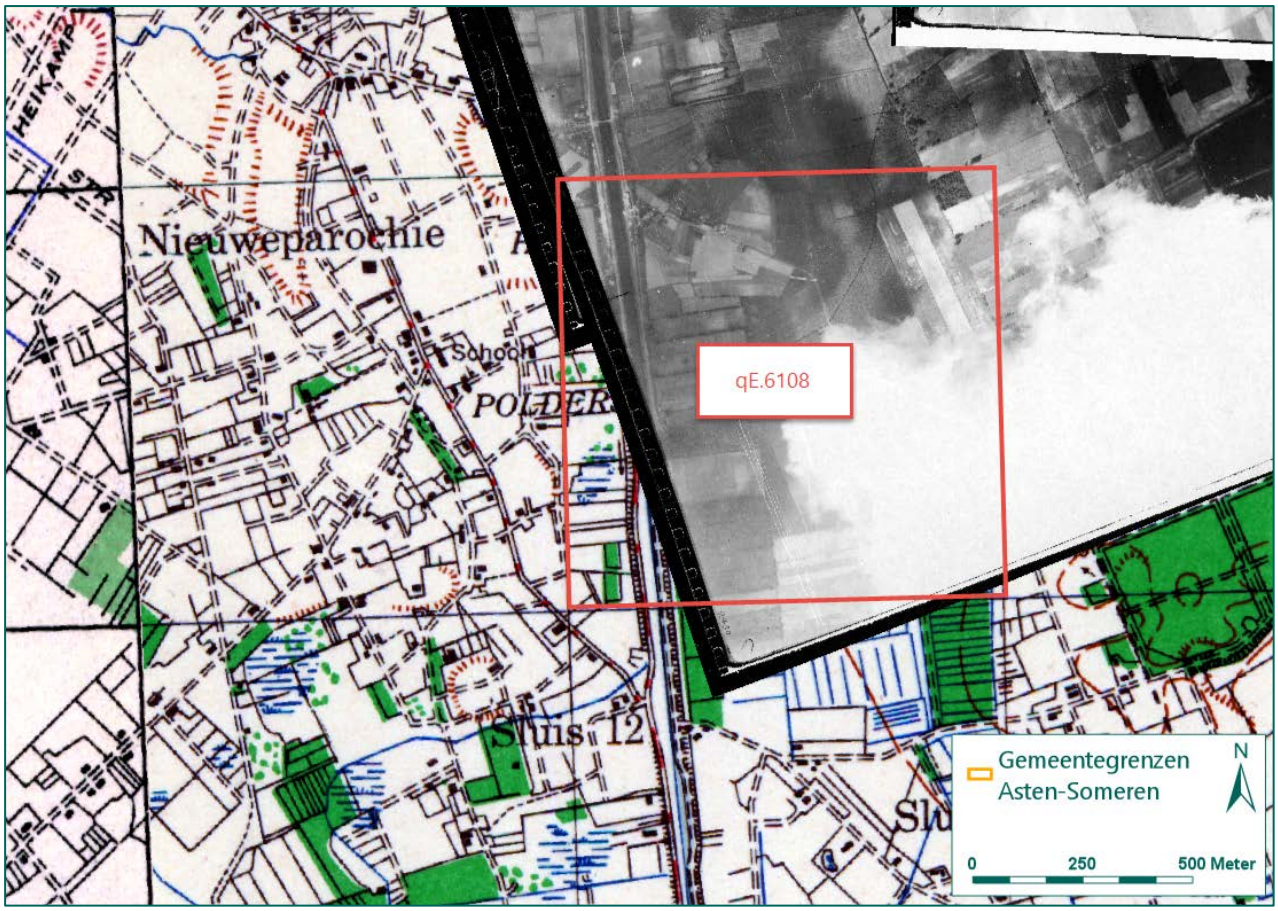
Figuur 71: Kaartvierkant E.6108 op de geallieerde stafkaart (Bron ondergrond: Kadaster).

Het boek *En nooit was het stil* (zie bijlage 3) meldt dat in de nacht van 5 op 6 september 1944 twaalf Mosquito's in Nederland geopereerden. In de geraadpleegde archieven zijn geen meldingen aangetroffen van aanvallen op transportdoelen, nog op het land, nog op het water. Ook meldingen van schade zijn niet aangetroffen.

Ter aanvulling op de ORB van Second Tactical Air Force zijn de gegevens van de lagere niveaus 138 Wing, 305 Squadron en 613 Squadron geraadpleegd. Hierin zijn geen verwijzingen aangetroffen naar het

betreffende kaartvierkant. De lagere niveaus bevatten doorgaans meer gedetailleerde informatie dan het niveau van het luchtleger. Omdat het kaartvierkant enkel op het hogere niveau wordt gemeld, is dit mogelijk foutief overgenomen.

Het is niet bekend op welke exacte locatie het vijandelijk transport werd aangevallen. Op een luchtfoto van 11 september 1944 is een deel van het kaartvierkant E.6108 zichtbaar. Een deel van de watergang binnen kaartvierkant E.6108 is zichtbaar op deze luchtfoto. Niet alle wegen binnen dit kaartvierkant zijn op de luchtfoto zichtbaar vanwege een wolkendek. Sporen naar aanleiding van een aanval met boordwapens zijn niet zichtbaar op deze luchtfoto. Omdat niet bekend is waar precies de aanval heeft plaatsgevonden en omdat de aanval mogelijk niet heeft plaatsgevonden binnen kaartvierkant E.6108, wordt ter plaatse van de gemeenten Asten en Someren geen NGE-Risicogebied afgebakend.

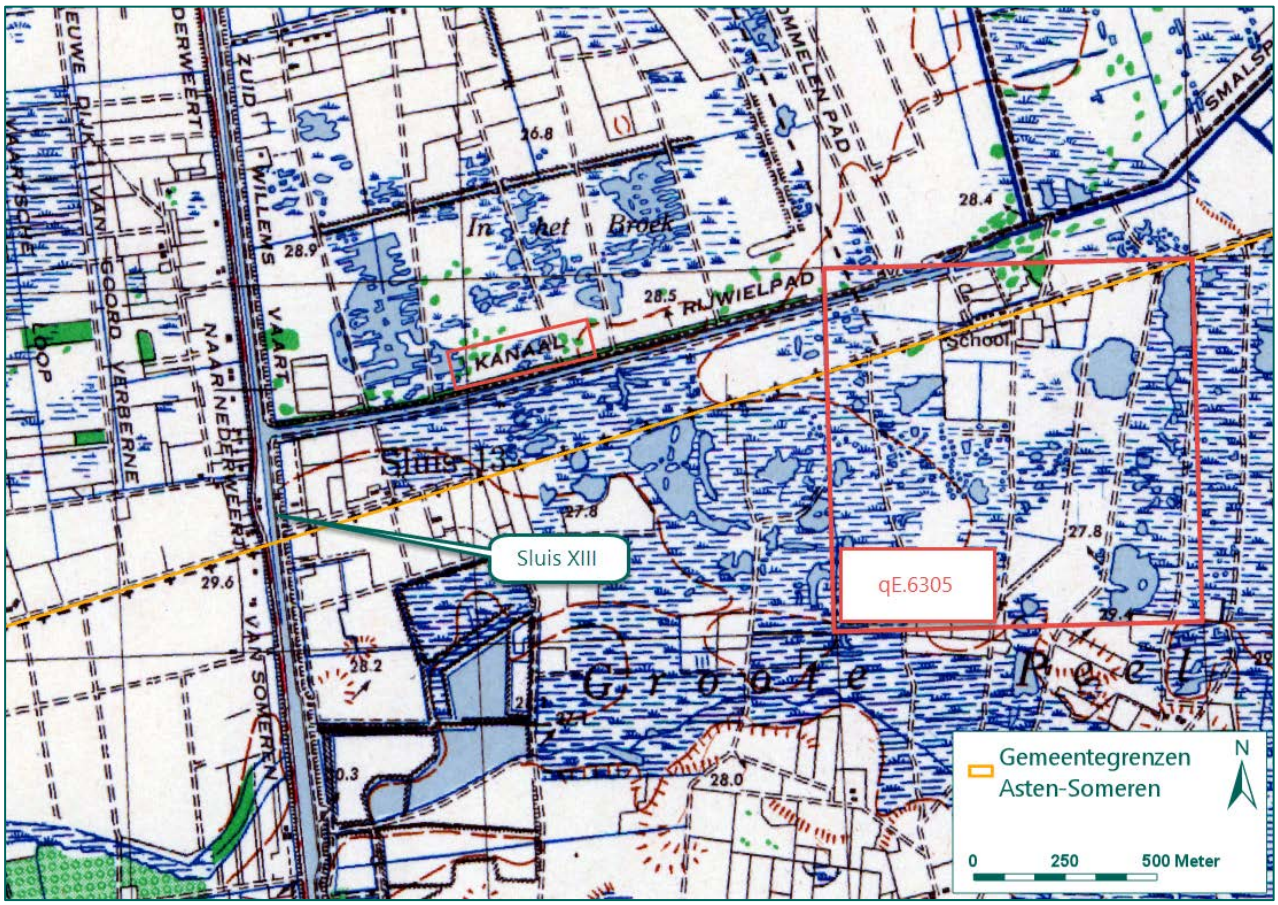
Figuur 72: Luchtfoto ter plaatse van kaartvierkant E.6108 d.d. 11 september 1944 (Bron: NCAP).

Conclusie

Naar aanleiding van de beschieting in de nacht van 5 op 6 september 1944 wordt te gemeenten Asten en Someren geen NGE-Risicogebied afgebakend.

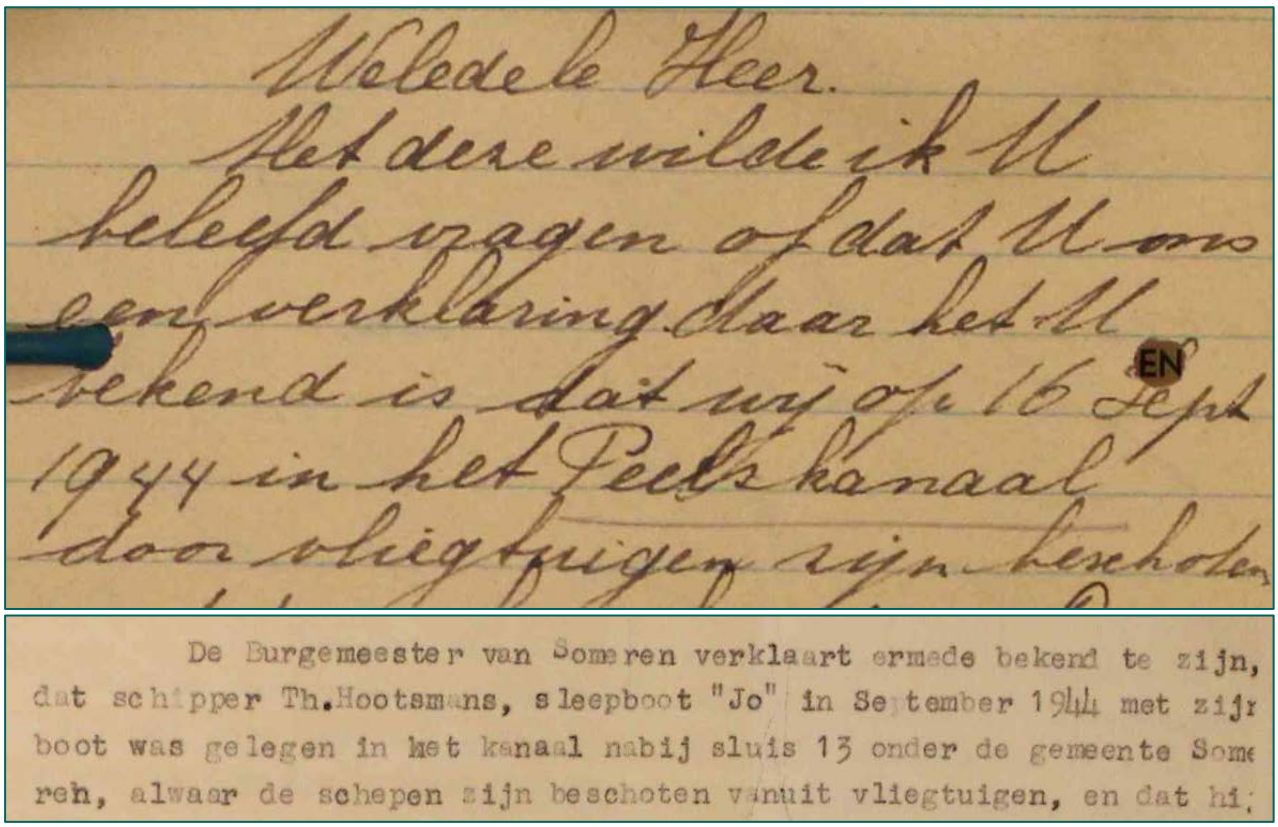
11.2 LUCHTAANVALLEN OP SLEEPBOTEN IN ASTEN, 16 SEPTEMBER 1944

In de middag van 16 september 1944 voerden negen Typhoons van Second Tactical Airforce doelen in Nederland aan. In de ORB's van Second Tactical Air Force HQ wordt melding gedaan van aanvallen van doelen tussen Tilburg en Eindhoven, ook werden twee kleine sleepboten beschadigd te kaartvierkant E.6305. Ter aanvulling zijn tevens van de lagere niveaus, 143 Wing en 439 Squadron geraadpleegd. Hierin wordt ook vermeld dat twee Typhoons tussen 14.00 uur en 15.35 uur schepen te E.6305 aanvielen.

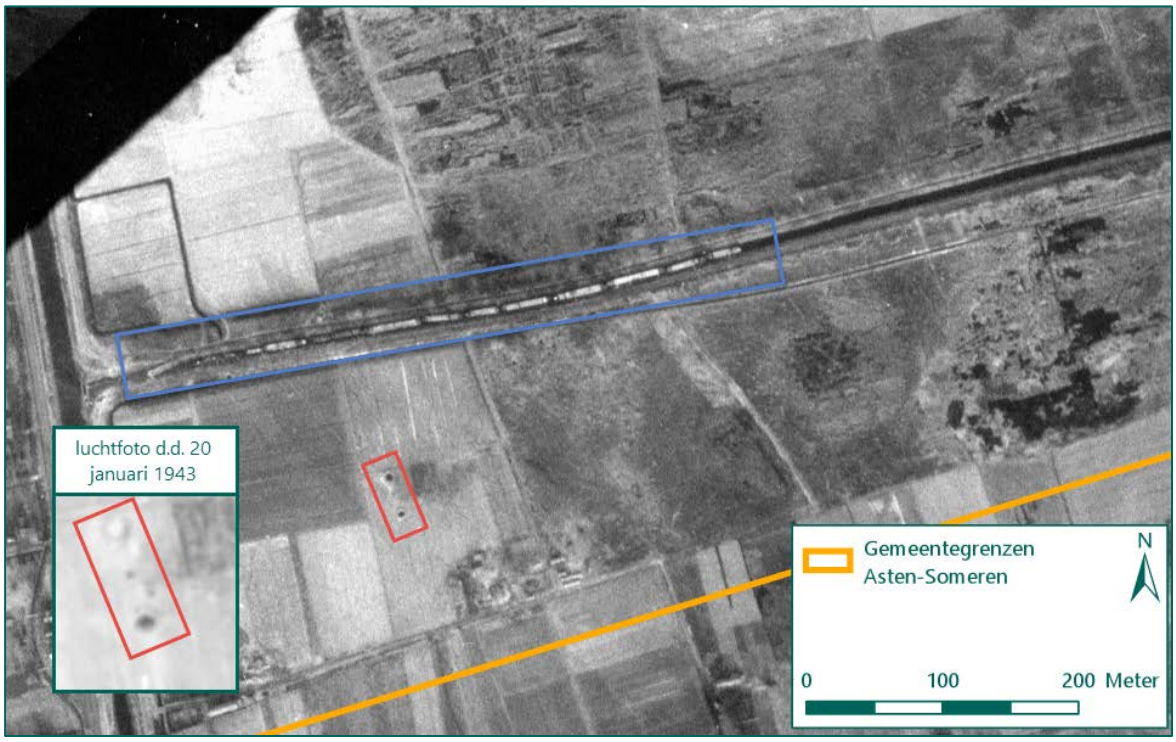
Figuur 73: Kaartvierkant E.6305, waarbinnen een aanval werd gemeld in de ORB's, en het kaartvierkant R.6105, waarbinnen Sluis XIII valt (Bron ondergrond: Kadaster).

De gemeentearchieven van Someren bevestigen aanvallen door geallieerde toestellen in september 1944 op doelen in een kanaal nabij Sluis XIII. Er zijn meerdere schademeldingen aangetroffen waarin schade aan boten wordt gemeld, in een der meldingen wordt specifiek vermeld dat de schade is aangericht op 16 september 1944 (zie Figuur 74). In de gemeentearchieven is geen exacte locatie vermeld, er staat slechts vermeld dat de boten in het Peelkanaal of in het kanaal nabij Sluis XIII lagen.

Figuur 74: Twee schademeldingen van 21 oktober 1945 en 17 november 1945, betreffende schade door een vliegtuigaanval boten liggende te Sluis XIII (Bron: RHCE: Toegang 13086, Inv 532).

Er is gepoogd de exacte locatie van de beschieting te achterhalen door middel van luchtfotoanalyse. Daarvoor is een luchtfoto van 25 december 1944 geanalyseerd.

Figuur 75: Luchtfoto van de in Figuur 73 aangeduidde omgeving van Sluis XIII d.d. 25 december 1944. Blauw omkaderd zijn boten zichtbaar, rood omkaderd zijn twee verstoringen (bron: NCAP).

Op de luchtfoto is zichtbaar (blauw omkaderd) dat in het zijkanaal, nabij Sluis XIII, meerdere boten liggen. Op een luchtfoto van 20 januari 1943 zijn op dezelfde locatie boten zichtbaar in het zijkanaal. Te kaartvierkant qE.6305 zijn geen boten zichtbaar. Vermoedelijk lagen de op 16 september 1944 beschoten boten op dezelfde positie als in december 1944, en dus niet te qE.6305. Hiervoor zijn echter geen harde bewijzen. Rood omkaderd is een verstoring te zien, omdat deze verstoring reeds op luchtfoto's van 20 januari 1943 zichtbaar was, wordt geconcludeerd dat deze geen verband houdt met de luchtaanval van 16 september 1944. Verdere effecten (schade en/of inslagen) van de beschietingen zijn op de luchtfoto tevens niet zichtbaar.

In de gemeentearchieven is slechts melding gemaakt van beschietingen door Typhoons. Omdat er in de ORB's tevens geen melding wordt gemaakt van de inzet van afwerpmunitie of raketten wordt verwacht dat er tijdens de aanval op schepen in het kanaal nabij Sluis XIII enkel gebruik is gemaakt de boordkanonnen. Typhoons beschikten over een 20 mm boordkanon. In het geval van een "strafing" (aanval met boordgeschut of boordmitrailleurs) worden de wapens al ruim van tevoren afgevuurd, waardoor niet bekend is wat de spreiding is.[24] Vanwege de mogelijke spreiding van de verschoten munitie bestaat niet alleen ter plaatse van de aangevallen doelwitten een verhoogde kans op achtergebleven munitie van het boordgeschut, maar mogelijk zijn de 20 mm granaten ook in de omgeving van de doelwitten terechtgekomen.

In de gemeentearchieven van Someren en Nederweert zijn enkele munitieruimingen aangetroffen waarin melding wordt gemaakt van de ruiming van (ongespecificeerde) granaten. Het valt daarom niet met zekerheid te zeggen of de aangetroffen munitie is achtergebleven als gevolg van de beschieting op 16 september 1944 of door andere oorlogshandelingen. Door de EOD zijn geen ruimingen uitgevoerd die mogelijk verband houden met de beschieting van de schepen.

Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen naar aanleiding van beschietingen met boordkanonnen. Zoals in paragraaf 3.3.7 aangegeven, is het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van luchtaanvallen met boordwapens slechts mogelijk als de exacte locatie van de aanval bekend is. Omdat dit niet het geval is bij deze luchtaanval kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van de beschieting met boordkanonnen van schepen in een kanaal nabij Sluis XIII kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

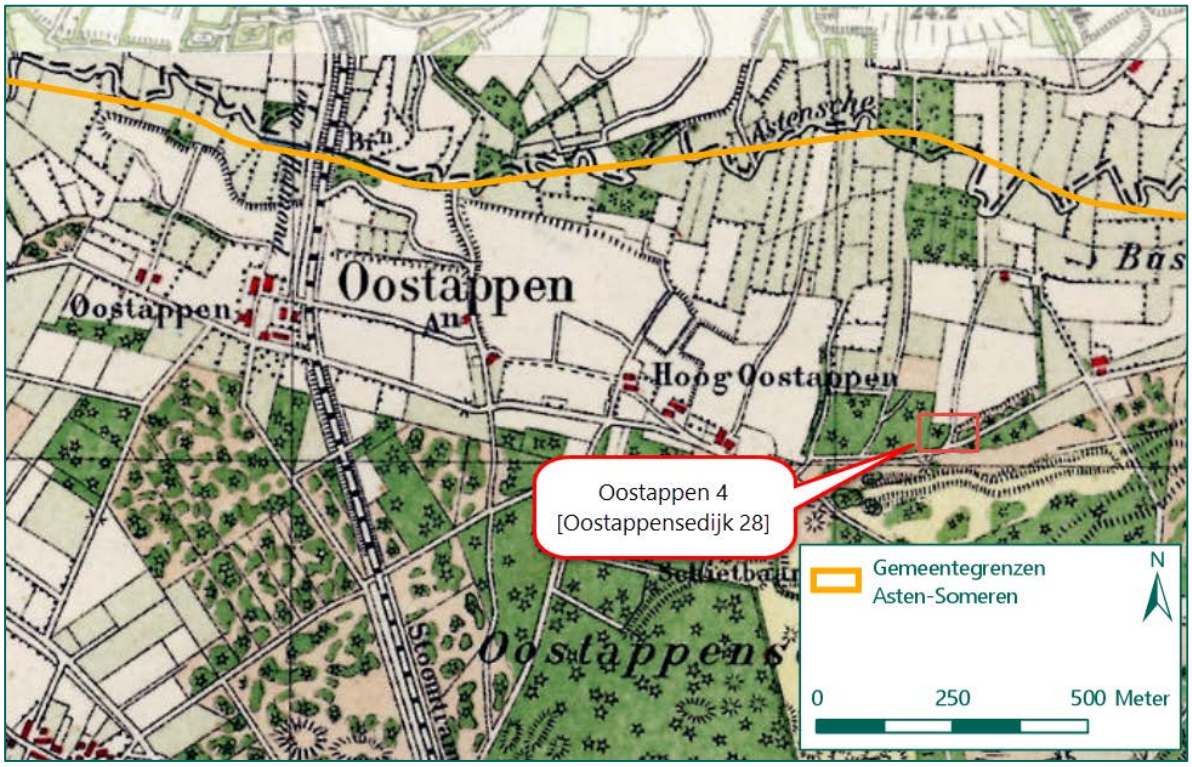
11.3 BOMBARDEMENTEN TE OOSTAPPEN, ASTEN, 6 OKTOBER 1944

In de literatuur is een melding aangetroffen betreffende het neerkomen van twee bommen op 6 oktober 1944 te Oostappen 4, in de gemeente Asten. Er werden twee bommen afgegooid, waarvan er één niet detoneerde en als blindganger in de grond terecht kwam. De exacte locatie waar de bommen neerkwamen werd niet vermeld. De gemeente Asten was op deze datum reeds bevrijd, er wordt daarom verwacht dat de bommen abusievelijk als noodworp afgeworpen werden.

In de ORB's van de Britse luchtmacht is gezocht naar bombardementsgegevens op 6 oktober 1944. Omdat niet bekend is of het bombardement overdag plaatsvond, of in de nacht van 5 op 6 oktober of 6 op 7 oktober is de analyse breed opgezet. Uit de ORB's van Bomber Command blijkt dat enkel doelen in Duitsland en op zee aangevallen werden. In de nacht van 5 op 6 oktober 1944 werden doelen in Saarbrücken, Berlijn, Frankfurt, vliegveld Handorf, Krefeld, een synthetische benzine fabriek te Dortmund, Brunsbuttlekoog. Gedurende 6 oktober 1944 werden de Duitse synthetische benzine fabriek te Beur-Scholven en Starkade (Holten) aangevallen. In de nacht van 6 op 7 oktober 1944 werden Dortmund, Ludwigshafen, Bremen, Berlijn en Saarbrücken gebombardeerd. De Second Tactical Airforce (2TAF) maakt wel meldingen van aanvallen in Nederland, maar ook hier worden geen aanvallen nabij of binnen Asten

24 Een film van aanvallen met boordwapens: https://www.youtube.com/watch?v=L1HrOu4SW8o.

gemeld. Het raadplegen van bombardementsgegevens biedt daarom geen aanvullende informatie met betrekking tot de neergekomen bommen te Oostappen.

Figuur 76: Ligging van Oostappen 4 [Oostappensedijk 28] en het buurtschap Oostappen (Bron ondergrond: Topotijdreis).

In meldingen uit het gemeentearchief en de archieven van de MMOD zijn meldingen aangetroffen van het aantreffen van meerdere splinterbommen te Oostappen 4 [de huidige Oostappensedijk 28]. Het staat niet vermeld welke hoeveelheid, type en kaliber bommen er geruimd werd. Het feit dat er over bommen wordt gesproken doet vermoeden dat er meerdere bommen werden aangetroffen. Deze broninformatie kan niet worden gekoppeld aan de melding van één blindganger na een bombardement op 6 oktober 1944. Verdere ruimingen van afwerpmunitie nabij Oostappen hebben niet plaatsgevonden

Omdat niet bekend is welk toestel/toestellen op 6 oktober 1944 een bombardement uitvoerde te Oostappen kan tevens niet achterhaald worden welke bommenlast werd afgeworpen. Dit in combinatie met het ontbreken van een exacte locatie waar het bombardement plaatsvond leidt ertoe dat er geen NGE-Risicogebied kan worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van de melding van het neerkomen van een blindganger te Oostappen als gevolg van een bombardement op 6 oktober 1944 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.
Naar aanleiding van de meldingen van het ruimen van drie splinterbommen te Oostappen kan tevens geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

11.4 DUITSE BOMBARDEMENTEN TE ASTEN EN SOMEREN, 28-31 OKTOBER 1944, 19 NOVEMBER 1944.

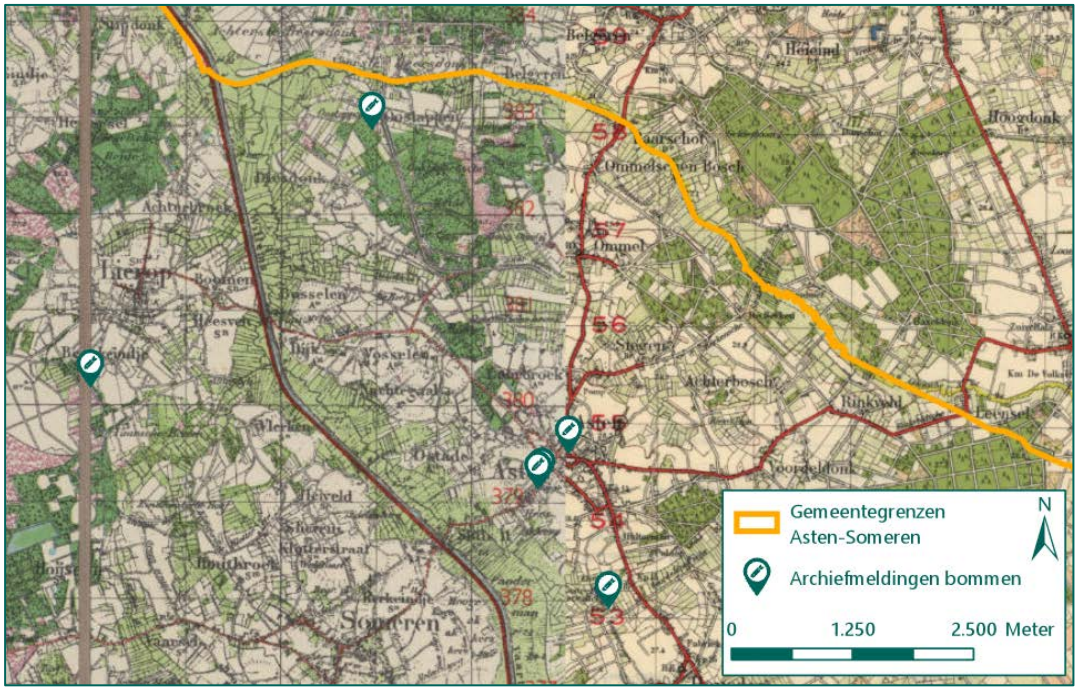
In de literatuur (zie bijlage 2) en het archiefmateriaal (zie bijlage 3 en 4) zijn meerdere meldingen aangetroffen betreffende enkele Duitse bombardementen eind oktober 1944 en op 19 november 1944. Het merendeel van de bombardementen vindt plaats als deel van de Duitse tegenaanval die op 27 oktober 1944 werd ingezet. Het is onduidelijk met welk doel de aanval van 19 november 1944 werd uitgevoerd. Ter

verduidelijking worden de verschillende bombardementen in een tabel uiteengezet om de bombardementen vervolgens verder te analyseren.

Datum	Algemene omschrijving
28 oktober 1944	Rond 19.00 uur voerden toestellen van de *Luftwaffe* een bombardement en beschieting van Asten uit. Hierbij werden bommen afgegooid op het vliegveldje te Ostade. Enkele Amerikaanse verkenningsvliegtuigen raakten beschadigd of verwoest. Een van de soldaten die aanwezig was op het vliegveld kwam te overlijden. Tevens kwamen bommen (anti-personeelsbommen) neer in Asten-dorp, wat enkele kinderen het leven kosten. Omdat enkele bommen niet ontploften konden de lichamen van de kinderen niet direct geborgen worden. Voor de ingang van het klooster kwamen tevens enkele bommen neer. Te Ommel kwamen twee koeien om he leven door het neerkomen van bommen.
29 oktober 1944	Rond 22.30 uur vlogen Duitse vliegtuigen wederom over Asten-dorp heen om bommen af te gooien. Enkele bommen kwamen neer in de Prinsbernhardstraat en op het gebouw van de Boerenbond. Te Dijk worden meldingen gemaakt van het neerkomen van bommen in de buurt.
30 oktober 1944	Melding van het neerkomen van bommen in Asten. Tevens raakten enkele personen gewond bij dit bombardement.
31 oktober 1944	Door middel van zware gevechten werden Slot en Liessel veroverd. Het veroverde Slot werd door de Duitse *Luftwaffe* gebombardeerd
19 november 1944	Tussen Sluis X en Sluis XI vond een bombardement plaats. De bommen kwamen neer aan de Kanaaldijk. Een burger die hier op dat moment fietste kwam om het leven

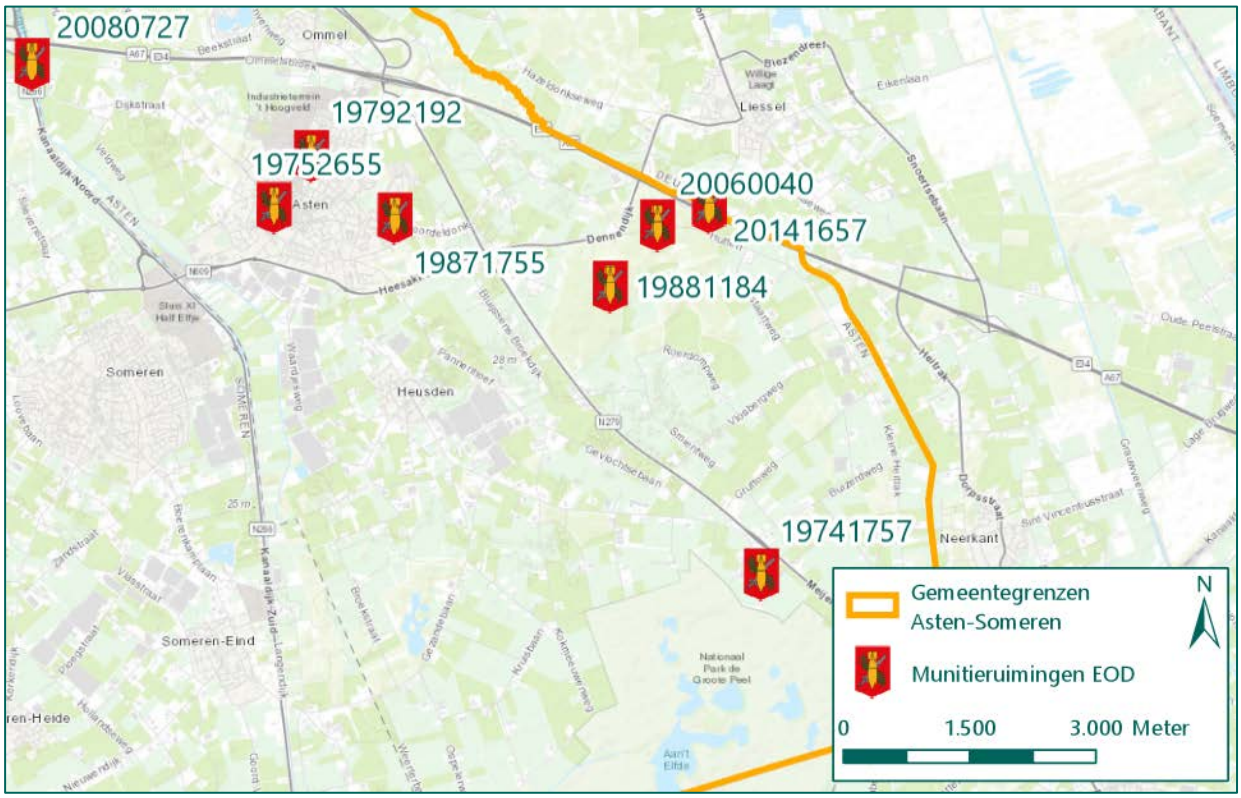
Tabel 4: Uiteenzetting van verschillende Duitse bombardementen te Asten en Someren in 1944.

In de gemeentearchieven en de archieven van de MMOD wordt meermaals melding gemaakt van het aantreffen van niet gesprongen splinterbommen en Duitse 1 kg bommen op verschillende plaatsen in de gemeente Asten en Someren. De meldingen die vermoedelijk met de in bovenstaande tabel aangehaalde bombardementen te maken hebben zijn in Figuur 77 zichtbaar gemaakt op een historische kaart. Op enkele van deze plaatsen werden meerdere splinterbommen aangetroffen.

Figuur 77: Meldingen van ruimingen munitie naar aanleiding van de Duitse bombardementen (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Naast deze meldingen zijn er in de *War Diaries* van de Royal Engineers meldingen aangetroffen van het ruimen van meerdere SD-1 en SC-10[25] bommen in de omgeving van Asten. De exacte vindplaats van deze bommen is niet bekend. Tevens is het mogelijk dat de Royal Engineers zich in het type 10 kg bom (SC- of SD bom) hebben vergist. In Figuur 80: Voorbeeld van een Duitse SD-10 bom.Figuur 80 en Figuur 81 is de overeenkomst tussen deze twee bommen zichtbaar. In de munitieruimen van de EOD worden soortgelijke ruimingen vermeld. Er werden drie SD-10 bommen aangetroffen en geruimd (MORA 19792192, 19871755 en 20080727). Verder werden er door de EOD in totaal negen SD-1 bommen geruimd. De bommen werden vooral geclusterd in Asten-dorp en in de Dennendijkse Bossen aangetroffen. In Figuur 78 zijn de ruimingen door de EOD op de huidige topografische kaart weergegeven.

Figuur 78: Munitieruimingen van de EOD waarbij duitse SD-1 en SD-10 bommen werden geruimd (Bron ondergrond: ESRI).

Een Duitse SD-1 bom is een kleine brisantbom van 1 kg (zie Figuur 79) die als submunitie in een clusterbom wordt afgeworpen. De bommen zitten in een container, die tijdens de val openklapt, waardoor de kleinere bommen verspreid neerkomen over een groot gebied. Afhankelijk van de container kunnen 50, 224 of 392 bommen van 1 kg samen zijn afgeworpen. Duitse SD-10 en SC-10 splinterbommen zijn splinterbommen van 10 kg (zie Figuur 80 Figuur 81). Ook deze bom wordt als submunitie per 17 of 37 stuks in een clusterbom afgeworpen. Beide bommen worden ingezet tegen infanterie. Vanwege hun lichte kaliber dringen de bommen nauwelijks in de grond en komen ze neer op het maaiveld. Dit verklaart waarom er kort na de oorlog al veel bommen werden aangetroffen en geruimd.

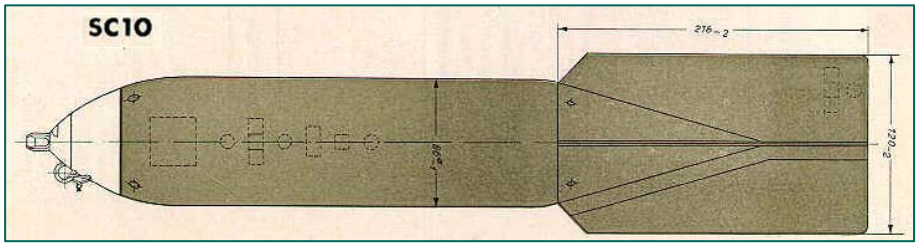
25 SC staat voor *Spreng Cylindrisch* (brisantbom met dunne wand), SD staat voor *Spreng Dikkewand* (Brisantbom met dikke wand, ingezet tegen pantserdoelen)

Figuur 79: Voorbeeld van een Duitse SD-1 brisantbom.

Figuur 80: Voorbeeld van een Duitse SD-10 bom.

Figuur 81: Voorbeeld(tekening) van een Duitse SC-10 bom.

Het is onbekend waar exact de bommen zijn neergekomen. Er zijn geen luchtfoto's beschikbaar van kort na de aanval. Verder zijn de kraters van de lichte bommen niet of nauwelijks zichtbaar op luchtfoto. Duitse bombardementsgegevens zijn tevens niet raadpleegbaar vanwege de grootschalige vernietigingen van Duitse archieven aan het eind van de oorlog. De beschikbare locatieomschrijvingen in het bronnenmateriaal en naoorlogse munitieruimingen vormen daarom de enige locatieaanduidingen van de bombardementen. Deze locatieaanduidingen laten vaak echter te wensen over, zo werd de vindplaats van explosieven vaak slechts op straatniveau (Wilhelminastraat, MORA 19752655) of een vage gebiedsaanduiding (Staatsbossen, MORA 19881184) genoemd.

Clustermunitie kan in grotere aantallen over een groter gebied worden afgeworpen. Het is daarom mogelijk dat er naar aanleiding van de bombardementen in oktober 1944 nog bommen zijn achtergebleven in de omgeving van gebombardeerde doelen. Omdat er niet bekend is welke locaties specifiek werden gebombardeerd kan echter geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van deze bombardementen.

Ook tussen Sluis X en Sluis XI, waar op 19 november 1944 een bombardement plaatsvond, kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend. In verschillende bronnen wordt enkel gesproken over het neerkomen van bommen tussen Sluis X en XI. Het is niet bekend op welke exacte locatie het fatale ongeluk, waarbij een burger om het leven kwam, plaatsvond. Luchtfotoanalyse biedt tevens geen verduidelijking omdat er geen kwalitatieve luchtfoto's beschikbaar zijn gebleken van het gebied tussen Sluis X en XI. Verder is enkel bekend dat nabij Sluis X een SD-10 bom (MORA 20080727) werd geruimd. Ook hier is geen specifieke locatie bekend. De beschikbare broninformatie te summier voor een afbakening van een NGE-Risicogebied.

Conclusie

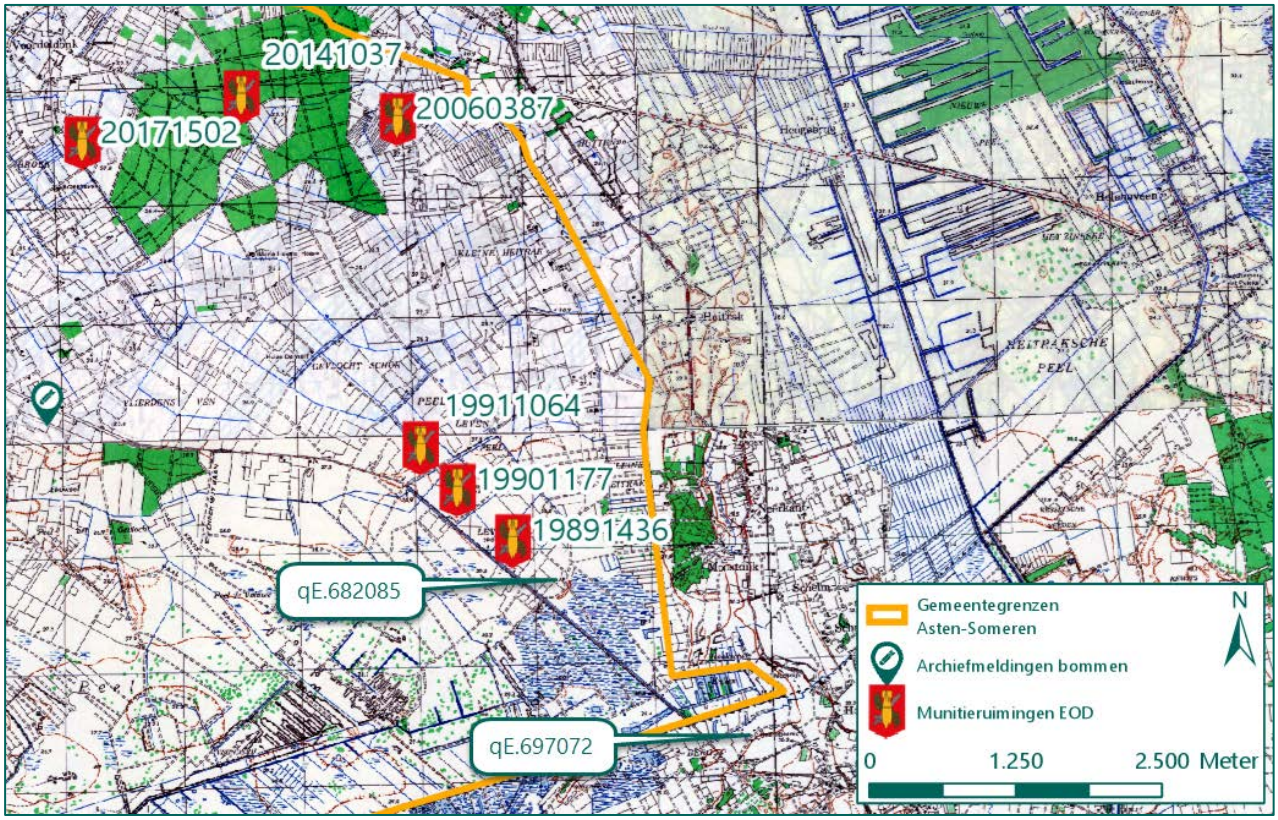
Naar aanleiding van de Duitse bombardementen eind oktober 1944 en 19 november 1944 kunnen geen NGE-Risicogebieden worden afgebakend.

11.5 LUCHTAANVALLEN AAN DE MEIJELSCHEWEG, ASTEN, 28 EN 29 OKTOBER 1944

Op 28 en 29 oktober werden er meerdere luchtaanvallen op Duitse doelen aan de Meijelscheweg uitgevoerd. Het betrof aanvallen die werden uitgevoerd door Hawker Typhoons van 2TAF. Typhoons (jachtbommenwerpers) waren standaard uitgerust met 4 x 20 mm boordkanonnen. Verder konden ze worden uitgerust met raketten (8 x 3 inch raketten met 60 lbs gevechtskop) of afwerpmunitie (2 × 500 lbs of 2 × 1.000 lbs bommen) met zich meedragen. In de bronnen staat vermeld dat op 28 en 29 oktober 1944 raketten werden ingezet voor doelen aan de Meijelscheweg.

De ORB's van 2TAF wijzen uit dat op 28 oktober 1944, rond 9.25 uur, acht toestellen uitvlogen om een zevental tanks te qE.682085 en een tiental tanks te qE.697072 aan te vallen (voor locatieaanduidingen zie Figuur 82). Bij deze aanvallen werd één tank vernield en raakten drie tanks beschadigd.

Rond 11.00 stegen 10 Typhoons op om dezelfde doelen aan te vallen. Te qE.682085 werden waargenomen tanks en infanterie beschoten. Te qE.697072 waren nog maar drie tanks zichtbaar. Na een raketaanval werd in ieder geval één tank rokend achtergelaten. Verdere resultaten werden niet waargenomen.

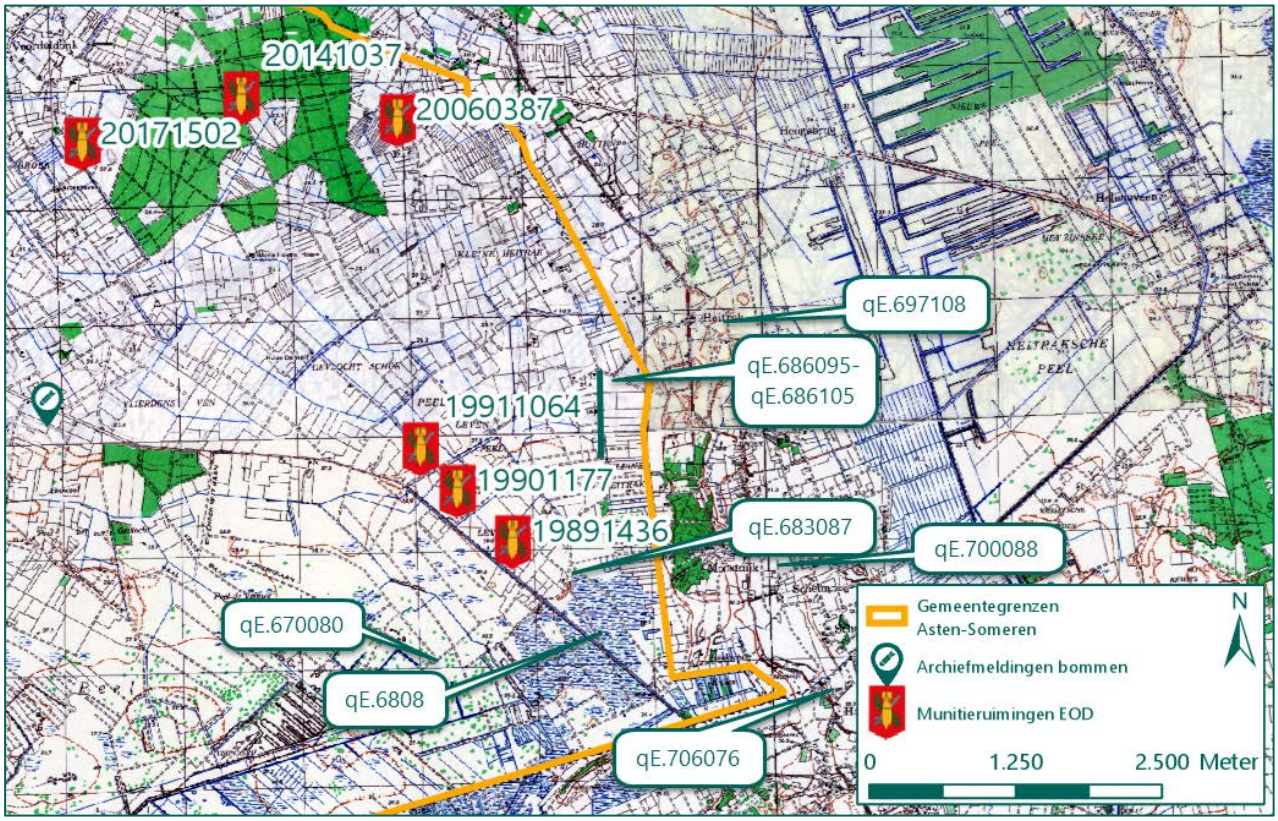

Figuur 82: Munitieruimingen van raketten door de EOD en archiefmeldingen van het aantreffen van raketten. Tevens locatieaanduidingen van aangevallen doelen op 28 oktober 1944 (Bron ondergrond: Kadaster).

Op 29 oktober 1944, rond 8.02 uur, vlogen wederom Typhoons uit om doelen aan te vallen aan de Meijelscheweg. Het betrof een raketaanval door vier Typhoons op een *forward control post* (FCP), de weg en omgeving in kaartvierkant qE.6808 werden met 32 raketten onder vuur genomen. Resultaten werden niet waargenomen. Een Duits gevechtsvoertuig werd op de terugweg met boordkanonnen vernietigd te qE.683087. Een tweede aanval deze dag werd om 11.23 uur gestart. Acht Typhoons vlogen uit om tien

Duitse tanks (te qE.697108) bij een FCP onder vuur te nemen. 64 raketten en boordkanonnen werden ingezet, resultaten werden niet waargenomen.

Rond 16.30 uur werden op verschillende plaatsen aanvallen uitgevoerd. Een van de aanvallen, uitgevoerd door acht Typhoons was gericht op een drietal tanks, deze werden echter niet gevonden. De weg qE.686095 – qE.686105 werd daarom aangevallen met 52 van de 64 raketten en met boordkanonnen. Alle raketten troffen het doelgebied. Waar de overige 12 raketten neerkwamen wordt niet vermeld. Gelijktijdig vielen acht Typhoons tanks aan te qE.670080. Twee gecamoufleerde tanks werden waargenomen en 64 raketten en boordkanonnen werden ingezet om het gebied onder vuur te nemen. Een derde aanval werd, wederom door Typhoons, uitgevoerd ten oosten van de weg die vanuit Meijel noordwaarts loopt. Hierbij werden kanonnen ingezet en werden 64 raketten afgevuurd. Een tank te qE.706076 raakte beschadigd. Twee explosies werden waargenomen in het bos te qE.700088.

Figuur 83: Munitieruimingen van raketten door de EOD en archiefmeldingen van het aantreffen van raketten. Tevens locatieaanduidingen van aangevallen doelen op 29 oktober 1944 (Bron ondergrond: Kadaster).

Zoals zichtbaar in bovenstaande figuren, werden aan de Meijelscheweg na de oorlog op meerdere locaties nog (restanten) van 3 inch raketten met 60 lbs gevechtskop (SAP) aangetroffen. Dit blijkt uit de ruimingen uitgevoerd door de EOD en een melding van de MMOD betreffende het aantreffen van meerdere raketbommen. Uit de melding van het MMOD wordt echter niet duidelijk of het ruimingen van een Duitse of geallieerde raketten betreft. Vanwege deze onduidelijkheid wordt deze ruiming niet meegenomen in de afbakening naar aanleiding van geallieerde luchtaanvallen. Luchtfoto's van kort na de beschieting zijn niet beschikbaar gebleken. Er kan daarom geen luchtfotoanalyse uitgevoerd worden.

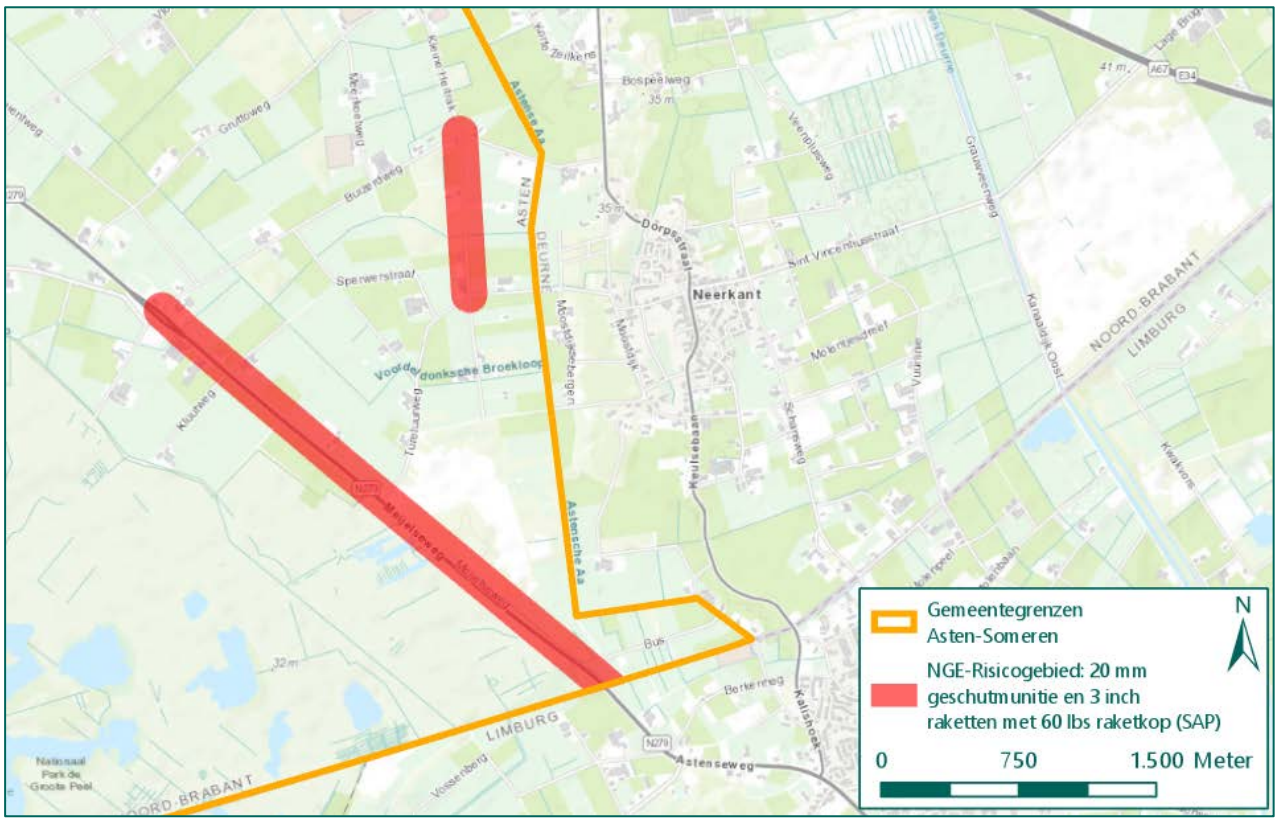
Vanwege de vele meldingen van aanvallen en ruimingen van blindgangers, valt niet uit te sluiten dat NGE van raketten nabij de Meijelscheweg zijn terechtgekomen en achtergebleven. Het WSCS-OCE biedt twee richtlijnen voor de afbakening van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van raketbeschietingen, zie onderstaande tabel.

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
Raketbeschieting op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpatroon onbekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 108 meter gemeten vanuit het hart van het doel.
Raketbeschieting op zgn. 'Line Target', inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn of treinstel op deze spoorlijn te treffen.	Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 80 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn/weg.

Tabel 5: Richtlijnen uit het WSCS-OCE omtrent raketbeschietingen waarvan het inslagenpatroon onbekend is (zie ook paragraaf 3.3.6).

Typhoon jachtbommenwerpers, die volgens de literatuur en ORB's beschietingen uitvoerden aan de Meijelseweg en omgeving, beschikten naast raketten ook over boordkanonnen van 20 mm. Door de EOD zijn geen 20 mm granaten geruimd te Meijelscheweg en omgeving. Het is echter wel bekend dat 20 mm granaten zijn ingezet. Er valt daarom niet uit te sluiten dat NGE van geschutmunitie van het kaliber 20 mm nabij de Meijelscheweg is terechtgekomen en is achtergebleven. Derhalve worden NGE-Risicogebieden afgebakend. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijn voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van beschietingen met boordgeschut. Het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van de inzet van boordgeschut is lastig (zie paragraaf 3.3.7) vanwege de spreiding van neergekomen granaten. Situationeel zijn de NGE-Risicogebieden naar aanleiding van de inzet van 20 mm geschut bepaald door de richtlijnen van het WSCS-OCE omtrent raketbeschietingen, waarvan het inslagenpatroon onbekend is, toe te passen.

Te Asten hebben raketaanvallen, in combinatie met de inzet van 20 mm geschut, plaatsgevonden op 'Line Targets' en 'Pin Point Targets'. Onder 'Line Targets' vallen de aanvallen aan de Meijelscheweg en aanvallen op tanks te qE.686095 – qE.686105 (de weg Kleine Heitrak). Deze doelen zijn duidelijk aan te wijzen op de kaart. Er wordt daarom ter plaatse van de Meijelscheweg, vanaf de gemeentegrens tot aan kruispunt met de Buizerdweg, een NGE-Risicogebied afgebakend. Tevens wordt er te Kleine Heitrak, tussen de bovengenoemde kaartvierkanten, een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen NGE van 3 inch raketten met een gevechtskop van 60 lbs (SAP) en 20 mm geschutmunitie kunnen worden aangetroffen. Er wordt hierbij geen cartografische onnauwkeurigheid gerekend omdat de beschoten wegen nog bestaan en vanaf de huidige topografische kaart kunnen worden overgenomen.

Figuur 84: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van luchtaanvallen te Meijelscheweg en Kleine Heitrak (Bron ondergrond: ESRI).

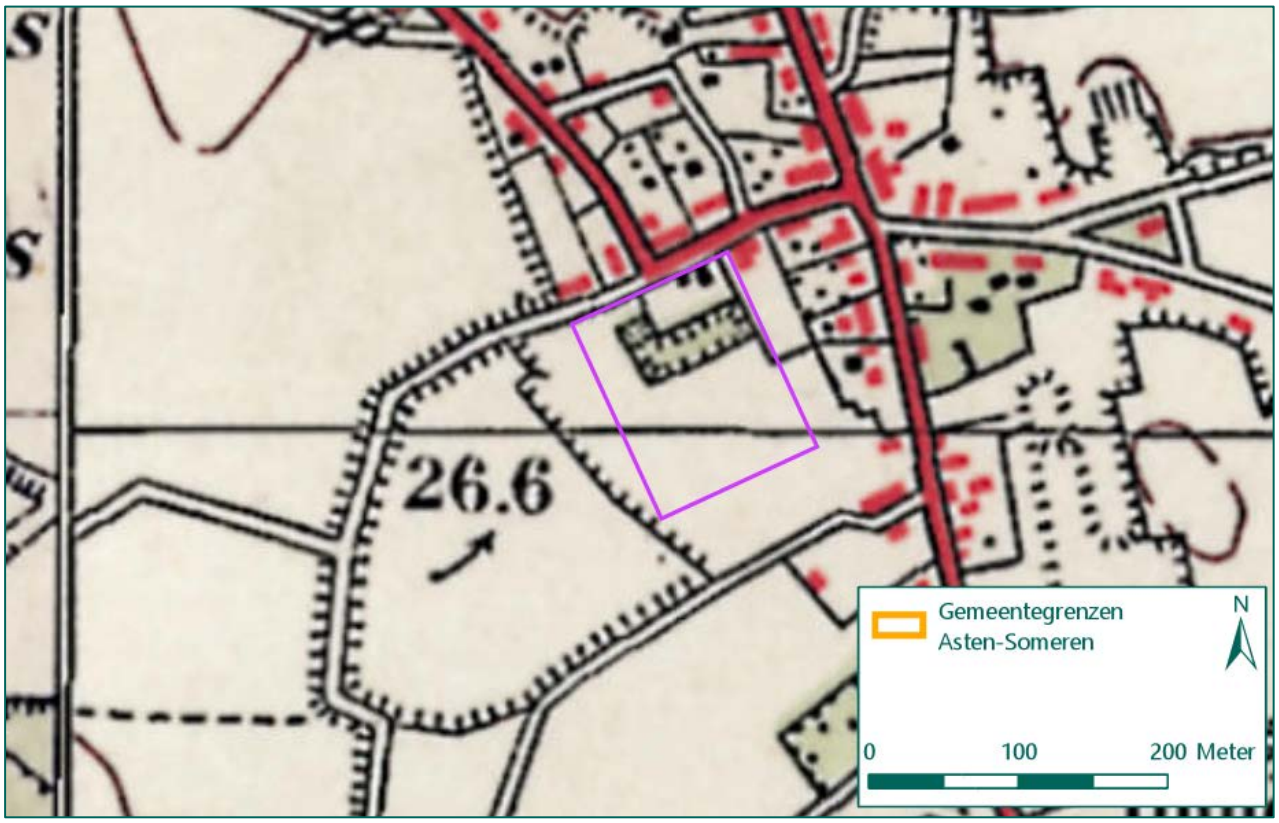
Ook hebben enkele aanvallen op 'Pin Point Targets' plaatsgevonden te gemeente Asten. Het betreft hier aanvallen op doelen waarvan alleen het kaartvierkant (op 100 meter nauwkeurig) bekend is. Omdat het hart van het doel niet vast te stellen is, kunnen er naar aanleiding van aanvallen op 'Pin Point Targets' geen NGE-Risicogebieden worden afgebakend.

In Figuur 82 en Figuur 83 is te zien dat de EOD driemaal munitie heeft geruimd in en nabij de Dennendijkse Bossen. Omdat er in het geraadpleegde archiefmateriaal geen secundaire meldingen zijn aangetroffen die de inzet van 3 inch raketten met een gevechtskop van 60 lbs benoemen kan geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van de luchtaanvallen die op 28 en 29 oktober 1944 plaatsvonden te gemeente Asten worden NGE-Risicogebieden afgebakend ter plaatse van de Meijelscheweg en de Kleine Heitrak. Binnen de NGE-Risicogebieden kunnen NGE van geschutmunitie, 20 mm, en 3 inch raketten met 60 lbs raketkop (SAP) worden aangetroffen.

11.6 LUCHTAANVAL TE ASTEN, 25 DECEMBER 1944

In de literatuur is een melding aangetroffen van het neerkomen van raketten op 25 december 1944. In de literatuur staat vermeld dat de raketten afkomstig waren van een toestel dat werd geïdentificeerd als een Hawker Typhoon. Het toestel vloog enige tijd rond boven Asten en dook toen plotseling naar beneden en vuurde de raketten. Een Typhoon was uitgerust met 3 inch raketten met 60 lbs gevechtskoppen. In de literatuur staat vermeld dat een van deze raketten een huis in het Groenewoud trof, met verscheidene burgerdoden als gevolg. Het exacte adres dat aan het Groene Woud (deze straat bestond ten tijde van de Tweede Wereldoorlog nog niet) werd getroffen, werd niet vermeld. Ook in de geraadpleegde archieven is geen melding aangetroffen met betrekking tot de schade of de burgerdoden ten gevolge van deze raketbeschieting.

Figuur 85: Ligging van de Groene Woud (Paars), welke tijdens de Tweede Wereldoorlog nog niet was aangelegd (Bron ondergrond: Topotijdreis).

In de ORB's van de Britse luchtmacht is gezocht naar informatie met betrekking tot deze raketbeschieting. Op 25 december opereerden er meerdere Typhoons en andere toestellen die uitgerust konden zijn met 3 inch raketten met 60 lbs gevechtskop in Nederland, België en Duitsland. Geen van de piloten maakt melding van het (abusievelijk) beschieten van de kom van Asten. Een Typhoon kon worden uitgerust met in totaal acht raketten. Vermoedelijk zijn er daarom meerdere raketten afgevuurd nabij het Groene Woud. Omdat niet bekend is rond welke tijd de aanval is uitgevoerd, kan niet achterhaald worden welk toestel de aanval uitvoerde. Tevens is niet bekend op welke exacte locatie raketten neerkwamen. Er kan daarom geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Er kan naar aanleiding van de raketbeschieting op een woning te Groene Woud geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

12 ANALYSE BOMBARDEMENTEN 1945

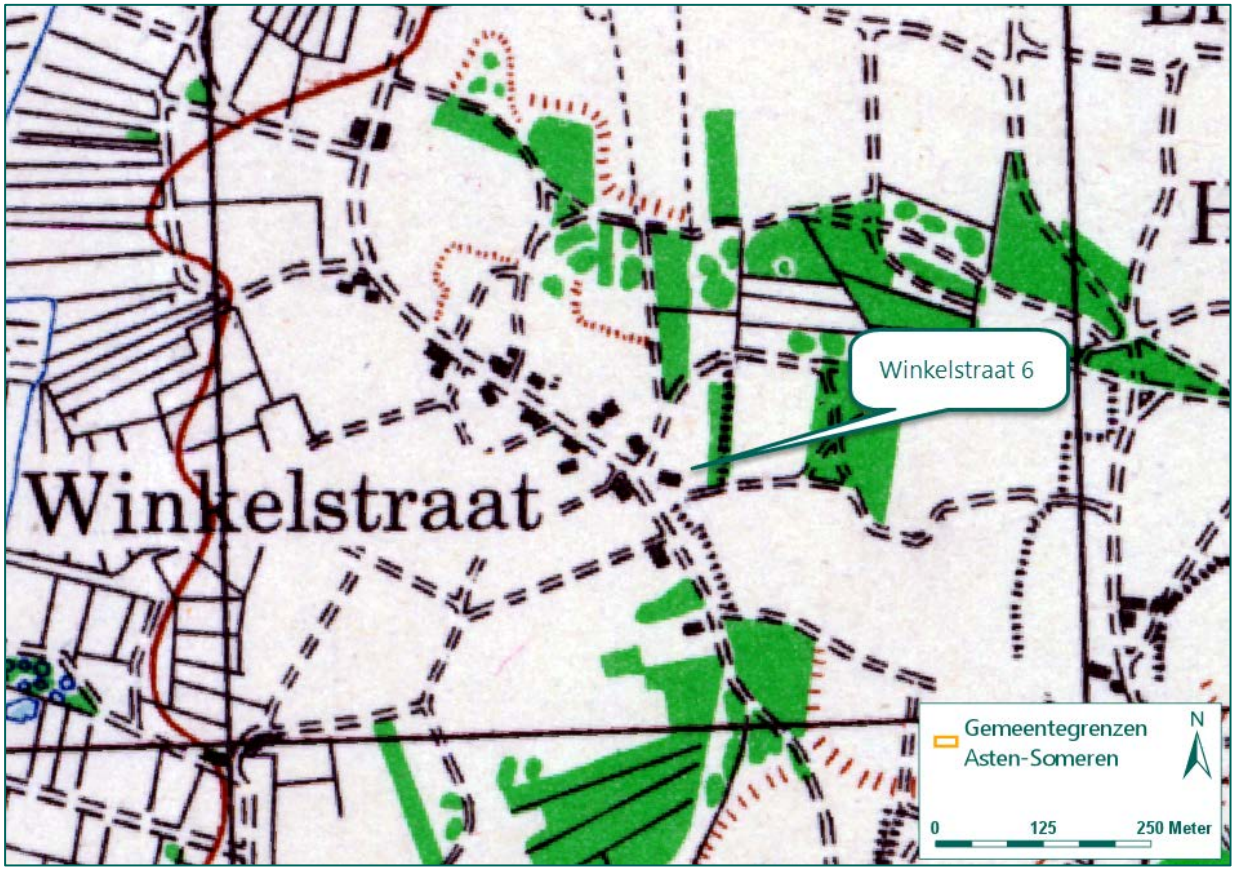
In 1945 vonden een bombardement binnen de gemeenten Asten en Someren plaats. Het betrof hier het abusievelijk bombarderen van reeds bevrijd gebied. Aan de hand van analyse van het bronnenmateriaal is in onderstaande paragraaf bepaald of naar aanleiding van deze luchtaanval in 1945 een NGE-Risicogebied dient te worden afgebakend.

12.1 BOMBARDEMENTINCIDENT TE WINKELSTRAAT 6, SOMEREN, 10 FEBRUARI 1945

In het boek *Geschiedenis van Someren in de Tweede Wereldoorlog* (zie bijlage 2) wordt gemeld dat omstreeks 14.00 uur de boerderij van mevrouw H. van Rooy-van den Eijnde werd getroffen door een bom. Die dag vlogen verschillende vliegtuigen richting Duitsland. Eén toestel liet vanwege motorproblemen zijn bommenlast vallen. In totaal kwamen er vijf bommen neer, waarvan één de gemelde boerderij in de Winkelstraat in Lierop trof.

In de gemeentearchieven van Someren zijn enkele meldingen aangetroffen betreffende het bombardement te Winkelstraat. In een interview laat de heer J. Berkens weten dat een bom rond 13.30 uur op de boerderij van de familie De Rooy in de Winkelstraat 6 viel. De boerderij werd totaal vernield en één van de kinderen kwam om het leven. Het geallieerde toestel wierp de bommen vroegtijdig als noodafworp af vanwege motorproblemen. Een van de bommen kwam op de boerderij terecht, de overige vier bommen belandden in de omgeving. Een van de aangetroffen kraters had een doorsnede van 11,5 meter.

De locatie van Winkelstraat 6, waar één bom neerkwam, is weergegeven in Figuur 86. Het is niet bekend waar precies de overige vier bommen zijn neergekomen. Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal wordt niet duidelijk of alle bommen zijn gedetoneerd. Bekend is dat ten minste één van de detonaties een krater van 11,5 meter veroorzaakte. In de geraadpleegde luchtfotoarchieven zijn geen luchtfoto's beschikbaar van kort na de bomafworp.

Figuur 86: Locatie van de boerderij aan de Winkelstraat 6 te Someren (Bron ondergrond: Kadaster).

In de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is gezocht naar een rapportage van het vliegtuig dat zijn bommenlast heeft afgeworpen te Someren. Uit de ORB's blijkt dat op 10 februari 1945 meerdere aanvallen werden uitgevoerd op doelen in Duitsland en Nederland. Toestellen van Bomber Command voerden geen bombardementen uit deze dag. In de ORB's van Second Tactical Air Force zijn enkele aanwijzingen aangetroffen van een toestel dat na motorproblemen vroegtijdig de missie moest afblazen en landde te Eindhoven. Dit toestel steeg echter pas om 15.15 uur op. Dit toestel met motorproblemen houdt daarom geen verband met het toestel dat om 14.00 uur de bommenlast boven Someren af wierp.

In het TNA zijn tevens inlichtingrapporten het de Unites States Army Air Force (USAAF) geraadpleegd. In deze rapporten zijn aanwijzingen aangetroffen van de aanval van 144 B-17's op de Duitse stad Dulmen. Het merendeel van de toestellen troffen het primaire doelwit. Enkele toestellen wisten dit doelwit niet te raken. Er staat niet vermeld welke doelen getroffen werden in plaats van de primaire doelwitten. De bommenwerpers waren uitgerust met 6 x 1.000 lbs G.P. bommen. Omdat verder geen meldingen zijn aangetroffen van toestellen die nabij Someren hebben gevlogen, wordt vermoed dat Amerikaanse toestellen deze dag over de gemeente Asten en Someren hebben gevlogen en dat een der toestellen abusievelijk de bommenlast boven Someren afwierp. Omdat de toestellen van USAAF zes bommen meedroegen, en in de gemeentearchieven melding is gemaakt van het neerkomen van vijf bommen, wordt verwacht dat één van de bommen als blindganger nabij Winkelstraat terecht is gekomen.

Omdat geen luchtfoto's beschikbaar zijn, kan de afbakening van het NGE-Risicogebied niet plaatsvinden aan de hand van krateranalyse. Ook aan de hand van het overig geraadpleegde bronnenmateriaal kan niet vastgesteld worden waar de bommen en mogelijke blindganger terecht zijn gekomen. Er kan daarom geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement te Winkelstraat 6, op 10 februari 1945, kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13 ANALYSE NEERGESTORTE VLIEGTUIGEN

Gedurende de Tweede Wereldoorlog zijn vliegtuigen neergestort binnen de huidige gemeenten Asten en Someren. Het betroffen voornamelijk geallieerde vliegtuigen, die ten prooi vielen aan Duits luchtafweergeschut of jachtvliegtuigen (respectievelijk opgesteld en gestationeerd op de vliegvelden Eindhoven en Venlo). In veel gevallen werden vliegtuigwrakken direct geruimd na het neerstorten. Indien echter een vliegtuigwrak (deels) in de bodem aanwezig is, dient rekening te worden gehouden met een meervoudig risico. Naast mogelijk achtergebleven NGE kan sprake zijn van radioactieve onderdelen, asbestverontreiniging en achtergebleven stoffelijke overschotten.

Wanneer vliegtuigcrashes te Asten of Someren in verband konden worden gebracht met bombardementen of noodafworpen binnen de gemeente Asten of Someren zijn deze in de hoofdstukken 7 tot en met 12 behandeld. In dit hoofdstuk worden de overige vliegtuigcrashes binnen de gemeenten Asten en Someren beoordeeld en geëvalueerd. Hierbij wordt onderzocht óf en zo ja, waar, mogelijke vliegtuigwrakken in de bodem aanwezig zijn. Het WSCS-OCE schrijft voor dat een NGE-Risicogebied naar aanleiding van een vliegtuigcrash situationeel dient te worden afgebakend. De vliegtuigcrashes worden chronologisch geanalyseerd in de onderstaande paragrafen.

13.1 ARMSTRONG WITHWORTH WHITLEY, 27/28 MAART 1941

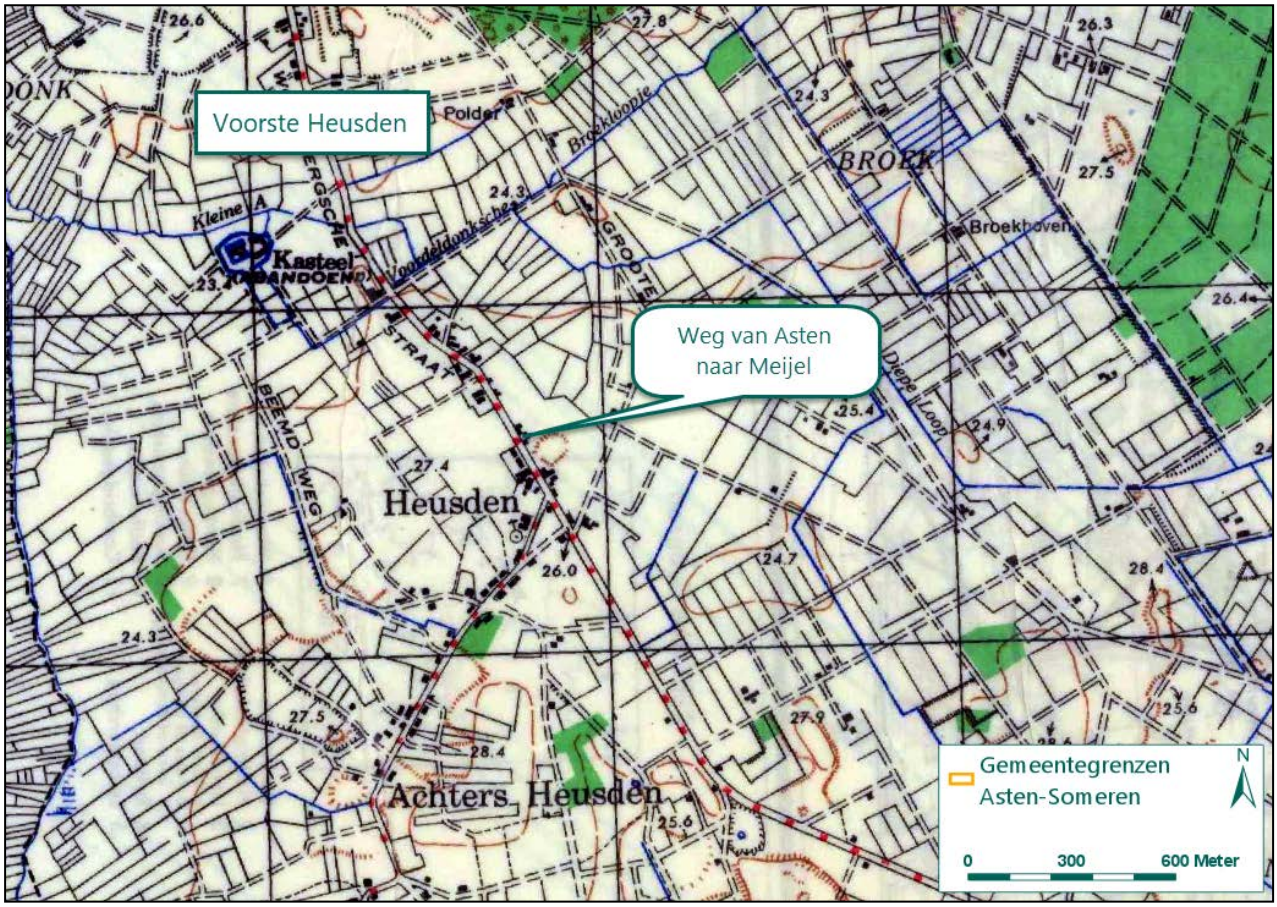
In de nacht van 27 op 28 maart 1941 stortte te Asten een Armstrong Whitworth Whitley bommenwerper neer. Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal is duidelijk geworden dat een toestel van 78 Squadron onder het buurtschap Heusden neerkwam. In de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is aanvullende informatie aangetroffen omtrent de bommenwerper die neerstortte in de nacht van 27 op 28 maart 1941.
Vermeld staat dat toestellen van 78 Squadron, 4 Group, deze nacht uitvlogen voor bombardementen op industriële doelen in Düsseldorf. Eén van deze toestellen keerde niet terug van de missie. Het toestel dat niet terugkeerde steeg op om 19.29 uur (20.29 uur Nederlandse tijd). De exacte bommenlast van het toestel is niet vast te stellen. Wel is bekend dat de bommenwerpers van 78 Squadron in de nacht van 27 op 28 maart 1941 een combinatie van 250 en 500 lbs brisant- en 4 lbs staafbrandbommen bij zich droegen.

Omdat er geen relevante luchtfoto's van kort na de crash zijn aangetroffen bij de geraadpleegde luchtfoto-instanties kan de exacte crashlocatie niet achterhaald worden aan de hand van luchtfoto's. Omdat de crashlocatie van het toestel en het exacte tijdstip van neerkomen niet bekend is, kan niet bepaald worden waar het toestel is neergekomen en of het toestel de bommenlast reeds had afgeworpen. Er kan daarom geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van het neerkomen van de Whitley bommenwerper in de nacht van 27 op 28 maart 1941.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het neerkomen van de Armstrong Whitworth Whitley in de nacht van 27 op 28 maart 1941 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.2 HANDLEY PAGE HAMPDEN, 31 AUGUSTUS 1941 / 1 SEPTEMBER 1941

In de nacht van 31 augustus op 1 september 1941 stortte rond 0.30 uur een Handley Page Hampden van 83 Squadron neer te Voorste Heusden, Asten. Het toestel crashte na een kort luchtgevecht met een Duitse nachtjager en belandde aan de weg tussen Asten en Meijel. Op 1 september 1941 werden drie Engelse bemanningsleden van het toestel aangehouden. Het lijk van een vierde bemanningslid werd aangetroffen op 200 meter van het gecrashte toestel. Duitse soldaten hielden de wacht bij het neergestorte toestel. Omdat er geen luchtfoto's van kort na de crash beschikbaar zijn bij de geraadpleegde luchtfoto-instanties, kan de exacte crashlocatie niet achterhaald worden. In Figuur 87 is de weg aangeduid waar in de nacht van 31 augustus op 1 september 1941 de Hampden crashte.

Figuur 87: De weg van Asten naar Meijel, bij Voorste Heusden, waar in de nacht van 31 augustus op 1 september 1941 een Hampden neerstortte. (Bron ondergrond: Kadaster).

In de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is aanvullende informatie aangetroffen omtrent de bommenwerper die was neergeschoten in de nacht van 31 augustus op 1 september 1941. In totaal keerden drie Hampdens van 83 Squadron, 5 Group, niet terug van hun missie gedurende deze nacht. Het is onbekend welk van deze toestellen te Asten neerstortte. Het is tevens niet bekend of het toestel dat neerstortte de bommenlast reeds had afgeworpen.

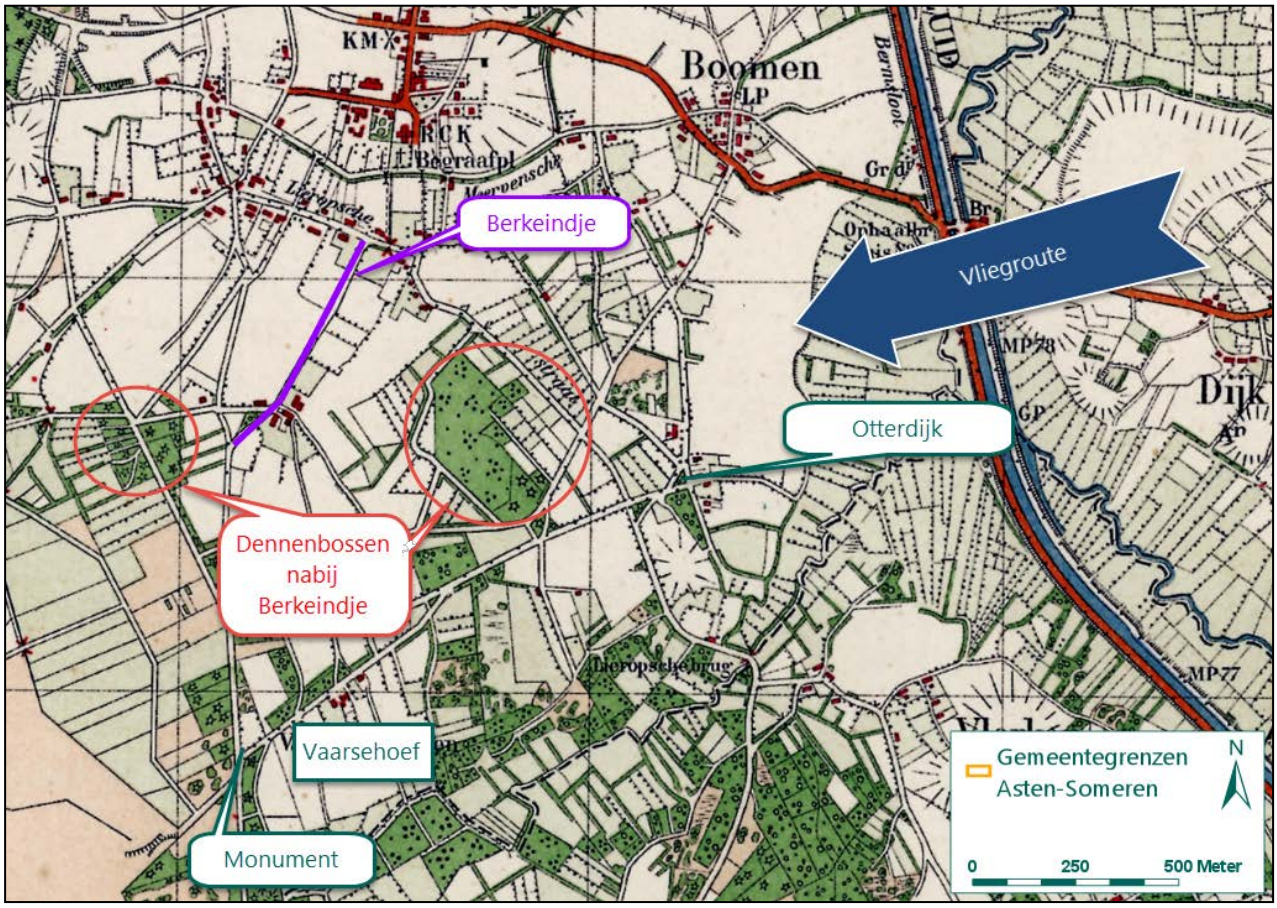
Vanwege de melding van aanwezigheid van Duitse militairen bij de crashlocatie is het aannemelijk dat het toestel en eventuele bommenlast is geruimd. Om deze reden wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend naar aanleiding van de neergestorte Handley Page Hamden bommenwerper.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het neerstorten van een Handley Page Hamden in de nacht van 31 augustus op 1 september 1941 wordt ter plaatse van de gemeente Asten geen NGE-Risicogebied afgebakend.

13.3 VICKERS WELLINGTON, 11/12 AUGUSTUS 1942

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal is gebleken dat in de nacht van 11 op 12 augustus 1942, om 3.30 uur, een Vickers Wellington brandend neerstortte nabij Lierop. Het betrof een toestel van 156 Squadron dat was neergeschoten door een Duitse nachtjager. De vijf inzittenden van het toestel kwamen te overlijden bij de crash. Op de crashlocatie ontstond een brand. Over de exacte crashlocatie is geen overeenstemming in de geraadpleegde bronnen. Als crashlocatie wordt het Leeuweriksbos nabij Lierop, nabij Vaarsehoef en aan de Otterdijk, genoemd. De meest betrouwbare locatieaanwijzing betreft die van de Th. van Heugten, die waarnam dat meerdere toestellen in de nacht van 11 op 12 augustus 1942 overvlogen. Een van deze toestellen kwam brandend rechts van hun huis (tijdens de Tweede Wereldoorlog de Otterdijk) voorbij. Het

toestel stortte neer in een dennenbosje op het Berkeindje. In Figuur 88 zijn de getraceerde locaties aangegeven.

Figuur 88: Genoemde locaties die verband houden met de crashlocatie van het toestel in de nacht van 11 op 12 augustus 1942 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Zoals uit bovenstaande figuur blijkt, kan de exacte crashlocatie van de Vickers Wellington niet exact worden vastgesteld. Te Vaarsehoef is een monument gebouwd ter nagedachtenis van de omgekomen bemanningsleden van het neergekomen toestel (zie Figuur 89). Uit de beschrijving bij dit monument wordt evenmin duidelijk waar het toestel is neerkomen.

Figuur 89: Het monument dat ter nagedachtenis van de omgekomen bemanningsleden te Vaarsehoef is opgericht.

Uit het bronnenmateriaal wordt geconcludeerd dat de toestellen vanuit oostelijke richting aan kwamen. Dit omdat de toestellen eerst over de Otterdijk vlogen, en vervolgens een van de toestellen neerkwam nabij het Berkeindje. Daaruit valt af te leiden dat het toestel de bommenlast reeds afgeworpen had. De brand die ontstond bij de crashlocatie werd daarom vermoedelijk veroorzaakt door het tot ontbranding komen van de brandstof van het toestel.

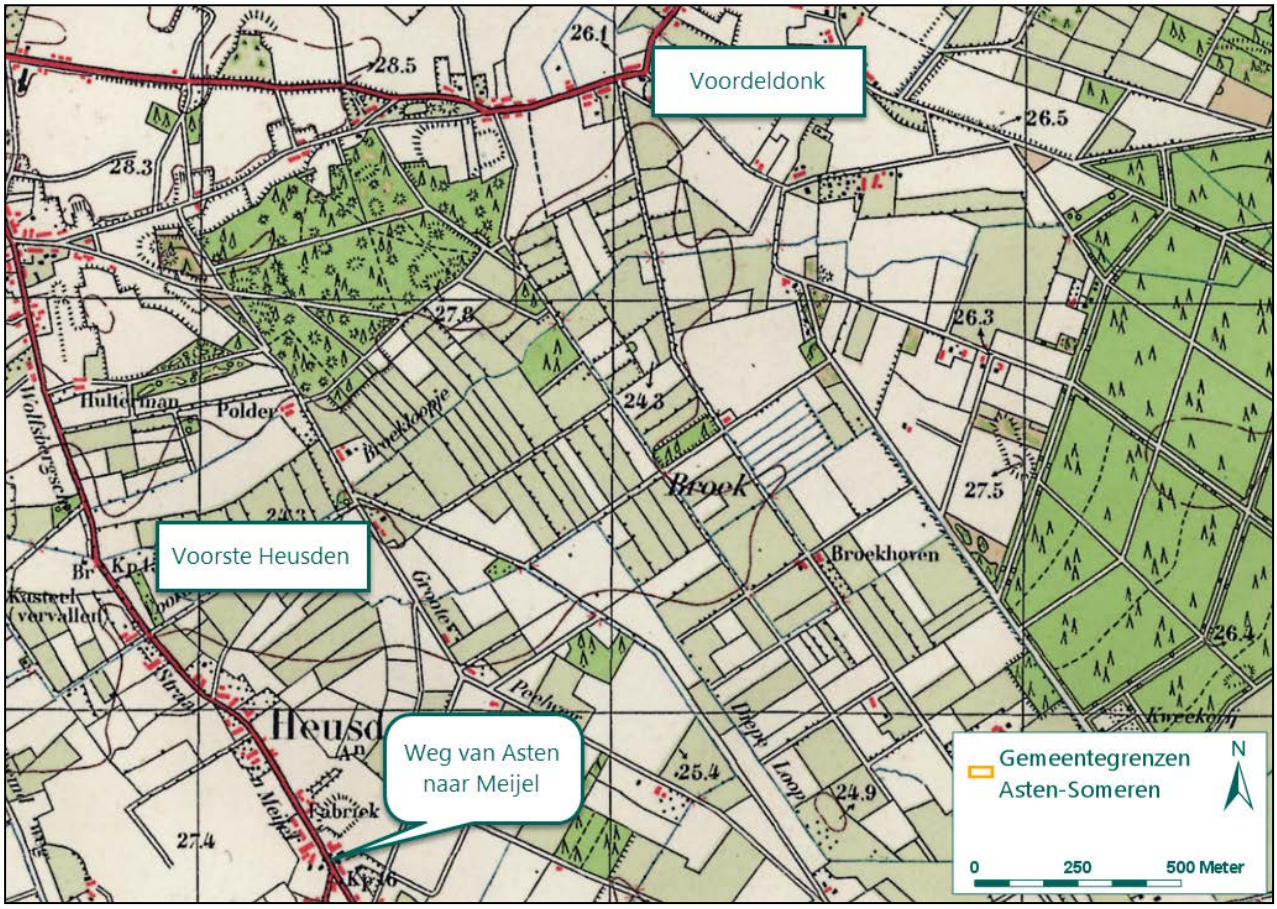
In het bronnenmateriaal zijn aanwijzingen aangetroffen dat Duitse troepen per motorfiets naar de crashlocatie reden om deze te bewaken tot het licht werd. Vanwege de aanwezigheid van Duitse militairen bij de crashlocatie is het aannemelijk dat het toestel is geborgen. Hoewel de crashlocatie niet exact bekend is, wordt er geen NGE-Risicogebied afgebakend naar aanleiding van het neerkomen van de Wellington in de nacht van 11 op 12 augustus 1942. De reden hiertoe is dat het bronnenmateriaal wijst op de aanwezigheid van Duitse troepen nabij de crashlocatie. Deze troepen hebben naar alle waarschijnlijkheid het toestel gelicht.

Conclusie
Naar aanleiding van het neerstorten van een Vickers Wellington in de nacht van 11 op 12 augustus 1942 wordt ter plaatse van de gemeente Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.4 HANDLEY PAGE HALIFAX, 13/14 JULI 1943

Het geraadpleegde bronnenmateriaal toont aan dat in de nacht van 13 op 14 juli 1943, rond 1.30 uur, een Handley Page Halifax neerstortte te Asten. Slechts twee van de acht inzittenden overleefden de crash. De in Asten neergestorte Handley Page Halifax behoorde tot 405 Squadron, 8 Group en nam in de nacht van 13 op 14 juli 1943 deel aan een grootschalige missie op Aken. In totaal vlogen 374 toestellen uit rond 23.15 uur om Aken te bombarderen. Het toestel van 405 Squadron werd uit de lucht geschoten door een Duitse nachtjager afkomstig van Venlo. Uit de ORB's valt niet af te leiden dat het toestel de bommenlast reeds afgeworpen had. In het gemeentearchief zijn geen meldingen aangetroffen die wijzen op schade aan gebouwen of goederen deze nacht.

In het bronnenmateriaal is geen overeenstemming over de exacte crashlocatie van het toestel aangetroffen. Er worden meerdere locaties genoemd die verband houden met het neergestorte vliegtuig. In de literatuur wordt melding gemaakt van het neerkomen van het toestel te Voordeldonk op 500 meter van de Meijelse Gracht naast de weg van Asten naar Meijel. Een ander boek maakt melding van het neerkomen van het vliegtuig in een veld rogge. In de gemeentearchieven wordt vermeld dat het toestel brandend neerkwam te Voorste Heusden. In Figuur 90 zijn enkele van de genoemde locaties indicatief aangegeven. Het perceel rogge en de Meijelse Gracht konden niet gelokaliseerd worden.

Figuur 90: Locatieaanduidingen die verband houden met de crashlocatie van het toestel in de nacht van 13 op 14 juli 1943 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Er zijn geen luchtfoto's beschikbaar van kort na de vliegtuigcrash, waardoor de crashlocatie niet door middel van luchtfotoanalyse kan worden vastgesteld. Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal valt niet af te leiden of het toestel de bommenlast nog bij zich droeg. Er werd wel gemeld dat bij de crash geen schade aan goederen of gebouwen werd veroorzaakt. Omdat de exacte crashlocatie niet achterhaald kan worden, kan naar aanleiding van de vliegtuigcrash in de nacht van 13 op 14 juli 1943 geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het neerstorten van een Handley Page Halifax in de nacht van 13 op 14 juli 1943 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.5 JUNKERS JU 88, 29 FEBRUARI 1944

Uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat in de middag van 29 februari 1944, om 12.20 uur, een Duitse Junkers Ju 88 neerstortte te Asten. Het toestel steeg op vanaf vliegveld Meldbroek (België). De Junker kwam neer in buurtschap Behelp, onder buurtschap Heusden. Op een luchtfoto van 24 mei 1944, twee maanden na het neerkomen van het toestel, is gezocht naar sporen van het neergekomen toestel nabij Behelp. Op de luchtfoto zijn echter geen verstoringen waarneembaar die enig verband houden met het neerkomen van een vliegtuig.

Figuur 91: De omgeving van Behelp op een luchtfoto d.d. 24 mei 1944 (Bron: NCAP).

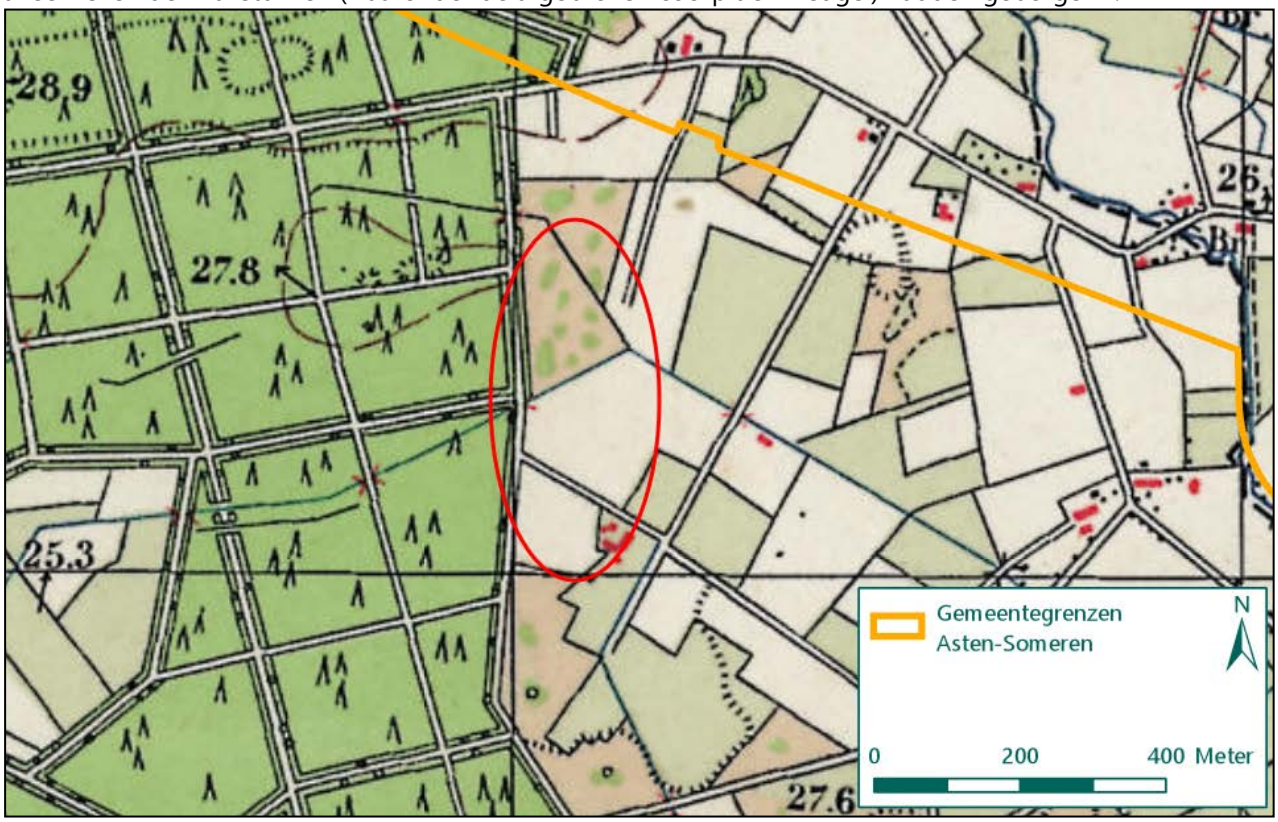
Uit de literatuur blijk dat de Duitse piloot gewond raakte, maar de crash overleefde. Gezien het feit dat de piloot de crash overleefde wordt vermoed dat bij de Duitse autoriteiten ook bekend was waar het toestel was neergekomen. Vermoedelijk is daarom het toestel geruimd door de Duitse autoriteiten. Er wordt daarom geen NGE-Risicogebied afgebakend naar aanleiding van het neerkomen van de Duitse Junkers Ju 88 op 29 februari 1944.

<u>Conclusie</u>
Er wordt naar aanleiding van de op 29 februari 1944 neergekomen Junker Ju 88 geen NGE-Risicogebied afgebakend.

13.6 TWEE HANDLEY PAGE HALIFAXES, 22/23 APRIL 1944

Uit de literatuur en het geraadpleegde archiefmateriaal is gebleken dat in de nacht van 22 op 23 april 1944 twee Britse Handley Page Halifax bommenwerpers neerstorten, één te Asten en één te Someren. De toestellen vlogen uit om doelen in Düsseldorf te bombarderen. De beide toestellen keerden echter niet terug naar Engeland. Uit verschillende bronnen is gebleken dat de beide toestellen reeds op de weg terug van het doel in Düsseldorf waren. Op basis van deze informatie kan daarom geconcludeerd worden dat de bommenlast afgeworpen was.

Een Halifax van 578 Squadron stortte rond 1.40 uur neer te gemeente Asten nadat het was getroffen door een luchtafweergranaat. Het toestel kwam neer in de zuidoosthoek van de Dennendijkse Bossen, nabij het kruispunt van Hutten-Pijlstaartweg. Alle zeven bemanningsleden overleefden de crash. Een interview met een bewoner van het buurtschap Hutten toont aan dat Duitse autoriteiten snel ter plaatse waren en binnen twee weken de wrakstukken (waaronder de afgebroken cockpit en vleugel) hadden geborgen[26].

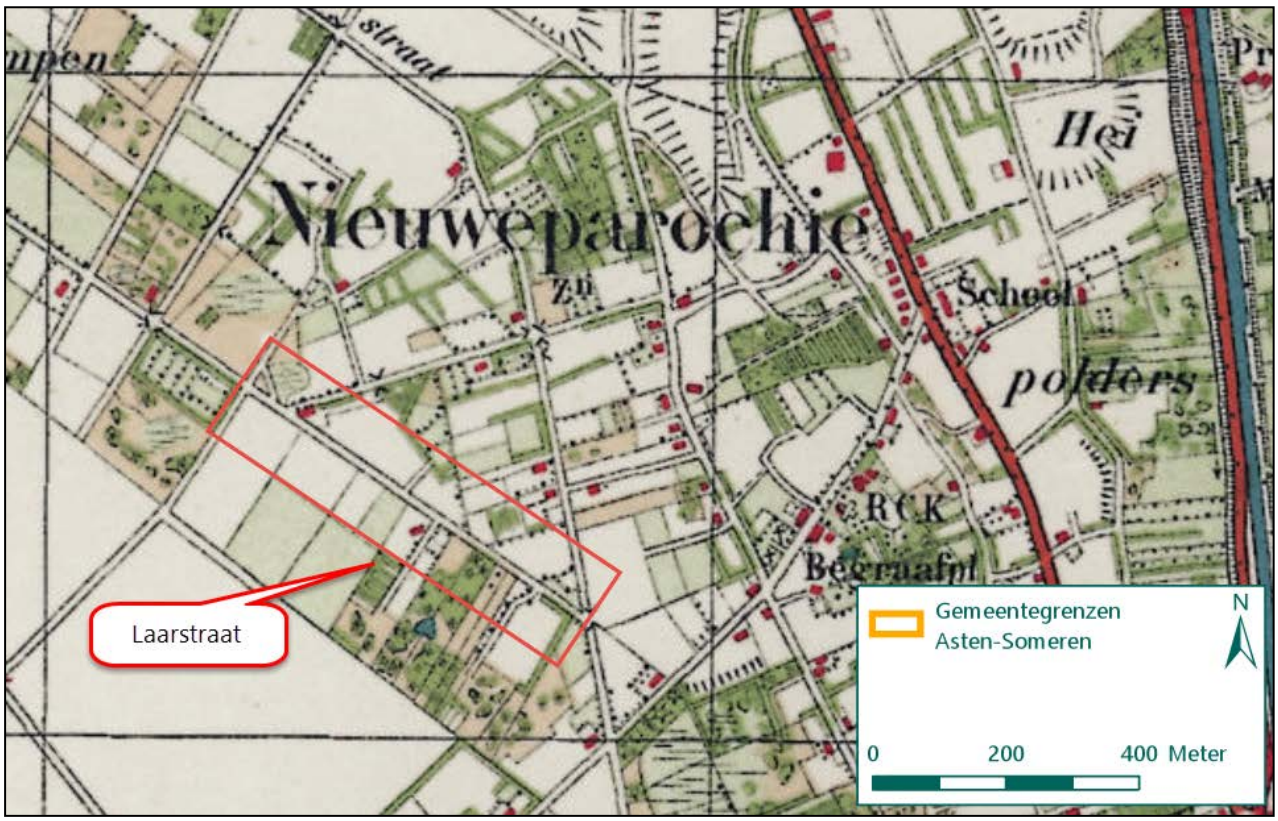

Figuur 92: De crashlocatie van de Halifax van 578 Squadron (Bron: Topotijdreis).

Omdat er geen luchtfoto van kort na de crash beschikbaar is gebleken en de exacte crashlocatie niet achterhaald kan worden aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal, kan naar aanleiding van de crash van de Halifax van 578 Squadron geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

De bemanning van de andere neergestorte Halifax, van 640 Squadron, had minder geluk. Op de terugweg van het gebombardeerde Düsseldorf werd de Halifax geraakt door een luchtdoelgranaat of een vijandelijk vliegtuig. Het toestel, dat aanvankelijk in de richting van Helmond vloog, veranderde van koers en vloog in een grote boog via Asten naar Someren-Eind. Rond 2.30 uur, terwijl het toestel nog in de lucht was, vond een explosie plaats. De brokstukken kwamen neer aan de Laarstraat te Someren-Eind. Geen van de bemanningsleden overleefden de crash.

26 Interview staat vermeld te https://mavabu.jimdo.com/

Figuur 93: Locatieaanduiding van de Laarstraat, waar brokstukken van de Halifax van 640 Squadron neerkwamen (bron ondergrond: Topotijdreis)

Wederom zijn geen luchtfoto's van kort na de vliegtuigcrash beschikbaar gebleken. Uit het overig geraadpleegde bronnenmateriaal zijn tevens geen aanwijzingen van de exacte crashlocatie of de locatie van neergekomen brokstukken aangetroffen. Er kan daarom naar aanleiding van de vliegtuigcrash in de nacht van 22 op 23 april 1944 van een Halifax van 640 Squadron geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van de vliegtuigcrashes van Halifaxes van 578 en 640 Squadron kunnen geen NGE-Risicogebieden worden afgebakend.

13.7 AVRO LANCASTER, 26/27 APRIL 1944

Uit verschillende bronnen blijkt dat in de nacht van 26 op 27 april 1944 een Britse Avro Lancaster neerstortte te Asten. Het betrof een Lancaster van 12 Squadron, 1 Group. Uit de Britse bombardementsgegevens blijkt dat in de nacht van 26 op 27 april 1944 493 toestellen van Bomber Command uitvlogen om doelen in Essen te bombarderen. De toestellen voerden rond 1.30 uur hun aanval uit. Verder wordt uit deze gegevens duidelijk dat vier toestellen van 1 Group niet terugkeerden van de missie, één van deze toestellen was van 12 Squadron.

Het boek *Nachtvlucht over de Peel. De laatste missie van Lancaster ND873, april 1944* van Theo van de Mortel is gewijd aan het neerkomen van het toestel dat in de nacht van 26 op 27 april 1944 neerkwam bij De Berken. In het boek noteert Van de Mortel dat het toestel op de weg terug van het doelwit in Essen was toen het werd getroffen door schoten van een Duits jachtvliegtuig. Het toestel stortte vervolgens brandend neer en kwam te De Berken, deels in de Astense Aa, neer. De brandweer kwam meteen ter plaatse en moest enkele uren blussen alvorens het vuur gedoofd was. In de directe omgeving van de crashlocatie kwamen nog enkele onderdelen van het toestel neer (zie Figuur 94). Tevens werden in de omgeving van de crashlocatie na enkele dagen de stoffelijke resten aangetroffen van alle bemanningsleden van het neergekomen toestel.

Figuur 94: Kaart met daarop indicatief aangeven locaties van aangetroffen onderdelen en bemanningsleden van de Avro Lancaster 12 Squadron (Bron: Literatuur, MOL 10).

Het toestel crashte deels in de Astense Aa, nabij de Berken. Omdat het toestel de bommenlast reeds afgeworpen had is geen sprake van een risico op achtergebleven afwerpmunitie naar aanleiding van het neergekomen toestel. Mogelijk zijn er vliegtuigbrokstukken, boordmitrailleurs en KKM van de boordmitrailleurs achtergebleven in en nabij de Astense Aa. Omdat zowel in het bronnenmateriaal als op luchtfoto's van 24 mei 1944 en 14 juli 1945 geen aanwijzingen zijn aangetroffen van de exacte crashlocatie van de Lancaster, kan echter geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend waarbinnen deze KKM verwacht wordt.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het neerstorten van een Avro Lancaster in de nacht van 26 op 27 april 1944 kan ter plaatse van de gemeente Asten geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.8 AVRO LANCASTER, 22/23 MEI 1944

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal blijkt dat in de nacht van 22 op 23 mei 1944 een Avro Lancaster van 626 Squadron neerkwam in de gemeente Asten. Het toestel steeg om 22.30 uur op voor een missie op Dortmund. De missie werd zonder problemen uitgevoerd. Op de terugweg van het doelwit werd het toestel echter rond 1.30 uur geraakt door vuur van een Duits jachtvliegtuig. Twee van de bemanningsleden overleefden deze beschieting niet. De piloot vertelde de overige bemanningsleden het toestel te verlaten omdat het Duitse jachtvliegtuig de brandstoftank in brand geschoten had. Uiteindelijk bereikten vier van de zeven bemanningsleden de grond levend, twee van hen wisten uit Duitse handen te blijven.
De Lancaster kwam, pilootloos, brandend neer te Ven, aan de Asten zijde van brug Half Twaalf. Op luchtfoto's, genomen op 24 mei 1944 en 11 september 1944, is gezocht naar sporen van het neergekomen toestel. Sporen van de vliegtuigcrash zijn echter niet aangetroffen.

Figuur 95: De omgeving van brug Half Twaalf op luchtfoto's van 24 mei 1944 en 11 september 1944 (Bron: NCAP).

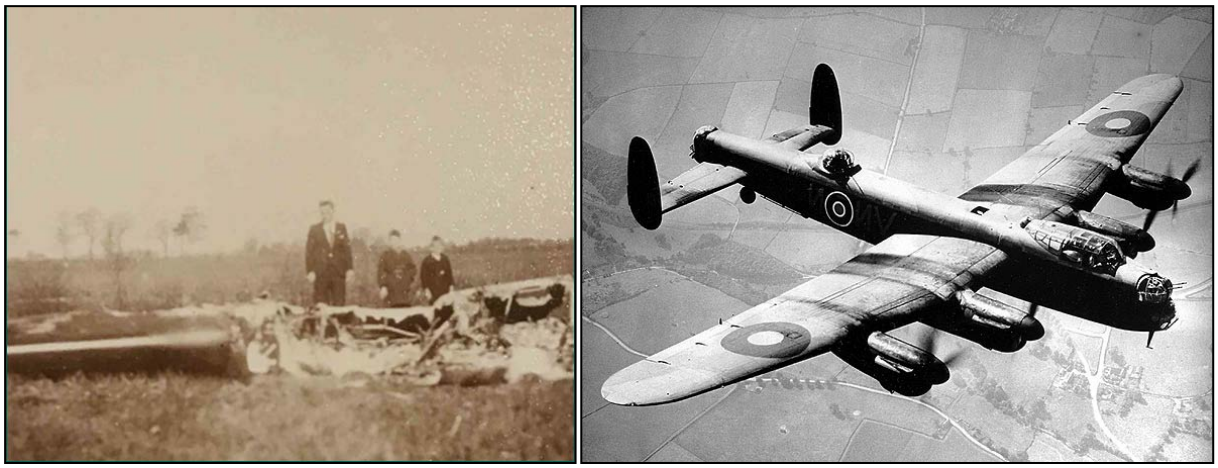
De exacte crashlocatie van de Lancaster is uit het geraadpleegde bronnenmateriaal niet af te leiden. Wel is bekend dat de bommenlast door het toestel reeds afgeworpen was. Omdat de exacte crashlocatie van de Lancaster niet bekend is, kan geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van het neerstorten van een Avro Lancaster in de nacht van 22 op 23 mei 1944 kan ter plaatse van de gemeente Asten geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

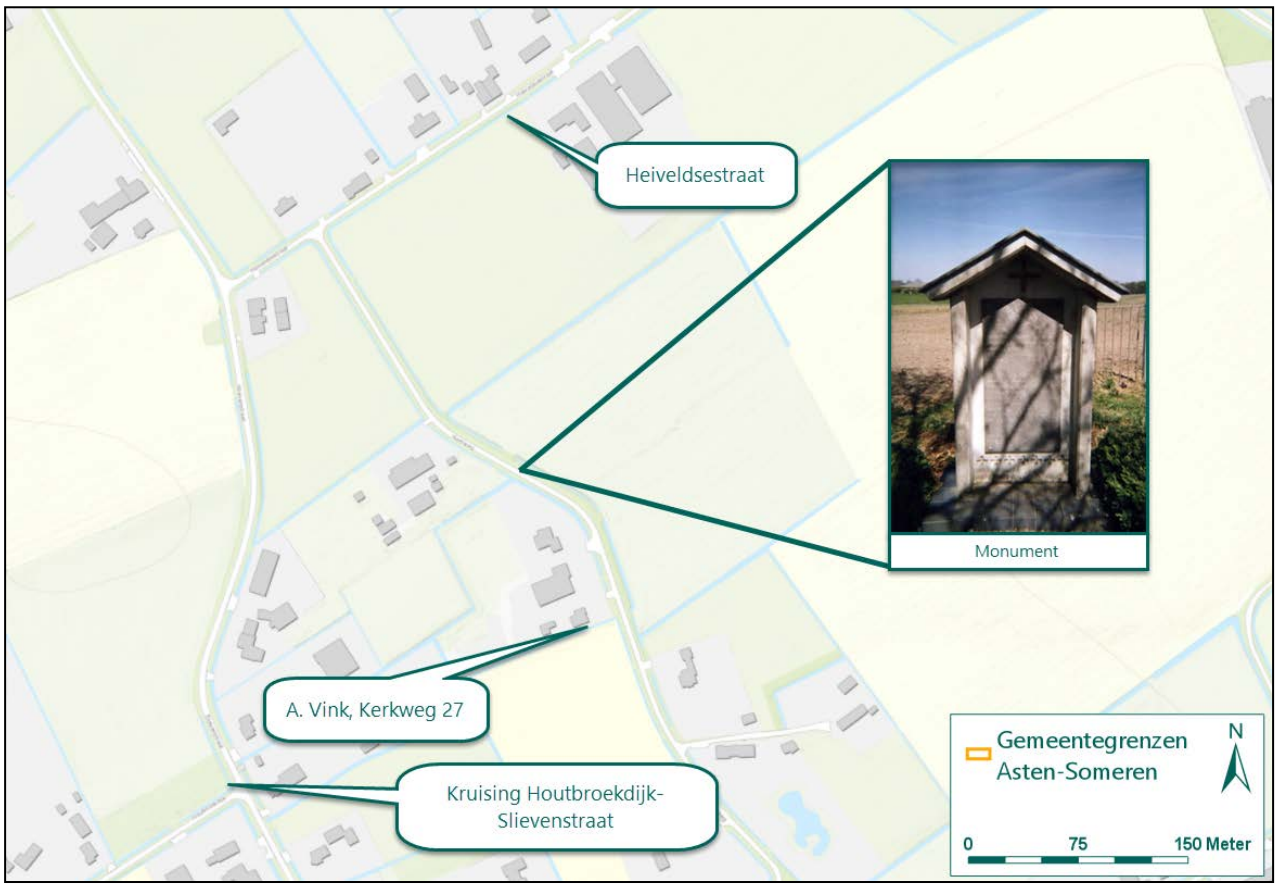
13.9 AVRO LANCASTER, 24/25 MEI 1944

In de nacht van 24 op 25 mei 1944 kwam een toestel brandend uit de richting van Asten aanvliegen. Het toestel was getroffen door een Duitse nachtjager. De Avro Lancaster van 15 Squadron kwam om 1.15 uur neer op Somerens grondgebied. Geen van de bemanningsleden overleefden de crash. In de gemeentearchieven van Someren zijn meldingen aangetroffen die aantonen dat deze nacht op het land van A. Vink [Kerkweg 27] een toestel neerkwam. In Figuur 96 is een foto van de crashlocatie weergegeven. Het toestel is in onherkenbare toestand op het land aangetroffen.

Figuur 96: Een foto van de gecrashte Lancaster op het land van A. Vink. Ter vergelijking is rechts een Lancaster in operationele toestand weergegeven (Bron: RHCE toegang 13225, inv 24).

Bij het huis van A. Vink werd een mand vol munitie aangetroffen nabij het gecrashte toestel. De mand werd weggezet ter ruiming door de Duitse autoriteiten. Verder werd één motor van de Lancaster aangetroffen in een gracht achter het land van B. van Otterdijk, wonende aan de Heiveldsestraat. Een andere motor werd aangetroffen bij het huis van de familie Smits, wonende op de hoek van de Slievenstraat en de Houtbroekdijk. Bij de geraadpleegde luchtfoto-instanties is geen luchtfoto beschikbaar gebleken van kort na de vliegtuigcrash. Luchtfotoanalyse biedt daarom geen aanknopingspunten voor het lokaliseren van de exacte crashlocatie van het toestel.

Figuur 97: Locatie van het monument ter nagedachtenis van de overleden bemanningsleden van de gecrashte Lancaster, en locatieaanduidingen van aangetroffen onderdelen van het toestel (Bron ondergrond: ESRI).

Omdat het toestel uit de richting van Asten vloog wordt vermoed dat het toestel reeds op de terugweg van het te bombarderen doelwit was. Het toestel droeg daarom geen bommenlast meer bij, maar beschikte nog over boordmitrailleurs. Uit de archiefmeldingen blijkt dat kort na de crash een mand vol KKM is aangetroffen en klaargezet voor ruiming. In het overige archiefmateriaal zijn twee relevante meldingen van het aantreffen van munitie nabij de crashlocatie aangetroffen. Het betreft hier de ruiming van KKM aan de Slievenstraat in 1949 en 1958. Het kan niet met zekerheid gesteld worden dat deze ruimingen verband houden met de crash van de Lancaster te Kerkweg. Er zijn geen relevante meldingen van de EOD aangetroffen die verband houden met de crash van het toestel.

In Figuur 96 is te zien dat het gecrashte toestel op het bouwland terecht kwam en voor zover zichtbaar direct op het maaiveld lag. Het is daarom aannemelijk dat het toestel door de Duitse autoriteiten is geruimd. Naar aanleiding van de crash is mogelijk KKM achtergebleven in de directe omgeving van de crashlocatie. Dit blijkt ook uit de melding van de vondst van een mand vol KKM op het land van A. Vink. Omdat de exacte crashlocatie uit het geraadpleegde bronnenmateriaal niet vastgesteld kan worden, kan echter geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van het neerstorten van een Avro Lancaster in de nacht van 24 op 25 mei 1944 kan ter plaatse van de gemeente Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.10 B-17 FLYING FORTRESS, 17 SEPTEMBER 1944

In de geraadpleegde literatuur is een melding aangetroffen van het neerkomen van een Amerikaanse B-17 Flying Fortress bommenwerper. Het betrof een toestel van 457 Bomb Group, 748 Bomb Squadron. In het bronnenmateriaal wordt vermeld dat het toestel was getroffen door een luchtdoelgranaat en vervolgens rond 11.30 uur neerstortte aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart, nabij Sluis XIII. De auteur vermeldt dat de exacte crashlocatie niet bekend is. Wel wordt vermeld dat alle bemanningsleden om het leven kwamen bij de crash. Op 17 september 1944 startte Operatie Market Garden (verder toegelicht in de inleiding van Hoofdstuk 14). Bij deze operatie werd de Britse en Amerikaanse luchtmacht grootschalig ingezet. De gecrashte B-17 nam vermoedelijk deel aan de bombardementen die ter voorbereiding van Operatie Market Garden werden uitgevoerd.

Niet alle Amerikaanse bombardementsgegevens zijn bij REASeuro beschikbaar. Zo beschikt REASeuro niet over de stukken van 457 Bomb Group. Het kan daarom niet achterhaald worden of het toestel de bommenlast reeds afgeworpen had.

In de geraadpleegde gemeentearchieven wordt geen melding gemaakt van het neerkomen van de Amerikaanse B-17 bommenwerper in de gemeente Someren. Het kan niet worden vastgesteld waar het toestel exact neerstortte. Omdat de exacte crashlocatie niet bekend is, kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van de crash van de B-17 nabij Sluis XIII.

Conclusie

Naar aanleiding van het neerstorten van een B-17 Flying Fortress op 17 september 1944 kan ter plaatse van de gemeente Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.11 BRITSE GLIDER, 17 SEPTEMBER 1944

In de gemeentearchieven van Someren zijn meldingen aangetroffen van het neerkomen van een zweefvliegtuig, bekend onder de Engelse term *glider*, bij De Bult. Gliders hadden zelf geen motoren en werden voortgetrokken door bommenwerpers of transportvliegtuigen. Deze zweefvliegtuigen konden lichtbewapende troepen, kleinere voertuigen en stukken geschut en materiaal vervoeren. Op 17 september werden, als deel van Operatie Market Garden, gliders ingezet om troepen en materiaal aan de opmarsroute tussen België en Arnhem aan de grond te krijgen. Someren lag niet op de directe opmarsroute richting Arnhem. Het is niet bekend wat voor materiaal of troepen de glider die op 17 september 1944 te Someren neerkwam met zich mee droeg.
Gliders waren niet uitgerust met bommen of boordgeschut en waren ontworpen om op het maaiveld te landen. Afhankelijk van het materiaal dat door deze toestellen werd meegevoerd, wordt naar aanleiding van het neerkomen van een Glider geen NGE-Risicogebied afgebakend. Omdat niet bekend is wat de Glider die te Someren neerkwam vervoerde, wordt daarom geen NGE-Risicogebied afgebakend naar aanleiding van landing te Someren.

Conclusie

Naar aanleiding van het neerkomen van een Glider te Someren op 17 september 1944 wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

13.12 HAWKER TYPHOON, 28 OKTOBER 1944

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal is gebleken dat aan de Broekstraat, Someren, op 28 oktober 1944 een Britse Hawker Typhoon neerstortte. Volgens de literatuur overleefde de piloot de crash en kwam het toestel neer aan de Broekstraat. In de gemeentearchieven zijn aanwijzingen, van onbekende datum, aangetroffen van het neerkomen van het toestel op de grond van dhr. Geerts, nabij de grond van Van de Port. Tevens staat in deze bron vermeld dat liggende in de bodem van het land van Geerts het neergestorte vliegtuig nog ligt. Omdat er geen meldingen zijn aangetroffen van de ruiming van het toestel ligt het toestel vermoedelijk nog in de bodem aan de Broekstraat.

De locaties van de gronden, zoals gemeld in het gemeentearchief, zijn niet bekend. Het is daarom onbekend waar, aan de Broekstraat, het toestel is neergekomen. Er geen luchtfoto's beschikbaar van de Broekstraat en omgeving van kort na de vliegtuigcrash. Aan de hand van luchtfotoanalyse kan daarom tevens niet vastgesteld worden waar aan de Broekstraat het toestel neerkwam. Omdat de exacte locatie van crash niet bekend is, kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend

Conclusie
Naar aanleiding van crash van een Hawker Typhoon op 28 oktober 1944 kan ter plaatse van de gemeente Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.13 VLIEGTUIGCRASH, 2 NOVEMBER 1944

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal is gebleken dat te buurtschap Heikant, Someren, op 2 november 1944 een Britse jachtbommenwerper neerstortte. Het toestel maakte deel uit van een formatie van vier jachtbommenwerpers en stortte neer na een luchtgevecht. Volgens de literatuur wist de piloot zich uit het toestel te bevrijden en parachuteerde omlaag. Met getrokken revolver vroeg hij vervolgens of hij zich in geallieerd of Duits grondgebied bevond. Hij bleek zich in geallieerd grondgebied te bevinden.

In de gegevens van de Britse luchtmacht is gezocht naar melding van het neerstorten van een jachtvliegtuig nabij Someren. Hieruit kwam informatie naar voren over één toestel, een Hawker Typhoon, dat neerstortte nabij Someren (te Meijel, buiten de gemeentegrenzen van Asten en Someren). Van dit toestel is echter bekend dat de piloot de crash niet overleefde. Het betreft dus niet hetzelfde toestel. Omdat niet bekend is welk toestel te Someren neerstortte, kan niet worden achterhaald met welke wapens en bommenlast het toestel was uitgerust. Ook kan niet worden vastgesteld en of er nog munitie aan boord van het toestel was tijdens de crash.

In het geraadpleegde bronnenmateriaal is geen overeenstemming betreffende de exacte crashlocatie. Er wordt melding gemaakt van zowel de Sneppenweg 1 te Someren als de Heikantstraat 8 te Someren. De locaties liggen op ruim 500 meter van elkaar. Omdat geen relevante luchtfoto's zijn aangetroffen van de omgeving van de crashlocatie, valt de crashlocatie tevens niet aan de hand van de luchtfoto te achterhalen. Omdat de exacte crashlocatie niet bekend is en onbekend is met welke munitie het neergestorte toestel was uitgerust, wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

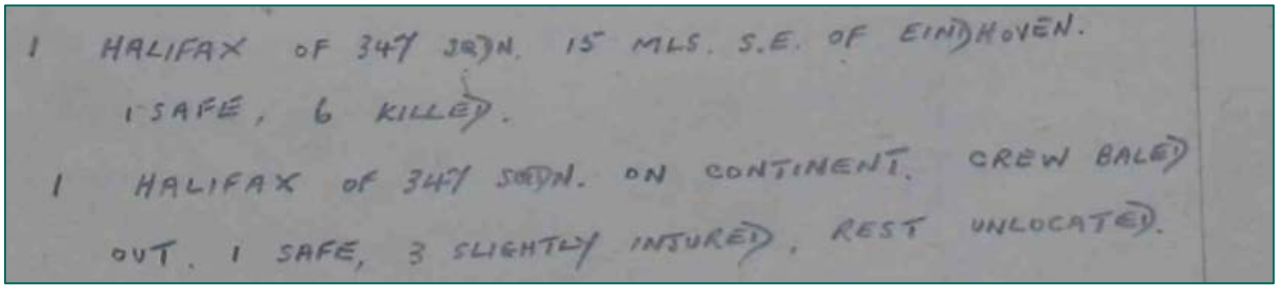
Conclusie
Naar aanleiding van het neerstorten een Britse jachtbommenwerper op 2 november 1944 kan ter plaatse van de gemeente Someren geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

13.14 TWEE HANDLEY PAGE HALIFAXES, 7/8 FEBRUARI 1945

In de literatuur en de gemeentearchieven zijn meldingen aangetroffen van het neerkomen van twee Britse toestellen in de nacht van 7 op 8 februari 1945. Het betrof een tweetal Handley Page Halifaxes (nummers NA197 en NA260) van het 347 (Franse) Squadron. De toestellen van 347 Squadron waren uitgevlogen voor een missie naar Goch, het toestel NA260 had de missie moeten afbreken om onbekende redenen. Op de weg terug werd het toestel door vijandelijk vuur getroffen en vloog het in brand. De bommenlast was op

dat moment nog aan boord. Toen de NA260 rond 22.20 uur boven de gemeente Asten vloog kwam de bommenlast tot ontploffing en stortte het toestel neer. De romp van het toestel kwam neer te Landgoed Veluwe, brokstukken van het toestel werden in een straal van 700 meter rondom de crashlocatie aangetroffen. Een van de inzittenden overleefde de crash, de overige bemanningsleden kwamen om.

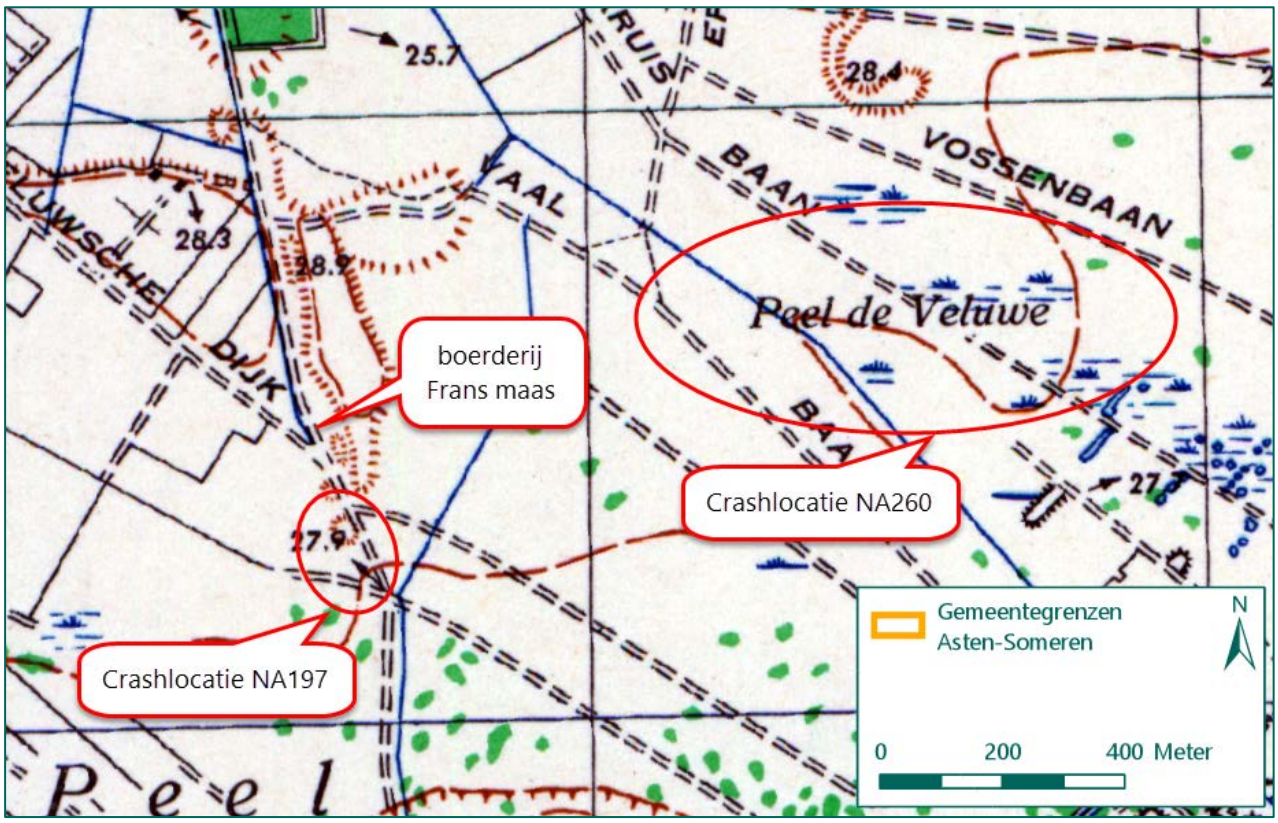
Een tweede toestel, de NA197, stortte slechts twee minuten later neer in de gemeente Asten. De NA197 was ook op weg terug nadat de missie richting Goch was afgebroken. De inzittenden zagen hoe De NA260, dat voor hen vloog, in brand stond. Kort hierop werd ook de NA197 getroffen. Met de bommenlast nog aan boord ging het toestel omlaag. Uit een interview van een van de overlevende bemanningsleden, Sergeant Brillard, blijkt dat de piloot, om welke reden dan ook, geen noodafworp uitvoerde. Enkele bemanningsleden wisten het toestel te verlaten door middel van parachutes. Achter de boerderij van Frans Maas (aan de Veluswedijk-Kokmeeuwseweg) stortte het toestel neer in een veenontgraving. Bekend is dat ten minsten de sergeant J.M.A. Bagot, de piloot van het toestel, en schutter Paul M.J. Le Mithouard nog in het toestel zaten toen het neerstortte. Bij de inslag ontplofte de lading bommen waardoor wrakstukken over een groot oppervlakte werden verspreid en een enorme krater ontstond. Een enorme blindganger was weggeslingerd en lag op een turfhoop in de nabijheid (exacte locatie of afstand staat niet vermeld).

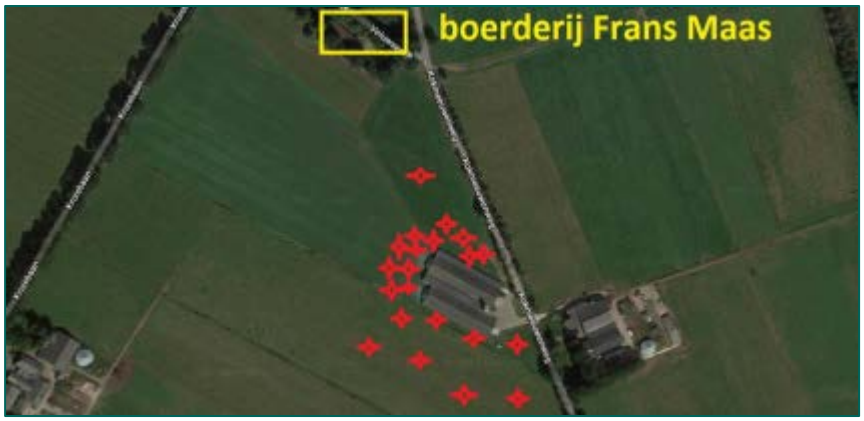
Figuur 98: Melding van het neerstorten van twee toestellen van 347 Squadron in de nacht van 7 op 8 februari 1945 (bron: TNA AIR 14/2680).

De crashlocatie van de romp van het toestel NA260 is slechts indicatief bekend (zie Figuur 99). Waar de overige delen van het toestel neerkwamen wordt uit de geraadpleegd bronnen niet duidelijk. Tevens is onbekend of de volledige bommenlast die nog in het ruim aanwezig was tot ontploffing kwam. Mogelijk zijn er bommen weggeslingerd bij de ontploffing van het vliegtuig (de ontploffing vond in de lucht plaats) en zijn deze in de bodem neergekomen als blindganger. Omdat er geen meldingen van munitieruimingen zijn aangetroffen nabij de indicatieve crashlocatie kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van de ontploffing en crash van het Halifax NA260.

Over de crash van Halifax NA197 is meer informatie terug te vinden. Het toestel kwam brandend neer achter de boerderij van Frans Maas. In een rapport opgesteld door J. Hendrix (zie bijlage 2) staat vermeld dat het toestel vermoedelijk ter hoogte van enkele (naoorlogs gebouwde) kippenstallen was neergekomen. Onderzoek met de metaaldetector ter plekke in juni 2015 bevestigde dit vermoeden. Er werden enkele voorwerpen afkomstig van een gecrasht vliegtuig aangetroffen. Detectie dichtbij de stallen leverde verstoring op vanwege het gebruikte bouwmateriaal. In een gesprek met de eigenaar van de stallen werd duidelijk dat bij het bouwen van de stal veel aluminium afvalresten naar boven kwamen. Het betreft hier vermoedelijk onderdelen van de Halifax NA197. Vanwege de vondsten van vliegtuigonderdelen bij de bouw van de stal en bij recente detectie wordt geconcludeerd dat de stallen op de voormalige inslagkrater is gebouwd. Restanten van de Halifax NA197, boordwapens, munitie voor de boordwapens, en de stoffelijk overschotten van ten minsten twee bemanningsleden, liggen vermoedelijk nog onder deze stallen.

Figuur 99: Crashlocaties van toestellen NA197 en NA260 (Bron ondergrond: Kadaster).

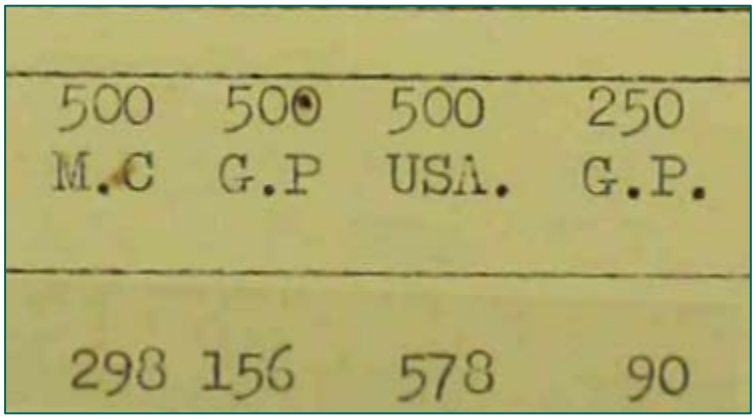

Figuur 100: kaart met daarop aangegeven de locaties waar vliegtuigonderdelen werden aangetroffen (Bron: literatuur HEN z.p.).

Tevens is bekend dat bij de crash van de Halifax NA197 ook (een deel van de) de bommenlast tot ontploffing kwam. Door middel van sympathische detonatie kunnen meerdere bommen tot ontploffing gekomen zijn, het is echter niet bekend of alle bommen gedetoneerd zijn. Bekend is dat ten minsten één vliegtuigbom werd weggeslingerd en als blindganger in een turfberg terecht kwam. De exacte locatie van deze blindganger is echter niet bekend. Omdat er verder geen meldingen zijn aangetroffen van geruimde afwerpmunitie nabij de crashlocatie kan geen exact NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van deze weggeslingerde munitie. Wel kan een NGE-Risicogebied worden afgebakend ter plaatse van de crashlocatie, waar mogelijk vliegtuigbommen zijn achtergebleven in en nabij het vliegtuigwrak.

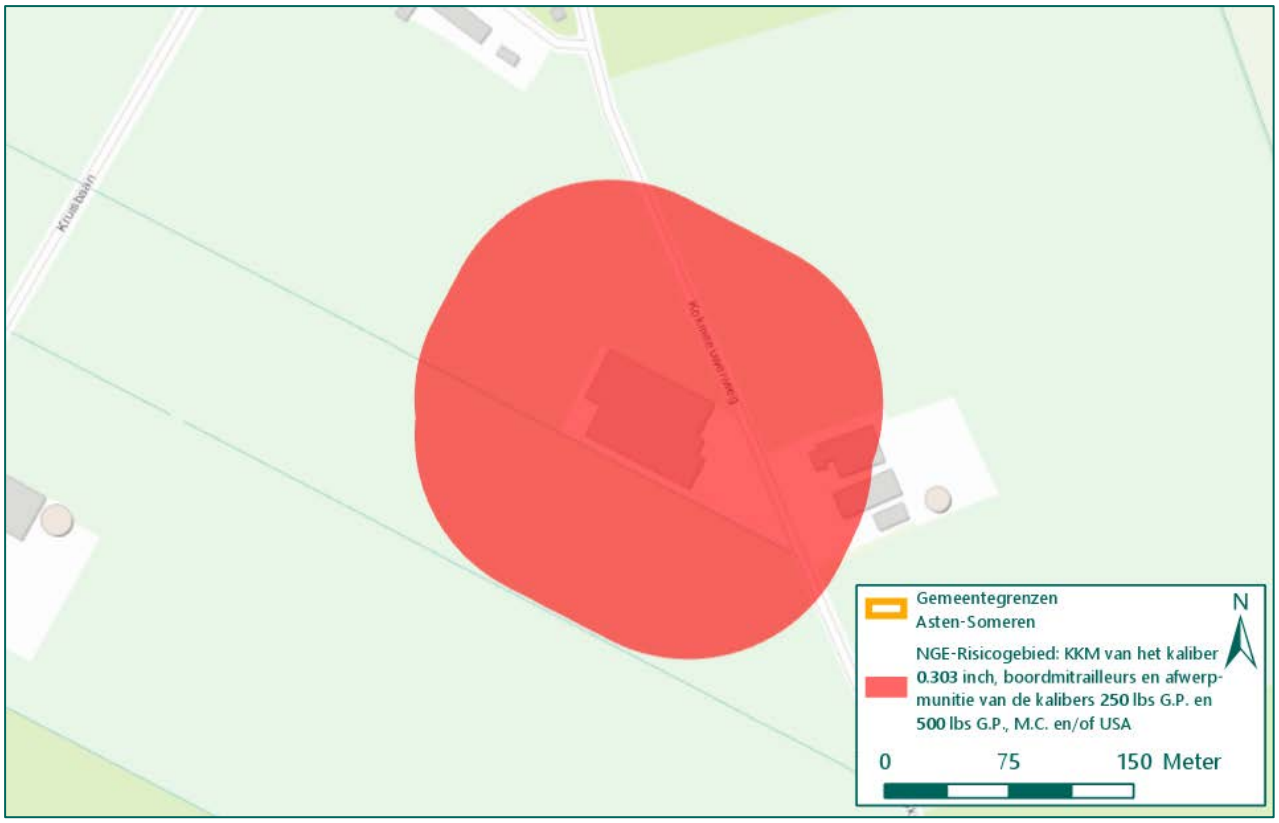
Om te achterhalen wat de bommenlast was die werd meegedragen door Halifax NA197 zijn de ORB's van de Britse luchtmacht geanalyseerd. Hieruit is gebleken dat de toestellen van 4 Group, waar 347 Squadron deel van uitmaakte, in de nacht van 7 op 8 februari 1945 waren uitgerust met 250 lbs G.P. en 500 lbs G.P.,

M.C. en/of USA meedroegen voor het bombardement op Goch. Er wordt daarom gesteld dat een combinatie van deze bommen werden meegedragen door de Halifax NA197.

Figuur 101: De totale bommenlast meegedragen door 201 toestellen van 4 Group die allen Goch aanvielen (bron: TNA AIR 24/307)

Naar aanleiding van de vliegtuigcrash van de Halifax NA197 wordt een NGE-Risicogebied afgebakend. Het WSCS-OCE stelt dat een NGE-Risicogebied naar aanleiding van een vliegtuigcrash situationeel afgebakend dient te worden. Er wordt een NGE-Risicogebied geprojecteerd op 100 meter rondom de stallen die over de crashlocatie heen zijn gebouwd. Binnen dit NGE-Risicogebied wordt NGE van KKM (0.303 inch), boordmitrailleurs en afwerpmunitie van de kalibers 250 lbs G.P. en 500 lbs G.P., M.C. en/of USA verwacht. Daarnaast dient binnen het NGE-Risicogebied rekening gehouden te worden met mogelijk achtergebleven wrakstukken en vervuiling (asbest, brandstof en radioactieve onderdelen) als gevolg van de crash.

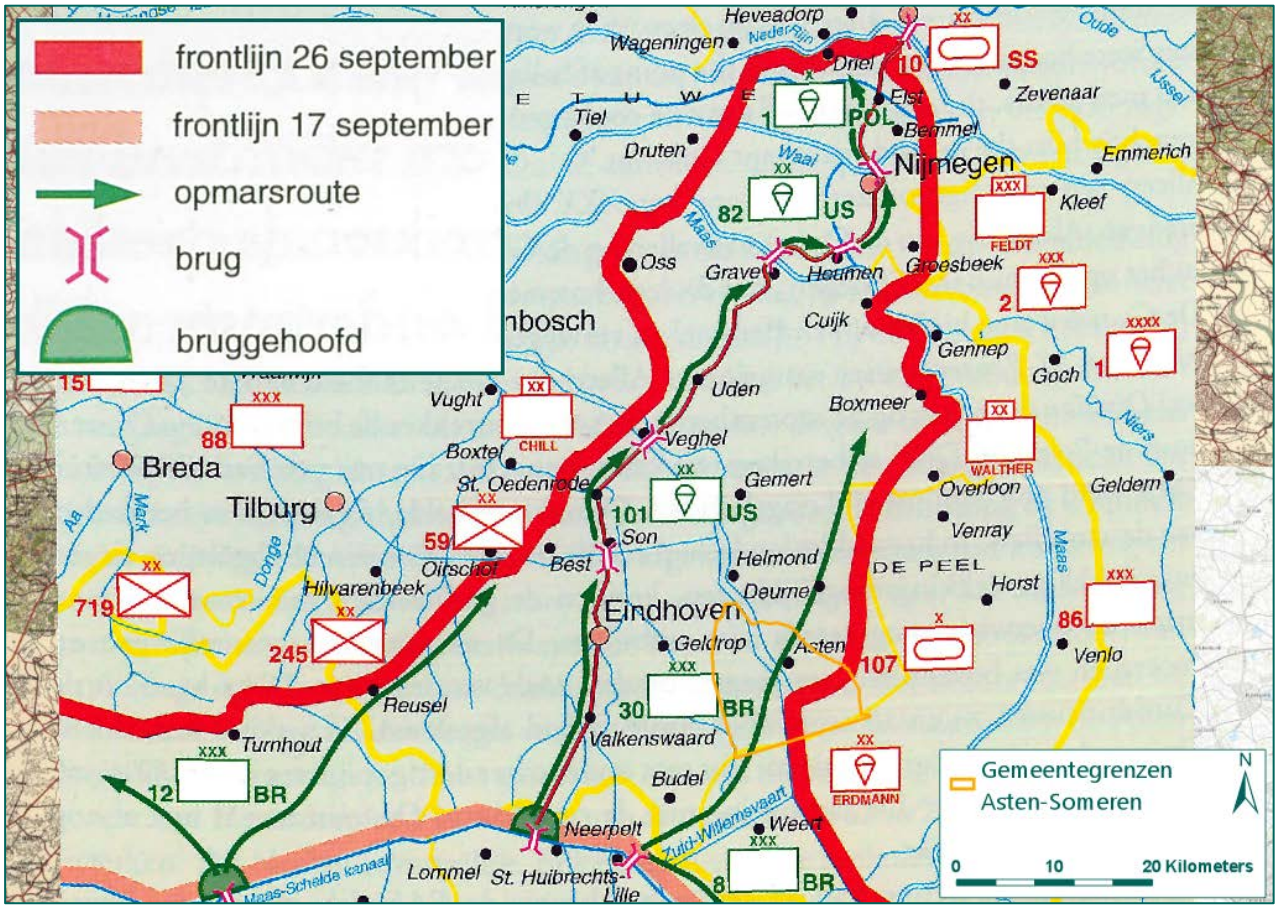
Figuur 102: Het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de neergestorte Handley Page Halifax NA197 bommenwerper in de nacht van 7 op 8 februari 1945. (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van een Handley Page Halifax NA197 bommenwerper die in de nacht van 7 op 8 februari 1945 neerstortte binnen de gemeente Asten is een NGE-Risicogebied afgebakend. Ter plaatse van dit NGE-Risicogebied kunnen NGE worden aangetroffen van KKM van het kaliber 0.303 inch, boordmitrailleurs en afwerpmunitie van de kalibers 250 lbs G.P. en 500 lbs G.P., M.C. en/of USA. Tevens kunnen wrakstukken van de bommenwerper, vervuilde grond en de stoffelijke overschotten van een deel van de bemanning van het toestel worden aangetroffen.

Naar aanleiding van de ontploffing in de lucht en crash van de Handley Page Halifax NA260 bommenwerper kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Op 17 september 1944 ging de geallieerde operatie Market Garden van start. Het doel van deze operatie was de verovering van bruggen over rivieren en kanalen bij Eindhoven, Nijmegen en Arnhem, om deze te gebruiken om met gepantserde eenheden door te stoten naar het Ruhrgebied. Luchtlandingstroepen werden gedropt om bruggen te veroveren (operatie Market). Gelijktijdig rukte een grondleger op vanuit België (operatie Garden). Om de route veilig te stellen, werd de corridor verbreed ten westen en ten oosten van de opmarsroute (zie Figuur 103).

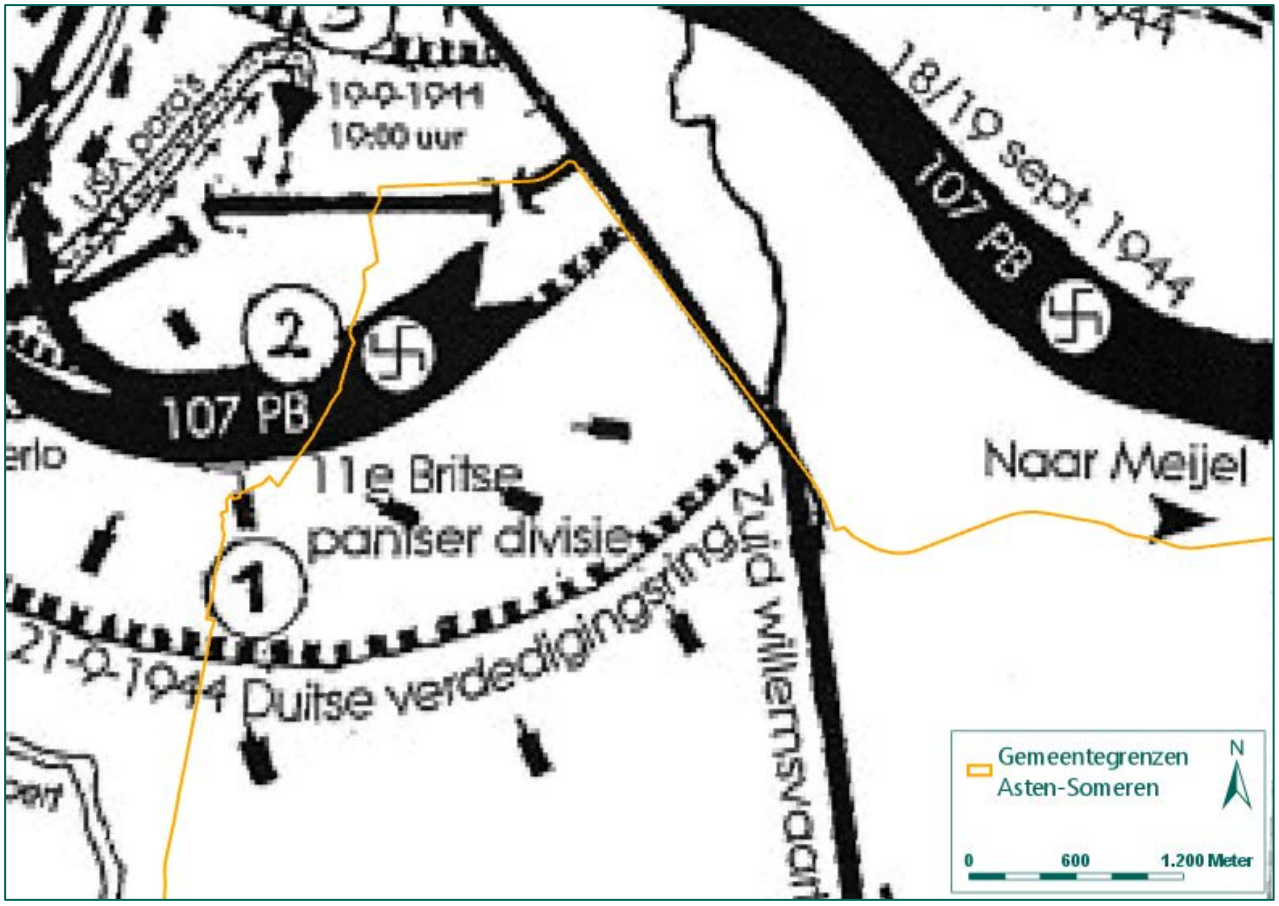
Figuur 103: Frontlijn voor en na operatie Market Garden; de gemeenten Asten en Someren zijn in deze periode bevrijd (Bron: KLE, pag. 148).

Vanuit de corridor die ontstond als resultaat van Operation Market Garden, diende het Britse 11th Armoured Division (11AD), onder leiding van Lieutenant-General G.P.B. Roberts, een bruggenhoofd te slaan over de Zuid-Willemsvaart en zo het gebied Helmond, Bakel, Deurne, Asten en Someren in handen te krijgen. Het 11AD werd hiervoor verdeeld in drie speerpunten: een speerpunt die via Geldrop, Nuenen en Gerwen naar Helmond door diende te stoten; een tweede speerpunt die zich richtte op de zuidelijke kant van Helmond en Mierlo-Hout; en een derde Speerpunt die via Sluis X en Sluis XI de oversteek diende te maken naar Asten. Speerpunt twee en drie doorkruisten de gemeente Someren.

De bevrijding van Someren en Asten ging gepaard met grondgevechten en hevige artilleriebeschietingen, zowel geallieerd als Duits. In dit hoofdstuk worden de verschillende oorlogshandelingen omtrent de bevrijding van Someren op chronologische wijze geanalyseerd. De analyse vindt plaats op basis van informatie uit de literatuur (zie bijlage 2), het materiaal uit Nederlandse archieven (zie bijlage 3) en internationale archieven (zie bijlage 4), ondersteund door luchtfoto's (zie bijlage 8) en munitieruimingen van de MMOD en EOD (zie bijlage 5).

14.1 OPMARSROUTE RICHTING HELMOND, 21 SEPTEMBER 1944

Uit de literatuur blijkt dat eenheden van het 11AD optrokken in de richting van Helmond. Nabij Helmond kregen de Britse troepen op 21 september 1944 te maken met eenheden van 107e Duitse Pantser Brigade die in een ring rondom Helmond verdedigingen opwierpen. De Britse troepen, die een oversteek naar de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart trachtten te maken, merkten op dat de brug nabij de Sluis IX en de bruggen over het Eindhovens Kanaal gesprongen waren[27]. In de literatuur is een kaart aangetroffen waarop de Duitse verdedigingslinie onder Helmond, deels binnen de gemeente Someren, staat ingetekend. Tevens is weergegeven dat de Britse troepen te Someren tegenover deze linie stonden opgesteld. De Britse en Duitse posities zijn in Figuur 104 weergegeven.

Figuur 104: Locatie van de Duitse verdedigingslinie en opmars van de 11AD in de gemeente Someren (Bron: literatuur HER 400).

Via Mierlo en Hout kon Helmond via westelijke zijde bereikt worden. In de War Diaries van 11AD zijn geen aanwijzingen aangetroffen van oorlogshandelingen nabij deze Duitse verdedigingsring binnen de gemeente Someren. De Duitse troepen te Helmond wisten de bruggen over de Zuid-Willemsvaart aldaar op te blazen, waardoor een harde scheidslijn tussen het westen en oosten van Helmond ontstond. Hoewel het westen van Helmond bevrijd kon worden, waren de geallieerde troepen niet in staat om in Helmond het kanaal over te steken om de Duitse troepen aan de oostzijde te verjagen. Het oosten van Helmond zou via het oosten benaderd moeten worden. Hierom besloot generaal Roberts, de divisiecommandant, een deel van zijn tankeenheden bij Someren de Zuid-Willemsvaart over te laten steken. De brug nabij Sluis X bleek reeds gesprongen. Uiteindelijk werd de oversteek van de Zuid-Willemsvaart bij Sluis XI gemaakt, en kon het Oosten van Helmond via Asten en Deurne bereikt worden.

27 Naar aanleiding van het springen van bruggen worden geen NGE-Risicogebieden afgebakend, zie paragraaf 3.3.12

In het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn geen aanwijzingen aangetroffen van oorlogshandelingen die verband houden met bovengenoemde Duitse verdedigingslinie binnen de gemeente Someren. In de archieven van de EOD en de gemeentearchieven zijn geen meldingen aangetroffen die verband houden met het ruimen van munitie. Er wordt daarom naar aanleiding van de opmars van de geallieerden naar Helmond, waarbij Someren deels doorkruist werd, geen NGE-Risicogebied afgebakend.

Conclusie
Naar aanleiding van de in september 1944 plaatsgevonden opmars van de geallieerden richting Helmond, waarbij Someren deels werd doorkruist, wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

14.2 BEVRIJDING VAN SOMEREN

Gelijktijdig met de opmars richting Helmond werd door de geallieerden ook opgetrokken richting Someren-dorp. Er kon geen oversteek worden geforceerd over de Zuid-Willemsvaart vanwege de gesprongen bruggen. Er diende daarom een Baileybrug (een noodbrug bestaande uit segmenten die snel aangelegd konden worden ter oversteek van een watergang) aangelegd te worden om de Zuid-Willemsvaart over te steken en de opmars richting Asten voort te kunnen zetten. In onderstaande paragrafen zijn in chronologische volgorde de verschillende oorlogshandelingen die plaatsvonden tijdens deze operatie geanalyseerd. Deze analyse is verricht aan de hand van literatuur en (internationaal) archiefmateriaal. Na de analyse vindt in paragraaf 14.2.4 de afbakening van het NGE-Risicogebied plaats.

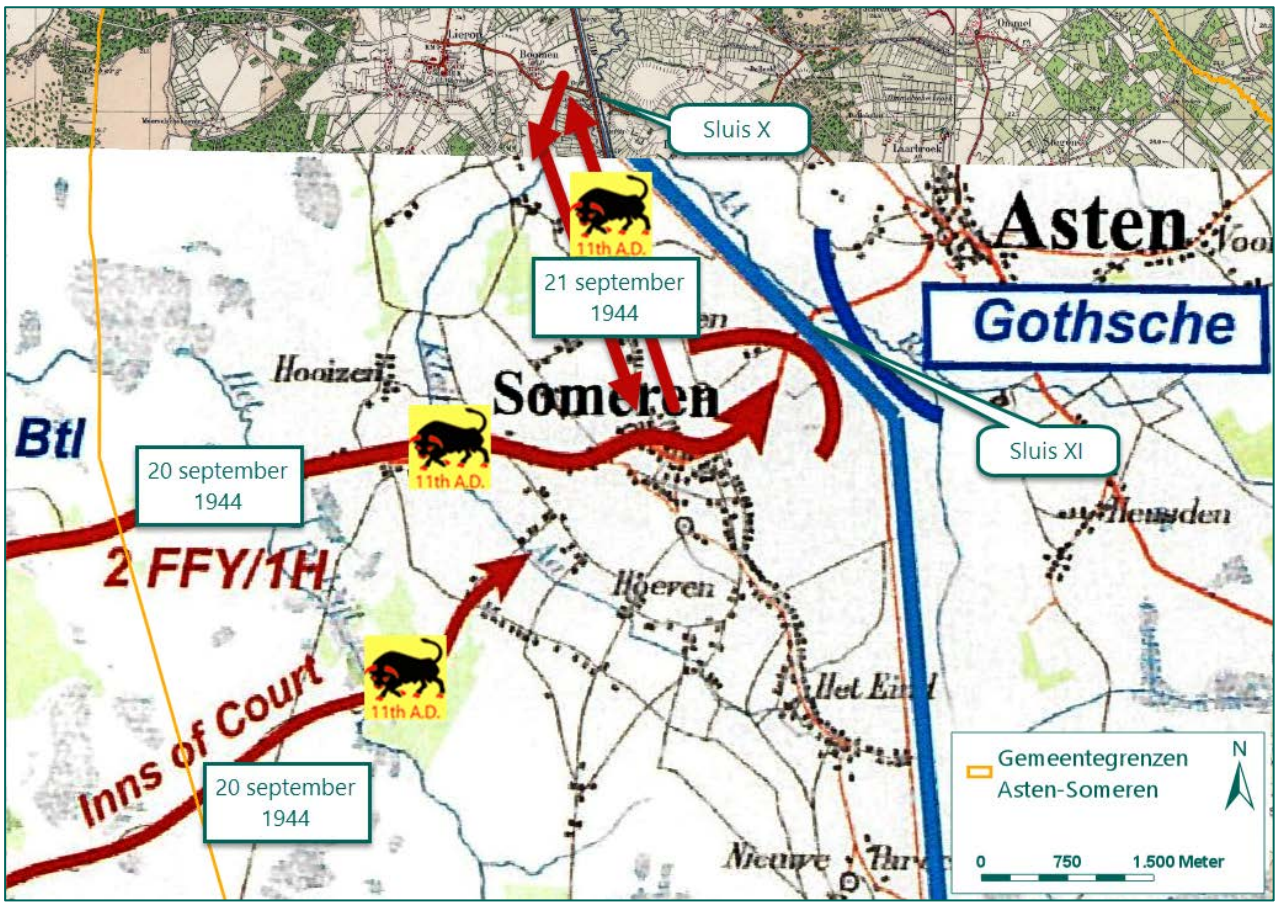
14.2.1 20 september 1944

Op 20 september 1944 werd Someren benaderd door troepen van de 11AD. Allereerst was Someren benaderd door de verkennende troepen van *Inns of Court* (verkennende troepen), die vanuit Sterksel via de bossen en velden richting Someren trokken. Vervolgens trokken vanuit Heeze troepen en tanks op richting Someren over de Heezerweg. De geallieerde beschikten hier voornamelijk over *M4 Sherman*-tanks. Dit waren medium tanks van Amerikaanse makelij die door alle geallieerde legers werden ingezet. Ondanks Duits tegenvuur wisten de Britten Someren-Dorp te bereiken.

Figuur 105: Een M4 Sherman tank.

Nog dezelfde dag werd Someren-dorp bevrijd. De Britse opmars kwam echter tot een halt toen de westoever van de Zuid-Willemsvaart werd bereikt en bleek dat ook de brug nabij Sluis XI was gesprongen. De omgeving van Sluis XI werd bewaakt door Duitse troepen bewapend met machinegeweren en antitankwapens. Nabij de gesprongen brug over de Zuid-Willemsvaart ontstonden vuurgevechten tussen geallieerde en Duitse troepen.

Figuur 106: Opmarsroute van de 11AD naar Someren en verkenning richting Sluis X op 20 september 1944 (Bron: literatuur, DID3 136).

De geallieerde tanks ondervonden weinig tegenstand tijdens de opmars naar Someren-dorp. Op verschillende punten in Someren trachtten Duitse soldaten, gewapend met pantservuisten, de geallieerde opmars te vertragen. Tevens werd op de Markt in Someren een stuk Duits geschut opgesteld met als doel de eerste tank of pantserwagen die opgemerkt werd uit te schakelen. De Britten meden de binnenwegen van Someren echter. Eenmaal aangekomen te Someren verzamelde de Britse *Sherman*-tanks zich nabij het Speelheuvelplein, de Schoolstraat en de Nachtegaallaan. De Duitse troepen te Someren kregen al snel in de gaten dat de Britse troepen om hun positie heen getrokken waren, en sloten zich aan bij de overige Duitse troepen te Sluis XI.

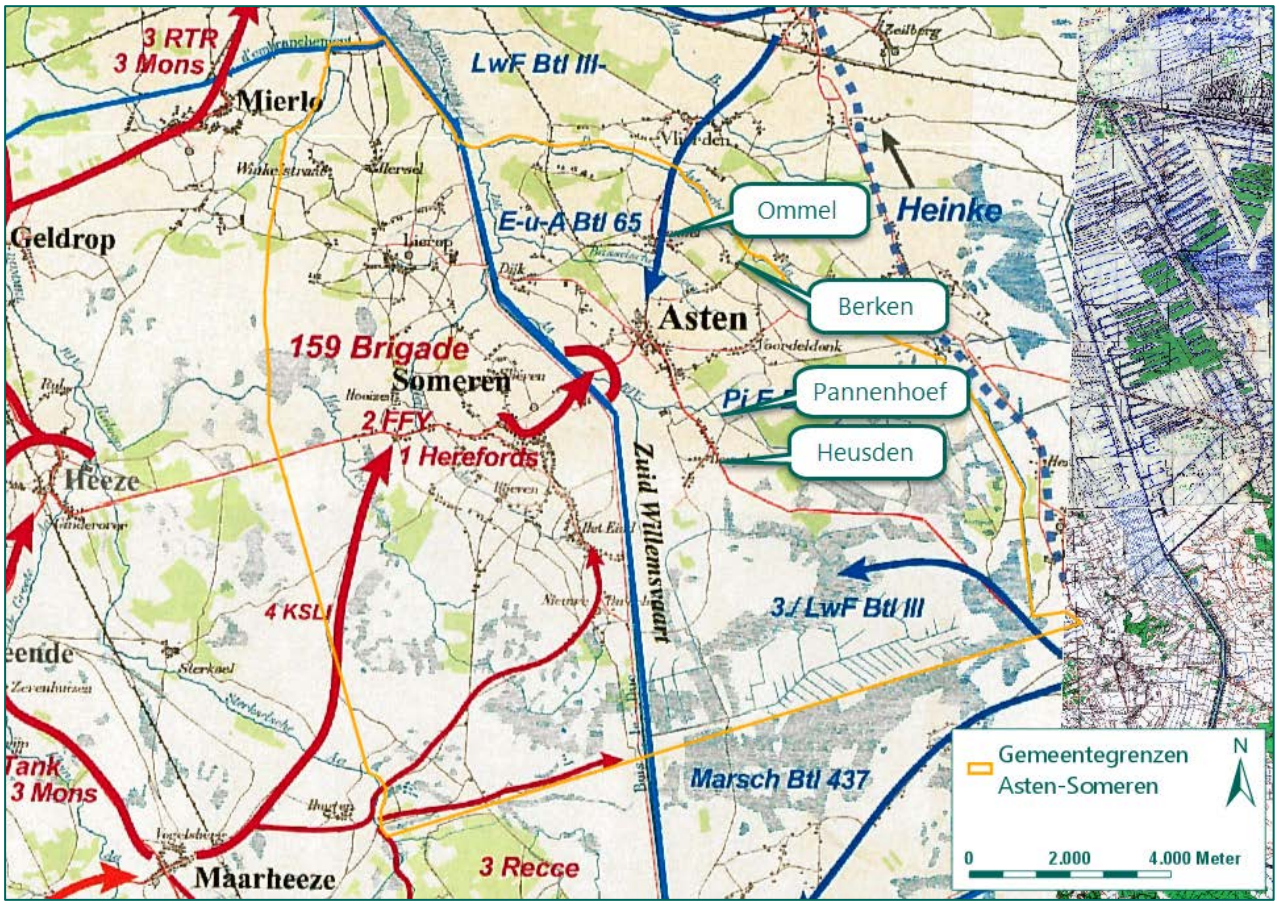
De Britse tanks en artillerie werden lineair opgesteld[28] om Asten en het gebied rondom Sluis XI onder vuur te nemen (meer over het inslaan van granaten te Asten in Hoofdstuk 15). Nabij Sluis X leidde dit tot een korte confrontatie met troepen ten oosten van de vaart. Nabij Sluis XI werd al snel de woning van H. Driessen, wonende aan de Beemdstraat 1, kapotgeschoten. Dit omdat zich een Duits mitrailleurnest in deze woning bevond. De beschietingen op Asten en rondom Sluis XI hielden de hele nacht aan, hetgeen tot grote schade leidde.

14.2.2 21 en 22 september 1944

Gedurende 21 september vond een hergroepering van Britse troepen plaats te Someren. Twee van de drie infanteriebataljons van 11AD bevonden zich nu te Someren. Gedurende 21 september werden grote hoeveelheden Britse granaten over de Zuid-Willemsvaart geschoten ter voorbereiding van het slaan van een bruggenhoofd in diezelfde avond. Verschillende doelen in Asten werden beschoten om de Duitse verdediging te verzwakken en te demoraliseren. De Duitse troepen gaven vanuit verschillende

28 De tanks en artillerie werden in een lijn, onder andere langs de Zuid-Willemsvaart, opgesteld om zo over een groot gebied artillerievuur te kunnen geven.

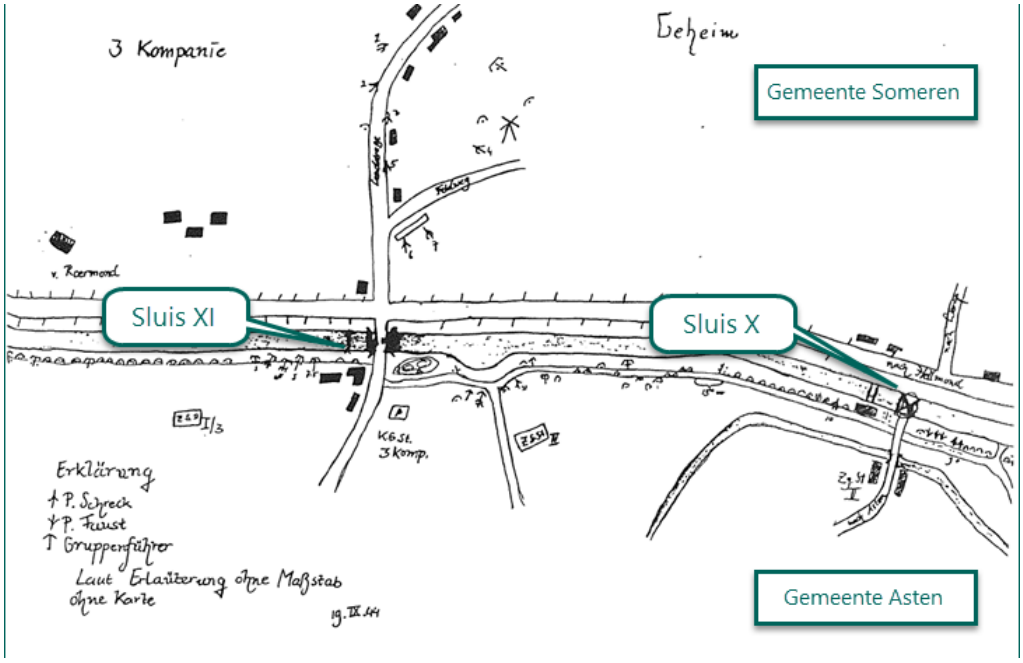
buurtschappen te Asten tegenvuur op Britse posities in Someren. Vanuit Heusden, Behelp, Ommel, Berken, Staatsbossen en Pannenhoef werd met Duits geschut, en in beperkte maten met *Nebelwerfers*[29], gevuurd op Britse posities. De Duitse troepen maakten effectief gebruik van de mobiliteit van het geschut door het geschut direct na het vuren te verplaatsen. Op deze manier kon worden voorkomen dat geallieerd tegenvuur het geschut zou lokaliseren en uit zou schakelen.

Figuur 107 Situatie van de troepen van de 11AD te Someren op 21 september 1944 (Bron: literatuur DID3 207).

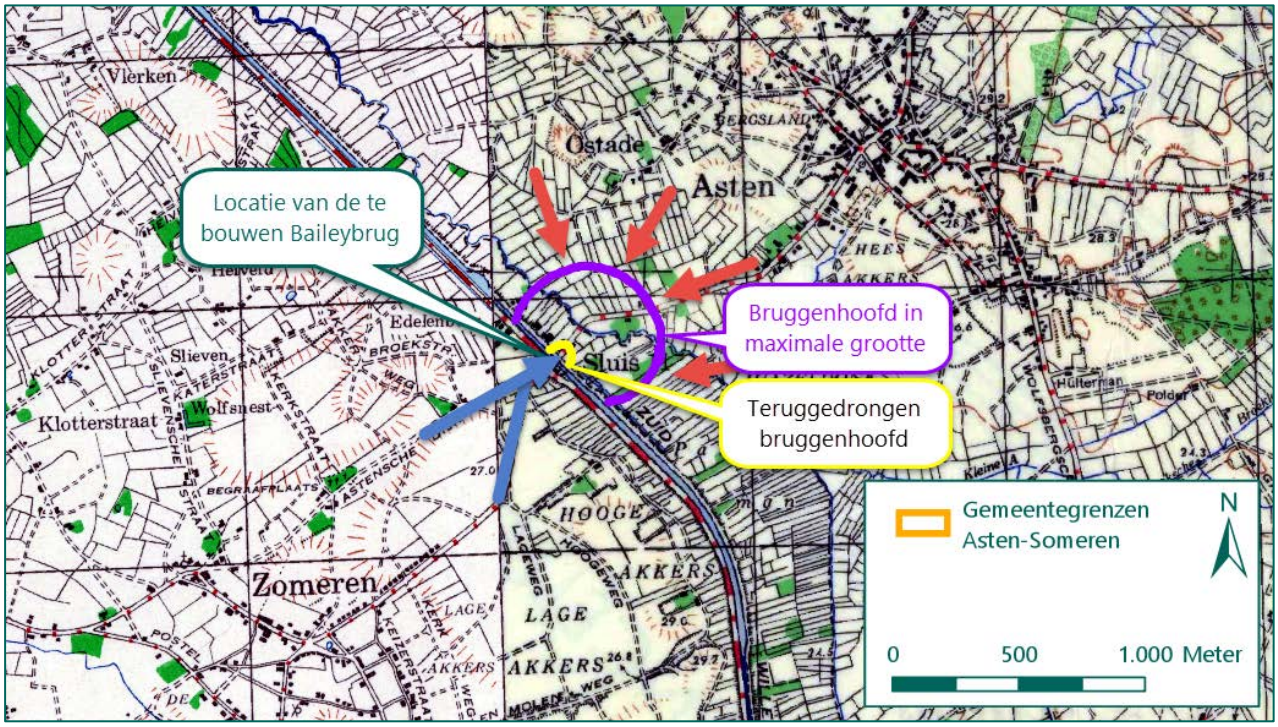
In de avond werd er door Britse troepen van het *Herefordshire* bataljon een oversteek gemaakt over de Zuid-Willemsvaart nabij Sluis XI. De Duitse tegenstand was aanvankelijk niet fel, mede veroorzaakt door het artillerievuur dat gedurende de dag gegeven werd. Na het vestigen van een klein bruggenhoofd werden versterkingen over de sluisdeuren te Sluis XI gestuurd. De versterkingen dienden zich aan weerskanten van de weg naar Asten, op zo'n 200 meter van het kanaal, in te graven. Gelijktijdig met het slaan van het bruggenhoofd werd door de Royal Engineers een noodbrug gelegd. De Engineers werkten onder het licht van een batterij zoeklichten.

29 Een Nebelwerfer is een mobiele Duitse raketwerper waarmee 15 cm raketten werden afgevuurd.

Figuur 108: Een op 19 september 1944 opgestelde kaart met daarop de Duitse verdediging indicatief op een kaart ingetekend (Bron: JOO 175-176).

Nadat de Britse troepen zich gevestigd hadden aan de Somerse-zijde van het kanaal openden ook de Duitse troepen het vuur. Met mortieren en kanonnen werd vuur gegeven op het bruggenhoofd. Artilleriebeschietingen in combinatie met optrekkende Duitse troepen leiden tot een verkleining van het Britse bruggenhoofd van 450 m^2, dit slonk naar slechts 30m^2. De Britten wisten zich echter te hergroeperen en het bruggenhoofd te behouden. De intensiteit van de gevechten wordt duidelijk uit de verhalen van de veteranen die betrokken waren bij de gevechten. De veteraan wist te vertellen dat hij een Duitse soldaat "*Tommy, surrender!*" hoorde roepen, waarop hij zes of zeven handgranaten naar de Duitser gooiden en doorvocht.

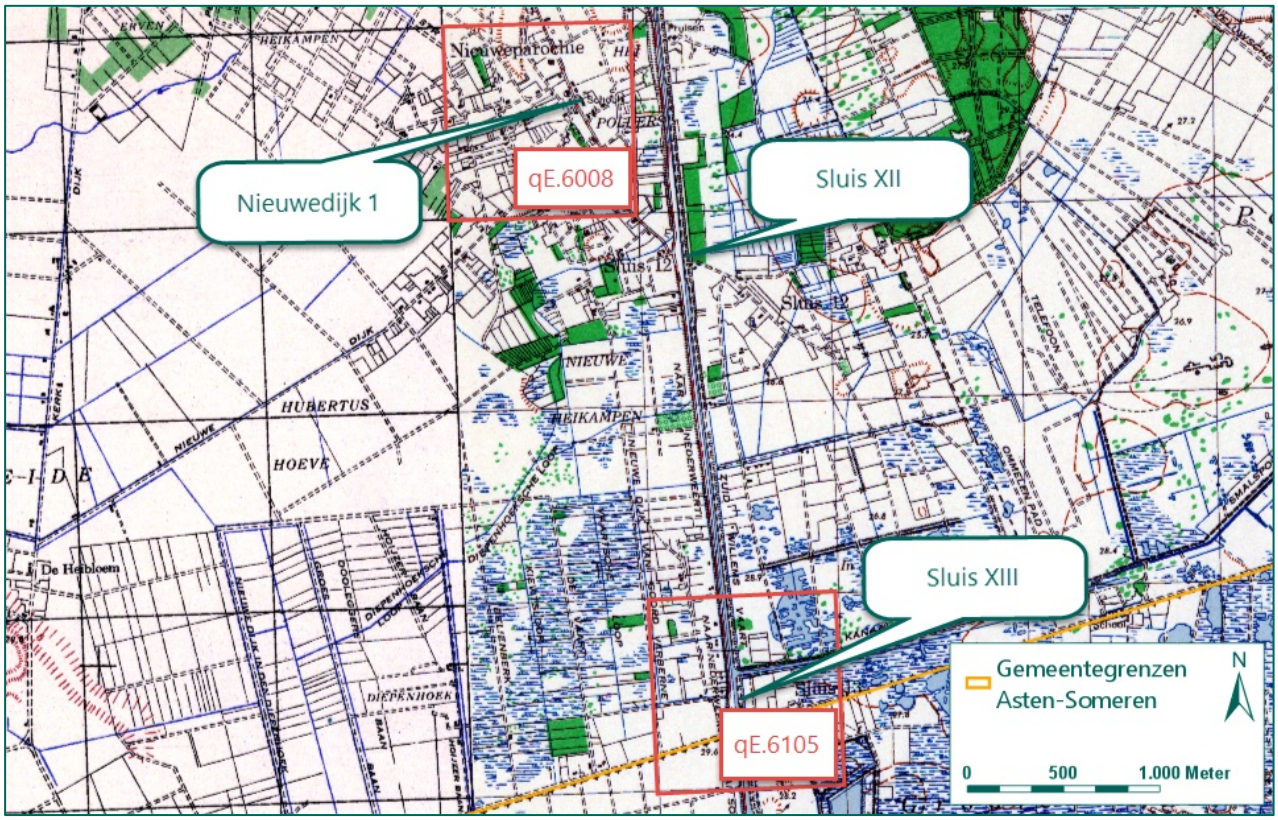
Figuur 109: locatie van het geslagen bruggenhoofd te Sluis XI. Met blauw is de Britse positie weergegeven, met rood is de Duitse tegenaanval op het bruggenhoofd indicatief weergegeven (Bron ondergrond: Kadaster).

Op de Baileybrug hadden de *engineers* het zwaar te voorduren onder het Duitse artillerievuur. Enkele granaten raakten de brug terwijl de genisten aan het werk waren. Door enkele van deze onderbrekingen duurde het tot 6.00 uur in de ochtend van 22 september 1944 voor de brug klaar was voor gebruik. De Duitse weestand aan de oostzijde van het kanaal bleef echter hevig. De Britten hadden nog maar een klein bruggenhoofd in handen, waardoor er letterlijk geen plek om te staan was voor de Britse versterkingen. Met behulp van handgranaten en assistentie van het geschut achter de vaart konden de Duitse troepen naar achter gedreven worden, waarna de eerste tanks de brug konden oversteken. De tanks zouden optrekken naar Asten-Ommel en Heusden. Dit staat verder beschreven in Hoofdstuk 15.

14.2.3 September 1944

Gedurende september 1944 werd het bevrijdde Someren onder vuur genomen door Duitse troepen. Zo kwamen op verschillende dagen in september 1944 in de gemeente Someren Duitse granaten neer, wat op verschillende plaatsen tot schade leidden. Het Duitse geschut had het vooral gemunt op de Sluislocaties. Naast beschietingen van Britse troepen en materiaal nabij Sluis XI werden ook de overige Sluizen onder vuur genomen. Dit omdat een tweede oversteek over de Zuid-Willemsvaart bij een van deze sluizen een reëel gevaar vormde. Regelmatig granaatvuur op de Sluizen X, XII, XIII en nabij de gesprongen brug Half Twaalf zou de Britten moeten weerhouden van een tweede oversteek.

Op een niet nader vermeldde datum werd vanuit het landgoed De Apotheek, en bij de woning van A. van de Ham, beiden aan de oostzijde van de vaart nabij Sluis XII, granaatvuur en mitrailleurvuur geopend op doelen aan de westzijde van de vaart. Bij het inslaan van een granaat nabij de woning van Toon van de Laar [Nieuwedijk 1 te Someren-Eind] raakten drie Britse soldaten gewond en kwam een soldaat direct om het leven. Nabij Sluis XIII werd op 24 september 1944 een schip geraakt door een neerkomende granaat. De *War Diaries* van de 11AD bevestigen het neerkomen van granaten te kaartvierkant E.6008 en E.6105. Deze kaartvierkanten zijn in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 110: Kaartvierkanten die door Duits geschut werden beschoten en schademeldingen en oorlogsschade veroorzaakten tijdens en na de bevrijding van Someren (Bron ondergrond: Kadaster).

Ook Someren-dorp kreeg het zwaar te voorduren. Gedurende de dagen na de bevrijding kwamen met regelmaat granaten neer in het dorp. Hierbij kwamen meerdere burgers om het leven, nog meer raakten er gewond. Zo verloren alleen al op 22 september 1944 drie volwassen en twee kinderen het leven door het inslaan van granaten, afgeschoten vanaf Astens grondgebied.

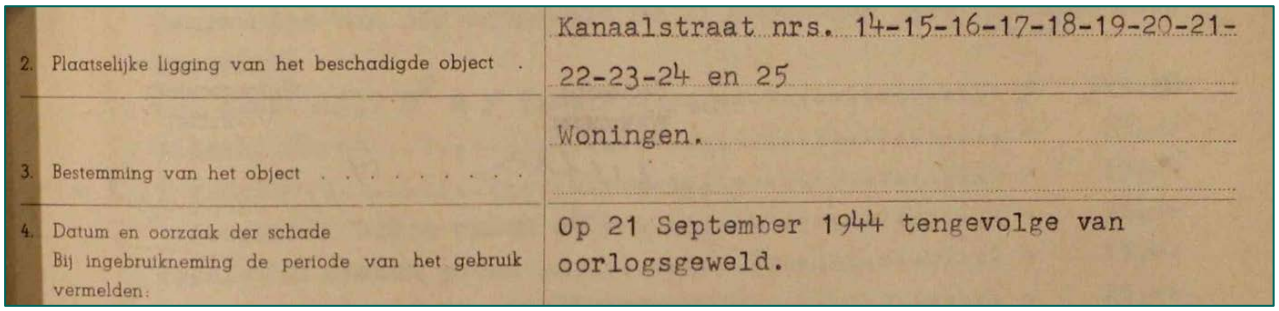
14.2.4 Afbakening NGE-Risicogebieden

Zoals blijkt uit de literatuur en het (internationale) archiefmateriaal hebben binnen de gemeente Someren in september 1944 hevige grondgevechten en artilleriebeschietingen plaatsgevonden. In de geraadpleegde gemeentelijke archieven (zie bijlage 3) zijn uitgebreide rapporten aangetroffen, waarin schade wordt vermeld aan woningen en gebouwen naar aanleiding van de gevechtshandelingen gedurende de bevrijding. Tevens blijkt uit ruimingsmeldingen uit de gemeentearchieven (zie bijlage 3) en munitieruimrapporten van de EOD en MMOD (zie bijlage 5), dat na de oorlog op verschillende plaatsen binnen de gemeente Someren nog munitie is aangetroffen die duidt op grondgevechten en artilleriebeschietingen.

De oorlogshandelingen in september 1944 in Someren vormen aanleiding voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen en grondgevechten, zie paragrafen 3.1.1 en 3.1.2. Om deze reden worden situationeel meerdere NGE-Risicogebieden afgebakend ter plaatse van de gemeente Someren. De afbakeningen van NGE-Risicogebieden worden toegelicht in de onderstaande paragrafen. In de eerste paragraaf worden de NGE-Risicogebieden naar aanleiding van beschietingen verder toegelicht, waarna in de volgende paragraaf het NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten verder wordt toegelicht.

Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van beschietingen

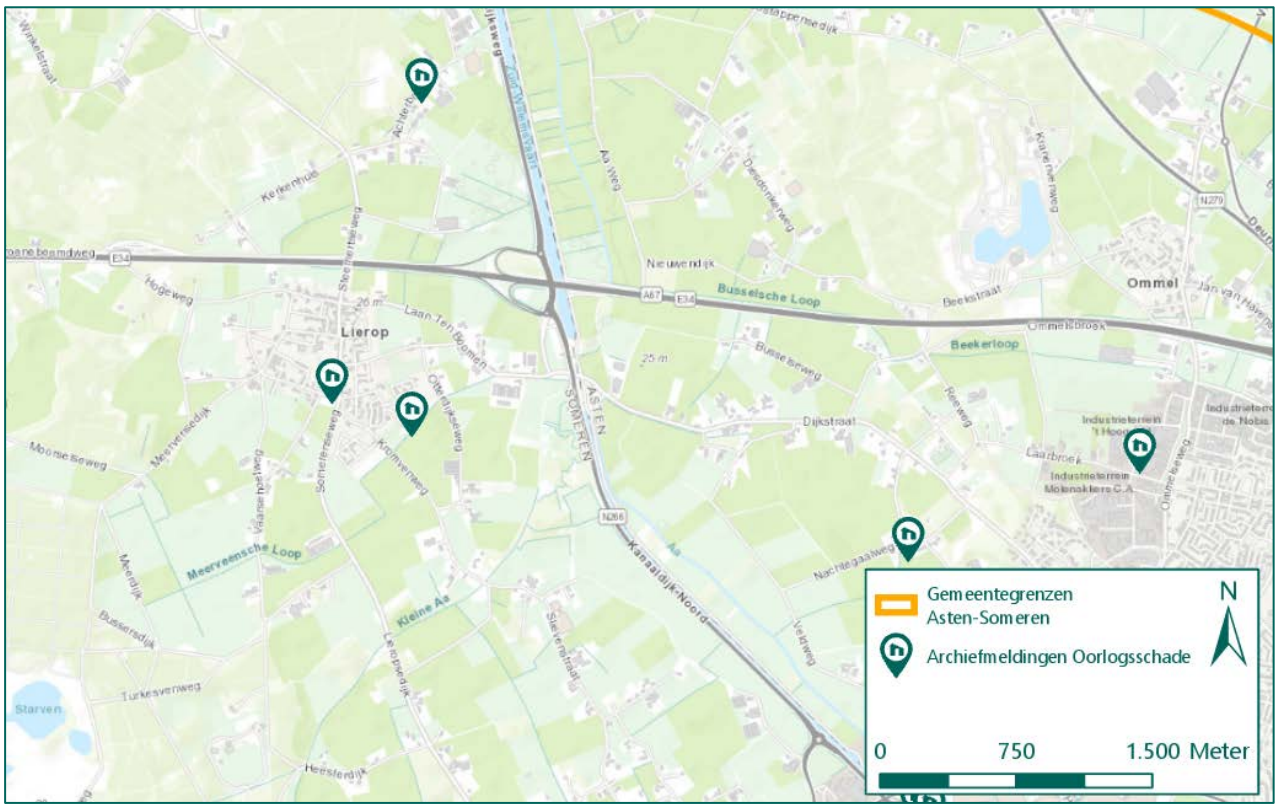
De intensiteit van beschietingen blijkt uit de grote hoeveelheid schaderapporten die in de gemeentearchieven zijn aangetroffen. In deze rapporten wordt schade aan woningen en gebouwen gemeld die werd opgelopen gedurende de bevrijding. Een der schademeldingen binnen de gemeente Someren is hieronder weergegeven. Er werd op 21 september 1944 in totaal voor 17.812,77 gulden aan schade aangericht. De oorzaak van de schade werd niet verder gespecifieerd. Wel is bekend dat zich geen grondtroepen nabij de in het rapport vermeldde Kanaalstraat meer bevonden.

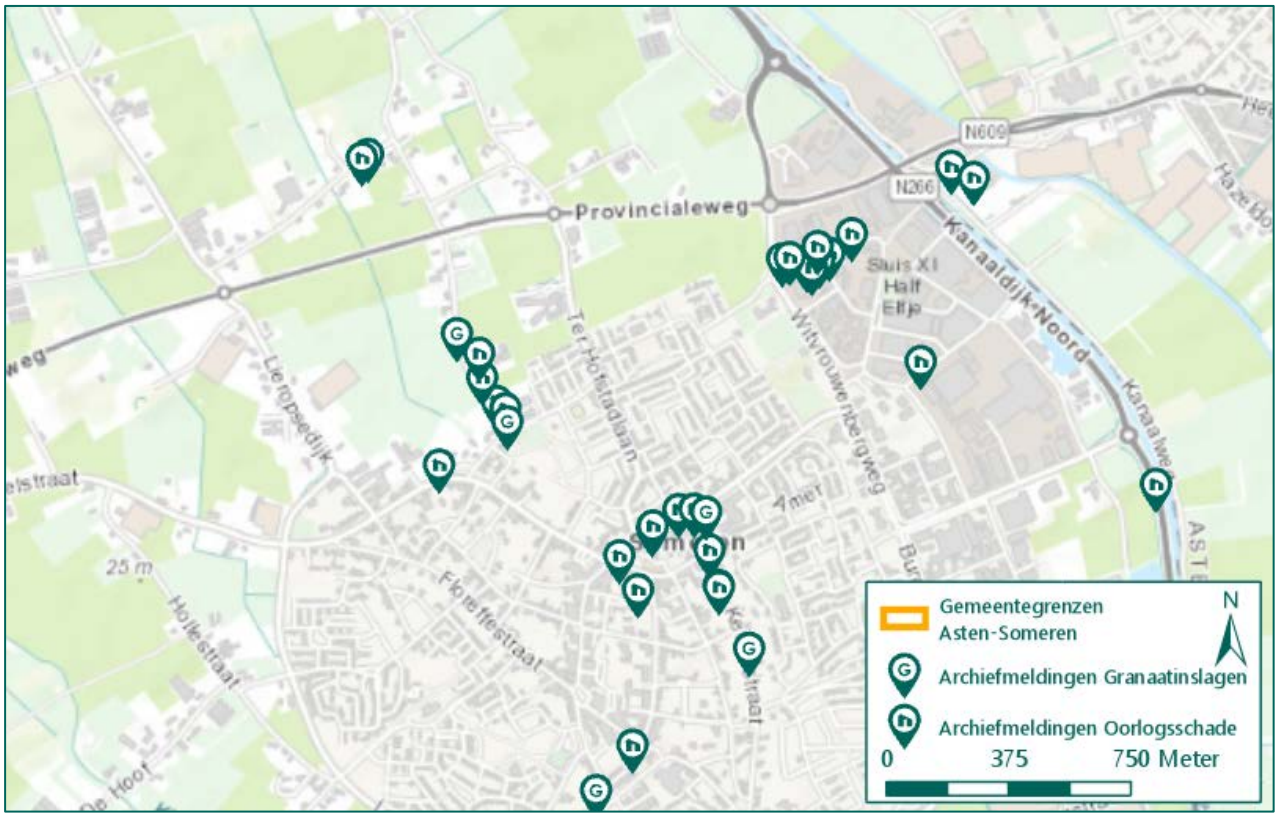
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object .	Kanaalstraat nrs. 14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24 en 25
3. Bestemming van het object	Woningen.
4. Datum en oorzaak der schade Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	Op 21 September 1944 tengevolge van oorlogsgeweld.

Figuur 111: Melding van schade aan woningen te Someren, veroorzaakt op 21 september 1944 (Bron: RHCE Toegang 13086, Inv 79).

Verder zijn er in de gemeentearchieven en in de literatuur meerdere meldingen aangetroffen van granaatinslagen op verschillende plaatsen in Someren. De locaties van granaatinslagen en oorlogsschade zijn door REAseuro ingevoerd in GIS. In de volgende figuren zijn enkele locaties te Someren weergeven waarvan veel archiefmeldingen van oorlogsschade en granaatinslagen zijn aangetroffen.

Figuur 112: Meldingen van granaatinslagen en oorlogsschade nabij Sluis X uit gemeentearchieven van Someren en literatuur (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 113: Meldingen van granaatinslagen en oorlogsschade nabij Sluis XI en Someren-dorp uit gemeentearchieven van Someren en literatuur (Bron ondergrond: ESRI).

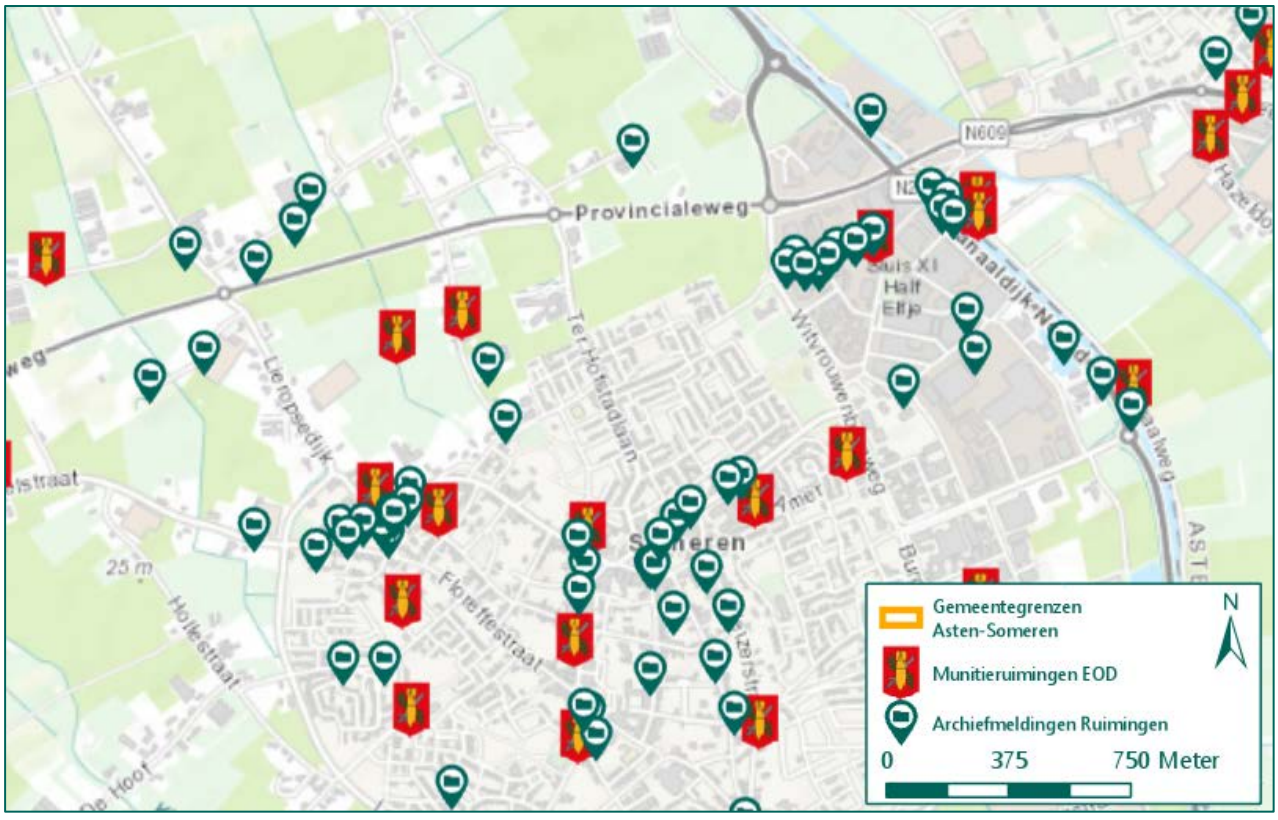

Figuur 114: Meldingen van granaatinslagen en oorlogsschade nabij de Sluizen XII en XIII uit gemeentearchieven van Someren en literatuur (Bron ondergrond: ESRI).

Uit de munitieruimrapporten van de EOD en uit meldingen van het aantreffen van munitie uit de archieven van de gemeenten en de MMOD blijkt dat te Someren na de oorlog veel munitie is geruimd. Hoewel de meldingen uit de gemeentearchieven en uit de archieven van de MMOD niet altijd duidelijkheid bieden over het type en de hoeveelheid van de geruimde munitie, geeft de grote hoeveelheid munitieruimingen wel de intensiteit van de gevechten en beschietingen wel goed weer. Bruikbaarder zijn echter de munitieruimingen van de EOD, waarin in veel gevallen gedetailleerde gegevens betreffende de exacte hoeveelheid aangetroffen munitie, het type munitie dat werd geruimd en de toestand waarin de munitie werd aangetroffen. De relevante munitieruimingen van de EOD, en de meldingen van aangetroffen munitie uit de gemeentearchieven en de archieven van de MMOD zijn tevens door REASeuro ingevoerd in het GIS-systeem (zie Figuur 115, Figuur 116 en Figuur 117).

Figuur 115: Munitieruimingen van de EOD en uit geraadpleegde archieven nabij Sluis X (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 116: Munitieruimingen van de EOD en uit geraadpleegde archieven nabij Sluis XI en Someren-dorp (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 117: Munitieruimingen van de EOD en uit geraadpleegde archieven nabij de Sluizen XII en XIII (Bron ondergrond: ESRI).

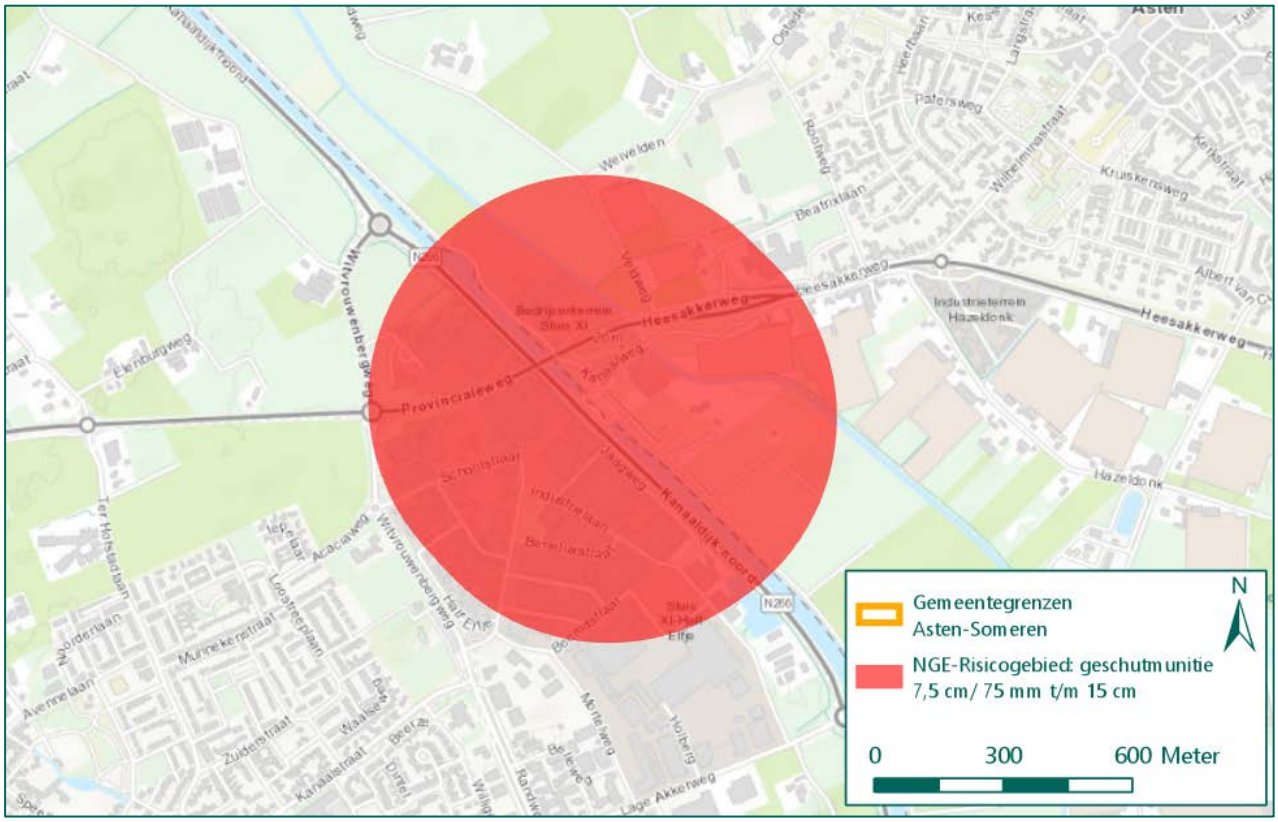
Te Someren zijn op enkele plaatsen aan de Zuid-Willemsvaart en te Someren-dorp grote hoeveelheden munitie aangetroffen. Nabij de Kerkendijk en te Lierop-Boomen werden ook grote hoeveelheden munitie aangetroffen. Het betreft voornamelijk niet verschoten geallieerde munitie. 'Niet verschoten' munitie betreft munitie die niet is verschoten door artillerie of infanterie en is achtergelaten/gedumpt door soldaten. De vondst van niet verschoten munitie houdt daarom geen verband met gevechtshandelingen tijdens de bevrijding. De aangetroffen munitie verwijst wel naar militaire aanwezigheid van geallieerde troepen nabij deze locatie. In hoofdstuk 18 worden deze munitievondsten verder toegelicht.

Bij Sluis XI, Sluis XII en in Someren-dorp werd in meerdere gevallen geschutmunitie aangetroffen in verschoten toestand. Het naoorlogs aantreffen van munitie, meldingen van granaatinslagen en meldingen van oorlogsschade zijn reden tot het afbakenen van enkele NGE-Risicogebieden naar aanleiding van artilleriebeschietingen. Deze afgebakende NGE-Risicogebieden worden hieronder los van elkaar behandeld.

Te Sluis XI wordt een NGE-Risicogebied afgebakend naar aanleiding van beschietingen met geallieerd en Duits geschut. Brits geschut werd in hevige mate ingezet alvorens de Zuid-Willemsvaart en de gesprongen brug nabij Sluis XI bereikt kon worden. In de nacht van 21 op 22 september 1944 werd een Baileybrug gebouwd over de Zuid-Willemsvaart om de gesprongen brug nabij Sluis XI te vervangen. Zware grondgevechten ten oosten van de vaart waren nodig om het bruggenhoofd te behouden en de Baileybrug te kunnen bouwen. De gevechten gingen gepaard met ondersteunend vuur van de Britten, en onderdrukkend vuur van de Duitsers. De Baileybrug werd meerdere keren getroffen, en inwoners van de omgeving van de brug hebben naoorlogs veel meldingen van schade ingediend. Naar aanleiding van de artilleriebeschietingen van geallieerden en Duitsers wordt nabij de Sluis XI een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen geallieerde en Duitse geschutmunitie van de kalibers 7,5 cm/ 75 mm tot en met 15 cm[30] in de bodem kunnen zijn achtergebleven.

30 Het betreft hier de meest gebruikte Britse en Duitse geschutmunitie, niet zijnde mortieren, binnen de gemeente Someren en Asten.

Het NGE-Risicogebied is situationeel 500 meter rondom de gesprongen brug te Sluis XI en de sluisdeuren geprojecteerd. Er wordt hier 500 meter gehanteerd vanwege de aangetroffen schademeldingen, munitieruimingen en aanwijzingen van beschietingen uit literatuur en geraadpleegde archieven te Someren.

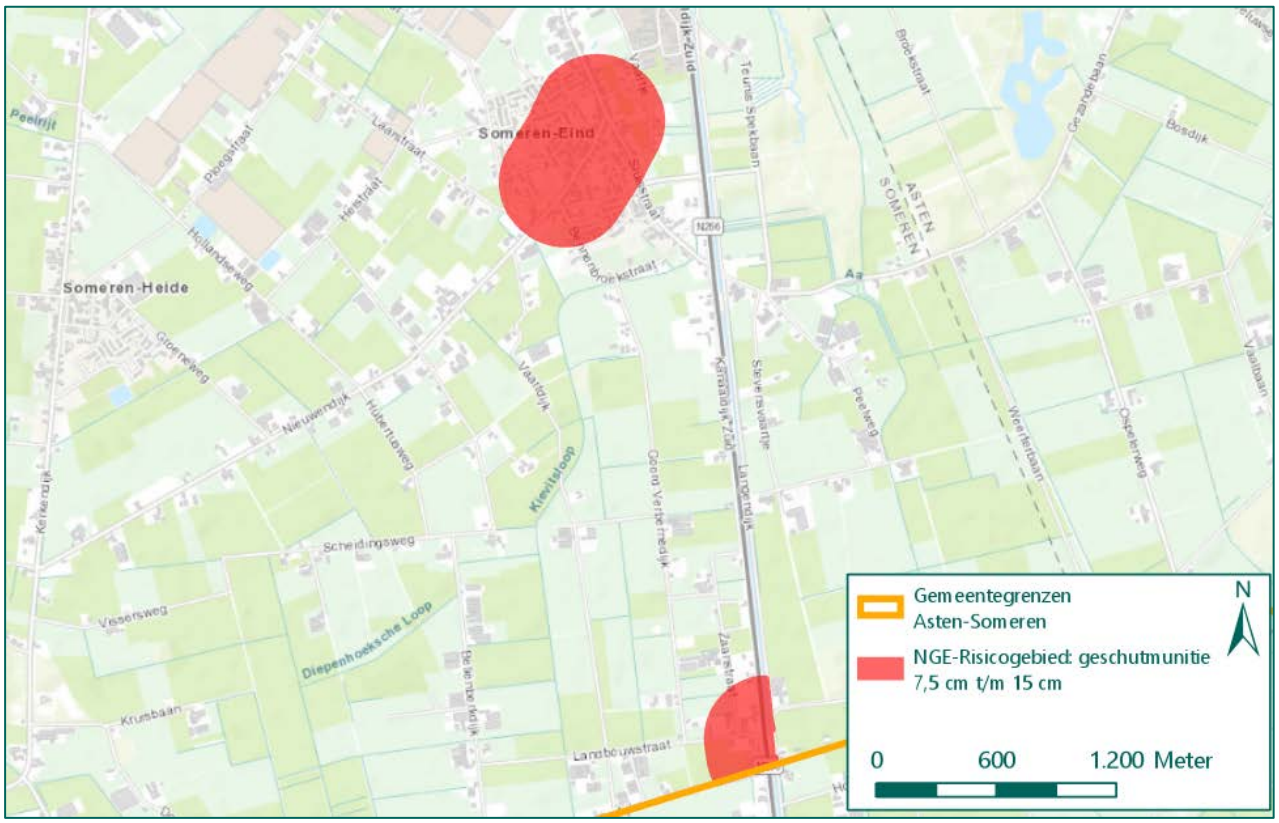

Figuur 118: NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen van de omgeving van Sluis XI (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van Duitse en geallieerde artilleriebeschietingen van de omgeving van Sluis XI wordt een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen geallieerde en Duitse geschutmunitie van de kalibers 7,5 cm/ 75 mm tot en met 15 cm kunnen worden aangetroffen.

Zoals is gebleken uit het geraadpleegde bronnenmateriaal vonden nabij Sluis XII en Sluis XIII gedurende de bevrijding artilleriebeschietingen plaats. Vanaf de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart namen Duitse troepen met mitrailleurs en geschut geallieerde troepen aan de westzijde van de vaart onder vuur. Verschillende schademeldingen, munitievondsten en Britse *War Diaries* bevestigen de Duitse beschietingen op doelen te Someren-Eind en nabij Sluis XIII. De exact ingezette Duitse kalibers zijn niet bekend. Uit de MORA's blijkt dat onder andere 7,5 cm granaten zijn aangetroffen. Daarnaast zijn in de gemeentearchieven en meldingen van de MMOD meerdere meldingen aangetroffen van granaten en mortiergranaten te Someren-Eind en Sluis XIII. Vanwege de onduidelijkheid over de ingezette kalibers wordt te Someren-Eind en nabij Sluis XIII een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen de meest gebruikte Duitse kalibers geschutmunitie binnen Asten en Someren worden verwacht, namelijk geschutmunitie van 7,5 cm t/m 15 cm. Rondom de getroffen doelen te aan de Nieuwendijk te Someren-Eind en rondom de getroffen doelen nabij Sluis XIII worden situationeel NGE-Risicogebieden afgebakend. De beide NGE-Risicogebieden worden begrensd door de oostelijke oever van de Zuid-Willemsvaart. De reden hiervoor is dat er geen meldingen zijn aangetroffen van getroffen doelen aan de oostzijde van de vaart en omdat niet verwacht wordt dat Duitse troepen de eigen zijde van de Zuid-Willemsvaart onder vuur nemen. In onderstaand figuur zijn de NGE-Risicogebieden naar aanleiding van Duitse beschietingen weergegeven.

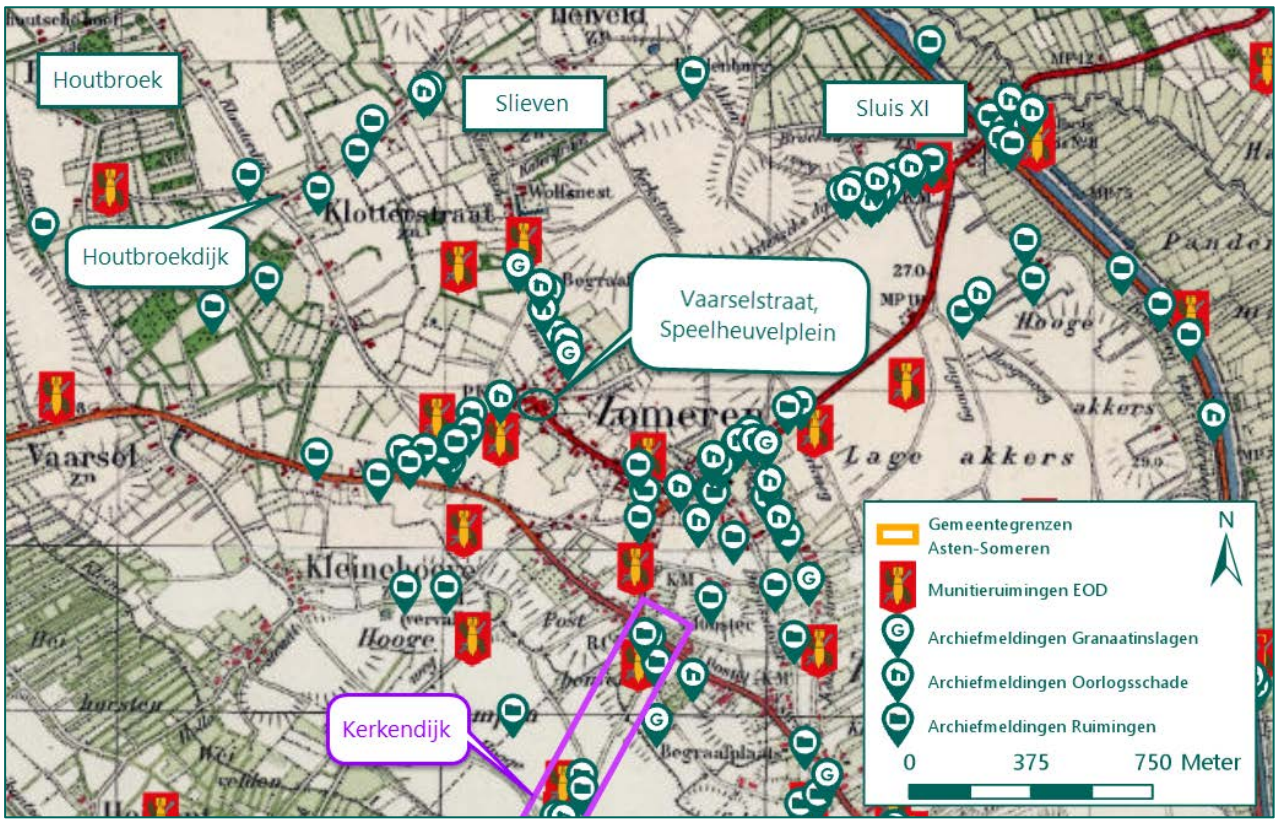

Figuur 119 NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen van de omgeving van Someren-Eind en Sluis XIII (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van Duitse artilleriebeschietingen ter plaatse van Someren-Eind en Sluis XIII zijn NGE-Risicogebieden afgebakend waarbinnen Duitse geschutmunitie van de kalibers 7,5 cm tot en met 15 cm kunnen worden aangetroffen.

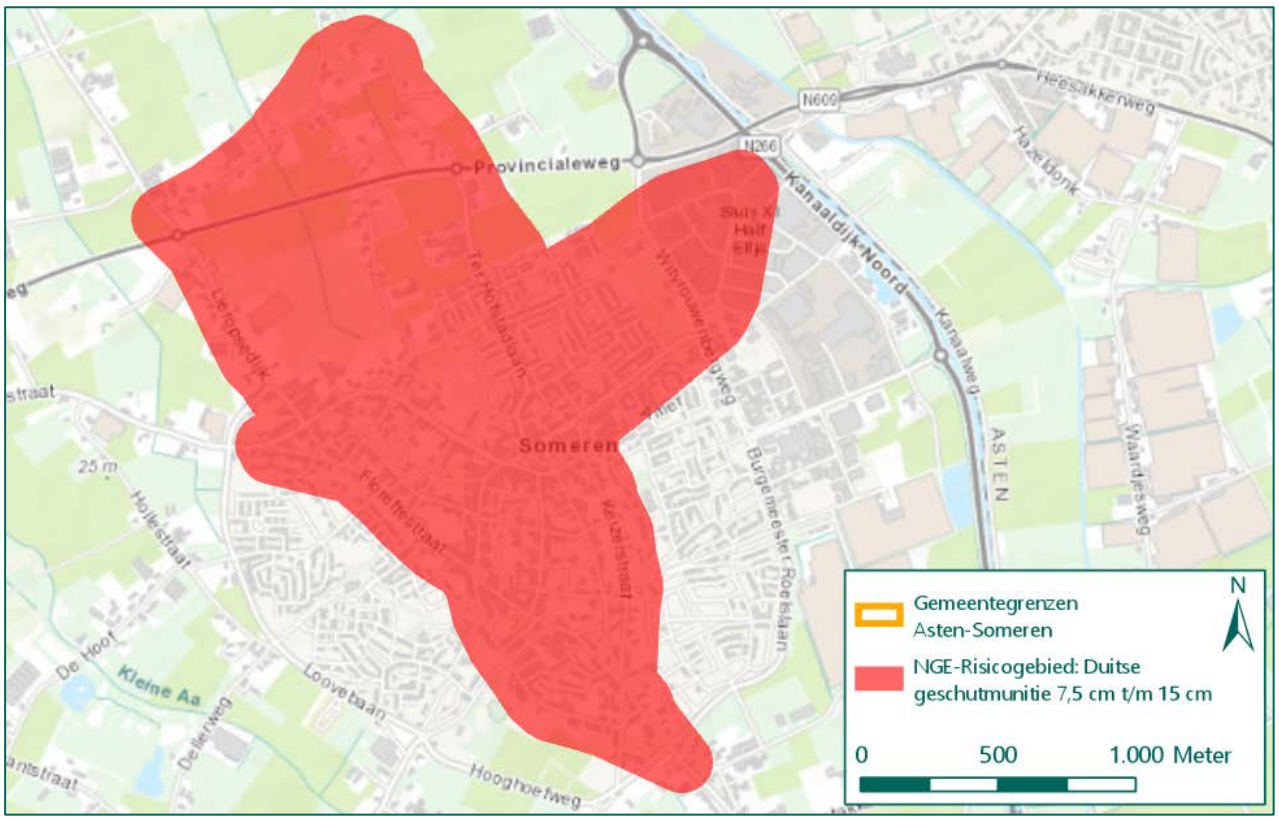
Te Someren-dorp werden na en tijdens de bevrijding veel granaatinslagen gemeld. Het betrof Duitse beschietingen van het bevrijdde Someren en de te Someren opgestelde tanks. De tanks stonden opgesteld aan de Vaarselstraat, het Speelheuvelplein en de Schoolstraat en namen Asten onder vuur. De granaatinslagen richtten te Someren-dorp direct ten noorden van Someren-Dorp veel schade aan. Tevens werd er nabij Someren-dorp nog op veel plaatsen munitie aangetroffen. Gezien de vele archiefmeldingen van oorlogsschade en blindgangers, de munitieruimingen van de EOD en de aanwezigheid van geallieerde tanks, die als doelwit fungeerden voor Duitse artillerie, wordt een NGE-Risicogebied afgebakend. Omdat de exacte doelen van de Duitse artilleriebeschietingen te Someren-dorp niet bekend zijn, en bekend is dat de Duitse artillerie slechts enkele schoten afvuurden alvorens het stuk geschut werd verplaatst, kan over de spreiding van de neergekomen geschutmunitie geen gegronde uitspraak gedaan worden.

Figuur 120: Archiefmeldingen van granaatinslagen, ruimingen en oorlogsschade en munitieruimingen van de EOD te Someren. Daarnaast enige relevante locatieaanduidingen. De munitievondsten aan de Kerkendijk (paars) worden in paragraaf 18.3 verder toegelicht (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Het NGE-Risicogebied wordt situationeel afgebakend ter plaatse van Someren-dorp. Omdat ten noorden van de Houtbroekdijk geen meldingen zijn aangetroffen van het aantreffen van munitie en/of schade en omdat er geen specifieke doelwitten kunnen worden aangeduid in de weilanden ten noorden van de Houtbroekdijk, wordt deze dijk als noordelijke begrenzing aangehouden bij het afbakenen van een NGE-Risicogebied. Het NGE-Risicogebied loopt verder langs de wegen om de dorpskern zoals deze er in 1944 uitzag. De oostelijke grens van het Risicogebied betreft de Lieropsedijk vanaf de Houtbroekdijk. In het zuiden loopt de grens van het NGE-Risicogebied langs de Floreffestraat tot de Krommestraat en wordt in het oosten begrensd door de Keizerstraat en de voormalige Kerkstraat. Tevens worden de Kanaalstraat en de omgeving van de voormalige Astensedijk in dit NGE-Risicogebied opgenomen. De reden hiervoor is omdat dit de enige wegen richting Sluis XI betreffen, welke tevens met Duitse artillerie werd bestookt gedurende de bevrijding in september 1944. Rondom het NGE-Risicogebied is een buffer van 100 meter toegevoegd. Het NGE-Risicogebied is ingetekend op de historische kaart van 1943 (Topotijdreis) omdat er te Someren in de jaren na de oorlog veel veranderingen hebben plaatsgevonden aan de infrastructuur. Er dient daarom rekening gehouden te worden met cartografische onnauwkeurigheid (zie paragraaf 3.2.2.). Tevens dient rekening gehouden te worden met de onnauwkeurigheid van het geschut.

In Figuur 121 is het NGE-Risicogebied weergegeven. Binnen dit NGE-Risicogebied kan NGE van Duitse geschutmunitie van de kalibers 7,5 cm t/m 15 cm worden aangetroffen. Het betreft hier een conclusie uit de door de EOD geruimde kalibers binnen dit NGE-Risicogebied.

Figuur 121: NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen te Someren-dorp (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van Duitse artilleriebeschietingen van Someren-dorp, is een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen Duitse geschutmunitie van de kalibers 7,5 cm tot en met 15 cm kunnen worden aangetroffen.

Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten

Ten oosten en ten westen van de Zuid-Willemsvaart vonden in september 1944 nabij Sluis XI grondgevechten plaats tussen Duitse en Britse troepen. Allereerst op Somerens grondgebied in de geallieerde opmars richting de gesprongen brug over de Zuid-Willemsvaart. Daarna, gedurende de aanleg van de Baileybrug, vonden grondgevechten plaats op Astens grondgebied waarbij het geallieerde bruggenhoofd bijna werd geëlimineerd. Toen de Baileybrug was aangelegd, kon na zware grondgevechten uit het geslonken bruggenhoofd uitgebroken worden door middel van intensieve grondgevechten. Zoals in deze paragraaf reeds is besproken, werden zowel de Britse als Duitse troepen bij deze grondgevechten ondersteund door eigen artillerie.

In de geraadpleegde gemeentearchieven en archieven van de MMOD zijn meldingen aangetroffen van het aantreffen van munitie. Hoewel in dit type meldingen niet altijd in detail wordt getreden over de geruimde NGE, zijn nabij Sluis XI meldingen van aangetroffen *Panzerfausten*, *Panzerschreck* raketten[31], mortiergranaten, handgranaten en niet verder gespecificeerde granaten en kisten munitie. Daarnaast zijn in de MORA's meldingen aangetroffen van geruimde KKM en een handgranaat (MORA 19772990 en 20080379) en een Duitse mortiergranaat van 12 cm (MORA 19751266).

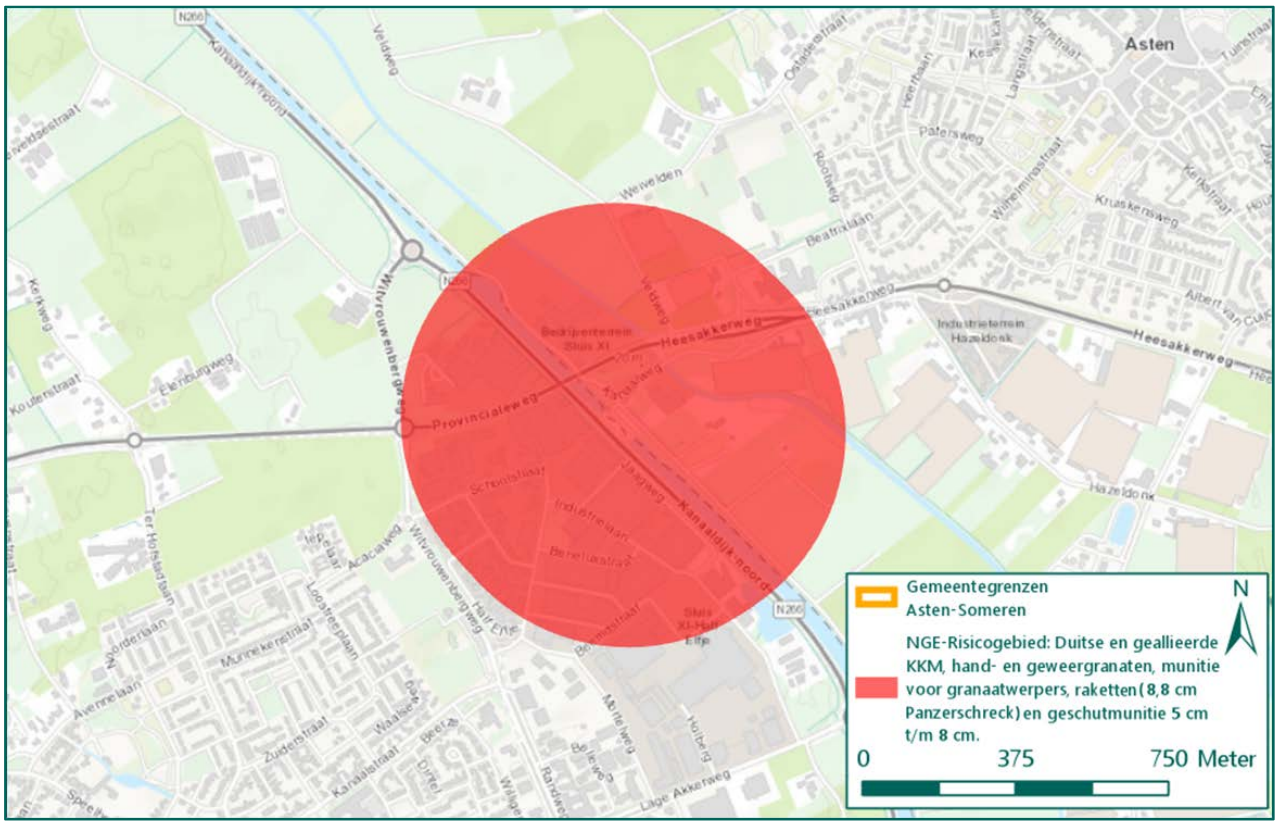
31 Er zijn meerdere aanwijzingen aangetroffen van de inzet van Panzerschreck nabij Sluis XI, in één geval is melding gemaakt van het aantreffen van een raketbom nabij Sluis XI, verwacht wordt dat hier tevens munitie voor een Pantsershreck wordt bedoeld.

Figuur 122: Munitieruimingen van de EOD en archiefmeldingen van ruimingen van munitie nabij Sluis XI (Bron ondergrond: ESRI).

Gezien de hevigheid van de grondgevechten rondom Sluis XI en de vondsten van NGE, is een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen NGE van infanteriemunitie kan zijn achtergebleven. Het betreft hier NGE van de typen munitie waarmee een infanterist uitgerust kon zijn, namelijk KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie (kleinere kalibers mortiergranaten, 5 cm t/m 8 cm) kunnen zijn achtergebleven. Omdat bekend is dat er ook Duitse raketwerpers zijn ingezet (8,8 cm Panzerschreck) wordt tevens NGE van raketten binnen dit NGE-Risicogebied verwacht.

De grondgevechten, ondersteund met mortiervuur, nabij Sluis XI vormen samen een conflictzone. Het NGE-Risicogebied naar aanleiding van deze conflictzone is situationeel 500 meter rondom de gesprongen brug te Sluis XI geprojecteerd. Hiermee komt het NGE-Risicogebied overeen met het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de beschietingen van Sluis XI (zie Figuur 123). Binnen het NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten wordt daarom rekening gehouden met aan te treffen NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers, raketten (8,8 cm Panzerschreck) en geschutmunitie 5 cm t/m 8 cm.

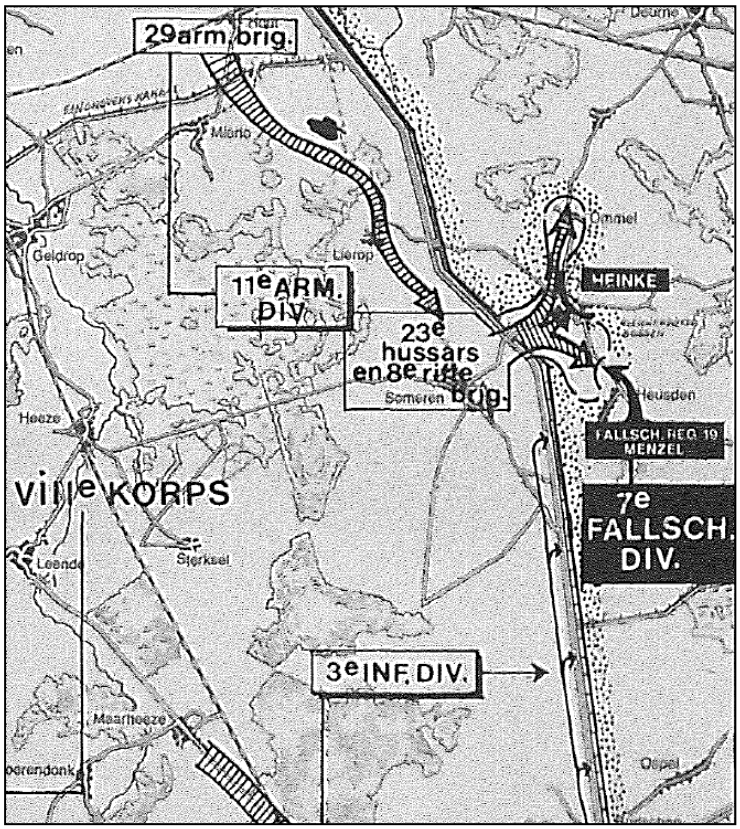
Figuur 123: NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten nabij Sluis XI (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van de grondgevechten gedurende de bevrijding nabij Sluis XI wordt een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen geallieerde en Duitse NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers, raketten (8,8 cm Panzerschreck) en geschutmunitie 5 cm t/m 8 cm kunnen zijn achtergebleven.

15 ANALYSE OORLOGSHANDELINGEN BEVRIJDING ASTEN, SEPTEMBER 1944

Op 22 september 1944 werd, via de nieuw aangelegde Baileybrug, de Zuid-Willemsvaart overgestoken door de Britse eenheden van de 11th Armoured Division (11AD). De troepen trokken toen zij aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart gearriveerd waren in de richting van Asten-Ommel en Heusden (zie Figuur 124).

Figuur 124: Opmars route van de 11AD in de richting van Asten-Ommel en Heusden (bron: DID1 81-83).

De bevrijding van Asten ging gepaard met grondgevechten en hevige Duitse en geallieerde artilleriebeschietingen. In dit hoofdstuk worden de verschillende oorlogshandelingen omtrent de bevrijding van Asten op chronologische wijze geanalyseerd. De analyse vindt plaats naar aanleiding van de beschreven gevechtshandelingen in de literatuur (zie bijlage 2), het archiefmateriaal (zie bijlage 3) en internationale archieven (zie bijlage 4), ondersteund door luchtfoto's (zie bijlage 8) en munitieruimingen van de MMOD en EOD (Zie bijlage 5).

15.1 20-22 SEPTEMBER 1944

Zoals in hoofdstuk 14 reeds is aangehaald werd vanaf 20 september 1944 Asten beschoten vanaf Somers grondgebied. Asten werd beschoten om de Duitse posities te vernietigen en de opmars te vergemakkelijken. Het beschieten van Asten was voor de Duitse autoriteiten reden om de burgerbevolking van Asten te ontruimen op 21 september 1944. Toch besloten enkele inwoners te blijven.

Stukken Duits geschut werden het doelwit van de geallieerde artillerie. Omdat de Duitse troepen de artillerie na elke paar schoten verplaatsten was het nagenoeg onmogelijk voor de Britse artillerie om de Duitse artillerie te lokaliseren. Er sloegen daarom veel granaten in op plekken waar de Duitse militairen reeds vertrokken waren, zo ook aan de Wilhelminastraat, Dijk, Nachtegaal en Ostade. Aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart was de oorlogsschade daarom reeds groot voor de eerste Britse soldaat voet had gezet op Astens grondgebied.

15.2 22 SEPTEMBER 1944

Toen de Baileybrug gelegd was en er ruimte was gecreëerd voor de versterking om over de brug te komen, kon er worden opgetrokken richting Asten. Rond zeven uur in de ochtend trokken de eerste tanks over de brug. De tankbemanningen ondervonden onderweg naar Asten zware tegenstand. Zware rook ontnam de tankbemanning het zicht en leidde ertoe dat de voorste tank niet zag dat op de weg voor hem een aantal mijnen per kabel de weg op werden getrokken. De tankbemanning overleefde de ontploffing niet en de tank blokkeerde de volledige weg. Het uitwijken van deze kapotte tank was de reden dat de tweede en derde tank van de rij in de greppel belandden. Een volgende tank wist ruimte vrij te maken op de weg en reed op volle snelheid door richting Asten, waarna de overige tanks konden volgen. Rond 9.00 uur werd de Duitse verdedigingslinie doorbroken, waardoor de linie van twee kanten aangevallen kon worden. Een van de tanks wist met mitrailleurs een groep van honderd Duitse infanteristen te dwingen tot overgave.

Het aantal doden tussen Asten en Sluis XI was hoogopgelopen. Zo'n 60 Duitse soldaten lagen dood langs de Wilhelminastraat, sommige van hen nog in hun stelling. Toen de Duitse troepen tussen de Sluis en Asten verjaagd waren, diende Asten straat voor straat gezuiverd te worden. Het duurde nog tot 12.00 uur voor de kern van Asten gezuiverd was. Met het arriveren van geallieerde troepen te Asten hield het geallieerd geschut op met de dorpskern van Asten te beschieten. Duits geschut nam het vuren op Asten echter over. Met kanonnen en *Nebelwerfers* werd Asten onder vuur genomen.

Gelijktijdig met het zuiveren van Asten zouden Britse troepen optrekken naar Ommel om dit buurtschap te bevrijden. De eerste verkenningstoestellen die arriveerden te Ommel werden al snel verjaagd met Duits geschut. Ommel bleek te zwaar verdedigd door Duitse troepen, waarna werd besloten om Ommel met artillerie onder vuur te nemen. De schade die hiermee werd aangericht was enorm, naast grote materiele schade kwamen ook veel burgers om het leven.

Figuur 125: Oorlogsschade te Ommel in beeld gebracht (Bron: COE 207).

In verschillende buurtschappen binnen gemeente Asten vonden gedurende 22 september 1944 beschietingen plaats. In enkele gevallen ging dit tevens gepaard met gevechten tussen infanteristen. De beschieting van Stegen en Achterbosch leidde tot brand bij enkele boerderijen. Ook Voordeldonk en het nabijgelegen Brand werden zwaar beschoten op 22 september met als doel de Duitse troepen te verjagen. De intensiteit van deze beschieting blijkt uit het feit dat er na de bevrijding 21 blindgangers werden geruimd bij een boerderij te Voordeldonk. De Duitse troepen trokken zich terug op de bosrand

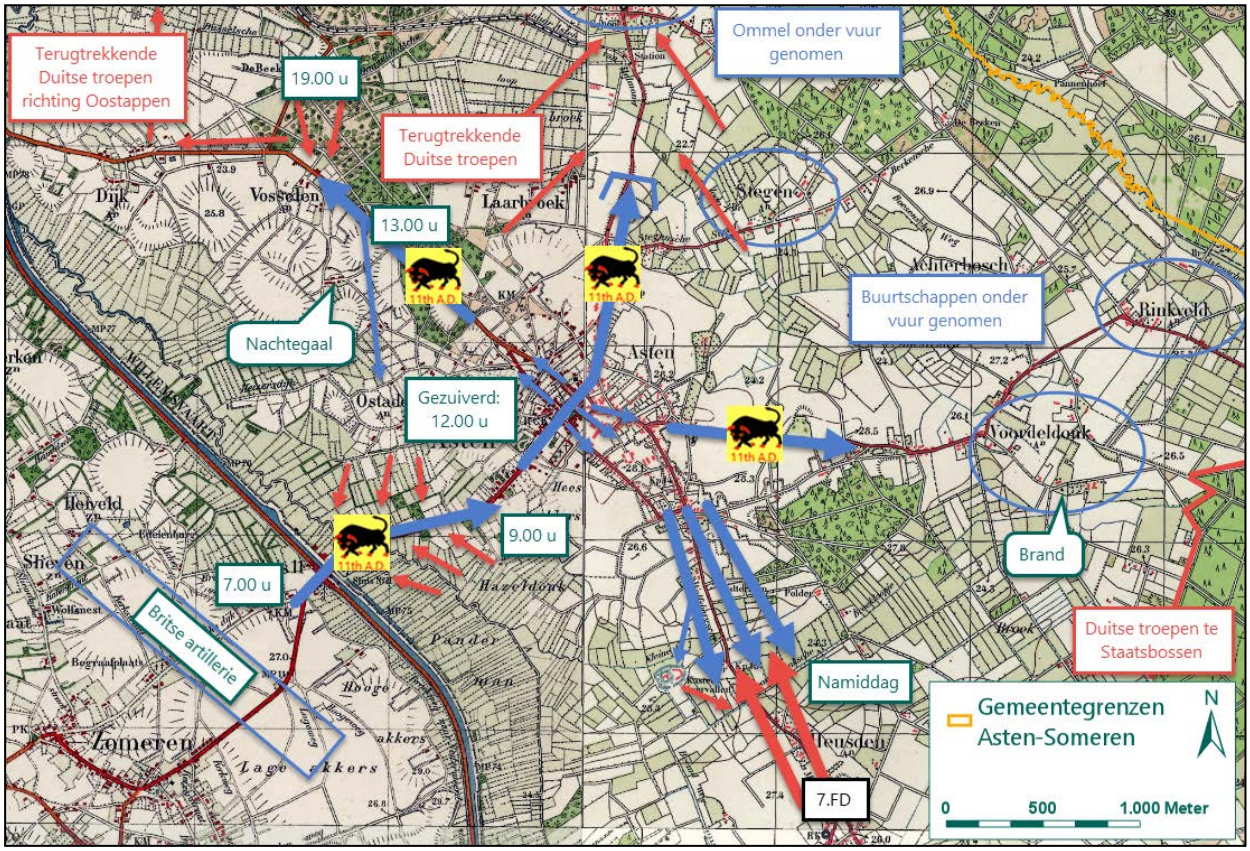
(Staatsbossen) nabij Brand, maar leden veel verliezen onder de constante beschietingen. Later deze dag naderen de eerste Britse tanks Voordeldonk.

Te Rinkveld stond een Duits kanon opgesteld. Toen met dit stuk geschut het vuur werd geopend, schoten de Engelsen onmiddellijk terug. Britse granaten troffen hierbij enkele boerderijen, schuren en een schuilkelder in Rinkveld. De Duitsers soldaten vonden de situatie te risicovol en lieten alle burgers evacueren. Toen een van de bewoners van Rinkveld later terugkeerde, zag ze dat er naast het vernielde kanon twee dode Duitse soldaten lagen. Ook drie paarden, bestemd om het kanon te vervoeren, hadden de beschieting niet overleefd. Het tegenvuren van de Britten bleek uiterst effectief.

Met de weg naar Asten in handen konden de Britse troepen Asten instromen. Aan verschillende straten te Asten werden mitrailleurputten gegraven ter verdediging van Asten. De noodzaak hiervan bleek al snel. Vanuit Heusden werden in de namiddag twee tegenaanvallen richting Asten uitgevoerd door troepen van de 7.Fallschirm Division (7.FD), maar de Britse soldaten wisten de aanval te stoppen. De Duitsers namen weer stelling te Heusden, al verloren ze controle over het Kasteel te Heusden. Vanuit Pannenhoef beschoot Duitse artillerie gedurende de hele dag de Baileybrug te Sluis XI. In reactie op deze beschietingen vuurde het geallieerde geschut op Pannenhoef.

Rond 13.00 uur trokken de eerste Britse tanks en infanteristen op richting Vosselen. De omgeving van het gehucht werd gedurende de middag verkend. Rond 16.00 uur namen de Britten stelling te Ostade. Nabij Vosselen werden rond 19.00 uur enige Duitse troepen opgemerkt, Britse infanteristen en tanks verjoegen de Duitse troepen. Hierbij werd een boerderij te buurtschap Nachtegaal getroffen en brandde af. In het gehucht Dijk wachtten Duitse troepen, bewapend met pantservuisten, de komst van de Britse tanks af. Een inwoner van het gehucht merkte op dat de Duitse soldaten niet bereid leken het vuur op de geallieerde tanks te openen. In de nacht van 22 op 23 september trokken de Duitsers weg uit Dijk, in noordoostelijke richting, richting Oostappen. Te buurtschap Oostappen werden enkele granaatinslagen vermeld waardoor twee koeien om het leven kwamen. Verdere schade hier bleef uit. Wel namen de bewoners van Oostappen enorme hoeveelheden terugtrekkende Duitse troepen waar.

In Figuur 126 zijn de troepenbewegingen van de geallieerde (blauw) en de Duitse troepen (Rood) weergegeven op een historische kaart. Aan het eind van de dag lag het front in Asten stil halverwege Heusden, halverwege Ommel, te Ostade en te Voordeldonk. De infanterie en tankbemanningen namen rust, de artillerie schoot door.

Figuur 126: Overzicht van opmarsroutes op 22 september 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

15.3 23 SEPTEMBER 1944

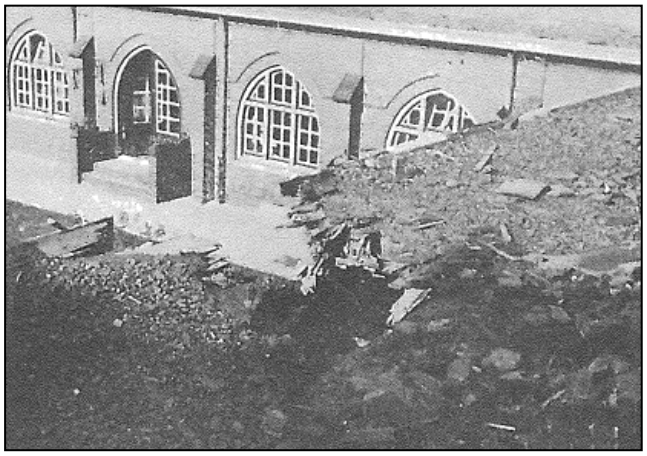
De opmars richting Heusden, Vlierden-Deurne en Ommel-Liessel werd op 23 september 1944 voortgezet. Duitse artillerie- en mortierbeschietingen wisten de Engelse opmars ook op 23 september 1944 te vertragen, maar desondanks wisten de Britse eenheden op 23 september terrein te winnen op de Duitse troepen te gemeente Asten.

Rond Heusden gaven de Duitse soldaten langzaam terrein prijs. Toen rond 11.30 uur de Britse soldaten ook bij Sluis XII een oversteek over de Zuid-Willemsvaart maakten en optrokken in de richting van de gesprongen brug 'Half Twaalf' en Behelp, vreesden de Duitse soldaten te Heusden dat ze omcirkeld zouden worden. Heusden bleef echter nog in Duitse handen op 23 september 1944.

De Duitse verdedigers zetten te Ommel alle beschikbare middelen in om de Britse opmars tot een halt te brengen. Britse tankbemanningen kregen net ten zuiden van Ommel te maken met een van de meest curieuze voorvallen in de bevrijding van Asten. Rond 12.00 uur werd een cavaleriecharge door Duitse troepen uitgevoerd op de Britse tanklinie. In vol galop kwam de Duitse ruitergroep op een sectie tanks afgestormd. Toen de tanks het vuur openden, bleek de nutteloosheid van de charge. Alle ruiters, en veel van hun paarden, overleden voor ze noemenswaardige schade aan de Britse linie konden toebrengen. Het betreft hier mogelijk de laatste in oorlogstijd uitgevoerde cavaleriecharge (te paard).

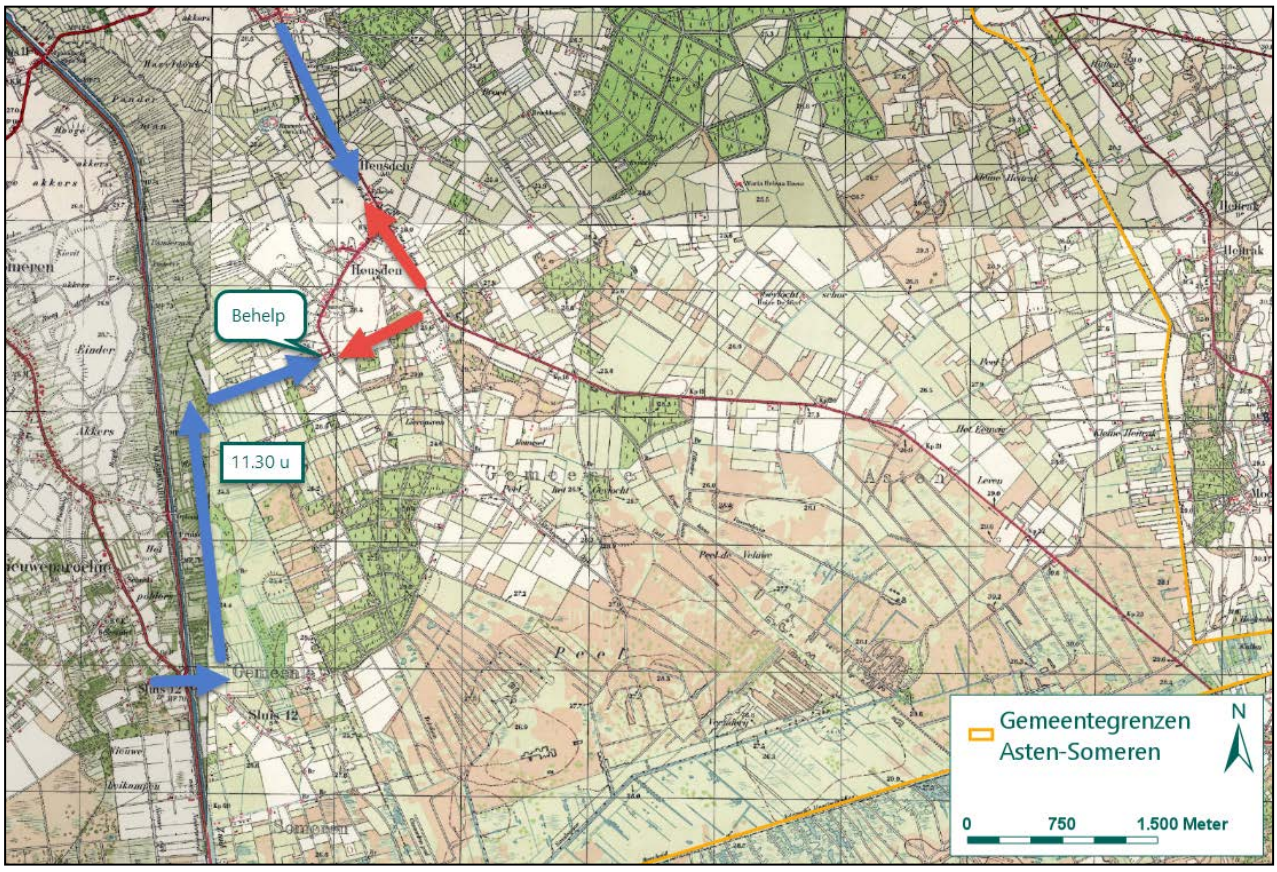
Na deze charge kon Ommel veroverd worden zonder verliezen, waarna de opmars werd voortgezet richting Vlierden. Op de weg werd een van de tanks uitgeschakeld door een verdekt opgesteld 7,5 cm antitankkanon. Tevens werd artillerie- en raketvuur (*Nebelwerfer*), opgesteld te Ommel en Vlierden geopend op de kolonne en op de buurtschappen Ommel en Ommelsebosch. Nadat het antitankkanon was uitgeschakeld trokken de tanks op tot de Astense Aa, waar ze een linie vormden en Vlierden beschoten. Bij Ommel werden vier Duitse 7,5 cm kanonnen veroverd door de Britse troepen.

De aanval op Liessel begon omstreeks 17.00 uur met een grootschalige artilleriebarrage die meer dan twee uur duurde. Met kanonnen en mortieren werd over en weer geschoten. Nadat Britse tanks waren gearriveerd kregen de geallieerden de overhand in de strijd. Bij Liessel werden twee Duitse 8,8 cm kanonnen en Panthertanks uitgeschakeld. Burgers melden na de bevrijding dat nabij Leensel tevens twee stukken Duits 2 cm geschut werden aangetroffen. De stukken geschut bleken door Britse tanks omvergereden te zijn en waren deels verdwenen in de grond.

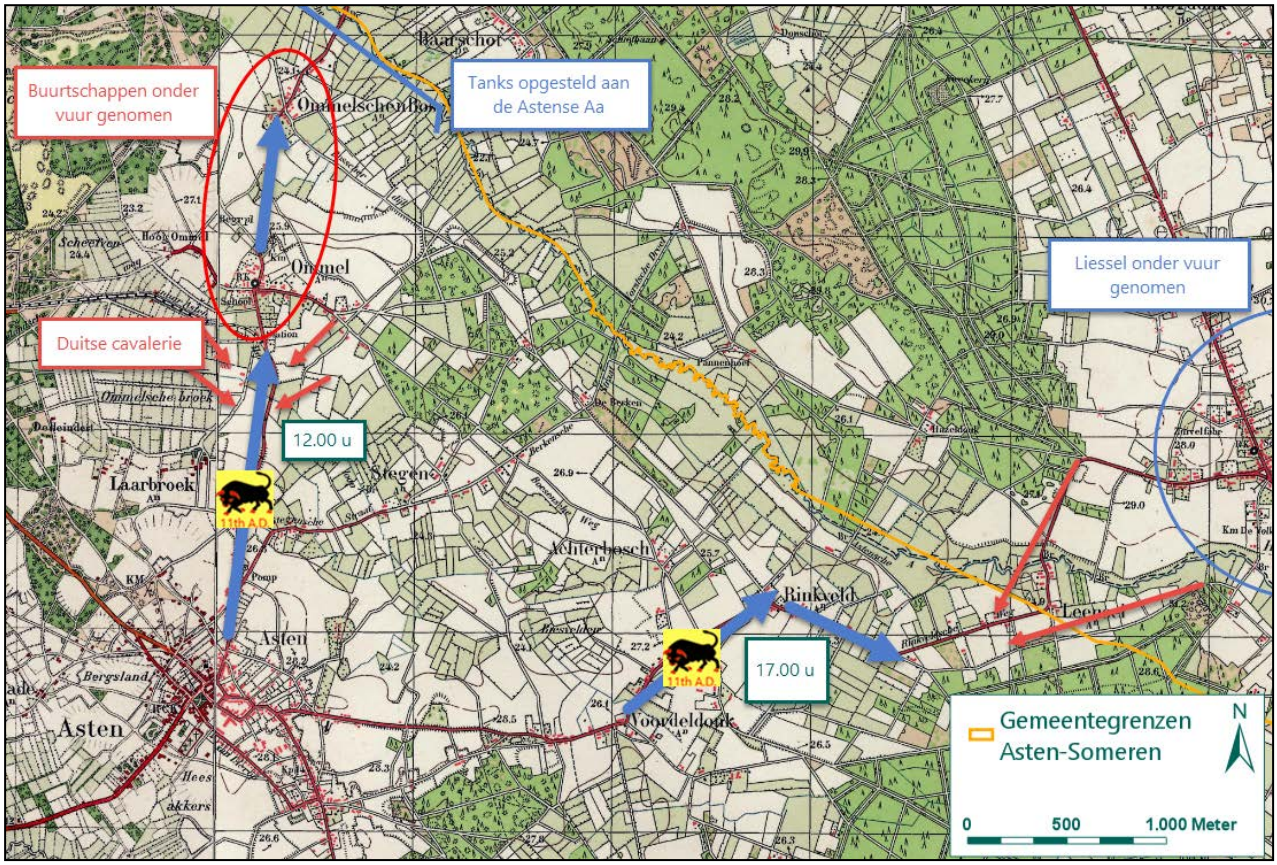

Figuur 127: Granaatschade te Asten (Bron: ZAN 48-49).

Binnen de gemeente Asten zijn op meerdere plekken meldingen aangetroffen van de inzet van artillerie en *Nebelwerfers*. In Asten-dorp eisten de gevechten 82 burgerlevens. Het inslaan van granaten eiste de meeste levens. De vernieling was tevens groot: van de 1110 huizen werden er 101 verwoest en 247 zwaar beschadigd.

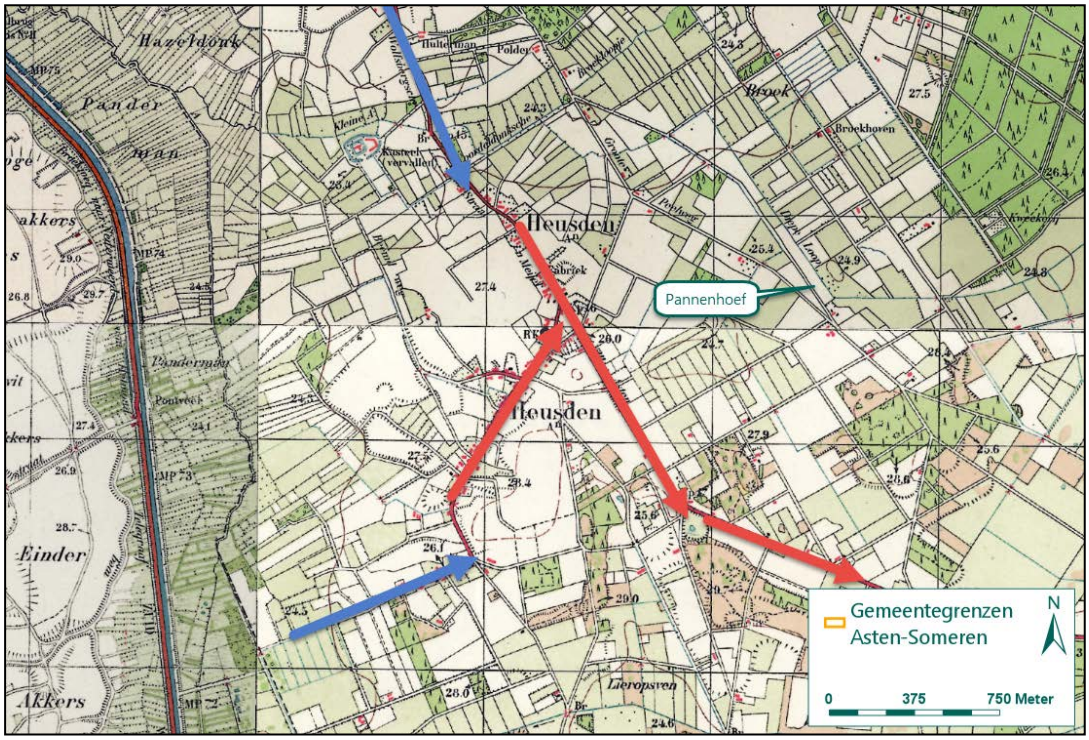
Figuur 128: Overzicht van opmarsroutes richting Heusden op 23 september 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Figuur 129: Overzicht van opmarsroutes richting Ommel en Liessel op 23 september 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

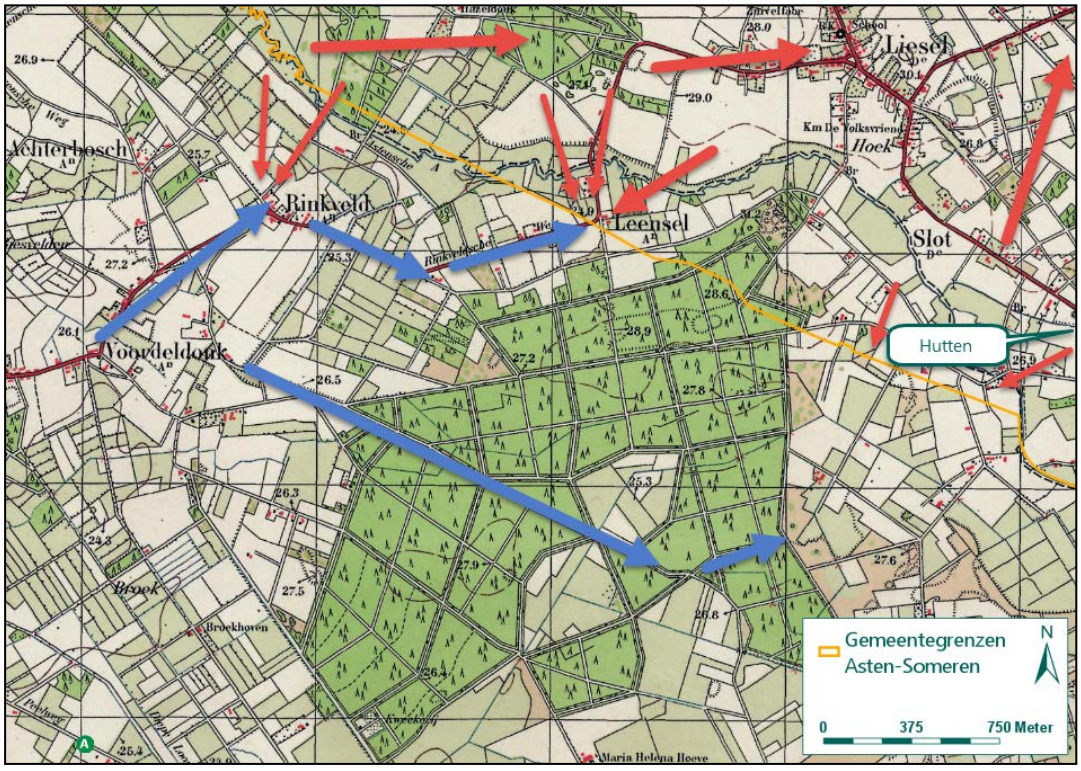
15.4 24 SEPTEMBER 1944

Binnen de gemeente Asten bevonden zich nog Duitse troepen nabij Heusden en in de omgeving van Leensel-Liessel. Op 24 september 1944 stelden Duitse eenheden bij Pannenhoef geschut op, dat vuurde op de Britse soldaten. Als reactie werd Pannenhoef door de Britse artillerie onder vuur genomen. Uit angst om omcirkeld te worden, trokken de Duitse troepen zich terug uit Heusden. Heusden viel in geallieerde handen. Er zouden echter nog dagenlang infiltraties vanuit het peelgebied en de bossen plaatsvinden in de omgeving van Heusden door Duitse patrouilles.

Figuur 130: Overzicht van opmarsroutes richting Heusden op 24 september 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Nabij Rinkveld werd nog lichte weerstand geboden door Duitse infanterie die zich verscholen hield in de bossen. Iets verderop, te Hutten, werden op 24 september 1944 vluchtig Duitse stellingen gegraven in de hoop de geallieerde opmars te vertragen. Toen Britse infanterie en tanks in de middag aankwamen te Hutten, ontstonden gevechten met de overgebleven Duitse soldaten. Voordat de Duitsers zich moesten terugtrekken, gingen nog verschillende boerderijen in vlammen op. Met de laatste weerstandsnesten in de gemeente Asten geruimd, was de gemeente officieel bevrijd.

Figuur 131: Overzicht van opmarsroutes richting Liessel op 24 september 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

15.5 SEPTEMBER-OKTOBER 1944

Na de bevrijding van Asten bleven in het Peelgebied infiltraties door Duitse troepen plaatsvinden. Het doel van deze infiltraties was het verkennen van de Britse linies. In enkele gevallen werden echter ook mijnen gelegd en werden pogingen ondernomen tot het saboteren van de Baileybrug te Sluis XI, maar deze pogingen waren onsuccesvol.

Zware schade werd bij infiltraties niet toegebracht. Echter wisten Duitse troepen bij een van de infiltraties, in de nacht van 5 op 6 oktober 1944, wel het Kasteel Heusden in brand te steken. Tevens werden aan enkele deuren in het kasteel valstrikken bevestigd.

In deze periode kwamen nog wel enkele burgers en soldaten om het leven bij het aantreffen en/of ruimen van NGE. Hierover volgt later in het hoofdstuk nog meer.

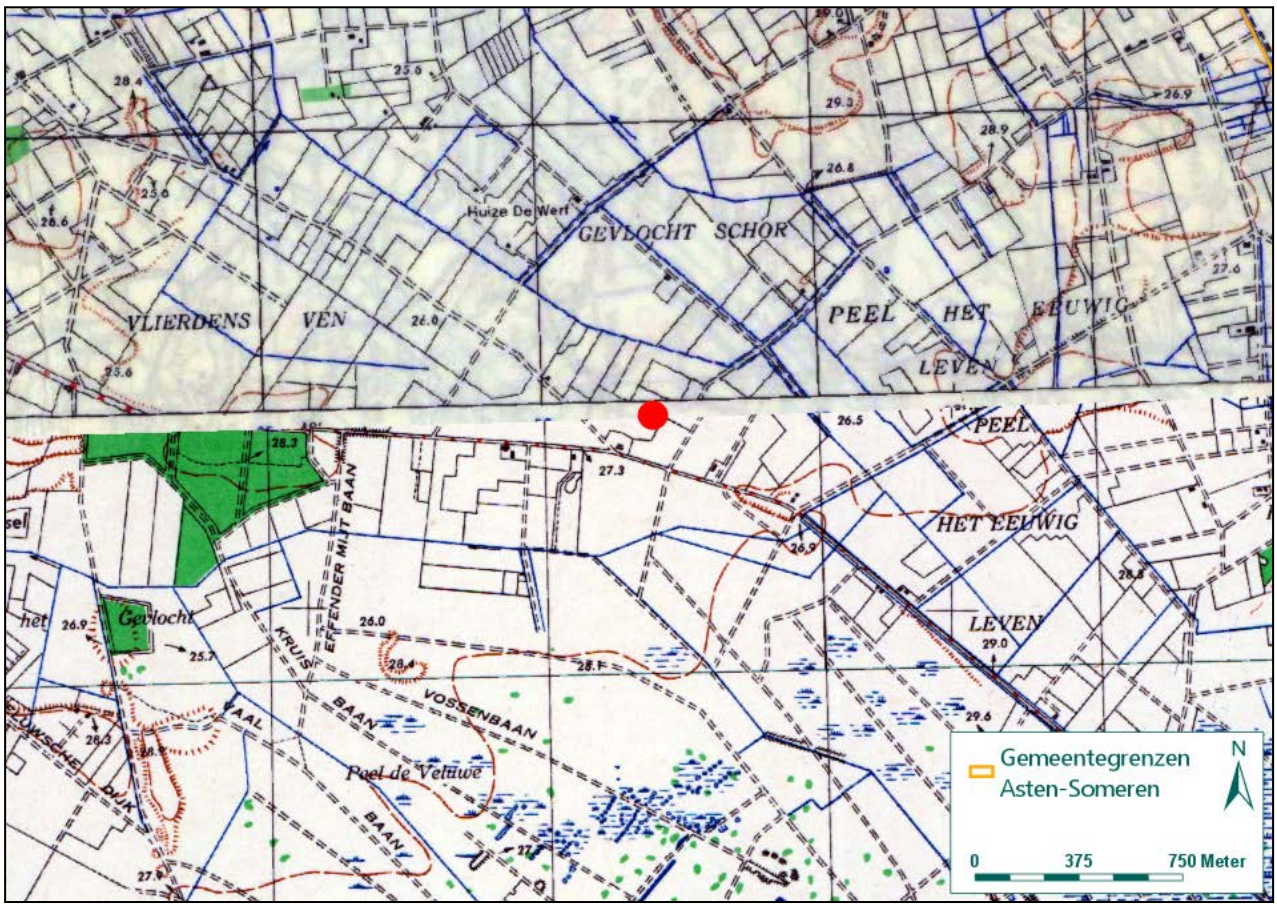
15.6 AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN

Zoals blijkt uit de literatuur en het (internationale) archiefmateriaal hebben binnen de gemeente Asten in september 1944 intensieve grondgevechten en artilleriebeschietingen plaatsgevonden. In de geraadpleegde gemeentearchieven (zie bijlage 3) zijn schademeldingen aan panden en woningen te Asten aangetroffen die verband houden met de oorlogshandelingen die in september 1944 plaatsvonden. Tevens blijkt uit ruimingsmeldingen uit de gemeentearchieven (zie bijlage 3) en munitieruimrapporten van de EOD en MMOD (zie bijlage 5), dat na de oorlog op verschillende plaatsen binnen de gemeente Asten nog munitie is aangetroffen. Deze munitievondsten, waarbij uiteindelijk munitie afkomstig van infanteristen, tanks en artillerie is geruimd, bevestigen de zware grondgevechten en artilleriebeschietingen.

De oorlogshandelingen die in september 1944 in de gemeente Asten plaatsvonden, vormen aanleiding voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen en grondgevechten, zie paragrafen 3.1.1 en 3.1.2. Om deze reden worden situationeel meerdere NGE-Risicogebieden afgebakend ter plaatse van de gemeente Asten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de NGE-Risicogebieden als gevolg van artillerie- en raketbeschietingen en grondgevechten. In onderstaande paragrafen worden deze oorlogshandelingen nader geanalyseerd.

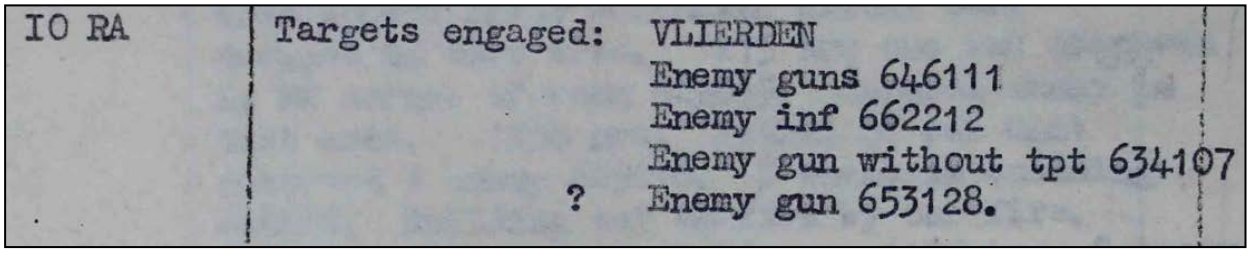
15.6.1 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van artillerie- en raketbeschietingen

De intensiteit van beschietingen binnen de gemeente Asten blijkt onder andere uit de documentatie van de Britse troepen te Asten. In *War Diaries* schreven eenheden vallende onder het 11AD op welke locaties operaties werden uitgevoerd. In sommige gevallen werd er met veel detail geschreven over een specifiek gevecht of beschieting. Zo werd op 24 september 1944 geschreven dat rond 8.00 uur een *Nebelwerfer* was gesignaleerd nabij een kruispunt te E.663098, zie Figuur 132.

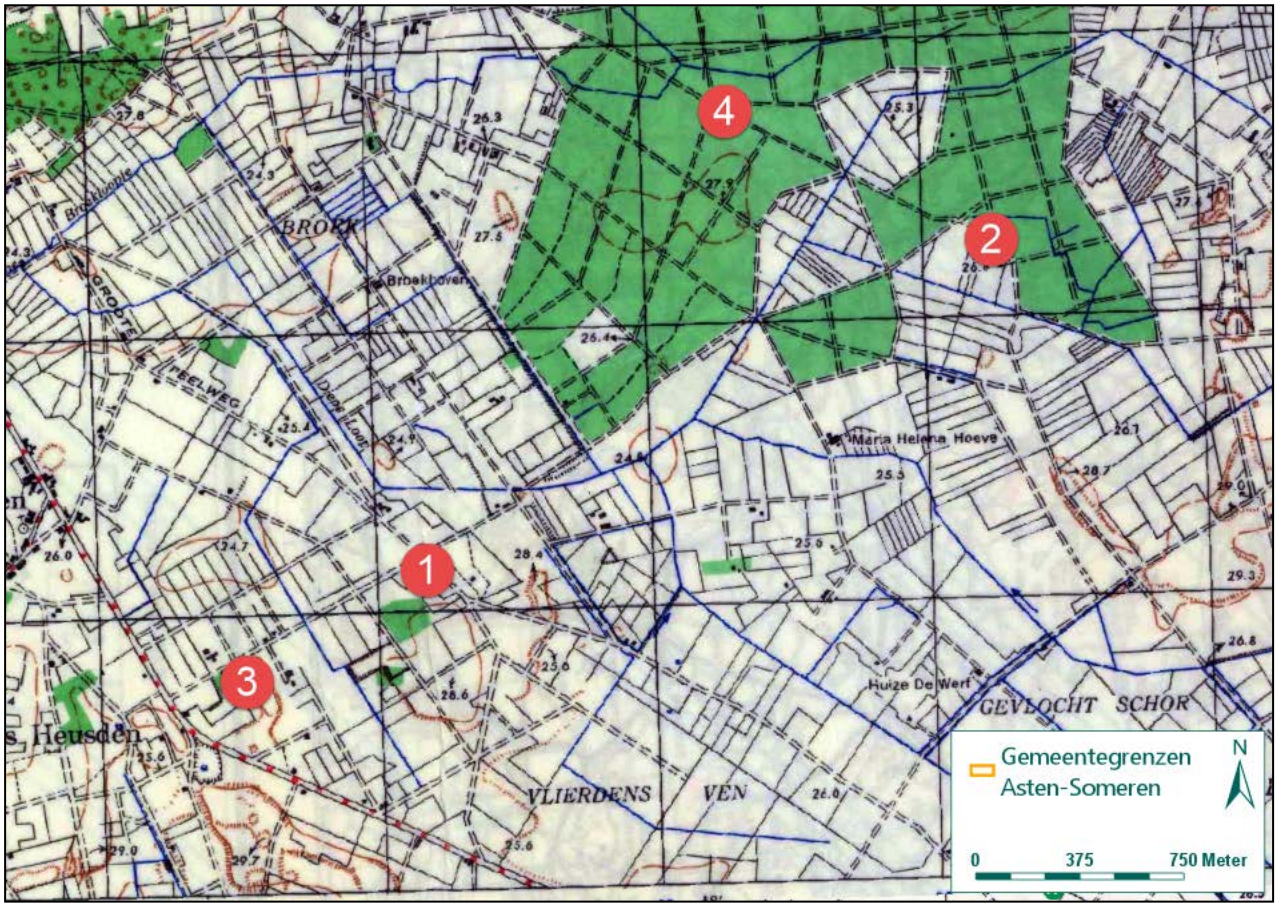

Figuur 132: Met een rode stip is de locatie aangeduid waar volgens de *War Diaries* van de geallieerde troepen te Asten een *Nebelwerfer stond opgesteld* (Bron ondergrond: Kadaster).

Naast meldingen van locaties van Duits geschut werden in de *War Diaries* ook meldingen gemaakt van locaties die door het eigen geschut onder vuur werden genomen. Een voorbeeld van onder vuur genomen doelen, in dit geval door de Royal Artillery, is hieronder weergegeven. In Figuur 134 zijn deze locaties op de kaart aangeduid.

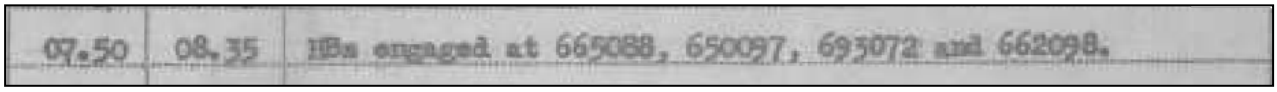

IO RA | Targets engaged: VLIERDEN
Enemy guns 646111
Enemy inf 662212
Enemy gun without tpt 634107
? Enemy gun 653128.

Figuur 133: Locaties, aangeduid in coördinaten, die op 24 september, 12.00 uur, onder vuur werden genomen door de Royal Artillery (Bron: TNA WO 171/411).

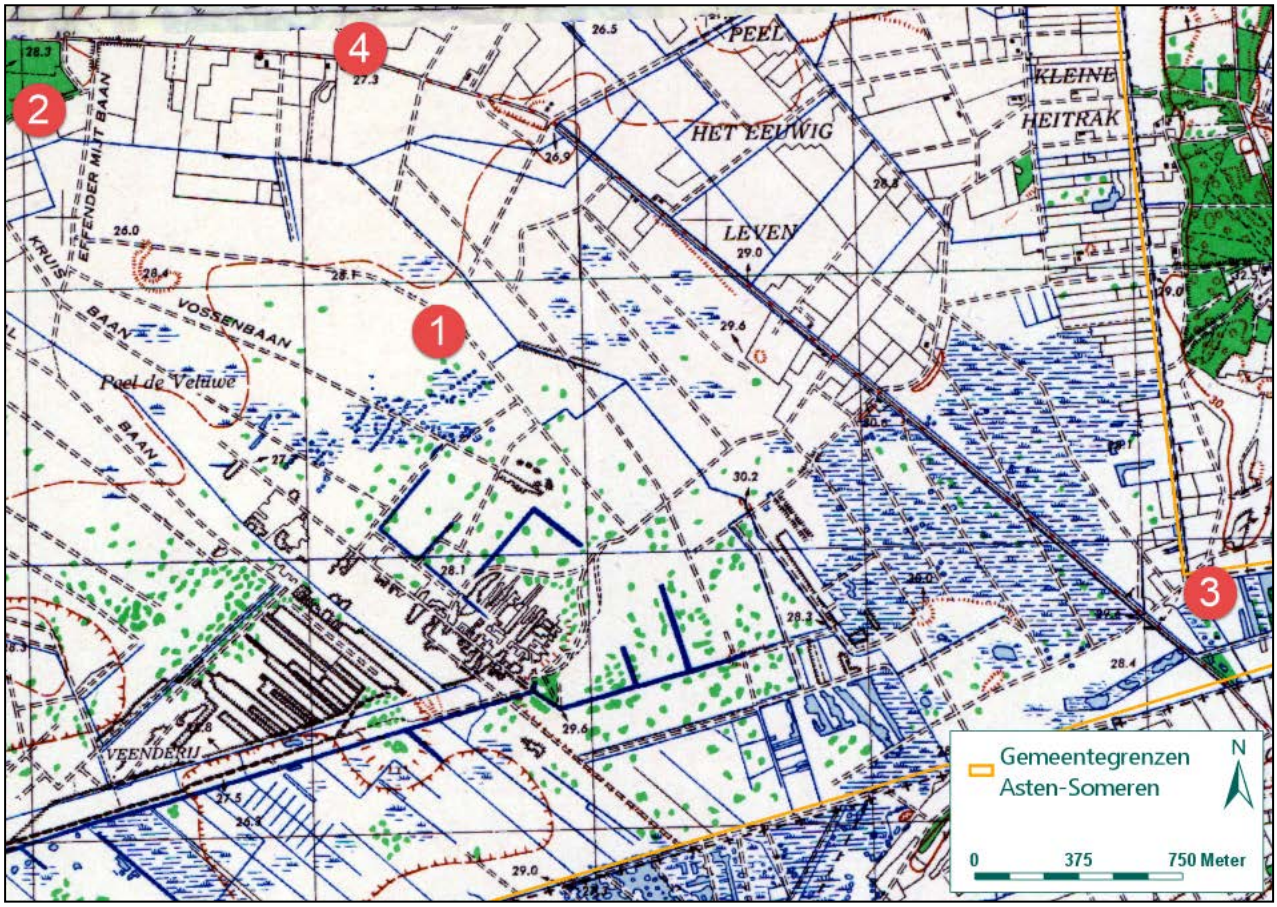

Figuur 134: Locatieaanduidingen van de in hoofdstuk 15 aangeduide beschoten locaties (Bron ondergrond: Kadaster).

Daarnaast zijn ook de melding van de vliegtuigen van de Auster-Squadrons geraadpleegd. Dit zijn squadrons die waren uitgerust met kleine vliegtuigen die vijandelijke doelen doorgaven aan de eigen artillerie. Daarnaast gaf de bemanning van dit soort toestellen in sommige gevallen door wat het resultaat van een beschieting was. Boven Asten zijn deze Squadrons regelmatig ingezet gedurende de bevrijding. Een voorbeeld van een melding van een beschieting van vijandelijk geschut, waargenomen door 659 Squadron (Auster) op 24 september is weergegeven in onderstaande figuur. In Figuur 136 zijn deze locaties op een kaart aangegeven.

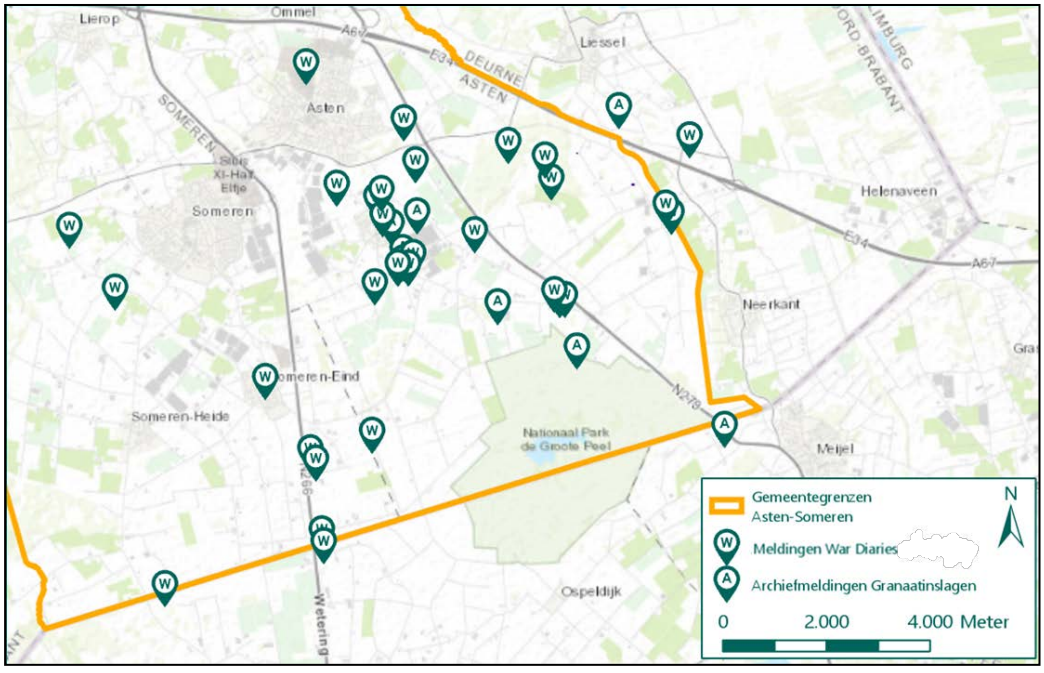

07.50 | 08.35 | IIBs engaged at 665088, 650097, 693072 and 662098.

Figuur 135: Locaties waar op 24 september, tussen 7.50 uur en 8.35 uur, vijandelijk geschut werd beschoten (Bron: TNA AIR 27/2184).

Figuur 136: Locatieaanduidingen van de in hoofdstuk 15 aangeduide beschoten locaties (Bron ondergrond: Kadaster).

Ter verduidelijking zijn alle in de *War Diaries* en Auster Squadrons vermeldde relevante locaties in kaart gebracht en weergegeven in Figuur 137. Het betreft hier zowel meldingen van grondgevechten en beschietingen als inlichtingen betreffende de locaties van vijandelijke stukken geschut of infanterie.

Figuur 137: Relevante locaties als vermeld in *War Diaries* en Auster Squadrons (Bron ondergrond: ESRI).

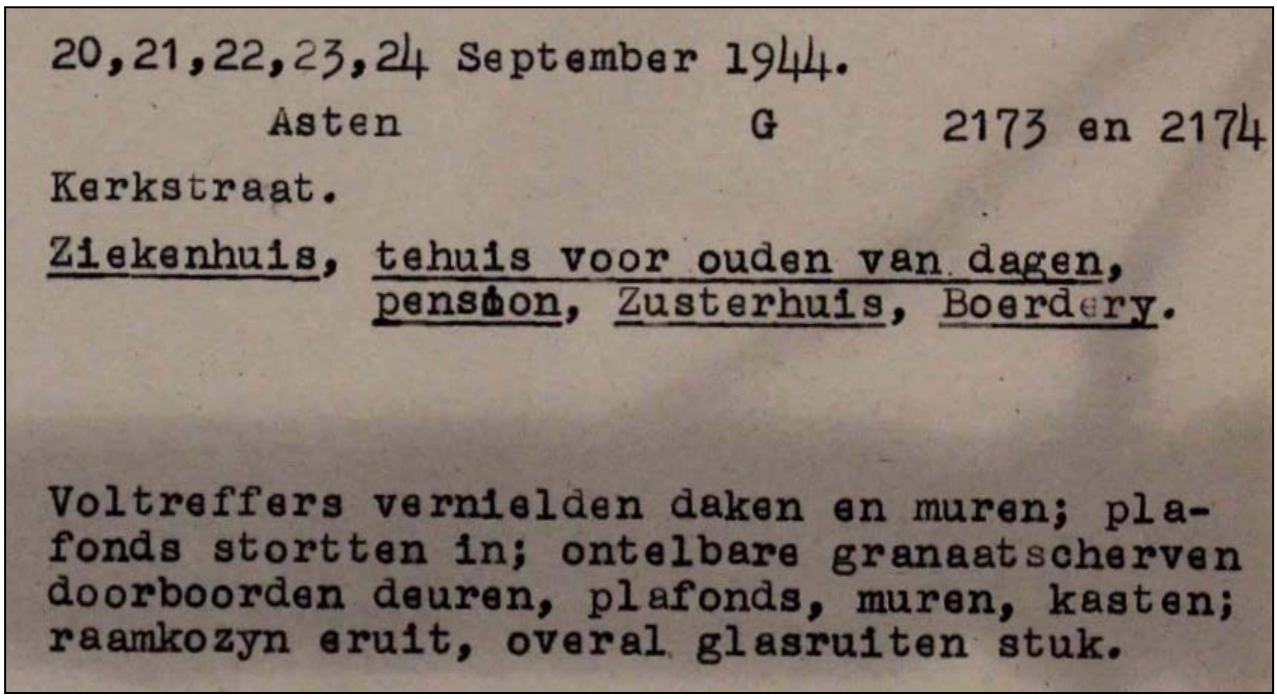
Omdat er slechts enkele luchtfoto's beschikbaar die na de bevrijding van de gemeente Asten genomen zijn, is het niet mogelijk gebleken om luchtfotoanalyse uit te voeren voor de gehele gemeente Asten. Ter plaatse van enkele delen in het oosten van Asten zijn op luchtfoto's van 6 oktober 1944 kraters waar te nemen die verband houden met de artillerie- en raketbeschietingen gedurende de bevrijding van Asten. In de onderstaande figuur is een luchtfoto weergegeven waarop duidelijk verstoringen zichtbaar zijn langs de Meijelscheweg te Asten.

Figuur 138: Kraters (rood omlijnd) naar aanleiding van beschietingen zichtbaar op een luchtfoto d.d. 6 oktober 1944 (Bron: NCAP).

Ook het overig geraadpleegde bronnenmateriaal bevestigt het oorlogsgeweld in september 1944. In de gemeentearchieven zijn grote hoeveelheid schaderapporten aangetroffen. In deze rapporten wordt schade aan woningen en gebouwen gemeld. In meerdere gevallen is niet duidelijk of de schade werd veroorzaakt gedurende de bevrijdingsgevechten in september 1944 of tijdens de Duitse tegenaanval in november 1944 (zie Hoofdstuk 16)[32]. Een voorbeeld van een schademelding naar aanleiding van aanhoudende artilleriebeschietingen in september 1944 is in onderstaand figuur weergegeven. Het betreft het pand van het Liefdegesticht, te Kerkstraat 1 in Asten. In de gemeentearchieven zijn vele, vergelijkbare schademeldingen gevonden.

32 Ook voor meldingen van vondsten of ruimingen van munitie geldt dat in bepaalde delen van Asten niet te achterhalen is of de munitie hier in september 1944 of in oktober-november 1944 is terechtgekomen.

20,21,22,23,24 September 1944.

Asten G 2173 en 2174

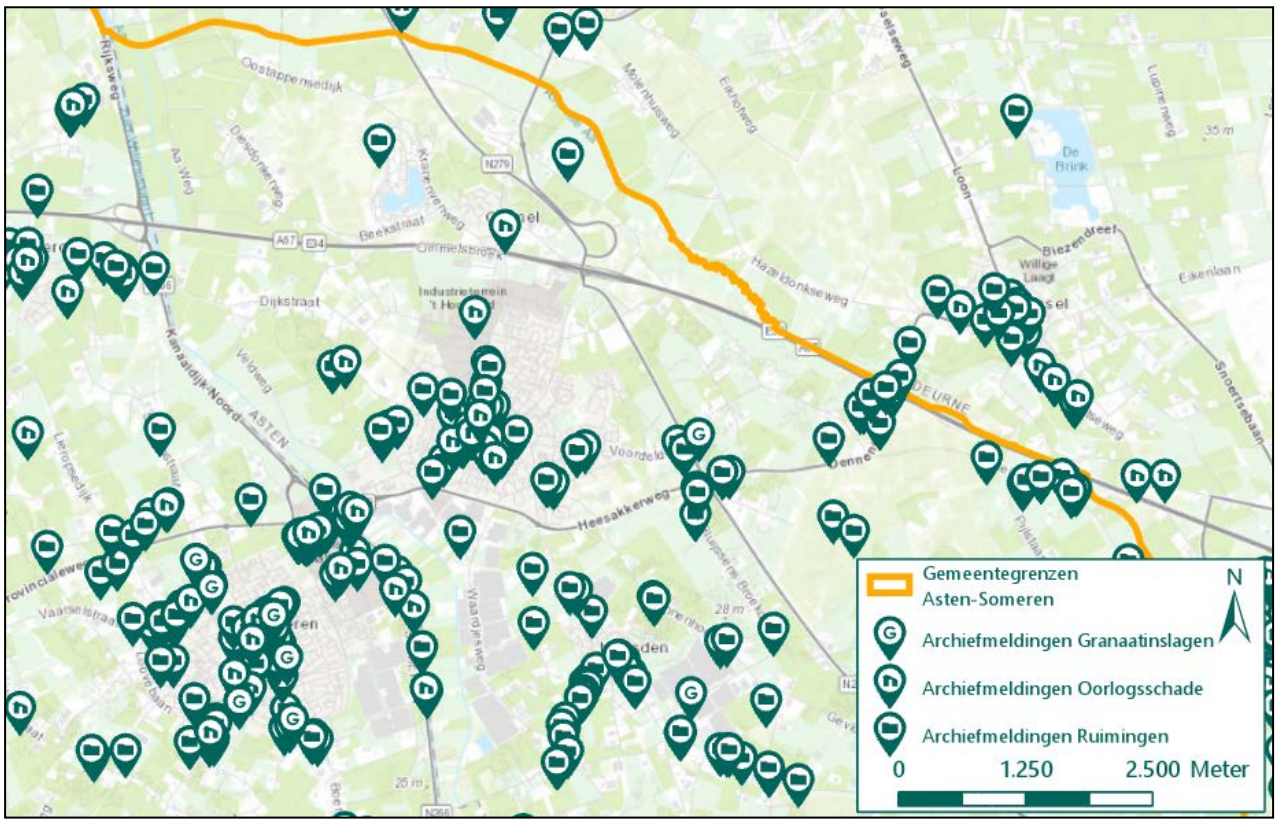
Kerkstraat.

Ziekenhuis, tehuis voor ouden van dagen, pension, Zusterhuis, Boerderij.

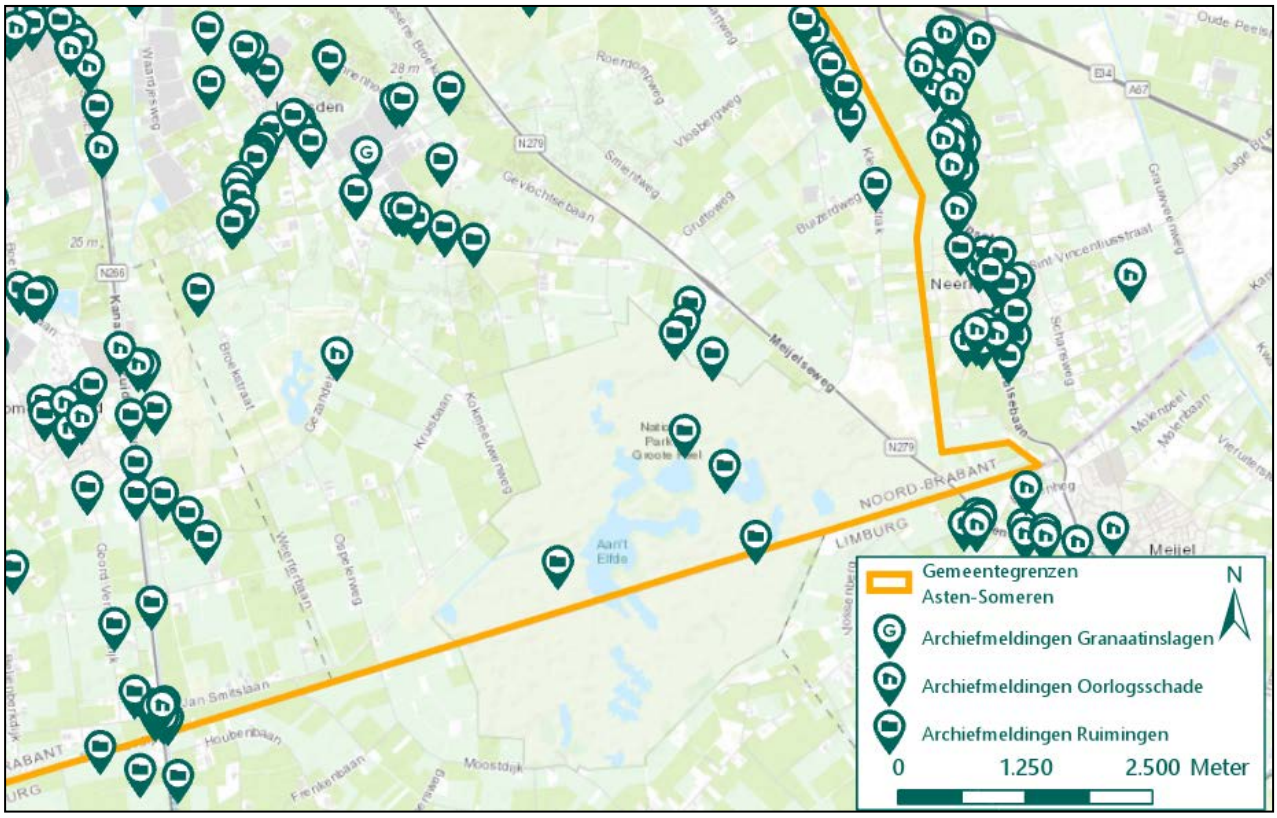
Voltreffers vernielden daken en muren; plafonds stortten in; ontelbare granaatscherven doorboorden deuren, plafonds, muren, kasten; raamkozyn eruit, overal glasruiten stuk.

Figuur 139: Schademelding te Asten, oorzaak van de schade is het inslaan van meerdere granaten nabij het pand (Bron: RHCE, Toegang 13030, Inv 113/78).

Verder zijn er in de gemeentearchieven en in de literatuur meerdere meldingen aangetroffen van granaatinslagen op verschillende plaatsen in de gemeente Asten. De inslaglocaties van granaten en de adressen waar oorlogsschade is gemeld zijn door REASeuro ingevoerd in GIS. Hierbij dient vermeld te worden dat in veel gevallen niet duidelijk is of de inslagen en/of oorlogsschade veroorzaakt werd door oorlogshandelingen tijdens de bevrijding of tijdens de Duitse tegenaanval. In de onderstaande figuren is een overzicht weergegeven van archiefmeldingen van oorlogsschade en granaatinslagen in de gemeente Asten. Verder zijn ook archiefmeldingen (gemeentearchieven, provinciaal archief en het archief van de MMOD) van het aantreffen of ruimen van munitie opgenomen in deze figuren. Vaak worden in deze meldingen echter alleen de adressen waar munitie is aangetroffen/achtergebleven aangegeven. Onduidelijk blijft om welk type munitie het gaat. Daarnaast wordt vaak niet vermeld in welke hoeveelheid de munitie werd aangetroffen, welk kaliber werd aangetroffen en wat de toestand van de aangetroffen munitie was. De geraadpleegde archiefbronnen bevestigen daarom in veel gevallen vooral het algemeen beeld van de oorlogshandelingen nabij het onderzoeksgebied.

Figuur 140: Archiefmeldingen van granaatinslagen, oorlogsschade en munitieruimingen in noord Asten (Bron ondergrond; ESRI).

Figuur 141: Archiefmeldingen van granaatinslagen, oorlogsschade en munitieruimingen in noord Asten (Bron ondergrond; ESRI).

De munitieruimingen van de EOD bieden aanvullende informatie over de aangetroffen munitieartikelen binnen de gemeente Asten. De EOD heeft sinds 1971 ruim 400 ruimingen uitgevoerd in de gemeente Asten, waarbij in meer dan 300 gevallen geschutmunitie werd geruimd. Binnen de gemeente Asten zijn Duitse en geallieerde (Brits en Amerikaans) kalibers aangetroffen van 2 cm / 20 mm tot en met 15 cm.

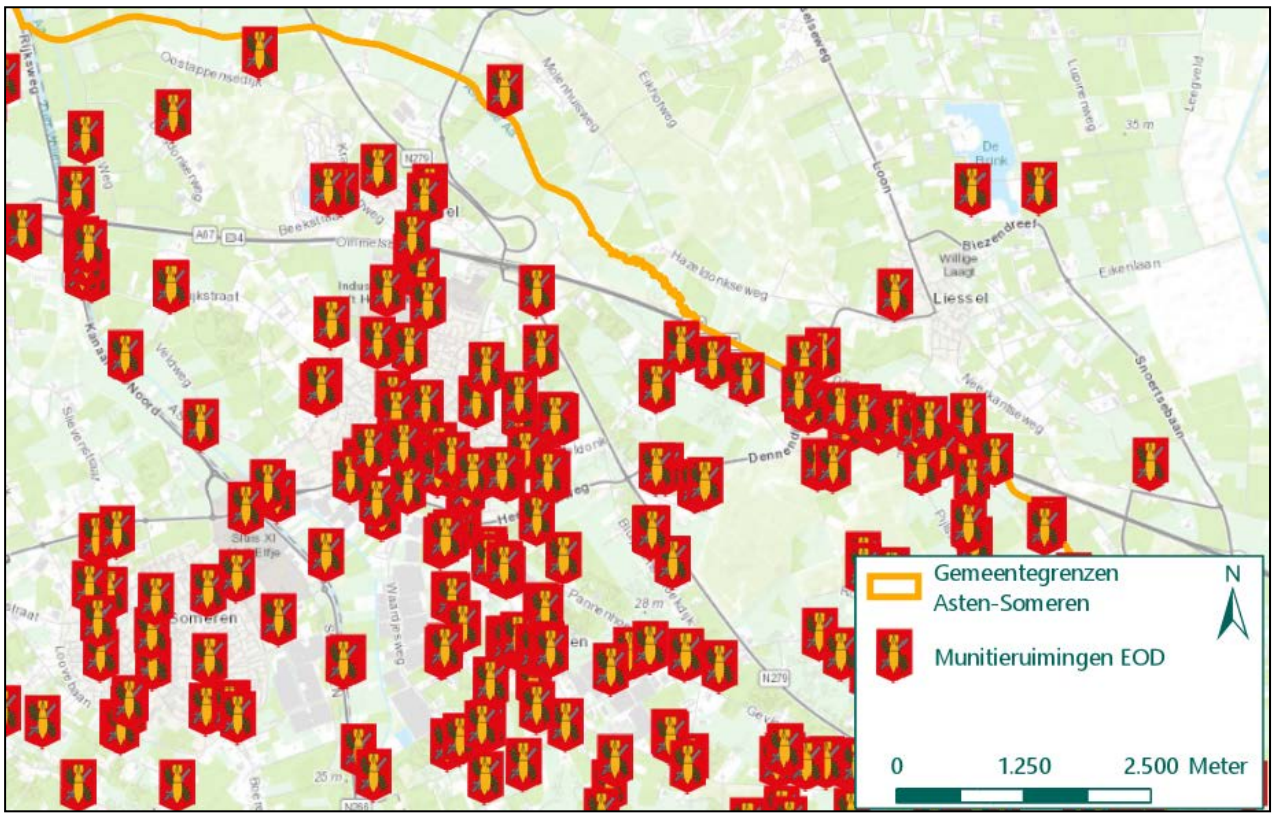
Op één voorval na[33] zijn granaten van de kalibers 2 cm / 20 mm, 37 mm en 40 mm slechts sporadisch aangetroffen in de gemeente Asten. De 2 cm / 20 mm en de 40 mm granaten waren kalibers die werden gebruikt door luchtafweergeschut. Het is bekend dat gedurende de oorlog luchtafweergeschut tevens is ingezet om gronddoelen te beschieten. Aangezien in de literatuur en het archiefmateriaal geen meldingen zijn aangetroffen van de inzet van deze kalibers luchtdoelmunitie op gronddoelen, wordt geconcludeerd dat granaten van de kalibers 2 cm / 20 mm en 40 mm als gevolg van beschietingen op vliegtuigen binnen de gemeente Asten terecht zijn gekomen en derhalve geen verband houden met de oorlogshandelingen gedurende de bevrijding in september 1944. De 37 mm granaat kan afkomstig zijn van het geschut op de geallieerde *Staghound*, een gepantserde verkenningswagen. Omdat in het geraadpleegde bronnenmateriaal geen meldingen zijn aangetroffen van de inzet van dit type pantservoertuigen tijdens de gevechten in Asten in september 1944, is niet bekend hoe dit kaliber munitie binnen de gemeente Asten terecht is gekomen. Het is niet aannemelijk dat granaten van dit kaliber op andere locaties binnen de gemeente Asten kunnen worden aangetroffen.

Uit de gevechtsverslagen in de literatuur en het archiefmateriaal en de munitieruimingen van de EOD blijkt dat het kleinste kaliber geschutmunitie, ingezet te gemeente Asten, de Duitse 5 cm mortiergranaat was. Omdat de kleinere kalibers mortiergranaten (Duits en Brits, 5 cm t/m 8 cm) werden gebruikt door infanteristen bij grondgevechten, worden deze kaliber enkel verwacht ter plaatse van gebieden waar ook grondgevechten hebben plaatsgevonden (deze locaties staan in de volgende paragraaf beschreven). Het kleinste kaliber geschutmunitie, niet zijnde mortiergranaten, dat grootschalig te Asten is ingezet is de 7,5 cm/ 75 mm granaat. De Duitse 15 cm granaat is het zwaarste kaliber granaat dat is ingezet in september.

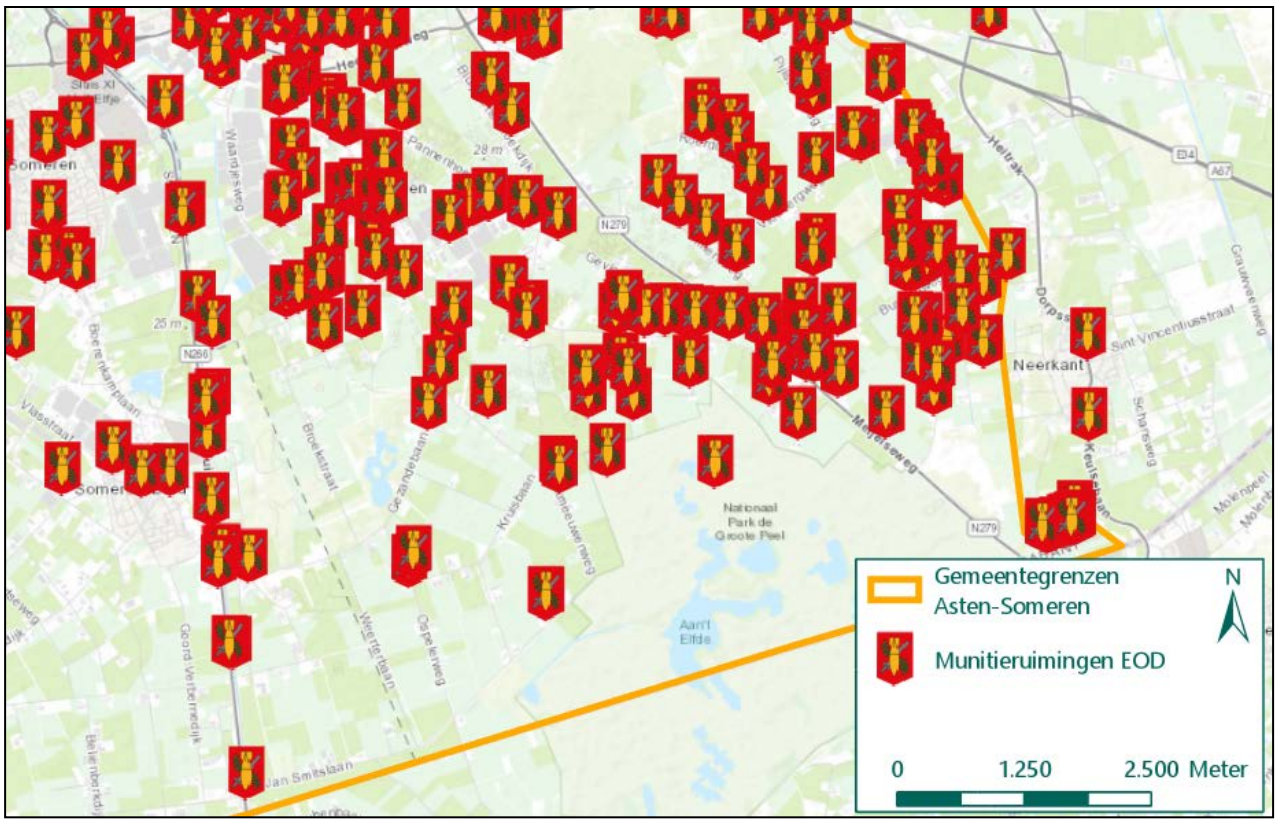
Naast geschutmunitie werd er door de Duitse troepen te Asten ook geschoten met de *Nebelwerfer*. Op enkele locaties in Asten werden 15 cm raketten afkomstig van de *Nebelwerfer* geruimd. Omdat er in de literatuur en het archiefmateriaal verschillende meldingen zijn aangetroffen van de inzet van dit type raketten, is het mogelijk dat er naar aanleiding van de raketbeschietingen op de gemeente Asten meer NGE van raketten van het kaliber 15 cm zijn achtergebleven.

In Figuur 142 en Figuur 143 zijn alle locaties waar de EOD geschutmunitie heeft geruimd aangegeven. In Figuur 144 zijn de locaties weergegeven waar 15 cm raketten door de EOD zijn geruimd.

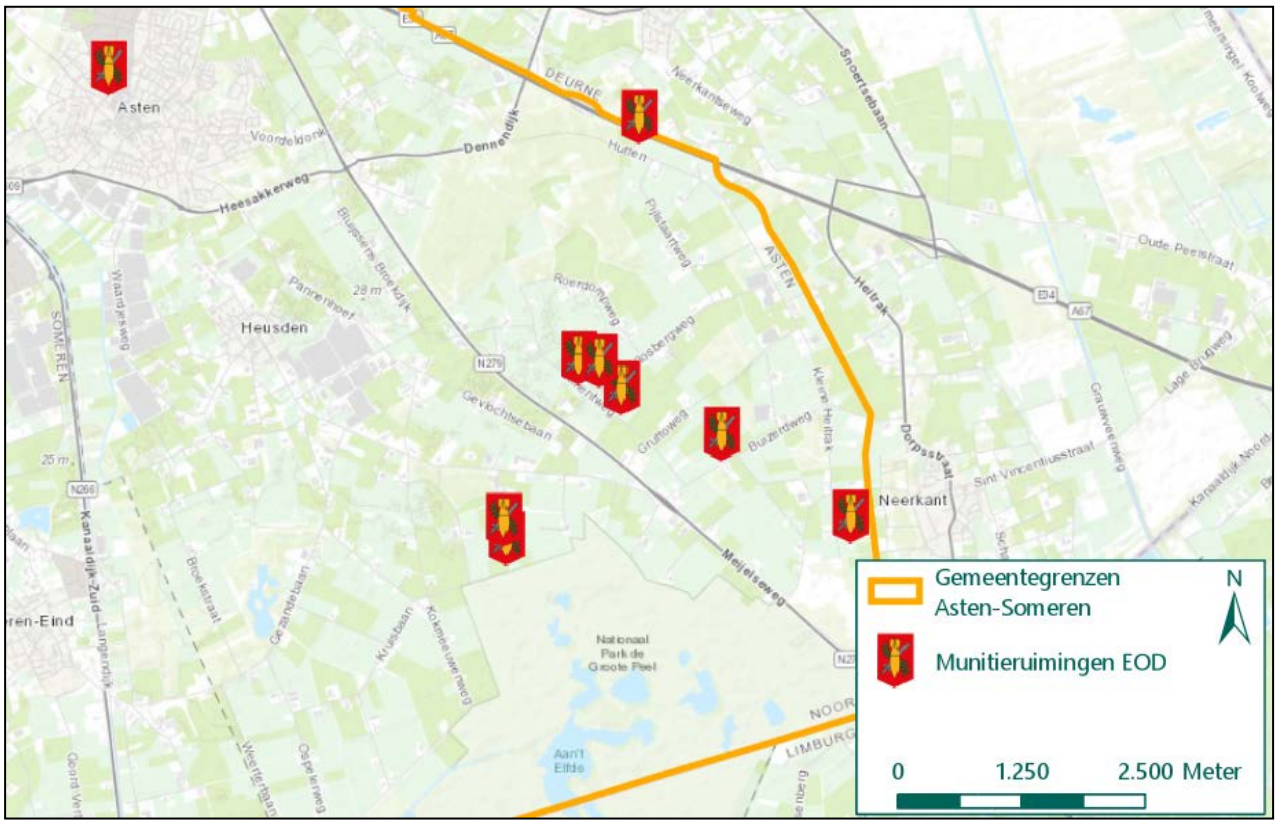
33 Dit voorval wordt later in het hoofdstuk onder munitiedump behandeld.

Figuur 142: Ruimingen van geschutmunitie door de EOD te Asten (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 143: Ruimingen van geschutmunitie door de EOD te Asten (Bron ondergrond: ESRI).

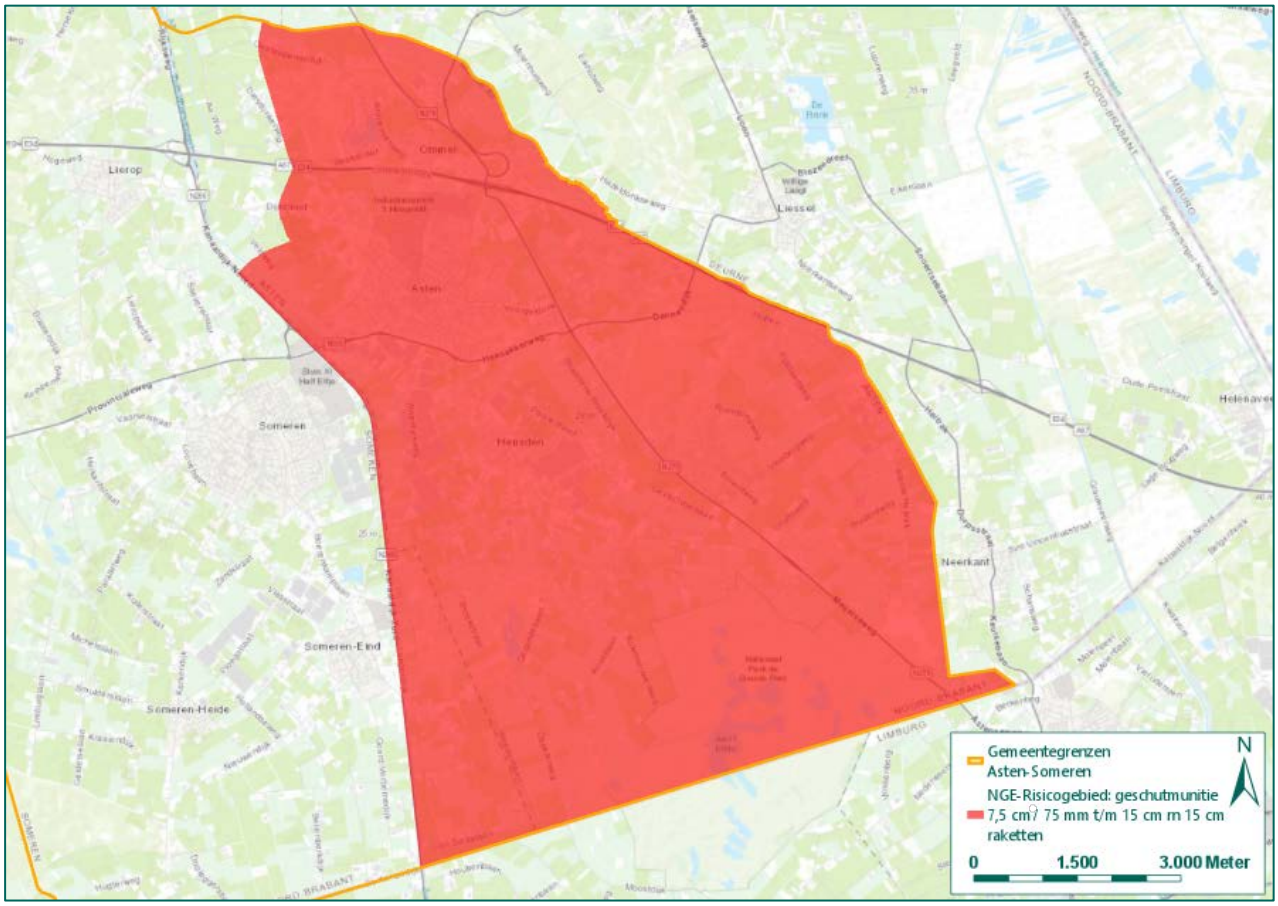
Figuur 144: Ruimingen van 15 cm raketten door de EOD te Asten (Bron ondergrond: ESRI).

Ter plaatse van de gemeente Asten wordt naar aanleiding van Duitse en geallieerde artilleriebeschietingen een NGE-Risicogebied geprojecteerd. Dit wordt geconstateerd vanwege de enorme hoeveelheden aangetroffen NGE en vele meldingen van beschietingen en schade. De grenzen van het NGE-Risicogebied worden bepaald op basis van de naoorlogs aangetroffen munitie (munitieruimingen van de EOD) en andere beschikbare locatieomschrijvingen. Gebleken is dat enkel in het gebied in het noordoosten van Asten geen meldingen zijn aangetroffen van oorlogshandelingen. In het buurtschap Oostappen is slechts melding aangetroffen van twee koeien die om het leven kwamen door het inslaan van een granaat. Verder werd er bij Dijk slechts melding gemaakt van terugtrekkende Duitse troepen. De troepen in Dijk trokken zich terug voor de geallieerde troepen waren genaderd. In het gebied ten noorden van Dijk zijn verder geen meldingen aangetroffen van grondgevechten of beschietingen. Omdat er geen grondgevechten hebben plaatsgevonden om het gebied te bevrijden wordt ook niet verwacht dat er ondersteunend (geallieerd) of onderdrukkend (Duits) artillerievuur is gegeven bij de bevrijding van het gebied. Ter plaatse van dit gebied heeft de EOD slechts tweemaal geschutmunitie geruimd[34]. Het is onbekend in welke toestand de munitie is aangetroffen en dus hoe de munitie hier terecht is gekomen. Vanwege het summiere bronmateriaal wordt in ter plaatse van dit noordwestelijke deel van Asten geen NGE-Risicogebied afgebakend.

Het NGE-Risicogebied naar aanleiding van Duitse en geallieerde artilleriebeschieting wordt daarom begrensd door de (spoor)weg van Oostappen richting het zuiden; de weg Ommel – De Beek – Vosselen; en het gebied Vosselen – Nachtegaal – Zuid-Willemsvaart. Rondom dit gebied is een NGE-Risicogebied van 300 meter geprojecteerd. Bij het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen dient namelijk rekening gehouden te worden met de grote spreiding van de inslagen van artilleriegranaten. Deze onnauwkeurigheid wordt onder meer veroorzaakt door factoren als de afstand tussen het geschut en het doel, het gebrek aan waarnemers die het artillerievuur op de grond kunnen begeleiden, de weersomstandigheden, de kwaliteit van het geschut en de munitie en de ervaring van de

[34] Het beperkt aantal ruimingen van NGE door de EOD kan tevens verband houden met het weinig voorkomen van grondroerende werkzaamheden alhier.

artilleristen die het geschut bedienden. Het NGE-Risicogebied wordt daarnaast begrensd door de westoever van de Zuid-Willemsvaart. Dit omdat beschietingen ten westen van de Zuid-Willemsvaart reeds in hoofdstuk 14 zijn behandeld. Het NGE-Risicogebied is in Figuur 145 weergegeven. Aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal met betrekking tot de ingezette kalibers en naoorlogs geruimde NGE wordt verwacht dat binnen deze NGE-Risicogebieden NGE van geschutmunitie is achtergebleven (Duits en geallieerd) met kalibers vanaf 7,5 cm/75 mm tot en met 15 cm en 15 cm raketten (Duits).

Figuur 145: NGE-Risicogebied naar aanleiding van geallieerde en Duitse artilleriebeschietingen en Duitse raketbeschietingen te gemeente Asten (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

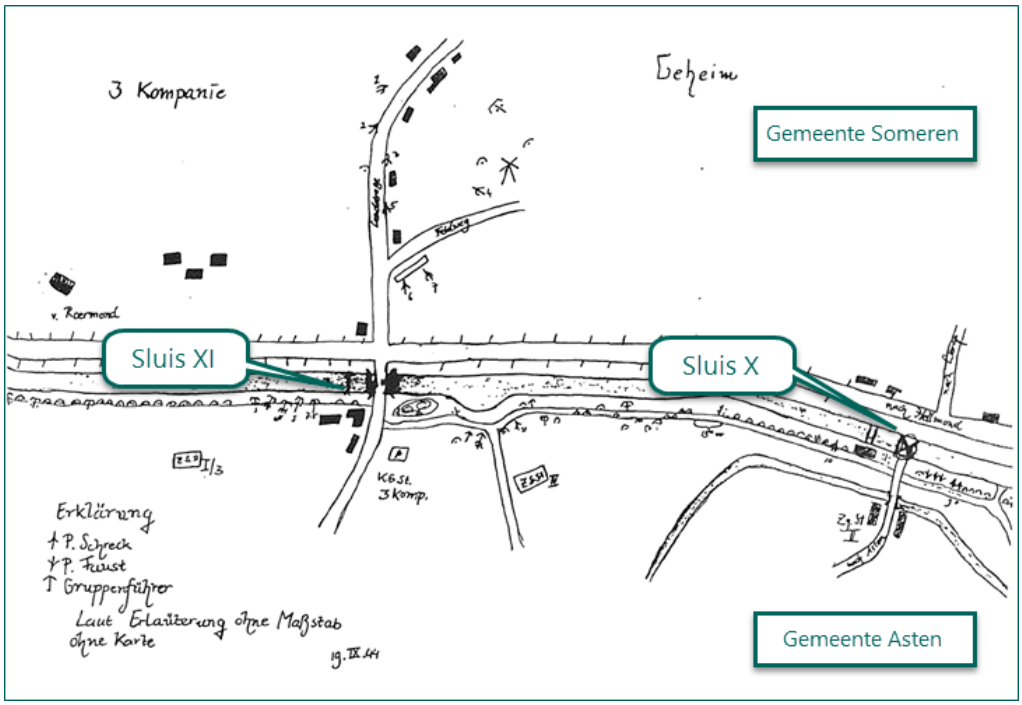
Naar aanleiding van geallieerde en Duitse artilleriebeschietingen en de Duitse raketbeschietingen in de gemeente Asten, is een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen geallieerde en Duitse geschutmunitie van de kalibers 7,5 cm/ 75 mm tot en met 15 cm en Duitse raketten van 15 cm kunnen worden aangetroffen.

15.6.2 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten

Niet op alle plaatsen waar beschietingen plaatsvonden vonden ook grondgevechten plaats. In onderstaande paragraaf wordt aan de hand van de analyse van het bronnenmateriaal geanalyseerd waar exact grondgevechten plaatsvonden in Asten gedurende de bevrijding.

Zodra de Baileybrug te Sluis XI gereed was, en er genoeg ruimte was gecreëerd binnen het bruggenhoofd kon de doorstoot gemaakt worden richting Asten. Hiervoor trokken de Britse tanks als eerste op. De tanks ondervonden zware weerstand van infanteristen bewapend met antitankwapens en antitankgeschut. Nadat de Duitse linie doorbroken was, volgde ook geallieerde infanterie. Zij bewogen zich voort over dezelfde wegen. Gedurende de opmars richting Asten vonden op grote schaal vuurgevechten tussen infanteristen plaats. In de literatuur zijn verslagen aangetroffen waarin melding wordt gemaakt van grote hoeveelheden

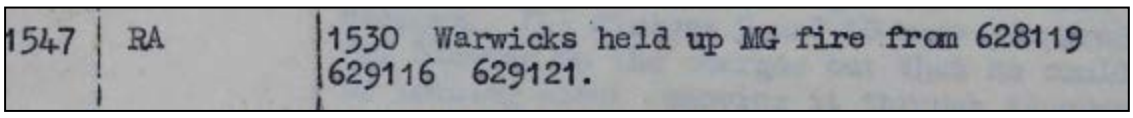
dode Duitse soldaten, sommige van hen nog in hun stellingen, langs de Wilhelminastraat (dit is de straat die voorheen vanaf Asten-dorp naar de brug te Sluis XI liep). Op een Duitse kaart met daarop aangegeven de posities aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart (zie Figuur 146) staat aangegeven dat de Duitse troepen zich op meerdere plekken langs de Zuid-Willemsvaart hadden opgesteld. Hoewel de kaart indicatief getekend is en geen sluitend bewijs van de Duitse posities geeft, geeft het wel een beeld van de aanwezigheid van troepen, geconcentreerd rondom Sluis XI en langs het kanaal ten noorden van deze Sluis.

Figuur 146: Een op 19 september 1944 opgestelde kaart met daarop de Duitse verdediging indicatief op een kaart ingetekend (Bron: JOO 175-176)

Toen de Britse infanterie Asten-dorp had bereikt diende de dorpskom allereerst gezuiverd te worden van Duitse aanwezigheid. Straatgevechten volgden en toen Asten-dorp eenmaal stevig in geallieerde handen was, werden op verschillende plaatsen aan de rand van de dorpskom wapenopstellingen ingericht. Omdat er geen luchtfoto's van kort na de bevrijding beschikbaar zijn gebleken, kunnen de exacte locaties van deze stellingen niet geanalyseerd worden aan de hand van luchtfoto's. Duitse militairen voerden tweemaal vanuit Heusden en één keer vanuit Vosselen tegenaanvallen uit op Asten-dorp, maar deze pogingen liepen op niets uit.

Vanuit Asten probeerden de Britse eenheden om de buurtschappen rondom Asten te bevrijden. In zuidelijke richting werd naar Heusden opgetrokken, waar sterke Duitse weerstand werd aangetroffen. Door een tweede oversteek over de Zuid-Willemsvaart, nabij Sluis XII, kon Heusden vanuit twee kanten benaderd worden en konden de Duitse troepen alhier tot terugtrekken gedwongen worden.

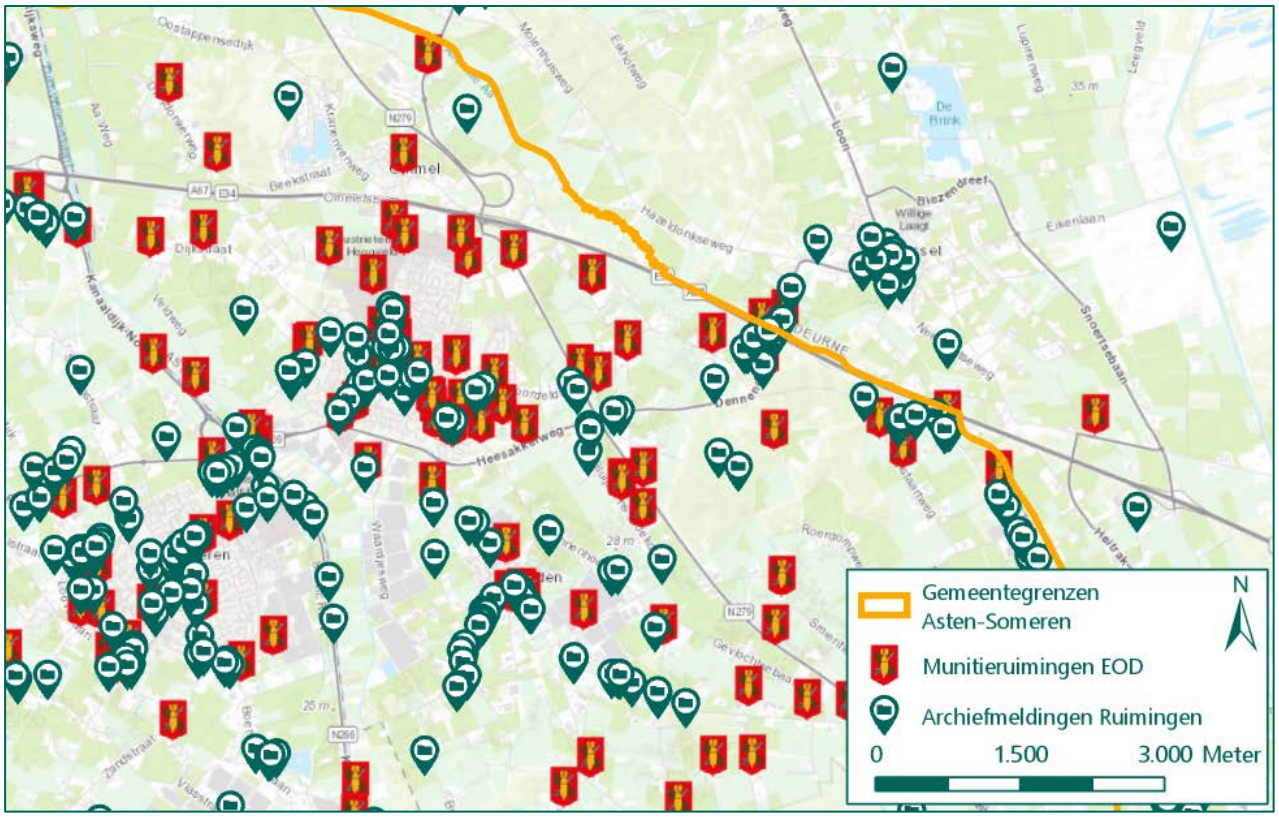

1547 | RA | 1530 Warwicks held up MG fire from 628119 629116 629121.

Figuur 147: Een voorbeeld van de tegenstand die werd geboden door Duitse grondtroepen op verschillende coördinaten net ten noorden van Heusden (Bron: TNA WO 171/411).

Nabij Vosselen werd in eerste instantie geen Duitse weerstand ervaren. Toen de Britse troepen voorbereidingen hadden getroffen voor de nacht werd een aanval uitgevoerd en werden Duitse troepen te Vosselen en Nachtegaal vanuit Ostade uitgeschakeld. De zwaarste weerstand werd nabij Ommel ervaren. Ommel kon door de inzet van tanks en infanterie worden bevrijd.

Ook in oostelijke richting van Asten-dorp trachtten de Britse militairen hun opmars te vervolgen. Contact met Duitse troepen was beperkt. Wel werd weerstand geboden door de Duitse troepen die zich vanuit verschillende buurtschappen terug hadden getrokken op de bosrand van de Staatsbossen. Ook vonden grondgevechten plaats tussen Britse en Duitse troepen te Rinkveld (Duitse troepen zaten hier in de bossen) en te Leensel.

In het onderstaande figuur zijn de uitgevoerde munitieruimingen van infanteriemunitie door de EOD weergegeven op de huidige topografische kaart. Onder munitie voor infanteristen worden KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers, (kleinere kalibers) mortiergranaten (geschutmunitie) en munitie voor raketwerpers (Duits 8,8 cm[35]) verstaan. Tevens zijn de archiefmeldingen van munitieruimingen weergegeven. Het is bij dit type meldingen niet altijd duidelijk welke hoofdgroep munitie het betreft en in welke hoeveelheid en toestand de munitie werd aangetroffen. Ook dient rekening gehouden te worden met het feit dat de munitie ook in de bodem kan zijn achtergebleven naar aanleiding van de Duitse tegenaanval, uitgevoerd in oktober-november 1944 (zie hoofdstuk 16).

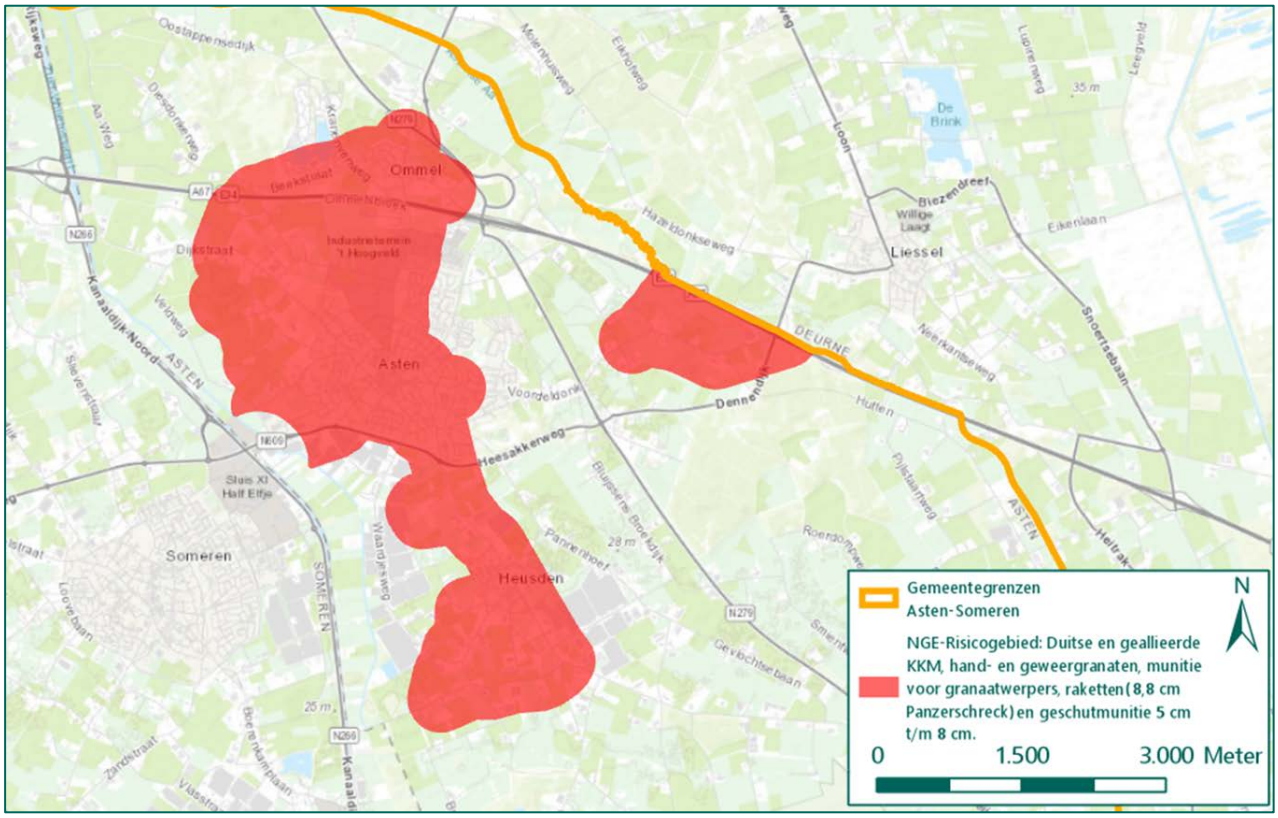

Figuur 148: Voor grondgevechten relevante munitieruimingen van de EOD en archiefmeldingen van ruimingen van munitie nabij Sluis XI (Bron ondergrond: ESRI).

De grondgevechten in de gemeente Asten vormen reden tot het afbakenen van NGE-Risicogebieden. Binnen een NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten kunnen NGE van infanteriemunitie zijn achtergebleven. Op basis van de beschikbare locatieomschrijvingen uit het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn NGE-Risicogebieden afgebakend, waarin mogelijk KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie 5 cm tot en met 8 cm en raketten (8,8 cm Panzerschreck) kunnen zijn achtergebleven. Vanwege het wederzijdse vuur zijn de NGE-Risicogebieden bepaald door 300

[35] Het is bekend dat de Panzerschreck is ingezet bij de gevechten rondom Sluis XI (zie paragraaf 14.2.4). Het is daarom aannemelijk dat dit wapen ook elders bij grondgevechten is ingezet.

meter te projecteren rondom de opmarsroutes[36] en dorpen/buurtschappen waarbij gevochten is. In Figuur 149 zijn de NGE-Risicogebieden naar aanleiding van grondgevechten weergegeven.

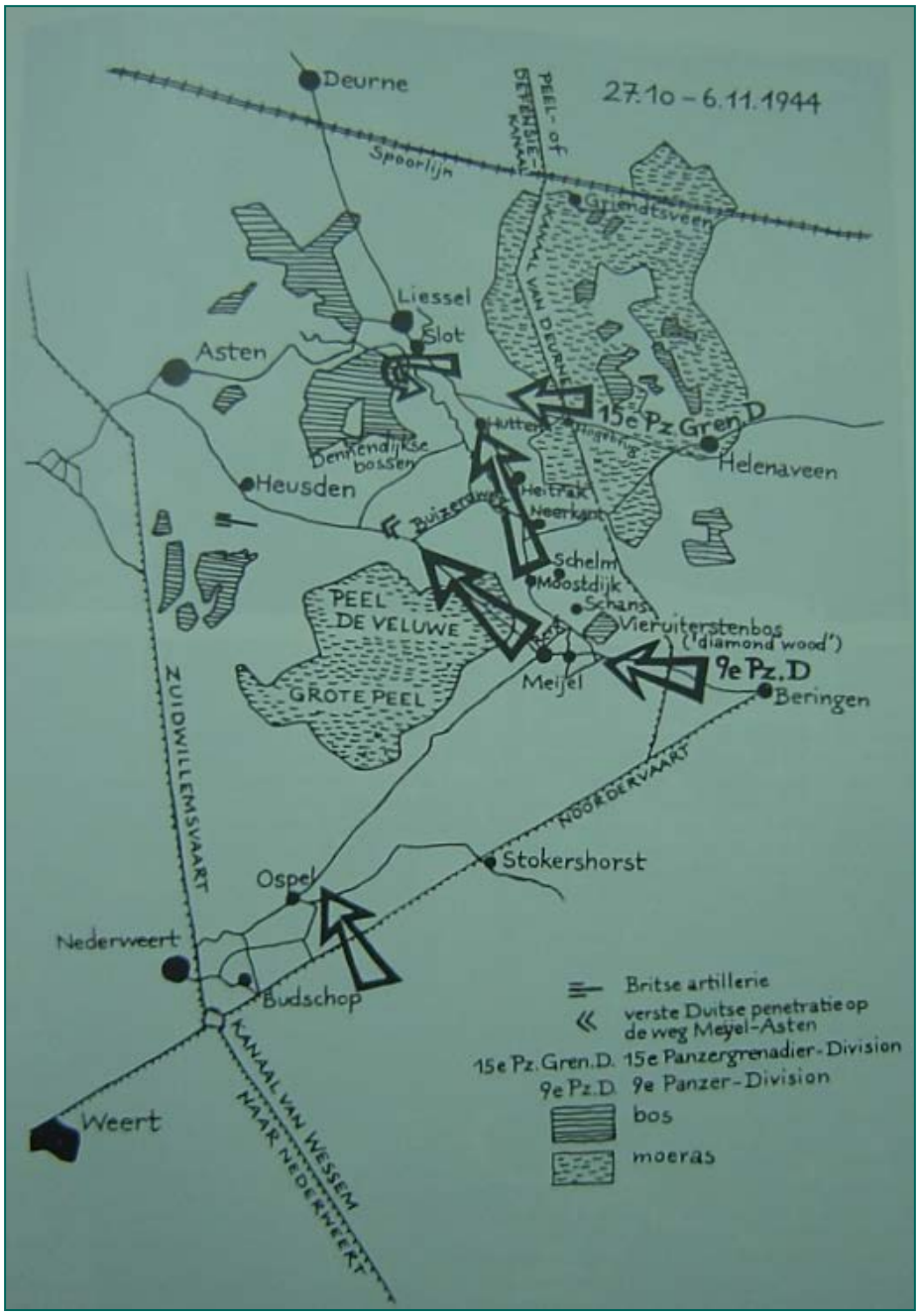
Figuur 149: NGE-Risicogebieden te gemeente Asten naar aanleiding van grondgevechten tijdens de bevrijding (Bron ondergrond: ESRI).

Ter plaatse van het Staatsbos [Dennendijkse Bos] vonden ook grondgevechten plaats. Bekend is dat in september 1944 in de bosrand door Duitse soldaten een verdedigingslinie werd ingegraven en vervolgens door de bossen werd teruggetrokken. Daarnaast werd in oktober-november 1944 (zie hoofdstuk 16) dagenlang gevochten binnen deze bossen. Omdat niet bekend is tot waar de Duitse linie in september 1944 liep, maar wel bekend is dat naar aanleiding van de gevechtshandelingen in oktober-november 1944 binnen het hele Staatsbos munitie kan zijn achtergebleven, worden de beide oorlogshandelingen tezamen behandeld. Het NGE-Risicogebied naar aanleiding van deze grondgevechten in september 1944 en oktober-november 1944 wordt in het volgende hoofdstuk behandeld.

<u>Conclusie</u>
Naar aanleiding van grondgevechten in september 1944 tussen geallieerde en Duitse troepen wordt in gemeente Asten op meerdere plaatsen een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen geallieerde en Duitse NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers, raketten (8,8 cm Panzerschreck) en geschutmunitie 5 cm tot en met 8 cm kunnen zijn achtergebleven.

36 Het NGE-Risicogebied tussen Sluis XI en Asten heeft deels overlap met het NGE-Risicogebied dat reeds is afgebakend naar aanleiding van de grondgevechten rondom Sluis XI in september 1944 (zie paragraaf 14.2.4).

In oktober 1944 vond de bevrijding van Zeeland en West- en Midden-Brabant plaats. Om de druk op het Duitse 15de leger te verlichten, voerden Duitse troepen op 27 oktober 1944 een afleidingsaanval uit vanuit de Peel. Het Peelfront werd op dat moment bewaakt door slechts één bataljon Amerikaanse soldaten (ca. 600 tot 800 soldaten) van de Amerikaanse 7e Pantserdivisie. Meijel viel in Duitse handen en van daaruit werd de opmars voortgezet naar Asten en Liessel. De Amerikaanse troepen trachtten de wegen naar deze twee dorpen af te schermen. Grootschalige inzet van artillerie en luchtmacht (zie hoofdstuk 11 en 15) en de inzet van de 15e Schotse Infanterie Divisie maakten het terugdringen van Duitse infanterie en tanks mogelijk. In het onderstaande figuur is indicatief de oorlogssituatie geschetst te Asten gedurende de periode 27 oktober 1944 - 6 november 1944.

Figuur 150: Situatiekaart van de periode 27 oktober – 6 november 1944 te Asten. Met pijlen staat aangegeven waar de Duitse opmars plaatsvond in geallieerd gebied (Bron: HOE 155).

In het voorliggende hoofdstuk worden de verschillende oorlogshandelingen omtrent de Duitse tegenaanval van eind oktober – begin november 1944 op chronologische wijze geanalyseerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de beschreven gevechtshandelingen in de literatuur (zie bijlage 2), het archiefmateriaal (zie bijlage 3) en internationale archieven (zie bijlage 4), ondersteund door munitieruimingen van de MMOD en EOD (zie bijlage 5) en waar mogelijk door luchtfoto's (zie bijlage 8).

16.1 27 OKTOBER 1944

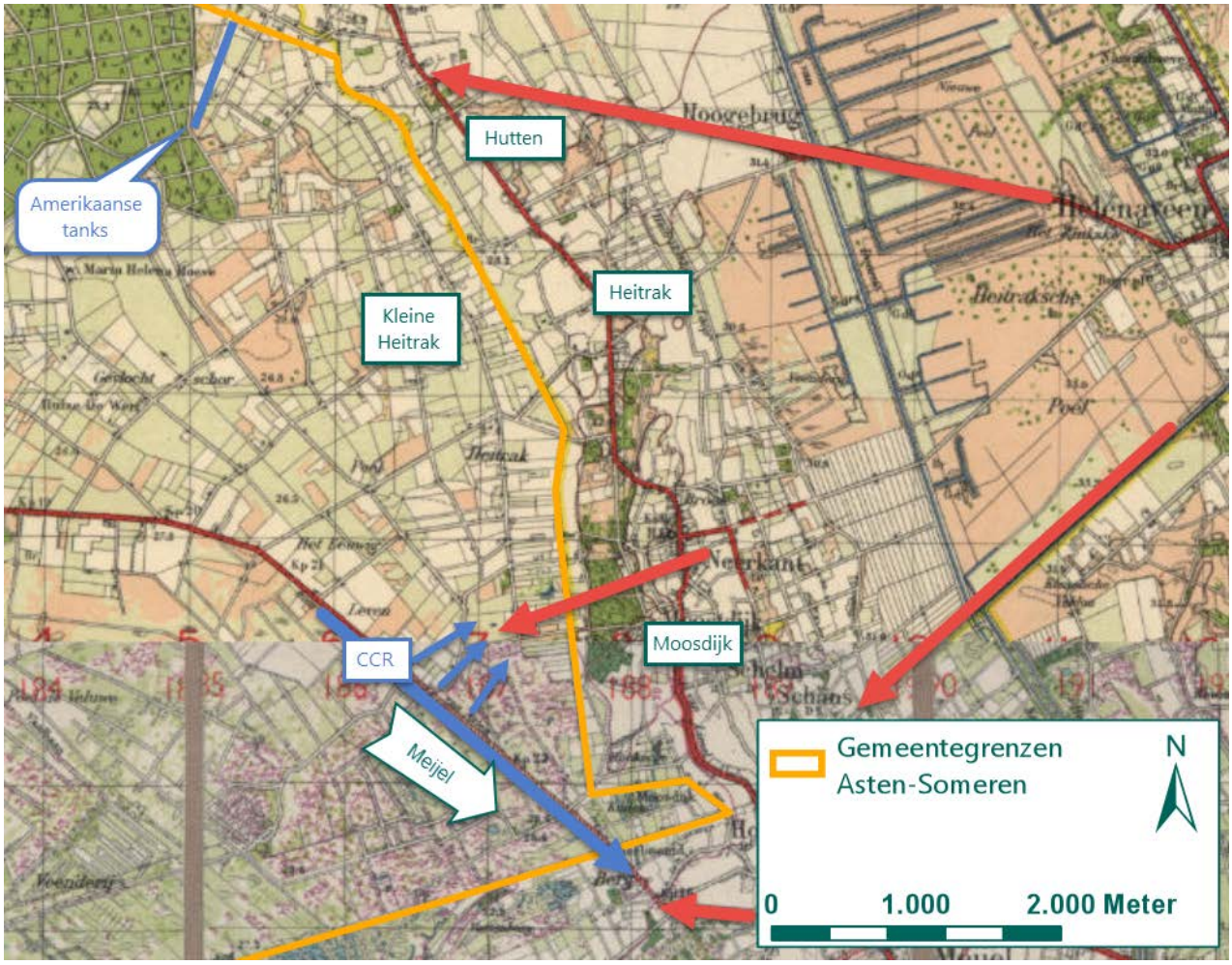
De Duitse troepen van de *9.Panzer Division* (9PD) en de *15.Panzergrenadier Division* (15PD) die na artillerievuur de oversteek over het Kanaal van Deurne, respectievelijk bij Meijel en Helenaveen, wisten te maken, concentreerden hun aanvallen op Hutten en Meijel. De Amerikanen, volledig verrast door de aanval, moesten snel handelen. Vanuit Asten en Liessel rukten verschillende Combat Commands (CC) op richting Meijel. De Amerikaanse troepen die zich in Asten bevonden maakten deel uit van Combat Commands R (CCR). Waar de grondtroepen nog moesten optrekken naar verschillende posities aan het front kon het geschut direct effectief ingezet worden. De Amerikanen probeerden met hun artillerie de Duitse opmars te vertragen. Amerikaans geschut stond opgesteld tussen Kasteel Heusden en de Polderse Bossen en aan de Polderweg. Verder ten noorden stond vanaf het wandelpark over Ommel naar Vlierden, ten zuiden van Asten zwaar geschut opgesteld. Alle stukken richtten de loop in de richting van Heitrak en Neerkant, waar al snel het zwaartepunt van de strijd kwam te liggen. Intussen stuurden de Amerikanen al hun eenheden naar het front.

Figuur 151: Onder het opgestelde geschut waren meerdere 5.5 inch houwitsers (Bron literatuur: TIM 78)

CCR trok rond 14.00 uur over de Meijelscheweg richting Meijel. De zware regenval van de afgelopen dagen maakte de omgeving drassig en moerasachtig. Op ongeveer één kilometer afstand van Meijel raakten de Amerikaanse troepen in een vuurgevecht met een groep numeriek superieure Duitsers. Met moeite kon de Amerikaanse positie gehouden worden. De Amerikaanse troepen zetten hun verdediging op aan de Meijelscheweg, nabij de gemeentegrens Asten-Meijel. Gedurende de dag komen de Amerikaanse troepen regelmatig in contact met Duitse soldaten die de weg richting Asten trachten te bereiken. Duitse troepen trokken via de bossen ten westen van Moosdijk gemeente Asten binnen. Amerikaanse artilleriebeschietingen leidden bij de Duitse troepen tot zware verliezen. De Duitse troepen wisten, ondanks deze verliezen, terrein te winnen.

Noordelijker, in de bosrand van de Staatsbossen, stelden Amerikaanse tanks zich op richting Kleine Heitrak. Hoewel ten oosten van de Gemeentegrens Asten-Deurne de strijd al in alle hevigheid gaande was, bleef het binnen de gemeentegrenzen van Asten relatief rustig.

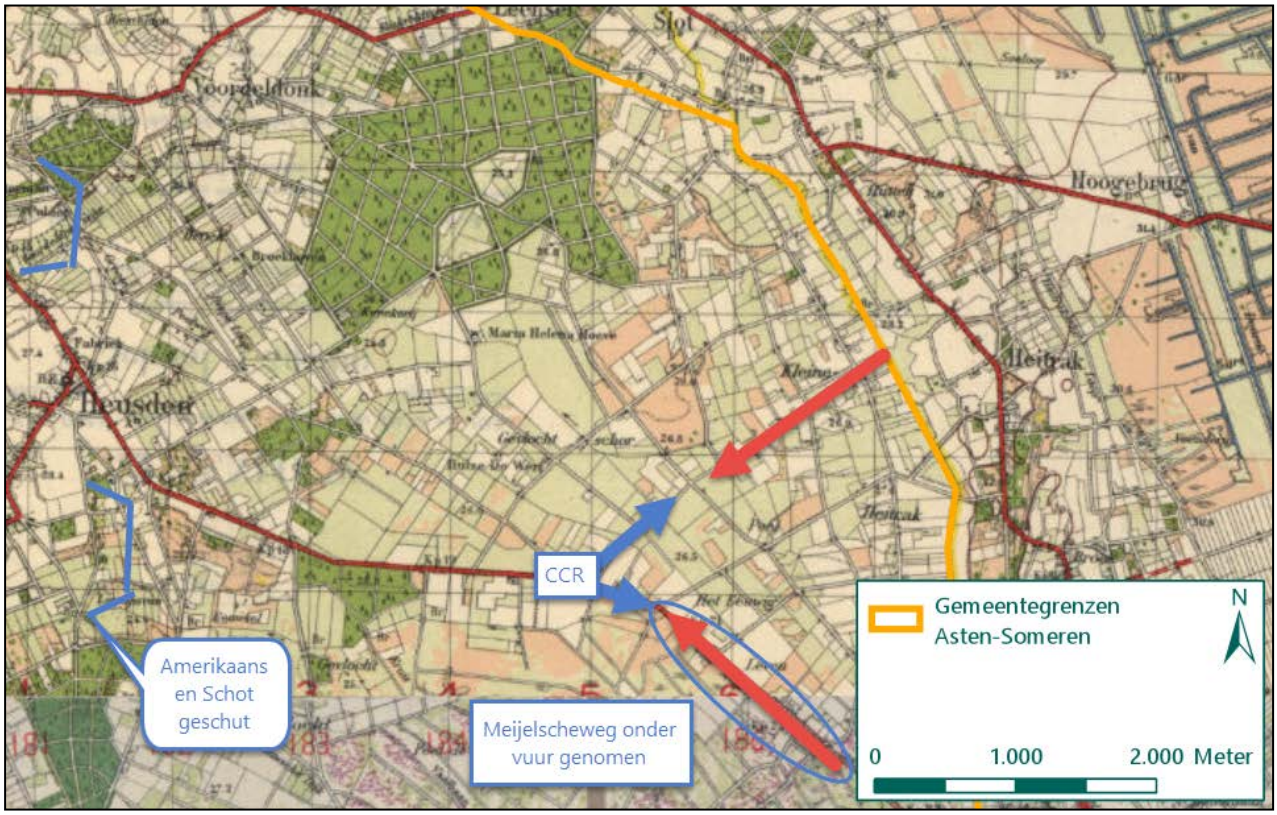

Figuur 152: Overzicht van de oorlogssituatie op 27 oktober 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

16.2 28 OKTOBER 1944

De 15e Schotse Infanterie Divisie (15SD) bevrijdde 27 oktober 1944 Tilburg. Direct hierna werd de 15SD richting Asten gestuurd om de Amerikaanse troepen daar te assisteren. Nog voor de infanterie arriveerde werd het Schots/Britse geschut nabij Heusden opgesteld en begon het op de troepen te Meijelscheweg te vuren. De hulp was hard nodig, omdat de Duitse troepen, ondersteund met tanks, grond begonnen te winnen. De Duitse troepen waren vooral gebonden aan de Meijelscheweg, dit omdat de drassige gebieden naast de Meijelscheweg niet ideaal waren voor de tanks. De Amerikanen wisten hun positie ter hoogte van de kruising Meijelscheweg-Buizerdweg slechts te houden door constante vuursteun van de artillerie opgesteld te Heusden.

De Duitsers werden op 28 oktober nog beziggehouden nabij Liessel en stootten hier nog niet door naar de gemeente Asten. Wel werden enkele buurtschappen aan de grens met Deurne geëvacueerd, omdat het gevaar van een doorbraak elk moment realiteit kon worden. De eerste infiltraties in de Staatsbossen/Dennendijksebossen vonden plaats.

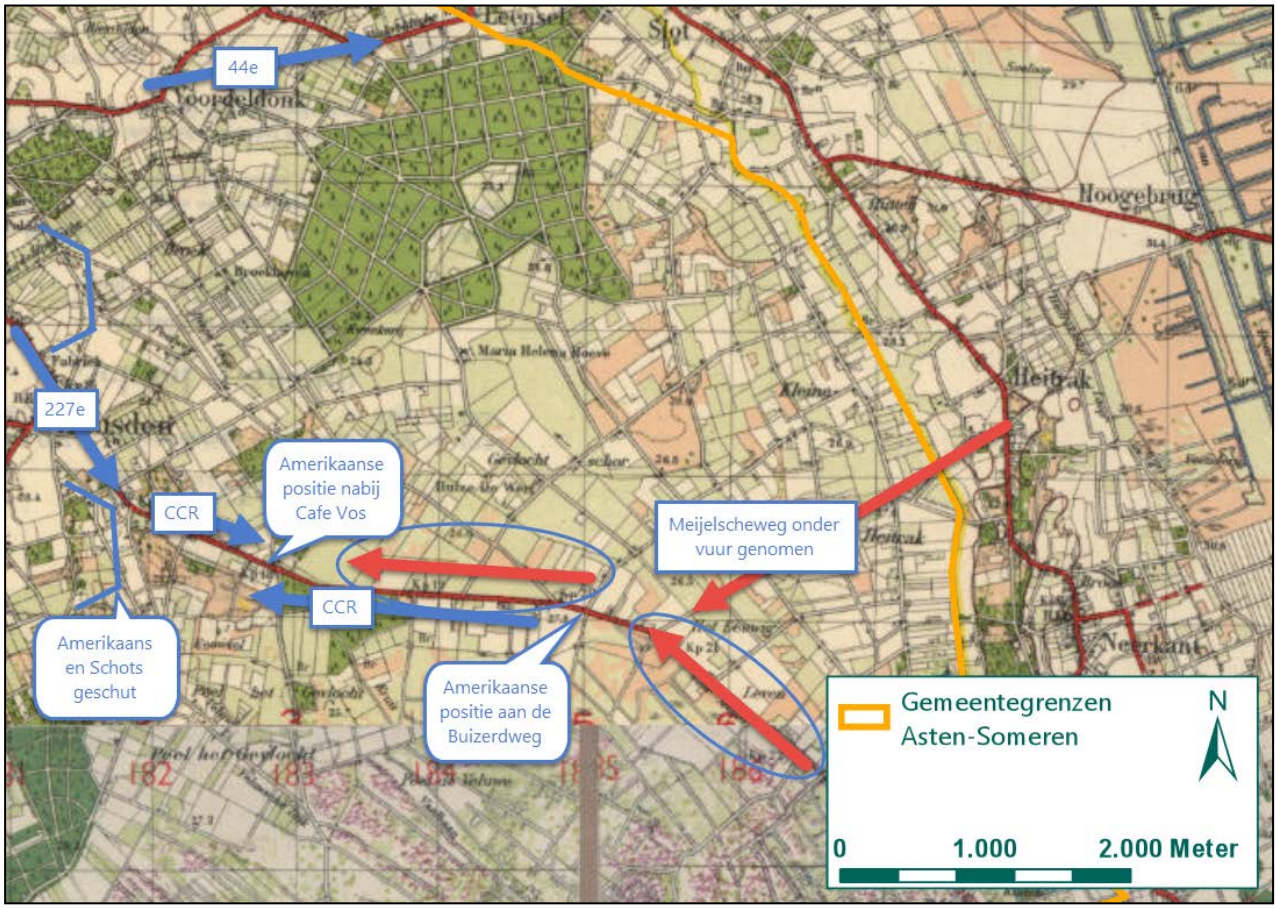

Figuur 153: Overzicht van de oorlogssituatie op 28 oktober 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

16.3 29 OKTOBER 1944

Op 29 oktober 1944 arriveerde naast de artillerie ook de Schotse Infanterie. Zij kregen de opdracht de Amerikaanse posities aan het front over te nemen. Troepen van de 44e Brigade dienden het gat tussen Asten en Liessel te dichten en namen positie in te Leensel en Rinkveld. De 46e Brigade nam positie in langs de weg Liessel-Deurne. De 227e Brigade bleef aanvankelijk als achterhoede in Asten, maar werd al snel ingezet om te assisteren in de strijd aan de Meijelscheweg.

De strategie aan de Meijelscheweg bleef onveranderd. Door constant artillerievuur af te geven werden de Duitse troepen ontmoedigd om uit hun schuttersputten te komen en was de weg onbegaanbaar voor tanks. De Duitse troepen en tanks voerden tegen de avond echter toch een aanval uit richting Heusden. Hoewel de eerste verdedigingslinie (Buizerdweg) van de Amerikanen viel door deze verrassingsaanval wisten de Amerikanen te hergroeperen nabij Café Vos (Meijelscheweg 41) en kon de positie aan de Meijelscheweg worden behouden. In de nacht van 29 op 30 oktober 1944 zouden de Amerikaanse troepen zich van het front terugtrekken en namen de Schotse infanteristen de gevechten in het geheel over.

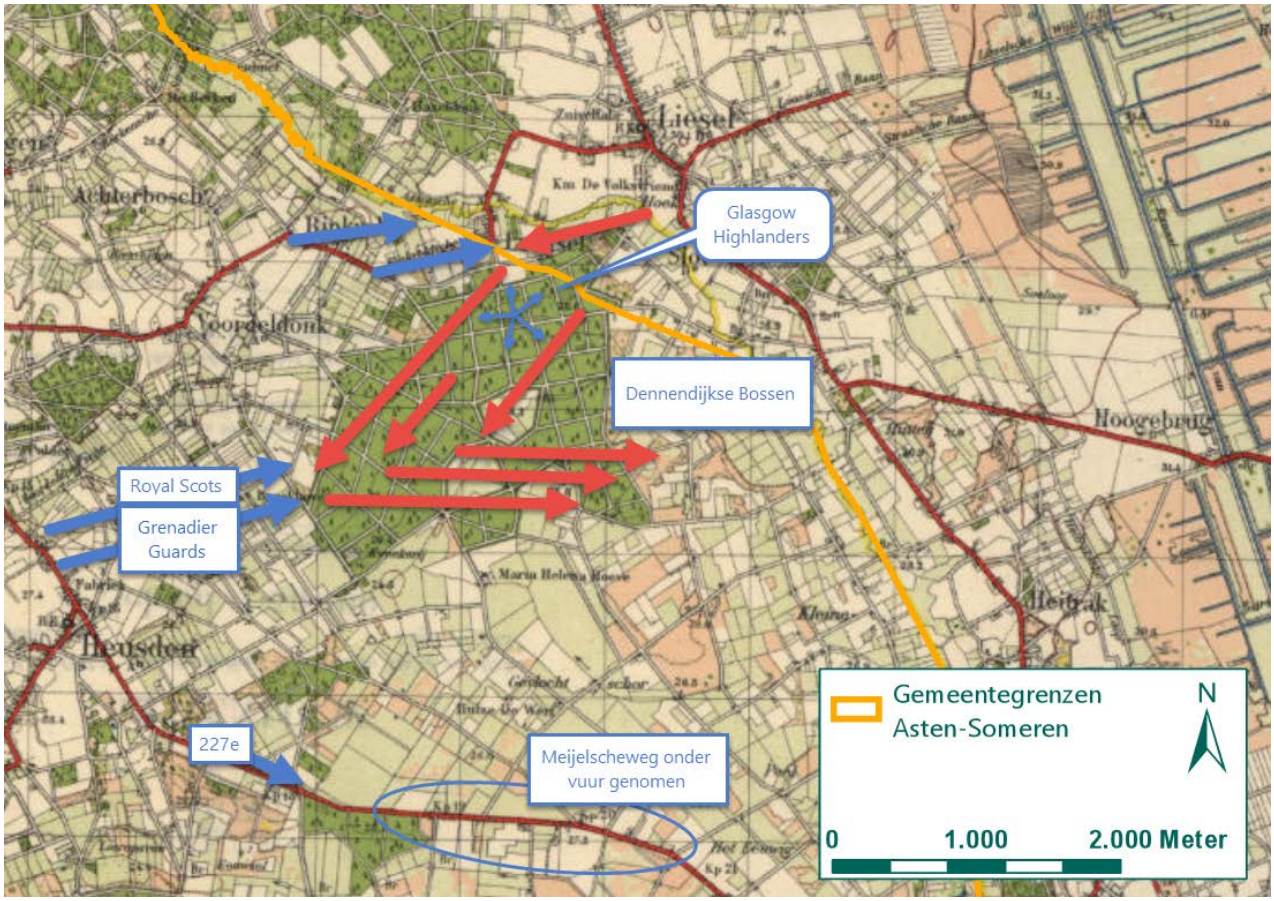

Figuur 154: Overzicht van de oorlogssituatie op 29 oktober 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

16.4 30 OKTOBER 1944

Rond 10.00 uur begon een grootschalige aanval op de positie van de Schotse 44e Brigade te Leensel en Rinkveld. Na een intensieve beschieting naderden de Duitse troepen. Infanteristen, gesteund door twee tanks/stukken rijdend geschut trokken om de voorste linie heen en sloegen de Dennendijkse bossen in. Hiermee raakten de troepen van de Glasgow Highlanders afgesneden. De redding kwam rond 12.00 uur: Een eskadron tanks van de Grenadier Guards schoot te hulp. Met steun van de Churchills plus twee compagnieën van de Royal Scots wisten de Schotten weerstand te bieden. De Duitsers konden langzaam uit de bossen worden verdreven toen de Schotse tanks, ondersteund door infanterie, de bossen introkken. Alleen in het zuidoosten bleef tot de volgende dag nog een groep Duitse soldaten zich verzetten. De Glasgow Highlanders, die lange tijd omcirkeld waren, verloren deze dag 80 soldaten. Met de geleden nederlaag was een einde gekomen aan de Duitse tegenaanval.

De situatie aan de Meijelscheweg bleef stabiel. De troepen van 227e brigade hielden hun positie.

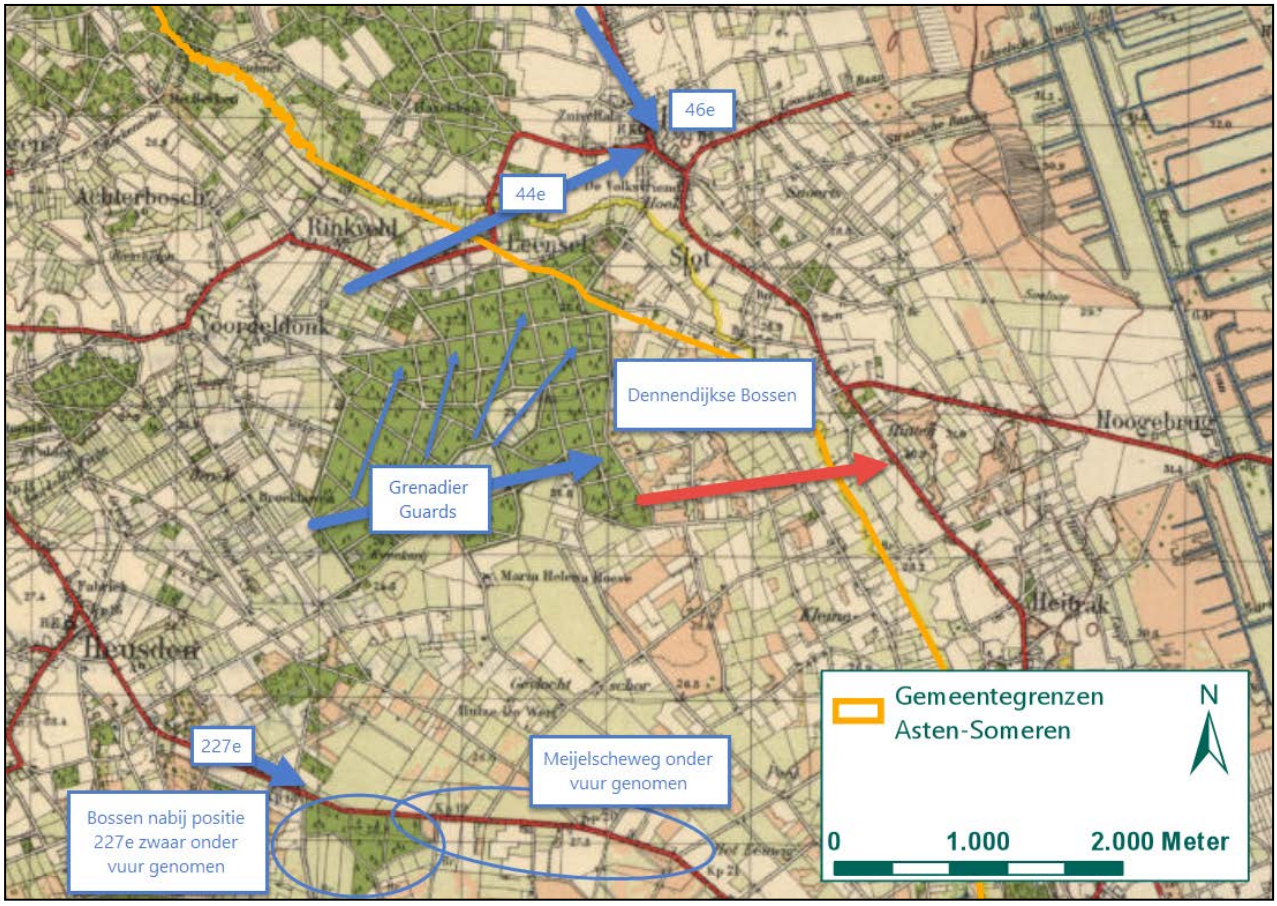
Figuur 155: Overzicht van de oorlogssituatie op 30 oktober 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

16.5 31 OKTOBER 1944

In de nacht van 30 op 31 oktober 1944 kregen de Schotse troepen van de 227e Brigade te maken met een sterke troepenmacht die de flank vanuit de bossen ten Zuiden van Heusden hadden geïnfiltreerd. Deze Duitse troepenmacht wist de troepen van de 227e Brigade niet zonder assistentie van de artillerie uit te schakelen. Er werd een 'Uncle target', een doelwit waarop door alle artillerie van de divisie gevuurd diende te worden, aangevraagd op de bossen net ten zuiden van de Schotse positie. De enorme hoeveelheid geconcentreerd vuur op het bos maakte een eind aan de Duitse infiltratiepoging.

De Grenadier Guards kregen de opdracht om op klaarlichte dag met tanks en infanterie door de Dennendijkse Bossen te trekken om de bossen van Duitsers te zuiveren. Het geluid van de tanks verraadde de positie al snel en Duits artillerie- en mortiervuur zorgde voor veel slachtoffers. De opdracht werd echter uitgevoerd en de Duitse troepen werden verjaagd uit de bossen en trokken zich terug op Hutten. De Schotten hadden zware verliezen geleden.

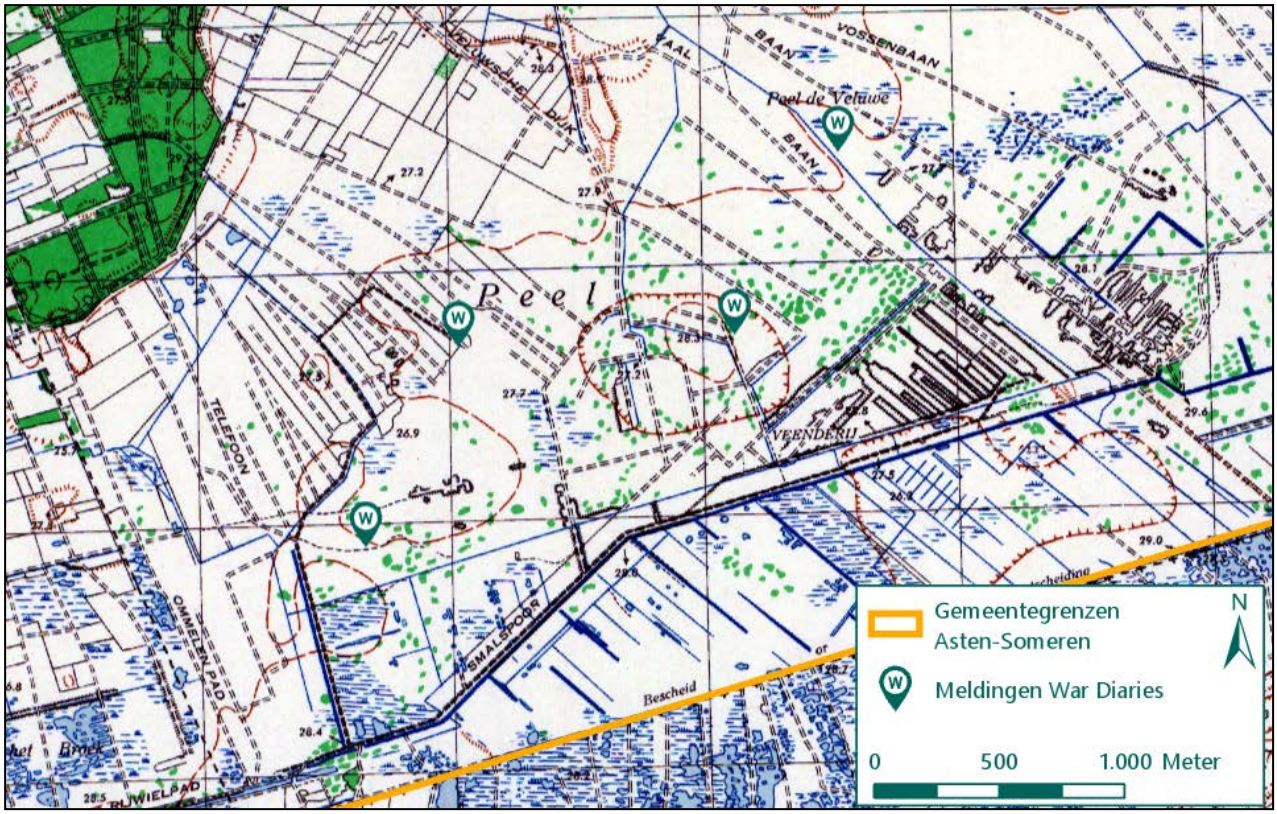
De 44e en 46e Brigade trok op naar Liessel. Nu diende alleen de weg tussen Heusden en Meijel nog veroverd te worden. Deze was echter moeilijk begaanbaar nadat Duitse troepen, die deze weg reeds dagen in handen hadden, op enkele plekken mijnen hadden gelegd. Bevestiging van het leggen van mijnen en plaatsen van boobytraps is gevonden in de mijnenruimrapporten van de EOD. Na de oorlog werden binnen enkele van deze mijnenvelden en -verdachte gebieden nog mijnen aangetroffen (zie hoofdstuk 17).

Figuur 156: Overzicht van de oorlogssituatie op 31 oktober 1944 (Bron ondergrond: Topotijdreis).

16.6 NOVEMBER 1944

Gedurende november 1944 vinden er vooral oorlogshandelingen plaats net ten Oosten van de gemeentegrens Asten-Deurne. Wel vinden er nog enkele aanvallen plaats op vijandelijke patrouilles en posities binnen de gemeentegrenzen van Asten. De Duitse troepen trokken hierbij veelal door het Peelgebied op. Zo werd op 1 november 1944 een aanval uitgevoerd op een Duitse positie te kaartvierkant qE.649077. De Duitse troepen wisten de geallieerde aanval af te slaan door de inzet van mortieren en artillerie. De geallieerde troepen braken de aanval af. Of de Duitse troepen verder infiltreerden is niet bekend. In hun *War Diaries* noteerden Schotse troepen enkele posities waar Duitse infiltranten werden gesignaleerd of aangevallen. In Figuur 157 zijn deze posities weergegeven.

Figuur 157: In *War Diaries* vermeldde locaties waar Duitse infiltranten werden gesignaleerd of aangevallen (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Aan de Meijelscheweg werd vooral verdedigd in november 1944, dit omdat het optrekken over deze weg moeilijk was door de grote hoeveelheid mijnen die hier gelegd waren. De 227e Brigade, die in de verdediging bleef, ondervond slechts schermutselingen met Duitse infiltranten in de Peel.

16.7 AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN

Aan de hand van literatuur en (internationale) archieven wordt duidelijk dat grondgevechten en beschietingen hebben plaatsgevonden in Asten gedurende de Duitse tegenaanval in oktober en november 1944. Schademeldingen uit de geraadpleegde gemeentearchieven (zie bijlage 3), ruimingsmeldingen uit de gemeentearchieven (zie bijlage 3) en munitieruimrapporten van de EOD en MMOD (zie bijlage 5) vormen de bevestiging van deze constatering.

De oorlogshandelingen in oktober en november 1944 vormen daarom aanleiding voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen en grondgevechten, zie paragrafen 3.1.1 en 3.1.2. Om deze reden worden situationeel meerdere NGE-Risicogebieden afgebakend ter plaatse van de gemeente Asten. De afbakeningen van NGE-Risicogebieden zal plaatsvinden in twee verschillende paragrafen. Een paragraaf

waarbinnen de afbakeningen van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van beschietingen verder wordt toegelicht, en een paragraaf waarbinnen een NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten verder wordt toegelicht.

16.7.1 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van artillerie- en raketbeschietingen

De intensiteit van beschietingen binnen de gemeente Asten blijkt onder andere uit de documentatie van de Schotse en Amerikaanse troepen te Asten. In *War Diaries* van relevante eenheden zijn meldingen aangetroffen van onder vuur genomen sectoren te Asten. In sommige gevallen werd er met veel detail geschreven over een specifiek gevecht of beschieting. Zo zijn er door artillerie-eenheden verschillende meldingen van onder vuur genomen kaartvierkanten aangetroffen. In het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn tevens meldingen aangetroffen van door Duitse artillerie beschoten gebieden. De zware beschietingen in oktober en november zijn reden voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied te gemeente Asten.

Het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de beschietingen in oktober en november valt volledig binnen het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de beschietingen in september 1944 (zie hoofdstuk 15). Binnen de beide NGE-Risicogebieden worden dezelfde kalibers geschutmunitie, 7,5 cm/ 75 mm t/m 15 cm, verwacht. Er wordt daarom geen aanvullend NGE-Risicogebied ingetekend naar aanleiding van de beschietingen gedurende oktober en november 1944

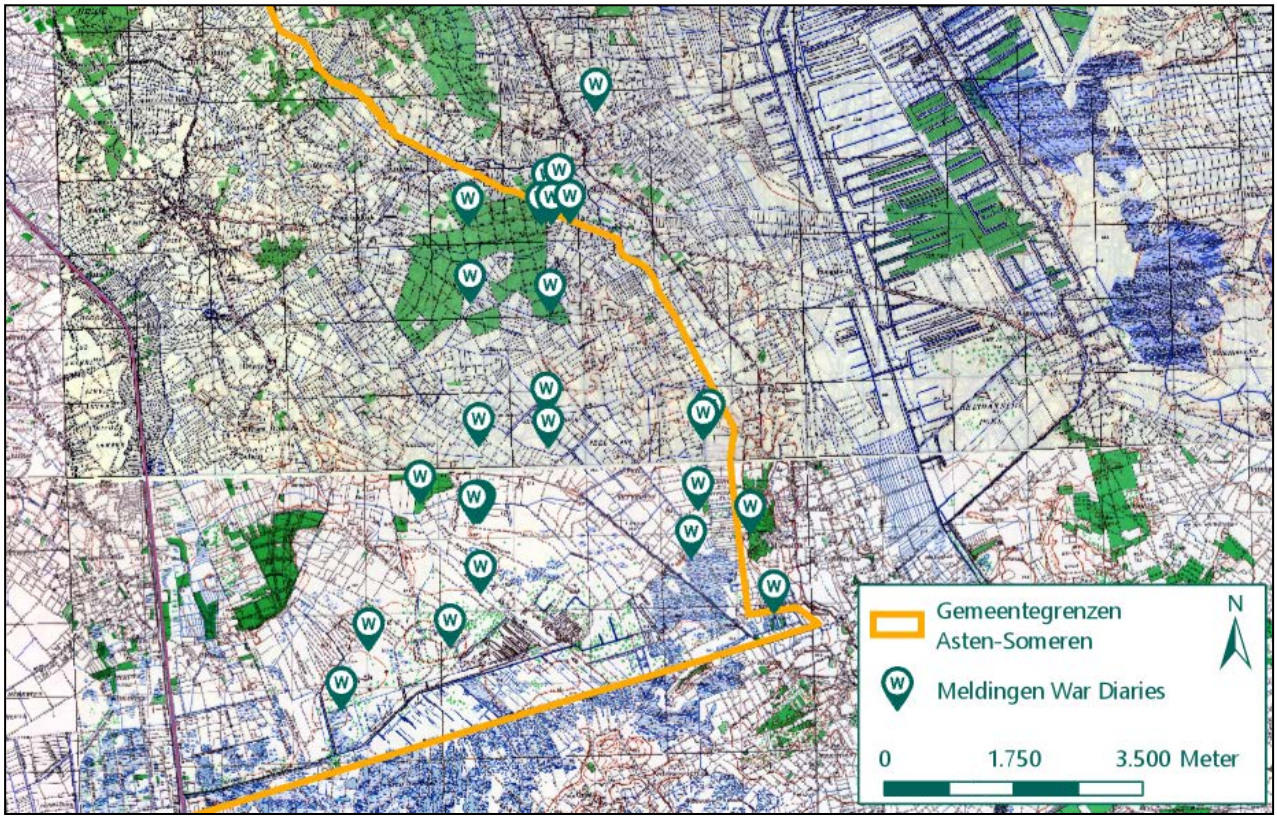
<u>Conclusie</u>

De Duitse en geallieerde artilleriebeschietingen te gemeente Asten, die plaatsvonden gedurende oktober en november 1944, zijn reden voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied waarbinnen geschutmunitie van 5 cm t/m 15 cm wordt verwacht. Omdat er naar aanleiding van de artilleriebeschietingen te Asten gedurende september 1944 reeds een NGE-Risicogebied is afgebakend dat volledig overlap heeft met het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de beschietingen in oktober en november 1944, waarbinnen dezelfde kalibers geschutmunitie worden verwacht (zie hoofdstuk 15), wordt geen aanvullend NGE-Risicogebied afgebakend.

16.7.2 Afbakening van NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten

Niet op alle plaatsen waar beschietingen plaatsvonden vonden ook grondgevechten plaats. In onderstaande paragraaf wordt aan de hand van de analyse van het bronnenmateriaal geanalyseerd waar exact grondgevechten plaatsvonden in Asten gedurende de bevrijding.

Zodra de Duitse tegenaanval werd ingezet begon het geallieerde geschut met vuren. De weinige voetsoldaten waarover de Amerikaanse 7e Pantserdivisie beschikte, werden in een zeer dun bezette linie opgesteld aan de wegen van Asten naar Meijel, en van Asten naar Liessel. Gedurende enkele dagen werden Duitse aanvallen tegengehouden, onder minimaal gebiedsverlies. De komst van Schotse versterkingen leidde ertoe dat het front te Asten stabiliseerde en dat bij de Dennendijkse bossen en nabij de Meijelscheweg de Duitse troepen konden worden teruggedreven. In de *War Diaries* van de Amerikaanse en Schotse divisies is bevestiging aangetroffen van grondgevechten binnen de gemeente Asten. In Figuur 158 zijn de meldingen van grondgevechten weergegeven op de geallieerde stafkaart. Het betreft hier meldingen waarvan een locatie, vaak een kaartvierkant, bekend is.

Figuur 158: Relevante meldingen uit de Schotse en Amerikaanse *War Diaries* (Bron ondergrond: Kadaster).

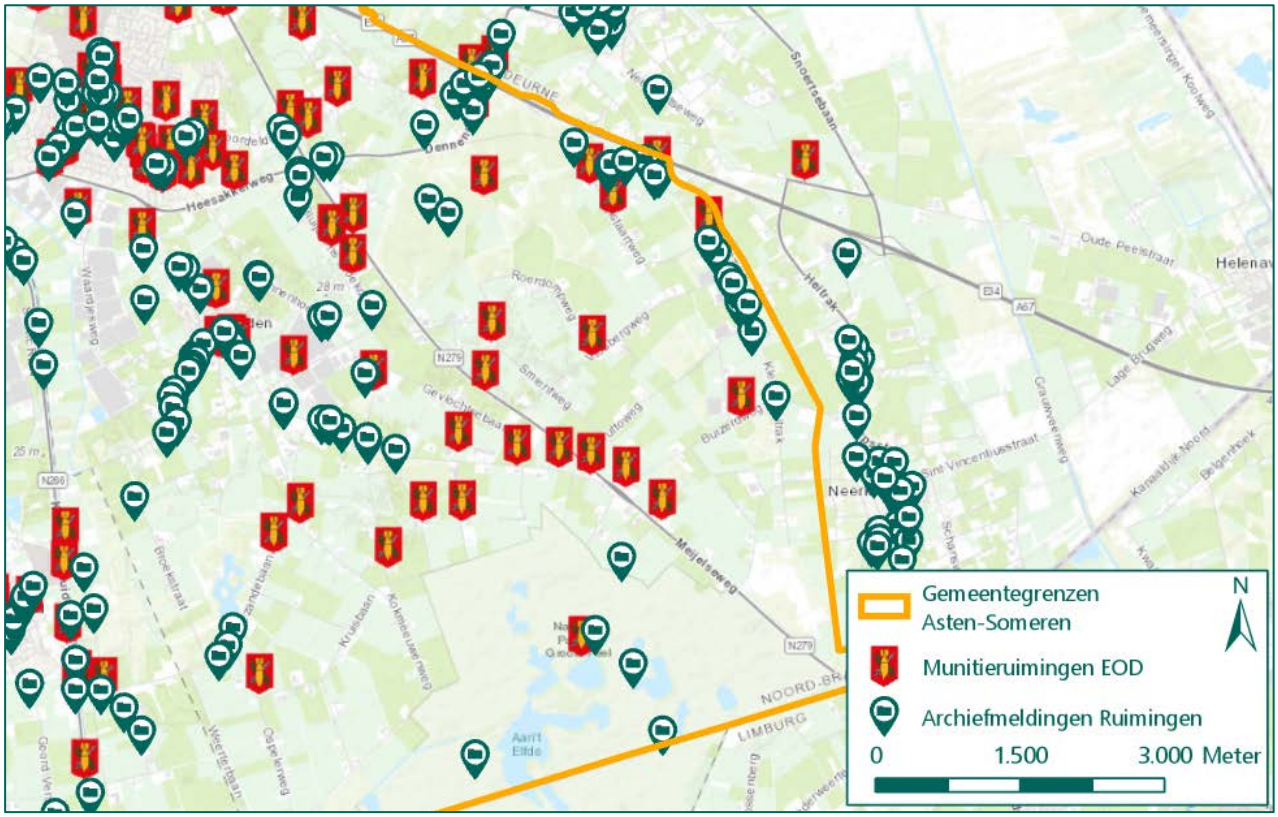
Ter illustratie is een van de meldingen uit de *War Diaries* van de Schotse infanterie-eenheid Argyll and Sutherland Highlanders hieronder weergegeven. De melding betreft een aanval binnen het Peelgebied (in kaartvierkant qE.650077) op 1 november 1944. Er werd een hoger gelegen stuk grond veroverd op Duitse troepen, hierbij kwamen 4 Schotten om het leven en raakten er 14 gewond.

Month and Year Nov 44

Place	Date	Hour	Summary of Events and Information
BROCK	1		At approx 0030 hrs the bn had a false alarm, owing to a dog setting off a trip flare. Brig. visited Comd Post 1000 hrs. CO visited Bde 1215 hrs. A and C coys were put at short notice to move at approx 1230 hrs. Maj Pearson (2i/c) was called to Bde and given orders for an attack on the right flank of the Div area with the two coys with under-comd 1 Sqn Scots Guards. O gp 1330. 2 coys move to attack under comd 2 i/c. Objective was high ground 650077. Attack achieved its object, cas being 4 killed and 14 wounded. Lt Hulme was wounded. At 1930 hrs the coys returned.

Figuur 159: Melding van een grondgevechten binnen het Peeldgebied (Bron: TNA WO 171/1262).

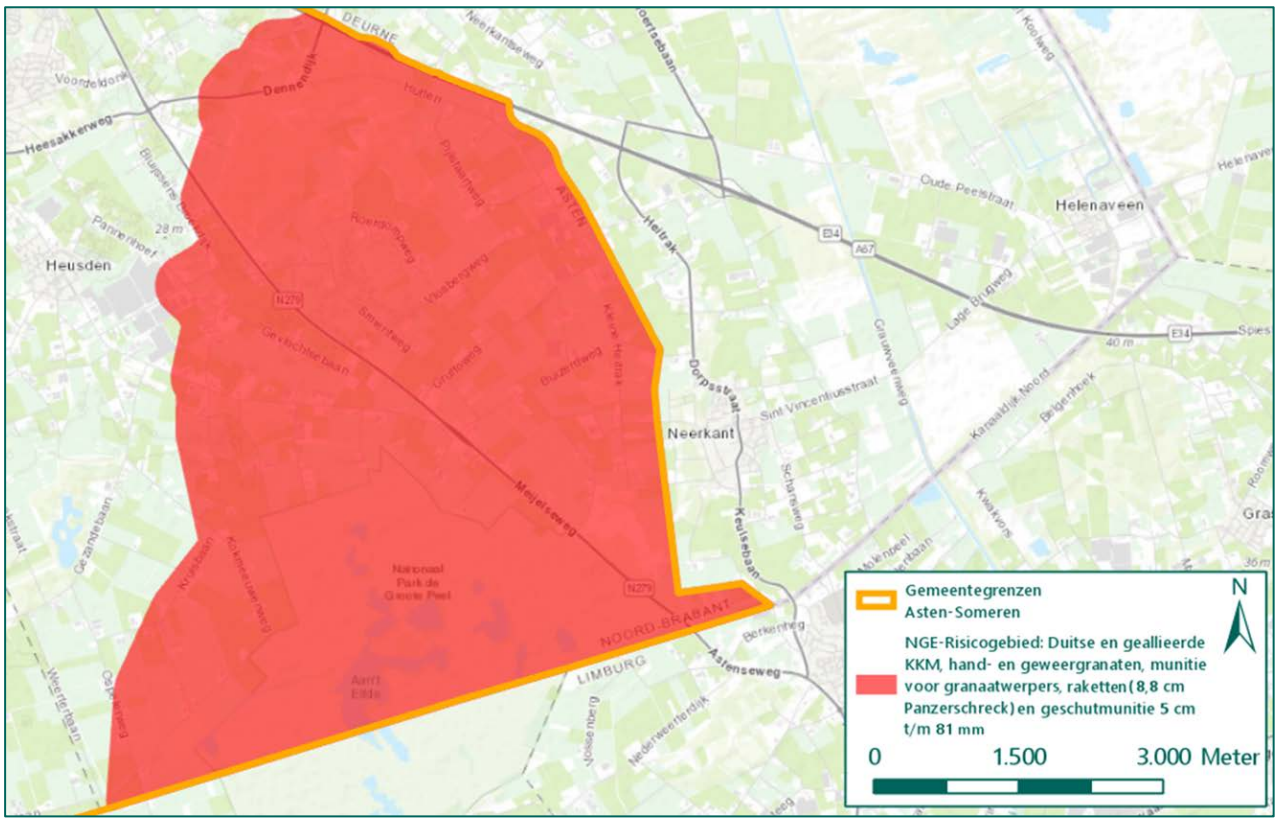
Te Leensel, nabij de Dennendijkse Bossen, aan de Meijelseweg en in het Peelgebied vonden volgens de literatuur en de geraadpleegde bronnen grondgevechten en infiltraties plaats. Naoorlogse vondsten van munitie die gerelateerd kunnen worden aan grondgevechten, bevestigen de grondgevechten in deze gebieden. In het onderstaande figuur zijn de door de EOD uitgevoerde munitieruimingen die verband houden met grondgevechten weergegeven op de huidige topografische kaart. Tevens zijn de archiefmeldingen van munitieruimingen weergegeven. Het is bij dit type meldingen niet altijd duidelijk welke hoofdgroep munitie het betreft en in welke hoeveelheid en toestand de munitie werd aangetroffen. Ook dient rekening gehouden te worden met het feit dat de munitie ook in de bodem kan zijn achtergebleven naar aanleiding van de bevrijdingsgevechten in september 1944 (zie hoofdstuk 15).

Figuur 160: Voor grondgevechten relevante munitieruimingen van de EOD en archiefmeldingen van ruimingen van munitie (Bron ondergrond: ESRI).

De grondgevechten te gemeente Asten vormen reden tot het afbakenen van een NGE-Risicogebied. Binnen een NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten kunnen NGE van infanteriemunitie zijn achtergebleven. Infanteriemunitie bestaat uit munitie uit de hoofdgroepen KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en (kleinere kalibers) mortiergranaten (geschutmunitie: 5 cm tot en met 81 mm[37]). Op basis van de beschikbare locatieomschrijvingen uit het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn NGE-Risicogebieden afgebakend, waarin mogelijk KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie kunnen zijn achtergebleven. Het NGE-Risicogebied is situationeel afgebakend ter plaatse van de bevochten stukken van de gemeente Asten. Het betref hier het gebied van de Dennendijkse Bossen tot aan Café Vos (de laatste verdedigingslinie aan de Meijelscheweg die in handen werd gehouden door de geallieerden), vervolgens loopt het gebied door richting buurtschap School, dat tevens met grondtroepen bevrijd is. Rondom dit gebied is een NGE-Risicogebied geprojecteerd van 300 meter in verband met het over en weer vuren door infanteristen. In onderstaand figuur is het NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten weergegeven.

37 Bekend is dat gedurende oktober 1944 Amerikaanse soldaten te Asten gestationeerd waren. Amerikaanse grondtroepen beschikten over mortiergranaten van 81 mm.

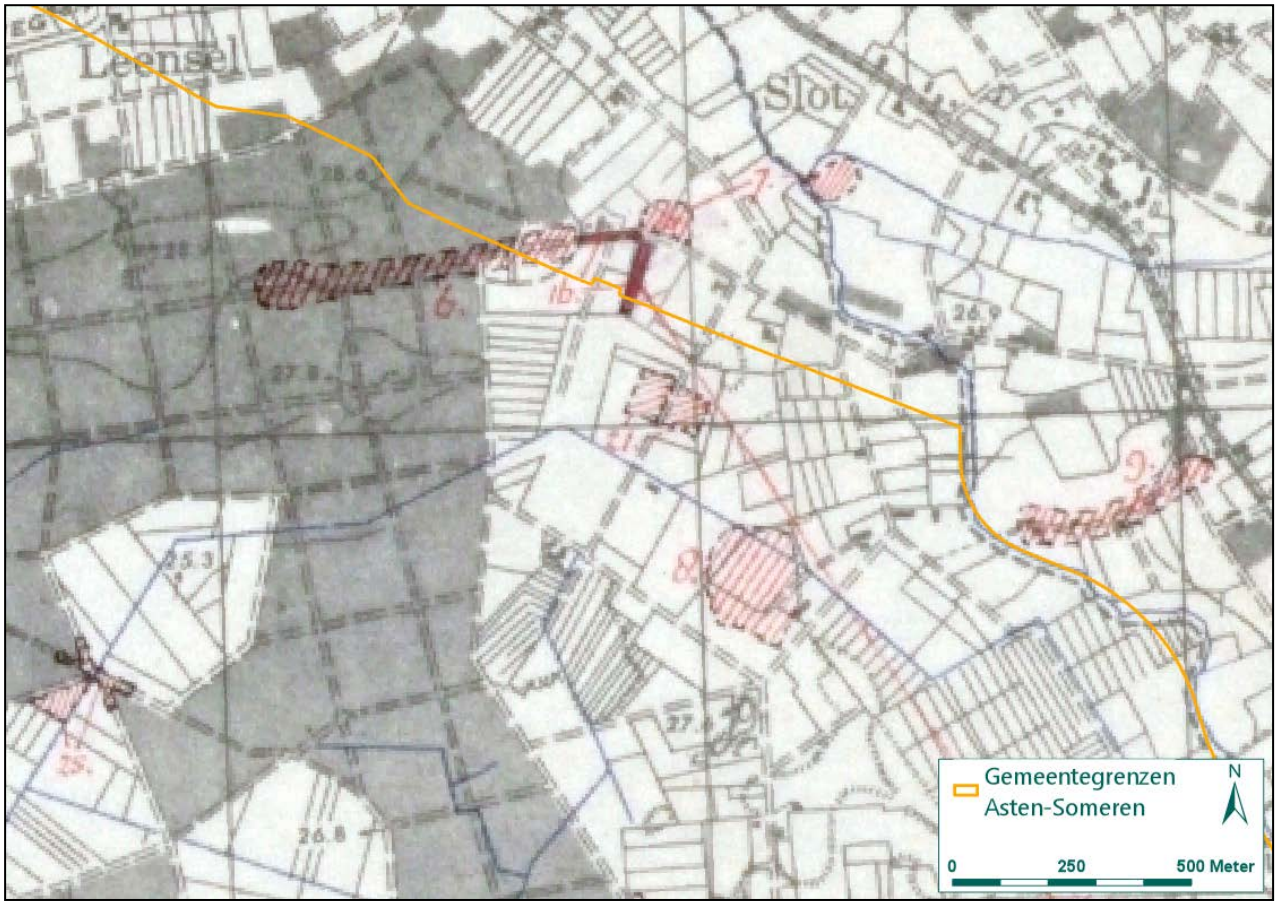
Figuur 161: NGE-Risicogebied naar aanleiding van grondgevechten die plaatsvonden tijdens de Duitse tegenaanval in oktober en november 1944 (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van grondgevechten in oktober en november 1944 tussen geallieerde en Duitse troepen wordt in gemeente Asten een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen geallieerde en Duitse NGE van KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers, raketten (8,8 cm Panzerschreck) en geschutmunitie 5 cm tot en met 81 mm kunnen zijn achtergebleven.

17 ANALYSE MIJNENVELDEN

In een poging de geallieerde opmars te vertragen, werden door Duitse eenheden enkele mijnenvelden aangelegd binnen de gemeente Asten. Vooral aan de opmarsroute van Asten naar Liessel en aan de Meijelscheweg waren mijnenvelden geplaatst. Via de EOD zijn mijnenveldkaarten met de precieze locaties ontvangen (zie bijlage 6). In onderstaand figuur zijn enkele voorbeelden zichtbaar van door de EOD ingetekende mijnenvelden.

Figuur 162: Mijnenverdachte gebieden, ingetekend op geallieerde stafkaart 27 NWW Asten (Bron ondergrond: EOD).

Het WSCS-OCE geeft vijf richtlijnen met betrekking tot de afbakening van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van mijnenvelden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen mijnenverdachte gebieden, waarvan geen mijnenlegrapport aanwezig is, en geregistreerde mijnenvelden. In onderstaande tabel zijn de vijf richtlijnen weergegeven.

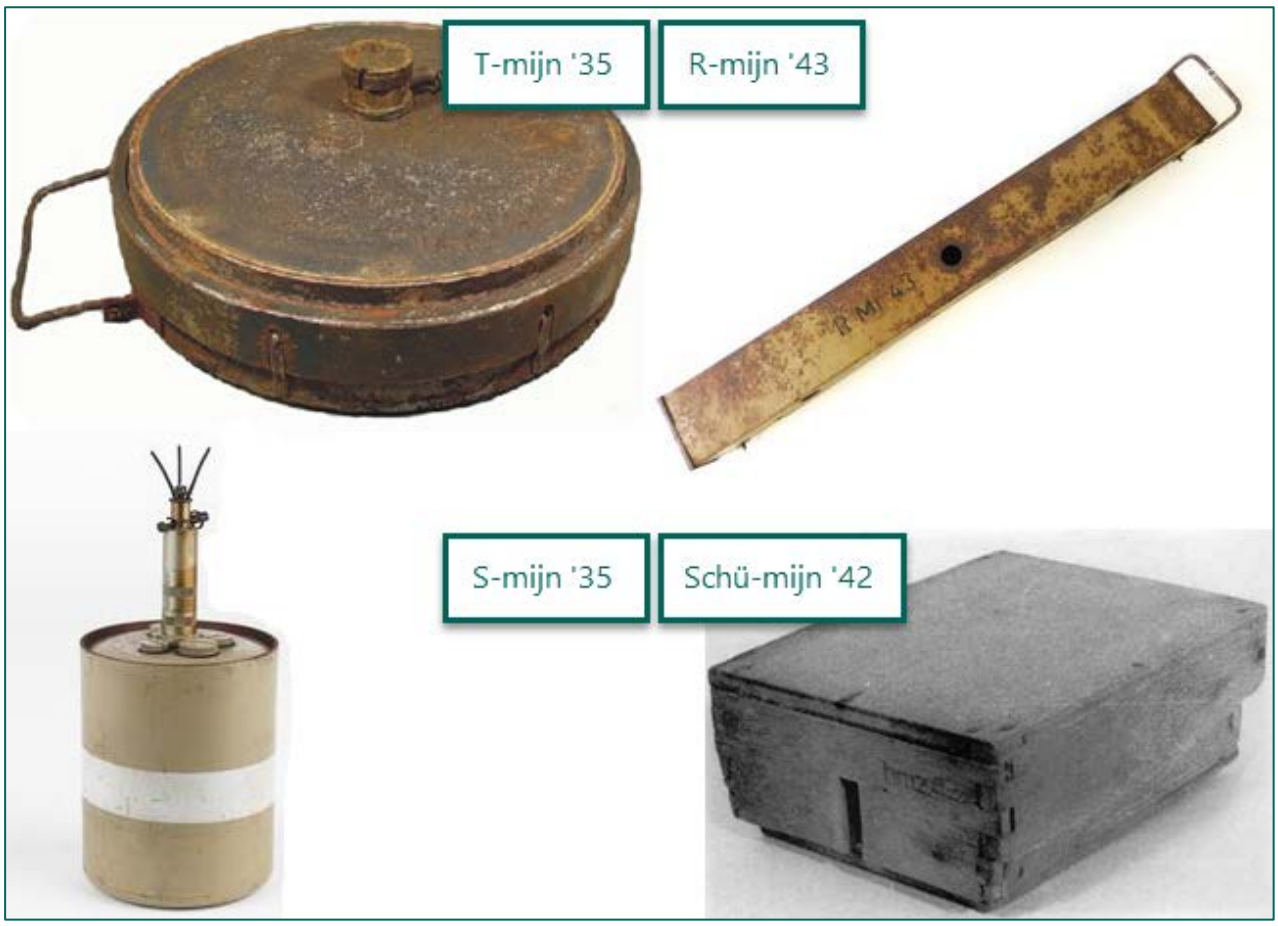
Indicatie en richtlijnnummer	Algemene omschrijving	Verdacht	Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
1. Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij controle door de MMOD géén landmijnen aangetroffen.	Nee	n.v.t.
2. Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD, of bij na-oorlogse activiteiten landmijnen aangetroffen.	Ja	De grenzen zoals aangegeven in het ruimrapport.

Indicatie en richtlijnnummer	Algemene omschrijving	Verdacht	Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
3. Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld, waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd.	Nee	n.v.t.
4. Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Niet alle volgens het mijnenlegrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Geen feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.	Ja	De grenzen zoals aangegeven in het mijnenlegrapport en/of ruimrapport.
5. Mijnenveld	Mijnenlegrapport aanwezig. Niet alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.	Nee	n.v.t.

Tabel 6: Richtlijnen van het WSCS-OCE met betrekking tot de afbakening van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van landmijnen verdachte gebieden en mijnenvelden.

In de onderstaande paragrafen zal aan de hand van de munitieruimrapporten van de EOD en het archief van de MMOD (voor beide zie bijlage 6) worden beoordeeld en geëvalueerd of naar aanleiding van de aanwezige mijnenverdachte gebieden en mijnenvelden binnen de gemeenten Asten en Someren NGE-Risicogebieden afgebakend dienen te worden. Voor het overzicht worden in de onderstaande paragrafen de mijnenverdachte gebieden en geregistreerde mijnenvelden apart van elkaar behandeld. Daarnaast worden enkele specifieke gevallen in een losstaande paragraaf behandeld. Bij de afbakening van de NGE-Risicogebieden wordt rekening gehouden met een cartografische onnauwkeurigheid van 20 meter, zie paragraaf 3.3.11.

Alvorens de verschillende mijnenverdachte gebieden en mijnenvelden worden uitgewerkt zullen de meest voorkomende mijnen worden gespecifieerd. Er kan een globaal onderscheid gemaakt worden in antitankmijnen (AT) en antipersoneelsmijnen (AP). Deze twee type mijnen werden vaak door elkaar in velden aangelegd om zo elke vorm van vijandelijke opmars te kunnen stoppen. Omdat er voornamelijk Duitse mijnenvelden werden aangelegd in de gemeente Asten, zullen de in Asten gelegde Duitse type mijnen nader toegelicht worden. *Tellermine* (T-mijnen) en *Riegelminen* (R-mijnen) waren Duitse antitankmijnen, *Schützenabwehr-/Sprungmine* (S-mijnen) en *Schüminen* (Schü-mijnen) werden ingezet als antipersoneelsmijnen. Van de verschillende type mijnen valt onderscheidt te maken in verschillende modellen (veelal gespecificeerd door middel van een jaartal). Waar bekend wordt het model tevens vermeld. Onderstaand is een voorbeeld gegeven per type mijn.

Figuur 163: Verschillende modellen Duitse mijnen die binnen de gemeente Asten aangetroffen kunnen worden.

17.1 MIJNENVERDACHTE GEBIEDEN BINNEN ASTEN

In onderstaande tabellen worden de mijnenverdachte gebieden behandeld. De mijnenverdachte gebieden zijn per mijnenveldkaart genoteerd. Binnen de gemeenten Asten en Someren zijn op twee mijnenveldkaarten mijnen aangegeven, het betreft de kaarten 27 N.W.W. Asten en S.W.W. Nederweert.

17.1.1 Mijnenverdachte gebieden 27 N.W.W. Asten

Op mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten staan 13 mijnenverdachte gebieden binnen de huidige gemeentegrenzen weergegeven. Toegelicht dient te worden dat in 11 van deze gevallen er slechts kennis was van het mijnenverdachte gebied door middel van een '*unknown mine map*'. Omdat deze kaart niet bekend is bij REASeuro, is tevens onbekend welke informatie er op deze kaart stond aangegeven. Om deze reden worden de gebieden waarvan slechts kennis is door middel van de '*unknown mine map*' behandeld als mijnenverdacht gebied, en niet als geregistreerd mijnenveld. In onderstaande tabel staan de mijnenverdachte gebieden uitgewerkt.

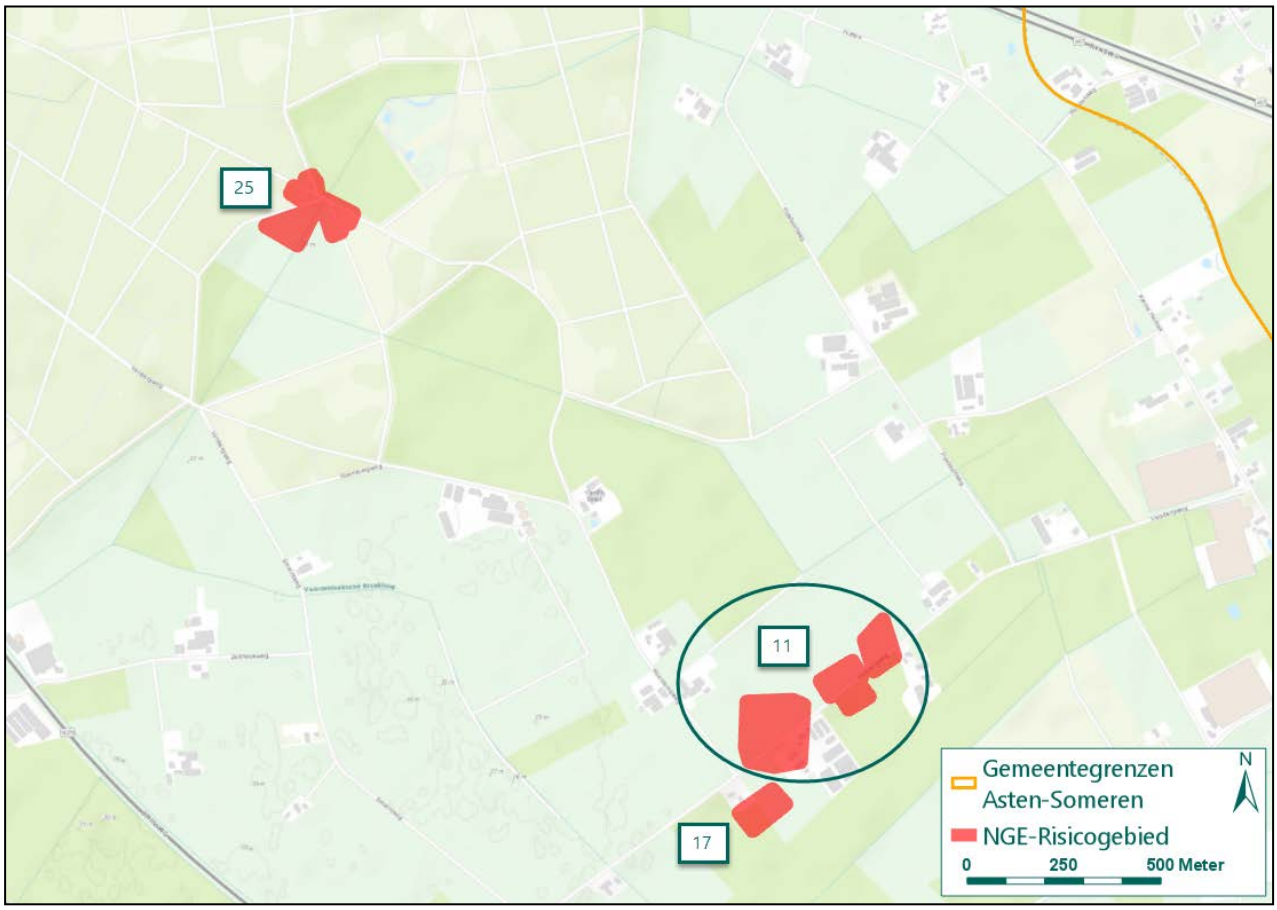
Kaart 27 N.W.W. Asten						
Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
3.	35 T-Mijnen.	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
6.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine*	1.	Nee

Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
				map' werd een gebied ingetekend.		
8.	40 T-mijnen '42	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
9.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
10.	5 R-mijnen	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
11.	18 T-mijnen, 5 R-mijnen '43	8 T-mijnen, 1 R-mijn '43	Enkel een bron aangetroffen die bevestigt dat er 8 T-mijnen geruimd werden in mijnenverdacht gebied 11.	Aan de hand van een 'unknown mine map' werd een gebied ingetekend. Er werd geen verklaring gegeven voor missende mijnen.	2.	Ja
12.	11 T-mijnen	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
15.	200 T-mijnen	Bij twee opsporingsacties niets aangetroffen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
17.	Onbekend	9 T-mijnen	N.v.t.	Het mijnenverdachte gebied werd opgemerkt bij het ruimen van een ander gebied.	2.	Ja
21.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
23.	Onbekend	Geen	Niet relevant, enkel ruim-meldingen van voor de datum van het officiële ruimingsrapport.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
24.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Aan de hand van een '*unknown mine map*' werd een gebied ingetekend.	1.	Nee
25.	Onbekend	6 Amerikaanse antitankmijnen	N.v.t.	De mijnen werden aangetroffen in de sloot nabij het	2.	Ja

Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
				mijnenverdachte gebied.		

Tabel 7: Mijnenverdachte gebieden op mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten.

Bovenstaande tabel wijst uit dat naar aanleiding van de mijnenverdachte gebieden 11, 17 en 25 een NGE-Risicogebied afgebakend dient te worden. De NGE-Risicogebieden zijn in Figuur 164 weergegeven.

Figuur 164: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van mijnenverdacht gebied 11, 17 en 25 als weergegeven op mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten (Bron ondergrond: ESRI).

De te verwachten type mijnen binnen deze NGE-Risicogebieden worden in onderstaande tabel verder gespecificeerd per mijnenverdacht gebied.

NGE-Risicogebied ter plaatse van:	Type	Aantal	Verschijningsvorm
Mijnenverdacht gebied 11	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd), Duitse R-mijnen '43	10 T-mijnen, 4 R-mijnen '43	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 17	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd)	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 25	Amerikaanse antitankmijnen (ongespecificeerd)	Onbekend	Achtergelaten/ gedumpt

Tabel 8: Te verwachte type mijnen ter plaatse van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van mijnenverdachte gebieden.

17.1.2 Mijnenverdachte gebieden 27 S.W.W. Nederweert

Op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert staan 20 mijnenverdachte gebieden binnen de huidige gemeentegrenzen weergegeven. In onderstaande tabel staan de mijnenvelden uitgewerkt.

Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
14.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt.	1.	Nee
15.	Onbekend aantal R-mijnen en antitankmijnen (AT-mijnen)	Geen	N.v.t.	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt. Bij controle in 1947 wederom niets aangetroffen.	1.	Nee
37.	Onbekend	Geen	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Veld werd gecontroleerd in 1946. In de jaren daarna echter nog mijnen aangetroffen.	2.	Ja
38.	Onbekend aantal T-mijnen	Geen	N.v.t.	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt.	1.	Nee
39.	Onbekend aantal T-mijnen en AT-mijnen	Geen	N.v.t.	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt.	1.	Nee
40.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt.	1.	Nee
41.	Onbekend aantal T-mijnen ‘35	Geen	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt.	2.	Ja
42.	Onbekend	De verschillende deelvelden zijn alleen eenmaal gecontroleerd.	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Deelvelden werden gecontroleerd in 1946. In de jaren daarna echter nog mijnen aangetroffen	2.	Ja
48.	Onbekend (betreft	Geen	N.v.t.	Het rapport bevat geen verdere opmerkingen	1.	Nee

Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
	gemeente Meijel)					
67.	Onbekend. Kennis van het mijnenveld door incident dat plaatsvond.	24 T-mijnen en 7 R-mijnen '43	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Er werden mijnen aangetroffen in verdachte gebieden. Onbekend is hoeveel mijnen hier in totaal lagen en hoeveel mijnen over het hoofd gezien zijn.	2.	Ja
69.	R-mijnen in deelveld 73, onbekend aantal mijnen in deelveld 72.	6 R-mijnen '43, 1 R-mijn, (ongespecificeerd) 4 T-mijnen (ongespecificeerd)	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Er werden mijnen aangetroffen in verdachte gebieden. Onbekend is hoeveel mijnen hier in totaal lagen en hoeveel mijnen over het hoofd gezien zijn.	2.	Ja
70.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt.	1.	Nee
71.	Onbekend aantal Schü-mijnen en boobytraps[38].	Geen	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt. Echter wel mijnen aangetroffen langs de Meijelscheweg.	2.	Ja
72.	Onbekend	Geen	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Veld werd gecontroleerd in 1946 en was reeds bewerkt. Echter wel mijnen aangetroffen langs de Meijelscheweg.	2.	Ja
79.	Onbekend	Geen mijnen in mijnenverdachte gebied. 8 T-mijnen tussen de deelgebieden in.	N.v.t.	Er werden enkel mijnen aangetroffen buiten het mijnenverdachte gebied op ruim 100 m van de gemeentegrens Asten.	1.	Nee
81.	Onbekend	Geen	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren	Veld werd gecontroleerd in 1946 en werd	2.	Ja

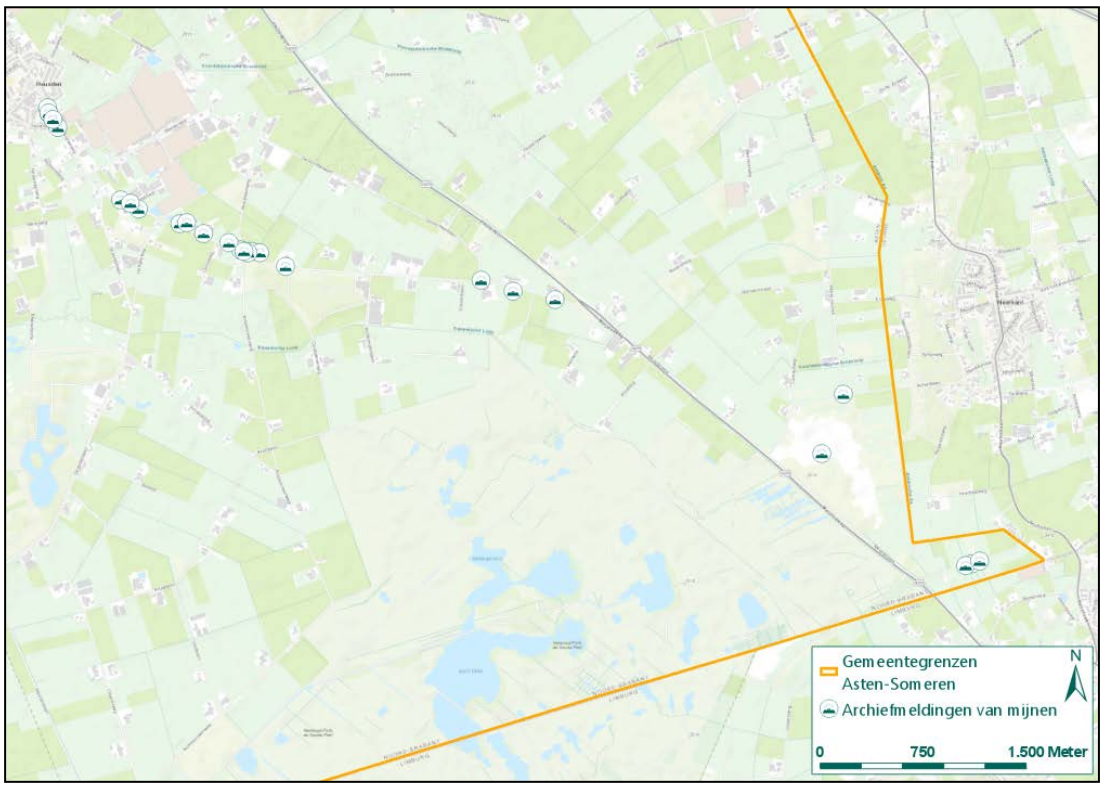
38 Omdat er tevens boobytraps werden aangetroffen in dit mijnenverdachte gebied wordt mijnenverdacht gebied 71 tevens behandeld in paragraaf 17.3.1

Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
			na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	geploegd. Echter wel mijnen aangetroffen langs de Meijelscheweg.		
82.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Veld werd gecontroleerd in 1946 en werd deels geploegd.	1.	Nee
83.	Niet vermeld	26 R-mijnen 17 T-Mijnen 3 Schü-mijnen (dit betreft ruimingen in alle deelgebieden van mijnenverdachte gebied 83)	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Langs de Meijelscheweg werden in twee verschillende deelvelden 3 T-mijnen aangetroffen.	2.	Ja[39]
90.	Onbekend	Geen	N.v.t.	Enkel vermeld dat de controle op aanwijzing van opzichter Smits werd uitgevoerd.	1.	Nee
91.	Onbekend	1945: 5 T-mijnen en 2 S-mijnen '35 1947: geen mijnen, enkel een granaat.	N.v.t	Enkel vermeld dat de controle op aanwijzing van opzichter Smits werd uitgevoerd.	2.	Ja

Tabel 9: Mijnenverdachte gebieden op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert.

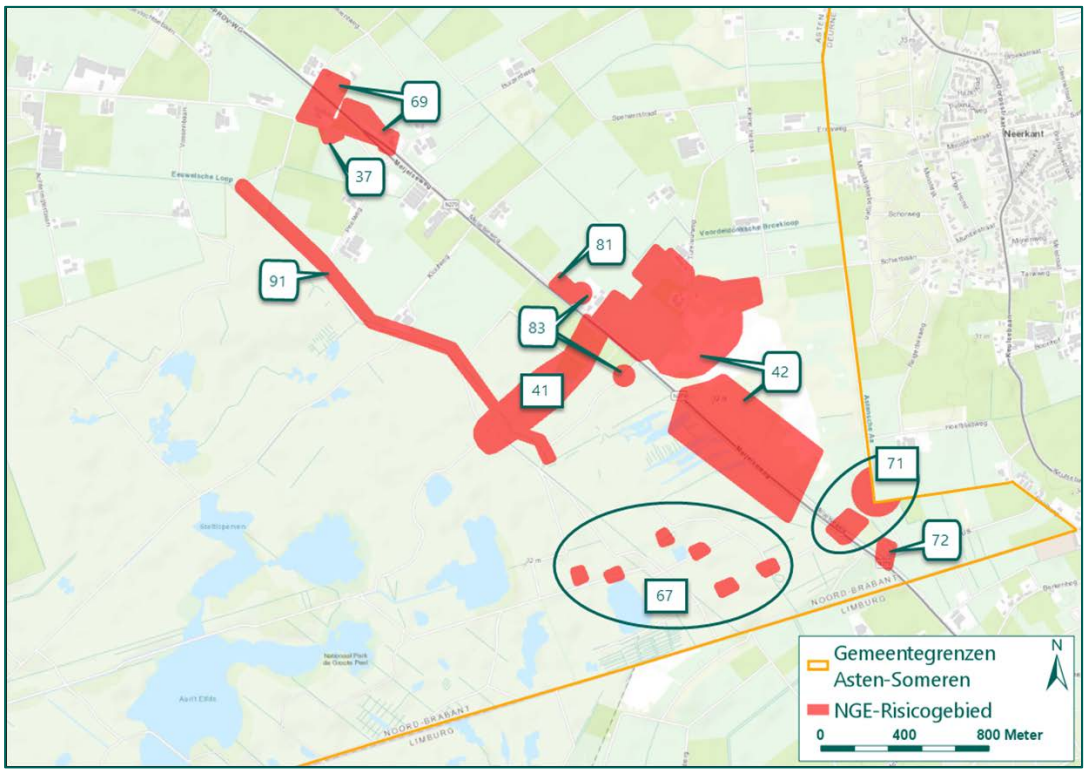
Bovenstaande tabel wijst uit dat meerdere mijnenverdachte gebieden aan de Meijelscheweg liggen. In Figuur 165 zijn de archiefmeldingen van mijnruimingen aan de Meijelscheweg (indicatief) aangegeven. Deze ruimingen zijn in bij meerdere mijnenverdachte gebieden (Tabel 7 en Tabel 9) aangehaald als aanvullende bron op de mijnenverdachte gebieden en mijnenvelden aan de Meijelscheweg.

39 Enkel de twee deelvelden nabij de Meijelseweg worden als NGE-Risicogebieden afgebakend.

Figuur 165: Archiefmeldingen (indicatief aangegeven) van mijnen binnen mijnenverdachte gebieden en geregistreerde mijnenvelden (Bron ondergrond: ESRI).

Uit Tabel 9 blijkt dat naar aanleiding van de mijnenverdachte gebieden 37, 41, 42, 67, 69, 71, 72, 81, 83 en 91 een NGE-Risicogebied afgebakend dient te worden. De NGE-Risicogebieden zijn in Figuur 166 weergegeven.

Figuur 166: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van mijnenverdacht gebieden als weergegeven op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert (Bron ondergrond: ESRI).

De te verwachten type mijnen binnen deze NGE-Risicogebieden worden in onderstaande tabel verder gespecificeerd per mijnenverdacht gebied.

NGE-Risicogebied ter plaatse van:	Type	Aantal	Verschijningsvorm
Mijnenverdacht gebied 37	Duitse R-mijnen '43, Duitse R-mijnen (ongespecificeerd), Duitse T-mijnen (ongespecificeerd) [40]	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 41	Duitse T-Mijnen '35[41]	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 42	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd) [42]	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 67	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd), Duitse S-Mijnen '43	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 69	Duitse R-mijnen '43, Duitse R-mijnen (ongespecificeerd), Duitse T-mijnen (ongespecificeerd)	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 71	Duitse Schü-mijnen (ongespecificeerd)	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 72	Duitse S-mijnen '35, Duitse S-mijnen '42, Duitse S-mijnen (ongespecificeerd), Duitse T-mijnen '35, Duitse T-mijnen '42 (ontsteker: Zünder 43), Duitse T-mijnen (ongespecificeerd)[43]	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 81	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd)[44]	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 83	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd) [45]	Onbekend	Gelegd
Mijnenverdacht gebied 91	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd), Duitse S-Mijnen '35	Onbekend	Gelegd

Tabel 10: Te verwachte type mijnen ter plaatse van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van mijnenverdachte gebieden.

17.2 GEREGISTREERDE MIJNENVELDEN BINNEN ASTEN

In onderstaande tabellen worden de geregistreerde mijnenvelden behandeld. Van de geregistreerde mijnenvelden is het mijnenlegrapport, in het geval van Asten uitsluitend Duitse rapporten, bewaard gebleven. In onderstaande paragrafen worden de registreerde mijnenvelden van de mijnenveldkaarten 27 N.W.W. Asten en 27 S.W.W. Nederweert behandeld.

40 Het type mijnen binnen het mijnenverdachte gebied is niet bekend bij de mijnruimers. Daarom is het meest voorkomende type gelegde mijnen in de directe omgeving van het mijnenverdachte gebied aangehouden.

41 Ibidem.

42 Ibidem.

43 Het type mijnen binnen het mijnenverdachte gebied is niet bekend bij de mijnruimers. Daarom is het meest voorkomende type gelegde mijnen in de directe omgeving van het mijnenverdachte gebied aangehouden.

44 Ibidem.

45 Het betreft hier het type mijnen dat in de mijnenruimrapporten wordt aangegeven binnen de afgebakende deelvelden.

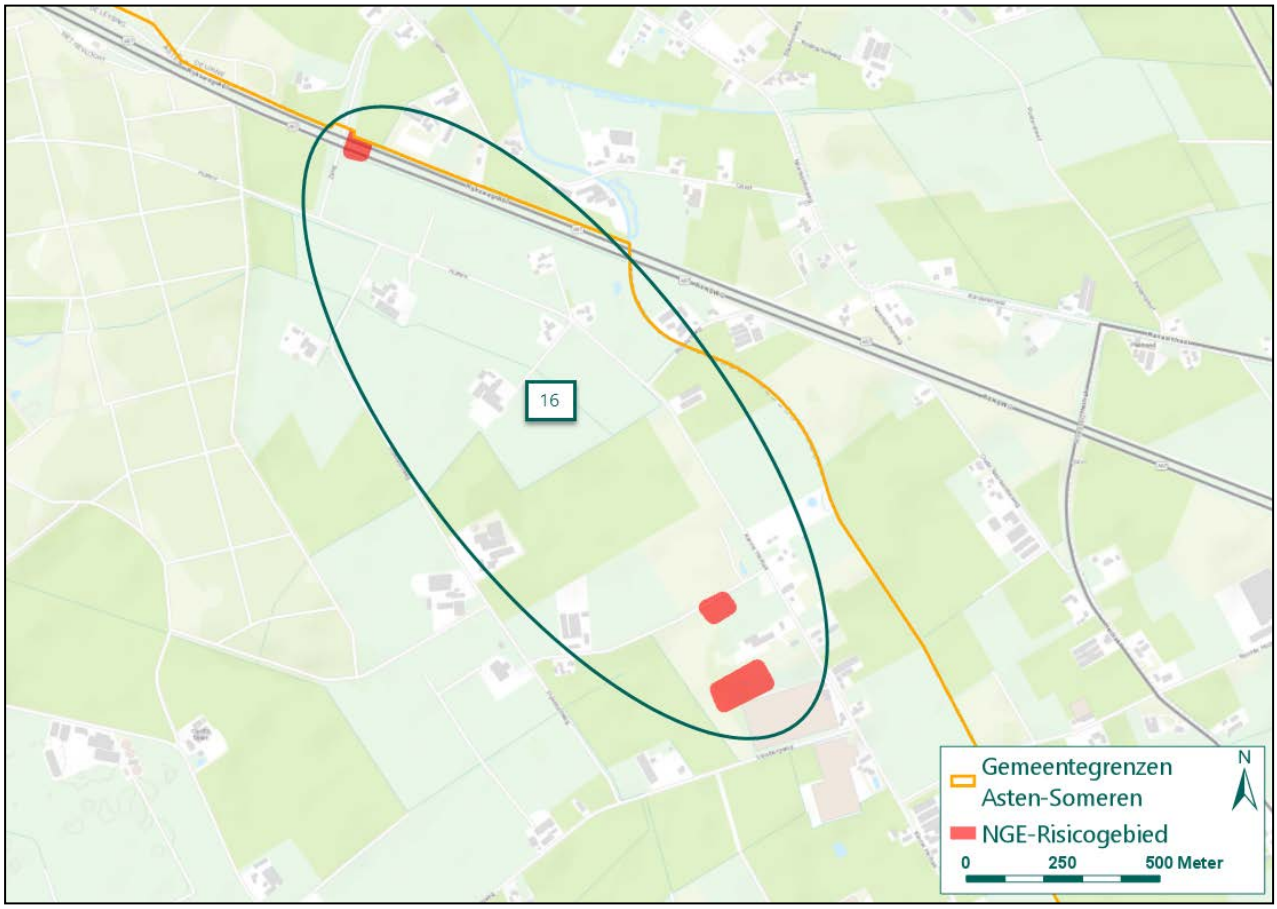
17.2.1 Geregistreerde mijnenvelden 27 N.W.W. Asten

Op mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten staat één relevant geregistreerd mijnenveld weergegeven binnen de huidige gemeentegrenzen. In onderstaande tabel staan het mijnenveld uitgewerkt.

Kaart 27 N.W.W. Asten						
Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
16.	40 T-mijnen en 23 R-mijnen	Geen	N.v.t.	In het rapport staat enkel vermeld dat na controle niets was aangetroffen.	4.	Ja

Tabel 11: Geregistreerd mijnenveld op mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten.

In Figuur 167 is het NGE-Risicogebied naar aanleiding van geregistreerd mijnenveld 16 weergegeven.

Figuur 167: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van geregistreerd mijnenveld 16 als weergegeven op mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten (Bron ondergrond: ESRI).

De te verwachten type mijnen binnen het NGE-Risicogebieden wordt in onderstaande tabel verder gespecificeerd.

NGE-Risicogebied ter plaatse van:	Type	Aantal	Verschijningsvorm
Geregistreerd mijnenveld 16	Duitse T-mijnen (ongespecificeerd), Duitse R-mijnen (ongespecificeerd)	Onbekend	Gelegd

Tabel 12: Te verwachte type mijnen ter plaatse van het NGE-Risicogebied naar aanleiding van het geregistreerde mijnenveld.

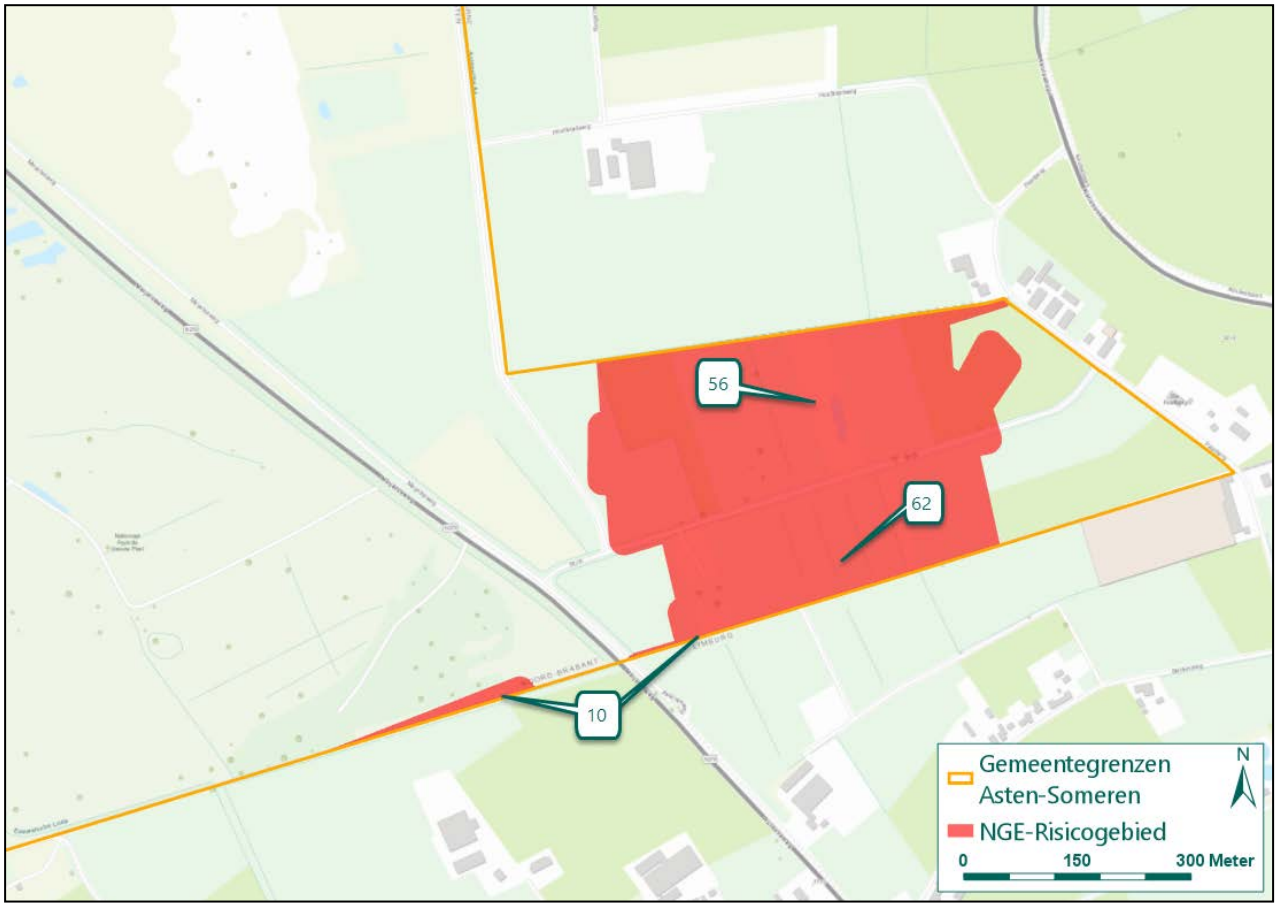
17.2.2 Geregistreerde mijnenvelden 27 S.W.W. Nederweert

Op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert staan drie geregistreerde mijnenvelden weergegeven binnen de huidige gemeentegrenzen. In onderstaande tabel staan de mijnenvelden uitgewerkt.

Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Mijnenverdacht gebied nummer	Aantal gelegde mijnen	Aantal geruimde mijnen	Aanvullende bronnen	Algemene omschrijving	Richtlijn-nummer	Verdacht
10.	136 T-mijnen'42	116 T-mijnen '42, 1 T-mijn '35 en 39 Schü-mijnen '42 (antipersoneel mijnen)	N.v.t.	Niet alle geregistreerde mijnen zijn geruimd, daarnaast zijn mijnen geruimd die niet geregistreerd waren.	4.	Ja
56.	175 T-mijnen '42 (ontsteker: Zünder 43), 171 Schützenabwehr-mine '35 (S-mijnen '35) Het is onduidelijk of dit mijnenlegrapport alle deelvelden dekt.	100 S-mijnen '35, 2 S-mijnen '42 27 S-mijnen (ongespecificeerd) 1 T-mijn '35 2 T-mijnen '42 64 T-mijnen (ongespecificeerd)	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Niet alle geregistreerde mijnen zijn geruimd, daarnaast zijn mijnen geruimd die niet geregi-streerd waren. In het rapport wordt vermeld dat het veld reeds door Nederlandse SS-ers was gecontroleerd, bevestiging hiervan wordt nergens teruggevonden.	4.	Ja
62.	242 S-mijnen '35 (ontsteker: Druck)	30 S-mijnen	Langs de hele Meijelscheweg zijn in de jaren na de oorlog mijnen aangetroffen. (zie Figuur 165)	Niet alle geregistreerde mijnen zijn geruimd. In een ruimrapport van 27 augustus 1945 (waarin melding wordt gemaakt van het ruimen van 30 S-mijnen) wordt vermeld dat de ontbrekende mijnen door Nederlandse SS-ers zijn geruimd. Bevestiging hiervan wordt nergens teruggevonden.	4.	Ja

Tabel 13: Geregistreerde mijnenvelden op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert

In Figuur 168 zijn de NGE-Risicogebieden naar aanleiding van geregistreerde mijnenvelden 10, 56 en 62 weergegeven.

Figuur 168: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van geregistreerde mijnenvelden 10, 56 en 62 als weergegeven op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert (Bron ondergrond: ESRI).

De te verwachten type mijnen binnen het NGE-Risicogebieden wordt in onderstaande tabel verder gespecificeerd.

NGE-Risicogebied ter plaatse van:	Type	Aantal	Verschijningsvorm
Geregistreerd mijnenveld 10	T-mijnen ‘42, 1 T-mijnen ‘35, Schü-mijnen ‘42	20 T-mijnen ‘42, onbekend aantal T-mijnen ‘35, onbekend aantal Schü-mijnen ‘42	Gelegd
Geregistreerd mijnenveld 56	S-mijnen ‘35, S-mijnen ‘42, S-mijnen (ongespecificeerd), T-mijnen ‘35, T-mijnen ‘42 (ontsteker: Zünder 43), T-mijnen (ongespecificeerd)	71 S-mijnen ‘35, onbekend aantal S-mijnen ‘42, onbekend aantal S-mijnen (ongespecificeerd), onbekend aantal T-mijnen ‘35, 173 T-mijnen ‘42 (ontsteker: Zünder 43), onbekend aantal T-mijnen (ongespecificeerd)	Gelegd

NGE-Risicogebied ter plaatse van:	Type	Aantal	Verschijningsvorm
Geregistreerd mijnenveld 62	S-mijnen '35	212 S-mijnen '35	Gelegd

Tabel 14: Te verwachte type mijnen ter plaatse van NGE-Risicogebieden naar aanleiding van de geregistreerde mijnenvelden.

17.3 OVERIGE MIJNGERELATEERDE OORLOGSHANDELINGEN BINNEN ASTEN

In enkele gevallen werden binnen een mijnenverdacht gebied 'boobytraps' aangetroffen. Omdat een boobytrap valt onder de hoofdmunitiesoort valstrikken, gaan de richtlijnen van het WSCS-OCE met betrekking op mijnenvelden niet op. De aangetroffen valstrikken worden daarom in deze paragraaf als aparte oorlogshandeling behandeld.
Daarnaast blijkt uit de literatuur (zie bijlage 2), het archiefmateriaal (zie bijlage 3 en 4), het MMOD-archief (zie bijlage 5) en munitieruimingen van de EOD (zie bijlage 5) dat ook buiten de bekende mijnenvelden en mijnenverdachte gebieden binnen de gemeente Asten en Someren landmijnen zijn aangetroffen. In paragraaf 17.3.2 is een overzicht weergegeven van deze meldingen in chronologische volgorde.

17.3.1 Meldingen van valstrikken in mijnenruimrapporten

Op 25 oktober 1945 werden de mijnenverdachte gebieden 2 en 4 (mijnenveldkaart 27 NWW Asten) onderzocht. De ruimploeg beschikte over mijnenkaarten van de gebieden. Er is bekend dat in beide velden één boobytrap lag. Deze werden beide niet aangetroffen. Binnen mijnenverdachte gebied 71 (mijnenveldkaart 27 SWW Nederweert) werd tevens gezocht naar een boobytrap, maar deze werd niet aangetroffen door de ruimploeg.
Omdat het WSCS-OCE geen richtlijnen biedt voor het afbakenen van een gebied naar aanleiding van valstrikken dient een NGE-Risicogebied situationeel afgebakend te worden. Omdat er in het geraadpleegde bronnenmateriaal geen verdere meldingen[46] zijn aangetroffen van mijnen en/ of valstrikken in of in de omgeving van mijnenverdachte gebieden 2, 4 en 71 wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend ter plaatse deze gebieden.

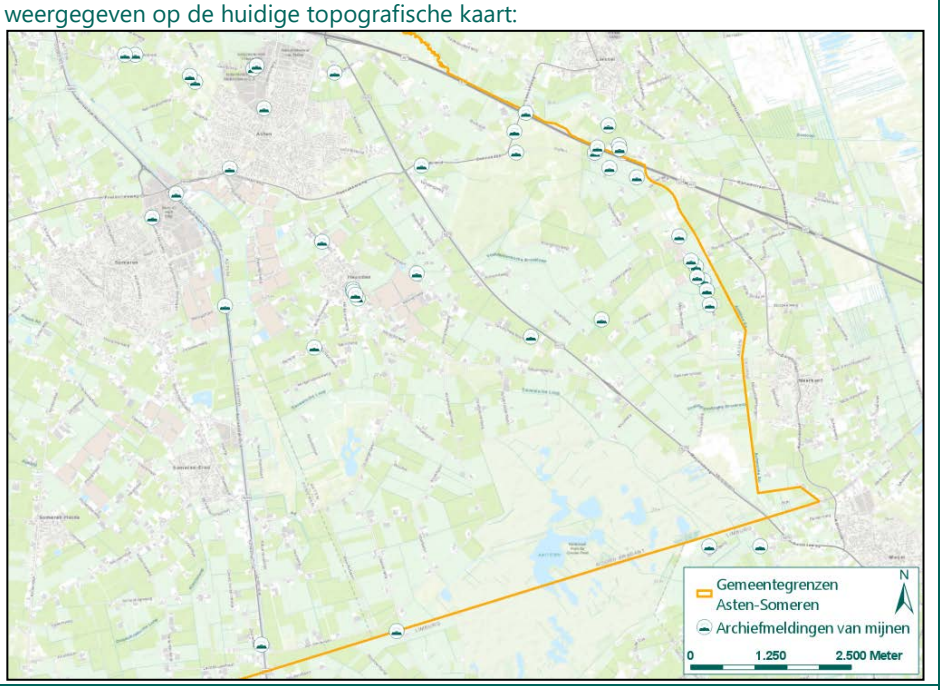
<u>Conclusie</u>
Ter plaatse van mijnenverdacht gebied 2, 4 en 71 wordt naar aanleiding van valstrikken geen NGE-Risicogebied afgebakend.

17.3.2 Vondsten van mijnen buiten mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden

De meldingen uit de literatuur en de archieven zijn, indien mogelijk, gekoppeld aan de mijnenverdachte gebieden of de geregistreerde mijnenvelden. Conform het WSCS-OCE worden de mijnenruimrapporten als uitgangspunt genomen voor het al dan niet afbakenen van een verdacht gebied naar aanleiding van een mijnenveld. Overige bronnen met betrekking op het ruimen van- of de aanwezigheid van mijnen vormen slechts een aanvulling op de mijnenruimrapporten. Onderstaand zijn de meldingen uiteengezet die niet gekoppeld kunnen worden aan de mijnenverdachte gebieden of de geregistreerde mijnenvelden.

Datum melding	Bron	Beschrijving meldingen van mijnen
10 mei 1940	NIOD: Collectie 109, inv. 526015	Melding van de aanwezigheid van Nederlandse mijnenvelden in de Peel. Exacte locaties zijn echter niet bekend.
10/11 mei 1940	RHCE: Toegang 13225	Melding van het detoneren van enkele mijnen nabij Sluis XI. Exacte locatie is echter niet bekend.

46 In de literatuur zijn wel algemene meldingen van mijnen en valstrikken in het Peelgebied aangetroffen. Er worden echter geen specifieke gebieden vermeld waar mijnen zijn gelegd.

Datum melding	Bron	Beschrijving meldingen van mijnen
September 1944	Literatuur: ZAN 29-30, HOE 170-174, JOO 177-179,	Mijnen werden gelegd tussen Sluis XI en Asten om de geallieerde opmars te vertragen. Exacte locatie is echter niet bekend.
5/6 oktober 1944	Literatuur: ZAN 60	Duitse infiltranten legden een mijn naast de geallieerde tanks opgesteld te Ommel. Exacte locatie is echter niet bekend.
9 oktober 1944	Literatuur: HOE 191, COE 209, TIM, 66-67, ZAN 62	Bij het ruimen van een houten tankmijn kwamen te Leensel 8 personen om het leven en raakten 12 personen gewond. Exacte locatie is echter niet bekend.
November 1944	Literatuur: HOE 216-219	Op enkele plaatsen (vrij algemene locatieaanduidingen) in Asten werden mijnen geruimd.
1945 - 1976	Meldingen van mijnen uit verschillende archieven	Op verschillende plekken te Someren en Asten werden mijnen buiten mijnenvelden en mijnenverdachte gebieden aangetroffen. Het betreft voornamelijk naoorlogse meldingen uit de gemeentearchieven. Ter verduidelijking zijn de locaties hieronder weergegeven op de huidige topografische kaart:
1972	19722124	Een anti-personeelsmijn werd in combinatie met een partij andere munitie aangetroffen aan de Kerkendijk te Someren. Exacte locatie is echter niet bekend. Het betreft hier vermoedelijk een dumplocatie.
1976-1977	MORA 19763623 en 1977204; RHCE: Toegang 13086, inv. 905	Er werden negen Amerikaanse AT-mijnen M1 en één Amerikaanse AT-mijn M4, allen zonder ontstekers, geruimd en meegenomen. De mijnen werden aangetroffen in grond die hier was gebracht vanaf het bedrijventerrein 'Half Elfje' te Someren. Te bedrijventerrein 'Half Elfje' staan geen mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden ingetekend op de mijnenveldkaarten van de EOD. Ook zijn geen verdere aanwijzingen aangetroffen van gelegde mijnen nabij dit bedrijventerrein.
1977	MORA 19770454	14 Hawkingmijnen werden aan elkaar geroest in een kist aangetroffen aan de Venbergweg te Asten. Het betreft hier vermoedelijk een dump.
2002	MORA 20021661	Een T-Mijn '42 werd aangetroffen aan de Bluijssens Broekdijk te Asten. Exacte locatie is echter niet bekend.

Tabel 15: Overzicht vondsten van mijnen buiten mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden.

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel zijn veel locaties waar mijnen hebben gelegen of waren aangetroffen slechts summier beschreven in het geraadpleegde bronnenmateriaal. Waar de locaties specifieker vermeld zijn ontbreekt een tweede bron die de aanwezigheid van mijnen bevestigd. Aan de hand van het summiere bronnenmateriaal omtrent deze aangetroffen mijnen buiten mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden kan binnen de gemeenten Asten en Someren geen specifiek NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van mijnen, die zijn aangetroffen buiten mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden, kan binnen de gemeenten Asten en Someren geen specifiek NGE-Risicogebied afgebakend worden.

18 MUNITIEDUMP

In het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn verschillende meldingen aangetroffen van het dumpen van munitie binnen de gemeenten Asten en Someren. Dit gebeurde zowel door Duitse als geallieerde eenheden. In voorliggend hoofdstuk is de informatie omtrent deze oorlogshandelingen uiteengezet. Aan de hand van analyse is bepaald of naar aanleiding van het dumpen van munitie NGE-Risicogebieden dienen te worden afgebakend binnen de gemeenten Asten en Someren.

18.1 DUMP IN DE SLOOT OP HET TERREIN VAN VAN DEN HEUVEL, MEI 1940

In hoofdstuk 6 staat beschreven hoe de oorlogshandelingen nabij de Zuid-Willemsvaart in mei 1940 verliepen. Hieruit wordt duidelijk dat de Nederlandse troepen zich met haastige spoed dienden terug te trekken van hun posities aan de Zuid-Willemsvaart. In een interview[47] met twee inwoners van Someren wordt vermeld dat op het terrein van Van de Heuvel een munitiewagen met twee paarden was achtergelaten door Nederlandse soldaten. De wagen lag gekanteld in de sloot. Op 12 mei 1940 waren Duitse troepen ter plaatse en namen de paarden mee.

Omdat niet bekend is wat de volledige naam is van de heer Van de Heuvel, kan niet achterhaald worden op welk exact terrein de munitiewagen in de sloot kantelde. Of de munitie uiteindelijk geruimd is door de Duitse autoriteiten is tevens niet bekend. Naar aanleiding van het kantelen van de munitiewagen kunnen mogelijk NGE zijn achtergebleven in de sloot. Omdat niet bekend is waar exact de munitiewagen in de sloot terecht kwam kan geen specifiek NGE-Risicogebied afgebakend worden.

Conclusie
Naar aanleiding van de dump van munitie in een sloot op het terrein van Van de Heuvel kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

18.2 DUMP IN DE ZUID-WILLEMSVAART, SEPTEMBER 1944

Zoals blijkt uit hoofdstuk 15 waren zware gevechten nodig om in de nacht van 21 op 22 september 1944 een bruggenhoofd nabij Sluis XI te vestigen. Hiervoor werd over de Zuid-Willemsvaart een Baileybrug aangelegd. Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal blijkt dat gedurende deze nacht NGE in de vaart gedumpt zijn.

Om de troepen in het bruggenhoofd, nog voor de Baileybrug gelegd was, te ondersteunen werden Britse antitankwapens per drijver/boot naar de overkant van de Zuid-Willemsvaart vervoerd. Eén drijver/boot sloeg om, waardoor het antitankwapen met munitie en al afzonk in de Zuid-Willemsvaart. Britse troepen wisten na te vertellen dat enkel de loop van het stuk geschut nog uit het water stak. Daarnaast wordt melding gemaakt van het gevangennemen van een Duitse soldaat die explosieven met zich mee droeg om de Baileybrug op te blazen. Deze explosieven werden hem afgenomen en werden in de Vaart geworpen.

Naar aanleiding van deze gebeurtenissen kunnen NGE zijn achtergebleven in de Zuid-Willemsvaart. Er valt echter niet exact te achterhalen waar de drijver/boot is omgeslagen met het stuk geschut, en waar de buitgemaakte springstoffen in de Vaart zijn geworpen. Er kan daarom geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van de dump in de Zuid-Willemsvaart.

Conclusie
Naar aanleiding van de dump in de Zuid-Willemsvaart in de nacht van 21 op 22 september 1944 kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

18.3 ACHTERGELATEN/GEDUMPTE MUNITIE TE SOMEREN, 1944

47 Het afgenomen interview is aangetroffen in het gemeentearchief Someren: RHCE Toegang 13225, Inv 2.

Te Someren werden op meerdere locaties munitieartikelen aangetroffen in de gebieden waar volgens het geraadpleegde bronnenmateriaal geen gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden tijdens de bevrijding. Vermoedelijk is deze aangetroffen munitie het resultaat van de militaire aanwezigheid van geallieerde eenheden in Someren gedurende september en oktober 1944, toen het front bij Asten stillag. Te Someren zijn een drietal locaties aan te wijzen waar grote hoeveelheden geallieerde munitie werd aangetroffen zonder dat daar melding is van gevechtshandelingen.

Zo werd aan de Kerkendijk op verschillende adressen munitie geruimd. Ter verduidelijking zal allereerst kort ingegaan worden op de naoorlogse veranderingen aan de Kerkendijk. De Kerkendijk is naoorlogs ingekort en is hernoemd vanaf de locatie waar tegenwoordig een rotonde ligt. Zo waren de straten Heuvel en Hooghoef in het verleden deel van de Kerkendijk.[48]

Figuur 169: Straten die voorheen allen Kerkendijk heetten (Bron ondergrond: ESRI).

In het gemeentearchief Someren (zie bijlage 3) zijn 22 aanvragen tot ruimingen van munitie aan de Kerkendijk, en de nabije omgeving, aangetroffen. Hoewel in veel gevallen de exacte hoeveelheid aangetroffen munitie, het type munitie en de toestand waarin de munitie werd aangetroffen niet bekend is, is de grote hoeveelheid aangetroffen munitie opvallend.

In de archieven van de EOD is gedetailleerdere informatie aangetroffen betreffende vondsten van munitie. Te Kerkendijk zijn de onderstaande MORA's aangetroffen:

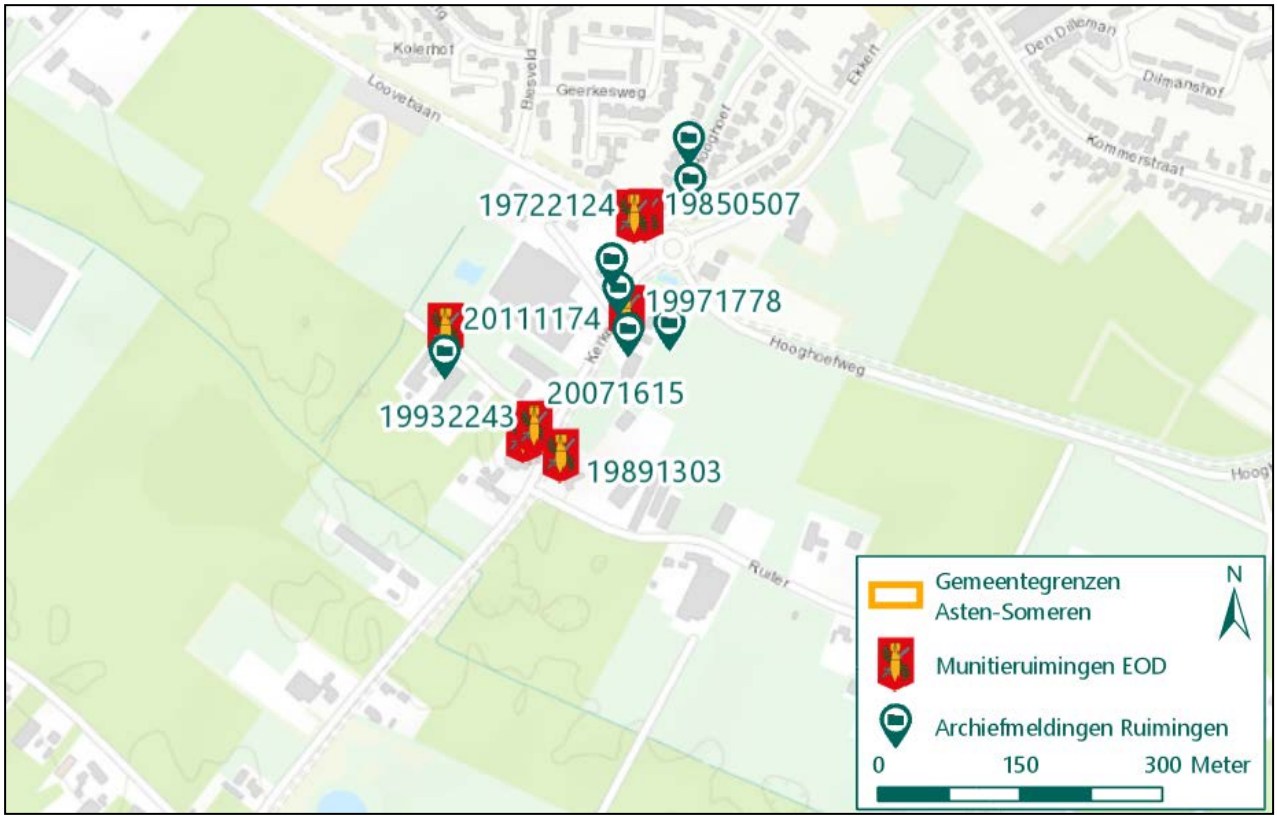
MORA	Adres melding	Vermeldde NGE
19722124	Kerkendijk 17, Someren-Heide	100 KKM, een mortierbrisantgranaten 2 inch, Brits, een ontsteker nr 119 en een anti-personeelsmijn.

48 Deze informatie is verkregen door middel van telefonisch contact met de gemeente Someren.

MORA	Adres melding	Vermeldde NGE
19850507	Kerkendijk 3, Someren-Heide	Tien mortiergranaten - Springrook fosfor, 2 inch, Brits.
19891303	De Ruiter 1, Someren	Eén brisantgranaat, 75 mm met schokbuis, niet verschoten.
19932243	Kerkendijk 42, Someren	Twee rookhandgranaten No. 80 Mk I, fosfor, met ontsteker No. 2; twee rookhandgranaten No. 81 Mk I, fosfor, zonder ontsteker; restanten van één rookhandgranaat No. 80 Mk I, fosfor.
19971778	Kerkendijk 25, Someren	Eén brisantgranaat, 75 mm met restant van schokbuis nr 48 ser; één brisantgranaat, 75 mm met ontsteker imcpl.
20071615	Kerkendijk 42, Someren	Eén mortiergranaat - Springrook fosfor, 2 inch, Brits.
20111174	Kerkendijk 38, Someren	Eén scherfhandgranaat, Mk II A1, geworpen, Amerikaans.

Tabel 16: Munitieruimingen door de EOD nabij de Kerkendijk (zie bijlage 5).

In Figuur 170 is de locatie aangegeven, waar mogelijk exact, van de ruimlocaties als genoemd in de geraadpleegde archieven.

Figuur 170: Ruimingen van de EOD en ruimverzoeken uit het gemeentearchief nabij de Kerkendijk (Bron ondergrond: ESRI).

Zoals blijkt uit Figuur 170 is de aangetroffen munitie vooral geclusterd in het noordelijke deel van de Kerkendijk en aan wat voorheen ook de Kerkendijk heette (Heuvel en Hooghoef). Het betreft hier deels locaties waar naar aanleiding van andere oorlogshandelingen geen NGE-Risicogebieden worden afgebakend. De te traceren adressen waar munitie werd aangetroffen zijn gecentreerd nabij twee kruispunten net ten zuiden van Someren-dorp. Er werd meerdere keren tankmunitie (75 mm) en verschillende type infanteriemunitie[49] geruimd nabij de kruispunten. Omdat er geen aanwijzingen zijn aangetroffen van grondgevechten of de inzet van tanks binnen het onderzoeksgebied wordt geconcludeerd dat de munitie hier is achtergelaten of gedumpt door geallieerde militairen. Dit wordt bevestigd in de ruimingen van de EOD, waarin in meerdere gevallen gemeld staat dat de aangetroffen

49 Met gevechtsveldmunitie wordt munitie bedoeld die door infanteristen is gebruikt tijdens grondgevechten, namelijk KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers, geschutmunitie en waar specifiek vermeld raketten.

munitie in niet verschoten toestand werd aangetroffen, in de overige gevallen is de toestand van de aangetroffen munitie niet gespecificeerd.

Een verklaring hiervoor is dat geallieerde (tank)eenheden gedurende september en oktober 1944, toen het front bij Asten lag, in Someren waren gestationeerd. Het is tevens waarschijnlijk dat de Kerkendijk deel uitmaakte van een aanvoerroute naar het front te Asten. Dit wordt bevestigd in een interview met een bewoner van Someren[50]. Aan de Kerkendijk stonden meerdere tanks opgesteld met de bemanning en ondersteunende infanteristen naast de tanks in schuttersputten ingegraven. Een van de buurtbewoners merkte in ditzelfde interview op dat de Amerikaanse troepen bij hun vertrek materiaal in de schuttersputten achterlieten. Dit is vermoedelijk de reden dat er door de EOD aan de Kerkendijk op meerdere locaties geschutmunitie (2 inch springrook en 75 mm) en verschillende types infanteriemunitie werd aangetroffen.

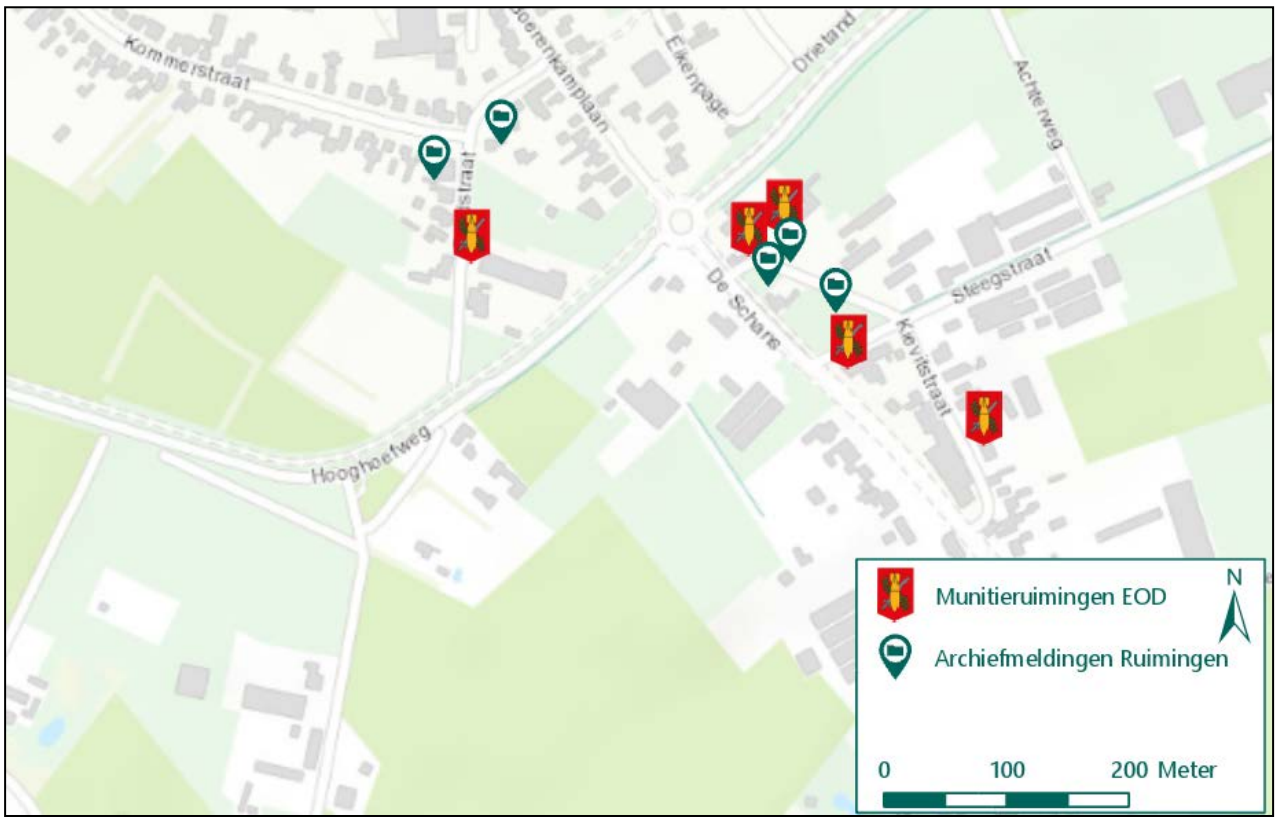

Figuur 171: Ruimingen van de EOD en ruimverzoeken uit het gemeentearchief nabij Boomen en Lierop (Bron ondergrond: ESRI).

In Boomen en Lierop werden vergelijkbare vondsten gedaan door de EOD. Zo werden enkele niet-verschoten 2 inch mortiergranaten en 75 mm granaten aangetroffen te Boomen (MORA 20110379) en werden op meerdere locaties Britse KKM en geschutmunitie geruimd door de EOD waarvan de toestand niet gespecificeerd werd. In de gemeentearchieven werd tevens meerdere malen melding gemaakt van de aanwezigheid van munitie en oorlogstuig te Lierop en Boomen. Te Lierop is sporadisch munitie aangetroffen, er kan te Lierop daarom geen specifiek gebied aangeduid worden waar een verhoogde kans op het aantreffen van gedumpte NGE bestaat.

Te Boomen is een duidelijke cluster te herkennen waar meerdere keren munitie is geruimd. Omdat er verder geen noemenswaardige informatie is aangetroffen betreffende gevechtshandelingen te Boomen tijdens en na de bevrijding, wordt vermoed dat ook hier spraken is van achtergelaten/gedumpte infanteriemunitie en munitie voor Shermans door de geallieerden.

50 Het interview is opgenomen in het gemeentearchief van Someren, RHCE Toegang 13225, Inv 3.

Figuur 172: Ruimingen van de EOD en ruimverzoeken uit het gemeentearchief nabij de Zandstraat en Kievitsstraat (Bron ondergrond: ESRI).

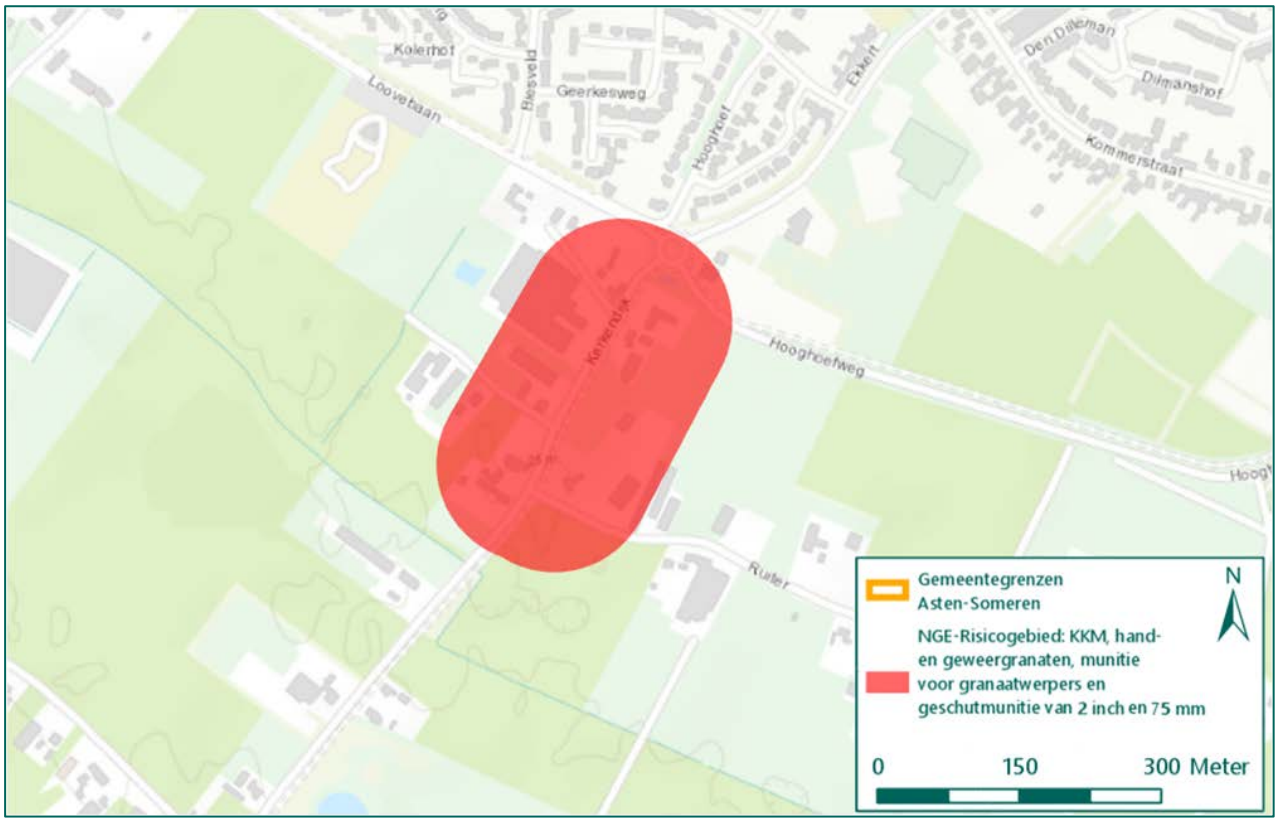
In de Zandstraat is door de EOD ruiming gedaan van één niet verschoten 75 mm granaat en 500 niet verschoten KKM. Nabij Kievitsstraat werd verder 250 KKM [vermoedelijk niet verschoten], een handgranaat en één 75 mm granaat, waarvan de toestand niet vermeld staat, geruimd. Tevens werden enkele stuks oefenmunitie aangetroffen. In de geraadpleegde archieven is daarnaast melding aangetroffen van de ruiming van enkele stuks niet gespecificeerde munitie en meerdere banden met mitrailleur patronen. Daarnaast werd een Duitse 10,5 cm granaat in verschoten toestand aangetroffen. Deze granaat houdt verband met het NGE-Risicogebied naar aanleiding van de Duitse beschieting van Someren-dorp (zie paragraaf 14.2.4.).

De aangetroffen munitie te Kievitsstraat en Zandstraat doet vermoeden dat er nabij deze straten sprake is van achtergelaten/gedumpte infanteriemunitie en munitie voor Shermans door de geallieerden.

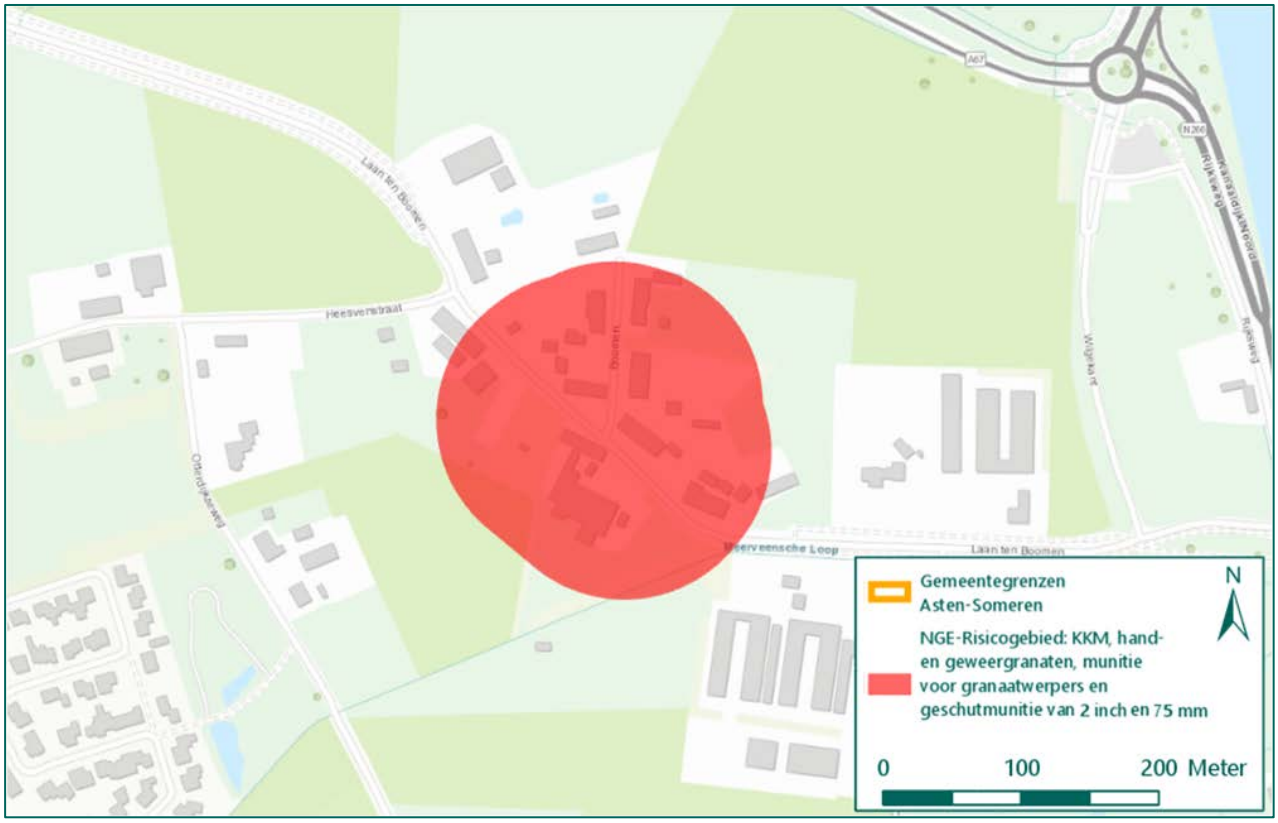
Vanwege de grote hoeveelheid NGE nabij een tweetal kruispunten van de Kerkendijk, net ten zuiden van Someren-Dorp, te Boomen en te Zandstraat en Kievitsstraat wordt verwacht dat mogelijk nog meer munitie is achtergebleven in de bodem. Derhalve wordt een NGE-Risicogebied afgebakend. Volgens het WSCS-OCE dient een dumplocatie als NGE-Risicogebied situationeel afgebakend te worden. Aangezien er in een straal van 100 meter rondom de genoemde straten en kruispunten munitie werd aangetroffen, is situationeel het NGE-Risicogebied afgebakend door 100 meter rondom de straten en kruispunten te projecteren.

Omdat de EOD op de genoemde locaties naast geschutmunitie van 75 mm (afkomstig van Sherman tanks) ook (springrook)granaten van het kaliber 2 inch, KKM en handgranaten aantrof, wordt verwacht ook NGE van de andere hoofdgroepen vallend onder infanteriemunitie kunnen zijn gedumpt/achtergelaten. Ter plaatse van twee kruispunten te Kerkendijk, buurtschap Boomen, de Kievitsstraat en de Zandstraat wordt daarom een NGE-Risicogebied afgebakend waarbinnen achtergelaten/gedumpte NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie van 75 mm en mortiergranaten van 2 inch kunnen worden aangetroffen.

De NGE-Risicogebieden zijn in onderstaande figuren weergegeven.

Figuur 173: NGE-Risicogebied naar aanleiding van dump aan de Kerkendijk (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 174: NGE-Risicogebied naar aanleiding van dump te Boomen (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 175: NGE-Risicogebied naar aanleiding van dump aan de Zand- en Kievitsstraat (Bron ondergrond: ESRI)

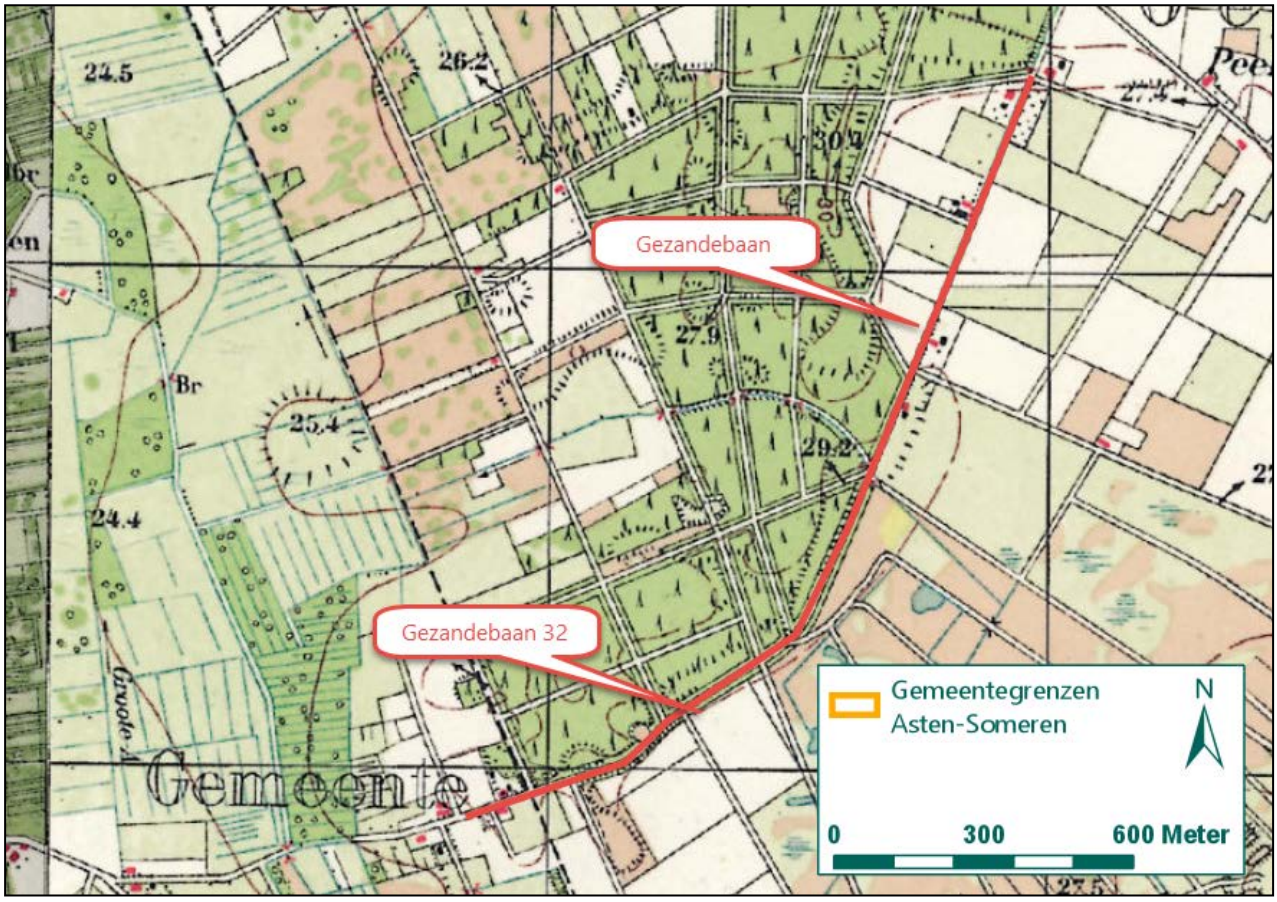
Conclusie

De grote hoeveelheid gedumpte munitie nabij twee kruispunten aan de Kerkendijk, ten zuiden van Someren-dorp, een kruipunt te buurtschap Boomen en de Zand- en Kievitstraat ten zuiden van Someren-dorp zijn aanleiding voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied. Binnen het NGE-Risicogebied kunnen achtergelaten/gedumpte NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie van 75 mm en mortiergranaten van 2 inch worden aangetroffen.

18.4 ACHTERGELATEN/GEDUMPTE MUNITIE TE PEEL

In de geraadpleegde gemeentearchieven en de archieven van de MMOD zijn veel meldingen van kort na de oorlog gevonden van aangetroffen geschutmunitie en ontstekers aan adressen die destijds bekend stonden als Peel. Zo werden volgens een van de geraadpleegde bronnen aan de Peel 36 duizend kisten Engelse granaten aangetroffen. Aan de Peel 4 werden in een sloot 20 tankgranaten [vermoedelijk geschutmunitie] en 30 ontstekers aangetroffen. Vanwege de enorme hoeveelheden granaten en ontstekers wordt vermoed dat zich bij Peel een munitieverdeelstation bevond.

In het gemeentearchief van Asten is gezocht naar omnummeringslijsten om te kunnen achterhalen wat de tegenwoordige adressen zijn van verschillende nummers aan de wijk/straat Peel. Dit heeft echter geen resultaten opgeleverd. Ook het raadplegen van de Heemkundekring De Vonder, een gezelschap dat informatie over de geschiedenis van Asten en Someren verzameld, heeft geen indicaties opgeleverd over de gemeentelijke omnummering van de huizen. Wel is bekend dat aan Peel 12c een noodafworp heeft plaatsgevonden in de nacht van 21 op 22 juni 1943 (zie paragraaf 10.4). Het raadplegen van verschillende bronnen betreffende dit bombardement heeft uitgewezen dat Peel 12c tegenwoordig Gezandebaan 32 heet (voor locatieaanduiding zie Figuur 176). Aan de hand van deze informatie kan echter niet achterhaald worden of de overige adressen aan de Peel ook nabij deze woning gelegen waren. Er kan daarom naar aanleiding van een vermoedelijke munitieverdeelstation geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

Figuur 176: locatieaanduiding van de Gezandebaan 32, voorheen bekend als Peel 12c (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Conclusie
Naar aanleiding van de grote hoeveelheden munitie die werden aangetroffen te Peel kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend.

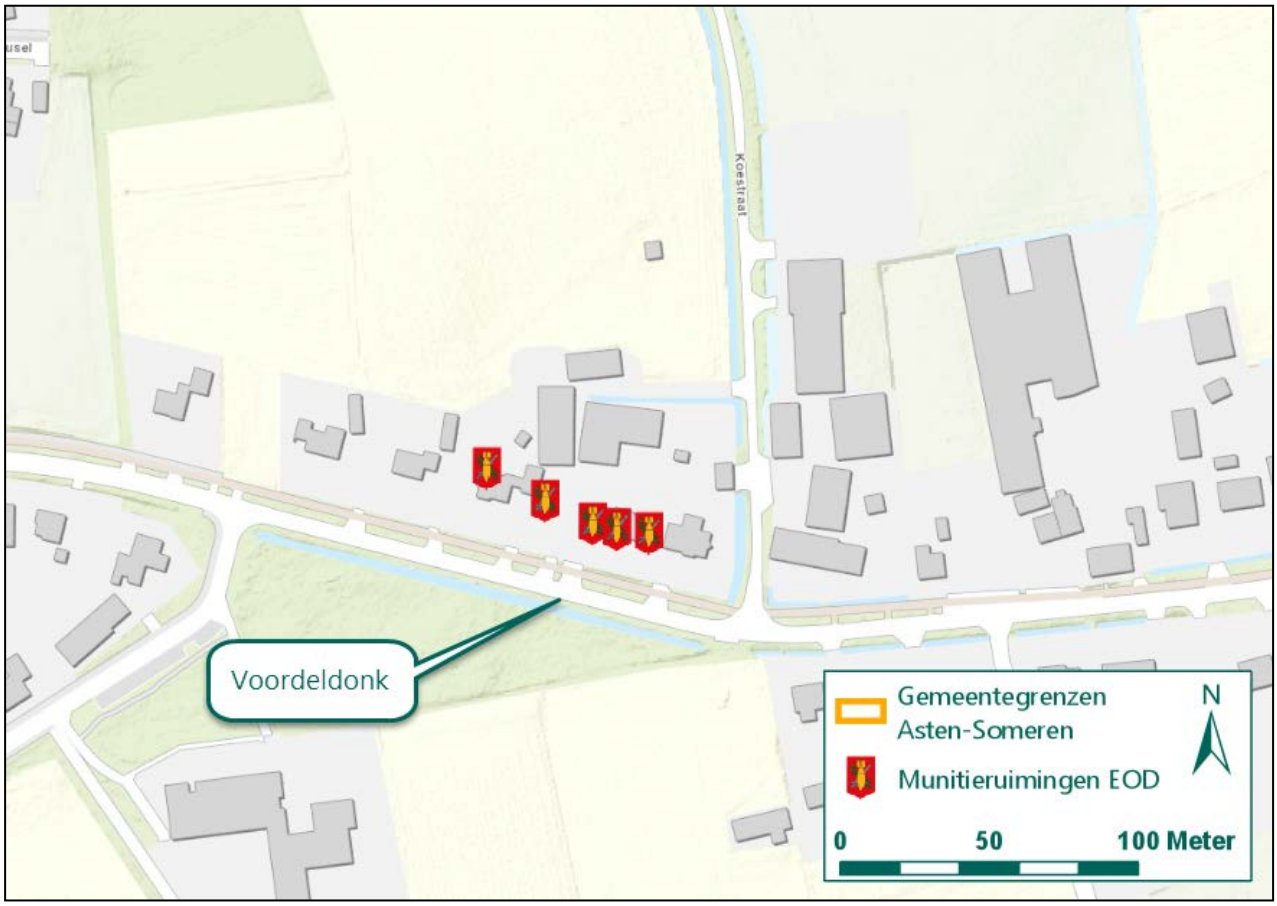
18.5 GROTE HOEVEELHEDEN ACHTERGELATEN/GEDUMPTE MUNITIE TE VOORDELDONK

Te buurtschap Voordeldonk werden naoorlogs grote hoeveelheden granaten geruimd. Aan de adressen Voordeldonk 65 en 67 werd door de EOD tussen 1989 en 1991 vijfmaal munitie geruimd. De EOD duidde de vondsten aan met zowel 20 mm als 2 cm.[51] In Sommige gevallen werd door de EOD 20 mm/2cm genoteerd, hetgeen doet vermoeden dat de EOD niet in alle gevallen het onderscheid wist te maken. De nationaliteit van de munitie werd veelal niet genoteerd, slechts in een geval werd genoteerd dat er Duitse 2 cm granaten werden geruimd. Er wordt daarom aangenomen dat de overige munitie geruimd aan de Voordeldonk ook van het Duitse 2 cm granaten betrof.

In de voorliggende paragraaf is reeds kort aandacht besteed aan het gebruik van 2 cm granaten. 2 cm granaten zijn kalibers die werden ingezet op luchtdoelen. Wanneer het primaire doel gemist wordt of de ontsteker van de granaat niet werkt kan de granaat inslaan in de grond en als blindganger achterblijven. Het aantreffen van dit kaliber granaat wijst daarom niet per definitie op de inzet van het geschut op gronddoelen. Omdat in de literatuur en het archiefmateriaal geen meldingen zijn aangetroffen van de inzet van deze kalibers luchtdoelmunitie op gronddoelen, Is bij het afbakenen van een NGE-Risicogebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen het kalibers 2 cm niet als ondergrens van de te verwachte kalibers binnen de gemeente Asten aangehouden. Te Voordeldonk 65 en 67 werden echter in totaal ruim 550 granaten van het kaliber 2 cm geruimd. Het betreft hier zowel brisantpantsergranaten als brisantgranaten,

51 Het onderscheid in deze kalibers munitie is relevant omdat het iets zegt over de nationaliteit van de munitie. De geallieerden hanteerden millimeters, de Duitsers hanteerden centimeters.

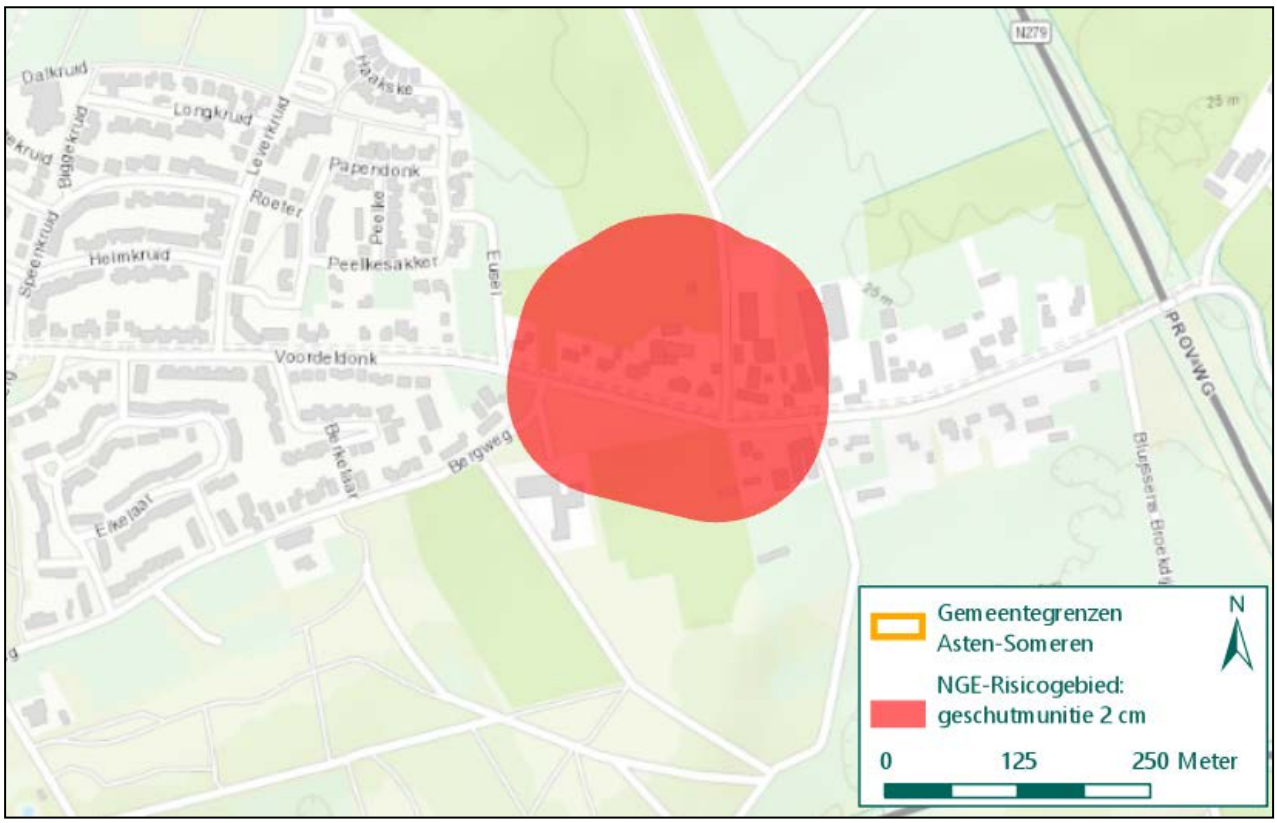
al dan niet met ontsteker erop. Er kan hier daarom niet van een incidentele of sporadische vondst worden gesproken, maar eerder van een munitiedumplocatie.

Figuur 177: Munitieruimingen van de EOD waarbij 2 cm granaten werden geruimd aan de Voordeldonk (Bron ondergrond: ERSI).

In een van de MORA's (19892348) staat vermeld dat de munitie in een stortput werd aangetroffen. Dit bevestigt het vermoeden dat de munitie gedumpt was aan de Voordeldonk. Omdat de EOD in enkele gevallen specifiek heeft vermeld dat de munitie in niet verschoten toestand werd aangetroffen, en ook hulzen (hetgeen achterblijft na het verschieten van de granaat) van 2 cm granaten werden aangetroffen, wordt verwacht dat één of meerdere stukken (luchtdoel)geschut hebben gestaan aan de Voordeeldonk. Naar alle waarschijnlijkheid werd de (luchtdoel)stelling haastig verlaten door Duitse troepen en is de munitie gedumpt om te voorkomen dat de geallieerden deze munitie tegen de Duitsers in zouden zetten. De specifieke locatie waar het geschut heeft gestaan kan echter niet worden bepaald.

Vanwege de grote hoeveelheid aangetroffen munitie aan de Voordeldonk wordt verwacht dat in de omgeving van de woningen Voordeeldonk 65 en 67 nog meer munitie is gedumpt. Het WSCS-OCE stelt dat een NGE-Risicogebied naar aanleiding van munitiedump situationeel afgebakend dient te worden (zie paragraaf 3.3.13). Er wordt daarom situationeel een NGE-Risicogebied afgebakend van 100 meter rondom de stukken grond behorende tot Voordeldonk 65 en 67, waarbinnen Duitse geschutmunitie van het kaliber 2 cm kan zijn achtergebleven.

Figuur 178: NGE-Risicogebied naar gedumpte Duitse geschutmunitie van 2 cm te Voordeldonk (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

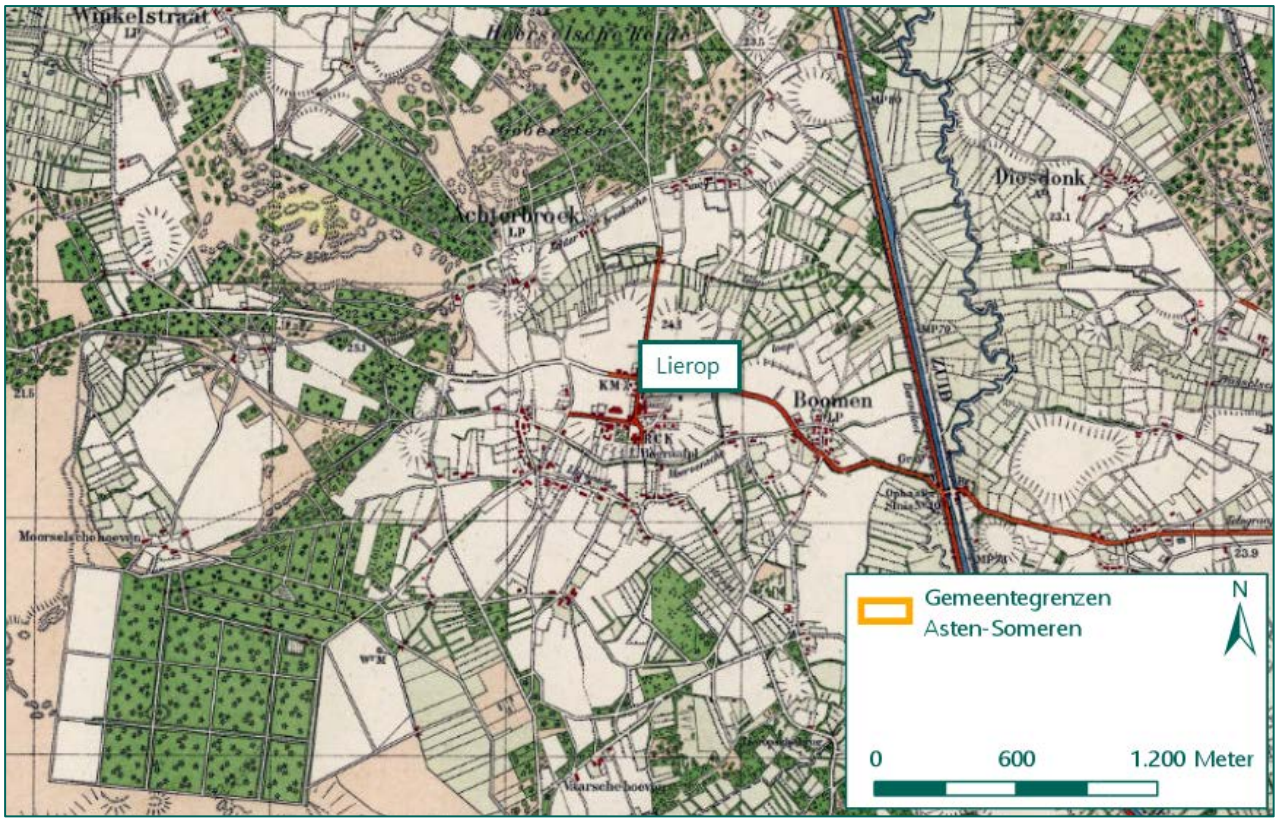
Naar aanleiding van de munitiedump van Duitse geschutmunitie (2 cm brisantpantsergranaten en brisantgranaten), wordt ter plaatse van Voordeldonk 65 en 67 een NGE-Risicogebied afgebakend.

19 VERNIETIGINGEN

In dit hoofdstuk komen een aantal in bronnenmateriaal vermeldde springlocaties aan bod, die na de bevrijding door de geallieerden zijn ingericht om NGE te ruimen in de gemeenten Someren en Asten. Het betreft hier een meldingen van munitiespringlocaties te Asten, Someren en op de grens van Mierlo en Someren. In onderstaande paragrafen wordt de informatie omtrent deze oorlogshandelingen uiteengezet en vervolgens geanalyseerd.

19.1 VERNIETIGINGSLOCATIE IN DE BOSSEN NABIJ LIEROP

In het gemeentearchief van Someren is melding aangetroffen (RHCE: Toegang 13086, Inv 79) van het springen van munitie in de bossen nabij Lierop. Na de bevrijding werd het gebied door de geallieerden ingericht- en gebruikt als vernietigingslocatie. Uit de broninformatie uit het gemeentearchief van Someren is bekend dat er in de nacht van 16 op 17 april 1945 een bosbrand ontstond na het laten springen van munitie in het bos. De brand veroorzaakte voor 50.336,37 gulden aan schade voor de gemeente.

Figuur 179: De ligging van Lierop, met daaromheen op meerdere locaties bossen (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Volgens het WSCS-OCE is in het geval van een vernietigingslocatie sprake van een NGE-Risicogebied. Uitgangspunt voor de afbakening van het risicogebied is de contour van de springput met daar rond een buffer die situationeel is te bepalen. Er is gepoogd om te achterhalen op welke locatie in de bossen nabij Lierop de vernietigingslocatie was ingericht. Er is echter geen bron aangetroffen waarin de locatie van den vernietigingslocatie gespecificeerd wordt. Verder is gezocht naar relevante luchtfoto's van de omgeving, deze zijn echter niet aangetroffen. Ook het Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN) laat geen verstoringen in de bodem zien waaruit geconcludeerd kan worden waar de vernietigingslocatie gelegen had. Omdat de locatie van de vernietigingslocatie echter niet exact bekend is, is het niet mogelijk een NGE-Risicogebied af te bakenen.

Conclusie
Naar aanleiding van de vernietigingslocatie van de geallieerden nabij Lierop kan geen NGE-Risicogebied afgebakend worden.

19.2 VERNIETIGINGSLOCATIE OP DE STRABRECHTSE HEIDE

In het gemeentearchief van Mierlo is een melding aangetroffen (RHCE: Toegang 13140, Inv 381) van het springen van 5.000 kg munitie door de geallieerden op de Strabrechtse Heide. Op 15 juli 1945 ontstond hierdoor een brand die zich in zuidoostelijke richting uitbreide richting Geldrop. Met het draaien van de wind kwam het vuur ook in de richting van Someren. Ontploffing van onder andere KKM waren in en nabij de heide hoorbaar. Pas in de ochtend van 17 juli 1945 werd de brand onder controle gebracht. Op 19 juli brak er weer brand uit op de heide, wederom ontstaan door munitie. De brandweer van Someren en Eindhoven wist deze brand snel te beheersen.

In het gemeentearchief van Someren is een melding aangetroffen (RHCE: Toegang 13325, Inv 16) van een brand nabij Lierop op 16 juli 1945 naar aanleiding van het springen van munitie. Geconcludeerd wordt dat het hier dezelfde brand betreft.

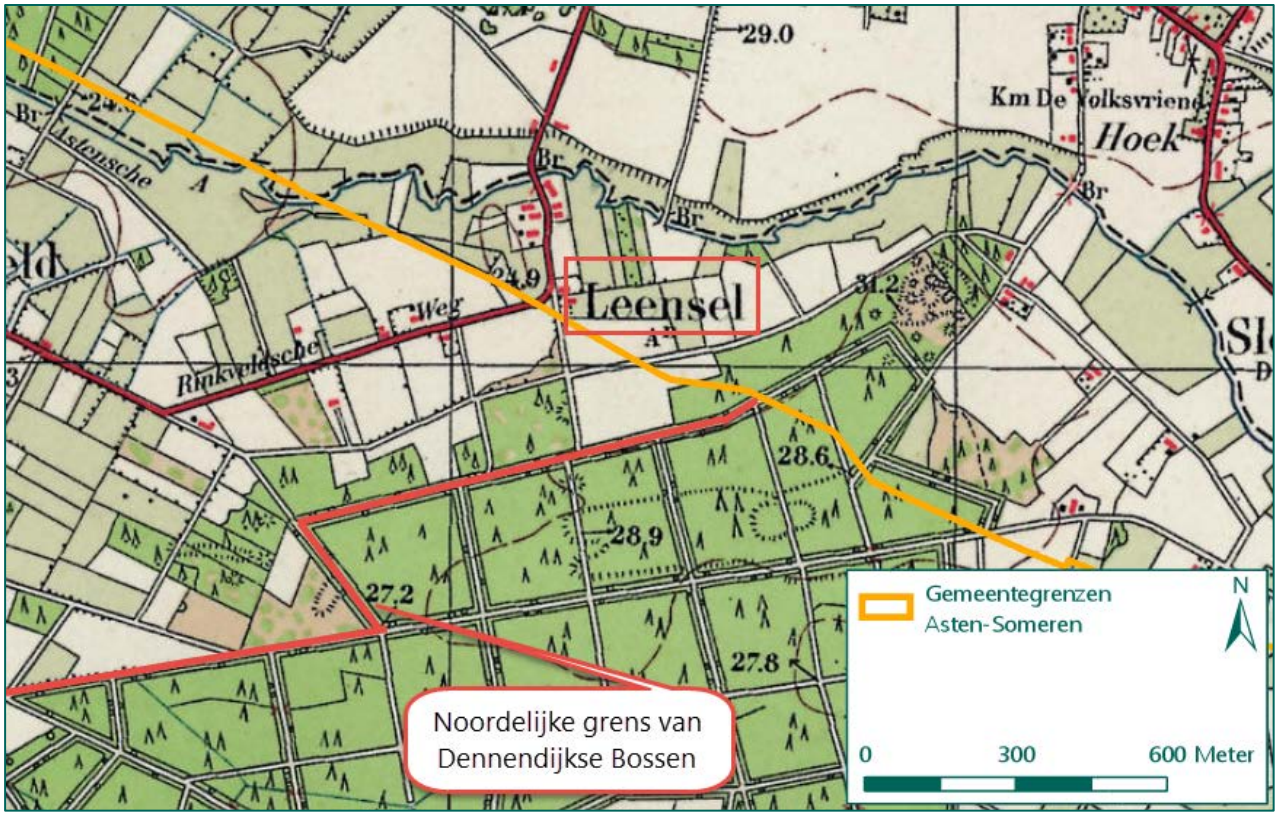
Figuur 180: de omgeving van Strabrechtse Heide en Lierop, waar op 15 juli 1945 een brand ontstond door het springen van munitie (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Volgens het WSCS-OCE is in het geval van een vernietigingslocatie sprake van een NGE-Risicogebied. Echter is vanwege de grote afstand tussen de twee in bronnen aangetroffen locaties waar brand is ontstaan naar aanleiding van het springen van munitie niet duidelijk waar de munitie tot ontploffen is gebracht. Omdat luchtfoto's niet beschikbaar zijn gebleken, en het AHN geen opvallende verstoringen laten zien, kan de locatie van de vernietigingslocatie niet achterhaald worden. Er kan daarom geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van de vernietigingslocatie.

Conclusie
Naar aanleiding van de vernietigingslocatie van de geallieerden te Strabrechtse Heide kan geen NGE-Risicogebied afgebakend worden.

19.3 VERNIETIGINGSLOCATIE TUSSEN LEENSEL EN DE DENNENDIJKSE BOSSEN.

In het gemeentearchief van Asten is melding aangetroffen van 4 juli 1946 betreffende een vernietigingslocatie tussen buurtschap Leensel en de Dennendijkse bossen (RHCE: Toegang 13030, Inv 79/1). Er werden op een ingerichte locatie ongeveer 400 granaten gesprongen. In partijen van 16 tot 20 tegelijk werden de granaten in een gat van 2,5 meter diep gelegd en tot ontploffing gebracht. Hierbij vlogen meermaals scherven de bossen in. In de omgeving van de vernietigingslocatie werden na het springen van munitie nog ongeveer 100 granaten aangetroffen (het betreft hier vermoedelijk uit de vernietigingslocatie weggeslingerde munitie). Deze granaten werden richting Someren vervoerd om hier onschadelijk gemaakt te worden (vermoedelijk op een van de vernietigingslocaties die hierboven beschreven zijn). Enkele dagen na het springen van granaten op de aangewezen plaats is er een brand in de Dennendijkse bossen ontstaan.

Figuur 181: Het gebied tussen de Dennendijkse Bossen en Leensel (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Volgens het WSCS-OCE is in het geval van een vernietigingslocatie sprake van een NGE-Risicogebied. Aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal kan echter niet vastgesteld worden waar de locatie precies gelegen heeft. Tevens zijn geen luchtfoto's van het gebied beschikbaar die de locatie van de vernietigingslocatie weergeven. Allerlaatst is het AHN geraadpleegd ter analyse van verstoringen in de bodem. Er zijn echter geen opvallende verstoringen waargenomen. Er kan daarom geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van de vernietigingslocatie tussen Leensel en de Dennendijkse bossen.

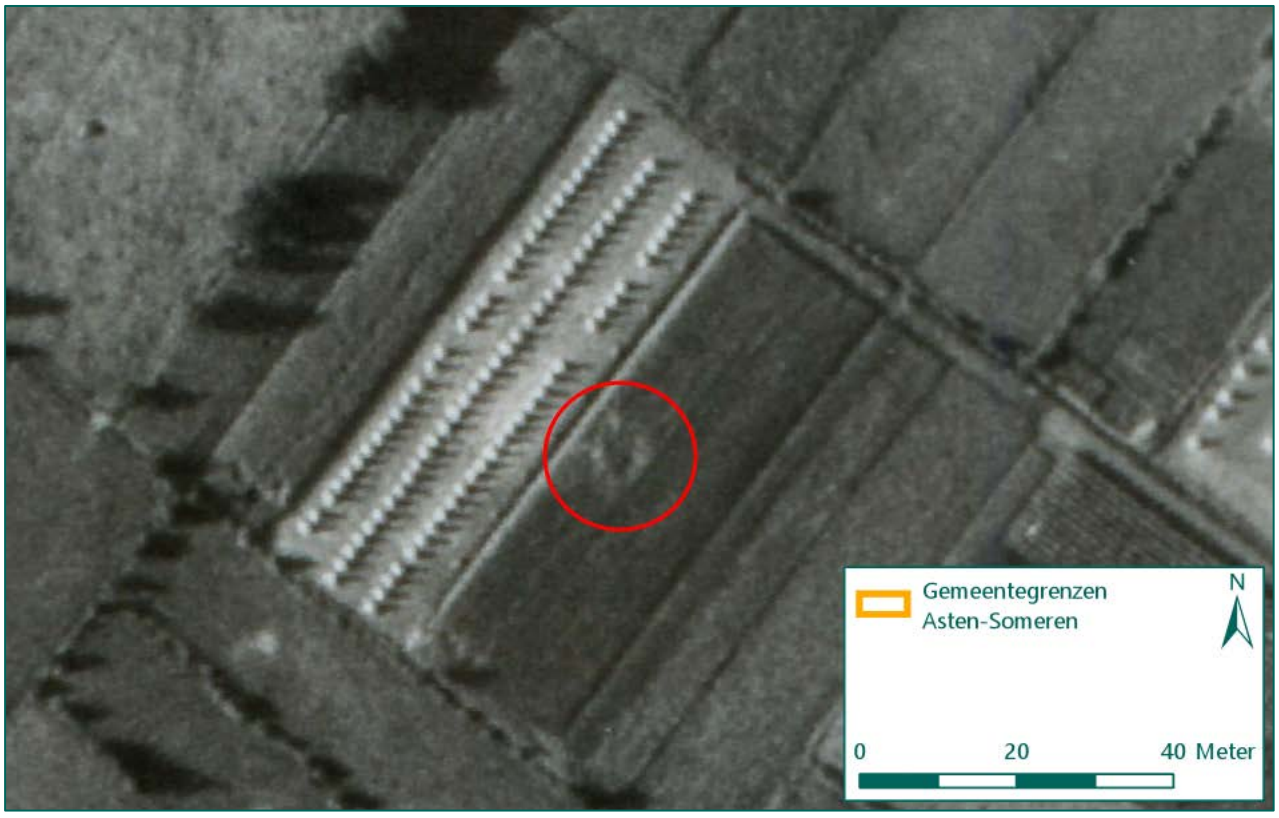
Conclusie
Naar aanleiding van de vernietigingslocatie van de geallieerden tussen Leensel en de Dennendijkse bossen kan geen NGE-Risicogebied afgebakend worden.

20 BOMKRATERS OP LUCHTFOTO'S

In de gemeente Someren, maar vooral in het Peelgebied binnen de gemeente Asten zijn meerdere bomkraters waargenomen op luchtfoto's daterend uit de Tweede Wereldoorlog. Deze bomkraters zijn niet te koppelen aan bekende oorlogshandelingen (bombardementen/noodafworpen). Het betreft hier zowel solitaire kraters als bij elkaar geclusterde kraters. In paragraaf 3.3.4 zijn de door REASeuro gehanteerde richtlijnen met betrekking tot dit type kraters uitgewerkt. In voorliggend hoofdstuk zullen voorbeelden gegeven worden van zowel solitaire kraters als bij elkaar geclusterde kraters. De richtlijnen met betrekking tot afbakening worden tevens aangehaald. De NGE-Risicogebieden naar aanleiding van de op luchtfoto's waargenomen kraters worden als digitaal bestand meegeleverd bij het definitieve rapport.

20.1 AFBAKENING VAN OP LUCHTFOTO WAARGENOMEN SOLITAIRE BOMKRATERS

Op meerdere plaatsen in de gemeenten Asten en Someren zijn solitaire bomkraters waargenomen. Rond de solitaire bomkraters wordt een straal van 100 meter als NGE-Risicogebied afgebakend. Deze straal betreft een *expert judgement*, gebaseerd op een inschatting van de gemiddelde afstand tussen bomkraters afkomstig van jachtbommenwerpers en is inclusief buffer ter ondervanging van de cartografische afwijking en ondergrondse horizontale verplaatsing. Een voorbeeld van een solitaire bomkrater is hieronder weergeven.

Figuur 182: Een solitaire krater waargenomen op een luchtfoto d.d. 2 augustus 1944. De krater is waargenomen op een perceel bouwland binnen de gemeente Someren (Bron: Kadaster).

20.2 AFBAKENING VAN OP LUCHTFOTO WAARGENOMEN BIJ ELKAAR GELEGEN BOMKRATERS

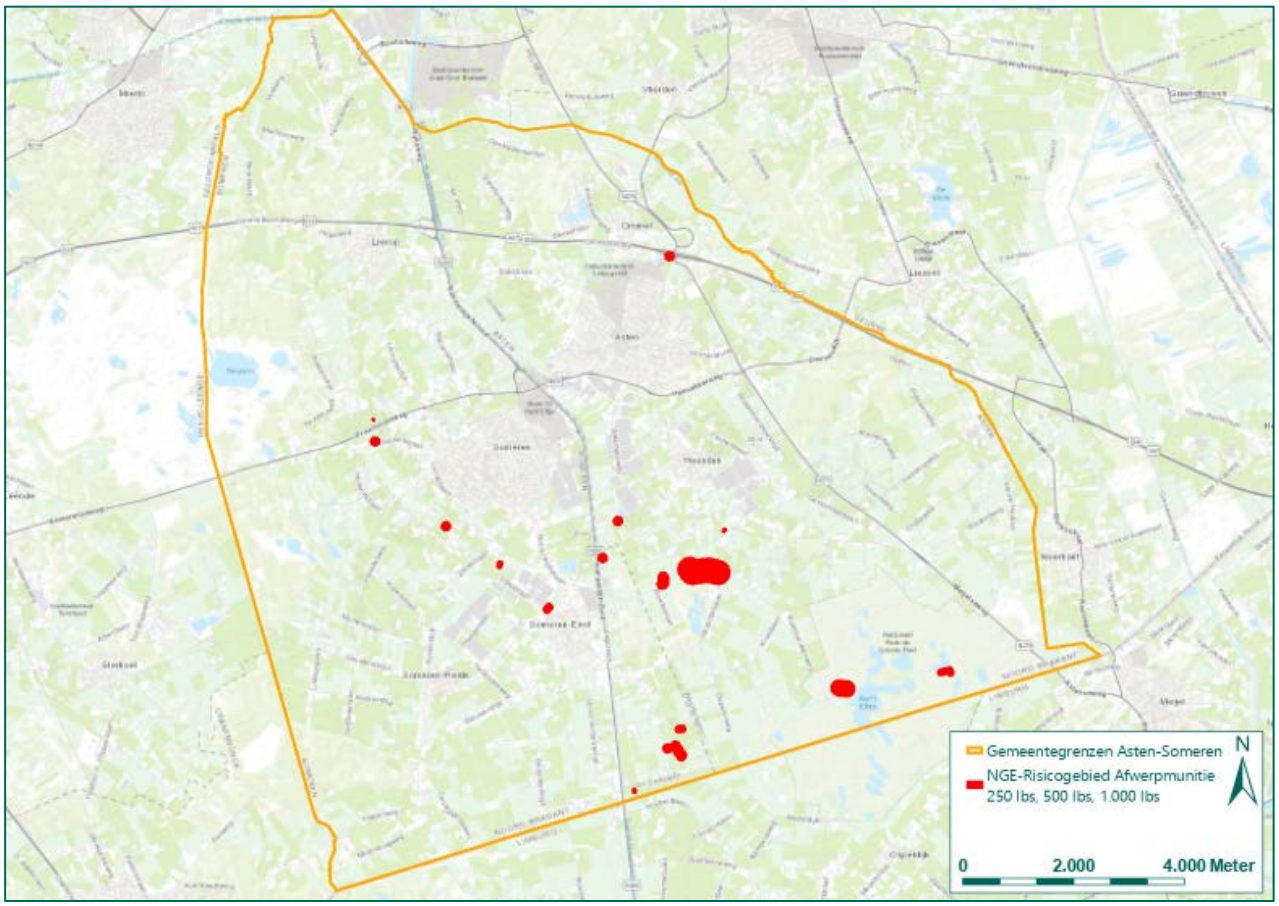
Op enkele plaatsen binnen de gemeenten Asten en Someren zijn bij elkaar gelegen bomkraters waargenomen waarvan niet mogelijk is gebleken om ze te koppelen aan een bekende oorlogshandeling (bombardement/noodafworp). Wanneer meerdere bij elkaar liggende bomkraters zijn waargenomen, wordt situationeel rond de bomkraters een NGE-Risicogebied afgebakend, waarbij de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen als buffer rondom de kraters wordt geprojecteerd. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van een blindganger en de cartografische onnauwkeurigheid. Deze buffer is gebaseerd op de afbakeningsrichtlijnen van het WSCS-OCE voor een tapijtbombardement. In het voorbeeld hieronder zijn twee bomkraters, gelegen op een afstand van 60 meter van elkaar, zichtbaar.

Figuur 183: Twee opeenvolgende kraters solitaire krater waargenomen op een luchtfoto d.d. 24 mei 1944. De kraters zijn waargenomen op een perceel bouwland ten oosten van de Zuid-Willemsvaart, binnen de gemeente Someren (Bron: NCAP).

20.3 NGE-RISICOGEBIEDEN NAAR AANLEIDING VAN OP LUCHTFOTO'S WAARGENOMEN KRATERS

Uit bovenstaande paragraven is gebleken dat ter plaatse van de gemeenten Asten en Someren op meerdere locaties op luchtfoto's kraters zijn waargenomen, zowel solitair als bij elkaar gelegen kraters. Deze kraters vormen aanleiding voor het afbakenen van NGE-Risicogebieden. In onderstaand figuur zijn de Risicogebieden naar aanleiding van de waargenomen kraters weergegeven.

Figuur 184: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van op luchtfoto's waargenomen kraters (Bron ondergrond: ESRI)

21 MILITAIRE INFRASTRUCTUUR

Gedurende de meidagen van 1940 werden door Nederlandse troepen haastig stellingen en geschutopstellingen aangelegd aan de Zuid-Willemsvaart. Gedurende de oorlog legde de Duitse bezetter verdedigingswerken aan en werd geschut geplaatst. Na de bevrijding hebben de geallieerden in delen van de gemeente Asten geschut opgesteld en deze intensief gebruikt om de Duitse tegenaanval van oktober-november 1944 af te slaan.

Volgens het WSCS-OCE wordt militaire infrastructuur bij voorkeur vastgesteld op basis van luchtfotoanalyse. Hiervoor is gebruik gemaakt van verschillende luchtfoto's van de gemeenten Asten en Someren gedurende de oorlog. In dit hoofdstuk zijn de verschillende soorten militaire infrastructuur beoordeeld en geanalyseerd om vast te stellen of mogelijk NGE zijn achtergebleven. De volgende paragraaf geeft een overzicht van de militaire infrastructuur in de gemeenten Asten en Someren en of er al dan niet NGE worden verwacht naar aanleiding van de militaire infrastructuur. De NGE-Risicogebieden naar aanleiding van militaire infrastructuur worden als digitaal bestand meegeleverd bij het definitieve rapport.

21.1 LOOPGRAVEN

In de gemeente Asten hebben op diverse plekken loopgraven gelegen. In deze loopgraven konden militairen dekking zoeken tegen mortier- en artillerievuur. Ook konden zij van hieruit de vijand onder vuur nemen. De loopgraven lopen vaak in zigzag- of zaagtandpatronen en niet in lange rechte lijnen. Het doel hiervan is dat een granaat die in een loopgraaf valt slechts schade kan aanrichten tot hooguit de volgende knik in het gangenstelsel. Ook voorkomt het dat er door de hele loopgraaf gevuurd kan worden.

De contouren van de loopgraven zoals zichtbaar op de luchtfoto's worden conform de richtlijnen van het WSCS-OCE als verdacht gebied afgebakend. Hierbij dient nog rekening te worden gehouden met de cartografische onnauwkeurigheid. Binnen deze risicogebieden kunnen mogelijk NGE zijn achtergebleven van KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers.

Figuur 185: Loopgraven (rood omkaderd) nabij de Dennendijkse bossen in de gemeente Asten op een luchtfoto d.d. 6 oktober 1944 (Bron luchtfoto: NCAP).

Conclusie
Naar aanleiding van de aanwezigheid van loopgraven is ter plaatse van de loopgraaf een NGE-Risicogebied geprojecteerd met een straal gelijk aan de onnauwkeurigheid van de ligging van de luchtfoto waarop deze is waargenomen. Binnen het NGE-Risicogebied naar aanleiding van een loopgraaf kunnen mogelijk NGE zijn achtergebleven van KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers.

21.2 WAPENOPSTELLINGEN

Volgens het WSCS-OCE is een wapenopstelling een opstelling van handvuurwapens, machinegeweer of andere (semi)automatische wapens, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk. De locatie van de wapenopstelling is verdacht op mogelijk achtergebleven NGE van KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers. Hierbij dient nog rekening te worden gehouden met de cartografische onnauwkeurigheid. Vanwege het ontbreken van kwalitatief goede luchtfoto's van tijdens of kort na de oorlogshandelingen in 1944 kunnen geen wapenopstellingen worden waargenomen.

Conclusie
Naar aanleiding van de aanwezigheid van wapenopstelling binnen het werkgebied zijn ter plaatse van de wapenopstellingen NGE-Risicogebieden geprojecteerd met een straal gelijk aan de onnauwkeurigheid van de ligging van de luchtfoto. Binnen deze NGE-Risicogebieden kunnen mogelijk NGE zijn achtergebleven van KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers.

21.3 GESCHUTOPSTELLINGEN

Geschutopstellingen zijn posities voor het opstellen van grotere wapens, zoals mortieren, stukken artillerie of luchtafweergeschut. Conform het WSCS-OCE wordt een geschutopstelling afgebakend als NGE-Risicogebied, waarbij de opstelling met een straal van 25 meter wordt afgebakend. Hierbij dient nog rekening te worden gehouden met een cartografische onnauwkeurigheid van 20 meter. De geschutopstellingen zijn verdacht op mogelijk achtergebleven NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie. Per stelling wordt zo mogelijk aangegeven om welke mogelijk achtergebleven kalibers geschutmunitie het gaat.

Zoals in hoofdstuk 14 en 15 staat beschreven, speelde het Duitse geschut een belangrijke rol in de verdediging van Asten gedurende september 1944. Door het geschut zeer mobiel in te zetten trachtten de Duitse troepen voor verwarring over de exacte locatie van het hun geschut te zorgen, hetgeen als resultaat had dat de numeriek veel minder beschikbare stukken Duits geschut niet vernield konden worden door de Britten. Omdat het Duitse geschut steeds op andere locaties stond, wordt niet verwacht dat er grote voorraden munitie opgeslagen lagen nabij de posities vanuit waar gevuurd werd, de munitie diende ook voortdurend meegevoerd te worden. Omdat zeer weinig foto's beschikbaar zijn van Asten gedurende of kort na de bevrijding, kunnen Duitse stukken geschut niet aan de hand van luchtfoto's geanalyseerd worden.

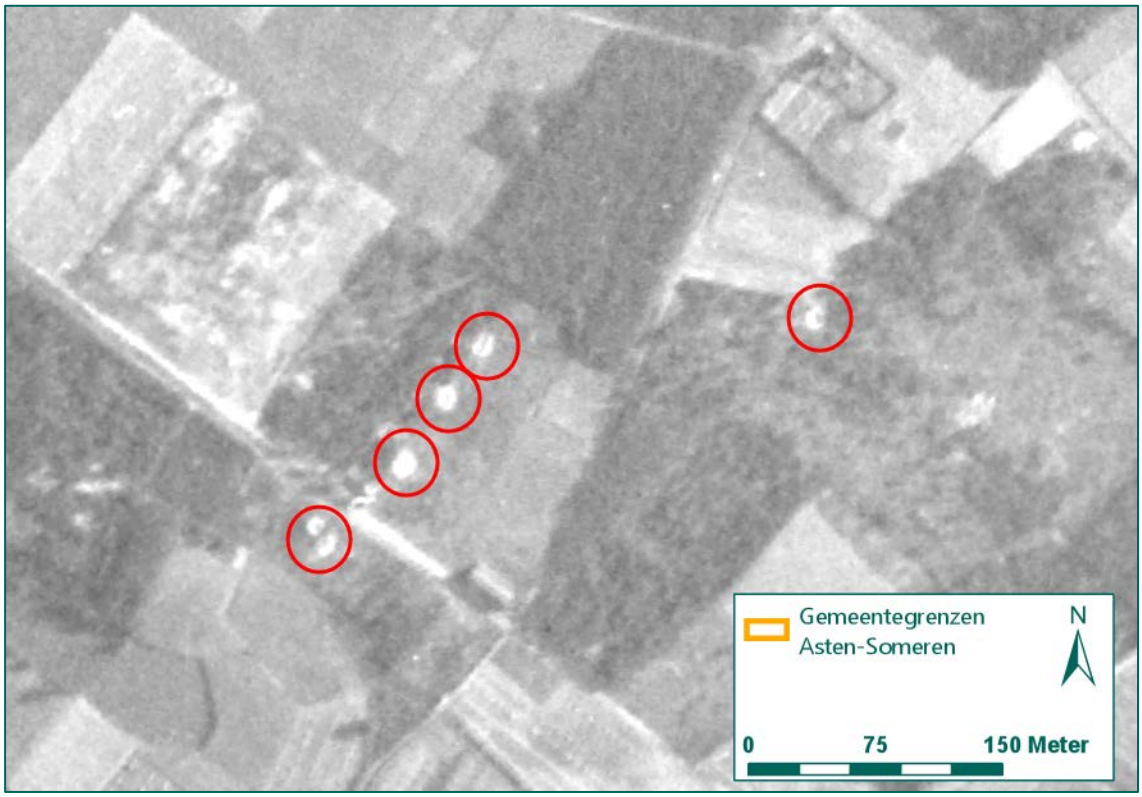
In hoofdstuk 16 staat beschreven hoe cruciaal de rol was van Amerikaans en later ook het Schots geschut in de verdediging tegen de Duitse troepen in oktober en november 1944. In de literatuur en de gemeentearchieven zijn meerdere meldingen aangetroffen waarin wordt gesteld dat grote hoeveelheden Amerikaans en Schots geschut stonden opgesteld door Asten heen.

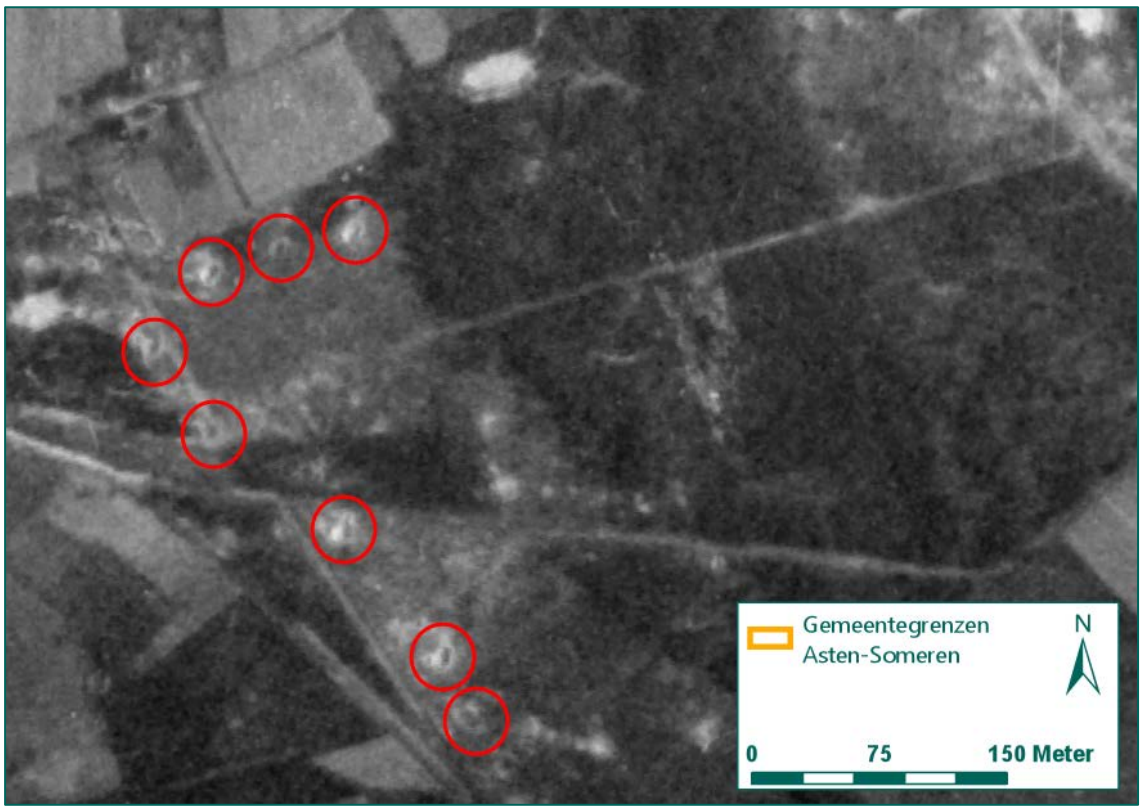
Figuur 186: Een foto van een deel van de 74 5.5 inch houwitsers die stonden opgesteld te gemeente Asten om de Duitse tegenaanval tot een halt te brengen (Bron literatuur: TIM 78).

21.3.1 Afbakening naar aanleiding van luchtfotoanalyse

Op luchtfoto's van na de oorlog zijn enkele voormalige geschutopstellingen nog zichtbaar. Echter betreft het hier een luchtfoto van juli 1945, ruime tijd na de bevrijding. Verwacht wordt dat niet alle geschutopstellingen als zodanig meer herkenbaar zijn. In de onderstaande figuren zijn geschutopstellingen aangegeven op een luchtfoto d.d. 17 juli 1945.

Figuur 187: Geschutopstellingen (rood omkaderd) ten zuidwesten van Ommel op een luchtfoto d.d. 17 juli 1945 (Bron: Luftbilddatenbank).

Figuur 188: Geschutopstellingen (rood omkaderd) ten zuidwesten van Asten op een luchtfoto d.d. 17 juli 1945 (Bron: Luftbilddatenbank).

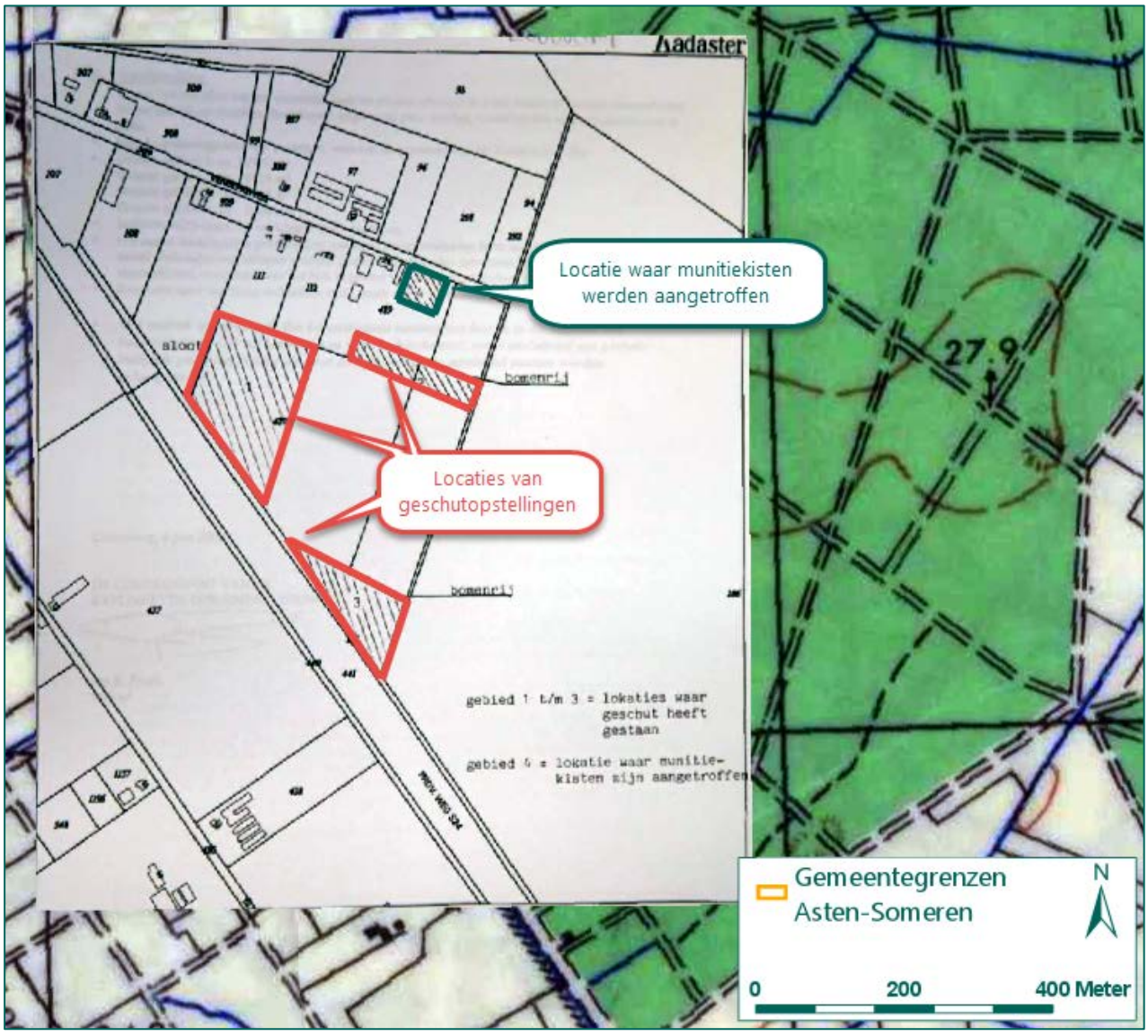
Figuur 189: Geschutopstellingen (rood omkaderd) tegen de bosrand van de Staatsbossen op een luchtfoto d.d. 17 juli 1945 (Bron: Luftbilddatenbank).

Conclusie

Op basis van luchtfotoanalyse zijn enkele NGE-Risicogebieden afgebakend als geschutopstelling waarbinnen NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie (6 pr t/m 5.5 inch) kunnen worden aangetroffen.

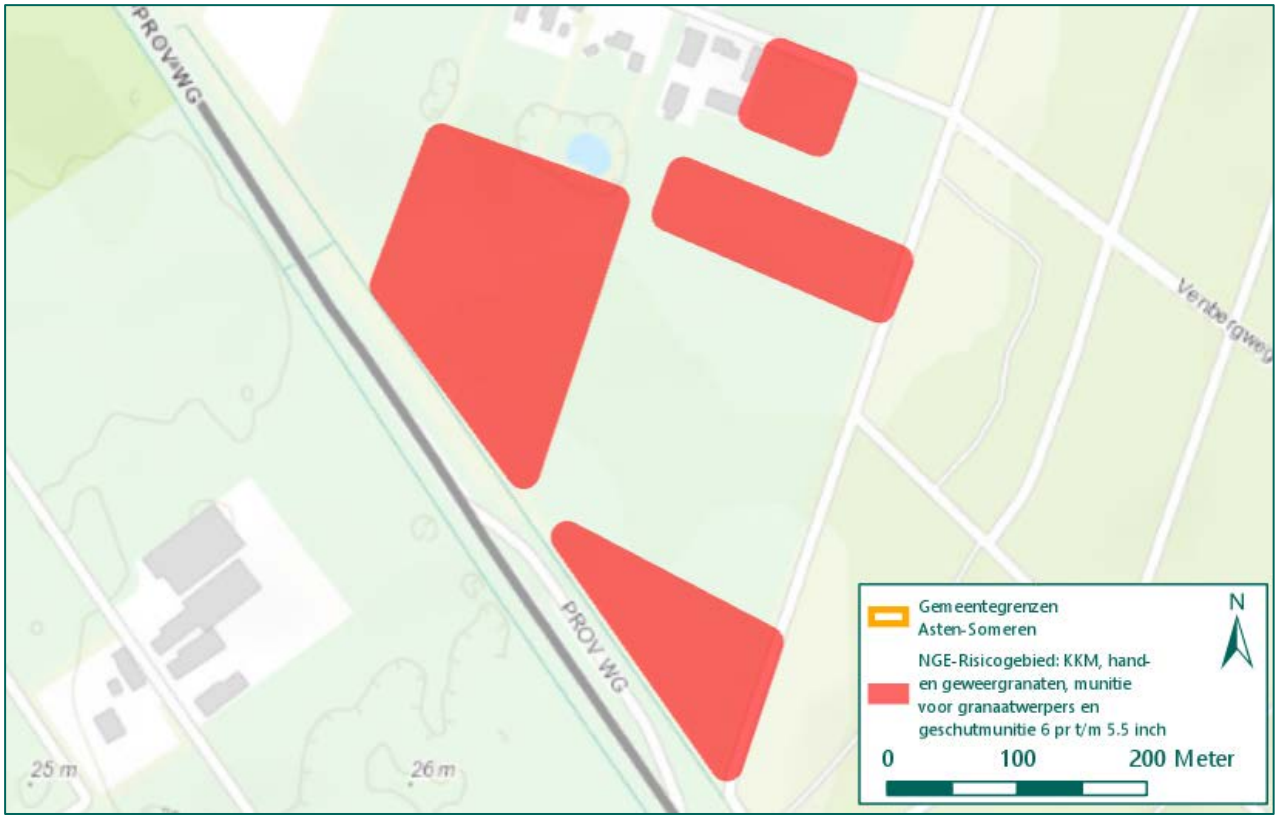
21.3.2 Afbakening naar aanleiding van archiefbronnen

Van grote delen van de gemeente zijn geen kwalitatief goede luchtfoto's beschikbaar van kort na de oorlog. Echter wordt uit verscheidene geraadpleegde bronnen duidelijk dat er op meer plaatsen stukken geschut hebben gestaan. Zo wordt MORA 20000814 melding gemaakt van de locaties van enkele stukken geschut. MORA 20000814 betreft een verkennende zoekactie (VZA) van de EOD naar een perceel bouwland aan de Venbergweg in Asten. Daar werd eerder Duitse en Britse munitie aangetroffen, welke reeds geruimd was. Volgens enkele buurtbewoners kunnen er nog meer NGE zijn achtergebleven, omdat tijdens de Tweede Wereldoorlog in deze omgeving hard is gevochten. De buurtbewoners wisten zich drie locaties van meerdere stukken geallieerd geschut te herinneren, in één der percelen waren reeds 2 granaten geruimd. Daarnaast werden op een vierde locatie door de buurtbewoners kisten met munitie aangetroffen, deze zijn door hen niet uitgegraven. De buurtbewoners raadden aan deze gebieden te laten doorzoeken op nog achtergebleven NGE.

Figuur 190: Uitsnede van kadastrale kaart met daarop aangegeven gebieden waar vermoedelijk NGE is achtergebleven (Bron: MORA 20000814).

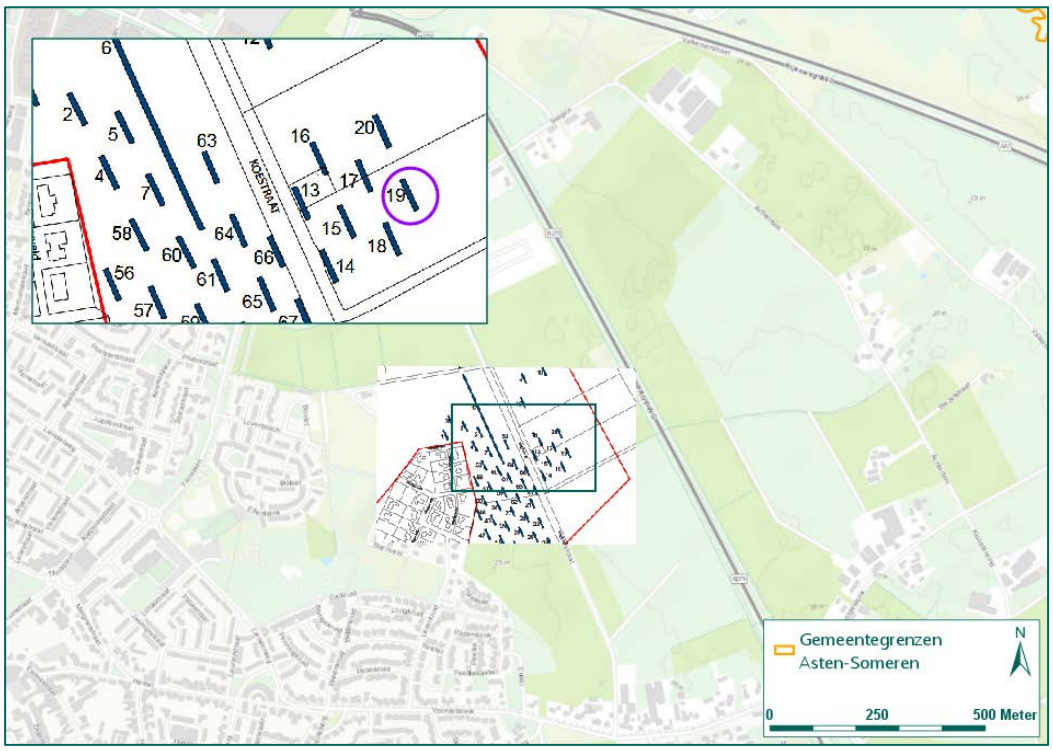
Omdat tot op heden nog geen meldingen zijn aangetroffen van de detectie van deze gebieden (nummer 1, 2 en 3) of de ruiming van de kist munitie die onder nummer vier zou moeten liggen, wordt binnen de contouren van deze gebieden een NGE-Risicogebied afgebakend. Hierbij is rekening gehouden met een cartografische onnauwkeurigheid van 10 meter. De NGE-Risicogebieden worden behandeld als geschutopstellingen waarbinnen NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie kan zijn achtergebleven.

Figuur 191: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van geschutopstellingen ingetekend in MORA 20000814, gemeld door de lokale bevolking (Bron ondergrond: ESRI).

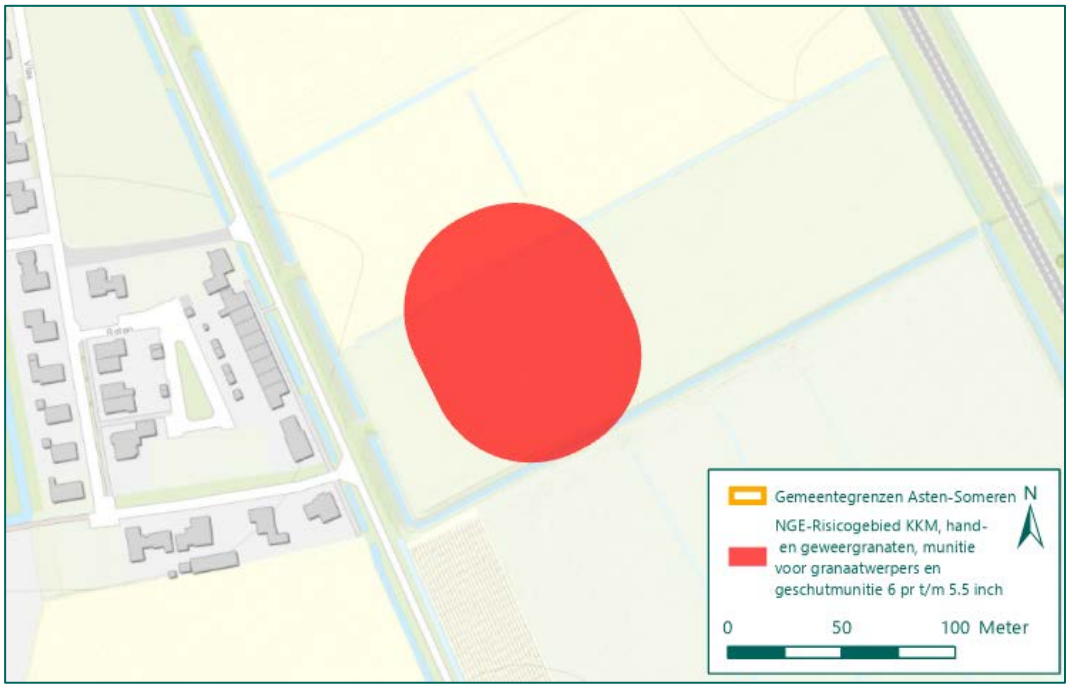
Daarnaast zijn nog enkele aanwijzingen aangetroffen die duiden op de locaties van geschutopstellingen. Zo werd in een onderzoek van een het bureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en Cultuurhistorie (BAAC bv) melding gemaakt van het aantreffen van NGE en munitieartikelen bij het graven van een proefsleuf. In een van de sleuven (sleuf 19) werden enkele zakken kruit aangetroffen die dienden als voortstuwende lading in een stuk 5.5 inch geschut. Verder werden zakjes met ontstekingsladingen en enkele buisgatschroeven[52] aangetroffen. Deze vondst doet vermoeden dat er nabij of op de locatie van deze sleuf een stuk geschut heeft gestaan. Hoewel de exacte locatie van het stuk geschut niet achterhaald kan worden, is bekend dat het geschut nabij sleuf 19 heeft gestaan. Deze sleuf wordt daarom beschouwd als geschutopstelling.

52 Een buisgatschroef diende ter bescherming van de schroefdraad in een granaat en werd van de granaat verwijderd om een ontsteker in de plaats van de buisgatschroef te plaatsen.

Figuur 192: Door BAAC gegraven sleuven, in sleuf 19 (paars omcirkeld) werd een voorraad munitie aangetroffen (Bron ondergrond: ESRI).

Conform de richtlijnen van het WSCS-OCE met betrekking tot een geschutopstelling worden een NGE-Risicogebied afgebakend in een straal van 25 meter rondom de gleuf. Hierbij wordt 20 meter opgesteld ter ondervanging van de cartografische onnauwkeurigheid aangehouden. Binnen dit NGE-Risicogebied kan NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie worden aangetroffen.

Figuur 193: NGE-Risicogebieden naar aanleiding van een geschutopstelling, bekend uit een rapport van BAAC (Bron ondergrond: ESRI).

Ook de EOD heeft op meerdere locaties in de gemeente Asten munitieruimingen uitgevoerd die doen vermoeden dat geschutopstellen nabij hebben gelegen. Zo werd op meerdere plekken geallieerde geschutmunitie aangetroffen in niet verschoten toestand. Nog opvallender is de grote hoeveelheid ontstekers die door de EOD werd geruimd binnen de gemeente Asten. De EOD reisde ruim 70 keer af richting Asten voor het ruimen van één of meerdere ontstekers. De aanwezigheid van ontstekers doet sterk vermoeden dat er geschutopstellingen nabijgelegen waren. Op basis van indicatieve locatieaanduidingen in de munitieruimingen van ontstekers, is het niet mogelijk om de precieze locaties van geschutopstellingen te achterhalen. Derhalve kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend naar aanleiding van aan geschutopstelling gerelateerde munitieruimingen van de EOD.

Conclusie
Op basis van een melding van de EOD (MORA 20000814) en een archeologische ontgraving van BAAC worden enkele NGE-Risicogebieden afgebakend als geschutopstelling waarbinnen NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers en geschutmunitie (6 pr t/m 5.5 inch) kunnen worden aangetroffen.
Overige munitievondsten duiden aan dat er nog meer geschutopstellingen binnen de gemeente Asten waren ingericht, maar omdat de exacte locatie van deze opstellingen niet achterhaald kan worden, is het niet mogelijk om naar aanleiding hiervan een NGE-Risicogebied af te bakenen.

21.4 VERDEDIGINGSWERKEN

Volgens het WSCS-OCE is een verdedigingswerk een groepering van wapenopstellingen en/of geschutsopstellingen, rondom afgezet met een versperring. Het WSCS-OCE stelt dat een NGE-Risipocgebied afgebakend dient te worden ter plaatse van verdedigingswerken. Binnen de gemeenten Asten en Someren zijn geen verdedigingswerken waargenomen op luchtfoto's.

Wel heeft binnen de gemeentegrens van Someren een bunker gestaan aan de N266. Afgaande op de foto wordt verwacht dat het een bunker betreft die was gemaakt om een stuk geschut in op te stellen. Het WSCS-OCE biedt geen richtlijnen voor het afbakenen van een Risicogebied naar aanleiding van de aanwezigheid van een bunker. Vanwege het vermoedde doeleinde waarvoor de bunker diende wordt deze behandeld als een geschutopstelling. In paragraaf 21.3 is reeds beschreven dat ter plaatse van een geschutopstelling conform het WSCS-OCE een NGE-Risicogebied wordt afgebakend. Op hedendaagse satellietbeelden is zichtbaar dat de bunker inmiddels is afgebroken. Vermoed wordt dat mogelijk aanwezige NGE aldaar tevens geruimd is. Om deze reden wordt er geen NGE-Risicogebied afgebakend ter plaatse van de bunker aan de N266.

Figuur 194: Een bunker aan de N266 te Someren op een foto gemaakt op juli 1981. De bunker is inmiddels afgebroken (Bron: RHCE: Toegang 13225, Inv 24).

Conclusie
Binnen de gemeentegrenzen van Asten en Someren zijn op luchtfoto's geen bunkers waargenomen. de enige bunker waar melding van aangetroffen is, is reeds afgebroken. Er wordt daarom naar aanleiding van de aanwezigheid van bunkers geen NGE-Risicogebied afgebakend ter plaatse van de gemeenten asten en Someren.

21.5 ZOEKLICHTSTELLING

Binnen de gemeente Asten en Someren hebben meerdere zoeklichtstellingen gestaan gedurende de oorlog. De zoeklichten werden gebruikt om een lichtbundel op vijandelijke vliegtuigen te schijnen. Wanneer de vijandelijke toestellen verlicht waren, waren ze gemakkelijker te treffen met luchtdoelgeschut. Zoeklichten werden door twee of drie man bediend. De zoeklichtstellingen waren veelal niet in de directe omgeving van luchtdoelgeschut opgesteld, dit om te voorkomen dat de positie van het geschut werd weggeven. Volgens het WSCS-OC dient geen NGE-Risicogebied te worden afgebakend naar aanleiding van de aanwezigheid van een zoeklichtstelling.

Conclusie
Naar aanleiding van aanwezigheid van zoeklichten wordt geen NGE-Risicogebied afgebakend.

22 LEEMTEN IN KENNIS

Dit HVO-NGE is uitgevoerd conform de richtlijnen van het WSCS-OCE. Er zijn meer bronnen geraadpleegd dan vereist volgens het certificatieschema. Desalniettemin zijn verschillende leemten in kennis aan het licht gekomen. In dit hoofdstuk worden deze leemten in kennis beschreven. Daarnaast worden de specificaties van de verdachte gebieden nader toegelicht.

22.1 LEEMTEN IN KENNIS

In onderstaande paragrafen worden per paragraaf en per hoofdstuk de verschillende leemten in kennis opgesomd.

22.1.1 Leemten in kennis algemeen

- Omdat de Duitse archieven grotendeels zijn vernietigd, zijn slechts weinig primaire gegevens beschikbaar over de Duitse zijde van de Tweede Wereldoorlog.
- In de gemeentearchieven zijn meerdere meldingen aangetroffen met betrekking op het aantreffen van munitie en aanvraag tot ruiming van munitie in het onderzoeksgebied. Het type, de hoeveelheid en de toestand van de munitie is echter onbekend. Het is tevens onbekend of de munitie na melding ook daadwerkelijk geruimd is. Het is dus onvoldoende bekend of er gedurende de periode mei 1945 tot en met 1970 NGE zijn aangetroffen, dan wel verwijderd binnen de gemeenten Asten en Someren.
- Bij de munitieruimrapporten van de EOD is de locatie van de vindplaats vaak niet nauwkeurig weergegeven. Daarnaast is gebleken dat de kalibers niet altijd correct zijn aangegeven en de toestand van de munitie vaak niet vermeld is.
- Er zijn enkele meldingen van het aantreffen en/of ruimen van munitie aangetroffen in de archieven van de EOD, MMOD en in verschillende gemeentearchieven binnen de gemeenten Asten en Someren die niet gekoppeld kunnen worden aan oorlogshandelingen. Deze meldingen zijn zonder bevestigende secundaire bron te summier voor analyse.

22.1.2 Leemten in kennis schietoefeningen Lieropse en Strabrechtse Heide

- Het is onbekend met, hoe vaak en met welke kalibers er door de Duitse bezetter is geoefend met geschut op de Lieropse en Strabrechtse Heide gedurende de bezetting.
- Van de Lieropse en Strabrechtse Heide zijn betrekkelijk weinig luchtfoto's genomen gedurende de Tweede Wereldoorlog. Er zijn geen foto's aangetroffen van kort na de schietoefeningen.

22.1.3 Leemten in kennis oorlogshandelingen mei 1940

- Er zijn geen luchtfoto's beschikbaar gebleken van kort na de oorlogshandelingen in mei 1940.
- Uit het archiefmateriaal is gebleken dat in de gemeenten Asten en Someren vele granaten zijn gevonden na de oorlog. Er wordt echter niet beschreven welk type en kaliber granaten zijn aangetroffen.
- In de oorlogsverslagen uit het NIMH (Collectie 409) is niet altijd duidelijk genoteerd waar confrontaties tussen Duitse en Nederlandse troepen plaatsvonden. Er kan daarom niet altijd vastgesteld worden waar gevechten hebben plaatsgevonden

22.1.4 Leemten in kennis bombardementen en luchtaanvallen

- Van verschillende bombardementen zijn geen luchtfoto's beschikbaar die kort na het bombardement zijn genomen. Derhalve kan de precieze locatie niet worden achterhaald.
- Van verschillende bombardementen is slechts een indicatieve locatie bekend waar de bommen zijn neergekomen. Dit in combinatie met het ontbreken van luchtfoto's leidt ertoe dat de precieze locaties van de bominslagen vaak niet kunnen worden achterhaald.
- Voor een aantal geallieerde bombardementen is niet bekend door welk vliegtuig het bombardement werd uitgevoerd. Het is daarom niet altijd bekend wat de bommenlast was van het toestel dat een bombardement uitvoerde.

- Van de Duitse bombardementen kon tijdens dit onderzoek niet precies worden achterhaald door welk vliegtuig het is uitgevoerd. Om die reden is niet bekend hoeveel bommen zijn afgeworpen, wat de kalibers waren en van welke hoogte de bommen zijn afgeworpen.
- Er zijn op basis van luchtfoto's enkele kraters waargenomen die niet gekoppeld kunnen worden aan geregistreerde bombardementen binnen de gemeenten Asten en Someren. Het is daarom niet bekend hoeveel, en welk type bommen er werden afgegooid bij het bombardement dat de kraters veroorzaakte.

22.1.5 Leemten in kennis neergestorte vliegtuigen

- De exacte crashlocatie kon voor de meeste vliegtuigcrashes niet worden vastgesteld.
- Veelal zijn geen luchtfoto's beschikbaar van kort na de crash.
- Het is vaak niet bekend of het neergestorte toestel een noodlanding maakte, of crashte. Om deze reden is het niet bekend of het toestel zichzelf in de grond boorde, of op het maaiveld terecht kwam.
- Het is vaak niet bekend of Duitse autoriteiten het toestel geruimd hebben.

22.1.6 Leemten in kennis oorlogshandelingen bevrijding en tegenaanval 1944

- Van een deel van Asten en Someren zijn geen luchtfoto's beschikbaar die na de oorlogshandelingen zijn genomen. Veel van de beschikbare luchtfoto's zijn betrekkelijk lang na de bevrijding en de tegenaanval genomen.
- Uit het archiefmateriaal is gebleken dat in de gemeenten Asten en Someren vele granaten zijn gevonden na de oorlog. Er wordt echter niet beschreven welk type en kaliber granaten zijn aangetroffen.

22.1.7 Leemten in kennis mijnenvelden

- Een groot deel van de mijnenverdachte gebieden was bij de ruimploegen bekend vanwege een '*unknown mine map*' (zie 17.1.1). Deze kaart is echter niet bekend bij REASeuro en is vermoedelijk niet bewaard gebleven.
- Er zijn gedurende de bevrijding en de tegenaanval in 1944 door Duitse infiltranten grote hoeveelheden mijnen gelegd aan de Meijelscheweg waarvan geen registratie is gemaakt. Verder werden er tijdens de strijd door geallieerde troepen al mijnen gelegd en geruimd. Ook hier is vaak geen melding van aangetroffen. Het is daarom niet bekend of alle mijnen aan de Meijelscheweg naoorlogs geruimd zijn.

22.1.8 Leemten in kennis munitiedump

- Enkele grote hoeveelheden munitie werden aangetroffen zonder aanwijzingen van munitiedump op deze locaties. Vermoedelijk hebben nog enkele munitiedumpingen plaatsgevonden binnen de gemeente Asten, maar deze zijn niet gedocumenteerd.
- Het is niet bekend waar Van den Heuvel, op wiens terrein in mei 1940 munitie was gedumpt, woonde (zie paragraaf 18.1).
- Het is niet bekend op welke exacte locaties munitie is gedumpt in de Zuid- Willemsvaart (zie paragraaf 18.2).
- Aan verschillende locaties te Peel werden grote hoeveelheden munitie geruimd, omdat omnummeringslijsten ontbreken, kunnen de adressen waar de munitie werd aangetroffen niet getraceerd worden (zie paragraaf 18.4)
- In enkele munitieruimrapporten van de EOD wordt melding gemaakt van grote hoeveelheden aangetroffen munitie op verschillende locaties in Asten. Het is onduidelijk of het hier munitiedump ten tijde van de Tweede Wereldoorlog betreft, of dat de munitie hier naoorlogs verzameld is.

22.1.9 Leemten in kennis vernietigingen

- Er zijn enkele meldingen aangetroffen die wijzen op springlocaties in Asten en Someren. Veelal is er echter maar één bron aangetroffen waarin de springlocatie gemeld wordt, en kan er op basis van de summiere informatie niet vastgesteld worden waar de springlocaties precies gelegen waren (zie hoofdstuk 19).

22.1.10 Leemten in kennis overige oorlogshandelingen

- Bekend is dat grote hoeveelheden geschut opgesteld hebben gestaan in Asten en Someren gedurende de bevrijding en de tegenaanval in 1944. Vanwege het ontbreken van luchtfoto's kunnen de exacte locaties niet vastgesteld worden.
- Er zijn door de EOD in de naoorlogse periode grote hoeveelheden ontstekers van geschutmunitie aangetroffen in de gemeente Asten. Deze vondsten bevestigen de aanwezigheid van geschut in de gemeente Asten, maar vormen op zichzelf geen bevestiging van de exacte locatie van het geschut. Dit omdat de locatie van de vindplaats van de aangetroffen ontstekers vaak niet nauwkeurig is weergegeven.

23 AFBAKENING NGE-RISICOGEBIEDEN

Op basis van de beoordeling en analyse van het bronnenmateriaal zijn afzonderlijke NGE-Risicogebieden afgebakend. Per NGE-Risicogebied kunnen de aan te treffen hoofdsoorten NGE verschillen. In onderstaande tabel zijn verschillende NGE-Risicogebieden in tabelvorm uitgewerkt, waarbij de hoofdsoort, kaliber/type[53], oorlogshandeling, verwachte aantal aan te treffen NGE, verschijningsvorm en een indicatie van de maximale penetratiediepte zijn weergegeven.

Nr.	§	Hoofdsoort	Kaliber/type	Oorlogs-handeling	Aantal	Verschijnings-vorm	Max. penetratie diepte
1	5.1	Geschutmunitie	6-Veld (OH), 7-Veld (OH), 8-Staal (OH) en 7,5 cm (DU)	Schietoefeningen op de Lieropse en Strabrechtse Heide, gemeente Someren, 1936-1941	Enkelen	Verschoten	1,5 m-mv
2	6.2.1	KKM	Diverse (OH)	Nederlandse stelling te Sluis X, mei 1940	Enkelen	Verschoten of gedumpt/ achtergelaten	1,5 m-mv of op waterbodem
		Handgranaten	Diverse (OH)			Geworpen of gedumpt/ achtergelaten	
		Geschutmunitie	4,7 cm (OH), 6-Veld en 8 cm (OH)			Gedumpt/ achtergelaten	1,5 m-mv of op waterbodem
3	6.2.1	Geschutmunitie	5 cm (DU) en 8 cm (DU)	Duitse beschieting van Nederlandse stelling te Sluis X, mei 1940	Enkelen	Verschoten	1,5 m-mv
4	6.2.1	Geschutmunitie	4,7 cm (OH), 6-Veld en 8 cm (OH)	Beschietingen van Buurtschap Dijk, mei 1940	Enkelen	Verschoten	1,5 m-mv
5	6.2.2	KKM	Diverse	Grondgevecht om Nederlandse stelling te Sluis XI, mei 1940	Enkelen	Verschoten of gedumpt/ achtergelaten	1,5 m-mv
		Handgranaten	Diverse			Geworpen of gedumpt/ achtergelaten	
		Geschutmunitie	4,7 cm (OH), 6-Veld en 8 cm (OH)			Gedumpt/ achtergelaten	1,5 m-mv of op waterbodem
6	6.2.2	Geschutmunitie	5 cm (DU) en 8 cm (DU)	Duitse beschieting van Nederlandse stelling te Sluis XI, mei 1940	Enkelen	Verschoten	1,5 m-mv of op waterbodem
7	6.2.2	KKM	Diverse (DU)	Duitse stelling te Sluis XI, mei 1940	Enkelen	Verschoten of gedumpt/ achtergelaten	1,5 m-mv of op waterbodem
		Handgranaten	Diverse (DU)			Geworpen of gedumpt/ achtergelaten	

53 Hierbij wordt tevens de nationaliteit van de munitie met een afkorting aangegeven. Het betreft Oudhollands (OH), Duits (Du), Brits (UK) en Amerikaans (US).

Nr.	§	Hoofdsoort	Kaliber/type	Oorlogs-handeling	Aantal	Verschijnings-vorm	Max. penetratie diepte
		Geschutmunitie	4,7 cm (OH), 6-Veld en 8 cm (OH)			Verschoten	1,5 m-mv of op waterbodem
8	6.2.4	KKM	Diverse (OH en DU)	Grondgevecht om Nederlandse stelling te Sluis XII en Someren-Eind, mei 1940	Enkelen	Verschoten of gedumpt/ achtergelaten	1,5 m-mv of op waterbodem
		Handgranaten	Diverse (OH en DU)			Geworpen of gedumpt/ achtergelaten	
		Geschutmunitie	2 cm t.m 8 cm (OH en DU)			Verschoten of gedumpt/ achtergelaten	1,5 m-mv of op waterbodem
9	8.6	Afwerpmunitie	250 lbs, 500 lbs, 1.000 lbs (allen UK)	Bombardement Rinkveld, gemeente Asten, 16/17 augustus 1941	Eén	Afgeworpen	6,0 m-mv
10	9.2	Afwerpmunitie	250 lbs, 500 lbs, 1.000 lbs, 1.900 lbs en 4.000 lbs (allen UK)	Bominslag Kerkstraat, gemeente Asten, 6 op 7 augustus 1942	Eén tot enkelen	Afgeworpen	6,0 m-mv
11	10.5	Afwerpmunitie	30 lbs brandbom (UK)	Brandbommen te Diesdonk, Asten, 28/29 juni 1943	Eén tot enkelen	Afgeworpen	1,5 m-mv
12	11.5	Raketten	60 lbs Gevechtskop (SAP) (UK)	Luchtaanvallen te Kleine Heitrak en Meijelscheweg, gemeente Asten, 28-29 oktober 1944	Eén tot enkelen	Verschoten	2,0 m-mv
		Geschutmunitie	20 mm (UK)		Enkelen		0,5 m-mv
13	13.14	Afwerpmunitie	250 lbs G.P., 500 lbs G.P., M.C. en/of USA. (US)	Crash van Handley Page Halifax NA197 aan de Kokmeeuwse-weg, gemeente Asten, 7/8 februari 1945	Een tot enkelen	Onderdeel van wrak	Ca. 1,5 m-mv
		KKM	.303 inch (US)		Enkelen		
14	14.2.4	Geschutmunitie	7,5 cm / 75 mm t/m 15 cm (UK/US en DU)	Geallieerde en Duitse beschietingen van Sluis XI, September 1944	Enkelen	Verschoten	2,0 m-mv
15	14.2.4	Geschutmunitie	7,5 cm t/m 15 cm (DU)	Duitse beschietingen Someren-Eind en Sluis XIII, September 1944	Enkelen	Verschoten	2,0 m-mv
16				Duitse beschietingen Someren-Dorp, September 1944			2,0 m-mv

Nr.	§	Hoofdsoort	Kaliber/type	Oorlogs-handeling	Aantal	Verschijnings-vorm	Max. penetratie diepte
17	14.2.4	KKM	Diverse (UK en DU)	Grondgevecht om Sluis XI, gemeente Someren, September 1944.	Enkelen	(niet) verschoten	0,5 m-mv of op waterbodem
		Hand- en geweergranaten			Enkelen	(niet) geworpen, verschoten	
		Munitie voor granaatwerpers			Enkelen	(niet) verschoten	
		Raketten	8,8 cm (DU)		Enkelen	(niet) verschoten	
		Geschutmunitie	5 cm t/m 8 cm (UK en DU)		Enkelen	(niet) verschoten	1,5 m-mv of op waterbodem
18	15.6.1 en 16.7.1	Geschutmunitie	7,5 cm / 75 mm t/m 15 cm (UK/US en DU)	Geallieerde en Duitse beschietingen van gemeente Asten, september-november 1944.	Enkelen	(niet) verschoten	1,5 m-mv of op waterbodem
		Raketten	15 cm (DU)			(niet) verschoten	1,5 m-mv of op waterbodem
19	15.6.2	KKM	Diverse (UK en DU)	Grondgevechten langs opmarsroutes en bevrijdde dorpen, gemeente Asten, september 1944.	Enkelen	(niet) verschoten	0,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten			Enkelen	(niet) geworpen, verschoten	
		Munitie voor granaatwerpers			Enkelen	(niet) verschoten	
		Raketten	8,8 cm (DU)		Enkelen	(niet) verschoten	
		Geschutmunitie	5 cm t/m 8 cm (UK en DU)		Enkelen	(niet) verschoten	1,5 m-mv
20	16.7.2	KKM	Diverse (US en DU)	Grondgevechten naar aanleiding van Duitse tegenaanval oktober – november 1944.	Enkelen	(niet) verschoten	0,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten			Enkelen	(niet) geworpen, verschoten	
		Munitie voor granaatwerpers			Enkelen	(niet) verschoten	
		Raketten	8,8 cm (DU)		Enkelen	(niet) verschoten	
		Geschutmunitie	5 cm t/m 81 mm (US en DU)		Enkelen	(niet) verschoten	1,5 m-mv
21	17.1.1	Mijnen	T-mijnen (ongespecificeerd), R-mijnen '43 (DU)	Mijnenverdachte gebied 11, mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten	Enkelen[54]	Gelegd	0,5 m-mv
22			T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 17, mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten	Onbekend	Gelegd	

54 10 T-mijnen, 4 R-mijnen '43

Nr.	§	Hoofdsoort	Kaliber/type	Oorlogs-handeling	Aantal	Verschijnings-vorm	Max. penetratie diepte
23			Antitankmijnen (ongespecificeerd) (US)	Mijnenverdachte gebied 25, mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten	Onbekend	Achtergelaten/ gedumpt	
24	0	Mijnen	R-mijnen '43, R-mijnen (ongespecificeerd), T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 37, 27 S.W.W. Nederweert	Onbekend	Gelegd	0,5 m-mv
25			T-Mijnen '35 (DU)	Mijnenverdachte gebied 41, 27 S.W.W. Nederweert			
26			T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 42, 27 S.W.W. Nederweert			
27			T-mijnen (ongespecificeerd), S-Mijnen '43 (DU)	Mijnenverdachte gebied 67, 27 S.W.W. Nederweert			
28			R-mijnen '43, R-mijnen (ongespecificeerd), T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 69, 27 S.W.W. Nederweert			
29			Schü-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 71, 27 S.W.W. Nederweert			
30			S-mijnen '35, S-mijnen '42, S-mijnen (ongespecificeerd), T-mijnen '35, T-mijnen '42 (ontsteker: Zünder 43), T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 72, 27 S.W.W. Nederweert			
31			T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 81, 27 S.W.W. Nederweert			
32			T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Mijnenverdachte gebied 83, 27 S.W.W. Nederweert			
33			T-mijnen (ongespecificeerd), S-Mijnen '35 (DU)	Mijnenverdachte gebied 91, 27 S.W.W. Nederweert			

Nr.	§	Hoofdsoort	Kaliber/type	Oorlogs-handeling	Aantal	Verschijnings-vorm	Max. penetratie diepte
34	0	Mijnen	T-mijnen (ongespecificeerd), R-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Geregistreerd mijnenveld 16, 27 N.W.W. Asten	Onbekend	Gelegd	0,5 m-mv
35	17.2.2	Mijnen	T-mijnen '42, T-mijnen '35, Schü-mijnen '42 (DU)	Geregistreerd mijnenveld 10, 27 S.W.W. Nederweert	Enkelen[55]	Gelegd	0,5 m-mv
36			S-mijnen '35, S-mijnen '42, S-mijnen (ongespecificeerd), T-mijnen '35, T-mijnen '42 (ontsteker: Zünder 43), T-mijnen (ongespecificeerd) (DU)	Geregistreerd mijnenveld 56, 27 S.W.W. Nederweert	Veel[56]		
37			S-mijnen '35 (ontsteker: Druck) (DU)	Geregistreerd mijnenveld 62, 27 S.W.W. Nederweert	Veel[57]		
38	18.3	KKM	Diverse (UK)	Munitiedumps in de gemeente Someren	Enkelen	Achtergelaten/ gedumpt	0,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten			Enkelen		
		Munitie voor granaatwerpers			Enkelen		
		Geschutmunitie	2 inch en 75 mm (UK en US)		Enkelen		
39	18.5	Geschutmunitie	2 cm (DU)	Munitiedump in Voordeldonk	Enkelen	Achtergelaten/ gedumpt	0,5 m-mv
40	20.1	Afwerpmunitie	250 lbs, 500 lbs en 1.000 lbs (Allen UK)	Op luchtfoto's waargenomen solitaire kraters	Eén tot enkelen	Afgeworpen	Variabel
41	0	Afwerpmunitie	250 lbs, 500 lbs en 1.000 lbs (Allen UK)	Op luchtfoto's waargenomen bij elkaar gelegen kraters	Eén tot enkelen	Afgeworpen	Variabel
42	21.1	KKM	Diverse (nationaliteit onbekend)	Loopgraven	Enkelen	Achtergelaten/ gedumpt	1,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten			Enkelen		
		Munitie voor granaatwerpers			Enkelen		
43	21.3	KKM			Enkelen	Achtergelaten/	0,5 m-mv

55 20 T-mijnen '42, onbekend aantal T-mijnen '35, onbekend aantal Schü-mijnen '42

56 71 S-mijnen '35, onbekend aantal S-mijnen '42, onbekend aantal S-mijnen (ongespecificeerd), onbekend aantal T-mijnen '35, 173 T-mijnen '42 (ontsteker: Zünder 43), onbekend aantal T-mijnen (ongespecificeerd)

57 212 S-mijnen '35

Nr.	§	Hoofdsoort	Kaliber/type	Oorlogs-handeling	Aantal	Verschijnings-vorm	Max. penetratie diepte
		Hand- en geweergranaten	Diverse (nationaliteit onbekend)	Geschut-opstellingen	Enkelen	gedumpt	
		Munitie voor granaatwerpers			Enkelen		
		Geschutmunitie	Per stelling in GIS Genoteerd (verschild per stelling)		Enkelen		

Tabel 17: Overzicht NGE-Risicogebieden.

24 CONCLUSIE EN ADVIES

In dit hoofdstuk wordt de conclusie van dit HVO-NGE gegeven. De in paragraaf 1.3 gestelde onderzoeksvragen worden hierbij beantwoord. In paragraaf 24.2 is een meervoudig advies opgenomen. Hierin worden de mogelijke vervolgstappen uiteengezet, en wordt een advies met betrekking tot de actualiteit van de NGE-Risicokaart gegeven.

24.1 CONCLUSIE HVO-NGE

In dit HVO-NGE is antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Is er sprake van een NGE-Risicogebied in (gedeelten van) de gemeenten Asten en Someren naar de situatie van 1945 (het einde van de oorlog)?
  - Ja, er is sprake van diverse NGE-Risicogebieden binnen de gemeenten Asten en Someren. Deze NGE-Risicogebieden zijn afgebakend naar aanleiding van diverse oorlogshandelingen binnen de gemeenten ten tijde van de Tweede Wereldoorlog.

- Welke soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de vermoede NGE kunnen worden verwacht?
  - De soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de vermoede NGE lopen uiteen en verschillen per NGE-Risicogebied. Deze gegevens zijn opgenomen in hoofdstuk 23 en in de digitale GIS-bestanden.

- Wat is het advies met betrekking tot de omgang met de NGE-Risicogebieden in de gemeenten Asten en Someren?
  - Er zijn in grote lijnen twee mogelijkheden om veilig om te gaan met de afgebakende NGE-Risicogebieden in de gemeenten Asten en Someren.
    1. De eerste mogelijkheid is het opstellen van een beleidskaart, waarin een gemeentebreed beleid wordt gedefinieerd over de omgang met het risico op NGE.
    2. De tweede mogelijkheid is niet beleidsmatig, maar projectmatig: Het voorafgaand aan werkzaamheden opstellen van een Projectgebonden Risicoanalyse-Niet Gesprongen Explosieven (PRA-NGE). Beide mogelijkheden worden in paragraaf 24.2 toegelicht.

24.2 ADVIES

Uit dit HVO-NGE is een groot aantal NGE-Risicogebieden binnen de gemeenten Asten en Someren naar voren gekomen. Dit betekent echter niet dat alle risicogebieden op de aanwezigheid van NGE onderzocht moeten worden. Opsporing kan, indien gewenst, worden beperkt tot de locaties waar door de geplande civieltechnische werkzaamheden een verhoogd risico ontstaat voor de Arbo- en/of Openbare Veiligheid. Dit kan het geval zijn voor locaties waar grondroerende werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden, baggeren, het plaatsen van damwanden en funderingspalen, etc., gaan plaatsvinden. Daar waar het huidig grondgebruik wordt gecontinueerd, neemt het risico niet toe en is opsporing niet noodzakelijk.
Daarnaast is bekend dat op diverse plaatsen al opsporing van NGE heeft plaatsgevonden.
De informatie van deze risicokaart kan voor twee mogelijkheden als input gebruikt worden: voor een beleidsmatige aanpak (Beleidskaart), of een projectmatige aanpak (Projectgebonden-Risicoanalyse). Deze twee mogelijkheden worden in paragraaf 0 en 24.2.2 nader toegelicht.

In de gebieden die niet als NGE-Risicogebied zijn afgebakend binnen de gemeenten Asten en Someren, kon geen aantoonbaar verhoogd risico op de aanwezigheid van achtergebleven NGE worden vastgesteld. Dit houdt echter niet in dat hier geen NGE kunnen liggen. In paragraaf 24.2.3 wordt hier nader op ingegaan. Tot slot wordt in paragraaf 24.2.4 advies gegeven over het actueel houden van de NGE-Risicokaart.

24.2.1 Beleidskaart

De gemeenten Asten en Someren zijn na de oorlog veranderd en uitgebreid. Zo hebben er na de oorlog op diverse plaatsen grondroerende werkzaamheden plaatsgevonden zoals de aanleg van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen, ophogingen, afgravingen, etc. Veel van de gebieden die als verdacht zijn aangemerkt, kunnen daardoor anno 2019 niet meer verdacht zijn, of er is sprake van een verlaagd risico.

Door te inventariseren hoe diep de NGE in de bodem kunnen zijn gedrongen en waar in de periode na 1945 grondroeringen en ophogingen hebben plaatsgevonden, kunnen bodemlagen en gebieden in een risicoprofiel worden ingeschaald. Sommige gebieden zullen de status 'verdacht' blijven houden, wanneer geen of geringe naoorlogse bodemingrepen hebben plaatsgevonden. Een gevolg is dat de initiatiefnemer niet bij elke bodemingreep een explosievenonderzoek hoeft uit te laten voeren. Met het opstellen van een beleidskaart kunnen daarom tijd en kosten worden bespaard. De resultaten van een dergelijke inventarisatie kunnen worden vastgelegd op een NGE-Beleidskaart.
Op deze beleidskaart kunnen de gemeenten en desgewenst grondroerders of andere initiatiefnemers die binnen de gemeenten grondroerende werkzaamheden uitvoeren, vaststellen of en zo ja welke beheersmaatregelen getroffen moeten worden. De NGE-beleidskaart geeft een nadere invulling van de zorgplicht van de gemeenten en borgt een veilige maar vooral ook doelmatige omgang met de NGE. Op basis van een dergelijke beleidskaart kan bijvoorbeeld een beleidsnota worden opgesteld, waarin het beleidskader, de gemaakte beleidskeuzes, de uitvoeringsmaatregelen en de werkprocessen worden vastgelegd. De NGE-beleidskaart vormt hiervoor de basis. De NGE-beleidsnota geeft voor zowel de gemeente als derden een concreet handelingsperspectief voor het omgaan met NGE.

24.2.2 Projectgebonden Risicoanalyse

Opsporing van NGE kan worden beperkt tot de locaties waar door de geplande civieltechnische werkzaamheden een verhoogd risico ontstaat voor de Arbo- en/of openbare veiligheid. Om met betrekking tot de werkzaamheden te bepalen waar een verhoogd risico ontstaat, is het mogelijk een Projectgebonden Risicoanalyse-Niet Gesprongen Explosieven (PRA-NGE) te laten uitvoeren. Het uitvoeren van een PRA-NGE per project is een alternatief voor het opstellen van een beleidskaart van de volledige gemeenten Asten en Someren.

Om een PRA-NGE te kunnen uitvoeren, is een uitgewerkt (concept) ontwerp van de in het gebied geplande projecten noodzakelijk. Daarnaast is het van belang te kunnen beschikken over gegevens met betrekking tot de bodemopbouw, grondmechanische eigenschappen, grondwaterstanden, milieuhygiënische kwaliteit, etc.
De PRA-NGE heeft tot doel antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat is de horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied binnen het onderzoeksgebied?
  Het NGE-Risicogebied is in het HVO-NGE horizontaal afgebakend. Aan de hand van diverse parameters (zoals grondsoort en naoorlogse werkzaamheden) wordt het verdacht gebied horizontaal en verticaal afgebakend. Hierbij wordt ook gekeken of de cartografische onnauwkeurigheid en de horizontale verplaatsing van een NGE in de bodem aangepast dienen te worden.
- Welke werkzaamheden kunnen veilig worden uitgevoerd in verdacht gebied?
  In een PRA-NGE worden de werkzaamheden die effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige NGE geïdentificeerd op basis van de plan- en/of ontwerptekeningen. Op basis hiervan kunnen de risico's worden beschreven.

De volgende onderwerpen worden in een PRA-NGE uitgewerkt:

- De risicovolle handelingen;
- Het mogelijke effect van deze handelingen op eventueel aanwezige NGE;
- De kans op een ongewenst effect;
- De mogelijkheid tot opsporing van eventueel aanwezige NGE voor start van de reguliere werkzaamheden.

Indien van toepassing, worden in een PRA-NGE de verschillende toepasbare opsporingsmethoden beschreven. Hierbij worden de voor- en nadelen van de verschillende technieken beschreven. Op basis hiervan wordt in een PRA-NGE een advies gegeven over:

- De best toepasbare opsporingsmethode.
- Beheersmaatregelen indien opsporing vooraf niet mogelijk is (andere uitvoeringswijze, inzet aangepast materieel, afscherming omgeving, etc.).
- Wat is het benodigde budget voor het benodigde vervolgonderzoek?
- Wat is de doorlooptijd van het benodigde vervolgonderzoek?
- Wat is het OCE-kennisniveau bij de opdrachtgever en is het de opdrachtgever aan te bevelen om enkele werknemers op te leiden en zich zo optimaal voor te bereiden op haar/zijn taken bij toekomstige NGE-gerelateerde werkzaamheden?

24.2.3 Protocol spontaan aantreffen van NGE

Niet de hele gemeente Asten bevindt zich binnen NGE-Risicogebieden. Ditzelfde geldt voor de gemeente Someren. Voor delen van Asten en Someren die niet als NGE-Risicogebied zijn aangemerkt, geldt dat grondroerende werkzaamheden hier regulier doorgang kunnen vinden. Wordt tijdens werkzaamheden in niet-verdachte gebieden toch spontaan een NGE aangetroffen, dan dienen de volgende acties te worden ondernomen:

- Het werk ter plaatse van de vindplaats dient te worden stilgelegd.
- De werklocatie, in ieder geval rondom het NGE, dient te worden afgezet. Het aanwezige personeel dient op de hoogte te worden gebracht van de vondst en geïnstrueerd te worden uit de buurt te blijven.
- Er dient contact te worden opgenomen met de politie (0900-8844). De vondst dient gemeld te worden aan de politie. De politie neemt vervolgens contact op met de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD).
- Als de EOD op locatie is, wordt een afspraak gemaakt voor de ruiming. De EOD maakt deze afspraak met de gemeente, of de politie namens de gemeente.
- De EOD geeft aan de gemeente, of de politie namens de gemeente, advies over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen.
- Indien de te nemen veiligheidsmaatregelen dit toelaten, kan de gemeente aan de EOD advies vragen over de mogelijkheden tot doorwerken op de betreffende locatie, dan wel elders in de nabijheid van het werk en de daarbij in acht te nemen veiligheidsmaatregelen totdat het NGE wordt geruimd.
- Het NGE wordt geruimd.

Indien NGE worden aangetroffen buiten de afgebakende NGE-Risicogebieden, dan is dit nieuwe feitelijke informatie. Als deze situatie zich voordoet, moet in overleg met een ter zake deskundige worden vastgesteld of sprake is van een incident of dat er aanleiding is de werkwijze aan te passen. Daarnaast is het mogelijk van belang deze nieuwe informatie te verwerken in de risicokaart.

24.2.4 Actualisatie NGE-Risicokaart

De oorlogshandelingen die ten grondslag liggen aan deze NGE-Risicokaart, hebben bijna 75 jaar geleden plaatsgevonden. Desalniettemin kan de risicokaart veranderen. Dit kan het geval zijn in de volgende situaties:

1. Opsporingswerkzaamheden hebben geleid tot het vrijgeven van een gebied tot de maximale verwachte diepte.
2. Door het opstellen van een beleidskaart of een PRA-NGE is besloten een NGE-Risicogebied te laten vervallen door naoorlogse ontwikkelingen.
3. Aangetroffen NGE buiten NGE-Risicogebieden zijn aanleiding voor het afbakenen van een nieuw NGE-Risicogebied of het herzien van een bestaand risicogebied.

4. Het vrijkomen van nieuw bronnenmateriaal leidt tot nieuwe inzichten en het wijzigen van NGE-Risicogebieden.

Lid 1 en 2 zijn aanleiding voor het schrappen van (delen van) een NGE-Risicogebied op de NGE-Risicokaart. Om het vervallen van NGE-Risicogebieden te borgen, is het raadzaam deze informatie vast te leggen in een Geografisch Informatiesysteem (GIS). In het geval van een situatie als beschreven in lid 3, is het voor de gemeenten Asten en Someren raadzaam contact met ons op te nemen bij het spontaan aantreffen van NGE. Wij kunnen vervolgens in overleg met de gemeente actie ondernemen. In het geval van lid 4, waarbij nieuw bronnenmateriaal leidt tot nieuwe inzichten, zullen wij contact opnemen met de desbetreffende gemeente. In overleg kan vervolgens actie worden ondernomen.

25 BIJLAGEN

BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST (3 BLADEN) 262
BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE LITERATUUR 265
BIJLAGE 3 ARCHIEFONDERZOEK NEDERLANDSE ARCHIEVEN 375
BIJLAGE 4 ARCHIEFONDERZOEK INTERNATIONALE ARCHIEVEN 461
BIJLAGE 5 EOD EN MMOD: MUNITIERUIMINGEN 502
BIJLAGE 6 MIJNENVELDEN EN MIJNENVERDACHTE GEBIEDEN 511
BIJLAGE 7 CARTOGRAFISCH MATERIAAL 520
BIJLAGE 8 OVERZICHT LUCHTFOTO'S 525
BIJLAGE 9 IN HET VERLEDEN UITGEVOERDE ONDERZOEKEN 527
BIJLAGE 10 CHECKLIST WSCS-OCE EN VERZENDLIJST 543
BIJLAGE 11 TEKENINGEN (LOSBLADIG) 544

BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST (3 BLADEN)

Begrip	Definitie
Bijdragebesluit / Gemeentefonds	Regeling voor Rijksfinanciering van (een deel van) de kosten voor het NGE-bodemonderzoek.
Conventionele Explosieven (CE)	Elk explosief dat niet als geïmproviseerd, nucleair, biologisch of chemisch kan worden aangemerkt. Bij het opsporingsproces wordt aan CE gelijkgesteld en als zodanig behandeld: - CE die geen explosieve stoffen (meer) bevatten; - Restanten van CE die door leken als zodanig herkenbaar zijn; - Voorwerpen die door leken kunnen worden aangemerkt als CE; - Wapens of onderdelen daarvan.
Historisch Vooronderzoek - Niet Gesprongen Explosieven (HVO-NGE)	Bureaustudie waarin de oorlogshandelingen van de periode 1940-1945 (incl. naoorlogse munitieruimingen en opsporingsactiviteiten) worden geanalyseerd. Doel is om vast te stellen of in het onderzoeksgebied sprake is van een NGE-Risicogebied in relatie tot het werkgebied. Het HVO-NGE bestaat uit: - Rapportage. - Positief of negatief advies. - In het geval van een positief advies: Horizontale afbakening NGE-Risicogebied(en). - NGE-Risicokaart.
Negatief advies	Op basis van de analyse van het bronnenmateriaal wordt niet verwacht NGE aan te treffen in het onderzoeksgebied. Een vervolgstap van het NGE-bodemonderzoek wordt niet geadviseerd. De geplande werkzaamheden kunnen regulier worden uitgevoerd.
Niet Gesprongen Explosieven (NGE)	Door REASeuro gehanteerd begrip waaronder wordt verstaan: alle explosieven of onderdelen/restanten van explosieven die niet of gedeeltelijk hebben gefunctioneerd. Onder NGE vallen: - Conventionele Explosieven (CE); - Geïmproviseerde explosieven; - Explosieven voor civiel gebruik; - Chemische explosieven; - Biologische explosieven; - Nucleaire explosieven.
Niet Gesprongen Explosieven – Bodemonderzoek (NGE-Bodemonderzoek)	Werkwijze van REASeuro waaronder wordt verstaan: de integrale totaalaanpak voor de NGE-problematiek bestaande uit vijf afzonderlijke fasen. Hierdoor kan de opdrachtgever per fase een weloverwogen besluit nemen en zijn vervolgacties plannen met als doel dat de opdrachtgever de regie over het project in handen houdt. De vijf fasen zijn: 1. HVO-NGE (Historisch Vooronderzoek NGE). 2. PRA-NGE (Projectgeboden Risicoanalyse NGE). 3. Projectplan-NGE. 4. Uitvoering-NGE. 5. PvvO-NGE (Proces-verbaal van Oplevering).
Niet Gesprongen Explosieven – Risicogebied (NGE-Risicogebied)	Gebied waar op basis van historisch bronnenmateriaal een risico op het aantreffen van NGE bestaat naar de situatie van 1940-1945 (inclusief naoorlogse munitieruimingen en opsporingsactiviteiten). Het NGE-Risicogebied is horizontaal afgebakend, waarin zijn opgenomen: - Eventuele onzekerheden en onnauwkeurigheden uit het bronnenmateriaal (o.a. cartografische onnauwkeurigheden). - De maximale horizontale verplaatsing van NGE in de bodem.

Begrip	Definitie
Niet Gesprongen Explosieven – Risicokaart (NGE-Risicokaart)	Cartografische weergave van het (de) NGE-Risicogebied(en).
Onderzoeksgebied	Gebied waarop het HVO-NGE zich richt. Het onderzoeksgebied is ruimer dan het werkgebied om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de situatie in oorlogstijd. In het geval van deze Risicokaart zal echter de term 'Gemeentegrenzen Asten-Someren' gehanteerd worden om het te onderzoeken gebied (gemeenten Asten en Someren) te duiden. Er zal op kaartmateriaal niet gewerkt worden met een buffer rondom de gemeenten Asten en Someren. De aangrenzende gemeenten worden echter wel geanalyseerd in het onderzoek (zie paragraaf 1.2).
Oorlogshandeling	Gebeurtenissen die kunnen hebben geleid tot de aanwezigheid van NGE. Voorbeelden van oorlogshandelingen zijn: - Bombardementen - Artilleriebeschietingen - Munitiedump - Munitieongevallen - Vliegtuigcrashes - Aanwezigheid van verdedigingswerken
Opsporingsgebied	Het verdachte gebied binnen het werkgebied waar voorafgaand aan de reguliere werkzaamheden de opsporing naar NGE wordt geadviseerd.
Positief advies	Analyse van het bronnenmateriaal heeft aangetoond dat NGE kunnen worden aangetroffen in het onderzoeksgebied. Een vervolgstap van het NGE-bodemonderzoek wordt geadviseerd. Tevens vormt een positief advies de legitimatie voor het indienen van een Raadsbesluit t.b.v. van een Rijksbijdrage.
Projectgebonden Risicoanalyse -Niet Gesprongen Explosieven (PRA-NGE)	Bureaustudie waarin het verdachte gebied binnen het NGE-Risicogebied wordt afgebakend. Daarnaast worden de risico's van de voorgenomen reguliere werkzaamheden in relatie tot de aan te treffen NGE vastgesteld. De PRA-NGE bestaat o.a. uit: - Indien nodig het opvullen van leemten in kennis van het HVO-NGE. - De horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied. - Een NGE-Risicoanalyse. - Het bepalen van aanvaardbare risico's. - Het opsporingsadvies. - De mogelijkheid tot een proefdetectie.
Reguliere werkzaamheden	Alle door de opdrachtgever voorgenomen niet NGE-gerelateerde werkzaamheden. Enkele voorbeelden zijn civieltechnische, milieutechnische en archeologische werkzaamheden.
Verdacht gebied	De horizontale en verticale afbakening van het NGE-Risicogebied. Bij de afbakening is o.a. rekening gehouden met: o Het vaststellen van de horizontale verplaatsing van de NGE in de bodem (inkaderen NGE-Risicogebied). o De mogelijke inperking van de onzekerheden en onnauwkeurigheden uit het bronnenmateriaal. o De naoorlogse werkzaamheden (zoals ontgravingen, ophogingen etc.). o De bodemkundige parameters (zoals grondsoort en draagkracht van de grond).
Werkgebied	Het door de opdrachtgever aangegeven gebied waarbinnen reguliere werkzaamheden (niet NGE-gerelateerd) uitgevoerd gaan worden of waar een functieverandering wordt doorgevoerd. Bij deze Risicokaart wordt niet gewerkt met een werkgebied (of zoals hierboven reeds vermeld met een onderzoeksgebied), maar worden de gemeentegrenzen gehanteerd om het te onderzoeken gebied te duiden (zie paragraaf 1.2).
Werkveldspecifiek certificatieschema	Het WSCS-OCE is het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het opsporen van Conventionele Explosieven. Hierin zijn onder andere richtlijnen, proceseisen en

Begrip	Definitie
voor het systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE)	deskundigheidseisen opgenomen. Het WSCS-OCE is sinds 1 juli 2012 de opvolger van de Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven (BRL-OCE) en is wettelijk verankerd in de Arbowet. Om het maatschappelijk belang – veiligheid en gezondheid van en rondom de arbeid – te waarborgen, is door de overheid gekozen voor een wettelijk verplichte certificatieregeling voor de borging van de kwaliteit/veiligheid van het opsporen van conventionele explosieven.

BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Voor dit HVO-NGE is de volgende literatuur geraadpleegd:

Auteur	Titel	Relevant	Afkorting
Amersfoort, H. en Kamphuis, P.,	*Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied* (Den Haag 2012).	Ja	AME
Bredewold, H. en J. Zwaan,	*1940 de mei-oorlog. De Duitse Pinksterveldtocht tegen Nederland in beeld* (Amsterdam 1975).	Nee	-
Bex, C.J.,	*Helmond rond de oorlogsjaren 1940-1945* (Nuenen z.d.).	Ja	BEX
Brongers, E.H.,	*Opmars naar Rotterdam. Van Maasdijk tot Moerdijk, deel 2* (Haarlem 1982).	Ja	BRO
Chorley, W.R.,	*Royal Air Force Bomber Command Losses of the Second World War Volume 2: 1941* (Hinckley 2006).	Ja	CHO2
Chorley, W.R.,	*Royal Air Force Bomber Command Losses of the Second World War Volume 4: 1943* (Hinckley 2007).	Ja	CHO4
Chorley, W.R.,	*Royal Air Force Bomber Command Losses of the Second World War Volume 5: 1944* (Surrey 2008).	Ja	CHO5
Chorley, W.R.,	*Royal Air Force Bomber Command Losses of the Second World War Volume 6: 1944* (Surrey 1998).	Ja	CHO6
Coenen, J.,	*Asten, 'n eeuw historie van een Peeldorp* (Asten 1986).	Ja	COE
Delaforce, P.,	*Monty's Northern Legions. 50th Northumbrian and 15th Scottish Divions at war 1939-1945* (Strout House 2004).	Ja	DEL
Derix, J.,	*Vliegveld Venlo, met een kroniek van de luchtoorlog in Zuid-Nederland 1941-1944 (deel 2)* (Horst 1990).	Ja	DER2
Didden, J., en M. Swarts,	*Einddoel Maas. De strijd in zuidelijk Ned. Tussen september en december 1944* (Weest 1984).	Ja	DID1
Didden, J., en M. Swarts,	*Brabant bevrijd* (Hulst 1993).	Ja	DID2
Didden, J., en M. Swarts,	*Kampfgruppe Walther and Panzerbrigade 107 a thron in the side of Market Garden* (Drunen 2016).	Ja	DID3
Didden, J., en M. Swarts,	*Autumn Gale / Herbststurm. Kampfgruppe Chill: the German recovery autumn 1944* (Boxtel 2013).	Ja	DID4
Director Historical Divisions	*World War II, A Chronology, November 1944* (1947).	Ja	DHD
Doel, van den, H.W.,	*De Peel-raamstelling. H.J. Mulder en de strijd bij Mill.* (Den Haag 1993).	Nee	-
Driessen, P.,	*Air Battles over "De Peel"* (Seaforth 1990).	Ja	DRI
Johnston, W.W.,	*Battle of Canals, Operations of 7th Armored Division. 27 October – 7 November 1944. Meijel and Vecinity, Netherlands* (2014).	Ja	JOH
Giesbers, A. en H. Dinnissen,	*Operation Aintree: De slag om Overloon & Venray. September – Oktober 1944* (Balgoij 2004).	Nee	-
Grisdales of Matterdale – Social and Family History Stories	*https://grisdalefamily.wordpress.com/2014/07/22/the-dutch-underground-help-welsh-raf-pilot-eric-grisdale/*	Ja	GRI
Groeneveld, G.,	*Nach Holland. De Meidagen van 1940 door Duitse ogen* (Zwolle 2018).	Ja	GRO1
Groeneveld, H.,	*Mayday.. Mayday.. Mayday.. Negentig jaar vliegtuigcrashes rondom Venlo* (Venlo 2012).	Ja	GRO2
Halbband, E.,	*Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab) Band IV: 1. Januar 1944 - 22. Mai 1945* (Frankfurt am Main 1961).	Nee	-

Auteur	Titel	Relevant	Afkorting
Heemkundekring De Vonder, Asten – Someren,	*De Vonder. Van Someren naar Asten. Editie: September 2014* (Someren 2014).	Nee	-
Hendrix, J.,	*Halifax "NA197" crash in Asten - 07-02-1945 https://bhic.nl/media/document/file/halifax-na197-crash-asten-3-.pdf*	Ja	HEN
Hermens, A.	*Vliegtuigramp in de Panbossen, Plane disaster in de Pan-woods, 22 juni 1943* (Someren 2000).	Nee	-
Hermens, A.	*Geldrop en Mierlo tijdens WOII* (Geldrop-Mierlo 2012).	Ja	HER
Hoefnagels, T. e.a.,	*Gevels zonder vlag. Asten-Heusden-Ommel 1940-1945.* (Someren 1989).	Ja	HOE
Hombergh, van den, G.T.M.,	*Terugtocht zonder perspectief naar het dagboek van soldaat Leo van den Hombergh* (Utrecht 2012).	Ja	HOM
Joosen, W.A.L., e.a.,	*Geschiedenis van Someren in de Tweede Wereldoorlog* (Someren 1984).	Ja	JOO
Keulards, H.,	*Bombardementen op de Maasbruggen te Venlo, oktober-november 1944* (Venlo 1984).	Ja	KEU
Klep, Ch. en Schoenmaker, B.,	*De bevrijding van Nederland 1944-1945. Oorlog op de flank* ('s Gravenhage 1995).	Ja	KLE
Koskimaki, G.E.,	*Hell's Highway. De 101e Airborne Divisie tijdens Operatie Market Garden, Deel 1* (Eindhoven 1991).	Nee	-
Koskimaki, G.E.,	*Hell's Highway. De 101e Airborne Divisie tijdens Operatie Market Garden, Deel 2* (Eindhoven 1991).	Nee	-
Korthals Altes, A., en N.K.C.A. in 't Veld,	*The Forgotten Battle. Overloon and the Maas salient 1944-45* (New York 1995).	Ja	KOR1
Korthals Altes, A., en N.K.C.A. in 't Veld,	*Slag in de Schaduw* (Amsterdam 1981).	Ja	KOR2
Lak, M.,	*De slag om Overloon, september-oktober 1944. Geen boompje is meer heel* (Soesterberg 2007).	Nee	-
Loeder, H. en B. Schoenmaker	*De Amerikanen en de bevrijding van Nederland. 'A real tough job'* (Amsterdam 1986).	Nee	-
MacDonald, C. B.,	*United States Army in WWII - Europe - the Siegfried Line Campaign* (z.p. 2014).	Ja	MAC
Martin, H.G.,	*The Fitheenth Scottish Division 1939-1945* (1948).	Ja	MAR
Middlebrook, M., en Everitt, C.,	*The Bomber Command War Diaries. An operational reference book 1939-1945* (Leicester 1996).	Nee	-
Möller, Ch.,	*Die Einsätze der Nachtschlachtgruppen 1, 2 und 20 an der Westfront van 1.9.1944 – 1.5.1945* (Aachen 2008).	Ja	MÖL
Mooren, P.,	*Oorlog onderweg. Brabant in de Tweede Wereldoorlog* (Den Bosch 1994).	Nee	-
Mortel, van de, T.,	*Nachtvlucht over de Peel. De laatste missie van Lancaster ND873, april 1944* (Utrecht 2009).	Ja	MOR
Nabuurs, M.,	*Thomas van de Veenhoeve* (Oploo 2007).	Nee	-
Palamountain, E.W.P.,	*Taurus Pursuant - A History of the 11th Armoured Division* (1945).	Ja	PAS
Pouls, J. en Crompvoets, H.,	*Meijel in de oorlogsjaren 1940-1945* (Meijel 1981).	Ja	POU
Rolf, R.,	*Bunkers in Nederland* (Den Helder 1982).	Nee	-
Rolf, R. en H. Sakkers,	*Bunkers in Nederland* (Middelburg 2005).	Nee	-
Sectie Krijgsgeschiedenis	*Beknopt overzicht der krijgsverrichtingen der Koninklijke Landmacht - 10-19 mei 1940* (Amsterdam 1947).	Nee	-

Auteur	Titel	Relevant	Afkorting
van de Generale Staf			
Schulten, J.W.M.,	*De strijd bij Meijel* (z.p. z.d.).	Ja	SCH
Shores, C., en C. Thomas,	*2nd Tactical Airforce. Volume Two, Breakout to Bodenplatte – July 1944 to January 1945* (Hersham 2005).	Ja	SHO
Snijders, P.,	*Death Valley de Peel. Dramatische oorlogsverhalen rond de 75e herdenking van de bevrijding* (Asten 2019).	Ja	SNI
Stichting Buurtschap Sluis 13	*50 Jaar buurtschap Sluis 13, Klein... maar met een hoofdletter* (Someren 1999).	Ja	STI
Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945	*http://www.studiegroepluchtoorlog.nl/*	Nee	-
Timmermans, H.	*Vliegtuigen boven "De Hutten" 1940-1945 en de crash van Halifax bommenwerper MZ563 LK-Y* (z.p. 2008).	Ja	TIM
Veenstra, S.L.	*In de schaduw van de glorie. Overzicht van vliegtuigbergingen in Ned. '60 – '77* (Zutphen 1992).	Nee	-
Vergeltungswaffen	*http://vergeltungswaffen.nl/*	Nee	-
War and Tactics	*http://www.warandtactics.com/smf/operations-battles/allied-operations-in-the-peel-29-09-untill-03-12-1944/*	Ja	WAR
Wildekamp, R., e.a.	*Oorlogsvliegvelden van Gemert Bakel Helmond* (Volkel 2011).	Ja	WIL
Weiß, H.,	*Luftkrieg über Holland 10-15 Mai 1940 1* (niet-gepubliceerd manuscript).	Nee	-
Weiß, H.,	*Luftkrieg über Holland 10-15 Mai 1940 2* (niet-gepubliceerd manuscript).		
Zanden, van der, P.,	*De slag om de Peel* (Asten-Someren 2004).	Ja	ZAN
Zijlstra, G,	Diary of an Air War. Allied Flights over Fortress Europe in WWII (Austin 1994).	Nee	-
Zuidfront Holland	*www.zuidfront-holland1940.nl*	Ja	ZFH
Zwaaf, L.,	*De Luchtoorlog '40 – '45 boven de 'Grote Peel' e.o.* (Malden 1976).	Ja	ZAA
Zwanenburg, G.J.,	*En Nooit was het Stil. Kroniek van een Luchtoorlog* (2 dln. & supplement; Oldemarkt).	Ja	ZWA1 & ZWA2

Tabel 18: Verwijzing literatuur.

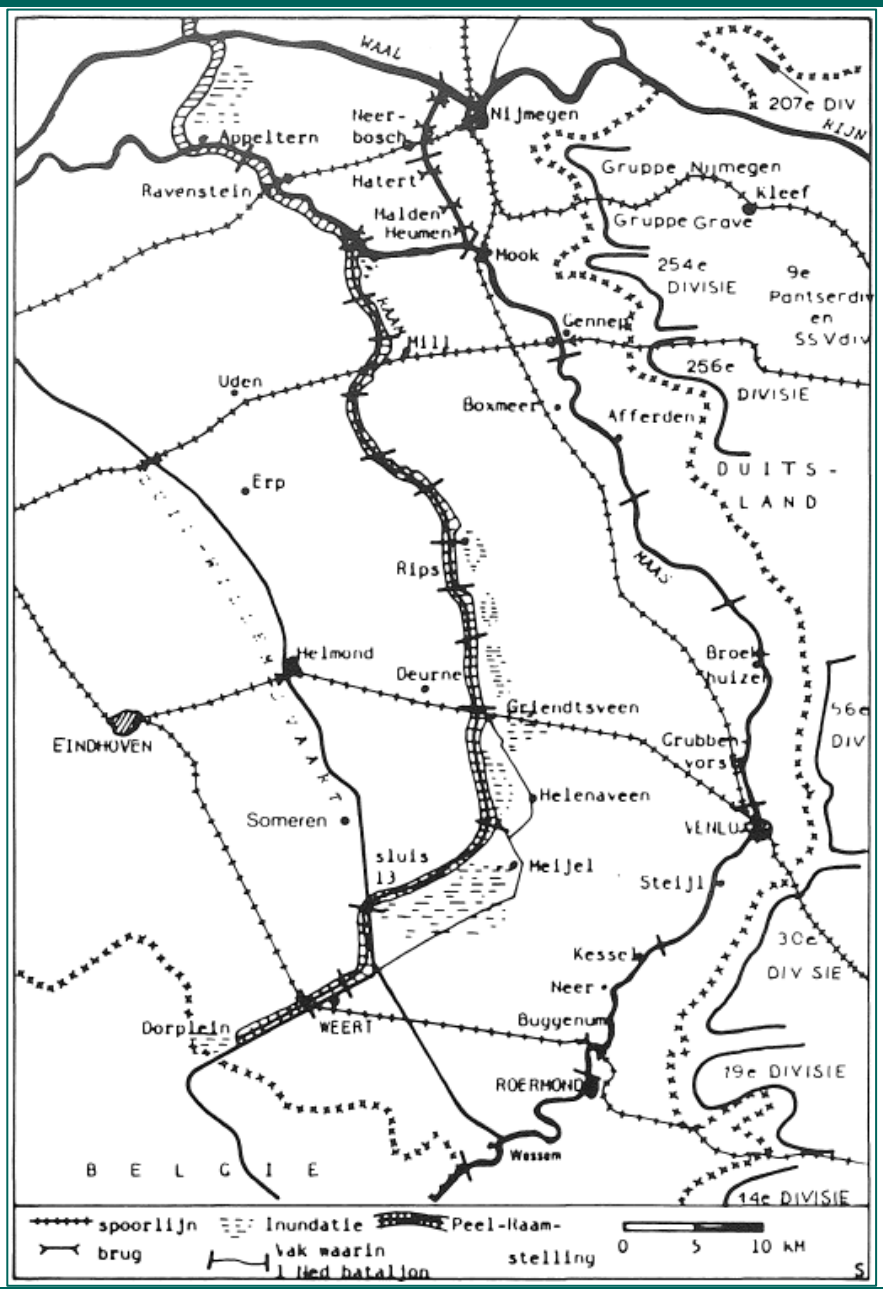
In de onderstaande tabellen worden per periode de gebeurtenissen die betrekking hebben op het onderzoeksgebied weergegeven.

Mobilisatie en inval, augustus 1939 - mei 1940

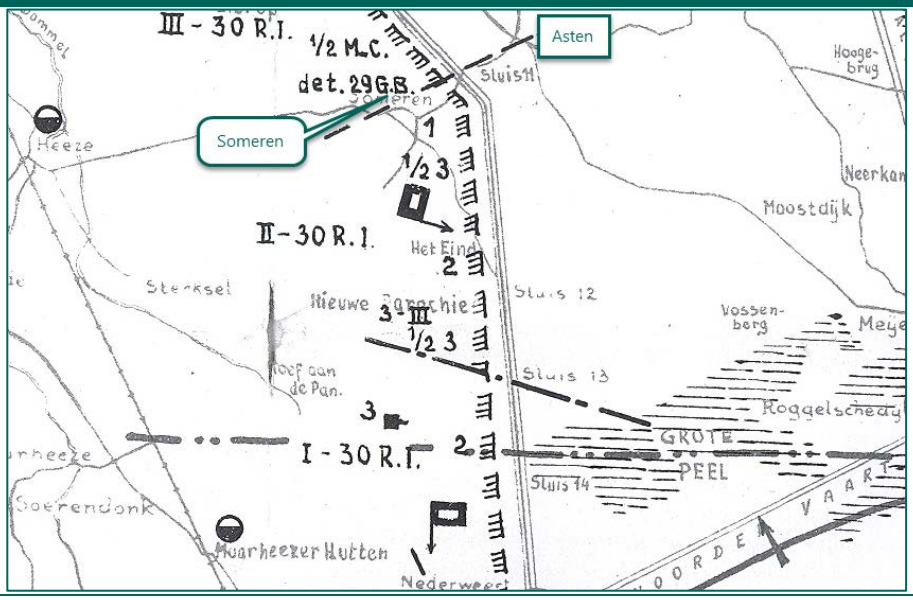
Toen in augustus 1939 duidelijk werd dat oorlog in Europa onvermijdelijk zou worden, begon in Nederland de mobilisatie. Tienduizenden soldaten werden opgeroepen, en Nederland bereidde zich voor op een Duitse aanval. In de ochtend van 10 mei 1940 viel het Duitse leger Nederland binnen na een serie bombardementen op vliegvelden en legerbases. Duitse parachutisten landden in de omgeving van Den Haag om het regeringscentrum uit te schakelen, terwijl een invasiemacht via de grens Nederland binnendrong. Op kleinschalige gevechten in Oost-Nederland na kon het Duitse leger hier eenvoudig oprukken, om vervolgens bij de Grebbelinie, voor de Afsluitdijk en langs de Moerdijk verwikkeld te raken in felle gevechten. Op 14 mei 1940 werd Rotterdam gebombardeerd, waarna Nederland met uitzondering van de provincie Zeeland capituleerde. In Zeeland zou de strijd, mede door de aanwezigheid van Franse en Belgische troepen, nog tot 27 mei 1940 duren. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
1936-1940	Op de Strabrechtse Heide worden schietoefeningen gehouden.	JOO	14
1939-1940	Ter voorbereiding op een inval vanuit het Oosten werd er in Noord-Brabant gewerkt aan een verdedigingslinie: de Peel-Raamstelling. Het stuk Peellinie van vak Asten liep van Griendtsveen langs het kanaal van Deurne via het gehucht Vossenberg bij Meijel	JOO	13-14

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	naar Sluis XIII. De troepen in dit vak behoorden tot het 2e en 3e bataljon van het 30e regiment infanterie (II - III 30 RI). Men had de beschikking over zes kanonnen van 6 cm: Peelbatterij 6-Veld. Ter beveiliging van de bruggen over de Zuid-Willemsvaart had men reeds in 1936 in dit vak o.a. bij Sluis XI een afdeling van het Korps Politietroepen gestationeerd: Groep Someren 1.		
	Beschikbare stukken geschut bij relevante Divisies: Lichte Divisie beschikte over het geschut 7-Veld Peel Divisie beschikte over het geschut 6-Veld en 8 Staal	ZFH	z.p.
10 mei 1940	Op tal van plaatsen werd met mitrailleurs een luchtafweer geïmproviseerd. Volgens de rapporten had dit tot resultaat dat één toestel onder rookontwikkeling in de richting Wanroij daalde, één bij Someren een noodlanding maakte en een derde in de buurt van de weg Venray-Deurne neerkwam.	BRO	211
	Wat was er op de avond van 10 mei namelijk gebeurd in de Peel-Raamstelling? Rond 21.00 uur had Vak Asten het bevel gekregen van de commandant van de Peeldivisie tot terugtrekken op de Zuid-Willemsvaart. Rond 23.00 uur werd de terugtocht aanvaard; een gedeelte ging via Neerkant, Heusden en Asten naar de Zuid-Willemsvaart, terwijl een ander gedeelte over Liessel en Asten bij het kanaal moest uitkomen. Veel munitie, alle stukken geschut en op drie na de stukken P.A.G. moesten worden achtergelaten. Beide legeronderdelen moesten het gedeelte van de Zuid-Willemsvaart van Sluis XIII tot Sluis IX (Stipdonk), gaan verdedigen. Sluis XI was daarbij het centrale punt. De te verwachten strijd zou zich gaan toespitsen op de bruggen van Sluis XI en Sluis X.	HOE	20
	'Toen op zaterdagmorgen 11 mei patrouilles waren uitgezonden om de Nederlandse stellingen bij het Deurnese kanaal te verkennen, vonden wij deze stellingen verlaten. Daar alle bruggen waren opgeblazen, werden snel enkele kleine pontonbruggen over het kanaal gelegd. [...] De verdediging bestond uit 2 GB en III-41 Ri., aangevuld met de politietroepen uit Venlo en een sectie van de 15e compagnie Pioniers. Het aantal kazematten bedroeg 87. De bewapening bestond uit 72 lichte, 22 zware mitrailleurs en 11 kanonnen, waarvan 7 verouderd waren. In dit vak bevonden zich de verkeers- en spoorbruggen te Venlo, de spoorbrug te Buggenum in de lijn Maastricht-Eindhoven en de veerponten Steijl-Baarlo en Beesel-Neer. Het bevel was in handen van luitenant-kolonel G.E.A. Themann.	HOM	24
	Peelraamstelling op 10 mei 1940	JOO	18

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
			
	Kolonel L. J. Schmidt van de Peeldivisie wilde voorkomen, dat zijn soldaten in de Peel-Raamstelling zouden worden omsingeld en besloot daarom om de stelling op te geven en terug te trekken op de Zuid-Willemsvaart en dit kanaal te gebruiken als laatste schans om de opmars van de Duitsers in Noord-Brabant te vertragen. 's-Avonds om ca. 21.00 uur kregen de bataljons in vak Asten het bericht, dat zij zich gereed moesten maken voor de nachtelijke terugtocht naar Someren en Lierop. Dit bericht kwam voor de soldaten als een donderslag bij heldere hemel. Waarvoor had men de hele winter aan de stellingen gewerkt om deze nu zonder slag of stoot aan de vijand te laten? In de sector van III 30 RI te Helenaveen had zich die dag nog geen Duitser bij de stellingen vertoond! [...] De terugtocht begon om 23.00 uur en duurde tot ca. 3.00 uur in de morgen. De twee bataljons in vak Asten trokken op ordelijke en rustige wijze terug. Luitenant-kolonel G. E. A. Themann had 's avonds zijn commandopost verplaatst naar een huis aan de oostrand van Heeze. In dit huis was telefoon aanwezig. Het verbindingsmateriaal was	JOO	21-22

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	in de Peelstelling achtergebleven; de commandant was derhalve aangewezen op het plaatselijk telefoonnet. Wij laten het dagboek van de 56e Duitse Infanterie Divisie weer aan het woord: '*Toen op zaterdagmorgen 11 mei patrouilles waren uitgezonden om de Nederlandse stellingen bij het Deurnese kanaal te verkennen, vonden wij deze stellingen verlaten. Daar alle bruggen waren opgeblazen, werden snel enkele kleine pontonbruggen over het kanaal gelegd. De troepen, die de stellingen van de vijand achter het kanaal bekeken, waren blij, dat ze die niet meer behoefden te veroveren.*'		
	Vak Asten – evacuatie en opstelling [5, 234] De commandant van 30.RI, de luitenant-kolonel G.E.A. Theman [adjudant q.q. chef-staf reserve kapitein N. Kriens], commandeerde twee van zijn drie bataljons in de Peel-Raamstelling. I-30.RI behoorde namelijk tot het aanleunende Vak Weert. Zijn beide bataljons werden op het evacuatiebevel slechts enkele kilometers achterwaarts geplaatst zodat zij tussen het Eindhovens Kanaal (bij Someren) en Sluis XIII in de Zuid-Willemsvaart de verbinding vormden tussen de nieuwe verdediging achter de Vaart en de reeds bestaande in Vak Weert. Naast zijn twee bataljons had de C-Vak nog de beschikking over zijn eigen compagnie PAG, 30 Batterij 6-veld, een tweede batterij 6-veld [Koninklijke Rijdende Artillerie (KRA), vijf gemotoriseerde en met rubberbanden uitgevoerd stukken] en zijn compagnie mortieren. Daarnaast een groep met vier geweren tegen pantser (GTP'n). Restanten van 2.GB en III-41.RI, beide in de Maasverdediging actief geweest, kwamen in de loop van de middag terug in de hoofdstelling en werden achterwaarts doorgestuurd als reserves. Bij de evacuatie gingen twee stukken 6-veld en een PAG verloren omdat deze in een voorverdediging oost van het Noordervaart kanaal hadden gestaan en wegens opgeblazen bruggen niet konden worden teruggetrokken. Een derde 6-veld was aldaar tijdens gevechtsaanraking vernietigd. Een ander stuk 6-veld en een tweede PAG waren eveneens achtergelaten toen zij als schermbeveiliging werden verlaten. Voorts had men bij eerdere gevechten op 10 mei in de voorverdediging een groot deel van 3-II-30.RI verloren ten oosten van het kanaal. De beide bataljons met ondersteuning werden gedurende de nacht teruggenomen onder achterlating van een beveiligend scherm. In het Vak lag de tegenstander tegen de weerstand aan, waardoor een sectie mortieren, een sectie MC en de compagnie PAG (min een stuk) als schermbeveiliging achterbleven. De mortieren bleven verontrustend vuur afgeven op een bosperceel waar Duitse verkenners waren waargenomen. Het scherm werd rond 4.00 uur teruggenomen, waarbij het eerdergenoemde stuk 6-veld in de hoofdweerstand achterbleef net als een stuk PAG. De rest van de wapens kwam tijdig binnen de nieuwe opstelling. De opstelling achter de Zuid-Willemsvaart kende vier sluizen (no. 10, 11, 12 en 13) met kleine bruggen. Die overgangen werden alle door genisten opgeblazen zonder de sluiswerken aan te tasten. III-30.RI nam positie in het linkervak tussen Sluis X en Someren, terwijl II-30.RI tussen Someren en Sluis XIII een opstelling kreeg. Voor zover mogelijk zocht men hoge punten om de automatische wapens op te stellen in verband met de hoge oostelijke dijk. Ook voor dit vak geldt dat over de bataljons, anders dan enige trivialiteiten, niets naders te melden is.	ZFH	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
			
10/11 mei 1940	De brug over de Zuid-Willemsvaart bij Sluis X werd opgeblazen en drie schepen van de Luikse firma Le Lièvre werden op 10 mei door het Nederlandse leger in het kanaal tot zinken gebracht.	COE	195
11 mei 1940	Langs het zuidelijke gedeelte van de Zuid-Willemsvaart kwam het nauwelijks tot zware gevechten. De aanval van de 56. Infanteriedivisjon in het gebied tussen Helmond en Someren deed de Nederlandse verdedigers al snel wijken. In de avond bereikte de Duitse divisie Eindhoven en Valkenswaard. Dit succes hadden de Duitsers zeker niet verwacht: "*Für die Division ist der 11.5 ganz anders verlaufen als sie er erwartet hatte. Daß der Holländer die starke Stellung in der Peelheide kampflos aufgeben würde, [...] hatte niemand erwartet*".	AME	238
	Duitse infanteristen van de 56e Divisie vielen reeds om 11 uur in de ochtend van 11 mei Asten binnen. In de nabijheid van het kanaal sneuvelde die dag vier Nederlandse soldaten.	COE	195
	Rond vier uur in de ochtend van 11 mei gaf de commandant van het tweede bataljon van 30 R.I. door, dat hij zich met zijn manschappen achter de Zuid-Willemsvaart had opgesteld over een frontbreedte van bijna twee kilometer. Dat was een ongunstige situatie voor het Nederlandse leger, want de westelijke oever was over het algemeen lager gelegen dan de vijandelijke oever, de Astense kant van de Zuid-Willemsvaart dus. In de voormiddag van 11 mei gebeurde er verder niet zoveel. Wel kwamen er honderden vijandelijke vliegtuigen over in zuidwestelijke richting. Nadat alle Nederlandse troepen achter de Zuid-Willemsvaart waren teruggetrokken, zorgde de militaire politie ervoor dat de brug van Sluis XI opgeblazen werd. Omstreeks twaalf uur kwam het bericht door dat de vijand gesignaleerd was nabij de brugwachterswoning. Naar aanleiding daarvan werd er bevel tot vuren gegeven, maar resultaat kon niet worden waargenomen. Drie uur later staken de Duitse troepen bij Sluis XI de Zuid-Willemsvaart over. Ook rond Sluis X werd op elf mei de nodige strijd geleverd. Nadat de troepen van het derde bataljon van 30 R.I. vanuit Liessel en Neerkant waren aangekomen, was het nog een kwestie van wachten op de laatste vrachtauto voordat ook hier de brug opgeblazen kon worden. Toen alles en iedereen de brug gepasseerd was, gaf de klok vijf uur in de morgen aan. Een droge knal had de brug onbruikbaar voor de vijand gemaakt.	HOE	20, 24

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	De soldaten moesten zich aan de overzijde van de Zuid-Willemsvaart gaan ingraven, want er zou felle strijd geleverd worden volgens de officieren. Maar voor het zover was, bleek al gauw dat deze verdedigingslinie in het kale landschap niet veel voorstelde. Ze zou weinig indruk maken op de Duitse troepen. Rond het middaguur van de 11e mei werden de eerste Duitse patrouilles bij Sluis X waargenomen. Het werd echter weer rustig. Totdat rond vier uur in de middag een Duits verkenningsvliegtuigje boven Sluis X verscheen. Even later vloog het terug in de richting Asten. Al snel bleek dat het zijn werk goed gedaan had, want nauwelijks een half uur daarna kwam het derde bataljon van het 171e Duitse Infanterieregiment vanuit Meijel in Asten aan. Sluis X werd het eerste doel en rond vijf uur braken daar de gevechten los. Even had het de schijn dat het Nederlandse leger de Duitsers angst kon inboezemen. Want de Duitse troepen trokken zich terug in en rond de boerderijen op de Dijk. Later werd een ander Duits bataljon over de reeds bezette Sluis XI en de Kanaaldijk naar Sluis X gedirigeerd. Het moest de reeds aanwezige kameraden hulp gaan bieden. Toen was het nog slechts een kwestie van afwachten wanneer beide bataljons zouden gaan aanvallen. Het dagboek van de 56e Duitse Divisie beschrijft dat het derde bataljon rond zeven uur in de avond vanaf de Dijk over de Zuid-Willemsvaart trok. Daarna vervolgde het zijn opmars via Lierop en Mierlo naar Geldrop dat om half twee 's nachts bereikt werd. Een uitgebreider verslag van de strijd om Sluis X en Sluis XI is te lezen in de "Geschiedenis van Someren in de Tweede Wereldoorlog". De strijd rond de sluizen van de Zuid-Willemsvaart had niet lang geduurd en de opgeblazen bruggen weerhielden de Duitsers niet van hun verdere opmars.		
	Nadat ze de vaart hadden bezet, waren bij Helmond, bij het gehucht Dijk - op enkele kilometers ten noorden van Someren - en ter hoogte van Someren zelf gevechten ontstaan met voorhoeden van de Duitse 56e Divisie. Vervolgens was de opdracht ontvangen om in noordelijke richting weg te trekken en nieuwe opstellingen achter het Wilhelminakanaal te kiezen.	BRO	243
	Tijdens de aanval mitrailleerde een gevechtsvliegtuig de Nederlandse stelling. Op de duur ontstond munitiegebrek en toen 500 meter noordelijker enkele Duitse groepen over het kanaal kwamen, werd de terugtocht aanvaard. Ter hoogte van Someren is van 12.00 tot 16.00 uur hevig gevochten. De 56e Divisie meldt over deze strijd: ' *... Om 14.15 uur (= 12.35 uur Nederlandse tijd) valt het Ie bataljon van Infanterie Regiment 192 aan op de overgangsplaats, 2 kilometer ten zuidwesten van Asten. In nabije gevechten wordt de westelijke oever gezuiverd; 40 gevangenen onder wie 3 officieren ... Om 19.30 uur wordt het 2e bataljon van Infanterie Regiment 171 naar Lierop gestuurd, om door een aanval uit zuidelijke richting het 3e bataljon van dat regiment te helpen. Om 20.45 uur kan het 3e bataljon het kanaal overschrijden ...* ' Hierna werd er teruggetrokken van de Zuid-Willemsvaart richting het oosten.	BRO	245
	De strijd rond Sluis XI in de Zuid-Willemsvaart tussen Asten en Someren is kort maar fel. Zestien Nederlandse militairen en twee Duitsers sneuvelen. Vijf Nederlandse soldaten vluchten de boerderij in van Hendrikus Driessen nabij Sluis XI, die hen van burgerkleding voorziet. Het mag niet baten. [Ze worden naar Asten en later naar Duitsland afgevoerd].	GRO1	68-69

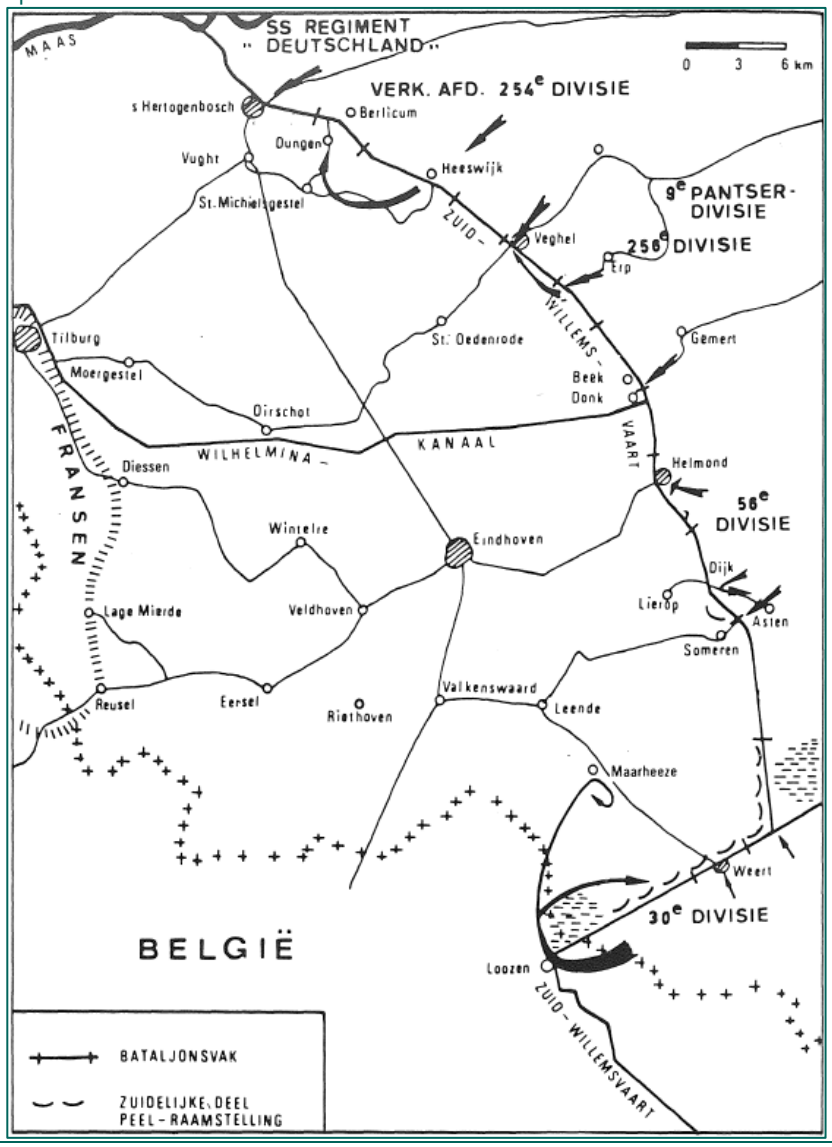
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
			
	De strijd bij Sluis XI en de bezetting van Someren: Omstreeks het middaguur verschenen de eerste Duitsers bij het kanaal [Zuid-Willemsvaart], dat voor hen het laatste obstakel in Noord-Brabant zou zijn. De zwakke Nederlandse verdedigingslinie zakte echter onder toenemende Duitse druk na korte tijd reeds in elkaar. Het kwam plaatselijk tot gevechten o.a. bij Someren, waarbij een klein deel van de Nederlandse troepen moedig weerstand bood. Het grootste deel van de Peeldivisie vluchtte na korte tijd in westelijke richting. Terwijl een groot deel van de Peeldivisie vluchtte, bestreden enkele honderden soldaten van twee Nederlandse bataljons de vijand, die bij Sluis X en XI over de Zuid-Willemsvaart probeerde te komen. Na enige vertraging lukte dat de Duitsers ook, maar wij willen de heldhaftigheid van een aantal soldaten niet onvermeld laten, die ondanks de overmacht van de vijand van geen wijken wilden weten. Terecht werden deze militairen na de oorlog hiervoor onderscheiden. [...] Na hun nachtelijke terugtocht waren de troepen van II 30 RI in stelling gegaan langs de weg van Sluis XI tot Sluis XIII. Tussen twee en vier uur in die morgen hoorde men met tussenpozen in Someren en Lierop hevige explosies: de politietroepen hadden na de terugtocht opdracht gekregen de bruggen over de Zuid-Willemsvaart te laten springen. De mensen die het dichtst bij de brug woonden, zoals de sluiswachters, werden gewaarschuwd niet meer in de buurt van de bruggen te komen en hun huis te ontruimen. Daarna werd de springlading onder de openstaande brug door middel van een ontstekingskabel tot ontploffing gebracht. Bij de explosie viel de brug rechtstandig in het water. De huizen van sluiswachter W. Sukkel (1891-1952) en Ant. Lammers (schipper Lammers 1873-1966) liepen nogal wat schade op. [...] In verdedigend opzicht was het kanaal ongeschikt als linie: de oostelijke oever lag hoger dan de westelijke, wat in het voordeel van de aanvaller was. Er was geen verbindingsapparatuur (die was in de Peelstelling achtergebleven), er was maar beperkte munitie en tot overmaat van ramp, waren zijn troepen doodmoe, want zij hadden al twee nachten niet geslapen. De majoor sprak echter niet over zijn bezorgdheid met zijn manschappen, maar vertelde hen dat er spoedig een Franse pantserdivisie aan het kanaal zou verschijnen, om hen bij de verdediging bij te staan. [...] Uit het dagboek van de 56e Duitse Infanteriedivisie blijkt, dat een bataljon van het 192e regiment om 12.00 uur in Asten aankwam en meteen fietsen en auto's in beslag	JOO	22-25

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	nam, omdat de vrachtauto's van dit regiment voor een wegversperring tussen Meijel en Asten waren blijven steken. Een half uur later kwam generaal-majoor T. Kriebel in Asten aan en gaf persoonlijk bevel tot de onmiddellijke aanval op de kanaalovergang bij Sluis XI. Over die aanval vertelt J. Aerts: '*En daar opeens zagen wij het. Aan de andere zijde van het kanaal was het net of het lange gras in beweging was. Duitse infanteriesoldaten slopen door het hoge gras naar de Zuid-Willemsvaart toe. Hier en daar begon een van onze mitrailleurs te vuren. Toen de vijand zich ontdekt wist, brak de hel los. We kregen een geweldig vuur op onze stelling. Overal ratelden de mitrailleurs en granaten ontploften vlakbij. Een regen van kogels floot over ons heen, takken van de bomen kwamen naar beneden en zand en modder kregen wij in het gezicht. We lagen doodsbang op de bodem van de sloot of drukten ons tegen de wand. Als je dat de eerste keer meemaakt, word je waanzinnig van angst.*' Sergeant N. Pennock van II 30 RI, die ook in de buurt van Sluis XI in stelling lag, schrijft over de Duitse aanval het volgende: *'Inmiddels waren de Duitsers bij de Sluis aangekomen en werden wij flink onder vuur genomen. Wij op onze beurt beantwoordden dit met geweervuur omdat wij geen andere wapens hadden. Ikzelf bediende een lichte mitrailleur, doch dit wapen weigerde later, zodat ik maar weer mijn geweer opnam. Ook vanuit de lucht werden wij beschoten, zodat onze positie steeds moeilijker begon te worden. Ondanks alles moest ik toch nog even lachen. Er kwamen vanuit de richting Sluis XI een paar soldaten terugrennen, die het aldaar niet meer konden houden en bij een van hen slingerde telkens een ham door zijn overjas naar buiten. Deze ham had hij buitgemaakt bij een vernielde winkel bij Sluis XI (Jos Verhoysen 1923-1945) met mijn toestemming overigens. Ook wij hadden ons bevoorraad met repen chocolade en sigaretten. Alles lag toch onder het puin en wij verrekten van de honger. Even later was deze soldaat gesneuveld!*' Ondanks zware verliezen wisten de Duitsers na enige tijd op enkele plaatsen over het kanaal te komen. Die verliezen werden, volgens het bataljonsverslag van II 30 RI voornamelijk toegebracht door de bedienende manschappen van een zware mitrailleur, die in de meelfabriek ten noorden van Sluis XI was geplaatst. Deze manschappen hebben zich onderscheiden, want zij bleven tot het laatste toe doorvuren, ondanks het hevige vijandelijke vuur dat op de fabriek werd afgegeven. Via de sluisdeuren kwamen de voorhoeden van de Duitsers over het kanaal. Een deel ervan trok meteen Someren binnen en vervolgde op de fiets de opmars naar Heeze; een ander deel viel later de Nederlandse stellingen bij het kanaal van achteren aan. Zo werd de commandopost van kapitein A. v.d. Wilt (in het huis van Driek van de Kerkhof (1908) in de Kanaalstraat) door een troep Duitsers overvallen, die ten noorden van Sluis XI over het kanaal waren gekomen. De kapitein dacht aanvankelijk met parachutisten te maken te hebben, die achter het kanaal waren neergekomen, want er waren nogal wat vliegtuigen overgevlogen tijdens de strijd om Sluis XI. Na een korte schermutseling, waarbij het huis van Driek van de Kerkhof in vlammen opging, moest de kapitein zich met zijn manschappen overgeven. De Nederlanders in hun kanaalstellingen werden later op die middag in de rug aangevallen.		
	Het was toen ongeveer vier uur in de middag. In de Vaarselstraat, ter hoogte van Bert Hurkmans (1891-1980) en Peer Vaes (1886-1957), kwamen beiden mannen terecht in een treffen tussen Duitse en Nederlandse militairen en moesten de sloot in. Bij dit gevecht werd Thieu Geelen gewond aan zijn enkel en Jan Gielen dodelijk door een kogel getroffen en naderhand op het Lambertuskerkhof begraven.	JOO	32
	Bij de gevechten van die middag in de omgeving van Sluis XI werden veertig Nederlandse militairen, waaronder drie officieren (o.a. kapitein A. v.d. Wilt) door de Duitsers krijgsgevangen gemaakt. Dit weet het dagboek van de 56e Divisie met Duitse nauwkeurigheid te melden. Andere soldaten van II 30 RI wisten in de richting van Someren en Heeze te ontsnappen, of doken onder in boerderijen en huizen in de buurt.	JOO	26

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Duitse troepen waren reeds in Someren-dorp gesignaleerd, majoor A. van Oeveren te Someren-Eind, was hier nog niet van op de hoogte. Toen hij dit te horen kreeg nam hij aan dat de brug nabij Sluis XI in Duitse handen was en was bang dat de Duitsers de Nederlandse verdedigers aan het kanaal in de rug zouden aanvallen, wat ze inderdaad deden. Hij gaf daarom aan enkele secties het bevel een tegenstoot uit te voeren langs de Einderstraat richting Someren. Luitenant W. Aardenhout en Sergeant Hermans zouden die aanval leiden. Om 16.00 uur zette de troep zich in beweging. Men kwam echter niet ver. Halverwege Someren-Eind en het Dorp kwam het tot een vuurgevecht met de Duitsers, waarbij deze de Nederlanders terugdreven. Ook een latere Nederlandse aanval vanuit Someren-Eind, via de binnenwegen in de richting van Sluis XI uitgevoerd, werd afgeslagen. Omstreeks 18.00 uur kwamen een twintigtal manschappen ontmoedigd na die actie bij hun onderdeel aan het kanaal in Someren-Eind terug. De rest was in westelijke richting getrokken of krijgsgevangen gemaakt. Het dagboek van de 56e Duitse Divisie meldt over die laatste aanval: 'Om 17.20 uur vallen verspreide en reeds gepasseerde vijandelijke troepen uit de richting Someren de kanaalovergang bij Beemd (= Sluis XI) aan. De toestand wordt door de 1e Compagnie hersteld.' Het zou de laatste poging van Nederlandse zijde zijn om bij Sluis XI de Duitsers bij de overtocht over het kanaal te hinderen. Inmiddels hadden deze een noodbrug op die plaats geslagen. [7 Nederlandse soldaten overleden bij de aanvallen, meer raakten er gewond] De lichtgewonde soldaten vertrokken op de avond van de 11 mei 1940. [...] Hoeveel Duitse soldaten hier bij Sluis XI en elders in de gemeente Someren zijn gesneuveld is niet met zekerheid te zeggen. Het Duitse dagboek van de 56e Divisie maakt op 11 mei 1940 melding van elf doden, waaronder één officier, drieëntwintig gewonden en twee vermisten.	JOO	27-28
	Tijdens de inval in Someren speelde zich nog een treffen af ter hoogte van Vaarsel tussen een groepje Nederlandse militairen, die zich vanaf Sluis XI in de richting van Heeze hadden teruggetrokken en Duitse stoottroepen, die dezelfde richting uit gingen. De Nederlanders hadden zich verschanst in de schuur van A. Cuunders (1895-1976) aan de Vaarselstraat om de naar het westen oprukkende Duitsers te hinderen. Bij buurman Th. Ceelen (1883-1970) gingen de Duitsers in dekking, toen zij onder vuur kwamen. Zij beschikten over een mitrailleur. Er werd over en weer flink geschoten. De families Ant. Cuunders en Th. Ceelen kregen het binnenshuis erg benauwd en vluchtten daarom in paniek naar de Hoysen. Toen bij de Nederlanders de munitie op was, stak een soldaat een witte doek door het dak van de schuur naar buiten, ten teken van overgave. De Nederlanders werden krijgsgevangen gemaakt en weggevoerd. [Enkele Nederlanders en een Duitser kwamen te overlijden.]	JOO	28
	Nederlandse troepen te Sluis XII: Men had het lawaai gehoord van de strijd om Sluis XI, men had een vergeefse stoot in de richting van Someren uitgevoerd waarvan de meeste soldaten niet terugkwamen, men voelde zich verlaten en de commandanten kwamen tot de slotsom dat het beter was om terug te trekken. Maar de bataljonscommandant majoor A. van Oeveren wilde daar niets van weten. Hij wilde overeenkomstig orders van de regimentscommandant aan het kanaal standhouden. Na het invallen van de duisternis kon men aan de geluiden aan de overkant bij Sluis XII opmaken, dat de Duitsers voorbereidingen troffen om ook daar het kanaal over te steken. Omstreeks 21.00 uur kwam het in de omgeving van de Sluis tot een vuurgevecht, waarbij de Duitsers vele lichtkogels afschoten, die de hele omtrek verlichtten. Omdat er reeds soldaten op eigen gelegenheid terugtrokken, werd de Nederlandse weerstand allengs zo zwak, dat majoor A. van Oeveren besloot bevel tot de terugtocht te geven en te trachten contact te krijgen met de eigen troepen, richting	JOO	29-30

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Maarheeze. Hij liet in stilte de rest van zijn bataljon bij de Lk. kerk in Someren-Eind verzamelen (300 man). De mannen die dicht bij Sluis XIII lagen, kregen die order niet door. Die zijn later op eigen initiatief weggetrokken, werden de volgende morgen door de Duitsers in de buurt van de weg Someren-Heeze ontdekt en na een kort gevecht, nabij de Vlaamscheweg, waarbij drie Nederlanders sneuvelden namelijk sergeant Broos en de soldaten Kanters en Aarts, krijgsgevangen gemaakt. Een van de krijgsgevangen soldaten, dpl. soldaat Ant. van den Akker, vluchtte uit de colonne en werd na herhaaldelijk vergeefs te zijn teruggeroepen neergeschoten. [...] Wij ontlenen aan het dagboek van de 56e Duitse Divisie: '*Om circa 19.00 uur trekt het derde bataljon vanaf de Astense Dijk over de Zuid-Willemsvaart en bezet Lierop. Het vervolgt zijn opmars via Mierlo naar Geldrop, welke plaats om 1.30 uur bereikt wordt.*'		
	De strijd bij Sluis X en de bezetting van Lierop: Behalve in Someren kwam het op die elfde mei ook nog tot gevechten tussen Nederlandse en Duitse troepen bij Sluis X. Hier waren de soldaten van III-30 R.I. tegen het ochtendgloren na een nachtelijk tocht van zestien kilometer vanuit Liessel en Neerkant aangekomen. Toen de laatste troepen en vrachtwagens over de Zuid-Willemsvaart waren getrokken, gaf de bataljonscommandant majoor A. de Kloet, de politietroepen bevel om de bruggen bij Sluis IX en X op te blazen. Dit werd tot uitvoering gebracht om ongeveer vijf uur in de morgen. Hoewel men erg vermoeid was, kreeg de troep van de commandant opdracht zich langs de Kanaalweg in te graven en geschikte plaatsen te zoeken voor de mitrailleurs, het pantserafweergeschut en twee kanonnen, die men uit de Peelstelling had meegenomen. Het grootste deel van deze wapens werd opgesteld in de buurt van Sluis X. De troep groef zich in en een van de commandanten van III-30 R.I., kapitein J. W. de Heer, kwam langs zijn spittende manschappen en zei tegen hen: "*Graaft U eigen maar goed in, want het gaat om uw leven.*" Zijn woorden zouden later op de dag bewaarheid worden. Kapitein J. de Vries, commandant van 30 Batterij 6-Veld, had geen erg hoge pet op van deze verdedigingslinie. In zijn verslag schrijft hij: '*Geen boom of struik als dekking. Een recht kanaal en een rechte weg daarlangs. Alles open en bloot uit de lucht te zien. De weg lag op een dijk van het kanaal. Achter die dijk laag land met moeras. Kortom een vermoordstelling. Nergens kazematten, nergens een aardenstelling. Een schande voor een land, dat reeds acht maanden gemobiliseerd was.* ' Majoor A. de Kloet vestigde zijn commandopost ergens in Lierop, vermoedelijk op Den Boomen, in de boerderij van Driek Aarts (1883-1964). Hij had van de regimentscommandant, luitenant-kolonel G. E. A. Themann vernomen, dat een Franse pantserdivisie te hulp zou komen. Om elf uur was die nog niet gearriveerd (ze zou nooit komen) en op dat uur ontving hij van de luitenant-kolonel het bericht, dat er waarschijnlijk na het invallen van de duisternis opnieuw zou worden teruggetrokken achter het Wilhelminakanaal. Nog voor het middaguur werden de eerste Duitse patrouilles bij Sluis X waargenomen. De Nederlanders openden het vuur en de Duitsers verdwenen. Lange tijd gebeurde er niets. Om 16.00 uur cirkelde boven Sluis X een Duits verkenningsvliegtuig, dat later richting Asten vloog. Een half uur later kwam vanuit Meijel het 3e bataljon van het 171^{e} Duitse Infanterieregiment in Asten aan. Het bataljon kreeg daar van zijn divisiecommandant luitenantgeneraal T. Kriebel het bevel om de kanaalovergang bij Sluis X in bezit te nemen en daarna richting Lierop-Geldrop door te stoten. Bij Sluis X kwam het omstreeks zeventien uur tot een gevecht. Soldaat Joh. Slob van III-30 R.I. lag bij de sluis in stelling en vertelt over die strijd het volgende: '*Veel vliegtuigen kwamen overvliegen. Als een van de jongens op zo'n vliegtuig schoot, wat niet mocht, werd de vijand ons gewaar, kwam in duikvlucht terug en schoot op ons. Het regende kogels op de weg. 's Morgens was het rustig gebleven; je hoorde veel schieten, maar 's middags om vijf uur toen brandde bij Sluis X het gevecht los. Uit een boom aan de overzijde van het kanaal viel een Duitser, die*	JOO	34-37

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	door ons eerst niet was opgemerkt. Hij wilde opnieuw in de boom klimmen, maar een van onze jongens, die een eindje van ons vandaan lag, schoot hem eruit. In de buurt was een stuk veldgeschut opgesteld dat 's avonds om zes uur roodgloeiend stond! Naast mij was een soldaat door een Duitse handgranaat getroffen. Hij lag acht meter van mij vandaan en ik kon niet naar hem toe, vanwege het schieten op ons. Hij was 23 jaar en hij is zonder hulp gestorven.' Door hevig mortier- en kanonvuur van Nederlandse zijde gedwongen, verschansten de Duitsers zich in de boerderijen van de Astense Dijk en stelden voorlopig een nieuwe aanval uit. In het dagboek van de 56e Duitse Divisie lezen wij, dat later een ander bataljon over Sluis XI naar Lierop gestuurd werd, om door een aanval vanuit het zuiden langs het kanaal de kameraden bij de Astense Dijk te hulp te komen. Kapitein J. de Vries vertelt in zijn verslag van de strijd om de sluis en de latere Duitse aanval vanuit de richting Someren: 'Plotseling begon de vijand, waarschijnlijk met zware mitrailleurs, ons te beschieten. Ik ging de sluiswachterswoning binnen om de lichte mitrailleur die door het bovenvenster stak, weg te halen, aangezien deze een te gemakkelijk doelwit was voor de vijand. Toen ik door de gang liep vlogen er kogels door de voordeur. Een chauffeur van het Pantserafweergeschut greep naar zijn buik, doch scheen niet gewond te zijn. De kalk spatte ons in de ogen. Ik heb toen het huis verlaten om langs de benedenkant van de dijk bij het linkergedeelte van de stelling te komen. Toen ik hierbij aankwam, was het gevecht in volle gang. Bij tientallen vlogen de kogels over ons heen en achter ons ontploften mortierprojectielen. Ook onze kanonnen en de zware mitrailleur, die boven op een aak bediend werd door de 2e luitenant B. de Zeeuw begonnen te vuren. Deze afweer heeft ervoor gezorgd, dat de Duitsers hun aanval op Sluis X niet konden doorzetten en verliezen moesten incasseren. De bedieningen van de kanonnen hebben zich in het gevecht moedig gedragen, want met een onverdekt opgesteld kanon te schieten, terwijl de kogels om je oren fluiten, vereist veel koelbloedigheid. Soldaat-kanonnier Suurewaardt moet ik persoonlijk vermelden wegens dapper gedrag. Hij trok tijdens het gevecht zijn uniformjas erbij uit en schreeuwde: "*Zet hem op!*" en flang, daar ging weer een schot af en onder groot gejuich zag men dan, hoe weer een boerderij (o.a. die van Bierings) aan de overzijde getroffen werd en begon te branden. Deze soldaat bleef tot het laatste toe doorvuren. Op een gegeven moment kwam er langs het kanaal een vrachtwagen met Nederlandse soldaten vanuit de richting Someren aanrijden. Het waren militairen, afkomstig uit Meijel (van II 30 RI). Zij vertelden dat de Duitsers de weg Someren-Heeze in handen hadden en door het zijterrein naar ons onderweg waren. Wij liepen dus de kans om van achteren aangevallen te worden. Bovendien begon de munitie op te raken.' Kapitein J. de Vries meldde aan de bataljonscommandant, dat de vijand vanuit Someren sterk opdrong en dat de stelling weldra in de rug zou worden aangevallen. Om vier uur namiddag had majoor A. de Kloet reeds bericht ontvangen, dat Helmond door de Duitsers bezet was en dat deze in de richting Mierlo oprukten. Later hoorde hij dat zijn keukenwagens bij Mierlo in een Duitse hinderlaag waren gevallenen dat de Duitsers bij Sluis XI reeds over het kanaal waren. Hij vreesde door de Duitsers vanuit Someren en Mierlo te zullen worden afgesneden. Bovendien zei hij, volgens het verslag van kapitein J. de Vries, dat ze de vijand behoorlijk van antwoord hadden gediend en nu wel konden terugtrekken. Dit moest geschieden in goede orde en met dekking in de rug. Ondanks het bevel dat de regimentscommandant 's morgens om elf uur gaf om tot het invallen van de duisternis stand te houden, besloot hij reeds om achttien uur de order tot de terugtocht te geven. Hij gaf zijn bataljon opdracht om zich op de landweg van Lierop richting Overakker te verzamelen. Kapitein J. de Vries moest het beyel tot terugtrekken overbrengen aan de manschappen bij de sluis. '*Toen ik terugkwam was het gevecht nog in volle gang. Ik schreeuwde naar de luitenant A.W.J. Berding, die daar het bevel had, dat er onder dekking teruggetrokken moest worden en dat men dit bevel moest doorgeven. Dat bij de terugtocht later in dit open terrein enige paniek ontstond, is wel te begrijpen.*'		

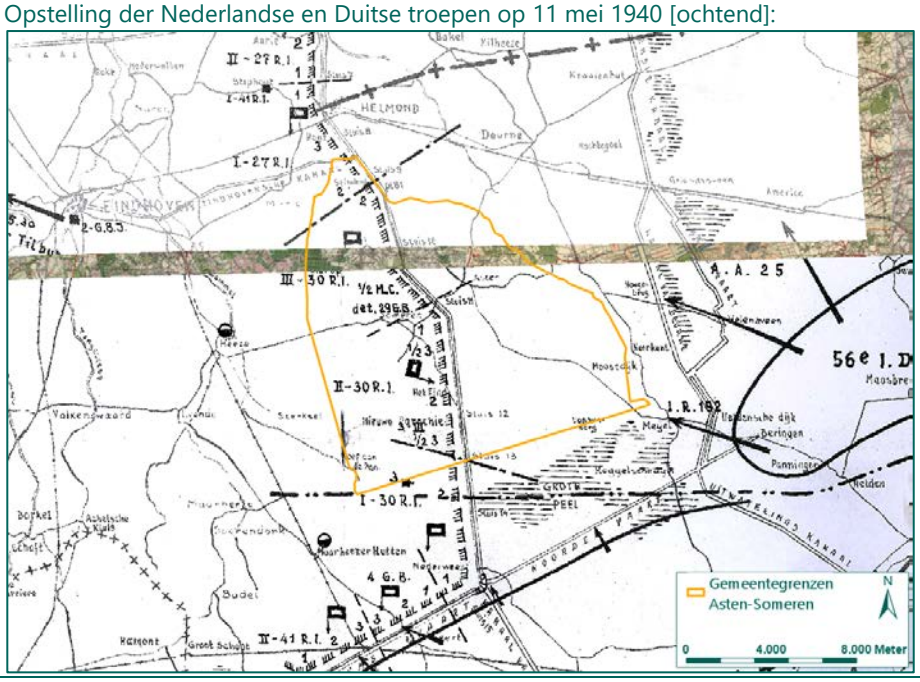
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Inderdaad leek dit terugtrekken op een vlucht, want bij het verzamelpunt kwam slechts een klein gedeelte van het bataljon aan, de meeste soldaten zonder hun wapen, dat ze inderhaast bij het kanaal hadden achtergelaten. Velen doken onder bij boeren in de omgeving, hielden zich schuil in de bossen of in het koren, dat toen voor de tijd van het jaar zeer hoog stond.		
	Wat zagen de mensen van Lierop in hun dorp van de oorlog op die zaterdag 11 mei? […] Achter de molen, bij het huis waar nu café "Molenzicht" is, brachten Nederlandse militairen hun mitrailleurs in stelling, die gericht werden op de weg naar Den Boomen. In deze buurt verschansten zich ook soldaten tussen de boerderijen, o.a. bij Willem Kuypers (1900). Er werden mortieren opgesteld achter de schuur van Hannes Maas (1891-1971). Deze hebben veel vuur afgegeven op doelen achter het kanaal. De mitrailleurschutters bij de molen zijn nooit in actie gekomen, want toen de Duitsers bij Sluis X door de Nederlandse verdediging braken, trok men in paniek terug richting Geldrop. Om zich nog tegen Nederlands vuur te dekken, werden leden van de familie Raaymakers door de Duitse stoottroepen gedwongen voorop te lopen vanaf buurtschap Den Boomen, richting dorp.	JOO	38-39
	Aanvallen van de Duitsers op de Nederlandse verdediging aan de Zuid-Willemsvaart op 11 mei 1940 	JOO	20

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Het eerste in onze gemeente neergekomen vliegtuig was echter geen geallieerd toestel doch een Duitse jager, waarschijnlijk van het type Messerschmitt 109, dat op 11 mei 1940 werd neergeschoten door Nederlands geweer- en mitrailleurvuur. Het toestel kwam neer rechts van de weg van Someren naar Heeze bij de Hoenderboom, ongeveer op het punt waar de gemeentegrenzen van Mierlo, Heeze, Maarheeze en Someren bij elkaar komen.	JOO	124
	Al gauw duikt een Duits verkenningsvliegtuig op, dat in lengterichting laag over het kanaal vliegt om de Nederlandse troepensterkte te inspecteren. De mitrailleurs van het toestel spuwen vuur. Als door een wonder wordt geen enkele landsverdediger geraakt.	SNI	19
	Dat verandert als Duitse infanteristen over de hele front- breedte met bootjes de Zuid-Willemsvaart oversteken. Bij gevechten pal aan het kanaal komen die middag alleen al op Somerens gebied negentien Nederlandse soldaten om het leven. Soldaten die zich eerder relatief veilig waanden aan de Maas of in de Peel. Er wordt vooral hard gevochten bij de Sluizen 10 en 11. Vanaf een kanaalboot houden luitenant De Zeeuw en de Liesselse soldaat Toon van Loon de vijand twee uur lang zoet met hun zware mitrailleur. Het kanon van de eenheid van kapitein De Vries op Boomen helpt een handje. Door de gezamenlijke inspanningen hebben de Duitsers die tweede oorlogsdag in Asten ook 'twee wagens met gesneuvelden'. Maar de Duitse horden zijn niet te stuiten. Tegen 18.00 uur zijn ze op veel plaatsen de Zuid-Willemsvaart overgestoken. De verdedigers bij Sluis 10 en 11 dreigen omsingeld te raken en moeten terug, westwaarts richting Eindhoven.	SNI	19
	Het Zuid-Willemsvaart vak tussen Helmond en Nederweert werd op 11 mei 1940 bezet door II-30.RI en III-30.RI, die naar Peeldivisie begrippen bovendien waren voorzien van aanzienlijke ondersteuning door 6-veld, PAG en een compagnie mortieren. In het vak van II-30.RI lag een verkeersbrug (en sluis) over de Zuid-Willemsvaart (tussen de plaatsen Someren en Asten) die de provinciale weg naar het westelijk gelegen Heeze en Valkenswaard verbond. Deze brug en Sluis XI bij Someren vielen precies in het vak van II-30.RI. Op 11 mei was het een verkenningsgroep van 2./IR.192 (56.ID), die als eerste gevechtsaanraking kreeg met de verdediging van het kanaal bij Someren. Het werd een voorbode van een langdurig gevecht. Rond 15.00 uur waren de Duitsers erin geslaagd de defensie te kraken en de Nederlanders op de terugtocht te dwingen. Bij het gevecht aan het kanaal waren 12 Nederlanders gesneuveld, in het achterliggende gebied nog eens vijf. Aan Duitse kant sneuvelden slechts 3 militairen.	ZFH	z.p.
	De CP van de RC was echter inmiddels al niet meer in Heeze, zodat het niet verwonderde dat ordonnansen hem niet konden vinden. De RC had reeds tweemaal zijn commandopost laten verplaatsen, nadat hem berichten ter ore waren gekomen van oprukkende Duitsers bij Sommeren (brug over Sluis XI, uiterste linkerkant vak II-30.RI). Onderwijl raakte de rechterzijde van III-30.RI in contact met Duitse voorhoedes die bij de Sluis XI waren gearriveerd. Later in de middag, rond 16.00 uur, kwamen zij ook tegenover Sluis X waarover een (vernielde) brug liep in de weg Lierop – Asten. [...] Een groepje van vier Duitsers van 2./IR.192 slaagde erin om met een in Asten gevorderde personenauto de nog niet opgeblazen voetbrug over Sluis XI bij Someren te benaderen en deze op kort afstand met vuur uit de meegenomen mitrailleur te versperren. Zodanig, dat de Nederlanders de brug niet meer konden benaderen. Het huis waarin de Duitse mitrailleur enige tijd een positie vond, werd door PAG aan Nederlandse zijde doorboord, maar de vier Duitsers verplaatsten zich gewoon en zetten het vuren door. Zij hielden dit vol tot om ongeveer 12.00 uur de eerste delen van hun bataljon – waarbij ook Oberst Wolff was aangesloten – konden aansluiten. [...]	ZFH	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Rond 13.30 uur – nadat de Duitse compagnieën zich ontplooiden tegenover de sluis - nam het gevecht in alle hevigheid toe. Daarbij dient overigens te worden aangetekend dat de Nederlanders lange tijd over meer zwaardere ondersteuningswapens (6 mortieren, 2 stukken PAG, 2 stukken 6-veld) beschikten dan de aanvallers en ook numeriek niet inferieur waren, daar bijna drie compagnieën in het betreffende vak vuur konden uitbrengen terwijl de Duitsers zich niet eenvoudig in het terrein ten zuiden van de sluis konden ontplooien. [233b] 1-II-30.RI, direct ondersteund door twee secties mortieren, twee stukken PAG en de 2e Sectie van MC-II (met nog een tweede sectie nabij), bezette het vak aan weerszijde van de brug over de Sluis XI (in de weg Asten – Someren – Heeze). De C-II-30.RI [reserve majoor A.B. van Oeveren] was opvallend genoeg niet met zijn commandopost bij deze enige belangrijke weg in zijn vak gepositioneerd, maar koos ervoor zuidelijker bij de onbetekenende weg over Sluis XII, in het gehucht 'Het Eind' [Someren-Eind], zijn commandopost in te richten. […] Het gevecht bij Someren was intussen een bikkelhard vuurduel geworden, waarbij beide kanten zeer intensief mitrailleurs inzetten. De Nederlanders konden bovendien vier mortieren van II-30.RI en twee van III-30.RI inzetten, alsmede twee stukken PAG die parallel aan de weg naar Someren stonden, en daarnaast de inzet van twee stukken 6-veld vanuit het vak van III-30.RI aanwenden. Op enkele aan de westoever afgemeerde schepen werden lichte mitrailleurs gepositioneerd en in de Meelfabriek was een sectie zware mitrailleurs opgesteld. De gehele omgeving van de brug werd beheerst door de automatische wapens en mortieren van beide zijden, zodat lange tijd geen der partijen zich ook maar fractioneel bloot kon geven. Uiteindelijk werd het tactisch vernuft van de Duitsers uitgebuit, waardoor statische Nederlandse vuurpunten werden onderdrukt, een mitrailleuropstelling vlakbij de brug vakkundig met een lichte mortier met een voltreffer werd uitgeschakeld en zodoende een Duitse stoottroep tot dicht aan de voetbrug naderen kon. De Duitsers slaagden er rond 14.30 uur in om over de Vaart te komen en de lokale verdediging te doen wijken. Snel werden grote verbanden naar de westzijde van de Zuid-Willemsvaart gebracht, die het bruggenhoofd binnen de Nederlandse verdediging vergrootten en huizen zuiverden. Aan Duitse kant werd het als volgt omschreven door de eerder genoemde Oberleutnant Matthes: *…Unser Opel-Pkw, ein herrlicher braunlackierter Wagen, wurde mit 2 MG-Schützen, den Gefr. Trinks und Nixdorf, 2.Kp mit MG und 1.000 Schuss und Leutnant Wunderlich mit Masch.-Pistole und 1 Gewehr besetzt. Ich setzte mich ans Steuer und von den besten Wünschen des Rgts-Kdrs begleitet, brausten wir den Westausgang Asten zu. Die noch in Ort befindlichen holl. Soldaten waren bei unserer Schieserei unserer Meinung nach ganz bereit geflohen, doch schon aus den letzten Häusern Astens pfiffen noch ein paar Schüsse hinter uns her, als man uns in der Limousine im Vorbeifahren erkannt hatte. Dies allein war schon bedenklich, konnte uns aber nicht von unserem erhaltenen Auftrag abbringen. Nun hatten wir die letzten Häuser hinter uns, einige Zivilpersonen hatten verwundert zum Fenster herausgeschaut, und etwa 2 km vor uns sahen wir schon die Bäume und Häuser am Kanalrand. Erwa 100 mtr vor der Brückenstelle stieg die Strasse etwas an und wir wollten dort erst einmal halten, um gedeckt weiter heranzugehen. (…) . Die beiden Gefr. nehmen sofort das MG und einen Mun.-Kasten aus dem Wagen, ich sehe drüben links von der eingestürzten Brücke eine zweite schmale Brücke, an der sich mehrere Holländer zu schaffen machen. Ein paar Schüsse aus der Pistole lassen diese Kerle fliehen, einer muss sich schleppen, doch im gleicher Augenblick prasselt das MG- und Gewehrfeuer von allen Seiten auf uns und unseren Pkw. Die ersten Schüsse verfehlten ihr Ziel und wir konnten schnell hinter eine Böschung am letzten Haus hart an der Brückenstelle springen. Unser schöner Opel war im Nu vollkommen durchlöchert. Nachfolgende Kameraden haben später festgestellt, dass kaum ein Teil noch brauchbar gewesen sei. Inzwischen hatte der Holländer den wir drüben - 20 mtr von uns auf der anderen Kanalseite entlang einer Strasse bezw. Häuserreihe - auf etwa 70-80 Mann schätzen, mehrere Grw. und Pak auf unser Haus*		

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	angesetzt. Ununterbrochen ballerten die Spreng- und Panzergranaten in die untersten Hausecken. Sobald wir hochkamen aus der Deckung uns selbst das Feuer aufnahmen, denn das mussten wir, um den Holländer nicht mehr an die unversehrte Brücke herankommen zu lassen, nahm er uns mit zahlreichen MG gleich auf einmal unter Feuer. [...] *Der Wille, die Zerstörung der Brücke zu verhindern, war für unser Handeln entscheidend. Während Lt. Wunderlicht mit einem Gefr. an der Böschung beim Haus liegen blieb und beide aus einigermassen gedeckter Stellung alles unter Feuer nahmen - abwechselnd mit Gewehr, Pistole oder Masch-Pistole - was sich auf dem andere Ufer zeigte, und dadurch auch eine stärkere Besatzung vortäuschte, kroch ich mit dem andere MG-Schützen mit MG an der Böschung weiter nach links, bis wir an einer Stelle waren, wo wir glaubten gutes Schussfeld flankierend auf die Brückenstelle zu haben. Doch als wir auf den Böschungrand dat MG in Stellung bringen wollten, pfiffen uns die Kugeln von noch weiter links drüben und von rechts um die Ohren; immerhin konnten wir dadurch die ungefähre Lage des MG-Nester drüben feststellen. (...) Endlich, nach insgesamt zwei einhalb Stunden, hörten wir von hinten plötzlich wieder MG-Feuer. Und tatsächlich, an der Kanalrand gepresst sahen wir doch beim Umsehen, dass die eigenen Leute nach 300 mtr entfernt in Stellung gegangen sind und auf uns schiessen. Wir danken unserem Herrgott, als nach mehrmaligen Schwenken mit weissen Tüchern die dusseligen MG Schützen dahinten merkten, dass wir doch Deutsche und nicht Holländer waren. Sie hatten unes eben alle schon für erledigt gehalten. Nun ging alles sehr schön schnell. Die Komp. kamen während wir Drei alles verschossen, was wir noch hatten, gedeckt und ungesehen bis an die Böschung. Der Oberst selbst bei den vordersten Teilen, staunte und freute sich riesig, als er uns noch sah und war gleich Feuer und Flamme für den Sturm über die Brücke. Während wir uns noch schnell durch ein Hintertür von der Böschung aus in ein Haus am Kanalrand Eingang verschafften und drüben die feindlichen Stellungen greifbar nage 20 mtr vor uns liegen sahen, nahm ein leichter Granatwerfer des Fw. Strobel eind MG hart an der Brückestelle zum Ziel und erzielte beim 2. Schuss einen Volltreffer. Der Regiments-Kommandeur; dies sehen, wie die eine holl. HMG-Bedienung flieht, und zum Sturm und 'drauf und dran' rufen, war eins. Wir, einige Offz. und Fws. des Btls, greifen uns die nächstliegende Männer der 1. und 2. Komp. und, während der Holländer noch verzweifelt schiesst, stürmen mit 'Barbarischem' Gebrüull über die Brücke. Da erst merken wir, wie stark die Besatzung drüben ist. Jedes Haus müssen wir einzeln nehmen, Unmassen von Gefangener werden zusammengetrieben, Kraftfahrzeuge, Pak, Granatwerfer - kurz alles, was uns die letzten 3 Stunden so zu schaffen gemacht hatte - wurde unsere Beute. 2 Tote und 5 Verwundete hatte das Btl. bei diesem Angriff gegen einen zähen Gegner. Durch einen Vorstoss mit 2 holl. Militär Kraftwagen mit aufgesetzten MG durch Sommern hindurch, was 2-3000 Einwoner gross etwa 2 km am Kanal entfernt lag, gelang es uns noch, auch den letzten Mann dieses holl. Bataillons zu nehmen* Doorstotende Duitsers kwamen in Someren in straatgevechten met Nederlandse militairen terecht, maar lieten deze vooral links liggen. Het dorp werd spoedig door de Duitse voorhoede doorkruist. Dat bericht kwam bij de BC terecht, die daarop onmiddellijk de 2e Sectie van 2-II en de 1e Sectie van 3-III (welke in het vak van II-30.RI lag) samen met drie stukken van de MC deed optrommelen. Geleid door de reserve 1e luitenant W. L. Aerdenhout van 3-III kreeg men om ca. 16.00 uur opdracht onverwijld een tegenstoot uit te voeren tegen de bij Someren doorgedrongen vijand. In eerste instantie vorderde de formatie goed, waarna deze volledig vastliep in Duitse vuur. Opnieuw volgde een hevig vuurgevecht, waarbij tientallen Nederlanders gewond raakten, sneuvelden of gevangengenomen werden. Een vrachtwagen met een mitrailleur van MC-III-30.RI werd nog als ordonnans naar Someren en Heeze gestuurd (in een poging de RC te bereiken), maar uitgeschakeld (waarbij de mitrailleurschutter sneuvelde). Tegen het donker worden kwam iets meer dan een dozijn manschappen van de formatie Aerdenhout terug naar Someren-Eind; de rest		

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	was verloren gegaan of was naar elders gevlucht. Van de ca. 80 man die erop uit waren getrokken was dus slechts een kwart teruggekeerd. Het gevecht in de middag en avond, dat zich deels in open veld en in de randen van Someren afspeelde, leverde het grootste enkelvoudige verlies aan Nederlandse kant op bij de strijd aan de Zuid-Willemsvaart. Twaalf militairen sneuvelden nabij de sluis, vijf in Someren zelf. Aan Duitse zijde sneuvelden slechts drie militairen Tegen de avond was de operationele winst voor de Duitsers al verzegeld. De tegenstoot vanuit het zuiden tegen de Duitse infiltratie was moedig, maar kansloos. Zoals de Duitse doctrine een penetratie van een verdediging vaak direct feilloos wist uit te buiten, stootten dezelfde formaties die de brugdefensie hadden doen wijken, direct door naar Someren, waar ze al schietend en vurend, in en op ter plaatse veroverde auto's zittende, doorreden tot de westelijke uitvalsweg van het dorp. Achteropkomende infanteristen zuiverden vervolgens het dorp en namen vele manschappen van II-30.RI gevangen. De Nederlandse tegenstoot volgde pas toen de Duitsers al beslissend waren doorgebroken. Dat wist de BC niet, want die had op grote afstand gezeten pas kunnen reageren met zijn tegenstoot toen hem het mondeling gebrachte bericht bereikte dat de doorbraak bij de sluis al een feit was. De majoor besloot na het vernemen van de mislukte tegenstoot het gehele vak vrij te maken voor een grote tegenstoot met de resterende twee compagnieën en sectie MC. De tegenstoot zou rond 20.30 uur moeten plaatsvinden. Nadat de formaties op weg waren gegaan werden ze echter door een ordonnans teruggeroepen. De majoor was inmiddels overtuigd geraakt dat het zinvoller was de restanten van zijn gehavende bataljon terug te nemen en de bestaande linie te herstellen. Hij zou vervolgens trachten nieuwe orders te krijgen. Onderwijl drongen de Duitsers echter bij Sluis XII op, waardoor hele secties op eigen initiatief terugtrokken. Bij die sluis werd toen ook een in hevigheid toenemend vuurgevecht met de Duitsers geleverd. Bij deze gevechten bij donker werd het kwaliteitsverschil tussen de Duitse en Nederlandse militairen nog sterker vergroot, zodat het gevecht voor de verbanden naast de sluis (3-II en deel 3-III) aanleiding was om de verdediging op te geven en ongeorganiseerd terug te trekken. […] Onderwijl sanctioneerde de BC deze terugtrekkende handelingen door de algehele terugtocht te bevelen voor 01.00 uur (12 mei). Het gros van de overgebleven verbanden wachtte echter niet en ging op eigen gelegenheid. […] II-30.RI had zich bijzonder goed geweerd bij de Duitse aanval op de sluis, maar had een doortastende opponent getroffen. Het rond de Sluis XI zeer intensieve gevecht alsmede het relatief zware verlies van 17 Nederlandse doden bij Someren had de opmars van IR.192 een halve dag vertraagd. Dat was de operationele winst geweest. Desondanks was het opvallend hoe relatief eenvoudig en verliesarm de niet van zware wapens voorziene Duitsers alsnog de Vaart overkwamen, terwijl de Nederlanders ter plaatse rijkelijk waren voorzien van ondersteuningswapens (die bovendien – vooral de zes mortieren – voor het gevechtsterrein uitstekend geschikt waren) en in het vak niet numeriek inferieur waren. Opnieuw was hierbij opvallend dat twee bataljonscommandanten ver van het gevecht verwijderd zaten en bleven en zodoende van een integrale tactische leiding geen sprake was. Eén van de exponenten van het gebrek aan tactische gevechtsleiding ter plaatse was het gegeven dat in tegenstelling tot de aanvaller, de verdediger zich volkomen statisch bleef gedragen in het gevecht. Er werden geen troepen verplaatst om diepte en opvang te creëren in de oostgrens van Someren en de ondersteunende wapens werden ook niet verplaatst. Zoals uit de Duitse beschrijvingen van het gevecht heel nadrukkelijk blijkt, was dat voor hen de sleutel tot succes. Zij konden niet alleen heel doelgericht Nederlandse vuurpunten uitschakelen of onderdrukken, maar tevens inschatten waar de dode hoeken hen kansen boden. Het was dus wederom niet zo zeer de moed van individuele militairen of de bewapening die de doorslag gaf, maar het tactisch dynamisch handelen van de aanvaller versus de statische lineaire en dus		

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	voorspelbare verdediging. Aangetekend dient echter te worden dat de beide bataljonscommandanten dan wel tactisch gezien onverstandig opereerden, maar dat zij desalniettemin uiterst plichtsgetrouw en vasthoudend optraden. Ze kozen niet lichtvaardig voor de terugtocht, maar deden hun uiterste best zo lang mogelijk aan hun opdracht tot standhouden te voldoen, ondanks het feit dat (net als elders) de RC al vroeg tijdens de strijd onvindbaar was. De houding van de beide BC'n zal mede aanleiding zijn geweest voor het feit dat de troepen onder hun bevel zich eveneens niet snel lieten verdrijven, hoewel enkele incidenten wel waren voorgekomen. Opvallend is in deze het contrast met de eenheden boven het Wilhelminakanaal. Op basis van dezelfde impulsen (vijand in flank en rug, tastbaar agressief in front; ontbreken van integrale leiding) waren die wel teruggetrokken in een relatief vroeg stadium van de strijd.		
	Opstelling der Nederlandse en Duitse troepen op 11 mei 1940 [ochtend]: 	ZFH	z.p.
12 mei 1940	De driehonderd man onder leiding van de majoor trokken om 01.00 uur 's nachts naar Hoef aan de Pan. Onderweg kwam de groep een andere afdeling militairen van I-30 RI uit Weert tegen. Van hen hoorde de majoor dat Maarheeze door de vijand was bezet. Men besloot die nacht in de bossen te rusten en de volgende morgen naar de Achelse Kluis te trekken om te proberen via België de eigen troepen te bereiken. Ook Achel was reeds door de Duitsers bezet. De volgende twee dagen werden doorgebracht in Leenderstrijp.	JOO	30
Mei 1940	Materiële schaden, vorderingen van goederen, enz. bij de Duitse inval in mei 1940: Volgens een rapport van de gemeente Someren aan de Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant d.d. 5 juni 1940 bedroeg de totale oorlogsschade voor Someren naar schatting f 50.000,-. Daarvan was f. 10.000,-ontstaan door gehele of gedeeltelijke vernieling van huizen en f 40.000,- voor vernieling van inventaris, vermissing van voorraden, vorderingen van paarden, wagens, rijwielen, enz. Na de Duitse inval claimden 219 inwoners van Someren schade. Hier volgt een beknopt overzicht daarvan. Huizen, huisraad Het huis van Driek van de Kerkhof, Kanaalstraat 27a, brandde geheel uit. Er werd in meer of mindere mate schade toegebracht aan huizen (en huisraad) in de Kanaalstraat, op de Kanaaldijk, in de Einderstraat en Brugstraat en op Stipdonk, wegens het opblazen van de bruggen in de buurt en ten gevolge van inundatie nabij Sluis XI en XII door Nederlandse militairen.	JOO	42

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Landbouwgewassen In totaal hadden 19 landbouwers schade aan hun gewassen ten gevolge van de bovengenoemde inundaties en oorlogshandelingen ter plaatse. Auto's, paarden, fietsen, levensmiddelen, enz. Het Nederlandse leger vorderde vijf vrachtwagens, één luxe wagen, één motorfiets en minstens twintig fietsen. De Duitsers namen mee: drie vrachtauto's, één bestelauto, één luxe wagen en vijf motorfietsen. Het aantal fietsen dat door de Duitsers werd meegenomen bedroeg circa 350. Voor de vrachtwagens en de paarden vorderden de Duitsers resp. benzine, haver en stro. Ook werden door winkeliers vermissing van winkelwaren aangegeven, die meegenomen waren zonder te betalen. Er werd huisraad en kleding vermist. Bovendien meldden enkele boeren, dat door de oorlogshandelingen een deel van hun vee was omgekomen. Wegen De klinkerweg van Sluis X naar Lierop had een schade van circa f 500,-. Voor het -dichten van granaattrechters in de Oude Kerkstraat werd door de gemeente een bedrag betaald van circa f 90,-. Scholen In de eerste week van september 1940 is de jongensschool te Someren-Dorp in gebruik geweest bij het 3e Flak Scheinwerfer Regiment. Na het vertrek van de soldaten bedroeg de schade aan het gebouw circa f 300,-.		

Tabel 19: Overzicht gebeurtenissen Duitse inval mei 1940.

De bezetting van 1940 tot juni 1944 (D-Day)

Na de capitulatie werd Nederland bezet. Duitse militairen werden ondergebracht in voormalige Nederlandse kazernes en de vliegvelden werden door de Duitse luchtmacht, de *Luftwaffe*, overgenomen. De meeste Duitse militairen bevonden zich langs de kust. Hier werden stellingen aangelegd ter voorbereiding op een eventuele geallieerde invasie. Al tijdens de Duitse inval begon de Britse *Royal Air Force* (RAF) met de luchtoorlog tegen Duitsland. Bommenwerpers werden 's nachts uitgestuurd voor kleinschalige bombardementen op doelen van militair belang. Deze bommenwerpers verdwaalden met grote regelmaat, waardoor vergissingsbombardementen eerder regel dan uitzondering waren. De grote verliezen dwongen de Britten tot een andere tactiek. Vanaf 1942 werden bombardementen uitsluitend uitgevoerd door grote groepen bommenwerpers, die met tientallen tot honderden vliegtuigen één doel aanvielen. Vanaf 1942 verschenen daarnaast Amerikaanse bommenwerpers boven Nederland. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
28 mei 1940	's Nachts bommen in Astense Peel, waarschijnlijk weggeworpen Engelse.	POU	47
14/15 februari 1941	**Bomber Command** AD's. De vliegvelden Haamstede, (door twee vliegtuigen) Gilze-Rijen en een vliegveld in de buurt van Vught. Er werd alleen waargenomen dat de bommen op de velden vielen [vermoedelijk te Someren].	ZWA1	157
27/28 maart 1941	Een Whitley van 78 Squadron stortte neer te Heusden bij Asten. Het toestel werd door een Duits jachtvliegtuig uit de lucht geschoten.	ZAA	z.p.
	Een Engelse Armstrong Withworth Whitley bommenwerper van 78 Squadron stortte omstreeks 23.05 uur neer te Sevenum [ruim 20 km verwijderd van Asten]. Het toestel werd neergeschoten door een Duits jachtvliegtuig.	SGLO	T0979
3 juni 1941 [foutief: vermoedelijk 3 juli 1941]	A Whitley MK-V bomber No. P-5014 from the 102 RAF Squadron was shot down near the township of Someren-Eind by Hauptmann Werner Streib from the 1/ N.J.G.I. Venlo in a German fighter Messerschmitt 110. All 5 aircrew were taken prisoner by the Germans.	DRI	5
3/4 juli 1941	Het eerste Engelse toestel dat op Someren's gebied neerkwam nam deel aan een raid op het Ruhrgebied en was een Whitley Mk. V. nummer P. 5014 bommenwerper van	JOO	124-125

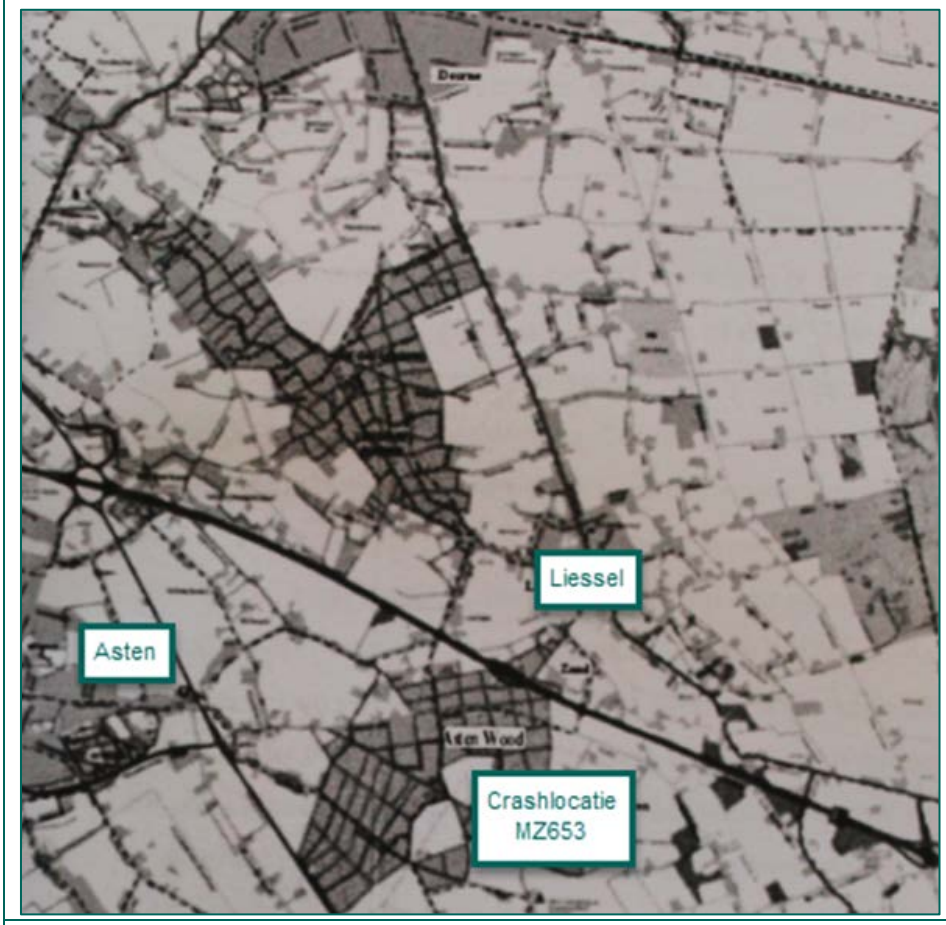
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	het 102e squadron. Het toestel kwam neer tussen Someren-Eind en Moost in de nacht van 3 op 4 juli 1941 om 2.30 uur, nadat het was geraakt door het boordgeschut van een Messerschmitt 110, gevlogen door Hauptmann Werner Streib van 1/NJGI Nachtjagtgeschwader. Nadat het zich van zijn bommenlast had ontdaan, maakte het een geslaagde noodlanding. De zes bemanningsleden werden gevangengenomen en afgevoerd naar Duitsland. Gedurende de enkele dagen dat het vliegtuig er gelegen heeft, werd iedereen op een afstand gehouden.		
	Een Whitley Mk V van 102 Squadron stortte om 1.17 uur neer tussen de Moost en Sluis XIII. Bij terugkeer naar de Engelse basis werd het toestel in de buurt van Venlo aangevallen door een Duitse nachtjager, die gestationeerd was op het vliegveld van Venlo, en in brand geschoten.	STI	75
	Een Engelse Armstrong Withworth Whitley bommenwerper van 102 Squadron stortte omstreeks 2.33 uur neer nabij Asten-Someren. Het toestel werd neergeschoten door een Duits jachtvliegtuig.	SGLO	T1080
	Een Whitley stortte in de nacht neer te Asten nadat het was raak geschoten door een Duits jachtvliegtuig. Het is onbekend wat er met de bemanning gebeurd is.	ZAA	z.p.
4/5 juli 1941	Een Engelse Handley Page Hampden, Mk I, AD914, van 106 Squadron stortte neer te Heeze, omstreeks 1.15 uur. Het toestel werd neergeschoten door een Duitse nachtjager.	SGLO	T1081
7/8 juli 1941	Het volgende vliegtuig dat in onze gemeente terecht kwam maakte een noodlanding. Het betrof een Hampden die in de nacht van 7 op 8 juli 1941 landde op de Strabrechtse Heide. De bemanning heeft het toestel verlaten en is richting Someren gelopen. Deze Engelse vliegers hebben ongetwijfeld de bos- en heidebrandlucht geroken, welk veroorzaakt was door het toestel van hun collega's, dat drie nachten eerder onder Heeze neerstortte om 01.05 uur. Ook dat was een vliegtuig van het type Hampden, 106e squadron van de basis Coningsby in Lincolnshire. Het werd neergeschoten door Oberleutnant Griese van 1/NJGI Fliegerhorst Venlo. De vier bemanningsleden vonden een gruwelijke dood, terwijl op het grondgebied van Heeze en Someren grote bos- en heidebranden ontstonden.	JOO	125
	Een Engelse Vickers Wellingon, Mk Ic, T2880, van 99 Squadron kwam neer te Strabrechtse Heide, omstreeks 23.23 uur.	SGLO	T1095A
12 augustus 1941	Bommen op de Astense weg te Meijel, rond 4 uur in de ochtend.	POU	48
31 augustus 1941 / 1 september 1941	Een Engelse Handley Page Hampden, Mk I, AD912, van 83 Squadron stortte omstreeks 0.18 uur neer in de zuidoostrand van het Dennendijkse Bos, tussen Asten en Niftrik. Het toestel werd neergeschoten door een Duitse nachtjager.	SGLO	T1238
27/28 december 1941	A Wellington IC of 57 Squadron, target Düsseldorf: T/o 1700 Feltwell Shot down by a night-fighter (Hptm Werner Streib, 1. /NJG1) and crashed 20.30 near Someren (Noord-Brabant), 11 km SSE of Helmond, Holland.	CHO2	195
	27 december 1941, 20.30 uur. Wellington Mk.I.C. nr. Z. 1097, 57ste squadron. Ook deze bommenwerper werd het slachtoffer van een nachtjager, waarbij vijf van de zes bemanningsleden omkwamen. De bommenwerper is terechtgekomen, volgens het rapport van de Luchtbeschermingsdienst, in de Heezer bossen. [...] Het vliegtuig was opgestegen van de vliegbasis Feltwell in Norfolk, maar haalde het doel Düsseldorf niet. In totaal vlogen 132 toestellen deze missie.	JOO	126
	Een Engelse Vickers Wellington, Mk Ic, Z1097, van 57 Squadron stortte omstreeks 20.30 uur neer nabij Heeze-Someren. Het toestel werd neergeschoten door een Duitse nachtjager. Vijf van de zes bemanningsleden kwamen te overlijden, de zesde werd gevangengenomen.	SGLO	T1363
	Een Wellington van 57 Squadron stortte neer te Someren om 20.30 uur. Het is onzeker hoe het toestel is neergehaald.	ZAA	z.p.
31 mei 1942	Op 31 mei 1942 werd het achtergedeelte van de boerderij van Johannes van den Eynden (1877-1969) B 46 Lierop (thans Eindje 4) getroffen door afgeworpen	JOO	66

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	brandbommen. Het hele achterhuis, waarin stal en schuur, brandde af. Het woonhuis bleef gevrijwaard. Het vee was al in de weide en is daardoor ook gespaard gebleven.		
6/7 augustus 1942	Op 6 augustus 1942 werd het huis van Jan Voets (1907), aan de Broekstraat door brandbommen getroffen en is afgebrand. De gehele inboedel ging bij deze brand, die snel om zich heen greep, verloren. Voets had met grote moeite zijn oude moeder uit het brandende huis kunnen redden. Een tijd lang woonde de familie Voets in het bakhuisje op het erf en later is er een noodwoning gebouwd.	JOO	66-67
	Op 7 augustus 1942 ontplofte er omstreeks half drie 's nachts een zware vliegtuigbom in de Kerkstraat. Enkele huizen werden volledig vernield terwijl in de Wolfsberg. Kerkstraat, Hemel en Emmastraat flinke schade werd aangericht. De luchtdruk was zo geweldig dat ook in het centrum verschillende ruiten sprongen. In totaal liepen 150 huizen in meer of mindere mate schade op.	HOE	235
	Op 7 augustus 1942 vond er om 2.30 uur in de nacht een zware bominslag plaats in de omgeving van de Wolfsberg, de Kerkstraat, Emmastraat en Hemel. Enkele huizen werden volledig vernield, zoals van de weduwe Ceelen, en W. van Soest. Gelukkig brak er geen brand uit [...].	COE	199
11/12 augustus 1942	11/12 augustus 1942, 03.00 uur. Wellington Mk. III, 156ste squadron. Dit toestel kwam neer onder Lierop, nabij de "Vaarsehoef", sectie B. 1213. De familie Th. van Heugten (1893-1976), die op Otterdijk woonde hoorde vliegtuigen. Plotseling vloog een brandend toestel rechts van hun huis voorbij en stortte neer in een dennenbosje op het Berkeindje. Het duurde niet lang of de Duitsers kwamen op motorfietsen aanrijden en hebben het toestel bewaakt tot het licht werd. De vijf bemanningsleden kwamen om het leven en werden begraven op de Oude Toren.	JOO	126
	Een Engelse Vickers Wellington, Mk III van 156 Squadron stortte om 3.30 uur neer te Leeuweriksbos nabij Lierop, zo'n 7 km zuidoostelijk van Helmond. De vijf bemanningsleden kwamen om het leven.	SGLO	T1771
	Een Wellington, Mk III van 156 Squadron valt om 3.30 uur neer te Lierop na beschoten te zijn door een nachtjager, alle bemanningsleden komen om.	ZAA	z.p.
12/13 mei 1943	A Wellington X of 429 Squadron, target Duisburg: T/o 23.50 hours East Moor. Shot down by a night-fighter and crashed 02.58 hours some 2 km SW of Asten (Noord-Brabant), Holland. All now rest in Jonkerbos War Cemetery.	CHO4	144
	A Wellington X from the 429 RCAF Squadron based at Lemming, Yorkshire was shot down by a German fighter at Someren-Asten. Five aircrew were killed.	DRI	13
	Omstreeks dezelfde tijd werd een van de 15 Wellington bommenwerpers die het 429ste squadron van de basis East Moor (Yorkshire) voor deze aanval had geleverd, afgeschoten door een nachtjager van de Venlose basis. Met zes bemanningsleden aan boord stortte dit vliegtuig neer in de buurtschap Den Drossert in de gemeente Asten en brandde volledig uit.	DER2	199
	Wellington bij Asten en Lancaster bij Maasniel: Tijdens de grote Engelse aanval op Duisburg in de nacht van 12 op 13 mei met in totaal vijfhonderdtweeënzeventig toestellen ging bijna zes procent van de aanvalsmacht verloren. Twee van deze bommenwerpers werden in de buurt van Venlo neergeschoten. Het eerste slachtoffer viel om 02.58 uur bij Asten in de buurtschap Den Drossert. Het betrof Wellington HE913 van 429 Squadron. De vijfkoppige bemanning kwam hierbij om het leven.	GRO2	103
	13 mei 1943, 02.58 uur. Wellington X. 429ste squadron. Dit vliegtuig werd neergeschoten door een Duitse nachtjager en viel tussen Someren en Asten. De vijf bemanningsleden verloren het leven.	JOO	126
	Een Engelse Vickers Wellington, Mk X, HE913, van 429 Squadron stortte omstreeks 2.58 uur neer bij Den Drossert, te Asten. Het toestel werd neergeschoten door een Duitse nachtjager. De vijf bemanningsleden kwamen te overlijden.	SGLO	T2303
21-22 juni 1943	A Lancaster III of 619 Squadron, target Krefeld: T/o 23.23 Woodhall Spa. Crashed in the Astense Peel near Opheusden (Noord-Brabant), 10 km SSE of Helmond, Holland. All were taken for burial in the military	CHO4	197

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	cemetery at Venlo, since when their remains have been exhumed and brought to Jonkerbos War Cemetery. Their average age was 23.		
	In de nacht van 21 op 22 juni 1943 was een groot aantal Engelse vliegtuigen, dat richting Engeland vloog over Asten gekomen. [...] regelmatig had de bezetting van de L.B.D.-post brisant- en brandbommen zien neerkomen in de richting van de Peel. Toen een bericht binnenkwam dat de boerderij van L. van Bussel, Peel 12c [via een website beheerd door de zoon van Karel van Bussel is achterhaald dat het een adres aan de Gezandebaan, tussen de huidige nummers 34 en 26 betrof[58]], was verwoest ging burgemeester Wijnen met de marechaussee op onderzoek uit. In de omgeving van het staatsbos waren honderden bommen neergekomen, die echter betrekkelijk weinig schade hadden aangericht. De boerderij van Van Bussel was vernield door de luchtdruk van een bom, die op 75 meter van zijn huis neerkwam. [...] Er werd ok gemeld dat in de Peel een vliegtuig zou zijn neergestort, maar bij nader onderzoek bleek dat in de Veluwe te zijn, onder Neerkant.	COE	199-200
	Om 01.25 uur stortte een Avro Lancaster III van het 619e Squadron neer bij Asten-Heusden, nadat hij zijn bommen had gedropt in de Astense Peel waardoor de boerderij van de familie K.v. Bussel zwaar werd beschadigd. Bij het vliegtuigwrak werden de lijken van 4 bemanningsleden gevonden, de overige drie bemanningsleden werden later dood geborgen op ongeveer een kilometer van de plaats waar het toestel was neergestort [in qE.6508].	DER2	213
	Lancaster bij Heusden, Astense Peel: Onder de codenaam Mahseer voerde het Engelse Bomber Command in de nacht van 21 op 22 juni een grote aanval uit op de fabrieken van de stad Krefeld. Het eerste slachtoffer was Lancaster EE198, rompcode PG-H van 619 Squadron. Dit toestel steeg enkele minuten voor half twaalf in de nacht van 21 op 22 juni op vanaf de basis Woodhall Spa. Aan boord bevonden zich zeven bemanningsleden. De zware machine stortte om 01.17 uur neer in de Astense Peel, ter plaatse genaamd "Veluwe". Er volgde een zware ontploffing en de brand zette de omgeving in een spookachtig licht. Tussen de wrakstukken lagen de ontzielde en verminkte lichamen van vier inzittenden. De bergingsploeg vond er een kilometer verderop nog eens drie. Zij waren tijdens de val uit het toestel geslingerd.	GRO2	112
	Een Engelse Avro Lancaster bommenwerper, Mk III, EE198, van 619 Squadron stortte omstreeks 1.25 uur neergestort nabij Heusden, te Asten. Alle zeven bemanningsleden kwamen te overlijden.	SGLO	T2506
	Herdenking bij monument Ospeldijk voor gecrashte EE798.	SNI	43
	Een Lancaster van 619 Squadron kwam neer om 1.25 uur bij Heusden. De oorzaak van de crash is onbekend.	ZAA	z.p.
29 juni 1943	Op 29 juni 1943, een week nadat in de Peel het huis van Karel van Bussel [tussen Gezandebaan 34 3n 36] door bommen was vernield, werd ook de Diesdonk getroffen. Hier werden een aantal fosforbommen afgeworpen waardoor de boerderij van Driek Mennen afbrandde. Bij Louw Loomans waar ook fosfor op het dak was gevallen, ontstond overdag spontaan brand. Door de hele dag op het dak te zitten om direct in te kunnen grijpen als de fosfor weer begon te werken, kon dit huis behouden blijven.	HOE	235
13/14 juli 1943	A Halifax II of 405 Squadron, target Aachen: T/o 2315 Gransden Lodge. Shot down by a nightfighter and disintegrated near Asten (Noord-Brabant), 9 km SE of Helmond, Holland. [...].	CHO4	231
	Omstreeks 1.45 uur in de nacht van 12 op 14 juli 1943 stortte een vliegtuig neer in een perceel rogge in de Peel. Van de zevenkoppige bemanning werden er vijf dood aangetroffen.	COE	200

58 De informatie is achterhaald via de site https://mavabu.jimdo.com/

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	In Asten, langs de weg naar Meijel, sneuvelden om 01.36 uur zes van de acht bemanningsleden van een Halifax bommenwerper van het 405de squadron van de basis Gransden Lodge (Bedfordshire) die was afgeschoten door kapitein-vlieger Frank, de nieuwe commandant van de Venlose nacht jagergroep.	DER2	221
	Halifax bij Meijel: Tijdens de nachtelijke Engelse aanval op Aken door driehonderdvierenzeventig toestellen, verloor de RAF twintig bommenwerpers. Eén ervan werd neergeschoten door Hauptmann Frank van I.INJG 1 uit Venlo. Het slachtoffer was Halifax HR905, rompcode LQ-G van 405 Squadron. Het toestel steeg op om 23.15 uur vanaf Gransden Lodge en viel om 01.26 uur voor de lopen van een Duitse nachtjager bij Asten in het gebied Voordeldonk op ongeveer vijfhonderd meter van de Meijelse Gracht naast de weg van Asten naar Meijel. Slecht twee personen wisten op tijd het toestel te verlaten. Zij brachten de rest van de oorlog door in krijgsgevangenschap.	GRO2	121
	Een Engelse Handley Page Halifax bommenwerper van 405 Squadron is omstreeks 01.26 uur neergestort nabij Asten, ten zuidoosten van Helmond. Het toestel is neergeschoten door een Duits jachtvliegtuig. Twee van de acht inzittenden overleefden de crash.	SGLO	T2656
23 augustus 1943	In de nacht van 22 op 23 augustus 1943 vond een kort luchtgevecht plaats recht boven het dorp [Asten]. Een van de vliegtuigen stortte neer naast het kasteel van Heusden en vloog in brand. In het vliegtuig werd het verkoolde lijk van een piloot aangetroffen, maar van de overige bemanning was geen spoor te ontdekken. Die nacht was erg spannend voor Asten. Nabij Voordeldonk, de Stegen, Leensel en de Berken waren bommen terechtgekomen en toen men de volgende dag op onderzoek uitging werd achter het huis van B. Loomans aan de Wolfsberg een Engelse piloot gesignaleerd in een aardappelveld en het lichaam van een andere achter het huis van J. Kanters aan de Polderweg. […] de vier mitrailleurs uit het vliegtuig werden in de Kerkstraat aangetroffen, terwijl brokstukken van vermoedelijk enkele andere vliegtuigen waren neergekomen op Voordeldonk, Achterbos en nabij de Aa in de Berken.	COE	200
	Engelse Lancaster bij Asten: Bij de Britse aanval op de fabrieken van IG Farben in Leverkusen hoopte de RAF op goede resultaten. Er gingen die nacht vijf Engelse toestellen verloren. 103 Squadron wierp die nacht al zijn Lancasters in de strijd. Hiervan keerde er één niet terug. Dit was ED701, code PM-B2. De bemanning bestond uit de vlieger W/O Brecon en zes onderofficieren. Het toestel sloeg te pletter op ongeveer honderdvijftig meter van kasteel Heusden in de Kasteelse Velden. De locatie was moeilijk bereikbaar door de omliggende sloten en afrasteringen. Bovendien waren de wrakstukken op meerdere plaatsen terechtgekomen. Hiertussen verspreid lagen de verminkte en ontzielde lichamen van drie bemanningsleden.	GRO2	125
	Een Engelse Avro Lancaster bommenwerper, Mk III, ED701, van 103 Squadron stortte omstreeks 1.43 uur neer nabij het kasteel Heusden in Asten. Het toestel werd door een Duits jachtvliegtuig neergeschoten. Alle zeven inzittende kwamen te overlijden.	SGLO	T2844
29 februari 1944	Een Duitse Junkers Ju 88, Mk A-4, van Eenheid 7./KG 6 stortte om 12.20 uur neer te Behelp nabij Heusden.	SGLO	R0859
22-23 april 1944	A Halifax III of 578 Squadron, target Düsseldorf: T/o 2256 Burn. Hit by flak which set fire to the port outer engine. Abandoned and left to crash in the general vicinity of Asten (Noord-Brabant), 12 km SSE of Helmond, Holland.	CHO5	183
	A Halifax III from the 640 RAF Squadron based at Leconfield, Yorkshire, was shot down over Someren while returning home from bombing Düsseldorf. The 7 aircrew were killed.	DRI	35
	[Geallieerd toestel stort neer] op zondag 23 april 1944 om 02.00 uur, een Halifax B.III van het 640ste squadron. Doel voor die nacht was o.a. Düsseldorf. Marinus Lemmen (1902), die buiten stond te kijken, zag dat het vliegtuig werd geraakt. Het vloog aanvankelijk in de richting Helmond, maar kwam in een grote boog via Asten terug	JOO	129

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	naar Someren-Eind. Op een perceel grond van Jan van Eijk (1869-1958) in de Laarstraat kwam het toestel in stukken neer, omdat het in de lucht al explodeerde.		
	Een Engelse Handley Page Halifax, Mk III, MZ563, van 578 Squadron stortte om 1.40 uur neer nadat het was getroffen door een luchtafweergranaat. Het toestel stortte neer op 2 km ten zuiden van Liessel, in de zuidoosthoek van de Dennendijkse Bossen. Alle zeven bemanningsleden overleefden de crash.	SGLO	T3615
	Een Engelse Handley Page Halifax, Mk III, LW640, van 640 Squadron stortte om 2.30 uur neer in de Laarstraat te Someren-Eind. Een van de zeven bemanningsleden overleefde de crash.	SGLO	T3616
	In de nacht kwam een Halifax III zware bommenwerper (MZ563) van 578 Squadron neer te Hutten, het toestel had de bommen al afgeworpen. 	TIM	45-49
	Een Halifax van 640 Squadron valt te Someren neer. De reden van de crash is niet bekend.	ZAA	z.p.
27 april 1944	Op 27 april 1944 stortte een vliegtuig neer in de Berken.	COE	200
	Engelse Lancaster bij De Berken te Asten: In de nacht van 26 op 27 april voerde de Engelse RAF aan aanval uit op de Kruppfabrieken in Essen. Bij deze aanval zette Bomber Command in totaal 439 bommenwerpers in. Onder de ingedeelde squadrons bevond zich ook 12 Sqn van de basis Wickenby. [...] Intussen huilde tegen 02.00 uur het luchtalarm in Asten. Vrijwilligers van de luchtbeschermingsdienst zagen een vliegtuig brandend omlaag storten. Het kwam enkele kilometers ten noordoosten van Asten terecht in De Berken en gedeeltelijk in het riviertje de Astense Aa.	GRO2	142
	Rond 2.30 uur stort een Engels Lancaster, NN873, neer te buurtschap 'De Berken'.	MOR	10, 55-57

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 De Astense brandweer geeft aan dat er een brand is ontstaan vanwege het neerstorten van dit toestel. Duitse bronnen duiden op het neerschieten van een Brits toestel om 1.55 uur. Het toestel had reeds bommen afgeworpen boven Essen.		
	Een van deze toestellen, een Lancaster, werd door een nachtjager van LNJGl Venlo neergeschoten bij Asten, waarbij de zevenkoppige bemanning om het leven kwam.	DER	251
	Een Engelse Avro Lancaster bommenwerper van 12 Squadron is omstreeks 2.00 uur neergestort in Asten. Het toestel is neergeschoten door een Duits jachtvliegtuig.	SGLO	T3625
20 mei 1944	Tijdens de oorlog was er door de legers hier en daar munitie achtergelaten en ook landmijnen en ander oorlogstuig, zoals onontplofte granaten en bommen. Dat was allemaal zeer gevaarlijk spul en er gebeurden vaak ongelukken mee. Een noodlottig ongeval in Someren, waarbij de elf-jarige Mathijs Vossen omkwam, vond plaats op 20 mei 1944. Op die dag was Henricus Driessen, wonende aan de Beemdstraat nabij Sluis XI, op het land aan het werk toen zijn schop op iets hards stootte. Het leek op een stuk verroest ijzer in de vorm van een sigaar. Driessen klopte op de rand van zijn schop het zand eraf en stak het voorwerp in zijn zak. Thuisgekomen werd het paard uitgespannen en ook moeder bekeek het gevonden ding. Niemand wist wat het was. Vader Driessen groef een diep gat in de grond en stopte het daar voor alle zekerheid in. Later op de dag kwam Albert Peynenburg (1921), die als onderduiker verbleef bij buurman Hendrik van Bree (1910-1977), een praatje maken met de kinderen van Driessen, die buiten aan het spelen waren. Ze vertelden aan Albert dat hun vader een ding had opgespit en in de grond begraven. Ze besloten het voorwerp, tijdens het middagslaapje van vader en moeder, weer uit de grond te halen, nieuwsgierig als ze waren naar wat erin zou zitten. Ze legden het op een paar stenen, een beitel erop geplaatst en toen met de hamer erop losgeslagen. Met z'n vieren zaten ze eromheen; Johan en Peter Driessen, de buurjongen Thieu Vossen en Albert Peynenburg. Plotseling weerklonk een geweldige slag. Het ding, dat een projectiel bleek te zijn, ontplofte en de knal was tot in het dorp te horen. Thieuke Vossen sloeg achterover en was vrijwel onmiddellijk dood. Albert Peynenburg raakte ernstig gewond aan zijn	JOO	67

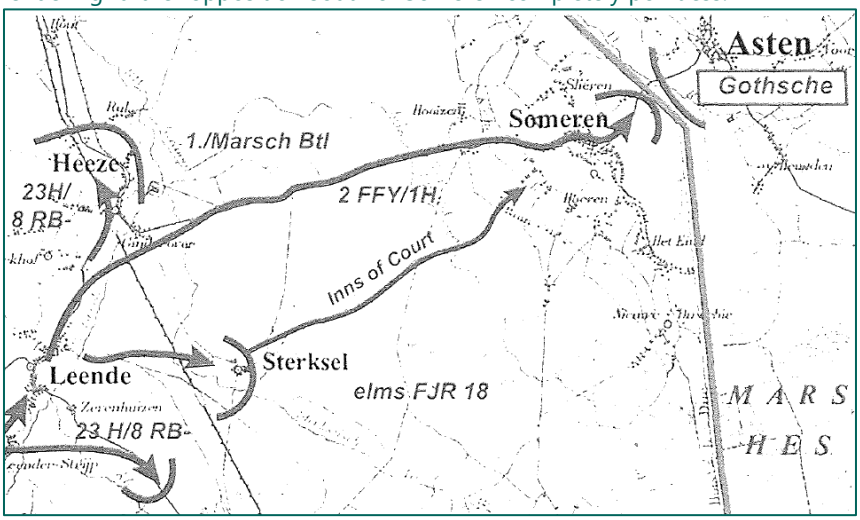
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	hand, die later geamputeerd moest worden. De andere jongens hadden ook brandwonden. Allen kwamen in het ziekenhuis terecht.		
23 mei 1944	A Lancaster from the 626 RAF Squadron based at Wickenby, Lincolnshire came down in Asten. 3 of the aircrew were killed, 2 captured.	DRI	35
	It took off from RAF Wickenby at 10.30 in the evening. I am indebted for what follows concerning the flight to Tony Beeton. [...] 'As the aircraft crossed the Dutch coast the port outer engine started to give trouble and ran very roughly. After a while it ran smoothly again so the decision was made to continue onto the target. The crew had an uneventful trip to the target and began their bombing run just a little behind the allotted time. As the pilot held the aircraft steady, following the bomb aimers instructions a piece of flak shrapnel hits the starboard inner engine with a loud bang but the pilot held his course until the call "Bombs Gone" when he banked to starboard and headed for home. By now the starboard inner had lost its oil pressure requiring that it be shut down. At almost the same time the port outer engine started to give trouble again and the Lancaster was flying on two and a half engines, slowly losing height. At about 02.00 hours whilst flying at about 19,000 ft over Holland, the Lancaster was suddenly raked by bullets from an enemy night fighter all along the port side. The port fuel tank was ruptured and the port wing caught fire and was burning furiously. The Pilot called to the crew over the intercom and found the Wireless Operator and Navigator had been killed by the burst of gunfire. He realised that the position was hopeless and as the aircraft was becoming difficult to handle, gave the order "Abandon Aircraft". The only response he received was from the Rear Gunner who said calmly "Do you mean now". The pilot replied "Yes". As the Pilot made his way down to the escape hatch in the Bomb Aimers position there was a violent explosion within the aircraft, followed a few seconds later by another. The next recollection the Pilot had was being free from the aircraft and falling towards the ground. He managed to open his parachute and watched as his burning Lancaster fell past him and crashed onto the ground. There were no signs of the other crew members.' It sadly turned out that Sergeants Morrit, Prestwell and Richardson had been killed, but the other four crew members, including Eric, had made it safely to the ground, where they found themselves near Asten outside Eindhoven in German-occupied Holland. Sindall and Turtle were soon captured and became POWs. Here we can read Eric's own words, taken from the official RAF 'Evasion Report' written after an interview by M.I.9 at RAF Hendon on 15 September 1944, two days after Eric had flown home from Brussels. I'll quote it in full as it's quite brief.	GRI	z.p.
	Eén maand later op 23 mei 1944 kwam een Lancaster van het 626ste squadron neer in het Ven over Sluis half XII. Het toestel viel op Astens' grondgebied. Drie bemanningsleden vonden de dood en vier kwamen ongedeerd aan de grond.	JOO	131
	Een Engelse Avro Lancaster bommenwerper van 626 Squadron stortte omstreeks 1.15 uur neer in Asten. Het toestel is neergeschoten door een Duits jachtvliegtuig.	SGLO	T3700
25 mei 1944	Op 25 mei vloog een brandend vliegtuig over Asten, dat uiteindelijk op Somerens grondgebied terecht kwam.	COE	200
	Mildenhall, Suffolk was shot down by German Heinz "Nightghost" Schnauter over Someren. The 7 aircrew killed were.	DRI	37
	Op 25 mei 1944 viel 's nachts om 03.00 uur een Lancaster van het 15e squadron brandend neer nabij Adr. Vink (1902-1979) aan de Kerkweg te Someren-Dorp, op een perceel grond van de St. Vincentiusvereniging, in huur bij Cornelius Linders (1885-1955) aan de Kerkweg 12.	JOO	131

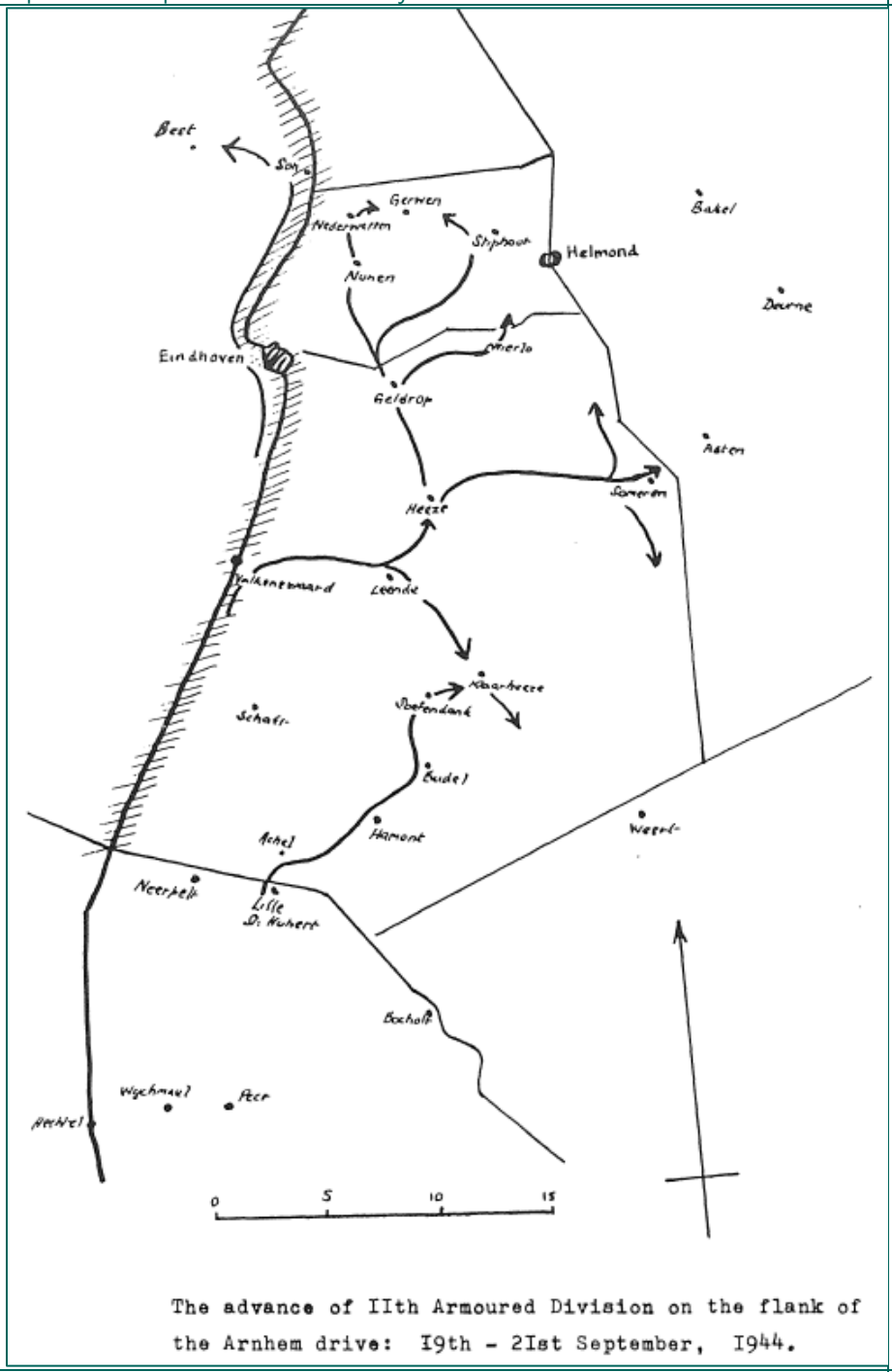
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Een Engelse Avro Lancaster bommenwerper, Mk III, ND955, van 15 Squadron stortte omstreeks 1.15 uur neer te Kerkweg-Heitveldsestraat te Someren-Dorp. Alle zeven bemanningsleden kwamen te overlijden.	SGLO	T3720
	Een Lancaster van 15 Squadron komt neer te Someren. De reden van de crash is niet vermeld.	ZAA	z.p.
5 juli 1944	Nadat in Normandië de bevrijding van West-Europa was begonnen, kwam in de eerste week van juli 1944 van hogerhand het bevel, dat in de steden en dorpen van Nederland langs de invals- en doorgangswegen door de inwoners schuilgaten moesten worden gegraven van 1,5 meter diep. Als de geallieerden aanvielen, konden de Duitsers vanuit die putten hen een warm onthaal geven. In Someren moesten de mannen zich in verschillende groepen voor het graafwerk melden. Someren-Eind was 5 juli aan de beurt: het was woensdag na de kermis. De meeste gravers hier maakten er een uitgaansdag van en belandden in elk café waar ze voorbijkwamen.	JOO	165

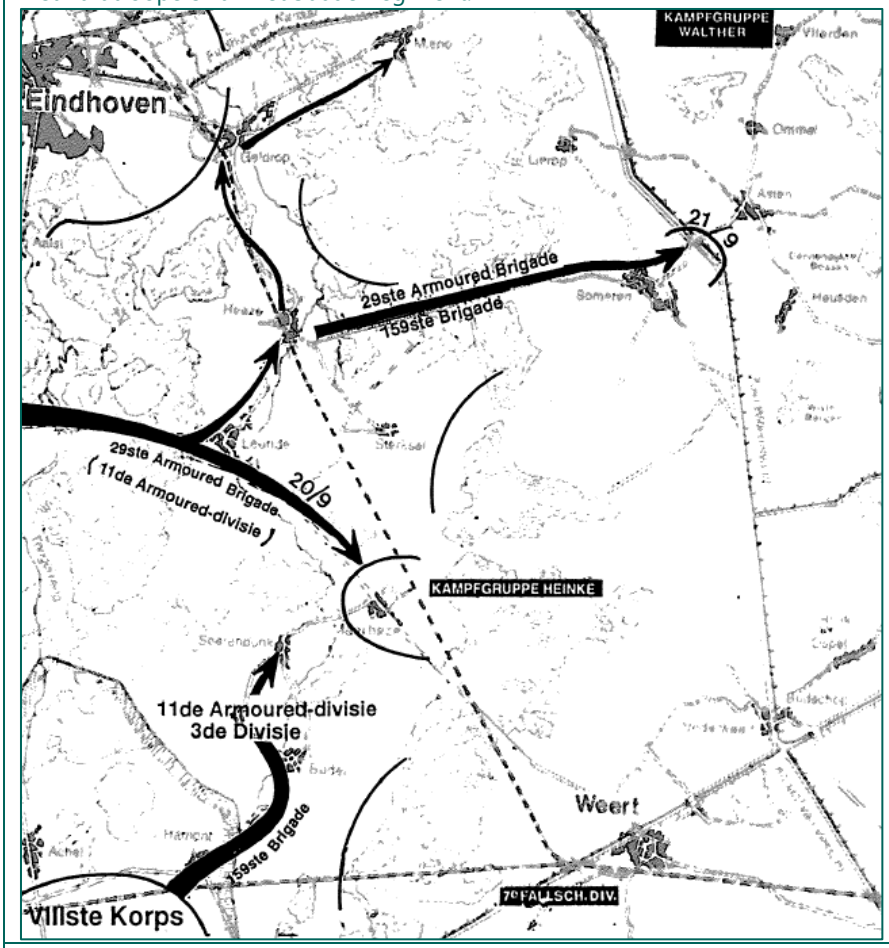
De periode juni 1944 (D-Day) tot en met oktober 1944

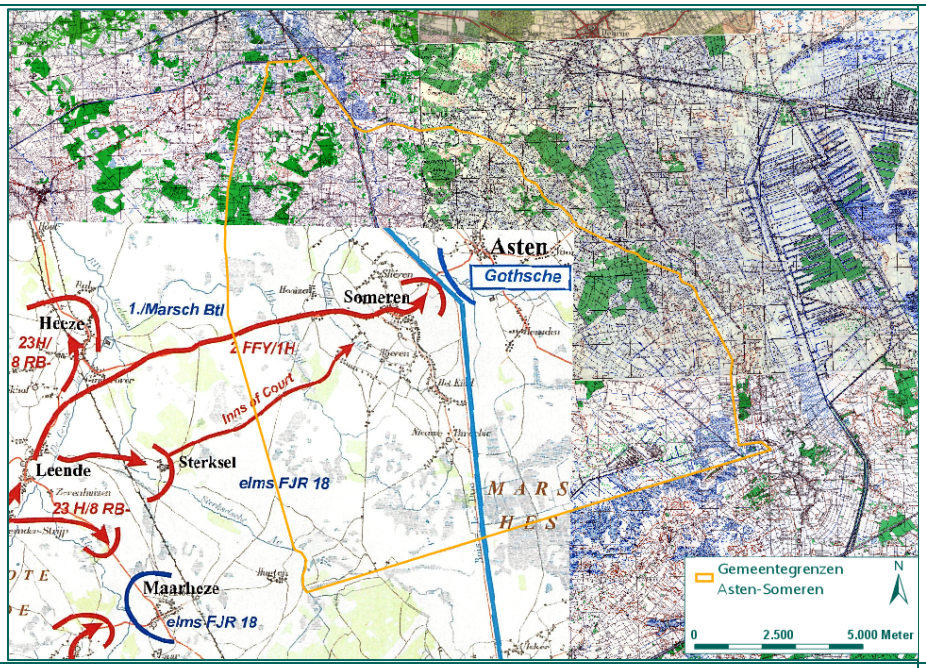
Op 6 juni 1944 landde een geallieerde invasiemacht in Normandië. Van daaruit rukten Britse, Canadese en Amerikaanse eenheden op richting Duitsland. De opmars verliep voorspoedig, maar in september 1944 liepen de geallieerden ten zuiden van Nederland vast. Om een doorbraak richting Duitsland te forceren, werd op 17 september 1944 Operatie Market Garden in gang gezet. Parachutisten moesten bruggen over de rivieren tussen Eindhoven en Arnhem veroveren, waarna grondtroepen door Nederland Duitsland binnen konden dringen. Na hevige gevechten bij Arnhem mislukte de operatie. De zuidelijke provincies werden gedurende de maand oktober en november bevrijd, waarbij op verschillende plaatsen fel werd gevochten. Uiteindelijk bevroor het front in een lijn van de Oosterschelde richting de Maas en de Waal. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
September 1944	De verdediging van de Duitsers aan Sluis XI bestond in eerste instantie voornamelijk uit jongens van 16 à 17 jaar. Een Rode Kruis-soldaat had de leiding en in plaats van hen te trainen voor de komende strijd, brachten ze samen de tijd door met vissen in het kanaal. Hij was van plan als de Engelsen zouden komen, zich met zijn troep over te geven zonder te vechten. Sommigen hadden veel angst voor de komende strijd en huilden 's nachts van heimwee om hun moeder. Een groep van 120 SS'ers vestigde zich met de staf in het huis van de familie Lammers aan Sluis XI. Toen deze het bevel overnamen moesten de jongens de strijd in en velen van hen sneuvelden erbarmelijk.	JOO	168
11-18 september 1944	Someren: Op 11 september werd deze onderneming samen met Leo Janssen en Jan Verstappen herhaald. De drie voerlui bleven niet lang in Helmond. De spoor- en trambrug waren voorzien van springladingen terwijl de bruggen bij Sluis IIX en IX helemaal niet meer gebruikt mochten worden. Toen ze op de weg terug op de Kanaaldijk het café van Hannes Moors gepasseerd waren, hoorden ze Sluis IIX de lucht in vliegen. In Helmond was het station gesloten zodat wij de gist bij Holtus, tegenover het station, hebben opgehaald. De spoorbrug, Sluis IX en X zijn allemaal de lucht ingevlogen. Omdat de weg over Brouwhuis te slecht was, zijn we over Deurne teruggefietst.	HOE	129
14 september 1944	De hefbrug over de Zuid-Willemsvaart nabij Sluis XI was al opgeblazen/ ernstig beschadigd door Duitsers, evenals anderen langs het kanaal.	TIM	60-61
17 september 1944	An American bomber B17E from the 748 Squadron was shot down in Someren-Eind. All aircrew were killed.	DRI	37
	Een B .17 G. uit het 748ste squadron is het vliegtuig van de commandant van de bombergroep Major G. Hozier. Dit vliegend fort krijgt om ongeveer half twaalf in de	JOO	133

	voormiddag ter hoogte van Sluis XIII een voltreffer van het in de omgeving opgestelde afweergeschut en stort neer ten oosten van de Zuid-Willemsvaart. De bemanningsleden komen allen om. Noch de exacte crashplaats, noch de namen van de overige negen inzittenden zijn ons bekend.		
18 september 1944	Tussen Sluis XI en Half XII stond namelijk een antitankwapen opgesteld en de daar gelegerde manschappen kregen les in het schieten met dit wapen. Er werd daarbij op de kerktoren gericht, een makkelijk doelwit. De mensen voor de kerkdeur schrokken zo, dat ze onmiddellijk naar huis gingen en het rozenkransgebed werd niet gehouden.	JOO	168
19 september 1944	As for the rest of Walther's units, basically what was left of the Fallschirmjager that had pulled back on a line running from Someren to Maarheeze, leaving behind rear guards in Leende and Heeze. The British followed close on the Germans' heels.	DID3	131
	Meanwhile the squadrons of the [British] 3rd Recce Regiment had been probing as far north as Someren and as far east as Nederweert where B Squadron lost an armoured car to another German rear-guard. It was clear that the area north and west of the Zuid-Willemsvaart canal had been evacuated by what was left of Kampfgruppe Heinke. However, on the east bank General Gothsche's improvised force was in place to prevent a surprise crossing.	DID3	143
19 – 20 september 1944	The defenders back at the Zuid-Willemvaart had been warned by the fight at Heeze and the Fifes were held up again in Someren. In spite of this Harvey, eager as always, ordered them to push on at all costs and try and get at least one company of infantry across the canal during the night. One recce tank was hit by a Panzerfaust. The Herefords immediately sent a fighting patrol forward and, in the end, Someren was captured before last light. The bridge was covered by fixed lines of machine-gun and anti-tank fire. Nevertheless, supported by artillery B Company put in an attack at which point the Germans blew the bridge. A bridgehead eluded the British for the moment. So far Gothsche had been able to carry out his assignment successfully. But General Roberts was not be deterred. He ordered Harvey to force a crossing the following day. [...] All in all the 11th Armoured Division had seized about half the territory it was supposed to and, more importantly, was already at the Zuid-Willemsvaart thus rendering further opposition south of Someren completely pointless. The first units had already begun to arrive in Venlo. After the attempt by Roberts' division to cross at Asten Von Obstfelder (LXXXVI. Armee Korps) realized that countermeasures needed to be taken urgently. In addition to the two Luftwaffe battalions he also assigned two infantry battalions from Lemke's division to Gothsche,	DID3	137-140

	Ersatz-und-Ausbildungs-Bataillon 65 and Ersatz -und-Ausbildungs- Bataillon 489. Gothsche rearranged the defences behind the canal accordingly hoping that six battalions between Helmond and Nederweert would be enough to stop the expected attempts to cross the last major water obstacle before the river Maas.		
19-21 september 1944	 The advance of IIth Armoured Division on the flank of the Arnhem drive: I9th - 2Ist September, I944.	JOO	180
20 september 1944	20 september waren eenheden van het VIIIe legerkorps gevorderd tot Leende, Heeze en Geldrop. Vanuit Heeze trok de 11e Pantserdivisie op naar Someren, terwijl de 3e infanteriedivisie na de verovering van Weert in de richting van de Zuid-Willemsvaart marcheerde. De Duitsers in Asten brachten hun kanonnen in de Wolfsberg, bij de oliemolen en in de Wilhelminastraat in stelling. Vanuit de Wilhelminastraat werd al volop geschoten in de richting van Someren. De kanonnen moesten regelmatig verplaatst worden, omdat bleek dat vrij kort na een	COE	206

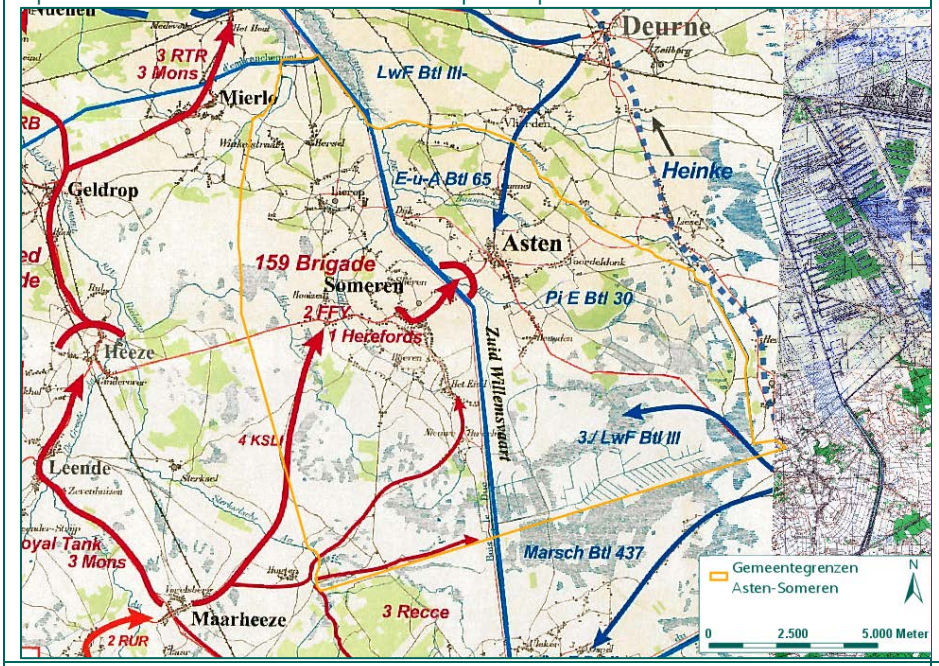
	beschieting de Engelsen de plaats van het kanon onder vuur namen. Door die beschietingen werd het priesterkoor van de kerk zwaar beschadigd. Die avond werd het restant van de brug bij Sluis XI opgeblazen.		
	De 29ste Armoured-brigade vertrok uit Valkenswaard en rukte, tegelijk met een strijdmacht uit het zuiden op naar Leende. Dit dorp werd na een kort vuurgevecht rond één uur ingenomen. De 29ste Armoured-brigade reed daarna door naar Someren, dat aan het einde van die middag werd bereikt. De strijdmacht uit het noorden bevrijdde Heeze.	DID1	67
	Eén brigade, de 29ste Armoured, reed door naar Someren dat aan het einde van de dag werd bereikt. De strijdmacht uit het noorden bevrijdde Heeze. Vanuit Leende vertrok een groep naar Maarheeze. Deze plaats werd fel verdedigd door een deel van de Kampfgruppe Heinke. Een ondersteunende aanval vanuit Budel kon ook al geen uitkomst bieden. De SS'ers hielden Maarheeze in hun bezit. Verkenners van de 11de Pantserdivisie hadden intussen ten zuiden van Geldrop wel contact gemaakt met Paratroopers van het 506de Regiment. 	DID2	67
	Opmarsroute 11e Pantserdivisie op 20 september 1944:	DID3	136

			
	Asten/Someren: Ook de mensen in het dorp kregen hun aandeel in de schrik toen in de vroege avond de eerste granaten op Asten vielen. De Engelsen hadden het vooral op de kerktoren gemunt omdat zij wilden verhinderen dat de Duitsers deze als uitkijkpost zouden benutten. Verder reageerden de Engelse schutters op de schoten van het kanon dat de Duitsers in de Kanaalstraat hadden opgesteld. Na een salvo werd dit kanon snel verplaatst. Enkele ogenblikken later sloegen Engelse granaten in op de plek waar het kanon had gestaan. Zo stond dit stuk geschut soms bij de familie Bakker dan weer meer naar het dorp, steeds vurend op de kerktoren van Someren die zelfs bij de wijzerplaat werd getroffen.	HOE	135
	Asten: Pater Van Roessel, missionaris van Scheut, die voor retraite in Asten was, bevond zich in het patronaat toen Asten voor het eerst onder vuur kwam te liggen. Van acht tot half tien worden granaatinslagen gehoord. Het bleef tamelijk rustig; alleen rond de klok van enen ontploften er weer granaten rondom de kerk. 	HOE	135

	Ommel: De granaten die op woensdagavond de kom van Asten teisterden, maakten de Ommelse mensen behoorlijk ongerust. Die ongerustheid groeide alleen nog maar toen op donderdagmiddag de eerste vluchtelingen Ommel passeerden.	HOE	152
	Als nevenoperatie bij de opmars naar Arnhem, "Market Garden", kregen een paar Engelse divisies de taak toebedeeld ten oosten van de lijn Valkenswaard-Eindhoven het gebied tot aan de Maas te veroveren. Eén van de divisies die daarbij betrokken was, de 11e Britse Pantserdivisie, zou op 20 september 1944 Someren bevrijden. [...] Enkele eenheden zwenkten af naar het noorden, richting Geldrop. Twee bataljons, n.l. Fife and Forfar Yeomanry (tanks) en de Herefordshires (infanterie) kregen opdracht om de brug over de Zuid-Willemsvaart bij Someren te nemen. Verkenningen van het regiment "Inns of Court" hadden uitgewezen dat er in het dorp slechts lichte Duitse weerstand was; dat de brug over het kanaal nog intact was, maar wel zwaar verdedigd werd. Tegen de avond van woensdag 20 september bereikten de eerste Britse Shermantanks langs de Vaarselstraat, Someren. Langzamerhand kwam het Speelheuvelplein en omgeving vol voertuigen te staan. Wat later op de avond ratelden de tanks via de Schoolstraat naar Sluis XI en begonnen de Duitse stellingen te beschieten. Hier lagen eenheden van de 7e Duitse parachutistendivisie die aan de overzijde van het kanaal inderhaast versterkingen hadden aangelegd. De Duitsers vermoedden dat er een aanval op de brug op komst was en lieten deze onverwijld in de lucht vliegen. Het was voor de Engelsen noodzakelijk geworden om een noodbrug te slaan, maar men moest eerst daartoe de voorbereidingen treffen. De militairen brachten de nacht door in stellingen ten westen van Someren. Vroeg in de morgen van de volgende dag, gingen twee eskadrons Engelse tanks samen met een compagnie infanteristen op weg naar Sluis X, om te proberen daar de brug te veroveren. Bij aankomst bleek dat ook die was opgeblazen. De Britse divisiecommandant generaal G.P.B. Roberts gaf nu orders uit om in de komende nacht bij Sluis XI een overtocht te forceren. Er werden plannen opgesteld, waarbij de Herefordshires de taak kregen toebedeeld om een bruggenhoofd te vestigen. Vervolgens moest de genie een Baileybrug slaan. Ter ondersteuning van de aanval werden twee afdelingen artillerie naar Someren gedirigeerd, namelijk het 151e Ayrhshire Yeomanry en 13e Royal Horse Art.	JOO	173-175
	Op woensdag 20 september 1944 in de late namiddag [kwamen] de eerste Engelse verkenningswagens Someren binnen rijden. In de Vaarselstraat, ter hoogte van de woningen van Maes en Leenen haalden zij een Duitse legerauto in. Er vielen schoten en de Duitsers vluchtten te voet verder en lieten de wagen achter. Piet van der Zanden (1907-1983) schrijft in zijn bekende boek "De Slag om de Peel" over het wegtrekken van de Duitsers uit Someren: *'Op verschillende punten (in Someren) werden soldaten opgesteld, die gewapend waren met pantservuisten. Deze pantservuisten waren bestemd als infanteriewapens tegen tanks. Zij* [de pantservuisten] *waren inderdaad gevaarlijk in de handen van vastberaden kerels, die hun leven wilden riskeren. Dat hebben de geallieerden dikwijls genoeg ondervonden.* *Op de Markt maakte een groep Duitsers een kanon gevechtsklaar. Blijkbaar wilde men beter voorbereid zijn op de escapades van Engelse pantserwagens, waarvan er twee even tevoren in snelle vaart via Speelheuvelstraat en Markt naar de Kanaalstraat gereden waren ondertussen almaar naar alle kanten vurend. Die wagens waren echter weer even snel teruggekeerd. De dappere pantservuistmannen op de Markt en de artilleristen hadden blijkbaar in de gaten gekregen, dat de Engelsen weinig belangstelling voor hen aan de dag legden en zij waren, toen zij daarvoor nog de gelegenheid hadden, dan ook ijlings naar Sluis XI verdwenen.*' Een paar uur nadien werd de omgeving Speelheuvelplein overstroomd door Engelse soldaten, tanks en voertuigen.	JOO	181-182

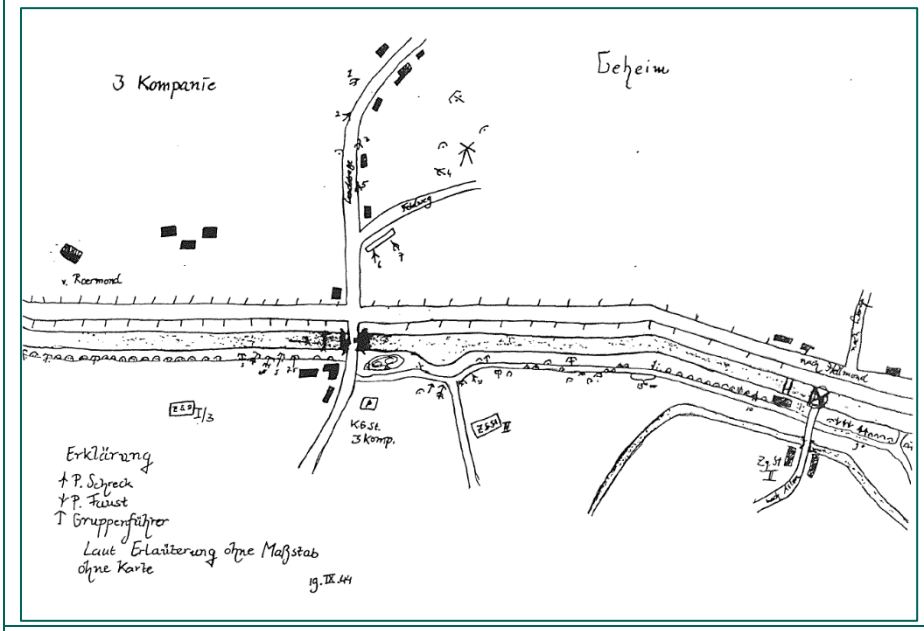
	In de buurt van Sluis XI, voor het huis van H. Driessen (1890-1944), Beemdstraat 1, lag een Duits mitrailleurnest. Toen de eerste Engelse tanks naderden (ongeveer 7.00 uur 's avonds) werden ze van daaruit beschoten. De Engelsen reageerden onmiddellijk en bij dit vuurgevecht werd het huis van Driessen geraakt en de hele boerderij, met inventaris en vee ging in vlammen op.	JOO	182
	De tanks verspreidden zich, stelden zich op in de velden rond Schoolstraat en Kerkeindje [Nachtegaallaan] en 's avonds werden vele salvo's van granaten afgevuurd richting Sluis XI en Asten, waar tientallen huizen vernield werden. Van slapen kwam die nacht niet veel want de Duitsers beantwoordden het vuur. De bewoners zaten in hun schuilkelders. Zo zat de buurt van de Nieuwe Kerkstraat in de Stoomzuivelfabriek en de Molen. Zij wachtten af, wakend en biddend te midden van het geweld dat in volle gang was.	JOO	182
	They then pushed on against moderate opposition to Zomeren.	PAL	64
	Het 30e Corps, bestaande uit de Britse 3e Infanterie Divisie en 11e Pantser Divisie, namen positie in ten westen van de Zuid-Willemsvaart in afwachting van de bouw van de Baileybrug te nabij Sluis XI. De Duisters brachten in deze peridode aan de oostzijde van de Vaart versterkingen aan. Geallieerde tanks beschoten met regelmaat Asten, de Duitsers besloten daarom dat Asten ontruimd diende te worden.	TIM	60-62
	Someren: Het grote ogenblik voor Someren was daar op woensdag 20 september, een uur voor zonsondergang. Een zeer groot aantal zware tanks kwam over de Heezerweg aangerammeld en was allang te horen geweest voor men ze zag. [...] De Duitsers schenen het geluid ook te kennen en namen de maatregelen, die meer heldhaftig leken dan afdoende waren. [...] Op verschillende punten werden soldaten opgesteld, die gewapend waren met pantservuisten. Deze pantservuisten waren bestemd als infanteriewapens tegen tanks. Zij waren inderdaad gevaarlijk in de handen van vastberaden kerels, die hun leven wilden riskeren. Dat hebben de geallieerden dikwijls genoeg ondervonden. Op de markt maakte een groep Duitsers een kanon gevechtsklaar. Blijkbaar wilde men beter voorbereid zijn op de escapades van Engelse pantserwagens, waarvan er twee even van tevoren in snelle vaart via Speelheuvelstraat en Markt naar de Kanaalstraat gereden waren, ondertussen almaar naar alle kanten vurend. Die wagens waren echter weer even snel teruggekeerd. Dat de twee Duitsers met de pantservuist wel enigszins de vastberadenheid misten, die voor een goed gebruik van een dergelijk wapen nodig was, bleek wel uit de reactie, hoewel een zeer menselijke, die bij de een viel te constateren! De eerste tanks waren op de Speelheuvel gearriveerd, maar de commandant der colonne was niet zo gek, recht op het Duitse kanon af te rijden. Minder ervarene in de krijgstactiek, ... waartoe alle burgers behoorden, die op het gehoor en het weinige wat zij te zien konden krijgen, afgingen, vroegen zich af, waarom die tanks niet doorkwamen. De Engelsen wisten een betere weg en ze gingen van de Speelheuvel binnendoor naar Sluis XI. [Tanks stelden zich op aan de Zuid-Willemsvaart en vuurden.] Het werd een hels lawaai, want de tanks vuurden met hun kanonnen in een lustig concert in de richting van Asten. [...] De dappere pantservuistmannen op de Markt en de artilleristen hadden blijkbaar in de gaten gekregen, dat de Engelsen weinig belangstelling voor hen aan de dag legden en zij waren, toen zij daarvoor nog de gelegenheid hadden, dan ook ijlings naar Sluis XI verdwenen. Toen de Engelsen al vurend de Schoolstraat introkken, werden ook enkele boerderijen getroffen. Als eerste ging de boerderij van Gerritsen in vlammen op aan het begin der Schoolstraat. De tanks lieten zich echter door niets ophouden in hun actie. Zij stelden zich in een grote boog om Sluis XI op, noordelijk van de Kanaalstraat, maar deden geen poging om de brug over te steken.	ZAN	26-28

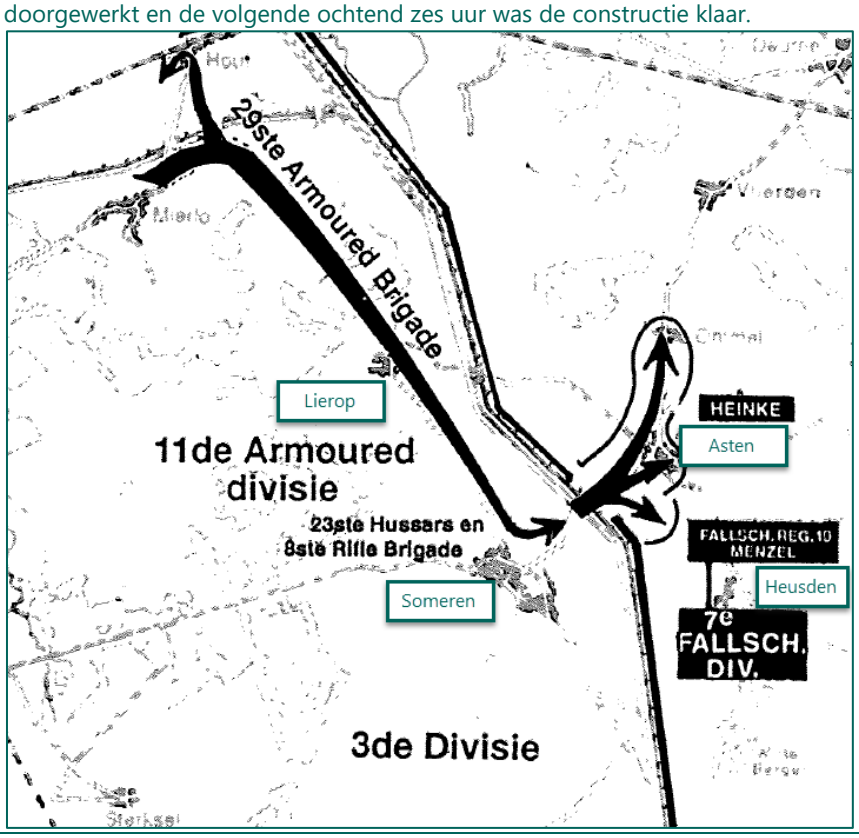
	Asten: De bewoners van de huizen op Sluis XI hadden dinsdags deze moeten verlaten. Volgens de Duitsers werd het daar te gevaarlijk en bovendien zullen zij niet graag op hun vingers gekeken zijn bij hun voorbereidingen voor de grote slag. Er lagen daar ongeveer 100 manschappen in de haastig opgeworpen veldstellingen, mitrailleurnesten en verschansingen, gemaakt van deuren, beddengoed met zand en allerlei eigenaardig steunmateriaal meer. Op daartoe geëigende plaatsen hadden de Duitsers bovendien nog mijnen gelegd. [...] Het kanon, dat de Duitsers in de Wilhelminastraat ter beschikking hadden, verwisselde nogal eens van plaats. Dan stond het bij Bakker, dan weer meer naar het dorp. Toen er mee geschoten werd, bleek toch wel, dat de Duitsers konden richten, want de Somerense toren werd net bij de wijzerplaat getroffen. Waarschijnlijk werd de toren als uitkijkpost beschouwd. [...] Op Sluis X passeerde woensdag 20 september nog een hele colonne Duitsers. Die kwamen van Lierop en trokken in de richting Asten, zonder zich bij de sluis op te houden. Zij vroegen naar Tommies, maar de Astenaren konden hun helaas nog niet zeggen, dat die er al waren. In de nacht duurde die aftocht voort. De troepen bestonden nagenoeg geheel uit infanterie. Tegen de avond, toen de Engelse tanks aan de overkant van het kanaal hun stellingen aan het innemen waren, begonnen zenuwachtige Duitsers al met hun mitrailleurs te tetteren. Geen geruststellend geluid voor de bewoners van Wilhelminastraat, Dijk, Nachtegaal en Ostade. De mensen in het dorp kregen hun aandeel in de schrik, voor zover ze tenminste wisten, wat er eigenlijk aan de hand was. Want de Engelse kanonnen begonnen hun voorbereidend vuur op Asten reeds in de avond van woensdag en zetten dit gedurende de gehele nacht voort, hoewel er tussenpauzen van stilte waren. De uiteenspattende granaten klonken de mensen als kanonschoten in de oren en menigeen meende, dat de Duitsers op de Markt of zo met hun kanonnen aan het schieten waren. [...] Zware schade aan het priesterkoor van de kerk zag en binnen in de kerk al een hele ravage was aangericht. In de Kerkstraat was bovendien een woning, waarin de commandopost der Duitsers was ondergebracht, goed geraakt. [...] Dat het kanon in de Wilhelminastraat na elke paar schoten met spoed verplaatst werd, geschiedde niet ten onrechte, want ook de Engelse schutters kenden hun vak. Nauwelijks was het stuk weer weg, of enkele seconden later sloegen de granaten in op de plek of dichtbij de plek, waar het gestaan had.	ZAN	29-30
21 september 1944	Asten werd op 21 september gedurende 25 minuten door de geallieerden gebombardeerd [beschoten] om de Duitsers te verdrijven.	COE	207
	Ommel: [...] Nadat zwaarbewapende Duitse soldaten stellingen begonnen te graven in de kom van Ommel [...] [...] Degenen die naar Vlierden gingen, zagen onderweg een groot aantal Duitse kanonnen die daar diezelfde dag waren opgesteld. Op de Bussersdijk stond het zware geschut dat die nacht zou vuren op Sluis XI. Samen met de kanonnen arriveerden ook nieuwe eenheden in Ommel. [...] Vanwege die kanonnen op den Bussersdijk waren er veel militairen op de Ommelse Bosch. [...] De Engelse artillerie beschoot die nacht niet alleen Asten. Elke plek waar ook maar een vijandelijke stelling mocht worden vermoed, werd die nacht bestookt. Iedereen die in Ommel was achtergebleven, bracht die nacht dan ook door in schuilloopgraven en kelders.	HOE	152
	Het kwam er nu meer dan ooit op aan de Corridor te verbreden en te houden voor aanvoer van nieuwe troepen en materieel. Met het oog hierop hervatte bij het VIII	DID1	72

	korps op de rechterflank, de 11de Armoured-divisie van generaal Roberts in de vroege uren van 21 september de aanval. Na een hergroepering in de afgelopen nacht bevonden twee van de drie infanteriebataljons zich nu bij Someren. De 29ste Armoured-brigade zou vanuit Heeze naar het noorden oprukken om via Geldrop naar Helmond te gaan. Ondertussen moest de 159ste Infantry brigade de mogelijkheden onderzoeken om de Zuid-Willemsvaart over te steken.		
	Kolonel Walther moest namelijk met één oog zijn zuidoostelijke flank in de gaten houden. Een plotseling oprukken van het Britse VIII' korps, dat immers al de Zuid-Willemsvaart was overgestoken, zou hem kunnen isoleren. Daarom had hij trouwens ook een deel van zijn eenheid en moeten achterlaten bij Someren.	DID1	81
	As we have seen in the previous chapter late on 21 September the 11th Armoured Division had succeeded in crossing the Zuid-Willemsvaart canal at Asten and the 1st Herefords had established a bridgehead there. That did not go unchallenged and during the night their opponents had managed to push the British infantry back so that the bridgehead had shrunk from a depth of 450 to 27 meters. Sealing off the bridgehead at Asten was the responsibility of one of the infantry regiments of Division Nr. 180, Ersatz und Ausbildungs-Regiment 269 (Oberst Ramoth) which had only just arrived and was responsible for this sector. This regiment controlled two infantry battalions, Ersatz und Ausbildungs-Bataillon 47 and 65 and it was the latter, under Major Heesch, that was assigned to the Asten sector.	DID3	204-206
	Opmarsroute van de 11e Pantser Divisie op 21 september 1944: 	DID3	207
	Evacuatie Asten	HOE	138
	Rond 19.00 uur zaten inwoners van Asten bevend en bibberend van angst te luisteren naar het knallen van springende granaten, het gerinkel van ramen, vallende pannen en het geluid van instortende muren, daken en schoorstenen.	HOE	141
	Heusden: In Heusden was het geratel van machinegeweren en het gebulder van kanonnen goed te horen. Iedereen in Heusden dacht dan ook dat het niet lang zou duren voordat de Tommy's in Heusden zouden zijn. Dit pakte anders uit. De Engelsen lieten Heusden rechts liggen. Hun opmars richting Deurne en Liessel was van meer belang. En zo waren er rond het middaguur plotseling weer grote aantallen Duitsers in Heusden. Ze begonnen geschut in stelling te brengen en schutterputjes te graven. De Duitse militairen stond maar één doel voor ogen: die brug bij Sluis XI moest weer kapot. Als dat zou lukken, zouden de Engelse troepen die op weg waren naar Deurne, ineens niet meer bevoorraad kunnen worden. Maar wat de honderden Duitse soldaten ook probeerden, ze kwamen niet verder dan het punt waar	HOE	164

	Broekloop en Aa samenvloeien. Ook werd geprobeerd met de meegebrachte kanonnen de brug kapot te schieten. Als de Duitsers vuurden, duurde het echter nooit lang voordat de Engelsen terugschoten. Door deze beschietingen werd het in de kom van Heusden behoorlijk onveilig; veel mensen besloten dan ook om tijdelijk hun toevlucht in de Peel te zoeken.		
	Onveilig werd het ook op de Pannenhoef waar rond het middaguur geschut in stelling werd gebracht. Driek Kooien herinnert zich de bevelvoerende officier die zijn vader aansprak: Hij adviseerde mijn vader om te vertrekken want de kans was groot dat de Engelsen zouden terugschieten. [...] En dan die beschietingen. De Engelsen wisten precies waar de Duitsers hun kanonnen hadden staan. Zo nu en dan verlegden ze hun vuur om die plekken in Heusden te beschieten waar de Duitsers zaten. Harrie Leenders weet hierover mee te praten: "Ook in de omgeving van de Behelp stonden Duitse kanonnen. Omdat er door de Engelsen geschoten werd, waren wij bij onze overbuurman Has Leenders ingetrokken. Zij hadden een grote kelder met een betonnen zolder die bovendien gestut was met stevige palen. Hoewel het natuurlijk alleen in de kelder veilig was, stonden we toch met verschillende mensen door het raam van de staldeur naar buiten te kijken. Op een gegeven moment ontploften de granaten zo dicht bij het huis dat we hals over kop de kelder opzochten. Toen het ergste van de beschieting voorbij was, durfden we weer naar de stal. Er zaten wel 25 gaten in de deur; en dan te bedenken dat we even daarvoor nog op die plek gestaan hadden."	HOE	164-165
	Generaal Roberts gaf onmiddellijk opdracht bij Sluis XI een overtocht te forceren. Die donderdagavond 21 september staken honderden mannen van het 1e Bataljon Herefordshire Regiment het kanaal over en vormden een bruggenhoofd van ongeveer 450 meter diep. De Britse genie kon beginnen met de aanleg van de brug. De Duitse verdedigers begrepen dat zij nu in actie moesten komen, wilden zij voorkomen dat de Engelsen hun brug zouden voltooien. Na een zware artillerie- en mortierbeschieting probeerden zij de Engelse infanteristen onder de voet te lopen. De Herefordshires moesten hun laatste reserves inzetten. Ook sergeant Moppett werd met zijn groep naar de overkant gedirigeerd: "Om negen uur 's avonds, toen de eerste jongens met bootjes werden overgezet, was er nog weinig tegenstand. Er kon dus snel begonnen worden met het bouwen van de Baileybrug. [...] Op dat moment kregen wij eten en wat rust. Pas rond een uur of twee barstte het artillerie- en mortiervuur in alle hevigheid los. Ik kreeg opdracht met mijn groep over de sluisdeuren te gaan om de weg te beveiligen die naar Asten liep. Zij hadden mij verteld dat ik ongeveer 500 meter richting Asten moest oprukken; toen ik mij meldde bij de commandant vertelde hij, dat de voorste posities verloren waren gegaan. Zodoende kwam ik een stuk dichter bij de brug te zitten waar we ons links en rechts van de weg ingroeven. Daar zaten we dan; de nacht was donker en omdat we het terrein niet bij daglicht hadden gezien, hadden wij geen idee wat er rond ons was. Het mortiervuur werd minder; wel klonk er omstreeks half vier een salvo van een machinegeweer [...] Intussen kwam de vijand steeds dichterbij. Niet ver van mij af verschenen de silhouetten van enkele Duitsers die een paard bij zich hadden. Ze riepen: "Tommy surrender, Tommy surrender." Ik heb toen een stuk of zes, zeven handgranaten naar die gedaanten gegooid.	HOE	171
	Gedurende de middag en de avond bestookten Britse tanks, kanonnen en infanterie de stellingen aan de overzijde van het kanaal [Zuid-Willemsvaart nabij Sluis XI] om de Duitse weerstand te breken. Ook de toegangswegen naar Asten kwamen onder Brits granaatvuur te liggen.	JOO	175
	De slag om Sluis XI: Die donderdagavond staken om ongeveer 20.00 uur twee compagnieën van het Herefordshire bataljon het kanaal over en vormden aan de andere kant een	JOO	175-176

	bruggenhoofd van circa 450 meter diepte en breedte. Majoor J. J. How die deel uitmaakte van de staf van het Monmouthshire bataljon, vertelt daarover in zijn verslag: '*De Herefords moesten bij het vallen van de avond in aanvalsboten de overtocht maken, wat nog altijd een gewaagde operatie is. Gelukkig was de Duitse tegenstand op dat moment niet fel. Het was donker tegen de tijd dat zij zich verspreid hadden. Zij moesten* *defensieve posities inrichten in een terrein, dat zij nooit bij daglicht hadden gezien.*' Nadat vanuit het bruggehoofd het bericht gekomen was dat de Duitsers maar zwakke weerstand boden, ging een derde compagnie over het kanaal via de onbeschadigde sluisdeuren. Zij gingen in stelling aan weerszijden van de weg naar Asten op circa 200 meter van het kanaal. Inmiddels was de Britse genie begonnen met de aanleg van de brug. De manschappen werkten in het felle licht van een batterij zoeklichten. De Duitsers, door het hevige Britse vuur die dag bij de Sluis verjaagd, hadden zich in huizen en schuren in de buurt teruggetrokken. Daar en in diepe stellingen verderop langs het kanaal hadden ze de komst van de Engelsen afgewacht. Toen de laatste compagnie overgestoken was, kwamen de Duitse verdedigers in actie. Zij begonnen hun aanval met een zware beschieting van kanonnen en mortieren. De Britse artillerie vuurde terug. Majoor How: '*Lichtspoorkogels vlogen kriskras langs de nachtelijke hemel en door de explosies van de granaten werd de omgeving telkens felverlicht. Het was een angstaanjagend en gigantisch vuurwerk.* ' Daarna kwam de aanval van de Duitse infanterie. Men hoorde het knetteren van de snelle salvo's van automatische wapens en het doffe geluid van ontploffende handgranaten. De Duitsers vochten verbeten. Majoor How vertelt waarom: '*Voor hen was het zaak om te voorkomen, dat de brug er kwam. Zij wisten dat als de brug er eenmaal lag, niets de vijandelijke tanks nog zou kunnen tegenhouden. Zij waren vastbesloten de Engelse infanteristen onder de voet te lopen, de pontonniers aan te vallen en de brug op te blazen.*' In het Britse bruggenhoofd ontstond verwarring. Soldaten raakten geïsoleerd in hun eenmansgaten en wisten niet wat er om hen heen aan de hand was. Toen ze ver achter zich bij het kanaal het geluid van Duitse Schmeissers [MP 40's] hoorden scheen het hun toe, dat alles verloren was. Er werd vanuit het bruggenhoofd om artilleriesteun gevraagd. Dat verzoek zou die nacht nog enkele keren herhaald worden. Duitsers drongen zelfs het huis binnen waar een compagniescommandant zijn hoofdkwartier had gevestigd. Er vielen daarbij aan beide zijden doden en gewonden, andere Britten konden in het nachtelijk duister ontkomen. Kapitein Lucas een artilleriewaarnemer in het hoofdkwartier wist aan gevangenschap te ontsnappen, doordat hij zijn radiozender uitschakelde en zich snel in een kast verborg. De Herefordshires moesten hun laatste reserves inzetten om de zware tegenaanvallen af te slaan. Enkele pelotons begonnen terug te wijken in de richting van het kanaal. Om circa twee uur werd de situatie erg kritiek en moest de bouw aan de brug gestopt worden. Het bruggenhoofd stond op het punt te bezwijken. Majoor How: '*Op een paar meter afstand van de brug stond luitenant P. S. Jackson, een verbindingsofficier van de K.S.L.I. Hij was naar voren gestuurd om uit te zoeken wat er aan de hand was. Als een moderne Horatius stond hij midden op de weg met de revolver in de hand, vastbesloten ervoor te zorgen dat de brug niet in Duitse handen zou vallen. Hij verzamelde de manschappen, die uit hun stellingen teruggetrokken waren, sprak hen moed in en richtte een hechte defensieve stelling in vlak voor de brug. Daar kwam de Duitse aanval tot staan.*'		

	De Duitse gevechtsopstelling bij de sluizen X en XI met anti-tank-, geweer- en mitrailleurschutters: 		
	In order to seize the part of Helmond still being held by the Germans, it was decided to bypass them in order to get at them from the rear. To achieve this, the Hereford Battalion of the 11th Armoured established a bridgehead on that same day across the Zuid Willems Canal near Someren, south of Helmond. During the night the Herefords were exposed to savage German counterattacks and in the early morning the bridgehead had shrunk to a mere strip of ground thirty by thirty-five yards. For the Shropshire Battalion that relieved them in order to press on with the attack there was simply not enough standing space! By now the Allied troops were under German shell fire. Major Thornburn and his company, who were the first forces in the bridgehead, sent his Norwegian lieutenant, Bratland, forward with a platoon to push the Germans back. Bratland and his men, throwing hand grenades, crawled forward through a dry ditch and slowly gained ground. Meanwhile the rest of the battalion was: arriving at the baily bridge, when Thornburn ran toward them shouting to the battalion commander at the head of the column: "Get them back' or will tell you when there is room to bring them across!" When at long last it was possible to send in the other three companies, a tough battle for the village of Asten lay ahead. Every street in the village was defended by veterans from the eastern front. Supported by tanks, the battalion took 250 prisoners.	KOR1	35-36
	2 FF Yeo and 1 Hereford now joined by 4 KSLO in the Zomeren area, found the bridges both north and north-east of the town blown and covered by fire! Hereford crossed during the night at 2100. The engineers soon began to construct a bridge, and a searchlight battery had been brought up to give them the requisite light. At 0200, however, the enemy pressed home a fierce attack on the bridgehead and work had to be stopped; but the Herefords rallied and restored the situation, and by morning the bridge was ready.	PAL	64-65
	Asten: En nadat in de namiddag het kanonvuur intensiever begeleid was geworden door mitrailleurgetetter, ten gevolge waarvan reeds een aantal Duitsers gesneuveld was, begon om ongeveer 7 uur in de avond het zware bombardement [beschieting] van Asten. Ruim een uur lang braakten die honderden vuurmonden een stroom van granaten uit. [...] Van rondom werd het Engelse kanonvuur door Duits geschut beantwoord. Maar als de Engelsen honderdmaal schoten, konden de Duitsers het maar een keer. Hun rantsoen was te klein.	ZAN	33

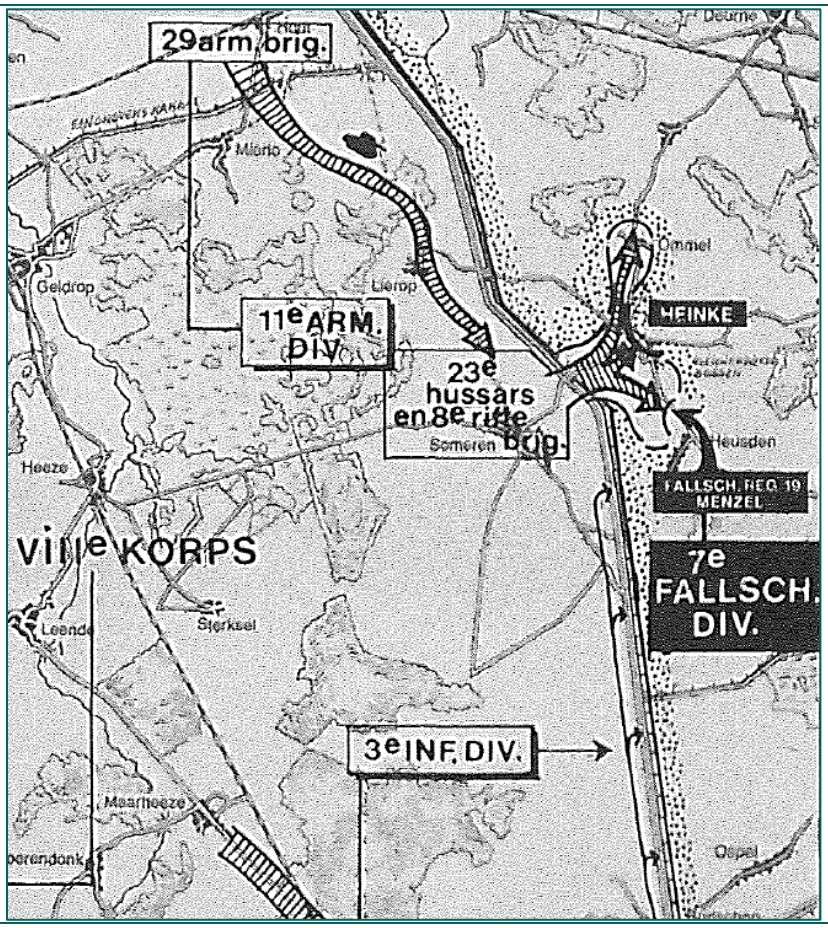
	In de bossen van het Wandelpark en daarachter; van Ommel, over de Berken naar de Achterbosch; in de Staatsbossen met een boog tot Half Twaalf hadden de Duitsers hun stellingen gekozen. Overal lagen zij ingegraven. Hun kanonnen, die telkens verplaatst werden, schoten zuinig terug. Nu en dan ratelde het mitrailleurvuur. [...] In de avond was het schouw- en hoorspel niet aangenamer geworden en de schuilloopgraven zaten stampvol mensen. Het eigenlijke bombardement [beschieting] had ongeveer een uur geduurd en daarna bleef men zeer ongeregeld schieten. [...] De Duitsers hadden enkele "Nebelwerfer" in de strijd geworpen, wapens, die iemand de doodschrik op het lijf joegen, als men ze voor het eerst hoorde. Men wist niet wat er aan de hand was. De bange mensen in de loopgraven hoorden plotseling een vreselijk, loeiend gehuil en daarna werden zes granaten [raketten] afgeschoten.	ZAN	33-34
	Evacuatie Ommel: Degenen, die naar Vlierden waren gegaan, hadden onderweg de Duitse kanonnen kunnen zien, die van Ommel tot Vlierden langs de weg en op daarvoor geschikte punten waren opgesteld.	ZAN	39
21/22 september 1944	De infanteriebrigade bij Someren had intussen ontdekt dat de twee bruggen daar, over de Zuid-Willemsvaart, waren opgeblazen. Op 21 september om negen uur 's avonds stak het 1ste bataljon Herefords in boten het kanaal over en vormde een klein bruggenhoofd. Tegenstand werd nauwelijks geboden. Vrijwel meteen werd er begonnen met de aanleg van een Class-40- Baileybrug. Bij het licht van schijnwerpers werd.	DID1	72
	De Britse infanterie bij Someren had intussen ontdekt dat de twee bruggen over de Zuid-Willemsvaart waren opgeblazen. Om negen uur 's avonds stak het 1ste bataljon Herefords in stormboten het kanaal over en vormde een klein bruggenhoofd. Tegenstand werd nauwelijks geboden. Meteen werd begonnen met de aanleg van een grote (Class 40) Baileybrug. Bij het licht van schijnwerpers werd de hele nacht doorgewerkt en de volgende ochtend zes uur was de constructie klaar. 	DID2	71, 81

	Het werk aan de brug, die door een voltreffer schade had opgelopen, kon hervat worden. In het dagboek van de Herefordshires "Advance to Victory" wordt over de geniesoldaten het volgende verteld: *'De Royal Engineers waren geweldig. Ondanks het feit dat de vijand zich op korte afstand bevond, gingen ze onverstoorbaar verder met hun werk. Zij werden voortdurend bestookt met mortier- en mitrailleurvuur en leden verliezen. Na een zware aanval op het bruggenhoofd moesten ze het werk neerleggen maar anderhalf uur later konden ze verder gaan en tegen de morgen was de brug klaar.*' Het Herefordshire-bataljon had die nacht standgehouden, maar betaalde hiervoor wel een zware prijs: 25 soldaten waren gesneuveld en 35 gewond. De verliezen aan Duitse zijde die nacht zijn niet exact bekend.	JOO	177
	De hele verdere dag en nacht zaten de mensen in de schuilplaatsen en hoorden het fluitend aankomen en ontploffen van de Duitse granaten. Steekvlammen, stof en verstikkende stank. Slachtoffer onder de bevolking was Hendrina van Bree-van Horrik, 74 jaar, aan de Houtbroekdijk. Zij werd dodelijk getroffen, toen zij naar het kippenhok wilden gaan.	JOO	183
	In dat kader vestigde het bataljon Hereford van de 11e Pantserdivisie een bruggenhoofd over de Zuid-Willemsvaart bij Someren, ten zuiden van Helmond. In de nacht stonden de Herefords bloot aan felle Duitse tegenaanvallen en in de vroegere ochtend was hun bruggenhoofd geslonken tot een strook grond van niet meer dan dertig bij vijfendertig meter. Voor het bataljon Shropshire dat hen moest komen aflossen om de aanval verder voort te zetten, was eenvoudigweg geen plaats om te staan! Bovendien lagen alle troepen onder Duits granaatvuur. Majoor Thornburn, met zijn compagnie als eerste in het bruggenhoofd, zond zijn Noorse luitenant Bratland met een peloton vooruit om de Duitsers terug te dringen. Bratland en zijn mannen kropen door een droge sloot, gooiden handgranaten voor zich uit en wonnen langzaam terrein. Maar intussen kwam de rest van het bataljon op de baileybrug aanmarcheren; Thornburn rende het tegemoet en riep tegen de bataljonscommandant die vooropliep: 'Haal ze terug! Ik zal u wel vertellen wanneer er plaats voor ze is aan de overkant!' Toen het eindelijk mogelijk was om de andere drie compagnieën te laten nakomen, wachtte nog harde strijd om Asten. Straat voor straat werd hier verdedigd door veteranen van het Oostfront. Het bataljon maakte hier tweehonderdvijftig krijgsgevangenen, mede doordat inmiddels tanks steun waren komen verlenen. Die samenwerking liep niet altijd zo eenvoudig. Van de voorste tanks werden er drie stukgeschoten, waarbij prompt de rest van het eskadron zijn luiken sloot. Voor de tankmannen verstandig, maar voor de infanterie bijzonder lastig. Toen Ned Thornburn wilde overleggen met de eskadronscommandant moest hij op diens tank klauteren en terwijl hem links en rechts de kogels om de oren floten, met zijn geweerkolf op de koepel beuken om de commandant te verstaan te geven zijn koepelluik open te maken. Aan beide kanten van het bruggenhoofd van Asten deden de Duitsers nog tegenaanvallen. Pas daags daarop konden de Britten zich meer gaan ontplooien, toen hun 29e Pantserbrigade de Zuid-Willemsvaart overstak. In de middag rukte het bataljon Monmouths op naar Liessel. Onderweg werden een Panthertank en twee stukken van het geduchte 88 mm-geschut door hen buiten gevecht gesteld. Ook om Liessel moest bitter worden gevochten. Maar toen de avond viel had de infanterie met hulp van de tanks de Duitsers verdreven en zich ingegraven vlak voorbij het dorp, dat verlicht werd door een paar in brand geschoten huizen.	KOR2	40-41
	Generaal Roberts besluit bij Sluis 11 een oversteek te forceren. Hij wil met behulp van een Bailybrug het kanaal over en dan met zoveel mogelijk troepen via Asten, Ommel, Vlierden en Deurne 'achterom' naar Helmond-oost om daar de Duitsers klem te zeten. Die doorzien dat plan en versterken zich in Asten met zeker 1.000 man van het Grenadier-Ersatz und Ausbildungs- Regiment 269, aangevoerd door Oberst Ramoth.	SNI	76-77

	Woensdagavond 20 [vermoedelijk wordt 21 september bedoeld] september brandt de strijd los. Die avond rijdt luitenant Steel Brownlie (159e Brigade, 2e bataljon Five and Forfar Yeomanry) aan de Somerense kant van de Zuid-Willemsvaart achter de hoge dijk 'dooreen mistig landschap' zuidwaarts, naar Sluis 11. Daar hebben het Ie Bataljon Herefordshire Regiment, het4e Bataljon King's Shropshire Light Infantry en een bataljon van The King's Royal Hussars zich al ingegraven. Brownlie: We hielden halt nabij de brug Asten/Someren. Het regende er granaten en mortieren. Het was beangstigend.' Uiteraard vuren de Engelsen terug. De beschietingen duren de hele nacht en bange burgers in Someren en Asten, ondergedoken in schuilkelders, bidden voor hun behoud. In Someren gaan zes boerderijen en enkele burgerwoningen in de omgeving Kanaalstraat/Schoolstraat in vlammen op. In Asten raakt de omgeving van de kerk zwaar beschadigd. Donderdag 21 september jagen de Duitsers de Astense bevolking het dorp uit omdat ze nog veel meer strijd verwachten. Vanaf 17.00 uur wordt het onheilspellend stil. Om 19.30 uur gelast generaal Roberts bij Sluis 11 zijn Herefords in boten het kanaal over te steken om op de Astense oever een bruggenhoofd te slaan. Sergeant Frank Moppet, commandant van een carrierpeloton trekt op over de sluisdeuren: 'Rond 21.00 uur stieten de frontsoldaten op nog weinig tegenstand; de mineurs van de Royal Engineers begonnen meteen met de bouw van de Baileybrug,' schrijft hij. Naarmate de donkere avond en nacht vorderen, voeren de Duitse verdedigers de intensiteit van hun beschietingen op. De Engelsen lassen een werkpauze in. Moppet: 'Om 03.30 uur werden bovengrondse elektriciteitskabels geraakt die vlam vatten en braken. Ze vielen kronkelend op de weg. Er klonk geschreeuw en daardoor wisten we dat een paar van onze jongens werden geëlektrocuteerd. De Duitsers kwamen dichterbij, ze hadden paarden bij zich en riepen: Tommy Surrender! Tommy Surrender! Ik gooide zes of zeven handgranaten naar hen. Toen werd het stil op de weg.' Generaal Roberts in zijn verslag: 'Om 9.00 uur waren twee compagnies van de Herefords overgestoken. Onze genietroepen begonnen een brug te bouwen. Een zoeklichtbatterij voorzag hen via weerkaatsende wolken van beter licht. Om 02.00 viel de vijand zo heftig aan dat we het werk moesten onderbreken. Maar de Herefords hielden stand en 's ochtends was de brug klaar.' Geen woord over de tientallen doden die bij Sluis 11 vielen.		
	De Duitsers bij Sluis XI boden hardnekkig weerstand, doch werden ze uiteindelijk uit hun stelling gedreven met verlies van vele gewonden en gesneuvelden.	TIM	61
	De duizenden over Oostappenen Beersdonk teruggetrokken Duitse soldaten, die in de nacht nog een paar boeren als gids hadden meegenomen, hadden overal	ZAN	44

	munitie, paarden en wagens laten staan. Des nachts hoorde men het knetteren der mitrailleurs, prompt gevolgd door de knallen van 5 of 6 ontploffende granaten. Overdag zag men de Duitse schutters nesten graven, op hun helmen knollen, of gras of hei, al naargelang het terrein begroeid was. Dan trokken ze vooruit, wijdverspreid en dekking zoekend achter elk bosje, in elke greppel of sloot. Dan trokken ze weer terug, vloekend en mopperend.		
22 september 1944	Om 7 uur in de ochtend van 22 september trokken de pantservoertuigen over een nieuw aangelegde Baileybrug bij Sluis XI. Twee tanks werden zo zwaar beschadigd bij die aanval dat ze kantelden. [...] de eerste Tommies liepen op Astens grondgebied [...] Talloze huizen in de dorpskom waren kapotgeschoten en richting Ommel steeg de rook van de brandende boerderijen op. In Ommel hadden de Duitsers zich enige tijd verschanst. De Engelsen konden hen slechts verdrijven door een zwaar bombardement [beschieting] op Ommel. Fosforgranaten op de strooien daken van de boerderijen waren de oorzaak van felle branden in Ommel. De kerk was door de beschieting volledig verwoest [...] Voor Ommel was 22 september een zwarte dag. Het grootse gedeelte van het kerkdorp was door het oorlogsgeweld verwoest, vooral de directe omgeving van de kerk. Zelfs de Rode Kruispost in het klooster Mariaschoot was vernield. [Tevens melding van elf burgerslachtoffers die omkwamen door een granaatinslag in de sloot waar ze in schuilden.] Verwoesting van Ommel in beeld: 	COE	207
	Weliswaar waren de Britten, zoals we al zagen, erin geslaagd in de nacht van 21 op 22 september een brug te leggen over het kanaal bij Someren, maar het bruggenhoofd zelf was geslonken tot een lap grond van dertig bij vijfendertig meter.	DID1	81-83

	De Duitsers hadden uit alle macht geprobeerd het 1ste bataljon Herefords terug te werpen over de Zuid-Willemsvaart. Bijna lukte dit, maar het geleidelijk aan arriverende 4de bataljon King's Shopshire Light Infantry (KSLI) maakte het mogelijk de Duitse aanvallers te verdrijven. Het 4de KSLI kon helaas niet in zijn geheel over de brug. Daar was het bruggenhoofd te klein voor. Maar toch lukte het de Britten om langzaam maar zeker meer terrein te veroveren. Geen geringe prestatie, want de aanvallers - van Heinke' s Kampfgruppe - werden ondersteund door Sturmgeschütze. Toen het bruggenhoofd wat groter was, werd het 4de KSLI versterkt met tanks van het 2de bataljon Fife and Forfar Yeomanry (FFY). De Herefords bleven bij de brug zelf achter. Om negen uur 's ochtends glipte de voorhoede van de Britten langs de verdediging in Asten en rukte op naar Ommel. Maar de Duitse troepen in Asten lieten zich niet zomaar verdrijven. De SS'ers van Heinke, voor het merendeel geharde veteranen, weerden zich dapper. De Sturmgeschütze - ook die van Kerutt waren inmiddels al op weg gestuurd naar de hoofdmacht van de Kampfgruppe Walther die omstreeks die tijd Veghel al naderde. De SS'ers moesten het dus doen zonder hun steun. In Asten ging ondertussen de strijd verder. Zo'n tweehonderdvijftig Duitsers werden krijgsgevangen gemaakt en rond het middaguur was het dorpje in Britse handen, mede dankzij Cromwells van het 15de/19de Hussars, die tijdelijk steun verleenden. Na de verovering van Asten trokken de Britse tanks zich weer terug ten westen van de Zuid-Willemsvaart. Maar de Duitsers gaven het nog niet op. Parachutisten van de 7de Fallschirm-divisie van generaal Erdmann vielen aan het einde van de middag tweemaal met grote felheid aan vanuit het dorpje Heusden. Beide keren kon de aanval worden afgeslagen. De Britse infanteristen haalden al opgelucht adem, toen om zeven uur vanuit het noorden de SS'ers het nog een keer probeerden. Pas toen ook deze aanval op niets was uitgelopen, konden de twee Engelse bataljons zich gaan inrichten voor de nacht. De SS-soldaten vertrokken naar het noorden om zich bij Walther te voegen. Britse versterkingen waren trouwens onderweg. Nu bij Helmond gebleken was, dat de terugtrekkende Duitse 107 de Panzerbrigade de brug (op 21 september al) in de lucht hadden laten vliegen, besloot generaal Roberts, de divisiecommandant, een deel van zijn tankeenheden bij Someren de Zuid-Willemsvaart over te laten steken. Die nacht arriveerden de 23ste Hussars en de 8ste Rifle Brigade (gemotoriseerde infanterie) bij het bruggenhoofd. De andere divisie van het Britse VIII korps, de 3de Infanteriedivisie, had die dag over een breed front ook de Zuid-Willemsvaart bereikt. De vorige dag was Weert al bevrijd door het 1ste bataljon Suffolks. Tegenover de Britse infanteristen lag de 7de Fallschirm-divisie die zich langzaam teruggetrokken had achter de kanalen bij Nederweert. Eén van de vier regimenten (het regiment Menzel) had de aanvallen ondernomen op Asten. Verder was het betrekkelijk rustig in het zuidelijk deel van dit front.		

			
	Toen het bruggenhoofd eenmaal wat groter was, werd meteen begonnen met de aanleg van een Class-40 brug die al om zes uur 's ochtends gereed was. Zonder een moment te verliezen ratelden de eerste Shermans van het 2de Fife and Forfar Yeomanry naar de overkant. De infanteristen van het 1ste KSLI klommen achterop de tanks en de groep reed weg in de richting van Asten. De Herefords bleven bij de brug achter. Om negen uur glipte de Britse voorhoede langs de verdedigers van Asten en reed verder naar Ommel, waar ze pas op de plaats maakte. In Asten brandde inmiddels de strijd in alle hevigheid los. De SS'ers waren niet van plan dit Peeldorp zonder slag of stoot op te geven.	DID2	81
	At the end of 22 September the 23rd Hussars and 8th Rifle Brigade were already on their way to their new concentration area south-west of Someren.	DID3	227
	Two attempts to annihilate the bridgehead were made from the south, by Pionier Ersatz und Ausbildungs-Bataillon 30, the third and last one came from the north (Ersatz und Ausbildungs-Bataillon 65). In spite of some reports to the contrary there was no German artillery (that was about to join Walther in Gemert), but even so accurate mortar fire rained down on the British and the attacks were so ferocious that after a while there was little left of the bridgehead and the engineers had to stop work on the bridge momentarily. As always, the German infantry were extremely skilled at using the mortars to deadly effect and the heavy 12 cm Granatwerfer 42, which was predominantly present near Asten, fired shells weighing over thirty pounds. One group of Herefords only managed to keep the attackers at bay after their last Bren gun had jammed, by lobbing hand grenades. The officer responsible, captain E.L. Mills was awarded a Military Cross (MC) for this. Although the flanks remained secure the center company was almost pushed back to the canal. It was only thanks to Major Mitchell, a Forward Observation Officer (FaO) of the 151st Regiment RA, the Ayrshire Yeomanry, that it survived at all. He called down defensive fire (nickname 'Orange') and for several hours shells rained	DID3	206-207

	down on the attacking Germans while the Herefords huddled in their foxholes and the engineers resumed work on the bridge.		
	The break-out from the bridgehead which followed was spectacular, to put it mildly. At 07.30 hours a new fire plan, nickname 'Lernon' opened up on Asten. An hour and a half later the advance proper began. In the lead was of A Squadron of the 2nd Fife and Forfar Yeomanry (Major Hutchinson), Lieutenant Don Bulley commanding the first Troop and Lieutenant W. Steel Brownlie was in charge of the second. These were followed by three carriers of the 4th King's Shropshire Light Infantry (KSLI) while the rest of the column was made up of the other Troops and an OP tank of the 151St. It was to be a 'death or glory charge' which usually in practice meant death for some and glory for others. This one would be no exception. No sooner had the lead vehicles rushed across the bridge than the first tank, Bulley's, disappeared in a cloud of smoke and flame. It had run across a cable of mines pulled across the road by German infantry at the last minute. Bulley was killed instantly. The next two tanks tried to avoid hitting the disabled Sherman, but doing so ended up in ditches. British infantry gathered at a culvert nearby saw everything happening before their very eyes, but were too late to save the first three tanks. They opened fire on the Germans who had pulled the mines on to the road and in this way assisted the break-out of the others. (Lieutenant R. Jackson, who had collected this group of stragglers from the Herefords was awarded a DSO for his actions. Next up, Steel Brownlie's tank ran into Bulley's Sherman, but it managed to stay on the road and went off at full speed. Halfway to Asten Steel Brownlie looked out of his turret and was horrified to see that he was on his own. Nevertheless, he decided to head on and was soon on his objective, the northern exit of the village. He was joined by the rest of the Squadron who in some cases only managed to find the right direction in the dust clouds thrown up by looking at the aerials of the vehicle in front of them. Gradually the Shopshires also began to cross the bridge and head for Asten. [...] But instead both he and Bratland received an MC for their bravery. Casualties of the Fifes and Shropshires had been serious, four tanks, a scout car and two carriers were lost and nine men died, but once the British reached Asten the Germans were on the receiving end. The village now became the scene of some extremely fierce fighting. It is a good thing that it had been evacuated the day before by the Germans, so most civilians were gone. Losses soon began to mount and by the end of the day by the side of the Kanaalstraat, leading from the town to the Zuid-Willemsvaart canal, lay a large number of German soldiers who had been killed. Some thirty-five are known to have died that day, putting casualties at well over a hundred. Quite understandably many of the recruits, but also some veteran NCOs, had decided that enough was enough and no fewer than 339 Germans surrendered, half of them from Ersatz und Ausbildungs-Bataillon 65 most of the rest from Pionier Ersatz und Ausbildungs-Bataillon 30.	DID3	208
	The previous night VIII Corps had thrown a bridge over the Zuid-Willemsvaart at Asten (the same point where Kopka had crossed three days before). On 22 September they enlarged the bridgehead in spite of attempts by elements from Kampfgruppe Heinke and (later) the 7. Fallschirmjägerdivision to stop them. This meant that Walther now had to look over his shoulders while attacking Veghel; in other words, he was running out of time and fast.	DID4	249
	Still, at 15.20 hours Grenadier Guards and American Paratroopers met just outside Veghel. The important lifeline was open again, but twenty-five precious hours had been lost. For Walther it meant the end of the attacks on Hell's Highway. While the fighting for Veghel raged he saw his biggest fear come true: VIII Corps broke out of the bridgehead at Asten. Although Kampfgruppe Heinke resisted fiercely the 11th Armoured Division turned out to be too strong for the SS-men and slowly but surely they were pushed back. The British advance was converging on Deurne, a key road centre. This seriously threatened the rear of Kampfgruppe Walther and that night it pulled back from Erp to Gemert. It was the end of Walther's involvement in the battle for Hell's Highway.	DID4	251-252

	De Duitse korpsleiding zag het gevaar van de oprukkende Britten voor de Kampfgruppe Walther bij Veghel. Aan het einde van de middag vielen parachutisten van de pas geformeerde 7de Fallschirm-divisie van generaal-majoor Erdmann het dorp aan vanuit Heusden. Tot twee keer toe kwam Asten onder vuur te liggen. Beide keren kon een Duitse doorbraak worden voorkomen. De Britse infanteristen haalden al opgelucht adem toen de SS'ers om zeven uur nog een laatste poging deden vanuit het noorden. Pas toen ook deze aanval was afgeslagen konden de twee Engelse bataljons zich gaan inrichten voor de nacht.	DID2	84
	Asten: De Engelse eenheden die op vrijdag 22 september Asten binnenreden, troffen een gehavend dorp aan. De achtergebleven bewoners zaten nog in hun schuilkelders toen de eerste Tommy's Asten binnenliepen In de ochtend werd het huis van Toon van Hoek in brand geschoten. De Duitsers hadden hier een mitrailleursnest ingericht met uitzicht op de Wilhelminastraat. Omdat deze post een gevaar vormde voor de Engelse troepen die op weg waren naar Ommel, werd niet gewacht totdat de Duitsers uit zichzelf zouden vertrekken. Er waren trouwens nog verschillende andere weerstandsnesten die opgeruimd moesten worden voordat de opmars richting Deurne en Liessel kon worden voortgezet. Harrie Peeters die het niet meer uithield in Liessel en op vrijdagochtend terugkeerde naar Asten, zag hoe hard er om elke straat werd gevochten. Toen hij zijn voordeur in de Julianastraat opendeed, bleek dat de Engelsen bezit hadden genomen van zijn huis; het Sint Jozefplein was echter nog steeds in handen van de Duitsers. Tijdens een gevechtspauze lukte het om Asten weer heelhuids te verlaten. Ook bij Sluis XI en langs de Wilhelminastraat lagen nog vele gesneuvelde soldaten aan de kant van de weg. Louis Heijligers herinnert zich dat de Engelsen op die vrijdag bezig waren hun gevallen strijdmakkers weg te halen; de Duitsers lagen er nog. Aan één kant van de weg werden ruim zestig lijken van Duitsers geteld. Velen van hen bevonden zich naast elkaar in hun stellingen, het geweer nog in de hand. Anderen hingen in het prikkeldraad of werden gevonden tussen de gewassen of in de sloot. Verder lag er naast veel wapentuig ook meubilair dat in de stellingen was verwerkt. De huizen waren zwaar beschadigd door de duizenden kogels en granaten die waren afgevuurd. Louis Heiligers bleef niet lang rondhangen bij Sluis XI. Al het personeel en materiaal dat op weg was naar Deurne moest over de nieuwe brug bij Sluis XI. De Duitsers wisten dit ook zodat de brug voortdurend onder Duits granaatvuur lag.	HOE	142-144
	Asten: De stroom Engelsen bleef aanhouden. Zij kozen stellingen die enigszins gedekt waren voor het vuur van de Duitsers. Op de hoeken van een aantal straten werden mitrailleurputten gegraven.	HOE	144
	Asten: Veel tijd om te rusten was er niet voor de manschappen van de King's Shropshire Light Infantry. Asten lag nog steeds onder Duits vuur; bovendien moest er worden opgetreden tegen de Duitse soldaten die nog steeds in en rond de bebouwde kom opdoken.	HOE	144
	Asten: Van het allereerste moment dat Asten bevrijd was, kregen de Engelsen steun van de ondergrondse. De Tommy's wilden maar al te graag weten waar de vijand zat. Verzetsmensen uit de streek konden dat precies vertellen. Als zij ergens Duitse geschutstukken hadden gezien, werd de precieze ligging doorgegeven waarna de Engelse artillerie meteen in actie kon komen.	HOE	144
	Asten: Pas in de loop van vrijdagmiddag werd voorzichtig poolshoogte genomen. Op het Patersveldje lagen een dozijn dode Duitsers die neergemaaid waren door de mitrailleurs van de geallieerden. Later zouden zij daar tijdelijk begraven worden.	HOE	144-145

	Bovendien lagen waar nu sportpark Het Root is, tientallen koeien dood in de wei. Zij waren slachtoffer geworden van de overvloed aan granaten en kogels waarmee de Duitsers en Britten elkaar bestookt hadden. De koeien werden later ter plekke begraven. [...] Op Ostade had een aantal families de beschietingen getrotseerd.		
	Ommel: Op vrijdagmorgen klommen enkele Duitse soldaten in de kerktoren om te kijken of er al Engelse eenheden vanuit Asten onderweg waren. Steeds meer soldaten vulden de straten van Ommel. Zij hielden niet meer op met schieten toen de eerste Engelse militairen tussen Asten en Ommel gesignaleerd werden. Jan Aarts, die toen op de Oliemolen woonde, weet zich die ochtend nog goed te herinneren: "Wij hadden bij onze boerderij een betonnen cirkelvormige silo staan. Door over de betonnen muren van die silo balken, zakken en daarbovenop zand te leggen, hadden we een schuilkelder gemaakt waar we bijna de hele dag en hebben gezeten. 's Morgens stond de struif al klaar toen de beschietingen begonnen. Hals over kop gingen we naar onze silo. Onze boerderij werd toen in brand geschoten evenals de boerderijen van Snijders en Heiligers. Van de drie boerderijen op de Oliemolen bleef niet veel over.	HOE	152-153
	Ommel: De Engelsen wijzigden hun plan. Er was meer nodig om de Duitsers uit Ommel te krijgen dan de vuurgevechten die die ochtend hadden plaatsgevonden. De artillerie werd ingeschakeld. De hulpverleners in Mariaschoot werden door elkaar geschud toen de eerste granaten rondom het klooster insloegen. De beschieting van Ommel duurde ononderbroken voort. Dan gebeurt er een ramp. Rond elf uur komt een voltreffer neer in een schuilloopgraaf aan de Jan van Havenstraat. De ontploffing heeft dramatische gevolgen. Acht mensen zijn op slag dood; elf anderen raken gewond van wie drie later aan hun verwondingen zullen bezwijken.	HOE	153
	Ommel: De Engelsen waren er nog steeds niet in geslaagd de Duitsers uit Ommel te jagen. Ook de artilleriebeschieting van die morgen had niet het gewenste resultaat gehad. Rond twee uur verschenen er onverwacht twee Engelse pantservoertuigen in Ommel. Het waren verkenners die kwamen kijken hoe de Duitse verdediging in elkaar zat. De Duitsers hielden zich dan ook verstopt om hun posities niet prijs te geven. Thijs en Huub van de Vorst wisten niet beter dan dat de bevrijding nu een feit was. Samen met andere achterblijvers kwamen zij kijken. Er werden handjes geschud, fruit en bier werden aangeboden terwijl anderen de twee voertuigen met oranje versierden. Toen de Engelsen waarschuwden dat er weer geschoten zou worden, vluchtte iedereen snel weg. Opeens klonken er weer schoten en ratelden er opnieuw mitrailleurs. De verkenners trokken zich nu snel terug in de richting van Asten. De strijd om Ommel moest zijn beslissende fase nog in gaan en dat wisten ook de Duitsers. Toen vroeg op de avond hevige beschietingen begonnen, beslisten de bezetters dat iedereen weg moest. Zelfs de zusters werden bijna het klooster uitgejaagd.	HOE	153-154
	Ommel: Het was nagenoeg de hele dag Engelse munitie geweest die schade had aangericht in Ommel. Vlak voordat het donker werd veranderde dat. De terugtrekkende Duitsers gebruikten nu vlammenwerpers waarmee op vele plaatsen in Ommel brand werd gesticht. Albert Strik, commandant van de Astense brandweer, had met zijn gezin toevlucht gezocht bij Berkers op Oostappen. Daar moest hij machteloos toezien hoe Ommel in brand stond. Net zo machteloos was hij toen de Duitsers hun geschut gingen gebruiken vanuit Vlierden. Piet van der Zanden laat zijn hart spreken toen hij vanuit de verte zag wat er met Ommel gebeurde: "*Om zeven uur 's avonds,*	HOE	156

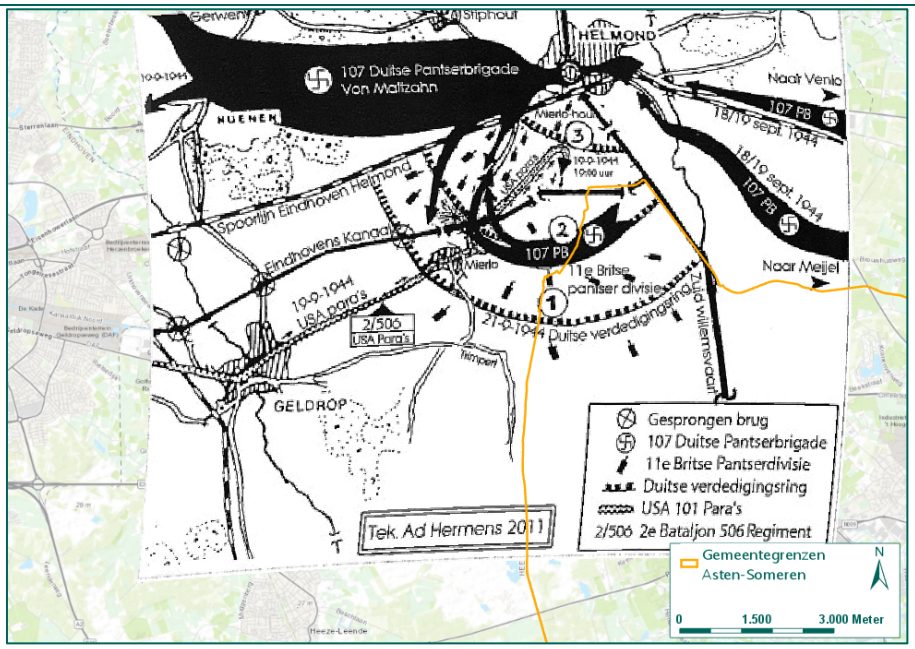
	tegen het donker, begon het gevecht voorgoed. Granaten huilden door de lucht en in de verte leek het alsof Ommel met vuur bespoten werd. Het was een luguber gezicht de fosforgranaten op de huizen en de kerk te zien neerkomen in sierlijke, vurige bogen. Even daarna schoten dan vlammen op. Ommel brandde. En boven de brandende huizen stond als een alarmerende fakkel tegen de donkere lucht afgetekend de felle vlammenbundel van de brandende toren."		
	Voordeldonk: Vrijdag 22 september was niet alleen voor Ommel een zwarte dag; ook op Voordeldonk betaalde men een hoge prijs om verlost te worden van de Duitse bezetter. Het bleef onrustig op Voordeldonk. Regelmatig vielen er granaten tussen de boerderijen. De Engelsen hadden het gemunt op een aantal Duitse kanonnen die achter de school waren opgesteld. Piet Sleegers herinnert zich nog dat een van die granaten vlak voor hun schuilkelder tot ontploffing kwam. Het zand vloog door het kelderraam naar binnen. Iedereen zat als versteend te wachten op de volgende klap die gelukkig niet kwam. Met 21 blindgangers rond het huis was hen heel wat leed bespaard gebleven.	HOE	160
	Voordeldonk: Enkele boerderijen door Duitsers in brand gestoken (boerderij van familie Driessen, Steegers, Kerkers). De huizen van Hanneske van den Eijnden, Ties van Bussel en de schuur van Graad Verberne hadden inmiddels ook vlamgevat.	HOE	160-161
	Verberne een aantal Duitsers werd gehaald. De Engelsen gebruikten deze kreet om de Duitsers de kans te geven zich over te geven. Overal kwamen ze vandaan: uit de sloot, uit hun stellingen, uit de schuilkelders of uit stallen. Ze werden hardhandig door de Engelse infanteristen afgevoerd. Wat achterbleef waren stapels Duitse wapens. De Engelse tanks trokken inmiddels verder richting Brand en Rinkveld, op de voet gevolgd door honderden infanteristen.	HOE	161
	Op de Brand/ in Stegen/ in Rinkveld: Weer werd een aantal boerderijen in brand geschoten. Bovendien schrokken de Duitsers er niet voor terug brand te stichten. De rook van brandende stromijten en boerderijen beschermde hen tegen de dodelijke precisie van de Engelse schutters. In de Stegen werd inmiddels ook gevochten. Rond het middaguur stonden de boerderijen van Lauke Koole en Toon van Helmond in brand. Later op de middag verplaatste het strijdgewoel zich naar de Brand. De Engelsen gebruikten al hun middelen om de Duitsers uit de Staatsbossen te krijgen. De familie Mollemans die naar de Brand was gevlucht, zag dat er erg veel slachtoffers vielen onder de Duitse militairen die stellingen hadden betrokken in de rand van het bos. Op het Rinkveld in de buurt van de boerderij van Manders hadden de Duitsers een kanon opgesteld. Toen met dit stuk zwaar geschut het vuur werd geopend, schoten de Engelsen onmiddellijk terug. Een van de projectielen viel net achter het huis van Hendrik van den Eijnden, doorboorde de schuurdeur en kwam gedeeltelijk op de schuilkelder terecht. Op dat moment vonden de Duitsers dat het te gevaarlijk was geworden om in de schuilkelder te blijven. Iedereen moest vertrekken. Daar lagen ze dan in de sloot; in de verte smeulden de boerderijen op de Oliemolen terwijl iedereen kon zien dat ook Ommel brandde. Later gingen ze via de sloten naar Liessel om daar de bevrijding af te wachten. Toen ze een paar dagen later weer naar huis terug konden, zagen ze naast het vernielde Duitse kanon twee gesneuvelde soldaten liggen. Ook drie paarden, bestemd om het kanon te vervoeren, hadden de beschieting niet overleefd.	HOE	161
	Pannenhoef: Ook Harrie Geboers herinnert zich de Duitse geschutstukken die in de omgeving van de Pannenhoef stonden: *"Vrijdags tegen de avond werden er een stuk of vier kanonnen gezet op de plaats waar nu de huizen van de Vlinkert staan. Ze maakten een angstaanjagend geluid als ze richting Sluis XI schoten. De moffen hadden er schijnbaar zelf ook schrik van. Ze gingen namelijk in een sloot liggen om daarna aan*	HOE	164-165

	een touw te trekken zodat het kanon af ging. Meestal duurde het dan niet lang voordat de Engelsen terugschoten."		
	Heusden: Wat de Duitsers ook probeerden, Sluis XI was en bleef stevig in handen van de Tommy's. De Duitsers waren die vrijdag niet verder gekomen dan het kasteel; en ook hier werden ze weggejaagd, weet Toos Verberne te vertellen: "Iedereen zat in de kelder van het kasteel toen de Engelsen het gebouw onder vuur namen. Tot overmaat van ramp ging er een scherf door een bijenkorf die in de buurt stond. Toen die bijen in paniek begonnen te steken, werd het helemaal gevaarlijk. De kinderen bleven niet liggen maar zetten het op een lopen, en dat terwijl de kogels overal insloegen. Tegelijkertijd werd het huis van Mennen in brand geschoten.	HOE	165
	Tussen Sluis XI en Asten: Terwijl de artillerievuur afgaf op de wegen rond Asten, reed de eerste "troop" van drie tanks onder leiding van luitenant Don Bulley over de brug. Hij passeerde de huizen die daar langs de weg stonden, toen plotseling zijn tank verdween in een wolk van rook, stof en vuur. De commandant van de volgende Sherman meende dat er mijnen op de weg lagen en liet zijn chauffeur naar rechts zwenken. Hij belandde echter met zijn tank in de sloot. De derde Sherman week naar links uit en zakte eveneens in de modder weg. Mijn "troop" zat hier pal achter en omdat ik voorop reed, kon ik maar één ding doen: vol gas vooruit. Ik reed in volle vaart op de wolk van rook en stof toe. Met een enorme klap botste ik tegen hel wrak van Don Bulley's tank en duwde het gevaarte van de weg." John Buchanan die als boordschutter in de tank van luitenant Brownlie zat, zag nauwelijks wat er gebeurde: "Ik wist dat dichtbij de brug veel Duitse infanteristen zaten, dus ik vuurde met mijn mitrailleur al wat ik kon. Omdat ik de luiken van de geschutskoepel dicht had, had ik alleen mijn telescoop om rond te kijken. Ik zag dat de tanks voor mij werden uitgeschakeld. Ineens een geweldige klap en een regen van vonken. Ik dacht dat we door een granaat of mijn waren getroffen." Onze chauffeur, Jock McKinnon, hield onze Sherman aan de praat en loodste ons voorbij de vijandelijke opstellingen. Later begreep ik dat we de tank van Bulley hadden geramd." De infanteristen van het Herefordshire Regiment hadden gezien hoe de Duitsers de eerst drie tanks wisten uit te schakelen. Kapitein Wardman zat in het huis van de sluiswachter toen Don Bulley met zijn "troop" over de Baileybrug denderde: "Er hadden zich een paar Duitsers verstopt in een duiker die onder de weg liep. Op het moment dat de eerste tank eraan kwam, trokken zij met een kabel een paar mijnen op de weg. Hoewel wij vanuit het huis meteen het vuur openden en de Duitsers uitschakelden, was het kwaad reeds geschied." Sergeant Moppett had ook gezien hoe de "troop" van luitenant Bulley vastliep op de mijnenketting: "Eén van de boordschutters bleef vuren met zijn mitrailleur. Dit was zo afgelopen toen de Duitsers de vastzittende voertuigen van alle kanten bestookten met pantservuisten en handvuurwapens. Twee kerels die uit hun voertuig klauterden, werden meedogenloos neergeknald. Anderen die reeds in de sloot lagen, hielden de Duitsers met hun pistool op afstand. We hoorden later dat luitenant Bulley en vijf anderen bij deze actie gesneuveld waren. Op dat moment hadden we alleen oog voor de tweede ''troop'' die het klaar speelde de weg vrij te maken. Zij werden gevolgd door drie carriers van de King's Shropshire Light Infantry. De jongens die hierin zaten, moesten de tanks beschermen als die eenmaal in Asten zouden zijn. De voorste carrier haalde het echter niet. In de eerste bocht, ongeveer 150 meter voorbij de brug, werd de carrier uitgeschakeld. Door de explosie werden twee kerels letterlijk uit het voertuig geblazen." [...] Terwijl luitenant Brownlie stellingen betrok ten noorden van de bebouwde kom, waren andere eenheden onderweg naar Asten. Majoor Hutchison baande zich een	HOE	170-174

	weg door de Duitse stellingen: “Er werd van alle kanten met handvuurwapens en bazooka's op ons gevuurd. De tank bleef rijden terwijl ik handgranaten gooide in de sloten aan beide kanten van de weg. Mijn bemanningslid Perrie gooide rookgranaten en zorgde ervoor dat mijn boordschutter voldoende munitie had." [...] Nu de eerste fase succesvol was afgesloten, kon ook de infanterie aan haar opmars beginnen. Nog maar nauwelijks was het eerste peloton van het 4e Bataljon King 's Shropshire Light Infantery de brug over of het werd door vijandelijk mitrailleurvuur verrast. [...] Luitenant Brownlie had nog maar net zijn opstelling ten noorden van Asten ingenomen, toen een grote groep Duitse infanteristen voor hem opdook: "Meer dan honderd man verplaatsten zich in open formatie door de velden. Zij waren uit de bossen gekomen en liepen nu parallel aan het kanaal naar de weg die tussen Asten en Sluis XI liep. Omdat dit onze opmarsroute was, moest ik ingrijpen. Het zou een ramp zijn geweest als deze compagnie onze oprukkende troepen in de flank had aangevallen. Mijn peloton opende het vuur met alle wapens de op onze Shermans gemonteerd zaten. Na ongeveer vijf minuten zagen we dat er met witte zakdoeken werd gezwaaid. Ons vuur stopte en twee infanteriecarriers gingen voorwaarts om poolshoogte te nemen. Ze kwamen terug met 37, meest gewonde gevangenen. Bovendien wisten ze te vertellen dat meer dan 60 Duitsers dood in het veld lagen."		
	Nu Asten en omgeving stevig in Britse handen waren, besloot de divisiecommandant alle eenheden van de 11e Armoured-Divisie in het pas gevormde bruggenhoofd te concentreren. Het 23e Bataljon Hussars en het 8e Bataljon Rifle Brigade hadden op zaterdag 23 september langs de weg Heeze-Someren posities ingenomen. Na het aanbreken van de dag passeerden zij de brug om via Asten op te rukken richting Ommel.	HOE	175
	De slag om Asten Het verschijnen van de eerste tanks over de nieuwe brug werd op die morgen van vrijdag 22 september door de verdedigers in het kleine bruggenhoofd met smart en ongeduld afgewacht. Na die nachtelijke gevechten verlangden ze even naar rust en aflossing; er waren gewonden die op hulp en vervoer wachtten. Kort na het aanbreken van de dag werd de aanval hervat. Het plan was om met een eskadron tanks de pas aangelegde oeververbinding te passeren en daarna op topsnelheid door de stellingen en versperringen, die de vijand langs en op de weg naar Asten had aangelegd, heen te breken en verder naar het naburige dorp door te stoten. De Britse artillerie zou ondersteunend vuur op de wegen rond Asten afgeven. Daarna zou een ander infanteriebataljon van de 11e Pantserdivisie, de 4e Kings Shropshire Light Infantery, de omgeving van het bruggenhoofd van Duitsers zuiveren, Asten innemen en eventuele tegenaanvallen afslaan tezamen met de Fife and Forfar Yeomanry. Begin van de slag De aanval van de eerste "troop" van drie tanks werd geleid door luitenant Bulley. Hij was een van de weinige "troopcommanders" van zijn bataljon, die de veldslagen in Normandië had overleefd. (Helaas sneuvelde hij in Someren op 22 september 1944.) In zijn geschutskoepel staande, schreeuwde hij naar de anderen: 'Wij gaan erop af.' Met donderend geweld raasde zijn tank over de planken van de Baileybrug en in snelle vaart koerste hij in de richting van de Duitse verdedigers, die zich ingegraven hadden en met hun antitankwapens de Engelse gepantserde strijdmacht opwachtten. De commandant van de tweede "troop" was luitenant Steel Brownlie. Hij vertelt: *'Plotseling werd Bulley's tank aan het oog onttrokken door een wolk van rook, stof en vuur. De commandant van de volgende Sherman meende dat er mijnen op de weg lagen en liet zijn chauffeur naar rechts zwenken, maar belandde met zijn tank in een modderige sloot langs de weg. De derde Sherman week naar links uit en zakte*	JOO	177-179

	eveneens in de modder weg. De Duitsers bestookten de vastzittende voertuigen met "Panzerfäuste" en mitrailleurvuur. ' Later zou blijken, dat de bemanningen slechts met behulp van hun revolvers de Duitsers op een afstand hadden weten te houden. Twee luitenants en vier soldaten sneuvelden, anderen zochten dekking in een sloot en overleefden dit helse avontuur door zich dood te houden. Luitenant Brownlie in zijn tank bedacht zich geen ogenblik toen hij zag wat er zich voor hem afspeelde. Hij reed in volle vaart op de wolk van rook en stof toe. Met een enorme klap botste hij tegen het wrak en duwde het opzij. Daarbij raakte zijn eigen Sherman gelukkig niet van de weg af en deze bleef rijden. Zo kon zijn "troop" tanks zich al vurend een weg banen door de Duitse verdedigingslinies. De pantserwagens werden verschillende keren geraakt maar niet uitgeschakeld. Zij waren de eersten, die het centrum van Asten bereikten. De volgende "troop" met daarbij de eskadronscommandant majoor Hutschinson, die handgranaten in de Duitse stellingen gooide, brak door ondanks de vele treffers. Een artilleriewaarnemer, die met zijn tank in de colonne meereed schrijft: *'Het zicht was door de rook, die op de weg hing en het neerdwarrelende stof zo beperkt, dat de tankchauffeurs heel dicht achter hun voorgangers bleven rijden, soms kon men slechts het topje van de radioantenne boven de bruingrijze stofwolk zien uitsteken.*'		
	Nog maar nauwelijks was het eerste peloton de brug over of het werd reeds door vijandelijk mitrailleurvuur verrast. [...] De pelotonscommandant Jimmy Bratland leidde zijn mannen door de sloot en wierp handgranaten naar de vijandelijke schutters, die de weg onder vuur hielden. De commandant van de Shropshires voor wie de opmars te traag verliep, spoorde zijn ondercommandant aan tot grotere spoed. Want de andere compagnieën moesten voor de brug wachten om gedrang in het bruggenhoofd te voorkomen, maar uiteindelijk konden deze tot de aanval overgaan. [...] Tegen twaalf uur hadden de Shropshires het centrum van Asten bereikt, maar het zou nog tot laat in de namiddag duren voordat daar alle Duitse weerstandsnesten waren opgeruimd.	JOO	179
	Die middag lag Someren onder zwaar granaatvuur van de Duitsers. Deze ondernamen nog enkele verwoede tegenaanvallen op het bruggenhoofd [bij Sluis XI], zowel vanuit het noorden als het zuiden. Maar de Engelsen wisten alle acties af te slaan en die avond had de 11e Pantserdivisie zich stevig in het bruggenhoofd genesteld.	JOO	179
	De slag om Sluis XI en Asten kostte de Britten ongeveer 150 man aan doden, gewonden en vermisten. Het verliescijfer zou ongetwijfeld hoger zijn uitgevallen als het Fife and Forfar-bataljon niet die stoutmoedige aanval dwars door de vijandelijke linies heen had ondernomen. Dit moet een demoraliserende invloed op de Duitse verdedigers hebben gehad. De Duitse verliezen waren zeer zwaar: 250 man werd krijgsgevangen gemaakt en gevechtsrapporten uit die dagen noemen een aantal van meer dan 200 gesneuvelden, wat niet zoveel afwijkt van het werkelijk dodencijfer.	JOO	179
	Het bleek nodig voor het Herefordshire-bataljon om de volgende dagen de brug te bewaken. Wij citeren uit "Advance to Victory": *'Die vrijdagnacht maakte een patrouille van ons contact met Duitsers, die in de bossen in de buurt geïnfiltreerd waren en springstoffen bij zich hadden. Het lukte het Engelse peloton niet om de vijand te verdrijven, daar o.a. een bevelvoerende sergeant gewond raakte. Onze soldaten merkten wel, dat het leven geen lolletje is met de vijand in de buurt, die over zoveel handgranaten scheen te beschikken. Bij het aanbreken van de dag werd een grootscheepse zuiveringsactie gehouden. De actie werd ondersteund door een tank die langs het kanaal reed en door een stuk luchtafweergeschut, dat nu op gronddoelen schoot, wat een zeer effectieve uitwerking had. De vangst was goed: 20 gevangenen en evenveel gesneuvelden. De eigen verliezen waren gering. De Duitsers waren goed voorzien van explosieven, die voor de brug bestemd waren en met groot genoegen door ons in het kanaal gegooid werden.*'	JOO	181

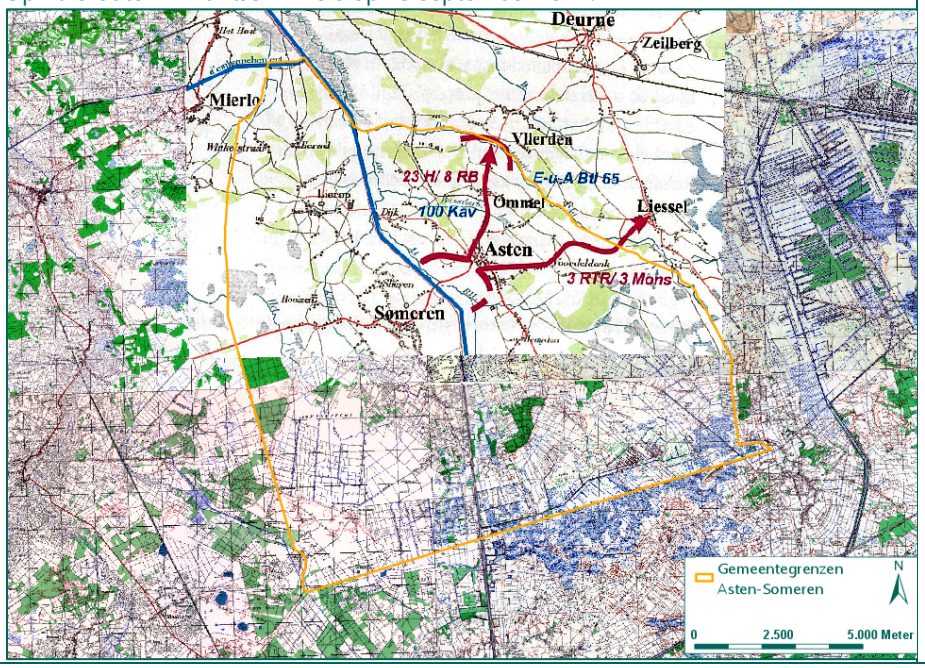
	Zo was Someren bevrijd, maar het zou nog tot half november in de gevarenzone blijven liggen; de frontlijn lag op sommige plaatsen niet verder dan 20 kilometer van het dorp. Die liep vanaf Nederweert langs de Noordervaart via het Deurnese en Peelkanaal naar de Maas bij Boxmeer.	JOO	181
	De volgende nacht vond de slag om Sluis XI plaats, waarbij vele doden en gewonden vielen. De gewonden werden naar de boerderijen van Arn. Schweren (1894-1971) en Frans Verberne (1888-1967) aan de Schoolstraat gebracht, die provisorisch als hospitaal dienstdeden. Later op deze vrijdag werden die boerderijen door Duitse granaten in brand geschoten en moesten de gewonden ijlings naar Jean van de Port (1896-1976), Broekstraat, vlak in de buurt, vervoerd worden. [...] Eerder die vrijdagmorgen om ongeveer 7 uur hoorde de familie Van Oostrum, Schoolstraat 8 in hun schuilkelder de koeien loeien. Vader H. v. Oostrum (1898-1968) ging buiten poolshoogte nemen. Het bleek dat de hele boerderij in brand stond. Het vee was op stal omdat de weilanden rondom de boerderij vol tanks stonden en de afrasteringen kapot waren.	JOO	183
	Granaatvuur te Someren: Die vrijdag 22 september zou een zwarte dag worden voor Someren. De Duitsers begonnen 's morgens de brug bij Sluis XI en Someren-Dorp te beschieten. Er vielen granaten in de Kanaalstraat en om ongeveer tien uur voormiddag werd Henricus Frenken, 16 jaar, dodelijk geraakt. Zijn buurvrouw Anna Maria de Git-van Engelen, 26 jaar, die hoogzwanger was, werd op hetzelfde tijdstip vreselijk gewond. Haar zoontje Quirinus P., 11 maanden oud, werd op slag gedood. Mevrouw de Git leefde nog en men heeft getracht het ongeboren kind te redden maar het mocht niet baten, het kind kwam levenloos ter wereld en de moeder overleed omstreeks twaalf uur. Een dochtertje, Rietje de Git, werd licht gewond. Hub Smets, Kanaalstraat 25 (1899-1954) werd in zijn rug geraakt en onder moeilijke omstandigheden naar het St. Annaziekenhuis in Geldrop gebracht. In de middag van deze dag om drie uur passeerde de familie H. Driessen-van de Ven uit de Beemdstraat met hun kinderen, grootmoeder en enkele buren, het Marktplein op de vlucht naar veiliger oorden. Op dat moment trof een voltreffer het ter plaatse staande P.N.E.M.-huisje en H. Driessen werd dodelijk getroffen en zijn vrouw zwaar gewond. [...] Pieter Deerns (1941), Slievenstraat 3 werd bij dezelfde granaatontploffing lichtgewond. [...] 's Middags werd de boerderij van de familie A. v.d. Weerden (1885-1976), Schoolstraat 4 getroffen. [...] Zo had de oorlog alleen al in de Schoolstraat een spoor van verwoesting aangericht. Maar ook de Kanaalstraat had het moeten ontgelden. Hier gingen de gemeentewoningen van E. W. de Git en J. Vermeulen, Kanaalstraat 22 en 23 en van Jan Verberne (1871-1957), Kanaalstraat 5 geheel verloren, evenals het huis van H. Leenen (1907-1966), Keizerstraat 1.	JOO	184-186
	On either side of the bridgehead at Asten the Germans were launching counterattacks. Not until the next day [22 september 1944] could the British deploy their forces when, finally, the Armoured Brigade crossed the Zuid-Willems Canal. In the afternoon, the Monmouths Battalion advanced toward Liessel. During the advance they knocked out a Panther and two of the dreaded 88 mm [8,8 cm] guns. There was much bitter fighting for Liessel, but toward sunset the infantry had driven off the Germans with the aid of tanks and had dug in just beyond the village, lit by a few burning houses.	KLE	36
		HER	400

	 Vanuit Someren kwamen eenheden, dat op 20 september bevrijd was. Het plan was om Helmond via het Westen te benaderen en daar het kanaal over te steken. Dit omdat de Duitse troepen hier weinig slagkracht zouden hebben. Het plotseling opduiken van de 107e Panzer Brigade bracht daar verandering in. Ten Oosten en ten Westen van het kanaal te Helmond was sterk verdedigd. Het westen van Helmond kon bevrijd worden. Het Oosten kon slechts bereikt worden door eerst de Oversteek te maken bij Sluis XI te Someren en vervolgens via Deurne naar oost-Helmond door te stoten.		
	Someren Someren was al bevrijd en er was fel gestreden bij Sluis 11, anderhalve kilometer verderop. Engelse bevrijders hadden er met grof geschut aangevallen en de Duitsers hadden hardnekkig verdedigd. De volgende dag kwam er nog een verdwaalde Duitse granaat aansuizen bij de familie Kruijf aan de Somerense Slievenstraat [nummer 2]. Op het erf spatte hij uiteen.	SNI	79
	Asten In de ochtend van 22 september 1944 trokken de Engelse bevrijders bij Sluis 11 met twaalf tanks en een aantal pantservoertuigen de Bailybrug over om door de Duitse stellingen te breken en in Asten belangrijke weger» te bezetten. Aansluitend was het aan de infanterie om het gebied te zuiveren. Luitenant Don Bulley (Five & Forfarshire) kijkt om 07.30 uur op zijn horloge. Onder de uitroep 'We're off!' leidt hij de aanval met een troop van drie Shermantanks. Luitenant Steel Brownlie (KSLI) sluit aan met de tweede troop. Steel Brownlie: 'We reden over de Baileybrug tussen een plukje huizen door. Don was zo'n 50 meter voorbij 't laatste huis toen zijn tank plotseling verdween in een wolk van rook en vuur. Zijn tweede tank zwenkte naar rechts in een poging om over een akker voorbij te rijden, maar reed in een sloot. Zijn derde tank probeerde 't zelfde te doen links van de brandende tank, maar reed zich ook vast.' De sloot moet het riviertje de Aa zijn geweest, dat nabij Sluis 11 net voorbij een bocht in de weg ligt. Kapitein Alec Wardman (1 st Herefords) zit die ochtend in 't sluiswachtershuis en ziet Don Bulley's peloton de Baily- brug over denderen. Zijn relaas: 'Verderop hadden enkele Duitsers zich onder de weg in een duiker verstopt. Toen de eerste tank arriveerde, trokken deJerry's een kabel met mijnen over de weg. We zagen het gebeuren en schoten op de Duitsers, maar het was al te laat.'	SNI	82-85

	Zijn sergeant Frank Moppet: 'De Duitsers vielen de tanks aan met bazooka's en geweren. Twee soldaten van de tank- bemanning probeerden te ontsnappen, maar werden gedood. Ook Don Bulley sneuvelde uiteindelijk samen met vijf anderen.' Aan Steel Brownlie nu de taak om het vastgelopen peloton van Bulley te passeren. Hij: 'Ik zag alleen maar rook en stof voor me, maar dit was geen plek om te stoppen, dus reden we door. Er was enorm gekraak, maar onze tank bleef in beweging. Wij bleven op de weg en gingen nog steeds snel vooruit. Om ons heen was overal vijandelijke infanterie, dus wij bleven schieten en gooiden op goed geluk handgranaten uit onze koepel.' John Prott, chauffeur op de tank van kapitein Miller (Ayrshire Yeomanry): 'We denderden met veel kabaal de brug op en ook weer er vanaf, we reden tussen huizen aan beide zijden van de weg door. Kogels van machinegeweren ratelden tegen de pantsers. Na de eerste bocht zagen we de drie uitgevallen tanks links en rechts van de weg liggen, alsmede een gewonde van de Fives. Ik hield m'n voet op het gaspedaal en miste hem én de rokende tank links van mij maar net. Kapitein Miller commandeerde: 'Doorrijden wat je kunt Prott!' Vaart maken is van levensbelang, want de Duitsers hebben het op het bruggenhoofd Asten voorzien. [...] Bratland is die dag de grote held. Hij wint met zijn acties 250 meter terrein en schept daardoor ruimte voor de toestromende Engelsen die vervolgens meteen doorstoten. Luitenant Steel Brownlie is de eerste die zich schietend een weg baant door de Duitse verdedigingslinies. In zijn kielzog volgen korporaal Vallance en vele anderen. De Britten hebben de hele dag nodig om in Asten-dorp de Duitse verzetshaarden op te ruimen. De Astense kerk komt als Eerste Hulp Post vol te liggen met gewonden van beide kampen. Als het dorp 's avonds veroverd is, schrijft majoor Ned Thornburn (4 KSLI): 'We maakten met ondersteuning van de tanks honderden gevangenen.' Maar dat niet alleen. Die dag tellen de Duitsers meer dan 200 doden en gewonden. De Britten verliezen 150 man aan doden, vermisten en gewonden. Verder vallen er tientallen burgerslachtoffers. De materiële schade is enorm. Van de 1.110 woningen in Asten zijn 101 huizen totaal verwoest en raken 247 huizen zwaar beschadigd.		
	Het spookte in Asten in de nacht van woensdag 20 op donderdag 21 september 1944. Het regende Engelse granaten. In en rond de kerk was het een ravage. Donderdags werd Asten geëvacueerd. En ‘s avonds het kerkdorp Ommel, het populaire Mariaoord. 'Das ganze Heiligtum geht kaputt', hadden de Duitsers gezegd. Veel Ommelnaren zochten een goed heenkomen, maar vele bleven ook thuis. Op't Ommels Eindje hebben de kinderrijke gezinnen Klaus en Michiels een gezamenlijke schuilkelder: een diepe sloot tussen de boerderijen. Stro op de bodem, aan de bovenkant provisorisch afgedekt met takken en mutserd. [...] De nieuwe oorlogsdag voert hen terug het huis in. Maar het krijgsgeweld wordt nu zo hevig dat de Michielsen en Klausen rond kwart voor elf opnieuw de schuilkelder in vluchten. Met 20 man - niet alle kinderen zijn thuis - duiken ze nu gedisciplineerd de sloot in. Ineens, in een ondeelbare seconde, gebeurt het. Een granaat raakt een van de twee dikke lindebomen pal achter de schuilkelder. Het projectiel valt stil en recht naar beneden, waar de ontploffing in de loopgraaf dood en verderf zaait. De ontreddering is compleet. Buurtbewoners schieten te hulp. Acht kinderen zijn op slag dood. Daarnaast zijn er zes gewonden van wie vijf ernstig. Van hen sterven er later nog drie. In totaal elf doden.	SNI	86-87
	In ieder geval is zeker, dat drie pantserwagens met zeer grote vaart en in alle richtingen vurend door de Wilhelminastraat geraasd zijn, over de Markt naar richting Ommel. Het doel was: de standplaats van enkele lastige Duitse kanonnen uitvissen en tevens een algemene indruk krijgen van de bezetting. Met even snelle vaart zijn	ZAN	34-37

	de wagens weer '*Over de toen nog niet vernielde brug naar Somerens gebied teruggereden.'* […] Intussen hadden Engelse kanonnen een steunend spervuur gelegd, zodat hun geniesoldaten betrekkelijk veilig konden werken, al zijn er natuurlijk slachtoffers gevallen. De voorste tanks vuurden naar voren, naar links en rechts, zodat de Moffen, die achter het kanaal en bij de Aabrug in de veldstellingen zaten, onder zwaar vuur kwamen te liggen. Tientallen van hen zijn toen dan ook gesneuveld, zoals later gebleken is. Jammer genoeg werden twee zware Engelse tanks door mijnen of pantservuisten vernietigd. Zij kantelden en werden zwaar beschadigd. […] Toen dit versterkte punt eenmaal genomen was, bleek het slechts een kwestie van enkele uren om de gehele kom van het dorp te bezetten. De mitrailleurschutters van de Duitsers, waarvan er sommigen in mangaten langs de weg lagen, werden meedogenloos door de tanks vermorzeld. [Asten was bevrijd]. Er was ook niet veel gelegenheid tot huldebetogingen en vreugde uitingen. De Duitsers waren wel weg, doch niet hun granaten. Deze bleven voortdurende verrassingen, zij het onaangename en gevaarlijke. […] De stroom Engelsen bleef aanhouden. Zij kozen stellingen op daarvoor geschikte gronden en plaatsen langs de wegen. Hun kanonnen mengden zich om beurten in het algemene schietconcert. De stellingen werden zo gekozen, dat men enigszins gedekt was voor het vuur der Duitsers. Bovendien werd op camouflage gelet. Op de hoeken van straten werden mitrailleurputten gegraven.		
	Shorly after dawn, under cover of an artillery plan, a squadron of 2 FF Yeo together with 4 KSLI crossed over with the object of seizing Asten and moving round behind the enemy force immediately opposing our bridgehead. Scarcely had the leading tanks and infantry emerged from the crossing when German antitank guns opened fire and the whole of the leading troop were knocked out. […] Despite heavy small-arms fire by 0900 our foremost tanks were moving on towards Ommel. During the afternoon the enemy made determined counter-attacks, the first two from the south, the last from the north. These were all beaten off […]. The Zomeren bridgehead was the only outlet from the encircling canals and 29th were now to probe through and swing northwards to Deurne. […] strong opposition was encountered south of Ommel on the Deurne road. Difficult country aided the enemy but by last light the advance had reached the outskirts of Vlierden after four anti-tank guns had been knocked out. On the Liessel road one Panther and two 88s were disposed of, and at 1900 Liessel itself was reached. Throughout the day enemy artillery and mortars fired on the bridgehead area, and also the divisional gun area on the west bank, but these enemy pieces were successfully engaged and became less aggressive as the day passed.	PAL	64-65
	De brug over het kanaal [nabij Sluis XI] vormde een knooppunt. Daarover moest al het materiaal voor Asten en de doorstoot naar Deurne en Meijel aangevoerd worden. Zij hielden dit knooppunt dus onder vuur en het bleef voortdurend granaten druppelen.	ZAN	37
	Toen de Engelsen eenmaal de kom van het dorp bezet hadden, trachten zij verder op te rukken. Vrijdagsmiddags rond 1 uur kwamen de eerste tanks op Vosselen, vanuit het dorp. Een bleef op de weg en twee maakten een verkenningsritje in de bossen, waarbij infanterie de voelhorens voor de grote monsters vormde. Ongeveer 4 uur trokken de tanks en de infanteristen zich weer terug en direct daarna kwamen er ook weer Duitsers tevoorschijn, ondanks het feit, dat op Ostade Engelse tanks stellingen hadden ingenomen. De kanonnen van deze tanks waren gericht op de bossen van en achter het Wandelpark en Vosselen.	ZAN	37-38

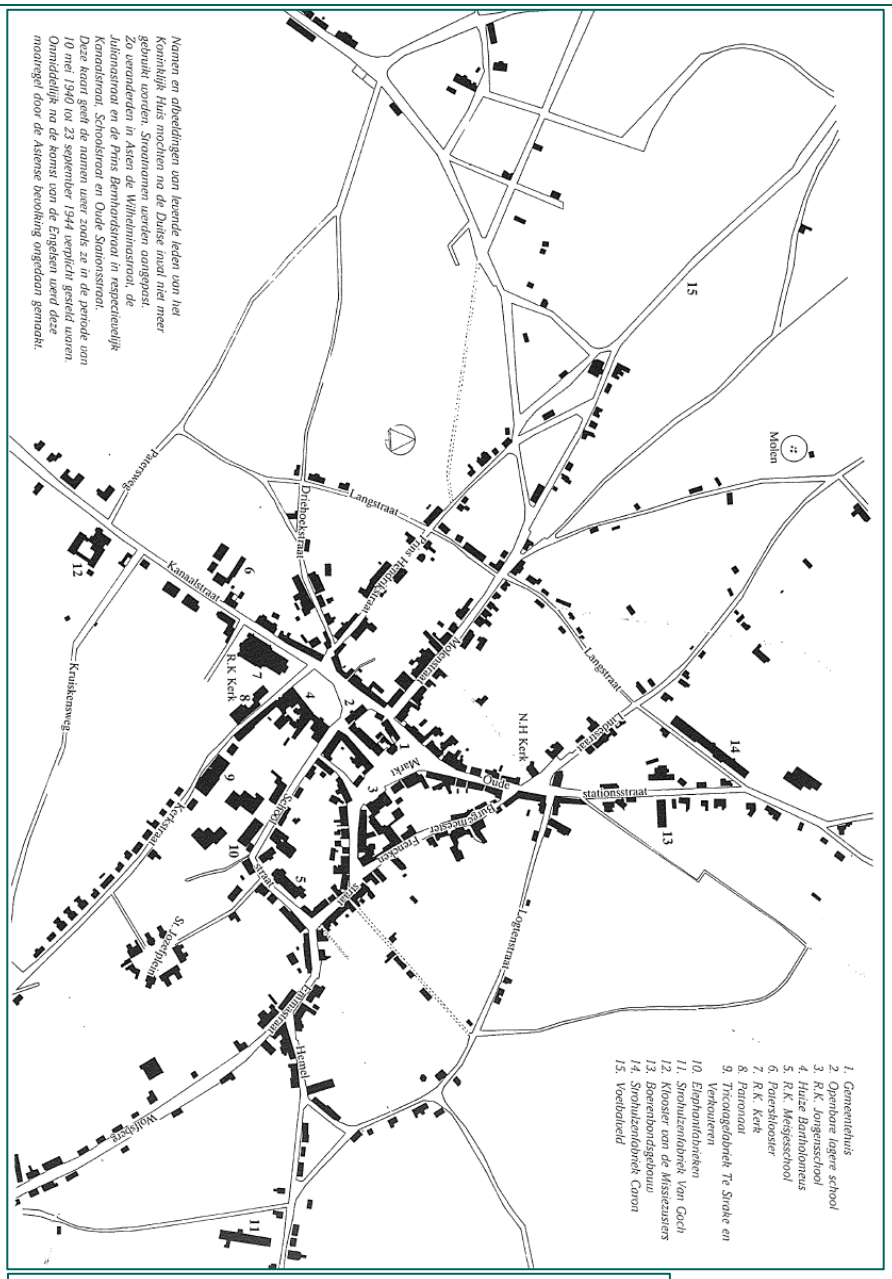
	De Duitsers schenen echter te worden opgemerkt, want plotseling barstte er kanonvuur los. Op de Nachtegaal raakte een boerderij in brand, die geheel verloren ging. Of er ook Duitsers sneuvelden, is niet bekend. In de nacht werd er in deze buurt nog druk geschoten, maar de Engelsen bleven waar ze waren. Het behoorde niet tot hun tactiek om mensenlevens in de waagschaal te stellen, als dat niet nodig was. Toen het dag werd, bleken de Duitsers zich te hebben teruggetrokken. Er was althans geen grijze uniform meer te zien. Bij Sluis X waren ook alle Duitsers verdwenen. Dit wil echter niet zeggen, dat in de daaropvolgende dagen aan deze kant van Asten geen enkele Duitser meer gesignaleerd werd. Zaterdags, zondags en zelfs maandags nog kwamen er nu en dan een opduiken. De Engelsen kregen daarvan telkens bericht. En verschillende soldaten werden door boeren van de Dijk gevangengenomen en aan de Tommies overgeleverd. Dat waren Duitsers, die het vechten moe waren en liever in krijgsgevangenschap gingen dan de verloren strijd voortzetten.		
	Vrijdagsmorgens, de fatale dag voor Ommel, beklommen enkele Duitse soldaten de kerktoren, waarschijnlijk om hem als uitkijkpost te gebruiken. Steeds meer Moffen vulden de straten en het schieten nam voortdurend in hevigheid toe. Tussen het lawaai van mitrailleurs en kanonnen klonken nu en dan de kreten van gewonden, want de Engelsen dienden duchtig van repliek. [...] De beschieting van Ommel door de Engelsen wordt ononderbroken voortgezet. Dan gebeurt er een ramp. Een voltreffer komt neer in een schuilloopgraaf. Acht personen worden op slag gedood. Vijf anderen zwaargewond en drie van dezen sterven later nog. [...] Ommel brandt. Maar ook op de Oliemolen staan huizen in brand. [...] Tegen die tijd kwamen de eerste tanks in Ommel en de Tommies werden hartelijk verwelkomd. [...] Maar opeens klonk er weer geschutvuur en mitrailleurs tetterden opnieuw hun sinister lied. De mensen snelden naar hun kelders en schuilplaatsen. De Tommies sloten de luiken van hun tanks en beantwoordden het vuur der Duitsers. Helaas, na een uur vechten waren deze laatsten weer in Ommel terug. De vrijheid was van korte duur geweest. De vier Engelse tanks, met hun oranje, hadden zich weer in de richting van Asten teruggetrokken. Maar des avonds om 7 uur ongeveer, tegen donker, begon het gevecht voorgoed. Granaten huilden door de lucht en in de verte leek het, alsof Ommel met vuur bespoten werd. Het was een luguber gezicht de fosforgranaten op de huizen en de kerk te zien neerkomen in sierlijke, vurige bogen. Even daarna schoten dan vlammen op. Ommel brandde. En boven de brandende huizen stond als een alarmerende fakkel tegen de donkere lucht afgetekend de felle vlammenbundel van de brandende toren.	ZAN	39-41
	Oostappen, waar langs de Aa reeds donderdagavond twee koeien dodelijk door granaten werden getroffen, (waarschijnlijk afgeschoten door Engels geschut in de buurt van Sluis X), zag in de laatste dagen van de week ongeveer duizend Duitsers passeren. Het uitgestrekte gehucht met zijn bossen werd die Zondag gezuiverd tot aan de Aa, waar de Engelse tanks niet overheen konden. Oostappen is ook het enige gehucht geweest, dat er zonder schade of verliezen is afgekomen, als men de koeien niet meetelt. [...] Van Ommel werden 70% der huizen verwoest. Bovendien de kerk. [...] De molen liep slechts zware "huidschrammen" op, doch bleef overigens intact. Later werd aan zijn voet de noodkapel opgericht en nu vormen zijn wieken een onevenredig groot kruis boven zo klein een kerk. De cijfers over de verwoestingen te Asten luiden als volgt: van de 1110 huizen welke het dorp voor 1944 telde, werden er 247 zwaar beschadigd en 101 totaal verwoest.	ZAN	43

	Tot deze huizen behoort het kasteel, door de Duitsers in brand gestoken. De cijfers voor Ommel waren: van de 53 huizen werden er 37 totaal verwoest, evenals de kerk. Aan doden vielen er direct en indirect (door mijnen e.d.) 82 personen, kinderen en volwassenen. Een hoog percentage.		
	Voordeldonk: Op Voordeldonk brandden Vrijdagavond enkele boerderijen af en op de Achterbosch, waar ik toen verbleef. Kon ik het geratel der Engelse tanks op de Voordeldonkse weg horen. Maar vanuit Liessel kwamen Duitse versterkingen aan. En dat weerhield de Tommies om zonder meer op te rukken. Zij wachtten de volgende dag af en bleven de gehele nacht zwaar vuur afgeven.	ZAN	45
	Een Engelse Typhoon jachtbommenwerper van 247 Squadron is omstreeks 16.00 uur neergestort in Asten.	SGLO	T4279
22-24 september 1944	Materiële schade door oorlogshandelingen: Achter Half XII, aan de overzijde van het kanaal, werden in brand geschoten de boerderijen van Bert van de Manakker (1892) en de Kinderen Martens. Ook Sluis XIII bleef niet gespaard. De boerderij met bijgebouwen van P. M. Hendrikx (1897-1981), Kanaalweg 10 en de woning van zaakvoerder P. Jacobs, Kanaalweg 17 met het daarbij gelegen depot van Fouragehandel A. van den Boom, werden in de as gelegd. Het huis van P. van de Vijver (1873-1951) langs het kanaal in Someren-Eind werd zwaar beschadigd. Een tank reed tegen het P.N.E.M.-huisje in de Brugstraat, dat grotendeels verwoest werd. [...] Bij het opmaken van de voorlopige balans der materiële schade bleek dat zestien boerderijen en/of woningen geheel verwoest waren, alle gelegen in het brede schootsveld van het frontgebied. Volgens deze voorlopige opgave waren er bovendien nog 145 andere beschadigde panden en 90 gevallen van schade aan bedrijfsuitrustingen en roerende goederen ter uitoefening van een bedrijf; 56 maal schade aan bedrijfs- en handelsvoorraden en 155 schademeldingen aan huisraad en inboedels. Acht schippers, die in het kanaal onder Somerens gebied lagen, hadden grote schade opgelopen aan hun schepen, terwijl de vaart totaal stil was komen te liggen en ze dus ook geen inkomsten hadden. De veerpont gelegen in de Zuid-Willemsvaart ter hoogte van de Steegstraat was zodanig beschadigd, dat ze uit de vaart genomen moest worden.	JOO	188-190
23 september 1944	Opmarsroute 11e Pantser Divisie op 23 september 1944: 	DID3	226

	Door zware mortierbeschietingen wisten de Duitsers lange tijd de opmars van de Engelsen te stoppen. Verschillende Engelse tanks inclusief het pantservoertuig dat de gewonden uit de vuurlijn haalde, werden vernietigd.	HOE	175
	Heusden: Langzaam maar zeker moesten de Duitsers terrein prijsgeven. De Engelsen waren inmiddels Sluis XII overgestoken en naderden rond het middaguur Half 12. *"Dat was goed te merken", weet Harrie Geboers nog: "Zaterdag na de middag vertrokken de meeste Duitsers. Ze waren bang dat ze afgesneden zouden worden. Hier op de Pannenhoef hoorden we zowel in de richting Sluis XII als in de richting van Liessel ontploffingen. De Duitsers luisterden goed en kwamen tot de conclusie dat het de Tommy's waren die schoten. Tegen de avond waren ook de kanonnen weg; wel bleef er een aantal Duitsers achter. We waren nog niet vrij."*	HOE	165-166
	Asten: *"Duitsers zaten nog in de bossen achter Asten. Men begint met het zuiveren van de bossen waarbij op veel tegenstand wordt gestoten. We zitten dan ook nog dag en nacht in de schuilloopgraaf en hebben nog dikwijls bange momenten."*	HOE	145
	Sluis XI/Asten: Onafgebroken passeerden tanks en voertuigen de noodbrug bij Sluis XI. Via de kom van Asten rukten de Engelsen verder op in de richting van Vosselen en de Dijk. Tot dan toe was het rustig gebleven op deze gehuchten. [...] Vroeg in de middag werd Ostade bevrijd waarna de eerste tanks rond één uur op Vosselen aankwamen. Toen om ongeveer vier uur de tanks en infanteristen niet verder aandrongen, durfden ook de Duitsers weer tevoorschijn te komen. Dit gebeurde niet onopgemerkt want plotseling werd er over en weer geschoten. De boerderij van Nijssen op de Nachtegaal werd getroffen en brandde helemaal uit.	HOE	145-146
	Dijk: Toon van Soest die op de Dijk woonde, zat in de kelder toen hij 's middags de Engelse tanks ter hoogte van de Schietbaanse bossen hoorde aankomen. Er zaten verschillende met pantservuisten bewapende Duitsers in en om zijn huis. Zij reageerden echter niet op de schoten die de Engelsen afvuurden. Er werd gewacht totdat het donker was waarna de Duitsers richting Bussel en Brouwhuis verdwenen. Een achterblijver werd door Toon van Soest overvallen en in de paardenstal opgesloten. 's Morgens arriveerden de Engelsen die Toon de opdracht gaven de ongelukkige Duitser naar Asten te brengen. Na een ritje met zijn vrachtfiets leverde Toon de gevangene af op de tennisbaan waar hij bij tientallen andere Duitse krijgsgevangenen kwam te zitten. Bussel werd door de Duitsers zonder slag of stoot opgegeven. [...] Op de Dijk en Bussel was op zaterdagochtend 23 september geen Duitser meer te zien. Dat wil echter niet zeggen dat in de daaropvolgende dagen geen enkele Duitser meer gesignaleerd werd. Elke keer als het donker werd, kwamen de Duitsers terug. Naderde er echter een Engels voertuig dan vertrokken ze weer meteen richting Brouwhuis.	HOE	146-148
	Hoeven: Jan Isbouts, die op de Hoeven woonde, weet nog dat die honderden mensen in het begin niet wisten wat dat "fluiten" was. Er werd dan ook hartelijk gelachen om die bange Duitsers die steeds op de grond gingen liggen als het weer eens "floot". In Liessel wist men al niet beter. Harrie van Eijk herinnert zich nog dat hij 's avonds stro ging halen toen hij getik hoorde in de stromijt. Niemand had zo snel in de gaten wat dat getik was. Later realiseerde men zich dat het kogels waren die werden afgevuurd en die in de buurt insloegen. Ook mevrouw Hoefnagels-Cauven wist aanvankelijk niet welke geluiden nu gevaarlijk waren en welke niet. Zo was ze rustig buiten luiers aan het ophangen terwijl de granaten niet ver daarvandaan insloegen. Toen zij	HOE	148

	echter een paar koeien zwaargewond in de wei zag liggen, begreep ze dat die knallen wel degelijk onheil konden aanrichten.		
	Wat steeds door bleef gaan waren de beschietingen. Overal zaten mensen in schuilkelders en loopgraven te luisteren naar het gieren en fluiten van granaten en kogels.	HOE	150
	Opmars naar Vlierden en Liessel: De opmars richting Vlierden en Liessel werd op zaterdag 23 september voortgezet. De vele vluchtelingen hadden vanuit Vlierden gezien hoe Ommel had gebrand. Zou hen dit lot bespaard blijven? De artilleriebeschieting waarmee de zaterdag begon, voorspelde weinig goeds. De beschieting zette het café in lichterlaaie zodat de familie Cortooms Vlierden hals over kop moest verlaten. Zo verging het veel mensen in Vlierden die daarna onderdak vonden bij de boeren op de gehuchten in de buurt. [...] Aan het einde van de dag werd de kom van Liessel bereikt (buiten de gemeentegrens van Asten).	HOE	162
	Walther trekt zich terug: [...] Tot slot gebeurde er wat Walther al twee dagen had gevreesd. Het Britse VIIIe korps was uit het bruggenhoofd bij Asten gebroken en kon terugtrekken via Gemert onmogelijk maken. Die ochtend waren namelijk twee bataljons (23ste Hussars en 8ste Rifle Brigade) van de 11 de Armoured-divisie opgerukt naar Ommel. Drie uur later) om tien uur' s ochtends, vertrokken nog twee bataljons (3de Royal Tanks en 3de Monmouths) vanuit Asten naar Liessel. Beide aanvallen zouden in Deurne moeten samenkomen. In Ommel boden de Duitsers (achterhoede van Heinke's onderdeel) nog felle tegenstand en er werd maar langzaam vooruitgang geboekt. Bij Liessel ging het al niet veel sneller. Maar tegen zonsondergang stonden de Britten net voor Vlierden en was Liessel inmiddels bevrijd. De Duitsers verloren bij Ommel vier 75-mm [7,5 cm] Pak-kanonnen en bij Liessel twee 88-mm kanonnen [8,8 cm] en één Panther (achterblijver van de 107e Panzerbrigade). Het zal duidelijk zijn, dat deze verliezen kolonel Walther gesterkt moeten hebben in zijn beslissing terug te trekken in noordoostelijke richting. Intussen had de Britse 3e Infanteriedivisie ten zuiden van Someren de Zuid-Willemsvaart bereikt en een front gevormd via Nederweert langs het kanaal van Vessem naar Nederweert.	DID1	87
	Een 25-ponder (151st Field Artillery) vuurt op 23 september vanuit het bruggenhoofd bij Someren op de Duitse stellingen. 	DID2	84
	First off that morning was the 23rd Hussars/8th RB group. They passed through the Fife and Forfars in Asten at seven a.m. Once out of town German mortars opened up and it was slow going. It took the group all morning to near Ommel, the next village, and as the soldiers got closer they began to see more and more dead horses. The soldiers wondered what had happened. What they did not know was that earlier one of the most curious events of World War Two had taken place, a cavalry charge, probably the last one ever, certainly on the Western front. About midday Major Mitchell, FOO of the 151st Field Regiment in Asten, saw a group of	DID3	227-228

	mounted men approaching from Ommel. He thought they must be farmers until they broke into a gallop and charged towards the positions of the Fifes. None of the riders survived the first hundred meters in the withering British fire. […] Forty out of seventy horses were killed that day. The rest stayed back north of Ommel where they later received reinforcements in the form of 160 men with some plak and anti-tank weapons from Fallschirm Division Erdmann, most from Fallschirmjäger-bataillon Menzel (later FJR 19). The 23rd Hussars/8th RB group reached Ommel without incurring any losses, but when it attempted to probe further north from Ommel in the early afternoon the leading tank of A Squadron was knocked out by a well-hidden anti-tank gun and the rest of the day the Hussars tried to work their way forward restricted to a single road. Once again, the recruits of Grenadier Ersatz und Ausbildungs-Bataillon 65 proved a tough enemy. Meanwhile a lethal shower rained down on the village and for the first time since Normandy the British soldiers were fired on by the noisy Nebelwerfer, the dreaded 'Moaning Minnies', responsible for so many fatalities among the infantry. After the anti-tank gun had been driven off the advance was renewed and by last light B Squadron crossed the Astense Aa and got as far as a crossroads 600 metres south of Vlierden. A reconnaissance mission found infantry with Panzeifaüste on the outskirts of the village [of Vlierden] and it was decided to postpone the attack until the next day.		
	Tegen 12 uur die morgen had majoor Mitchell uit de koepel van zijn Cromwell-artilleriewaamemingstank gezien hoe uit het dorp Ommel een aantal ruiters naderde. Mitchell dacht: dat zijn boeren, die naar hun werk gaan. Maar plotseling de ruitergroep over in galop en kwam recht op de sectie tanks van de artilleristen af gestormd. ‘Duitse cavalerie!’ flitste door Mitchells hoofd. Toen gaf hij zijn tank bevel tot vuren. Eén voor één tuimelden zij uit het zadel; geen overleefde de charge, 'een nutteloos en nogal triest gebaar van hun kant', schrijft de artilleriehistoricus.	KOR2	43
	Wijzigen straatnamen te Aten na de komst van de geallieerden:	HOE	28

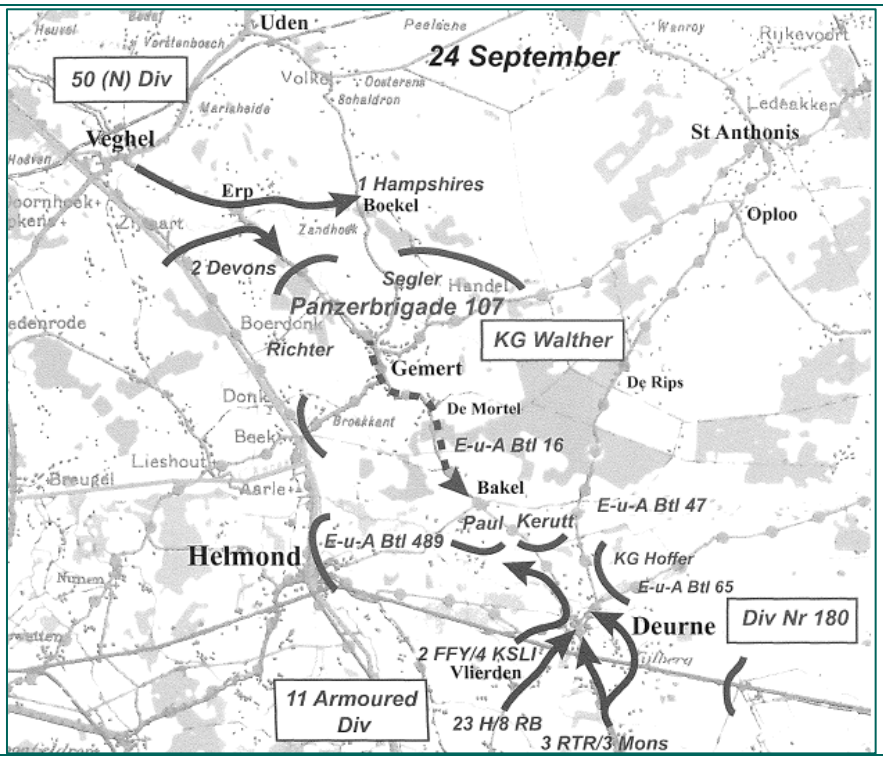

Namen en afbeeldingen van levende leden van het Koninklijk Huis mochten na de Duitse inval niet meer gebruikt worden. Straatnamen werden aangepast. Zo veranderden in Asten de Wilhelminastraat, de Julianastraat en de Prins Bernhardstraat in respectievelijk Kanaalstraat, Schoolstraat en Oude Stationsstraat. Deze kaart geeft de namen weer zoals ze in de periode van 10 mei 1940 tot 23 september 1944 verplicht gesteld waren. Onmiddellijk na de komst van de Engelsen werd deze maatregel door de Astense bevolking ongedaan gemaakt.

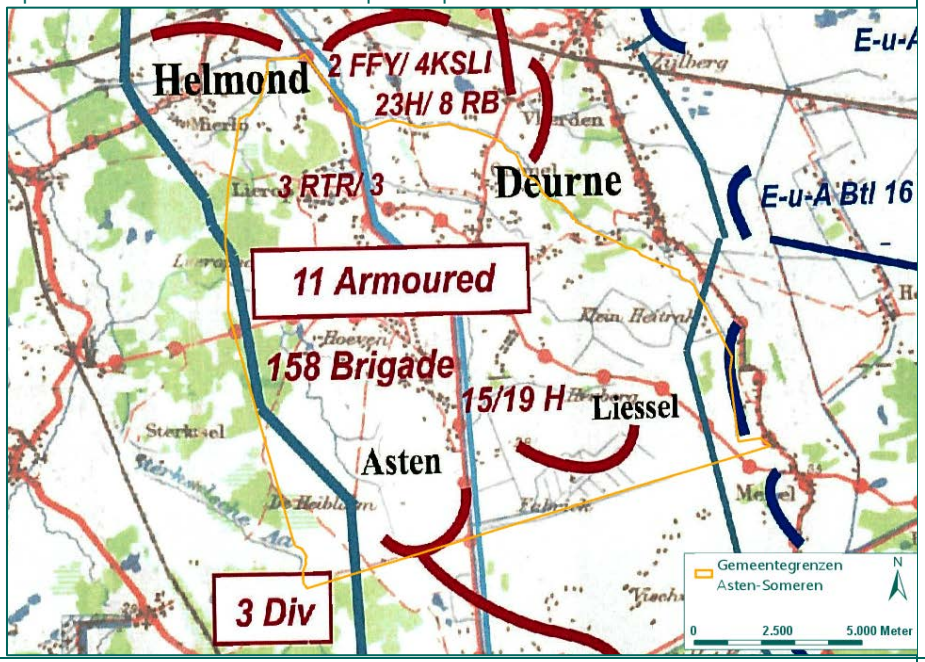
	Asten: Overdag zagen de vluchtelingen hoe de Duitse mitrailleurschutters bezig waren hun stellingen te verbeteren. Soms ook gingen ze voorwaarts. Ze liepen dan bij voorkeur door de sloten ook al stond daar water in. Op die manier bleven ze onzichtbaar voor	HOE	148

	de Engelsen die met veel kogels en granaten de Duitsers probeerden terug te drijven. Zo maakten de mensen kennis met de twee gezichten van het Duitse leger, want terwijl de ene groep Duitsers druk in de weer was met mitrailleur of pantservuist gaven anderen zich over. De Duitse soldaten werden goed bekeken door al die mensen die huis en haard hadden verlaten. Fanatieke Duitsers ging men snel uit de weg maar met die Duitse jongens die niet meer wilden, werd wel eens een praatje gemaakt. Als er 's morgens afgedankte uniformen onder de heg werden gevonden begreep men precies dat weer enkele Duitsers de oorlog voor gezien hadden gehouden.		
	Ommel: Hoewel de Engelsen zich inmiddels op verschillende plaatsen in Ommel ophielden, was het nog niet gedaan met de strijd. Oostappen zat nog vol Duitsers. Bovendien werd er vanuit Vlierden voortdurend door Duitse eenheden op Ommel geschoten. Jan Loomans weet nog hoe onveilig het was: "*We waren die zaterdag de Ommelse Bosch ontvlucht omdat er zo geschoten werd. Later hoorden we dat heel Ommel vol stond met Engelse tanks. Op zaterdagavond zijn we toen weer teruggegaan naar de Ommelse Bosch waar de Engelsen inmiddels ook waren gearriveerd. Terwijl wij buiten waren om onze koeien te melken, stonden hun tanks aan de Aa op Vlierden aan te schieten.*"	HOE	158
	Op zaterdag 23 september ging de beschieting van Someren verder. Duits artillerievuur treft de Schoolstraat 2.	JOO	186
	Op 23 september werd de trooper T. Debney van het 8th Batt. Northumberland Fusiliers Regiment, bij de ontploffing van een granaat, die door de Duitsers vanaf de overzijde van het kanaal werd afgevuurd, dodelijk getroffen. Hij stond op de stoep bij Ant. van de Laar (1866-1945), Einderstraat, Someren-Eind.	JOO	188
	Bij de bevrijding van Asten en Ommel op 22 en 23 september 1944 kwamen niet alleen onschuldige burgers om het leven en sneuvelden niet alleen bevrijders. Een Duitse ruitereenheid die de oprukkende Engelse troepen moest tegenhouden leed zware en vooral onnodige verliezen. Verslag van de allerlaatste cavaleriecharge uit de West-Europese krijgsgeschiedenis. Ooggetuigen Janus Loomans: Op vrijdag 22 en zaterdag 23 september 1944 spelen zich in de bedevaartplaats Ommel hartverscheurende taferelen af. Janus Loomans is getuige van één van die tragedies. 'Vrijdagvoormiddag kwam er vanuit Vlierden 'n hoop geweld voorbij. Duitse soldaten op 'n heeldèlpèèrd. Militaire paarden, geen Belse knollen. Ik ben op de huishoek gaan staan en heb ze nagekeken. De stoet was wel een kilometer lang, van ons huis tot aan Ommel toe. En de Duitsers hadden van alles bij zich: rijdende kanonnen en zo. 't Leek wel 'n oorlogsfilm: soldaten die naa r't front trokken. Maar het was geen film, het was écht.' Daar komt Loomans achter als hij wat langer blijft kijken. Janus: 'Wat er in 't dorp precies gebeurde, weet ik niet. Ik heb later gehoord dat de ruiters zich daar vast liepen op Engelse tanks en dat die begonnen te schieten. Mannen en paarden werden met mitrailleurvuur gewoon neer gemaaid. Hoeveel er zijn gesneuveld, weet ik niet. Wel heb ik na een half uur het restant van de troep als een doodsbange bende in razende vaart zien terugstuiven. Paarden en ruiters zagen er verschrikkelijk uit. Bebloed en gewond. Een paard miste een stuk huid. Er galoppeerde een paard tussen dat de berijder hangend aan een stijgbeugel achter zich aan sleurde. Toen had ik genoeg gezien en wou ik weg. Ik ben achter het huis door via het zandpad 'de bös' in gelopen, naar mijn vaste schuilplek."	SNI	88-89

	Oogetuigen Dora Boerenkamps-Michiels: Ik zag om de tien meter een dood paard op de weg liggen met soldaten erbij. Om ons door te laten moesten Engelse soldaten steeds paardenkadavers en gesneuvelde soldaten van de weg trekken.'		
	Asten: Kanonnen beukten erop los, vermengd met het geratel van mitrailleurs en tussendoor het gierende gejank van raketten uit een *Nebelwerfer*. Zo'n afgeschoten projectiel lag naderhand langs de Dennendijk.	TIM	62
	Asten: Asten was bevrijd, de gevechten eisten 82 burgerlevens. Een deel hiervan kwam om het leven door het inslaan van een granaat in een schuilplaats. Van de 1110 huizen werden er 101 verwoest en 247 zwaar beschadigd.	TIM	63
	Liessel: De aanval op Liessel begon omstreeks vijf uur in de namiddag met een moordende artilleriebarrage die meer dan twee uur duurde. Granaten bleven neer regenen met slechts korte tussenposen. Dit werd opgevolgd door mortier- en mitrailleurvuur in een hels crescendo totdat de tanks eindelijk binnenrolde.	TIM	64
	Terugtocht naar Vlierden: De duizenden over Oostappenen Beersdonk teruggetrokken Duitse soldaten, die in de nacht nog een paar boeren als gids hadden meegenomen, hadden overal munitie, paarden en wagens laten staan.	ZAN	44
	Van over Sluis XII waren de Engelsen reeds Zaterdagsmiddags half 12 tot het Behelp doorgedrongen en zij hadden dit bevrijd.	ZAN	46
	Enkele K.P.-ers bevonden zich aanvankelijk in de boerderij achter de bocht naar de Leensel. Zij constateerden, dat het stuk van 88 mm enkele malen vuurde. Later is gebleken, dat alle vier de stukken door de Engelsen vernietigd werden. Wanneer dit precies gebeurd is, kon men toen niet meer nagaan. De beide 2 cm kanonnen werden door tanks platgereden en later in de grond gedrukt gevonden!	ZAN	48
23/24 september 1944	Ommel: De mensen in Ommel brachten de nacht van zaterdag op zondag door in hun schuilloopgraven. Men luisterde angstig naar het hevige schieten in de verte. De granaten huilden en de ontploffingen galmden door de bossen van Oostappen. Zondagmorgen was het zover. Eindelijk kwam het bericht voor de vluchtelingen dat Ommel vol Tommy's zat. De hoofdmacht was een dag eerder gearriveerd maar nu doken overal Engelsen op.	HOE	158
	Nabij de Dennendijk werd er bij een boomgaard door Duitse troepen een zestal schuttersputten gegraven	TIM	62
24 september 1944	Three hours after the Hussars and Rifle Brigade the second group, 3rd RTR/3rd Mons also crossed the bridge. They headed towards Liessel. The advance made fair progress and soon reached Rinkveld chasing about eighty German infantrymen into the woods. From then on only light opposition was met and at six p.m. the advance reached Liessel.	DID3	228

			
	Rond 24 september was er bijvoorbeeld een mobiel Duits kanon dat dan weer hier en dan daar rond het centrum van Asten stond opgesteld. Het vuurde zijn drie à vier granaten af en verdween. De KP-ers spoorden het op en kort daarop konden de Engelsen de vuurmond het zwijgen opleggen.	HOE	94
	Heeze: Ze vertelden dat ze vijftig Duitsers hadden gezien aan de overkant van de Aa. Ze durfden echter niet over dat bruggetje zodat ze naar Heeze geseind hadden dat die plek moest worden beschoten. Ik vroeg hen of dat niet gevaarlijk was voor ons. "Welnee", zei de Nederlands sprekende soldaat, "onze jongens schieten zo zuiver dat ze er nooit ver naast zitten." En jawel hoor. Een kwartier later stond de korenmijt van Van Berlo in brand; precies de plek waar die Duitsers zich verscholen hadden."	HOE	158
	Was Oostappen onbeschadigd gebleven, van Ommel was nagenoeg niets meer over.	HOE	160
	Toen Janus van Eijk op zondagmorgen zag dat de Duitsers bezig waren zich aan de rand van de Hutten in te graven, wilde hij zo snel mogelijk vertrekken. Hier zou straks ongetwijfeld gevochten worden en dat wilde hij niet afwachten. [...] De strijd op de Hutten ontbrandde nog diezelfde middag. Voordat de Duitsers zich evenwel terugtrokken, gingen nog verschillende boerderijen in vlammen op.	HOE	163
	Heusden: Op de Pannenhoef werd op die zondag opnieuw een Duits kanon in stelling gebracht. Na elke paar schoten verplaatsten de Duitsers dit stuk geschut omdat de Engelsen niet veel tijd nodig hadden om gericht terug te vuren. Diezelfde dag werd het huis van Bukkems in elkaar geschoten. Het ergste leed was geleden. Zonder de strijd op de spits te drijven, verlieten de laatste Duitsers de kom van Heusden. Net als elders in Asten hadden ook hier erg jonge soldaten de kastanjes uit het vuur moeten halen. Vanaf vrijdag hadden ze geprobeerd nog iets te doen aan het Engelse bruggenhoofd bij Sluis XI; maar tevergeefs. Moe en vuil verlieten ze Heusden; bang om ingesloten te worden door de Tommy's die vanaf Sluis XII en Liessel oprukten. 's Zondags laat hielden de beschietingen op en ging Heusden een betrekkelijk rustige nacht tegemoet.	HOE	166-168

	Hoewel de mensen in Heusden zich dagenlang hadden moeten verstoppen voor de beschietingen, was er relatief weinig schade. Zeker in vergelijking met Asten en Ommel was Heusden er genadig afgekomen.		
	Someren: In de voormiddag van zondag 24 september werd mevrouw Cor Verhees-Hebink (1911) met haar gezin vanuit de Dorpsstraat geëvacueerd bij de familie Meeuws, Zandstraat 10, door granaatscherven zwaargewond. Duits artillerievuur treft de Zandstraat 10, de Keizerstraat en granaten vliegen over het parochiekerkhof te Someren heen. […] Ook viel er weer een dode, namelijk Wilhelmina Harks, weduwe van Willem Bots, 68 jaar, wonende aan de Keizerstraat. […] Het merendeel van de bevolking van Someren was tijdens de zware beschietingen gevlucht naar veiliger oorden, onder andere naar Someren-Heide en naar Lierop. Men had alles achter zich gelaten in deze bange Bevrijdingsdagen.	JOO	186-187
	Heusden werd vanuit Asten bevrijd, waarbij de Duitsers zonder veel tegenstand terugtrokken. Zij wisten klaarblijkelijk. Dat zij Engelse infanterie in de rug hadden, die vanuit Behelp naar voren trok. […] Maar de bevrijding van Behelp, Heusden en de Peel was in de praktijk maar zeer betrekkelijk. Want nog vele dagenlang kwamen nacht op nacht, en ook nog wel overdag, min of meer sterke patrouilles door de Staatsbossen tot bij en binnen de huizen. Ja, zelfs tot aan het kasteel, dat maar een gooi van de kom lag en waarbij Engelse wachtposten waren opgesteld. Na de bevrijding blijven nog steeds Duitse troepen opduiken, zo ook bij het kasteel waar de Engelse troepen enkele wachtposten hebben.	ZAN	46
25 september 1944	Asten: Evacuees mogen terugkeren naar hun woningen te Asten. Veel panden te Asten waren vernield of verwoest. Granaatschade aan panden aan de Markt, Huize Bartholomeus, Koningsplein 10, Wilhelminastraat (familie van Heugten), Molenstraat (families Schriks, Mikkers en Crooijmans), fabriek van Piet van Heugden (8 voltreffers), de bewaarschool en de Mariaschool (meerdere voltreffers), families Van Colstein Brouwers en Van der Loo tegenover de toenmalige marechausseekazerne aan de Emmastraat, de parochie van Asten (door beschietingen).	HOE	179-181, 189-190, 193

	Molenstraat: Te Ommel waren de vernielingen ook groot.		
	Opmarsroute 11e Pantser Divisie op 25 september 1944: 	DID3	247
29 september 1944	Inwoners van Liessel viel het op dat de Britse 8e Corps was verdwenen. Ze waren vervangen door het Amerikaanse 7e Pantserdivisie. Het Amerikaanse front strekte zich uit van de Halte aan de spoorlijn bij Griendtsveen in het noorden, zuidelijk langs het kanaal van Deurne en de Noordervaart tot Nederweert en verder langs het Wessem kanaal tot Hunsel, een afstand van meer dan 40 km.	TIM	65
September 1944	Heusden: Wel zag hij die maandagochtend bij Willemke Aarts een zilveren sigarettenkoker op de weg liggen. Omdat hier een dun touw aan vast zat, was dit verdacht genoeg om deze vondst door te geven aan de ondergrondse die op haar beurt de Engelsen	HOE	168

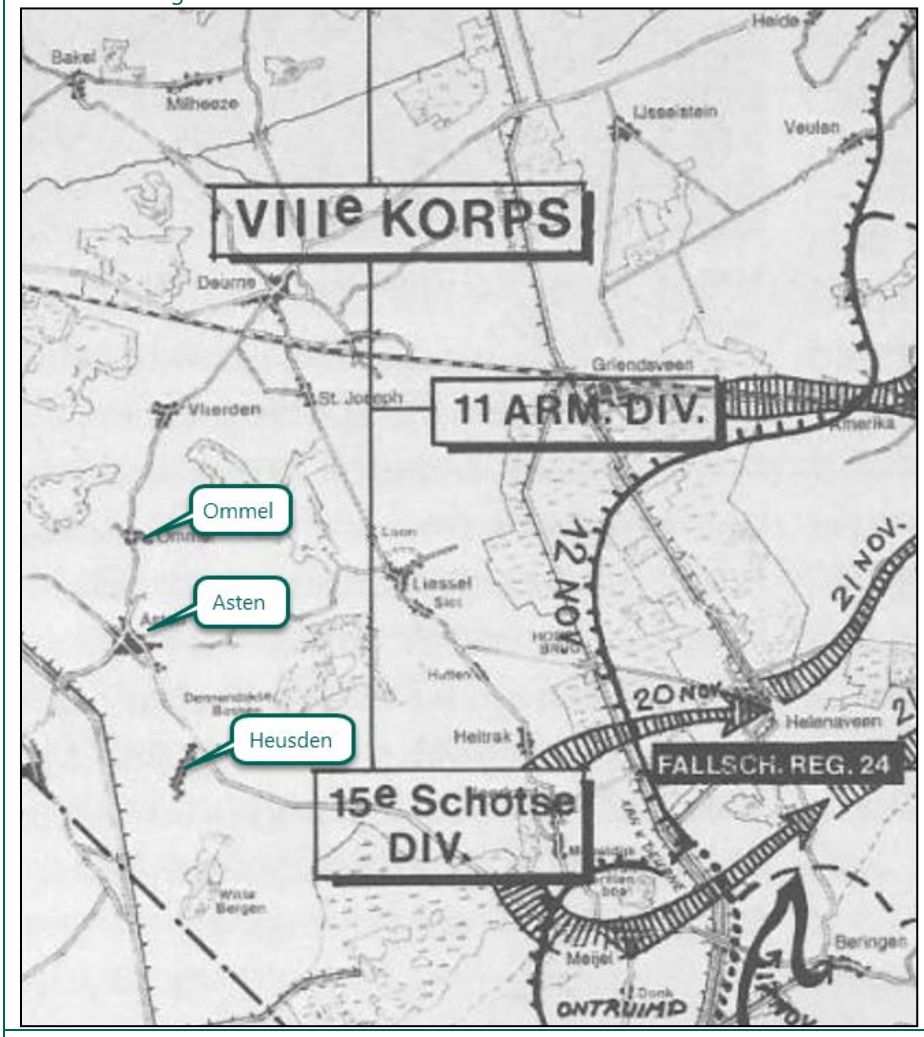
	inseinde. Naderhand bleek dat er drie kisten dynamiet met deze koker waren verbonden. Als iemand dit voorwerp zou hebben opgeraapt, zou dat een zware ontploffing tot gevolg hebben gehad. Tinus Koolen die op weg was naar zijn broer Jan, werd op de Bleekerweg dodelijk getroffen door een uiteenspattende granaat. Piet van Bussel onderging hetzelfde lot. Terwijl zijn vrouw en vijf kinderen waren geëvacueerd, was Piet thuisgebleven om het vee te verzorgen. Van de Duitsers die bij Peters waren, kreeg hij opdracht hen te voorzien van melk. Terwijl hij bij Peters binnen was om de melk af te leveren, ontplofte er in de tuin een granaat. [...] Ties Berkvens raakte tijdens een van de vele beschietingen zwaargewond. Hij was thuis toen er op zondag een Engels verkenningsvliegtuig [het betreft hier vliegtuigen van Auster-Squadros, zie bijlage 4] overkwam. De Duitsers keken angstig naar het zoemende vliegtuigje en hoopten dat ze niet gezien zouden worden. Een paar dagen daarvoor hadden zij een aantal stukken artillerie opgesteld in de boomgaard van de familie Berkvens. Al die tijd hadden zij salvo's kunnen afvuren zonder dat de Engelsen gericht hadden teruggevuurd. Nadat het kleine vliegtuig was verdwenen was het echter snel gedaan met de rust. Plotseling regende het granaten waardoor een Duitse soldaat om het leven kwam en Ties Berkvens zwaargewond werd aan zijn been.		
	De mensen in de Peel hadden nauwelijks het gevoel dat ze bevrijd waren. Overdag zagen ze de Engelsen druk in de weer maar 's nachts waren het weer Duitse patrouilles die hun boerderijen passeerden. Deze patrouilles probeerden zo ver mogelijk richting Asten en Sluis XI op te rukken. Soms hadden ze mijnen gelegd of sabotage gepleegd, maar meestal hadden ze alleen maar goed rondgekeken hoe de Engelsen hun verdediging hadden georganiseerd. Zelfs overdag gebeurde het regelmatig dat er Duitsers werden gezien in Asten. Zo werd twee dagen na de bevrijding nog een Duitser neergeschoten die zich ophield in de tuinen tussen de Markt en het Kerkpaadje.	HOE	185
	Toen de gehuchten De Hutten en Heitrak bevrijd waren, werden de dorpen Neerkant en Meijel tegen slechts geringe weerstand bevrijd. [...] De Duitsers hadden zich op enkele kilometers afstand teruggetrokken achter de Peel en Noordervaart kanalen, vrijwel dagelijks werd Liessel afwisselend beschoten door kanonnen die achter deze Kanalen opgesteld stonden met hoofdzakelijk de kerk al doelpunt. Behalve de nodige ravage dat ze veroorzaakten kosten het ook enkele slachtoffers.	TIM	64
	Asten: Eén van de 73 voltreffers op het Noviciaat der Paters van het Heilig Hart kwam in het dak terecht. 	ZAN	48-49

Oktober 1944	De vergeten Veenkolonie de Moost op de Brabants- Limburgse provinciegrens tussen Asten-Heusden en Nederweert-Ospel was voor de Duitsers tijdens de oorlog van strategische betekenis. Ze plaatsten er op geringe afstand van elkaar enkele zoeklichten en bouwden een uitkijktoren van waaruit ze de nog kale Groote Peel in zijn geheel konden overzien. Sjef Kluijtmans en Wiel Linders loodsten onder dwang Duitse soldaten door de moerassen en het veen naar Meijel.	SNI	108
4 oktober 1944	Duitse troepen bleven in bevrijd gebied infiltreren, op 4 oktober wisten ze het kasteel te Heusden te bereiken en na een kort vuurgevecht ging het kasteel in vlammen op.	HOE	189
5 oktober 1944	Donderdag 5 oktober kwam des morgens bericht binnen, dat Duitse patrouilles in de nacht tot aan het kasteel waren doorgedrongen en dit in brand hadden gestoken. Twintig Duitsers werden gesignaleerd. Later is nog gebleken, dat twee deuren "geboobytrapt" waren.	ZAN	60
5/6 oktober 1944	In de nacht van Donderdag op Vrijdag drongen zelfs Duitsers door tot Ommel. Deze kwamen waarschijnlijk van achter het Deurnese Kanaal. Men had er 13 gezien en een ervan werd neergeschoten. In de morgen bleek dat de Moffen naast een tank een mijn hadden gelegd.	ZAN	60
6 oktober 1944	Vrijdagsavonds vielen op Oostappen twee bommen. Een ervan ontplofte.	ZAN	61
8 oktober 1944	Op een akker tussen wandelpark en Ostade werd door de Amerikanen een klein vliegveld aangelegd. Op 8 oktober landde er twee verkenningsvliegtuigen. In de weken daarna stegen deze kleine vliegtuigen bij helder weer op om koers te zetten richting Peel. De waarnemers die in deze toestellen zaten, probeerden dan alles te weten te komen over de sterkte en de positie van de vijand achter de Noordervaart en het Deurnes kanaal. [...] Hoewel deze verkenningsvliegtuigen een belangrijk hulpmiddel waren bij het bespioneren van de vijand, zorgden de Amerikanen slecht voor de beveiliging van het kleine vliegveld. Aan de vele nieuwsgierigen die naar het vliegveldje kwamen kijken, werd weinig aandacht geschonken. Deze nonchalante houding veranderde toen er zelfs overdag Duitsers gesignaleerd werden achter het wandelpark. Nadat een van deze Duitse verkenners was neergeschoten, werd men voorzichtiger en werden onbekenden geweerd. Leden van de ondergrondse werden daarvoor te hulp geroepen. Zij kenden immers al die Astense mensen, die uiteraard geen kwade bedoelingen hadden als ze een kijkje kwamen nemen.	HOE	188
	Even buiten de kom werd door de Amerikanen een vliegterreintje ingericht. Het lag tussen de huizen van dr. v. d. Grinten en v. Heyst en liep uit achter het bos van het wandelpark. Daartegenaan waren de tenten opgericht, waarin de mannen zaten, die de binnenkomende berichten uitwerkten. Van het geïmproviseerde vliegveld stegen bij helder weer kleine, langzaam vliegende vliegtuigen op, z.g. spotters, waarin waarnemers gezeten waren. Deze vlogen boven de Peel, langs de Noordervaart en het Deurnes Kanaal en trachtten zodoende de op stelling van vijandelijk geschut, mitrailleursnesten, troepenverplaatsingen e.d. te weten te komen.	ZAN	61
9 oktober 1944	[...] Zo kregen de Duitse patrouilles alle kans om ver op Astens grondgebied door te dringen. Dit deden ze dan ook, elke nacht weer, waarbij ze de doorgaande wegen onbetrouwbaar maakten door hier en daar mijnen in te graven. [...] Terwijl ze de melk ophaalden die naar de Astense melkfabriek moest worden gebracht, reed het tweetal tussen Kloostereind en Achterbosch op een mijn. Veel dramatischer waren de gevolgen op de Leensel waar diezelfde maandag een houten tankmijn ontplofte. De ondergrondse had bericht ontvangen dat er een groep Duitse soldaten gezien was op het Rinkveld. Na onderzoek zorgde zij ervoor dat de patrouille door geallieerd tankvuur op de vlucht werd gejaagd. De leden van de Liesselse KP konden nu van dichtbij bekijken waar de Duitsers zich precies hadden opgehouden. Al snel bleek dat niet alle Duitsers waren gevlucht. Drie man	HOE	191

	konden krijgsgevangen worden gemaakt terwijl bovendien een kist met springstoffen in beslag genomen werd. De kist met explosieven werd naar het huis van de familie Roijakkers gebracht om daar onschadelijk gemaakt te worden. Terwijl een ploeg van de opruimingsdienst Asten drukdoende was met het verzamelen van allerlei soorten munitie kwamen veel mensen uit de buurt een kijkje nemen. Zo waren er enkele tientallen mensen aanwezig toen het houten munitiekistje werd gedemonteerd. Plotseling een grote klap. Een krachtige explosie maakte een einde aan het leven van acht omstanders; dertien anderen raakten zwaargewond. Het zou niet bij dit ene ongeluk blijven. Met het verzamelen van de overal verspreid liggende munitie ontstonden keer op keer gevaarlijke situaties. Ook de Engelse soldaten die toch gewend waren met munitie om te gaan, gingen niet altijd even zorgvuldig om met deze explosieven. Piet Sleegers vertelt welke dramatische gevolgen dit had: "*Thijs Swinkels op Voordeldonk had een hoek maïs die er af moest. Het was een week na de bevrijding en onze Jan die zo lang bij Swinkels woonde omdat onze boerderij was afgebrand hielp natuurlijk mee. Er bleken verschillende blindgangers in dat stukje maïs te liggen. De granaten die ze vonden, werden voorzichtig op een hoop gelegd. Thijs Swinkels waarschuwde dat ze er af moesten blijven. Drie Engelse soldaten die een kijkje kwamen nemen, waren minder voorzichtig. Ze pakten er een op omdat ze dat ding beter wilden bekijken; dat kon volgens hen geen kwaad. De granaat ontplofte waardoor Jan Sleegers, Jan Swinkels en een Engelse soldaat ter plaatse overleden. Later is er nog een andere Engelse militair in het ziekenhuis bezweken aan zijn verwondingen.*"		
	Op 9 oktober vond in asten weer een drama plaats, toen op de Leensel een ongeluk gebeurde met het opruimen van munitie. Acht personen werden gedood en twaalf anderen raakte gewond. Zij zouden niet de enige slachtoffers zijn in Asten, die door verborgen mijnen om het leven kwamen.	COE	209
	Een groep Duitse soldaten werd de Rinkveld, in de buurt van Jan Rooijakkers opgemerkt. De ondergrondse werd gewaarschuwd en een achtervolging vond plaats door Amerikaanse GI's [...]. De infiltranten hadden een langwerpig kistje achtergelaten waar iemand mee aan kwam dragen [bleek een Riegelmine, vijf man kwam te overlijden nadat er aan gesleuteld werd].	TIM	66-67
	Deze dag gebeurde een zeer ernstig ongeluk toen bij het opruimen van munitie op de Leensel 8 personen gedood en 12 anderen gewond werden. Blijkbaar heeft een der slachtoffers een onbekende mijn opgenomen of willen demonteren met het vreselijke resultaat dat zij ontplofte.	ZAN	62
12 oktober 1944	Te Hutten stond een uitgeschakeld Duitse tanks welke buiten werking was gesteld tijdens de bevrijding van Liessel. Het kanon stond echter nog op scherp. Op 12 oktober heeft iemand daaraan gemorreld met het gevolg dat een schot afging en het projectiel bij Hannes Aarts door de achtermuur binnen kwam. [...] Het moet een pantsergranaat geweest zijn, want ze ontplofte niet. [wel doorboorde de granaat 2 muren].	TIM	67
13 oktober 1944	Een Hawker Typhoon, Mk Ib, MN921 van 197 Squadron maakte een noodlanding te Heusden (welke gemeente is niet bekend). Het toestel was getroffen door een luchtafweergranaat. De inzittende overleefde de landing.	SGLO	T4535
16/17 oktober 1944	Toch bleken zij reden van bestaan te hebben. Er slopen nog steeds Duitse patrouilles door de linies. In de nacht van 16 op 17 oktober waren het zelfs Duitse parachutisten [ervaren troepen] die in de Peel opereerde. De Amerikanen die anders zo onverschillig overkwamen namen direct maatregelen om het betrokken gebied te zuiveren. Ze wilden niet het risico lopen dat deze lieden dichtbij de bruggen over het kanaal zouden komen.	HOE	186-187
22 oktober 1944	On 22 October CCB of the US 7th division was located at the Deurne Canal. The 87th squadron had to secure the Canal and the Noordervaart between Liessel and Nederweert. C platoon was located at Meijel in two farm complexes with 43 men. South of Nederweert CCA manned the first line. CCR was the divisions reserve	WAR	z.p.

	and was located near Asten, halfway between Eindhoven and Nederweert. The unit made patrols through the area and conducted exercises.		
27 oktober 1944	Tegenaanval van Duitse troepen op de geallieerde corridor.	DID1	207
	Von Rundstedt maakte wel één, belangrijk voorbehoud. De aanval was er een 'mit begrenztem Ziel'(beperkte doel). Dat doel was Asten. Zodra die plaats was ingenomen moest de aanval worden afgebroken. Hoofddoel was immers het weglokken van geallieerde troepen en niet het tegen elke prijs oprukken in westelijke richting. [...] Tientallen Duitse kanonnen openden tegelijk het vuur en veertig minuten lang floten de granaten omlaag op de dorpjes net achter het Deurnes Kanaal. Ook het gejank van 'Moaning Minnies' (Duitse Nebelwerfer) voegde zich bij het koor. [...] De bevelhebber van de 9de Panzer-divisie, generaalmajoor Harald Freiheit von Elverfeldt, concentreerde zijn troepen op twee plaatsen, bij Meijel en bij Hutten. Als eerste was de Kampfgruppe Reich (het 10de Panzergrenadier- regiment en de verkenningsafdeling) overgestoken. Later volgde het 11de Panzergrenadier-regiment. [...] De Amerikanen probeerden vanuit Asten en Liessel op te rukken naar Meijel, de Duitsers deden hetzelfde in omgekeerde richting.	DID2	268, 270
	Task Force Chappuis viel om twee uur 's middags aan over de weg Asten-Meijel. Door de aanhoudende regen was het terrein in één groot moeras veranderd en de Amerikaanse infanteristen, aan weerszijden van de weg, liepen tot aan hun knieën in het water. Tot overmaat van ramp botste de Task Force op de oprukkende Duitse strijdmacht Een kilometer buiten Meijel (net voorbij Berg) stootten de twee groepen op elkaar. In de verwarring die ontstond wist de veel zwakkere groep van Chappuis toch haar positie te handhaven, zij het met de grootste moeite.	DID2	269-270
	De Duitse tegenaanval vanaf de oostzijde van de Noordervaart en het Deurnes kanaal werd ingezet. Er vielen die ochtend ook weer granaten op Asten. [...] In Heusden bij Driek Koolen thuis dacht men voorlopig nog niet aan vertrekken: *"De Amerikanen die geschut hadden staan bij het kasteel en de Polderse bossen, schoten vanaf de vroege ochtend richting Meijel."* De Amerikanen probeerden met hun artillerie de Duitse opmars te vertragen. Hun zware geschut vuurde onafgebroken in de richting van Heitrak en Neerkant, waar al snel het zwaartepunt van de strijd kwam te liggen. Vanaf het wandelpark over Ommel naar Vlierden, ten zuiden van Asten en aan de Polderweg, overal stonden grote kanonnen die hun granaten afvuurden op de Peel. Intussen stuurden de Amerikanen al hun eenheden naar het front.	HOE	195-196
	Hutten: Op de Hutten werden rond het middaguur de eerste Duitsers gezien. Frits Hoeben zag ze tussen de boerderijen van Toon Klaus en Sief Bukkems rondsluipen: *"Diezelfde middag stonden er op een gegeven moment in de Kanaalstraat in Liessel acht boerderijen gelijktijdig in brand. Van ons uit gezien was dat een angstaanjagend gezicht. Even tevoren waren over de singel langs het Staatsbos enkele Amerikaanse tanks komen aanrijden. Op de zandweg maakten ze een kwartslag en reden achterwaarts het bos in. De toch vrij grote bomen die er stonden werden als luciferhoutjes omgeduwd. Met hun geschut in de richting van de Kleine Heitrak konden ze de hele vlakte tussen het staatsbos en de Kleine Heitrak overzien. Mijn vader die ook had gezien waar de Duitsers rondslopen ging naar de Amerikanen om hen hiervan op de hoogte te stellen. Nadat een verkenningspatrouille had gecontroleerd of ze er nog zaten, vertrokken de tanks. Voorlopig werd er nog niet geschoten. Dit veranderde toen later op de dag de tanks die bij Uien in het bos stonden door Duitse vliegtuigen onder vuur werden genomen. Een van de Amerikanen*	HOE	197

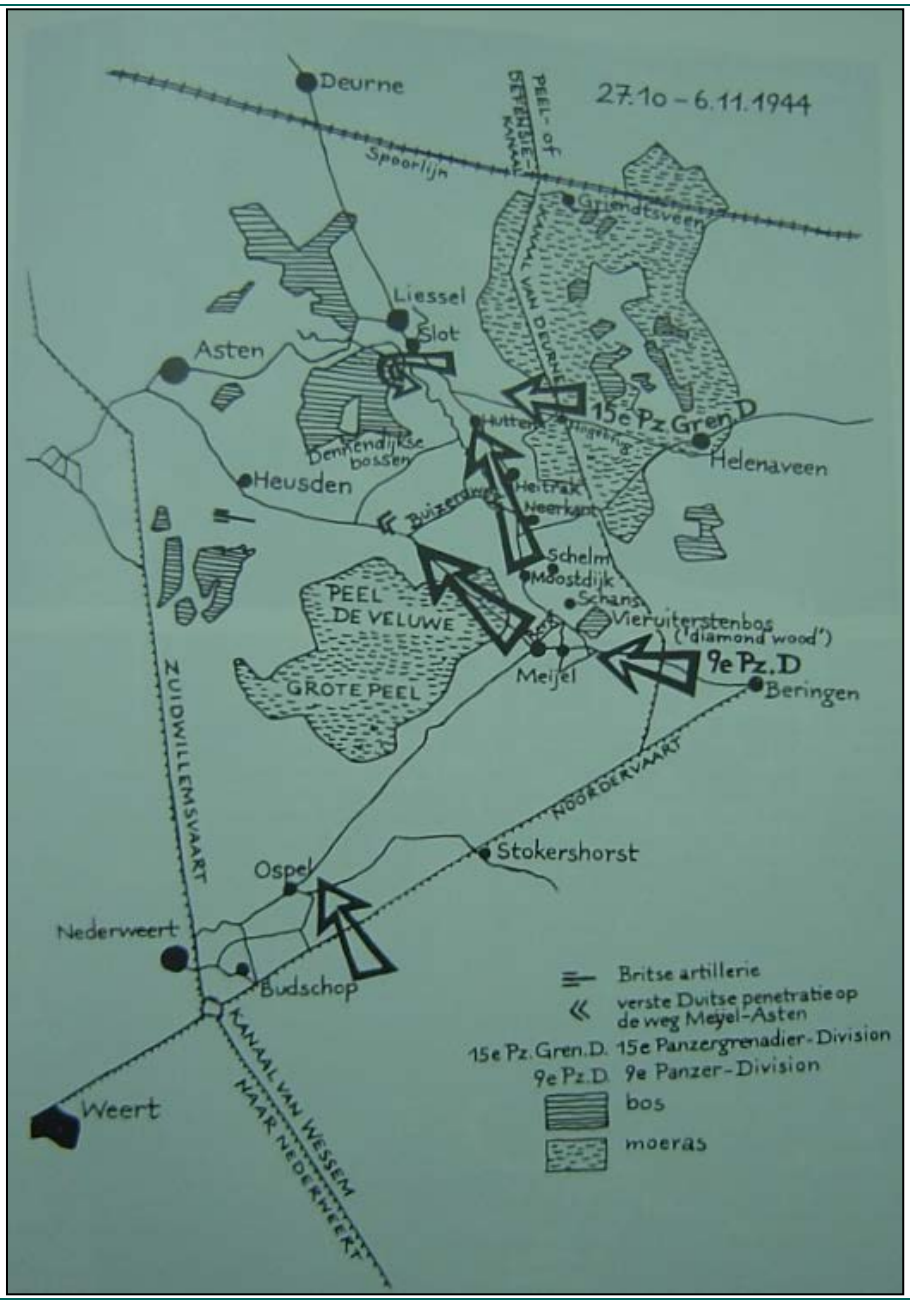
	werd op vele plaatsen geraakt en was op slag dood. Zo zaten we van de ene op de andere dag midden in het front. We konden alleen maar hopen dat het goed zou aflopen."		
	100 enemies repelled with MG at 705075 at 0800.	JOH	63
	We have placed mines in road at 629079 and will remove them in morning.	JOH	64
	En Inf attacking 705092 at 1815.	JOH	65
	12.35 hours: AT gun at 703072 under fire.	JOH	65
	Tiger- en Panther-tanks rukten op naar Heusden en Liessel; Neerkant en Ospel werden bezet, terwijl Asten en Deurne sterk werden bedreigd.	KEU	57
	Om 2 uur 's middags rukten de Amerikanen langs de weg van Asten naar Meijel op, de infanterie aan beide kanten van de weg tot aan de knieën in het water. Geen vijand was in zicht; de Amerikanen gingen langzaam verder, tot zij na een paar uur bij de bocht van de weg bij Berg kwamen, nog maar ongeveer een kilometer van de rand van Meijel verwijderd. Daar liepen zij hopeloos vast in hevig mitrailleur- en geweervuur. Er was geen doorkomen aan.	KOR2	138
	De aanval van Combat Command R ging in het geheel niet door. De Duitse pressie was te groot. Het Panzer-Regiment 10 drong vanuit het bosje ten westen van Moostdijk en omgeving met twee bataljons door in de 'Groote Heide van Asten' en drukte daardoor zwaar op de Amerikaanse linkervleugel. Op de weg naar Asten trachtte de Panzer-Aufklärungs-Abteilung 9 op te rukken. Vooral voor deze eenheid werd het een uiterst zware dag. De aanvallen van de Panzer-Aufklärungs-Abteilung waren weinig succesrijker dan wat er aan Amerikaanse zijde geprobeerd werd, maar toch maakten de Duitsers tegen het einde van de dag een kleine terreinwinst, moeizaam bevochten, en ten koste van veel verliezen, voornamelijk ten gevolge van kanonvuur. De Duitsers wisten niet dat die artillerie niet Amerikaans was; al in de ochtend had het Britse 25e Field Regiment, een artillerie-eenheid, positie ingenomen bij Heusden en was nu begonnen op de Duitsers te vuren. Het was de eerste eenheid die de Amerikanen te hulp kwam. Britse jachtvliegtuigen beschoten de Duitse linies, en per ongeluk ook wel eens de Amerikaanse. Maar ondanks dat laatste was dit een geweldige morele stimulans voor de Amerikaanse infanteristen, die nu aan den lijve ondervonden wat het betekende om in de minderheid en in het defensief te moeten zijn. Nu kwamen de Britten hen helpen!	KOR2	143-144
	In de vroege ochtend van 27 oktober werden vanuit de omgeving van America de inleidende artilleriebeschietingen ingezet. Vervolgens overschreed de infanterie van de 9. Panzerdivision met drijfzakken de Noordervaart en het Kanaal van Deurne. De tanks volgden zodra bruggen waren gelegd. In korte tijd was Meijel bezet. Het Amerikaanse bataljon ter plaatse kon tegen deze overmacht weinig uitrichten. Vanuit Meijel liepen twee wegen, één naar Liessel en één naar Asten. De eerste tegenmaatregelen van de Amerikanen waren erop gericht beide wegen af te schermen. Hiervoor deed divisiecommandant Silvester een beroep op zijn Combat Command R, dat in de omgeving van Asten was gelegerd. In de middag raakte deze gevechtsgroep even buiten Meijel slaags met de Duitse voorhoede. Silvesters overige eenheden, het CCB en het CCA, lagen respectievelijk bij Griendtsveen en bij Nederweert. Deze laatste kreeg de opdracht bij Ospel een Duitse flankaanval over de Noordervaart tegen te houden. Hoewel dit aanvankelijk leek te lukken, viel het dorp op 28 oktober toch in Duitse handen. [...] De Duitse aanval langs de weg van Meijel naar Asten werd ongeveer halverwege tot staan gebracht. Bij Liessel konden de geallieerden het tij nog niet keren.	KLE	225
	Two roads run north-westward from this bridgehead towards Helmond, only thirteen miles away. The one runs through Liessel and Deurne, the other through the all-important cross-roads of Asten.	MAR	186
	A few miles to the north along the Meijel-Deurne highway at Heitrak another armored thrust across the Deurne Canal broke the position of another troop of cavalrymen. Reacting quickly the 7th Armored Division commander, General Silvester, got reinforcements of CCR onto the Meijel-Deurne highway to deny further advance for the moment in the direction of Deurne; but another highway leading	MAC	244

	northwest from Meijel out of the marshes to Asten still was open. Farther southwest, near Nederweert, another German push forced a slight withdrawal by another cavalry unit; but here commitment of tank, infantry, and tank destroyer reinforcements from CCA stabilized the situation by nightfall of the first day. Seeking to bolster the 7th Armored Division by shortening the division's elongated front, the British corps commander, General O'Connor, sent contingents of a British armored division to relieve CCB in the bridgehead the Americans had won earlier beyond the Deurne Canal along a railroad that traverses the marshes. This relief accomplished not long after nightfall on 27 October, General Silvester had a reserve for countering the German threat. He promptly ordered the CCB commander, General Hasbrouck, to counterattack the next morning.		
	Meijel werd snel overrompeld. Die dag leek het erop alsof in ons dorp de wereld verging. Duizenden mortieren en granaten vlogen over het dorp. Na enkele weken betrekkelijke rust laaide de oorlog in alle hevigheid op Vanwege hun numerieke zwakte waren de Amerikanen niet tot tegenstand van betekenis in staat. In de buurt van de Astenseweg wisten ze de Duitsers nog wel enige uren af te stoppen maar daarna was er geen houden aan en werden ze door de Duitsers snel verdreven. 	POU	23-24
	Onbekende locatie: De Duitse tegenaanval werd ingeleid met granaatschoten. […] slechts luttele seconden waren voorbijgegaan toen plots een enorme ontploffing volgde. Door de luchtdruk werd de kelderdeur met een harde smak dichtgeklapt. Vooreerst durfden we een kijkje te gaan nemen […] De Woonkamervloer lag bezaaid met allerlei rommel. Een granaat was op de hoek van het huis ontploft en had de bakstenen	TIM	73

	hoek eruit geslagen. Een blindganger lag enkele meters verder bij een kastanjeboom.		
	74 5.5 inch houwitsers opgesteld in een lijn van Asten tot Vlierden schoten hun dodelijk lading in de richting van Heitrak en Neerkant. Te Asten-Heusden bleek de vuurkracht te gering en werd het 25e Artillerieregiment van het 8e Corps opgesteld ten westen van de weg naar Meijel. Het vuren startte meteen. 	TIM	78
	Vanuit de verte mengden zich in de strijd de grote kanonnen, welke in de omgeving van Asten waren opgesteld. De: zware vuurmonden spuwden onafgebroken hun grote granaten in de richting van Heitrak, Neerkant, waar blijkbaar het zwaartepunt van de strijd kwam te liggen. Vanaf het Wandelpark te: Asten, over Ommel naar Vlierden stond een rij van 74 stukken van 16 inches [foutief: betreft 5,5 inch], dat is ongeveer 24 cm. Ten Zuiden van Asten sloten tientallen van die stukken, evenals in de Polder en aan de kant van de Peel, zich met hun vuur bij het razende bombardement aan. In een wijde boog stond als een beschermende muur van staal bovendien nog een reeks tanks met de: Heitrak als middelpunt over velden en akkers, van Vlierden tot in de Peel.	ZAN	73
27-29 oktober 1944	After repelling the US counterattack 9th Reconabteilung (Aufklarung) together with 1st bn of Panzergrenadierdivision reg 10 continued to attack in the direction of Asten, this advance was stopped by American forces at 2 km west of Meijel. To support the attack at Meijel OKW sent units from 344th infantry division (LXXXVI Corps), these units crossed the Noordervaart and took the villages of Waaskamp and Winnerstraat. Increasing US resistance stalled the German advance and only after heavy fighting on the 28th the town of Ospel fell into German hands. Because the initial start of the operation looked promising for the Germans 15th Panzergrenadierdivision (Pzgrn) was ordered to advance west of the Maas river to exploit the gains made by 9th Panzerdivision. On 27th October this division attacked around 23.00 with its panzergrenadierregiment 105 towards Hutten. Its main objective was Liessel. The sector border with 9th Panzerdivision lay south of the road Hoge Brug-Hutten in Nord-western direction. When the Germans continued early on the 28th they discovered the US troops had recovered from the first surprise. After two attacks, at 03.45 and 14.45 the 9th aufklarungsabteilung did not manage to reach Asten. The Germans ran out of artillery ammo and could not support the 9th. The Germans than had to endure several US counterattacks from Westdijk and Moostdijk which were repelled with great difficulty. German attacks towards Heitrak and Neerkant were beaten off by the Americans.	WAR	z.p.

	On 29th of October at 11.15 Von Rundstedt ordered to cancel the attack. However on requests made by Model the attack continued the next day. That day Liessel fell into German hands after heavy fittings, 9th Panzerdivision had suffered heavy losses and made not much gains. The Germans destroyed 85 US tanks from the 27th till the 30th October. The XLVII corps went over to the defense, on 1 and 2 November both 15th Pzgrn and 9th Panzerdivision were taken away from the front to recover.		
	No enemy action was reported until the 27th when the German artillery opened fire. C-platoon was driven out of Meijel under German pressure. An attempt to retake Meijel with help from CCB was repelled by the Germans. At Heitrak D platoon had to retreat as well the retreat was covered with support from CCR (TF Whemple). The CO from British VIII corps ordered the release of CCB by units of the British 11th armored division, this was done to allow the US troops to conduct a counterattack. On 28 October both CCR and CCB would attack the German troops around Meijel. A platoon (87th) which was located at Nederweert had to retreat west on the 27th. CCA sent TF Nelson to support them and the 28th the unit attacked, TF Whemple was stopped at the road from Liessel to Hogebrug, while CCRs TF Chappuis got stuck halfway between Asten-Meijel. TF Nelson from CCA also did not manage to succeed and was stopped at Horik. German XLVII panzercorps had the initiative again. The US troops were driven out of Liessel on the 29th. With extensive artillery support the US troops could barely hold Asten. Corps command decided to relieve the US 7th Arm div by the Scottish 15th infantry division. Meanwhile CCB releaved CCA, CCR remained reserve. CCA had to mount a counterattack with the 15th Scottish division to drive the Germans out of Meijel. 7th US arm div commander general-major Silvester was replaced by general Hasbrouck on 30 October. Tilburg was taken by the 15th Scottish division and 6th Guards tank brigade on the 27th. Last German pockets of defense in the town were cleaned up on the 28th. That day the Scottish troops were going to take part in the celebrations in Tilburg, but the Germans had other plans and weren't in for a party. They were ordered to help defend against the attack on Meijel. At 1200 on October 28 the Highland 227th brigade supported by 3rd Scotts Guards armored. In the early morning of the 29th they reached Asten where they took defensive positions. 131st field artillery already arrived at Heusden together with 25th field royal artillery regiment. Soon thereafter both units opened fire on the Germans. The latter unit was already attached to the 7th AD by general Hasbrouck on the 28th. Around the same time the 44th Lowland brigade went onto the defensive in the area around Deurne. This brigade was attached to the 1st British armored division. The situation looked grim and confused for the allied troops. 7th US AD appeared to have been defeated and the Germans were threatening Liessel. After a brief meeting on the 29th at Someren the commanders of VIII corps, 7th armored and the Scottish 15th division HQ decided to throw the entire 15th division into the battle. There was a danger that the Germans could cut off 227th brigade when they were able to take Liessel. The 44th brigade was dispatched from Deurne to Asten, accept the 7th Kings Own Borderers (already deployed along the Deurne-Liessel road) The 46th brigade took over the defense of Deurne, 7th KOB was attached to them and the 46th attached its 2nd Glasgow Highlanders to the 44th brigade. On 29 October around 18.00 8th Royal Scotts and 6th Royal Scotts Fuseliers had taken in positions in the southern edge of a forest south of Liessel. 2nd Glasgow Highlanders took positions in the northeastern part of that same forest. By occupying the line Asten-Leensel-Deurne the 15th division had cut off all the approach routes that German XLVII Armeekorps could take and thus effectively stopped its advance. Now they had an opportunity to drive the Germans back.	WAR	z.p.

	7th US armored division penetrated the lines of the 15th division and assembled in the area north of Nederweert and prepared to attack the Germans again on the morning of the 30th. But that morning German troops from the village of Slot attacked the positions of the Glasgow Highlanders. The bn lost its forward platoon and in the forests south of Leensel a chaotich fight erupted. Eventually the Germans were driven back by 2 companies from the Royal Scotts backed up with an armor squadron of the 4th Guards division. After this success the infantry from the Royal Scotts Fuseliers advanced towards the German lines, this attack was beaten off by the Germans. Late in the evening a new German counterattack was repelled by the Scottish infantry. 46th brigade had reached Loon together with the 7th Seaforth Highlanders on 30 october. Its 9th bn Cameronians attacked from the north towards the German left flank. There they encountered heavy defensive German fire and broke off the attack north of Liessel. The Seaforth Highlanderes on their rightern flank made contact with the Scotts Fuseliers. They assisted the Scotts fuseliers against the mentioned German counterattack and dug in.		
27 oktober 1944 – 6 november 1944	Verloop van het Duitse tegenoffensief gedurende 27 oktober 1944 – 6 november 1944:	HOE	155

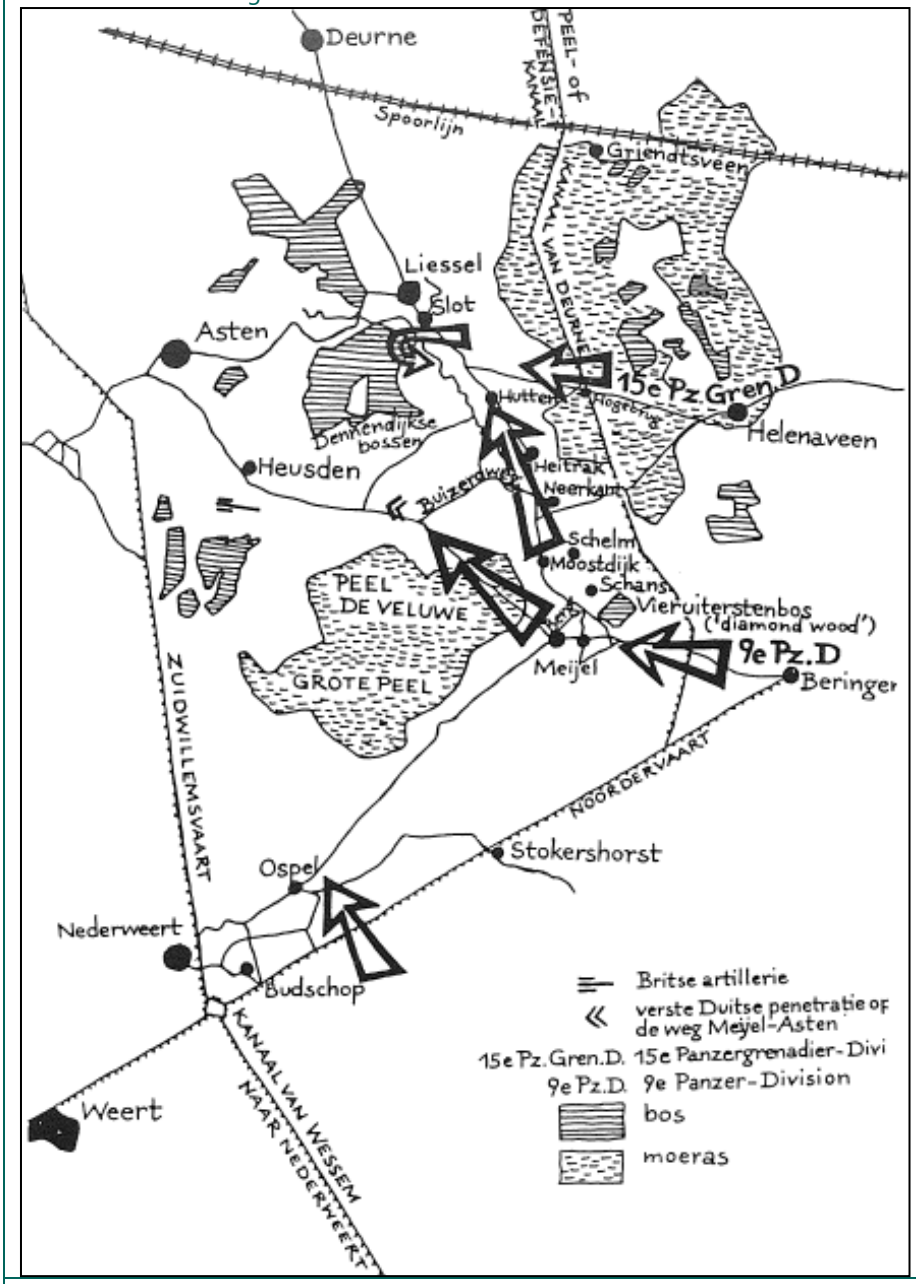
			
28 oktober 1944	De gehuchten Leensel en Heitrak kwamen daardoor weer midden in het oorlogsgeweld terecht. Om die aanval de kop in te drukken trok de 15e Schotse divisie op 28 oktober naar Asten en bond de 7e Amerikaanse Pansterdivisie die dag bij Heitrak en de Hutten de strijd aan met de 9e Duitse Pantserdivisie en de 15e Duitse Pantsergrenadierdivisie, die beide tot het XLVIIe Pantserkorps behoorden. Aangezien hier pantserdivisies tegenover elkaar stonden, was de strijd nog feller dan op 22 september. Diverse tanks gingen verloren en aan beide zijden vielen meer slachtoffers dan in de septembermaand. Asten mocht dan wel bevrijd zijn, maar bijna een week lang werd er ten oosten en zuiden van de dorpskom hevig gevochten. Als de Duitsers zouden doorstoten dan zou Asten weer bezet zijn. Alle aandacht was daarom gericht op de Schotten en de Amerikanen. Na de verovering van Meijel door de geallieerden was het gevaar geweken.	COE	210
	De tweede dag van het Duitse offensief brak aan en beide partijen maakten zich gereed voor de strijd. Het patroon van de vorige dag herhaalde zich. De Amerikanen probeerden vanuit Asten en Liessel op te rukken naar Meijel. De Duitsers vielen over dezelfde wegen in tegenovergestelde richting aan.	DID1	207-208

	[…] Bij Heusden, ten zuiden van Asten, had de Task Force Chappuis niet eens over kunnen gaan tot de aanval. De druk van Duitse kant was te groot. De verkenningsafdeling van de 9e Panzer Divisie rukte op over de weg en tegelijkertijd viel een bataljon van het Panzergrenadier-Regiment 10 aan ten oosten daarvan. De Duitsers kwamen tot vlak bij de Dennendijkse Bossen. Maar het Amerikaanse front hield het net. Diezelfde dag viel het dorpje Ospel na verbitterde strijd in Duitse handen en werd contact gemaakt met de strijdmacht bij Meijel. De Schotten en Britten begonnen zich voor een verblijf in de stad in te richten toen omstreeks twaalf uur 's middags van het 2de Leger een telefoontje kwam dat een domper zette op de feestvreugde. De 227ste Brigade van de Schotse Divisie moest onmiddellijk naar de omgeving van Asten vertrekken, met artillerie. De rest van de divisie plus de Guards zouden de volgende ochtend naar het bedreigde front op weg gaan. De situatie werd echter zo ernstig dat om vier uur 's middags de Scots Guards zich bij de 227ste Brigade moest voegen. Deze troepen arriveerden iets na middernacht bij Asten. […] Nog vóór de infanteristen en de tanks, arriveerde het 131ste Field Regiment. […] Het 131e brak weer op en volgde de Amerikaanse officieren tot Heusden. Hier groef de afdeling zich op dezelfde hoogte in als het 25ste Field Regiment dat ten westen van de weg naar Meijel in stelling lag. Kort daarna openden de Schotten - nog steeds op Amerikaanse aanwijzingen – het vuur. Later in de nacht arriveerde, zoals gezegd, de 227ste Brigade met de Scots Guards. Deze strijdmacht ging rondom Asten in stelling. De volgende ochtend ontdekten de Schotten dat er een unieke situatie was ontstaan. De artillerie was zo'n twee kilometer vóór de eigen infanterie in stelling gegaan! Een positie die op zijn zachtst gezegd, tamelijk ongewoon was voor artilleristen. Het geschut was trouwens niets te vroeg opgesteld. De hele nacht en de daaropvolgende dag - 29 oktober - was het de Britse artillerie die de ruggengraat vormde van de Amerikaanse verdediging op de weg van Asten naar Meijel.		
	Bewoners van Kleine Heitrak en Hutten kregen het advies te evacueren vanwege de Duitse beschietingen en mogelijke doorstoot.	HOE	197
	Bombardementen te Asten: Tegen zeven uur in de avond waren er verschillende Duitse vliegtuigen in de lucht om de aanval die in de Peel was ingezet te ondersteunen. Bij de missiezusters zat men in de kapel de rozenkrans te bidden toen de vliegtuigen hun bommen in Asten lieten vallen: "Het was vlakbij en boven ons huis opeens een gedonder zodat we meenden dat ons hele huis instortte. Er ontstond paniek in de kapel; er werd geroepen en met armen gezwaaid. De Duitse vliegtuigen hadden het gemunt op het geïmproviseerde vliegveldje dat de Amerikanen achter Ostade hadden aangelegd. Bij de luchtaanval kwamen enkele soldaten die hier werkten om het leven. Bovendien vernielden de bommen beide verkenningsvliegtuigen die in de buurt van het vliegveld stonden opgesteld. Het ene toestel brandde helemaal uit terwijl het andere dermate zwaar beschadigd werd dat een opruimingsploeg het wrak enige tijd later heeft moeten ophalen. In de Wilhelminastraat werd het gezin Verberne dat op weg was naar de schuilkelder van de paters, verrast door de laag vliegende Duitse toestellen. Vier kinderen werden op slag gedood door splinterbommen die werden afgeworpen. Het stoffelijk overschot van een van de kinderen bleef noodgedwongen tot zondag op straat liggen. Omdat er een niet ontplofte granaat naast lag, moest die eerst worden verwijderd voordat het lijkje kon worden weggehaald. Verslag van het overlijden van een soldaat: Op de avond van de 28 oktober 1944 raakte hij ernstig gewond door anti-personeelsmijnen [foutief: betreft vermoedelijk 1 kg submunitie] die door een Duits	HOE	198

	vliegtuig dichtbij de ingang van een klooster werden afgeworpen. Dit alles gebeurde in Asten.		
	15e (Schotse) Infanterie Divisie te Heusden: "We arriveerden op 28 oktober in Heusden waar we onze kanonnen ten westen van de Meijelscheweg opstelden. Bij de schuur van een huis kregen we van de Amerikanen te horen hoe de zaken ervoor stonden. De Duitsers zaten tussen Meijel en Heusden en hadden inmiddels een flink aantal Amerikaanse tanks uitgeschakeld. De Amerikanen waren mentaal flink aangeslagen maar vechten deden ze nog steeds zo hard ze konden. Nadat de kanonnen stonden opgesteld ging ons voertuig naar voren om de vijand op te sporen. We reden langs een Dennenbos; tegen het einde van dat bos konden we een heel stuk van de Meijelscheweg zien. We camoufleerden onze brenguncarrier en hielden de weg in de gaten; de Duitse tanks lieten niet lang op zich wachten. Omdat de Amerikanen nauwelijks nog over infanteristen beschikten en wijzelf geen antitankwapen op onze carrier hadden, zat er niets anders op dan deze tanks die over die weg kwamen aanrollen met een artilleriebeschieting tegen te houden. Kapitein Matheson gaf via de radio door waar de vijand was en even daarna spatten de eerste granaten precies voor de Duitse tankcolonne uit elkaar. De eerste paar tanks stopten; mogelijkerwijs waren ze beschadigd door het granaatvuur. De tanks die daarachter zaten, reden rechts van de weg het veld in. We zagen hoe ze steeds langzamer gingen rijden totdat ze vast zaten. De Duitse aanval stokte. Die nacht en de daaropvolgende dag bleven onze kanonnen vuren. Ondersteund door ons vuur speelde een klein groepje Amerikanen het klaar om hun stellingen bij de Buizerdweg te houden.	HOE	209
	In the meantime, two companies of the 48th AB attacked astride the road to Meijel from Asten but were forced to withdraw to 690077 when heavy tank columns were seen to be approaching. These two companies, now under CCR control, with D/87 on left flank just to the S of Heitrak, withdrew during the night under the protection of a box barrage to 680086 as a result of the enemy tank threat.	JOH	68
	CCB bombed and strafed in Asten area.	JOH	69
	CCR also attacked at 0700 along ASTEN - MEIJEL Road but met strong En resistance. Co's A + B of 48 AlB were pinned down 690075 by artillery about 2000 yds NW of Meijel. Co C was held at 680095 to the rear of A + B astride road with TD's to its flanks. C/87 on left flank of CCR. A weak En attack from woods 692086 stopped by artillery fire. Co B of the 31st AlB was moved to vic ASTEN at 1500 and closed in position 621127 at 1645.	JOH	70
	2 Co's of 48th withdrawn under box art to 680086 during night due to tank threat.	JOH	75
	Op 28 oktober maakte plotseling, geheel onverwacht voor ieder, de Luftwaffe (waarvan men sinds het bombardement van Eindhoven op 18 september welhaast het bestaan vergeten was) zijn rentree met een bombardement en beschieting van Asten.	KOR2	145
	Early on 28 October, General Silvester aimed two counterattacks at Meijel along the two highways leading to the town. A task force of CCR under Lt. Col. Richard D. Chappuis drove southeast along the Asten-Meijel road, while General Hasbrouck's CCB pushed southeast along the Deurne-Meijel highway. One column of CCB branched off to the east along a secondary road in an effort to recapture a bridge the Germans had used in their thrust across the Deurne Canal to Heitrak. During the night, the Americans soon discovered, the 9th Panzer Division's Reconnaissance Battalion had pushed several miles northwest from Meijel up the road toward Asten, and along the Deurne highway the Germans had consolidated their forces about Heitrak. At Heitrak, the XLVII Panzer Corps commander, Luettwitz, had thrown in the 15th Panzer Grenadier Division while shifting the entire 9th Panzer	MAC	244-245

	Division to the center and south of the zone of penetration near Nederweert and toward Asten.30 In the face of these developments and marshy terrain that denied maneuver off the roads, none of the 7th Armored Division's counterthrusts made much headway		
	Anschließend griff er mit den Bordwaffen in vier Anflügen Bodenziele an und kehrte um 18.51 Uhr nach Hangelar zurück. Die NSGr. 2 setzte 27 Ju 87 von Wahn und Ostheim aus zum Angriff im Raum Asten/Niederlande (11 km südöstlich von Helmond) ein, wovon 26 Maschinen ab 19 Uhr über dem Zielgebiet waren. Sechs Minuten später trafen erstmals drei Ju 87 der NSGr. 1 im selben Zielraum ein, die unter Führung der NSGr. 2 von Köln-Wahn aus gestartet waren, um den Einsatzbetrieb an der Westfront kennen zu lernen.	MÖL	188
	Ondersteund door moderne Tiger- en Panther tanks rukten de Duitsers op naar Neerkant, Liessel, Ospel en Heusden. Deze vier dorpen werden bezet, Asten en Deurne werden zwaar bedreigd. [...] Gedurende de eerste twee dagen van de tegenaanval verloren de Amerikanen niet minder dan 49 tanks.	POU	24
	Vlak in de buurt van lag een klein gehucht Belgeren genaamd. In een bosje op een heuveltje stonden enkele wel gecamoufleerde stukken zwaar Houwitser geschut. [...] het vuur werd geopend.	TIM	75-76
	In de avond vond een Duits bombardement plaats te Asten. Er werden splinterbommen afgeworpen waarbij meerdere doden onder Amerikaanse soldaten en burgers vielen. Het doel van de aanval was het vliegveldje waar de verkenningsvliegtuigen stonden opgesteld. De verkenningsvliegtuigen hielpen de artillerie door doelen door te geven.	TIM	78-79
	In de avond voegde het 131 Veldartillerieregiment van de 15e Schotse Divisie zich bij de troepen te Heusden (ten Oosten van de weg Meijel-Heusden) om ondersteuning te bieden.	TIM	78-79
	Te Groote Heitrak vond een ware tankslag plaats. Het Duitse 88 mm kanon stond in militaire kringen bekend als ongeëvenaard vergeleken met wat de geallieerden hadden. Geen wonder dat de kwetsbare Sherman tanks bij dozijnen afgeschoten werden. [...] Langs de Meijelscheweg kwamen de Duitsers niet verder dan de Buizerdweg, halfweg tussen Meijel en Asten, ofschoon ze wel de kans maakte binnendoor het Staatsbos in de grote aantallen te infiltreren tot zelfs aan de Westelijke uitgang toe.	TIM	79-80
	In de avond van zaterdag 28 oktober kwamen Duitse vliegtuigen over een groot gebied in actie om de aanval vanuit de lucht te ondersteunen. Het was niet voor niets dat de Amerikanen de bevolking hadden aangeraden in de kelders te slapen. Zij hadden artillerievuur verwacht op Asten en omgeving, doch dit bleef, wonderlijk genoeg, geheel uit. De splinterbommen eisten echter slachtoffers. In verschillende straten van Asten kwamen die gemene bommen neer, ondanks de knetterende en knallende actie van het luchtafweergeschut, hoofdzakelijk echter zware mitrailleurs, welke lichtspoormunitie spattend vuurwerk tegen de hemel trok. Er vielen 5 doden onder de burgers en verschillende gewonden. Ook een aantal militairen werd gedood. Een achter "Paters Bos" opgesteld vliegtuig brandde geheel uit. Het lag voor de hand, dat hierbij aan spionage gedacht werd. In de buurt van het noodvliegveld vielen eveneens bommen. Waarschijnlijk zijn die posities wel doorgegeven door Duitsers, die in het bezit waren van zendapparaten. [...] In Ommel, waar er de schrik nog in zat, waren Zaterdags ook reeds mensen, voor zover aanwezig in de geïmproviseerde woningen, vertrokken naar elders. Er passeerden daar karren uit Liessel, Meijel en Neerkant, die weer verder trokken dan Asten. Door de Duitse vliegtuigbommen werden in de avond alleen 2 koeien gedood, want de mensen hadden geleerd in kelders en loopgraven te verblijven. De stukken geschut werden na het bombardement der Duitse vliegers verplaatst. Maar ze bleven wel in de omgeving en zetten de gehele dag hun werk voort. In totaal stonden er op Ommels gebied 60 van die zware knapen.	ZAN	75-76

29 oktober 1944	's Middags woedde er zelfs een kleine tankslag in en om Hutten. Beide partijen verloren hierbij enkele tanks. Tegen de avond kreeg het CCB van generaal Silvester bevel zich terug te trekken. De 'Schotse divisie was nu gearriveerd en zou de verdediging van Deurne en Asten overnemen. Terugtrekken in het zicht van de vijand is een van de lastigste manoeuvres, maar de Amerikanen kregen het zonder al te veel verliezen voor elkaar.	DID1	208
	De Schotten nemen het weer over: In de loop van de 29ste oktober arriveerden ook de 44ste en 46ste Brigades en omstreeks het middaguur was de Schotse Divisie compleet. De divisiebevelhebber, generaal Barber, liet de 227ste voorlopig waar het was: rondom Asten. Pas toen de zon achter de horizon zakte liet brigade-generaal Colville zijn eenheid een paar kilometer in de richting van Meijel oprukken. Ter hoogte van de Witte Bergen groeven de drie bataljons zich in. Het echte gevaar, redeneerde Barber, school in de val van Liessel. Vanuit dit dorp konden de Duitsers maar al te gemakkelijk naar Asten oprukken. Het 227ste daar zou dan in de rug worden aangevallen. Barber besloot dat het daarom weinig zin had de bestaande Amerikaanse posities over te nemen. Eerst moest het gat tussen Asten en Liessel worden gedicht. Deze taak viel te beurt aan de 44ste Brigade. Twee bataljons lagen (bij Leensel en Rinkveld) langs de weg naar Asten. Het meest vooruitgeschoven bataljon, het 2de Glasgow Highlanders, lag in noordoostelijke hoek van de Dennendijkse bossen. Een erg geïsoleerde positie, aangezien hun rechterflank, het bos, volkomen onbeschermd was. De 46ste Brigade, die als laatste arriveerde, ging in stelling aan weerszijden van de weg Deurne-Liessel. Alle wegen die de Duitsers zouden kunnen gebruiken, waren nu afgesloten. Op het hoofdkwartier van de 15de divisie haalde Barber opgelucht adem; de eerste crisis leek voorbij. Nu moest de vijand nog tot achter de kanalen worden teruggejaagd. In de loop van de nacht van 29 op 30 oktober arriveerden ook de Grenadier Guards en de Coldstream Guards met hun tanks. De tegenaanval kon beginnen.	DID1	209
	Komst van de 15e (Schotse) Infanterie Divisie: Voor we er erg in hadden - zo snel ging het - stond wat nu Patrijsweg is tot aan Pannenhoef vol met veldgeschut. De schuur die zo nodig open moest, werd snel ingericht als commandopost. Ook werd er gesjouwd met munitie. Voor het licht werd, lag er bij elk stuk geschut een volle wagen granaten klaar." Zo ging het niet alleen bij het huis van Driek Kooien. De hele strook tussen Meijelscheweg en Broekloop kwam vol te staan met geschut. Toen alle voorbereidingen waren afgerond, duurde het niet lang voordat de eerste granaten werden afgevuurd. De Britten hadden het gemunt op de Eeuwselse bossen waar zich Duitse eenheden schuilhielden. Door deze opstellingen te beschieten, hoopte men dat de Duitsers niet uit hun schuttersputjes konden komen. Zolang de Engelse infanteristen nog onderweg waren, was dit de enige manier waarop de Duitsers konden worden tegengehouden. Tegen de middag waren alle granaten afgevuurd. Men kon alleen afwachten en hopen dat de Duitsers niet verder zouden oprukken. Toen na twee uur nieuwe voorraden munitie arriveerden, waren ook de infanteristen aangekomen. [...] Meteen vertrokken de Schotse eenheden naar het Zand, de Dennendijkse bossen en naar de Peel waar de Duitsers tot café De Vos aan de Meijelscheweg waren opgerukt.	HOE	199-200
	Heusden: In het huis van de familie Hoeben hadden zich inmiddels Duitsers geïnstalleerd: "*In de nacht van 28 op 29 oktober had een groep Duitse soldaten stellingen betrokken in het Staatsbos. Op zondagmorgen vielen er Duitse granaten op de plek waar deze soldaten zich schuilhielden. Snel verlieten de Duitsers hun opstellingen en namen hun intrek in ons huis. De bevelvoerende officier zei dat ze te ver waren opgerukt waardoor*	HOE	200

	ze onder eigen vuur waren komen te liggen. In allerijl werd in ons huis een zendinstallatie ingericht en een bericht verzonden. Kort daarop ging het granaatvuur richting Asten. Hierna werden de soldaten aan het werk gezet. Ze moesten rond ons huis mansdiepe stellingen graven die versterkt werden met houten balken. Daarvoor werden de palen stuk gezaagd die klaarlagen voor het elektriciteitsnet dat hier aangelegd zou worden."		
	Om half elf lieten [Duitse] vliegtuigen enkele bommen vallen in de Prins Bernhardstraat op het gebouw van de Boerenbond (te Asten).	HOE	200
	29 oktober 1944: De Duitsers hadden belang bij een snelle opmars. Er waren vanuit Meijel maar twee wegen die dit eventueel mogelijk maakten. De ene weg liep van Meijel over Liessel naar Deurne. De andere begon eveneens in Meijel om via Heusden uit te komen in Asten. De Duitsers zouden echter niet verder komen dan café De Vos in Heusden; bovendien zou hun poging om via de Dennendijkse bossen tot Asten door te dringen mislukken. 	HOE	206
	Een boerderij te Leensel werd het nieuwe hoofdkwartier van de 15e (Schotse) Infanterie Divisie. Achter de boerderij groeven de schotten zich in. De grond was zo drassig dat de loopgraven half vol met water kwamen te staan.	HOE	211

	Enemy heavily shelled defensive positions of CCB during period from 0515-0630, followed by coordinated Inf-Tank attack from Meijel up both roads leading N, one to Asten and the other to Liessel, and an infiltration of tanks to Liessel from the canal.	JOH	76
	Op de weg naar Asten ging het niet beter voor de Amerikanen. Ook hier vielen de Duitsers met zonsopgang aan. Niet lettend op verliezen doorbraken zij met tanks de posities van de Amerikaanse compagnie die aan de weg lagen. Een Duitse tank stootte door naar het huis waar de commandopost van de compagnie was gevestigd, en plaatste zijn kanon vlak voor een der vensters. De Amerikanen in de commandopost konden niets anders doen dan zich overgeven. De andere eenheden, die de compagnie geflankeerd hadden, besloten uit angst voor omsingeling zich terug te trekken. Hier en daar brak paniek uit onder de Amerikanen. De Amerikaanse majoor Frazier zag hoe de voorste linie ineenstortte. Dan snel een nieuwe linie erachter geïmproviseerd, besloot Frazier, en verzamelde een klein aantal tanks, tankjagers en tachtig infanteristen. Met deze geringe strijdmacht schiep hij een verdedigingspositie aan de kruising van de hoofdweg met de Buizerdweg, ongeveer een halve kilometer achter de voorste posities, die onder de voet werden gelopen.	KOR2	147
	De Schotten namen posities in ten zuidoosten van Asten, tussen Asten en Liessel in de plaatsen Voordeldonk, Rinkveld en Leensel, en, wat het belangrijkste was, in de Dennendijkse bossen tussen Asten en Liessel. Het bataljon Glasgow Highlanders van de divisie, tijdelijk onder de 46e Brigade gesteld, moest in het duister van de nacht, zonder voorafgaande verkenning, zonder de steun van tanks of andere zware wapens, zich in het bos wagen en de noordoostelijke hoek bezetten, recht tegenover Liessel. Een gewaagde onderneming! Links achter hen in Leensel lagen de Royal Scots Fuseliers. De Glasgow Highlanders hadden daar een halve flankbescherming. De zuidkant van het bos was onbezet, op de rechterflank hadden de Glasgow Highlanders dus geen enkele dekking. De 227e Brigade nam stelling in ten zuidoosten van Asten. [...] In the Heitrak, Neerkant area and to the S 0/87 was astride the hill and observed a column of 20 Mark VI tanks going west of the Meijel-Asten road. Artillery was called down and six of the tanks were knocked out. But the tanks continued their forward movement, driving back A, B, and C of the 48th to 669096 where they were able to hold supported by TO's and Tks.	KOR2	151
	Air support for the day consisted of 8 missions. G-3 air described the ground alert system in effect as being very effective, with 30 minutes being required from alert to target. British Spitfires were firing the missions with 60 lb rockets being the ammo. These eight missions were in addition to Corps missions against bridges.	JOH	77
	By 1200 the 48th had reorganized. Maj. Frazier, S-3, 48th AIB, held at 669096 with 100 Infantrymen, tanks and 2 T. D's. One 60 mm Mortar Squad + a platoon of TD's to his flank along the 66 grid line. Light tanks of 87 Rcn Sq. in position along road from 670113 reconnoitering positions to move forward to 672106 and to N.E. They will also move up 6 Med. tanks to support Maj Frazier. 6 en. tanks (Mark V + VI) knocked out in that area. At 1400 Tr C187 reported making contact with DI87 at 667110. B187 withdrawn to go into position along flanks S of ASTEN-MEIJEL road and relieve plat. of C187.	JOH	79
	Thus it came about that, when dawn broke, the 131st and 25th Field Regiments found themselves a good mile and a half in front of their own infantry. By this time the 131st Field Regiment was running very short of ammunition. Ranges, too, were growing shorter and shorter and expenditure was continuing' at an alarming rate, while in answer to protests the 25th Field Regiment insisted that things out in front were much too critical to allow of any husbanding of ammunition. The situation was explained to all ranks, and all preparations were made for local defence. It was a fine morning and, though all knew that they might be engaging	MAR	187

	enemy tanks and infantry. Over open sights at any moment, spirits were high. The unexpected arrival of an anti-tank troop of 17-pounders raised them still higher. […] A party of American soldiers came straggling up the road towards Asten. These stragglers, it turned out, were almost the last of the Americans, amounting to two platoons, left in action on the Meijel road. Now that this party had packed up, there was only one platoon still fighting forward of the guns. […] Till evening these two field regiments continued to hold off the enemy on the Asten-Meijel road by their fire alone. This is perhaps the only instance of such an occurrence in the annals of the 21st Army Group.		
	Meanwhile the 44th Brigade (less the K.O.S.B.) had gone off to Asten, Brigadier Cockburn having first ordered the Glasgow Highlanders to follow to a rendezvous north of the town. He had learnt that remnants of the U.S. Combat Command were still holding out in Liessel and also in Leensel, which is a village about a mile west of Liessel on the road to Asten. Brigadier Cockburn's plan was to send the R.S.F. through Asten to relieve the Americans in Leensel, while the Royal Scots held a back-stop position in Rinkveld and Voordeldonk on the road back to Asten, and the Glasgow Highlanders blocked the western exits of a very large wood which lies immediately to the southward of Leensel.	MAR	190
	By the end of the day the tension generally was easing. The 15th Scottish Division had arrived and was firmly established on the ground. The dangerous gap had been closed between the 46th Brigade south of Deurne and the 22th Brigade south of Asten. The task that now lay before the Division was to clear the country from the Helmond-Venlo railway in the north as far south as an east-and-west line through Meijel, and eastward up to the Deurne Canal. […] That night the 15th Scottish Division had a foretaste of the bombardments it was to endure so often in the subsequent fighting on the approaches to Meijel […] Secondly, there was the weight of guns and mortars that the enemy had contrived to deploy in support of this spoiling attack of theirs. These guns were massed beyond the Deurne Canal, mainly in the area to the southward of Amerika, and they seemed to have unlimited ammunition. In consequence, the 15th Scottish Division, which at first was the only Division operating in the area, was to find itself time and again the target of blistering gun and mortar concentrations. Liessel, Hutten, Heitrak, and the approaches to Meijel itself-all of these were to win a horrid notoriety. Thirdly, there were the mines. Much of the country is impassable bog; all of it is intersected by ditches and waterways. The firmer areas between-the roads, verges, tracks, pull-ins-the enemy as they withdrew sowed with an assortment of every sort of mine-Teller, "R," "S," and the new and deadly Schu-. in a profusion that the Division had never before encountered. These three factors and the rain conditioned all the fighting that followed.	MAR	191-192
	Early on the third day, 29 October, the Germans renewed the attack. A strong thrust drove Colonel Chappuis' task force back almost half the distance to Asten before concentrated artillery fire forced the enemy to halt. Two other thrusts, one aimed northwest from Heitrak toward Deurne, the second along the secondary road from the east, forced both columns of General Hasbrouck's CCB to fall back about half the distance from Meijel to Deurne. Trying desperately to make a stand at the village of Liessel, the combat command eventually had to abandon that position as well. The loss of Liessel was particularly disturbing, for it opened two more roads to serve the Germans. One of these led west to Asten. If the Germans launched a quick thrust on Asten, they might cut off Colonel Chappuis' task force of CCR southeast of that village.	MAC	245-246

From the German viewpoint, capture of Liessel had another connotation. This village was the 15th Panzer Grenadier Division's farthest assigned objective along the Meijel-Deurne highway; its capture emphasized the rapid success the spoiling attack had attained. Perhaps equaling or surpassing Allied surprise upon the opening of the enemy's drive was German surprise at the speed and extent of their own gains. So impressed was Field Marshal Model that he saw visions of turning what had been conceived as a large-scale raid into something bigger. As early as 28 October, the second day of the attack, Model had asked Rundstedt at OB WEST to reinforce the XLVII Panzer Corps immediately with the 116th Panzer Division and the 388th Volks Artillery Corps.

The latter was no minor force: it controlled six artillery battalions totaling 87 pieces ranging in caliber from 75-mm [7,5 cm] guns to 210-mm [21 cm] howitzers.

This tract of marshland might have seen major German commitments had it not been for two related factors. First, neither the 116th Panzer Division nor the 388th Volks Artillery Corps was readily at hand. Second, before either could be committed, soberer heads than was Model's at this time had appraised the situation. On 28 October, they noted, the 7th Armored Division's counterattacks virtually had tied the Germans to their first day's gains while "droves" of Allied aircraft attacked delicate German communications lines through the Peel Marshes. On 29 October, for all the success at Liessel and along the Asten road, the Americans had resisted stubbornly. The Germans had lost up to thirty tanks. Furthermore, noted the OB WEST G-2, no indications existed to show that the attack had drawn any Allied strength from the attacks against the Fifteenth Army in the southwestern part of the Netherlands.

Perceiving that gains thus far were ephemeral, Field Marshal von Rundstedt called a halt. "Continuation of the XLVII Panzer Corps attack no longer promises any results worth the employment of the forces committed," Rundstedt said. "On the contrary, there is great danger that 9th and 15th Panzer Divisions [sic] will suffer personnel and matériel losses which cannot be replaced in the near future. Hence the attack will be called off.

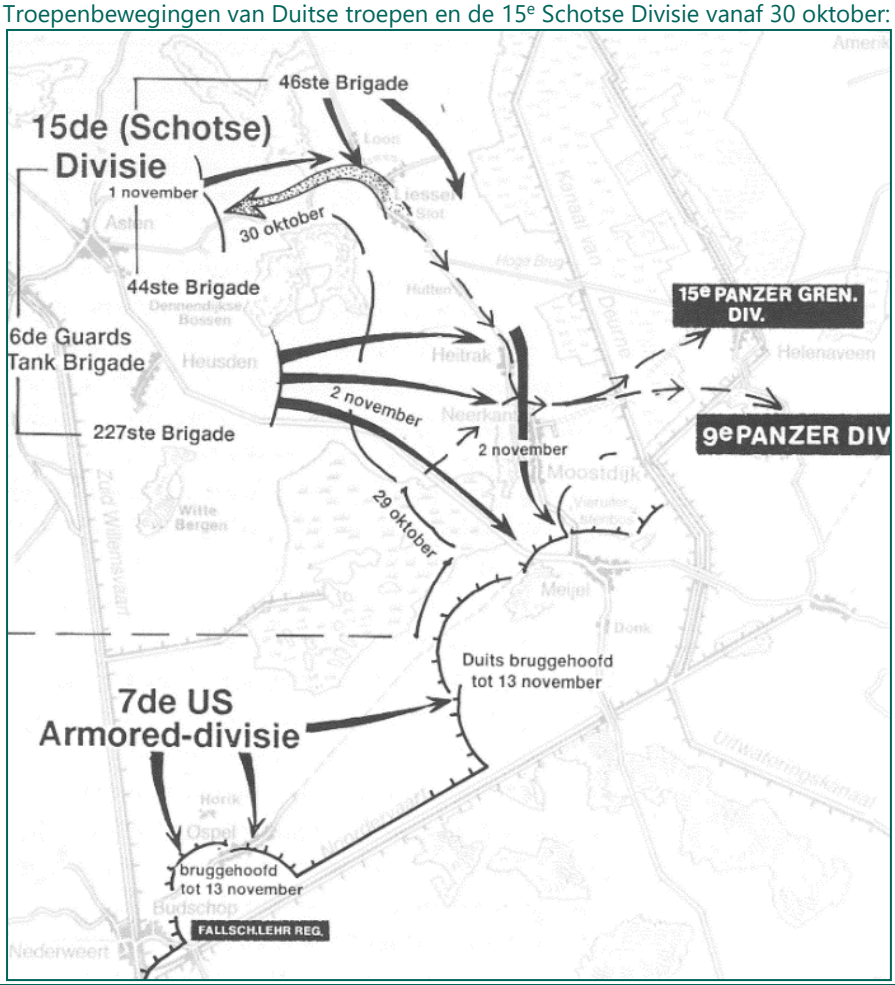
Had Rundstedt waited a few more hours, he might have spotted an indication that the spoiling attack was accomplishing its purpose, that it was drawing Allied strength away from the Fifteenth Army. A British infantry division (the 15th) which had fought in southwestern Holland began relieving the 7th Armored Division's CCB at Liessel and CCR southeast of Asten during the night of 29 October. Noting the early identification of two fresh German divisions in the Peel Marshes, Field Marshal Montgomery himself had intervened to transfer this infantry division. Yet removal of the division from the southwestern part of the Netherlands was, in reality, no real loss there, for the division already had completed its role in the campaign south of the Maas.

Upon arrival of this relief, the 8 Corps commander, General O'Connor, directed General Silvester to concentrate his 7th Armored Division to the southwest about Nederweert and Weert. As soon as the situation at Meijel could be stabilized, the American armor was to attack northeast from Nederweert to restore the former line along the northwest bank of the Noorder Canal while British infantry swept the west bank of the Deurne Canal.

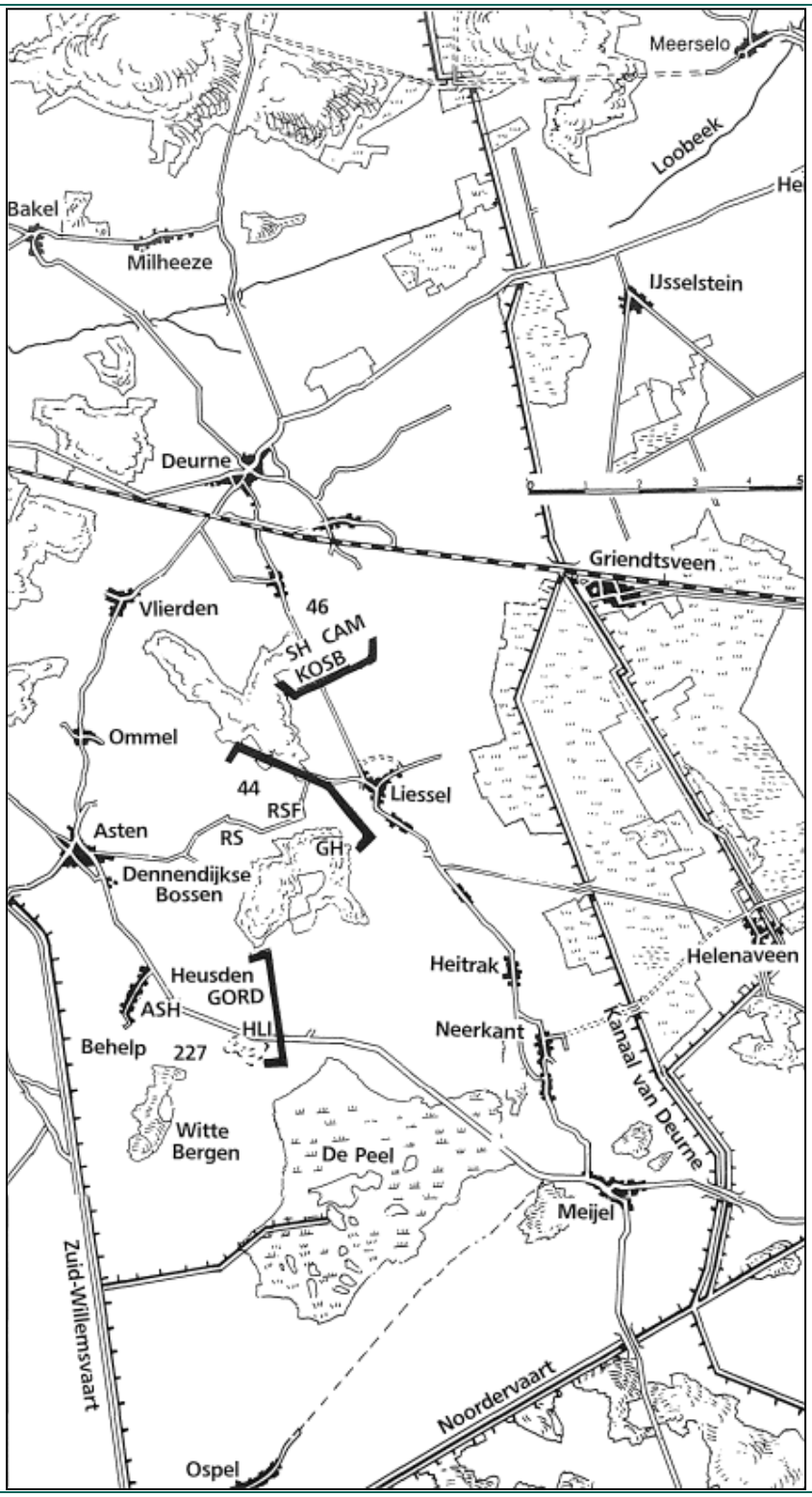
Arrival of British infantry to block the highways to Asten and Deurne and introduction of substantial British artillery reserves brought a sharp end to German advances from Meijel. For another day the Germans continued to try, for Field Marshal Model wrung a concession from Rundstedt to permit the attack to continue in order to gain a better defensive line. On two days the elusive Luftwaffe even

	attempted a minor comeback, but with little success. To strengthen the British position further, Field Marshal Montgomery shifted to the sector another British infantry division (the 53d) that had been pinched out of the battle south of the Maas. Though the German attack in the end had prompted transfer of two British divisions and artillery reinforcement, it had failed to result in any diminution of other operations on the 21 Army Group front. This the Germans failed to recognize when they belatedly—and wrongly—concluded that their attack had accomplished its original purpose.		
	De Duitse opmars duurde echter niet lang. Na drie dagen stokte het offensief vlak voor Asten en Deurne. Dankzij de hulp van de snel ingeroepen '15th Scottish Division', die vanuit het zojuist bevrijde Tilburg arriveerde, keerde het tij. Direct na hun aankomst in Asten vonden al de eerste gevechtshandelingen met de vijand plaats. Onder zware Duitse beschietingen vanaf de overzijde van het Kanaal van Deurne rukten de Schotten vervolgens op over dezelfde wegen die de Duitsers in hun offensief hadden gebruikt (zie foto 12). De vijand beheerste echter het open terrein tussen Liessel en Meijel volledig doordat ze vanachter het kanaal een vrij schootsveld hadden. Bovendien beschikten ze over grote munitiereserves en hadden ze bij hun terugtocht duizenden mijnen achtergelaten die het de Schotten aardig lastig maakten.	POU	24-25
	Bondig ooggetuigenverslag: Zenuwachtig. We vertrokken uit Heusden om +/- 1 uur. Alles is front. Mitrailleurs langs de weg opgesteld: Ontzettende drukte van kanonnen enz. Vreselijke tocht door Asten door zandwegen en bos met de wagens op weg naar Lierop. De weg vol vluchtelingen gepakt en gezakt. Boerenkarren hoog vol, fietsen, kruiwagens enz. Voor Sluis X rond 4 uur alles stop. Brug eruit. Wat nu? Niet terug. Een onderkomen gevraagd bij goede mensen, Verrijt op Dijk. Vreselijke nacht doorgemaakt. Tanks rijden af. Duitse vliegtuigen bombarderen. Bommen vallen in de buurt. Vele luchtgevechten. Alles spervuur van afweergeschut.	POU	77
	Posities van de 15e Schotse Divisie: 46e Brigade groef zich in zuidelijk van Deurne ten westen van de Liesselseweg. 44e Brigade vestigde zich in de Voordeldonk-Rinkveld omgeving langs de weg van Asten naar Liessel. 227e Brigade plaatste zich aan weerskanten van de Meijelscheweg ongeveer 5 km zuidoostelijk van Asten. Het 10e Highland lichte Infanterie Bataljon van de 227e Brigade groef zich in een klein bos voorbij Heusden langs de zuidkant van de Meijelscheweg, recht tegenover het staatsbos. Haar 2e Gorden Highlanders Bataljon bewoog zich zelfs dichterbij dat bos ten noorden van de weg. Het 8e Royal Scots Bataljon van de 44e Brigade nam positie in rond het Rinkveld terwijl het 2e Glasgow Highlanders Bataljon zich in het donker een weg baande langs het staatsbos tot op dichtbij de noordoostelijke hoek nabij het Zand.	TIM	85-86
	Op de Leense [werd] een Amerikaanse tank in brand geschoten.	ZAN	76
	Van het vliegveld Eindhoven kwamen de razende Typhoons aangeschoten. De snelle vliegtuigen stegen boven het gevechtsterrein steil omhoog, kozen hun doel, doken en spoten met donderend geweld hun raketten naar beneden. Het was een lust om daar naar te kijken en tevens een geruststelling. In vermetele duikvluchten schoten de dappere Engelse piloten op hun doelen neer: de Duitse tijgertanks en de mortieropstellingen. De talloze wolkjes rond hun machines betekenden evenzovele aanslagen op hun leven, maar zij telden die niet. Geen enkele Typhoon is neergeschoten, hoe vermetel hun actie ook was. En waar de daverende slagen der raketten gehoord werden, muziek in de oren van ons allen, daar sloegen de gevaarlijke projectielen in, doorheen de stalen pantsers van tanks en pantserwagens. Huizen of veldstellingen, waar de Duitsers in verschanst waren, barstten met ontzettende knallen uiteen als weer een bundel raketten daar insloeg.	ZAN	77
	Op Astens gebied had het er -ook gespannen. In de Peel drongen de Duitsers op tot Vos langs de Meijelscheweg. De massa vuurmonden van tanks en kanonnen schrikte	ZAN	77-78

	hen echter zoveel af, dat zij geen poging waagden om over de enige weg, de "sleutel" naar Asten op te rukken. [...] Aan de kant van Voordeldonk zijn de verst doorgedrongen Duitse patrouilles tot aan de rand van de Staatsbossen bij de boerderij van G. Aarts geweest. Dat wil dus niet zeggen, dat de Duitse tanks en hoofdmacht zo ver kwamen. Maar alleen dit feit al, zou alle achtergebleven Astenaren in paniek hebben doen vluchten, hadden zij het gekend. Doch het was zaak paniek te voorkomen en daarom werd het voor hen verzwegen. Wie wilde gaan, werd niet tegengehouden en sommigen kregen zelfs de gemoedelijke raad, om maar over de Zuid-Willemsvaart te trekken, als zij meenden daar geruster te kunnen slapen.		
	Zondag 29 oktober vielen ook bommen op en nabij de Boerenbond in de Prins Bernhardstraat. Daarbij werden Amerikaanse soldaten gewond en er was nogal wat materiële schade, met het gevolg, dat verscheidene gezinnen moesten evacueren.	ZAN	82
	Op de 29 oktober 1944 keerde C-Flight van het 658 Squadron alweer terug op de Zwanenbeemd om daags daarop weer te vertrekken naar een nieuwe ALG bij het gehucht Ostade bij Asten . Daar werkte de flight samen met de 8th AGRA en verkende vanaf die strip Duitse artillerieopstellingen en leidde het artillerievuur naar deze doelen tijdens de tegenaanval van de Duitsers tussen Meijel en Liessel.	WIL	57
	Een Hawker Typhoon, Mk Ib, MN352, van 440 Squadron stortte om 11.15 uur neer te Broekstraat Someren. De piloot overleefde de crash.	SGLO	T4598
	2nd Tactical Air Force 826 RAF vliegtuigen, 354 Typhoons en 472 Spitfires vlogen ter ondersteuning van de grondtroepen in Nederland en voerden aanvallen uit op spoorwegen tussen Amersfoort en Zwolle, radarinstallaties op Walcheren en geschutsopstellingen en versterkingen bij Breskens. Tevens werd escorte gevlogen voor de Amerikaanse bommenwerpers die aanvallen moesten uitvoeren op de brug bij Moerdijk. Op de grond werden twee vijandelijke vliegtuigen beschadigd en verder zijn er de volgende claims: vrachtauto's vernield 36, beschadigd 20; schepen vernield drie, beschadigd twee; spoorwagons vernield zeven, beschadigd 20; trucks vernield 27, beschadigd 50; pantservoertuigen beschadigd één; locomotieven vernield twee, beschadigd 11; sleepboten vernield vier en paardenwagens vernield 11, beschadigd één. [...] *Met de bommenwerpers waren ook de jagers en jabo's weer druk geweest en er werden onder meer aanvallen uitgevoerd op kruisingen van wegen bij Meijel en geschutopstellingen en radar op Walcheren. Met inbegrip van de aanvallen op de 28ste, werden 314 vliegtuigen tegen doelen op dit eiland ingezet.*	ZWA2	426
29/30 oktober 1944	In de nacht van 29 op 30 oktober, verlicht door het schijnsel van de maan, volbrachten de Amerikanen, zowel bij Liessel als bij Asten, een der moeilijkste manoeuvres die er in oorlogstijd zijn: zich uit het front losmaken in het zicht van de vijand. Dat er die nacht weinig verliezen werden geleden, was te danken aan het vuurscherm dat Brits en Amerikaans geschut tussen de terugtrekkende troepen en de Duitsers legden.	KOR2	151
30 oktober 1944	Geheel volgens Barbers verwachting zetten de Duitsers op 30 oktober de gevechten vanuit Liessel in westelijke richting voort. Blijkbaar was het succes van de vorige dag sommige Duitsers naar het hoofd gestegen. Om kwart over acht ontdekten de Glasgow Highlanders een Duitse eenheid die zich in de buurt van Slot aan het verzamelen was Omstreeks tien uur begon een grote aanval op het front van het Schotse bataljon. Infanteristen, gesteund door twee Panzer-IV -tanks of Sturmgeschütze, drongen tot de loopgraven door. Tot overmaat van ramp was een paar uur eerder het 6de Bataljon Royal Scots Fusiliers uit Leensel naar de westrand van Liessel vertrokken, zodat de Glasgow Highlanders nu helemaal geïsoleerd waren. Het onvermijdelijke gebeurde; de Duitse infanterie trok om het bataljon heen en weldra waren de Dennendijkse bossen in het bezit van de vijand. De Schotten weerden zich dapper, maar het tij leek niet meer te keren.	DID1	209-210

	De Duitse doorbraak naar Asten, die Barber had willen voorkomen, leek zich nu toch te voltrekken. Maar op dat moment, het was even na twaalf uur 's middags, kwam de redding. Een eskadron tanks van de Grenadier Guards schoot te hulp. Met steun van de Churchills plus twee compagnieën van de Royal Scots werden de Duitsers langzaam uit de bossen verdreven. Alleen in het zuidoosten bleef tot de volgende dag nog een groepje zitten. Deze nederlaag betekende definitief het einde van de Duitse tegenaanval. De schok-die drie dagen daarvoor door het geallieerde front was gegaan, was alweer vergeten.		
	De belangrijkste gevechten werden die dag geleverd door de 46ste Brigade. De 227ste bleef geheel volgens plan ook de daaropvolgende dagen in haar posities bij Heusden. Van de 44ste Brigade steunden de Royal Scots Fusiliers de aanval op Liessel. Het 8ste Royal Scots verjoeg de laatste Duitsers die nog in de Dennendijkse bossen zaten.	DID1	210
	Troepenbewegingen van Duitse troepen en de 15e Schotse Divisie vanaf 30 oktober: 	DID2	275
	From Leensel the (6e Royal Scots Fusiliers) RSF and Glasgow Highlanders, with Grenadier Guard tanks support, advanced through woods a mile or so west of Liessel. [...] German tanks and infantry overran a Glasgow platoon.	DEL	172-173
	30 oktober 1944: de bres die drie dagen daarvoor in het geallieerde Front was geslagen is weer gedicht Generaal Barber had met zijn drie brigades de wegen. Naar Asten en Deurne geblokkeerd en op die manier de Duitse opmars tot staan gebracht. 46e Brigade KOSB: 7e King 's Own Scottish Borderers CAM: 9e Cameronians SH: 7e Seaforth Highlanders	HOE	210

	44e Brigade RS: 8e Royal Scots RSF: 6e Royal Scots Fusiliers GH: 2e Glasgow Highlanders 227e Brigade HLI: 10e Highland Light Infantery GORD: 2e Gordon Highlanders ASH: 2e Argyll and Sutherland Highlanders De 6000 militairen van de 15e Schotse Divisie die daadwerkelijk aan de gevechten deelnamen werden ondersteund door artillerie, tanks en zware wapens.		

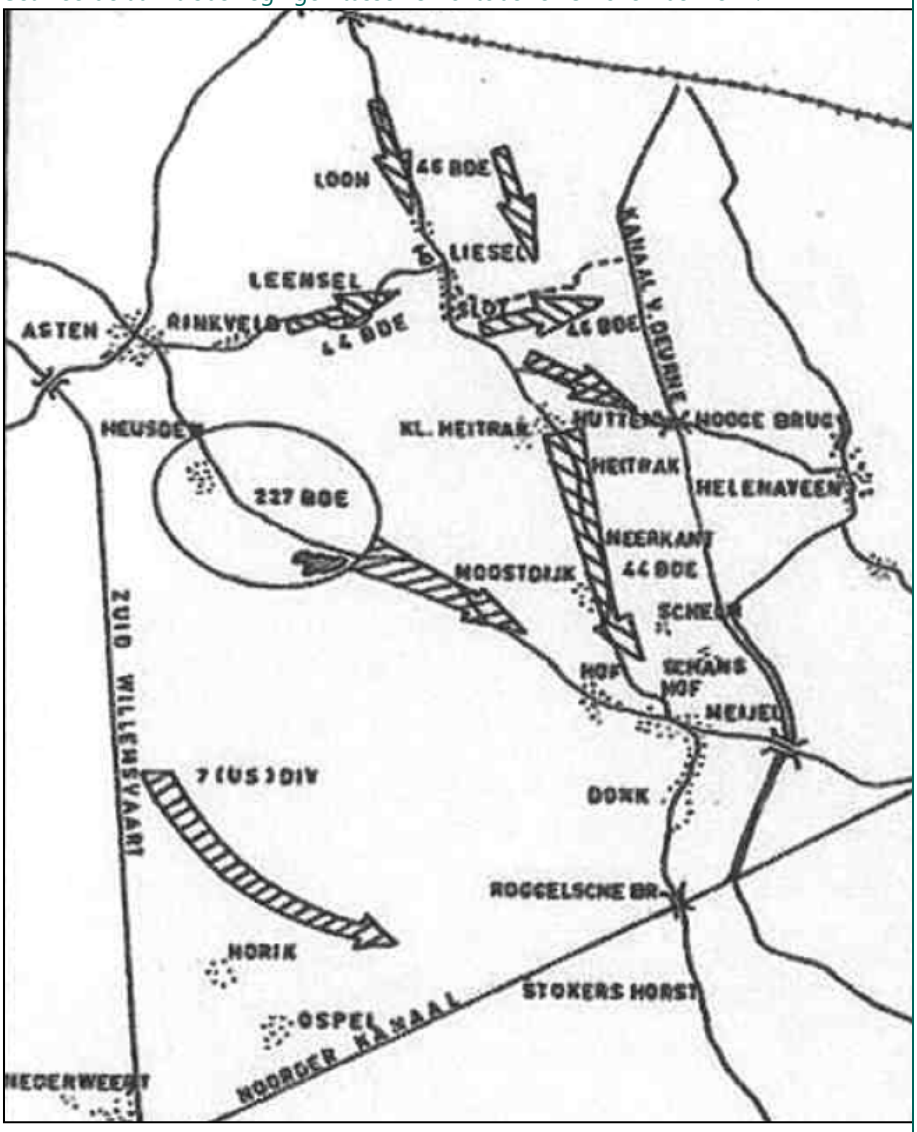
	Leensel: Zo werd het maandag 30 oktober en werd ik aangewezen om naar de boerderij te gaan om daar ons ontbijt te halen. Het was warme pap. Snel gespte ik de container vol pap vast. De mist begon wat op te trekken toen ik op handen en voeten met de container vol pap op mijn rug terug kroop naar onze opstelling. Ineens sloegen links en rechts van mij Duitse granaten in. Ik viel op mijn gezicht, werd opgetild door een enorme klap en kreeg een portie modder over me heen. Toen ik weer tot mijn positieven kwam, voelde ik iets warms over mijn rug lopen. Ik dacht dat het bloed	HOE	211

	was. Ik deed mijn hand naar achteren in de veronderstelling dat ik getroffen was. Deze was niet rood maar zat vol pap. Nog trillend van de schrik bereikte ik mijn groep. Er was een granaatscherf dwars door de container gegaan. Toch had niemand medelijden met mij; zelfs de sergeant schold me de huid vol omdat ons ontbijt verloren was gegaan."		
	Leensel/Dennendijkse bossen: Terwijl de Fusiliers Leensel achter zich lieten en naar de westrand van Liessel vertrokken bleven de Glasgow High/anders in de noordoostelijke hoek van de Dennendijkse bossen achter. Hun positie met een ongedekte zuidelijke flank was kwetsbaar. Het onvermijdelijke gebeurde dan ook toen de Fusiliers voorwaarts gingen: de Duitse infanterie trok om beide bataljons heen en kwam zonder veel moeite in bezit van de Dennendijkse bossen. De Duitse doorbraak naar Asten die generaal Barber had willen voorkomen, leek zich nu toch te voltrekken. Wilde men voorkomen dat de Duitsers in bezit zouden komen van de weg Liessel-Asten dan was het zaak hen zo snel mogelijk te verdrijven uit de Dennendijkse bossen. Twee compagnieën van de Royal Scots die zich als reserve rond Leensel ophielden, werden nog voor de middag ingezet om het gevaar te bezweren. Majoor Maurice Cooke, commandant van de B-compagnie van het 8e Bataljon Royal Scots, schoot met zijn mannen de Glasgow High/anders te hulp: "Die middag lukte het om de meeste Duitsers weer uit het bos te krijgen. Voor de Glasgow High/anders die een tijdlang geïsoleerd waren geweest, kwam onze hulp niets te vroeg. Bij hen waren meer dan tachtig doden en gewonden gevallen.	HOE	211-212
	Town of Asten bombed, some casualties.	JOH	83
	Wat nu volgde was het gevecht om de Dennendijkse bossen, tevens het eindpunt van het Duitse offensief, dat trouwens door Rundstedt al was opgegeven. Wat daarna kwam, is in wezen van weinig belang, evenals de plaatselijke aanvallen en tegenaanvallen elders. Het drama van de Duitse tegenstoot in de Peelvond zijn werkelijke afsluiting in het dikke naaldhout van de Dennendijkse bossen en op de zandwegen die door het bos liepen. Toen de Duitsers, die eigenlijk al geen offensieve acties meer mochten voeren, hier merkten dat zij op het eind van hun spankracht waren gekomen, hielden zij het twee dagen vol, zonder overtuiging; het stond toen al min of meer vast dat zij het veroverde terrein zouden prijsgeven. Eerst drongen de Duitsers het bos binnen, overrompelden de voorste Schotse pelotons, vielen van de noordzijde aan, en bezetten tevens het zuidelijke gedeelte. Urenlang werd er verbitterd gevochten, voornamelijk tussen de achter bomen en struiken verscholen infanteristen, tussen enkele Duitse tanks, die over de zandwegen rolden, en enkele Britse anti-tankkanonnen, die met veel moeite tussen de bomen werden gesleept, en door te weinig schootsveld geen resultaat konden bereiken. De situatie begon zich steeds gunstiger voor de Duitsers af te tekenen, totdat in de vroege middag een tankeskadron van de Grenadier Guards het bataljon Glasgow Highlanders te hulp kwam, gevolgd door twee compagnieën Royal Scots. Dat was het keerpunt. Langzaam maar onafwendbaar werden de Duitsers het bos uitgedreven, zij het niet volledig. Een aantal Duitsers handhaafde zich, vooral in het zuidoostelijk gedeelte, dat pas de volgende dag werd gezuiverd. De Duitsers hadden thans definitief het initiatief verloren; Rundstedt had het hun bovendien uitdrukkelijk verboden. De twee Duitse divisies hadden geen eigenlijke taak meer! En voortzetten van de strijd was niet meer zinvol. Toch wilden de Duitsers het door hen met zoveel moeite en verliezen veroverde terrein niet zonder meer opgeven. Meer van nature dan uit strategische overwegingen bleven zij zich nog enige dagen verbeten verdedigen.	KOR2	153-154
	Zodoende zetten de Duitsers op 30 oktober hun aanval voort. Precies zoals de Britten hadden voorzien, probeerden zij vanuit Liessel naar Asten door te stoten. De strijd speelde zich vooral af in de tussen de beide dorpen gelegen Dennendijkse bossen. Nadat de Duitsers zich van dit gebied meester hadden gemaakt, namen de	KLE	226

	Schotten het heft in handen en zetten de aanval op Liessel in. Twee brigades vochten zich moeizaam een weg naar voren en op 31 oktober, in het begin van de middag, was het dorp in hun handen. De Duitsers trokken zich in de daaropvolgende nacht terug in een klein bruggenhoofd rond Meijel. Models 24 uren waren inmiddels verstreken zonder dat de veldmaarschalk zijn superieuren enig nieuw succes had kunnen melden. Von Rundstedt wenste daarom nu definitief een einde aan deze aanval te maken. De geallieerden stopten echter niet. De Schotse 44th Brigade kreeg de opdracht het kleine bruggenhoofd op te rollen. Dit bleek toch gemakkelijker bevolen dan gedaan. Op 2 november stuitten de Schotten op circa één kilometer afstand van Meijel op een kordon van moerassen, mijnenvelden en goed voorbereide geschutsopstellingen. Ook achter het Kanaal van Deurne stond artillerie opgesteld. De op 3 en 4 november ondernomen pogingen om Meijel zowel frontaal als in de flank aan te vallen, strandden op deze sterke verdediging. De korpsgeschiedenis van de 6th Guards Tank Brigade noemde deze strijd 'one of the most difficult and costly actions in which the Brigade took part in North-West Europe' Na deze pijnlijke mislukkingen besloot de Britse legerleiding met nieuwe aanvallen te wachten. Eerst moesten meer troepen naar het Peelgebied zijn overgebracht. De strijd om Meijel kon dan worden ingebed in het spoedig te hervatten offensief dat de Duitsers volledig van de westelijke Maasoever zou moeten verjagen.		
	The enemy, however, had not yet realized that they were now up against the 15th Scottish Division, so they still had ideas of their own as to how the battle should progress. At about 8.15 A.M. the Glasgow Highlanders saw from their wood a force of Germans forming up in the direction of Slot. The whole affair was a lamentable exhibition, for the German officer in charge was smoking a large cigar while he let his men bunch unashamedly in the open. He must have got the shock of his life when our defensive fire descended to nip the attack. That was only the beginning, however. About 9 A.M. the enemy began tapping all along the Glasgow Highlanders' front, while from Slot came sounds of tanks moving forward. An hour later the enemy put down on the Glasgow Highlanders' forward company areas a series of artillery and mortar concentrations reminiscent of the fiercest fighting in Normandy. The German infantry then closed, accompanied by one or two tanks or S.P. guns. Very close fighting along the whole battalion front followed. At the same time the enemy began to infiltrate round both flanks-along the edge of the wood to the northward and into the gap left by the R.S.F., which had not yet been filled by the Royal Scots, and into the undefended expanse of woodland to the southward. [...] At Loon, however, the Seaforth came under very heavy mortar-fire and every attempt they made to advance into Liessel was met by the short-range fire of S.P. 88 mm, so they dug-in in the northern outskirts of Liessel and made ready to clear the place next day. [Verdere aanvallen van deze eenheden buiten de gemeentegrenzen van Asten en Someren].	MAR	193-195
	In de Morgen vielen den Duitsers uit Slot de posities aan van de Glasgow Highlanders, waarvan het voorste pelotonssteunpunt snel verloren ging. In de bossen ten zuiden van Leensel ontwikkelde zich een verward gevecht. Door twee compagnieën van de Royal Scots en een eskadron van de 4 Armoured Grenadier Guards werden de Duitsers in de namiddag uit dat oord verdreven, vervolgens gingen de Royal Scots Fuseliers uit het noordwesten in de richting van Liessel tot de aanval over, die door de Duitsers werd afgeslagen.in de avond ten slotte sloegen de Royal Scots Fuseliers met behulp van de voorste-aanvalsechelons van de 46 (Highland) Brigade, die naar Liessel oprukte, nogmaals een Duitse tegenaanval af.	SCH	12-13
	Bij het eerste licht nam het 2e Glasgow Highlanders Bataljon een groep Duitsers onder vuur die zich in het open veld bevonden. Als reactie kregen de Highlanders later een hagel van Artillerie en mortiervuur op hun donder. De Duitse infanterie	TIM	86-88

	volgde die barrage op de voet en viel over het hele noordoostelijke gedeelte van het bos aan. In de kelder op Zand 1, was een Duits hoofdkwartier geïnstalleerd. Het gevecht voor bezit van het staatsbos ving toen in alle hevigheid aan. Het zou tevens het einde van het beperkte Duitse offensief inluiden. Het drama van de Duitse opmars in de Peel zou haar laatste stuiptrekkingen vinden tussen de dichte coniferen en brandgangen van dit bos. De Duitse soldaten waren over het land komen aanlopen en gingen het bos binnen aan de onverdedigde oostkant. Twee middelzware Vickers mitrailleurs, haastig naar voren verplaats waar de Dennendijk ut het bos komt, begonnen op hen tevoren, maar die werden al gauw uitgeschakeld door [Duitse] tanks die vanuit oostelijke richting het bos naderden. [...]. De Highlanders verkeerde in een hachelijke positie omdat ze vrijwel ingesloten raakten. Hun geweerpeletons werden onder de voeten gelopen toen ze vanuit twee kanten, het noorden en het zuiden, aangevallen werden. Het granaat- en mortiervuur werd op den duur zo geconcentreerd dat amper ene boom overeind beleef staan in de twee blokken dennenbomen langs het fietspad tot aan de dennendijk toe en een driehoekig stuk boos aan de overkant noordelijk ervan net voor Dorus Strijbosch huis. Dat driehoekige blok bleek totaal vernield te zijn. Ik heb daar kort na het vechten rondgekeken en de ravage gezien van versplinterde bomen en takken, schuttersputjes, weggeworpen stukken uitrusting en struikeldraden met hier en daar nog een magnesiumpotje op een paaltje [geeft licht bij het raken van de struikeldraad]. De Duitse soldaten wisten in het bos tot bijna Rinkveld door te dringen waar zij in gevecht raakte met de Royal Scots. Tegen de middag werd de orde weer hersteld met de komst van een squadron Grenadier Guard Tanks op de voet gevolgde door twee compagnieën Royal Scots. Het gedeelte van het bos ten noorden van de Dennendijk werd gezuiverd van Duitsers, maar gedurende de drie à vier uur vechten hadden de Glasgow Highlanders heel wat doden en gewonden geïncasseerd, beraamd pp meer dan 80. Pondertussen woedde de strijd rond Liessel zelf onverminderd voort [...] Daarom vielen er meer dan 35.000 granaten op Liessel met vermoedelijk een soortgelijk aantal van Duitse zijde. [...]		
30 oktober – november 1944	In the meantime, the Germans also were making adjustments. During the night of 30 October, the 15th Panzer Grenadier Division withdrew to return to its earlier status as Army Group B reserve. The 9th Panzer Division disengaged during the first week of November. Also on 30 October, headquarters of the Fifth Panzer Army (General der Panzertruppen Hasso von Manteuffel) assumed command of the XLVII Panzer Corps, General von Obstfelder's LXXXVI Corps, and Corps Feldt, the last the provisional corps that had opposed the 82d U.S. Airborne Division at Nijmegen. Thus, the Germans carved a new army sector between the First Parachute and Seventh Armies. Command of the Fifteenth and First Parachute Armies was unified under Army Group Student, a provisional headquarters which subsequently was to be upgraded to a third full-fledged army group	MAC	247
30/31 oktober 1944	On 227 Brigade's flank South of Heusden strong enemy infiltration during the night caused the CO of HLI to bring down a divisional 'Uncle' target, scale 5, on a large wood ahead.	DEL	173
	In the night off 30 to 31 October the German HQ took 15th panzergrenadierdivision away from the frontline and replaced them with Fallschirmjeagerregiment Hubner. On the 31st the 46th Scottish brigade took Liessel and Slot. The attack on Liessel was carried out with 2 battalions in line. After an artillery barrage the Seaforth	WAR	z.p.

	Highlanders charged with 2 companies, 1 followed the road Loon-Liessel the other went to Liessel from the east through open terrain. The Royal Scotts supported this attack by attacking Liessel from the west. After Liessel was occupied the Kings Own Borderers took over and advanced with 2 companies together with a squadron from 4th Coldstream Guards armored towards Slot. At 1500 on the morning of the 31st October they advanced to Slot with 2 companies advancing in line on both sides of the road. They destroyed 2 German tanks and dug in just south of Slot. Outside Hutten the Guards recon platoon found the German positions running from Heitrak to Hoge brug. The Scotts however broke off the attack.		
31 oktober 1944	Liessel and the village Slot [...] were painfully captured. [...] the Luftwaffe made a rare appearance and bombe the scots at night with shrapnel bombs. The KSB's attack on Slot was successful and two Mk IV German tanks were destroyed.	DEL	172-173
	Het bataljon op de oostflank, het 9de Camerons, had tijdens de opmars zware verliezen geleden. Tussen dit bataljon en het Kanaal van Deurne gaapte een gat van bijna twee kilometer. Hier bevonden zich een aantal compagnieën Fallschirmjäger, die een moordend vuur op de Camerons openden zodra ze de aanval begonnen. De hele dag bleef het op de ongelukkige Schotten granaten regenen. Tegen de avond begon het bataljon zich zo goed en zo kwaad als het ging in de drassige grond in te graven. De Duitse rechterflank liet zich niet zomaar terugdrijven. Na de verovering van Liessel werd de strijd 's middags om drie uur voortgezet, zij het met slechts één bataljon, het 6de King's Own Scottish Barderers. Net voor het buurtschap Slot werd de opmars tot staan gebracht door een Sturmgeschütz dat zich achter de ruïne van een boerderij had verscholen. Een officier, luitenant Wood, sloop door het struikgewas op het voertuig af en raakte het met een PIAT-granaat. Tegelijkertijd vernietigde een Churchill een tweede Sturmgeschütz in het dorp. Aan het einde van de middag groeven de Schotten zich even ten zuiden van Slot in.	DID1	210
	Leensel/Dennendijkse bossen: De volgende dag, 31 oktober, kregen we opdracht het bos met behulp van een aantal Churchill-tanks van de Grenadier Guards te zuiveren. David McQueen, commandant van de A-compagnie, en ik stonden versteld toen we dit hoorden. Het lawaai van de tanks verraadde onze bedoeling en zo duurde het niet lang voordat we onder hevig granaat- en mortiervuur lagen. Links en rechts spatten de granaten uit elkaar; overal vielen gewonden. Achteraf heb ik spijt dat ik mijn manschappen niet heb laten wachten, totdat de tanks het bos door waren. We liepen verder totdat ook ik door de ontploffing van een mortiergranaat tegen de grond werd geslagen. [...] Toen majoor Cooke werd afgevoerd, was het karwei nog niet geklaard. De Royal Scots gingen verder; een van hen zag hoe de tanks langzaam voorwaarts gingen. Het bos werd gezuiverd.	HOE	212
	Hutten: Op de avond van dinsdag 31 oktober werden de Duitsers uit de Hutten verdreven. Frits Hoeben zat in de schuilkelder toen de Schotten hun huis in brand schoten: "Tijdens de brand van ons huis bleef er continu granaat- en mitrailleurvuur vanaf het bos gericht op de omgeving van ons huis."	HOE	201
	Driek Koolen herinnert zich het slechte weer waardoor de luchtmacht niet in actie kon komen: "Met ongeduld zat men te wachten op opklaringen. Toen die eindelijk kwamen was de lucht vol met Engelse vliegtuigen die telkens opnieuw met duikvluchten Duitse stellingen en tanks onder vuur namen. Wij vonden dit toen een prachtig gezicht. Ook de Engelse officieren van de commandopost die zich in ons huis bevond, gingen naar buiten om dit schouwspel gade te slaan. Om niets te missen, nam een van hen zelfs de telefoon mee de straat op. Deze officier zei na een half uur dat de Duitsers nu bezig waren zich terug te trekken. Daags daarna verplaatsten de Schotten hun geschut twee kilometer vooruit." Het front verwijderde zich van Asten.	HOE	201

	Van het noorden en westen uit vielen de Schotten Liessel aan, dat op 31 oktober na heftige gevechten in hun handen viel. Veel verder kwamen de Schotten niet, vooral ook door de voortdurende beschieting van de opmarsweg naar Meijel door het Duitse geschut achter het Kanaal van Deurne.	KOR2	154
	Geallieerde aanvalsbewegingen tussen 31 oktober en 5 november 1944: Op 31 oktober veroverde de 46 (Highland) Brigade Liessel en Slot.	SCH	12
	Next we come to the 44th Brigade. The R.S.F., as we have seen, had taken the western portion of Liessel that morning. The Glasgow Highlanders were still in the north-eastem corner of their wood by Leensel. Just before 4 P.M. the Royal Scots, with Tank Grenadier support, proceeded to sweep the southern and eastern portions of this wood once more. This action of theirs drew upon them a real tornado of gun and mortar-fire. The bursts in the trees were particularly deadly, and the Royal Scots had a lot of casualties before the job was done.	MAR	197-198
	On the 227th Brigade's front, too, the H.L.I. had been having trouble 'with enemy parties which had been infiltrating into the large wood in their area, first on the night of 29th/30th October and again on the night of 30th/31st October. The first infiltration the H.L.I. had dealt with fairly easily by beating through the wood at daylight. The next infiltration on the night of 30th/31st October was a more serious affair, and it caused so critical a situation that Lieutenant-Colonel Mackley	MAR	198

	called on his accompanying battery commander, Major John Oliver, to put down an "Uncle" -Divisional artillery- concentration on the wood. Since the wood had not been registered and the H.L.I. had two companies immediately east of it and another immediately west, Major Oliver demurred, whereupon Lieutenant-Colonel Mackley accepted responsibility for any casualties that the concentration might cause. Down it came – on scale 5 from every gun in the Division – and it was repeated more than once. There was not a loose round or a British casualty, but the wood was so thoroughly plastered that the enemy ever after gave it a wide berth.		
	Hinderlagen in het Staatsbos: Duitse troepen waren ook het kleinere bos ingegaan ten zuiden van de Meijelscheweg. Zij maakten het de Highland Light Infantery van de 227e brigade moeilijk ze er weer uit te krijgen. Ten einde raad lukte het met geconcentreerde artillerie beschieten. Het opruimen van weerstandsnesten kostte de meeste slachtoffers omdat hardnekkig weerstand geboden werd. Het Bos moest blok na blok uitgekamd worden om het te zuiveren van soldaten die in haastig gegraven schuttersputjes, greppels of achter bomen verscholen zaten. Toen de Royal Schots eenmaal de oostkant van het bos bereikt hadden, werden ze beschoten met mitrailleurs en mortieren vanaf onze boerderij, kippenhokken en graanmijten. Ons huis lag parallel aan het bos, slechts 100 meter er vandaan. [Het huis te Hutten 6 (Pijlstraatweg 10) werd in brand geschoten om de Duitsers te verdrijven, evenals Hutten 14 en Zand 6 en 8, Hutten 6 had slechts geringe schaden opgelopen] Tegen middernacht viel alles stil, een kalmte die door een vijand in aftocht benut werd om in het nachtelijk duister een boek mijnen te leggen, waarvan sommige dichtbij en vlak onder de neus van de Schotten. [Dit verlengde de duur van het verdrijven van de Duitsers nog meer].	TIM	90-91
31 oktober/ 1 november 1944	During the night the Germans bombarded Liessel and Slot with their artillery, which gave the Scottish troops not much rest. On the 1st of November the Kings Own Borderers took Hutten without meeting German resistance. The objective for the 44th brigade was the town of Moostdijk.	WAR	z.p.

Tabel 20: Overzicht gebeurtenissen juni t/m oktober 1944.

November 1944 tot de Duitse capitulatie mei 1945

In de winter van 1944 kwam het front in Nederland nagenoeg stil te liggen. In november werd Walcheren bevrijd, en in Limburg vochten de geallieerden tot december door in een poging door te breken naar Duitsland. Gelijktijdig werden in deze periode V-1 en V-2 *Vergeltungswaffen* afgevuurd. Deze langeafstandswapens waren gericht tegen Londen en Antwerpen, maar kwamen vaak vroegtijdig neer op Nederlands grondgebied. Deze nieuwe Duitse dreiging leidde tot een toename van de geallieerde luchtaanvallen op doelen in het bezette deel van Nederland. Vanaf maart 1945 kwam weer beweging in het front. Canadese eenheden, die door in Duitsland oprukten, bogen af richting Oost-Nederland en trokken via de Achterhoek Nederland binnen. In april 1945 werd ook vanaf het rivierengebied richting het noorden opgetrokken, waarna het Nederlandse grondgebied ten oosten van Amersfoort binnen enkele weken bevrijd werd. De Duitse bezettingsmacht in West-Nederland capituleerde pas op 5 mei 1945. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
1 november 1944	KOSB patrols found Hutten empty.	DEL	173
	Brigadier Villiers ordered the K.O.S.B. south through Hutten on Heitrak. A squadron of the Reconnaissance Regiment went ahead. Short of Heitrak the squadron found the enemy still in occupation of the position from Kleine Heitrak to the Hoogebrug bridge. In consequence the K.O.S.B. were ordered to halt for the night in Hutten.	MAR	199
	British Second Army, CIII Corps:	DHD	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Instructions are issued for a limited objective attack tomorrow to restore line of defense along canals Deurne and Nord. While Scottish 15th Div clears area southeastward from Liessel toward Meijel, CCA of U.S. 7th Armd is to attack from region N of Nederweert and E of Bois le Due Canal to secure Nord Canal line, with fire support of CCR from W bank of Bois le Due Canal. [...] Tomorrow's attack, originally scheduled for 31 October, postponed because of further information: in addition to 9th Pz and 15th Pz Gren Divs confronting Allies in this region, 9th SS Pz, 344th inf, and 116th Pz Divs found to be in general vicinity.		
	Op 1 november werd Hutten genomen door de King's Own Scottish Borderers zonder vijandelijke tegenstand te ontmoeten.	SCH	13
2 november 1944	On the 2nd the four-day battle for Moosdijk and Meijel started. In their withdrawal the Hubner battlegroup and 6th Parachute Lehr Regiment Hermann laid mines and boobytraps everywhere. On the roads, verges, tracks, they sowed Teller (anti-vehicle) mines and anti-personnel 'R', 'S' and the new and deadly wooden cased Schu-mine. In thick mist south of Hutten, three flails and one Churchill tank were blown up on mines. Sgt Dobson, 15th Recce, noted: *"The road to Meijel was suicide. Everyone knew that. It was dead straight for the first mile beyond the infantry positions. It ran across open peat bogs and marshes and was banked up several feet above ground level* [...] *we saw Germans milling about in a wood 1.000 yards behind and to the right.*	DEL	173-174
	Op een zaterdagmiddag in het tijdens het najaar Peeloffensief, had er een luchtgevecht plaats. Eén toestel uit een formatie van vier Engelse jagers werd getroffen en kwam neer bij de familie Voermans, Sneppenweg 1.	JOO	133
	Het aanvalsdoel van de 44 (Lowland) Brigade voor 2 november was Moostdijk. Om 9.30 uur werd de aanval door de Glasgow Highlanders op de rechter- en de Royal Scots Fuseliers op de linkerflank ingezet. Een Churchill- en drie vlegeltanks gingen door mijnen verloren. [...] Om 10.30 uur Heitrak heroverd [...] bij Moosdijk kwam de aanval tot stilstand. In het frontgedeelte van de 227 (Highland) Brigade, die in verdediging bleef, vonden op deze dag alleen kleine schermutselingen met Duitse patrouilles plaats.	SCH	13-14
	British Second Army, CIII Corps: Scottish 15th Div advancing SE from Liessel toward Meijel, reports small gains.	DHD	z.p.
	In the afternoon the Royal Scots on the right and the K.O.S.B. on the left passed through, directed on Neerkant and Moostdijk. It was a difficult advance along narrow tracks through thick pine-woods. There were mines everywhere and the enemy's mortaring and shelling were merciless. The K.O.S.B. ended up as forward battalion in Moostdijk, with a dense belt of assorted mines just ahead of them on which a Churchill and an" armoured car blew up. The accompanying squadron of Tank Grenadiers tried to push on beyond the minefield, but was stopped by heavy fire. Evidently Meijel itself and Vieruitersten or "Diamond Wood" to the north-east of it formed the core of the enemy's defensive position.	MAR	199
	Scots Guards set to work to pull these out under cover of a smokescreen, whereupon the Argylls mistook the smoke for the withdrawal signal and withdrew accordingly. The enemy followed up in the growing dusk. The brunt of a difficult rearguard action over dead flat country strewn with mines fell on "A" Company of the Argylls. The 'Scots Guards had to abandon one of their tanks, which they recovered intact next day.	MAR	200
	Their attack started on 2 November at 09.30. Supported by Churchills and flailtanks with the Glasgow Highlanders on the right and the Royal Scots Fuseliers on the left flank. 3 Flailtanks and a Churchill were knocked out by mines during the attack. At 10.30 Heitrak was in allied hands. The Glasgow Higlanders returned to the 46th brigade. Their positions were overtaken by The Royal Scotts. The Royal Scotts Fuseliers were replaced by the Kings Own Borderers.	WAR	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	At Moostdijk the attack came to a halt and the 46th had dug in along the Deurne canal near the road leading from Slot to Hoge Brug. Because the terrain along the canal was relatively flat the Scotts had to stay away at least 1000 meters from the canal, because from the eastern bank German fire was very effective. In the sector of the 227th brigade not much happened accept some minor fights with German patrols.		
2/3 november 1944	Op 2/3 november werden meerdere stukken artillerie opgesteld oostelijk van het Staatsbos. Zes stukken werden geplaats zuidelijk van de Dennendijk in de met berken beplante zoom van het bos in de richting van ons voormalig huis en vier meer in de stelling bij het huis van Nijssen op Hutten 7. Het waren allen 5.5 inch medium Houwitsers die 82-pond granaten afvuurden.	TIM	93
3 november 1944	Op drie november werden verscheidene gehuchten tussen Asten en Liessel vrijgegeven. Dit nieuws ging als een lopend vuurtje rond en vele boeren kwamen dan ook direct een bewijs vragen om de Peel in te mogen. Ze wilden zo snel mogelijk naar huis, benieuwd of hun boerderij er nog zou staan.	HOE	202
	British Second Army, CIII Corps: Meanwhile, Scottish 15th Div, advancing toward Meijel from N, has passed Heitrak, Neerkant, and Moostdijk against light resistance and is in contact with enemy near Neerkant.	DHD	z.p.
	During the night K.O.S.B. patrols had found no enemy within eight hundred yards of Moostdijk. The minefield was still very much there, however, and enemy fire was heavy. At 7.30 A.M. the three surviving Flails went on down the road with an escorting squadron of Tank Grenadiers. The Flails' job was to clear a passage through the minefield for the Reconnaissance Regiment. All three Flails were blown up and three of the Churchills were hit, but the passage was cleared.	MAR	200-201
	De Duitse opmars was intussen wel vlak voor Asten en Deurne tot staan gebracht, maar nog lang niet verdreven. De 2nd Tactical Air Force moest dan ook alles op alles zetten om de Duitse aanvoer te stoppen.	KEU	87
3-7-november 1944	The next day, the 3rd 44 brigades Kings Own Scottish Borderers spent time to secure their starting line for the decisive attack on 4 November. Situated at Schelm. Effective German fire from the other bank of the river hindered the allied troops so they decided to lay a smokescreen for cover. Because these shells were not available the attack was postponed to the next day. Weather was bad, heavy rains made the terrain (which was bad for vehicles) even worse for tanks to drive through. On 5 November the attack started at 07.30. 2 squadron from 4th armored Scottish Guards made a pincer move from Schelm around the Vieruitersten forest to get into Meijel. At the northeastern point of this forest the attack came to a grinding halt because of the swampy terrain and the German mines. On 08.45 the Royal Scotts Fuseliers attacked with support from 1 squadron of the 4th armored Guards towards Schans, but this attack also failed. At 12.30 the divisional commander gave the order to abort the attack. It proved to be impossible to get to Meijel. The Royal Scotts Fuseliers became the reserve force, the first line was occupied by the Kings Own Scottish Borderers and the Royal Scotts. 6th Guards armored was taken from the battle and sent back to Helmond to recover and re-equip. 4th armored Guards lost 23 of its 48 tanks due to the mines. After regrouping the 7th US armored division was ordered to resume the attack on Meijel together with the 15th Scottish division. But first the area between the Zuid-Willemsvaart, Noordervaart and the Grote Peel had to be occupied and cleared of German forces. Next objective was to attack Meijel from the area between the Grote Peel and the Noordervaart. CCA of the 7tn armored was tasked with this job. CCR would	WAR	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	provide fire support from its positions west of The Willemsvaart. CCB was the divisions reserve.		
4 november 1944	British Second Army, CIII Corps: TFs Fuller and Brown of CCA, U.S. 7th Army, resumed attack for intermediate objectives at 06.45; former against light arty fire advances quickly toward highground W of Nederweerterdijk during morning but is slowed in afternoon by MG fire near its objective; TF Brown, handicapped by terrain which permits enemy observation of its operations from positions S of the canal, moves for-ward slowly against [machinegun], mortars and arty fire over heavily mined ground. Div arty, supplemented by: British, fires on enemy with good effect. CCR is responsible for securing N bank of Nord Canal progressively as it is cleared by. CCA. Engineers clearing large number of mines from roads to insure uninterrupted flow of supplies. Scottish 15th Div repulses small attack E of Neerkant.	DHD	z.p.
14 november 1944	Artillerie dat, onder andere, in Asten stond opgesteld, vuurde op Duitse posities achter de Noordevaart. Deze langdurige beschieting vormde de inleiding tot de definitieve aanval van de Britten op het gebied tussen Peel en Maas. Terwijl in Asten zware stukken geschut bleven vuren op de vijandelijke stellingen in Noord-Limburg, waren de Britse infanteristen op weg naar Roggel om daarna door te stoten naar Roermond.	HOE	215
19 november 1944	De lichte bom, die op de Houtschen Parallelweg dicht bij de spoorbrug terecht komt, heeft tot gevolg dat een militair dodelijk gewond wordt en een aantal huizen dak- en glasschade oplopen. Rond dezelfde tijd valt er ook een bom in de omgeving van de zestien woningen.	BEX	74
	Vliegtuigbom te Someren: Hermanus J. Joosten, 34 jaar, geëvacueerde uit Elst, fietste in de namiddag van 19 november 1944 naar Helmond met zijn dochtertje achterop, om daar zijn vrouw te bezoeken in het ziekenhuis. Tussen Sluis XI en X op de Kanaaldijk werd hij dodelijk getroffen door scherven van afgeworpen vliegtuigbommen.	JOO	197
	Ooggetuigenverslag: Duitse bommen bij Sluis X. We zien de rookpluimen opstijgen.	POU	85
	Om 12:15 uur een Typhoon IB, EJ991, van 247 Squadron noodlanding nabij Someren door motorproblemen, toestel in categorie B (te repareren) toestand.	SHO	339
	A Hawker Typhoon, Mk Ib (EJ991), of the RAF's 247 Squadron crashed near Someren after engine trouble. The pilot survived the crash.	SGLO	R1123I
November 1944	Mijnenruimen: Met Flailtanks en mijnenprikkers werden mijnen geruimd. Locatie(aanduidingen): o Halverwege het Staatsbos: mijn o De boerderij van Has van Tilburg: mijn o Akker Graard van Eijk: 2 bommen en een granaat o Boerderij van Helmus Berkers: mijnen o Bos achter café de Vos: meerdere NGE o Sint Jozefplein, een vrachtwagen vol munitie vliegt in brand en ontploft.	HOE	216-219
	Dan waren er nog de kadavers van de koeien die door granaatscherven waren gedood. Samen met de gesneuvelde soldaten bleven ze geruime tijd liggen; dit omdat zij vanwege de mijnen niet weggehaald konden worden. Het was dan ook niet vreemd dat het zo stonk in de Peel."	HOE	203
17 december 1944	Veel Duitse vliegtuigaanvallen. Bommen aan Noordervaart en Astense weg.	POU	91
25 december 1944	Jammer genoeg vielen tijdens het Von Rundstet-offensief in de Ardennen ook in Asten nog enkele slachtoffers. Met Kerstmis kwamen vliegtuigen boven het dorp, Typhoons meende men. Maar als dat zo geweest is, heeft er toch een Duitser ingezeten, of een piloot die de weg kwijt was. Want nadat het vliegtuig enige tijd	ZAN	92-93

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	had rondgevlogen, dook het plotseling en het raketvuur, zo gevreesd door tanks en pantserwagens, spoot naar beneden. Daarbij werd een huis in het Groenewoud getroffen en vielen verscheidene doden. Op het vliegveld tussen Helmond en Deurne, nabij het juvenaat "Christus Koning" werden in de Kerstdagen ook aanvallen gedaan, waarop het Engelse luchtafweergeschut heftig reageerde. Wat in Asten te constateren viel aan de talrijke granaatscherven die op de pannendaken ratelend naar beneden vielen.		
1 januari 1945	Op 1 januari 1945 werd door de Duitse luchtmaarschalk Göring bevel gegeven tot de operatie "Bodenplatte". Dit werd de laatste stuiptrekking van zijn luchtvloot. In onze omgeving [Someren] viel een vrij groot aantal vliegtuigen van beide nationaliteiten. Een Engelse jager type Tempest maakte nabij Sluis IX achter het huis van sluiswachter Warmerdam een noodlanding. De piloot Mooney bracht het er levend af maar raakte wel gewond. Bij deze actie werd in Someren-Heide die morgen een Sherman-tank van de [...] 7e Pantserdivisie in brand geschoten. Ongeveer driehonderd meter noordelijker van de plaats waar de Tempest neerkwam, n.l. op Varenschut, moet een Duits vliegtuig gevallen zijn. Het is niet bekend of dit op grondgebied was van Someren of van Brouwhuis.	JOO	133
7/8 februari 1945	A Halifax III of 347 Squadron, target Goch: T/o 1657 Elvington similarly tasked. Shot down by a night-fighter and crashed at Asten (Noord-Brabant), 19 km ESE of Eindhoven.	CHO6	70
	Op de avond van 7 Februari 1945 crashte een Halifax (NA197) van het 347 Squadron (Frans) in de gemeente Asten. Enkele minuten later explodeerde Halifax NA260 tijdens de vlucht in dezelfde buurt. [...] Het voorlaatste vliegtuig dat in Asten neerstortte was een Halifax Mk.III (NA197) van het 347(French) Squadron. In de avond van 7 februari 1945 was de bommenwerper opgestegen van de basis Elvington in het graafschap Yorkshire. Als doel van die nacht en voor 463 andere bommenwerpers, was de Duitse stad Goch. De aanval diende ter voorbereiding van de aanval van het Britse 30th Corps door het Reichswald, naar de Rijn. [...] Op de terugweg van het doel (met bommenlading) werd de Halifax waarschijnlijk onderschept door de Ju 88G nachtjager van Oberleutnant Georg Fengler van 10./NJG 1 en neergeschoten. Brandend vloog het op het dorp Heusden aan maar draaide plotseling daarvan weg in de richting van de Peelstreek de Veluwe in de Astense Peel. Achter de boerderij van de familie Maas stortte het om 22.27 uur neer in een veen ontgraving. Bij de inslag ontplofte de lading bommen waardoor wrakstukken over een groot oppervlakte werden verspreid en een enorme krater ontstond. Een enorme blindganger lag op een turfhoop in de nabijheid. Vier bemanningsleden, bommenrichter Lieutenant R. Rollet, staartschutter Sergeant-Chef A. Besnard, boordmecanicien Adjudant H. Moll en radiotelegrafist Sergeant-chef R. Brillard wisten het toestel tijdig te verlaten. Eén van hen landden in een gedeelte van de Peel dat onder water stond. Hij werd door toegesnelde omwonenden op het droge gebracht. De andere landde op de Ospelsche Dijk. [...] Met behulp van de brandweer van Venlo werd nog getracht het gat leeg te pompen en hun lichamen te bergen. Die poging mislukte en de Sergeanten J.M.A. Bagot, de piloot van het toestel en schutter Paul M.J. Le Mithouard rusten nog steeds in de Peelbodem. [...] In het gele gebied zuid van de boerderij van Frans Maas zou de crash locatie zijn geweest. Onderzoek met de metaaldetector ter plekke in juni 2015 leverde	HEN	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	inderdaad vondsten op die duidelijk afkomstig waren van een gecrashed vliegtuig. Er was vervolgonderzoek nodig om bewijs te vinden dat de gevonden stukken inderdaad van een Halifax afkomstig waren. In onderstaand figuur zijn detectievondsten van onderdelen van een vliegtuig weergegeven rondom een stal gelegen te Kokmeeuwerweg. In de bron wordt het vermoeden uitgesproken dat de krater onder de gebouwde stal heeft gelegen. Vanwege de vondsten van de stukken en de ligging ervan lijkt het hoogstwaarschijnlijk dat de inslagkrater met eventuele menselijke resten gedeeltelijk onder de kippenstallen ligt en dus niet meer bereikbaar zijn. in een gesprek met de eigenaar van de stallen werd duidelijk dat bij het bouwen van de stal veel alumninium afval resten naar boven kwamen. Het betreft hier mogelijk onderdelen van de Halifax NA197.		
	Zijn [Maurice Bordier's] vliegtuig, de Halifax III NA-260 van het squadron Tunisie, gelegerd op een Engelse vliegbasis bij York, is op 7 februari 1945 na een raid op Goch om 22.20 uur in Nederland gecrasht op 'het landgoed De Veluwe', zo staat genoteerd. De locatie geeft misverstanden. De Gelderse Veluwe is snel gevonden, doch daar is de NA-260 nooit gevallen. Jarenlang zoekt Geneviève vergeefs naar aanknopingspunten. Zij kan niet weten dat er nog een kleine Veluwe ligt in de Peel, in het Brabantse Asten-Heusden. Dat ontdekt ze pas na de millenniumwisseling, wanneer zij in Engeland een verslag vindt van een interview met een overlevende van een andere gecrashte bommenwerper, de Halifax III NA-197. Dat vliegtuig is op 7 februari 1945 om 22.22 uur eveneens op 'landgoed de Veluwe' naar beneden gestort. In dat verslag staan eindelijk plaatsnamen: Asten en Eindhoven. En nog belangrijker die overlevende vertelt in het interview dat hij vlak voor zijn eigen crash het toestel van haar vader heeft zien verongelukken. Nu weet Geneviève het: zij moet in Brabant zijn. Via het internet gaat Geneviève nu op zoek naar mogelijke getuigen op locatie. Zij komt in contact met oud-Heusdenaar Gerard Jeuken. Diens vader woonde in 1945 niet ver van de rampplek in de nog onontgonnen Peel. Hij vertelde vaak over de krater van de NA-197 en het kruis dat erbij had gestaan ter nagedachtenis aan twee nooit geborgen slachtoffers En hij had het ook over een tweede crash Maar raar genoeg was die in Asten nooit bekend geworden Hoe kon dat? Om een lang verhaal kort te maken het spookt die 7e februari 1945 nogal in het luchtruim boven de Peel Een Duitse nachtjager heeft er twee bommenwerpers in brand geschoten, beiden met de bommenlast nog aan boord. De eerste, de NA-260 van Geneviève's vader, ontploft om 22.20 uur in de lucht. De tweede, de NA-197, explodeert nauwelijks twee minuten later op de grond en slaat een grote krater achter boerderij Frans Maas. Er zijn brokstukken teruggevonden tot op een	SNI	122

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	afstand van 600 a 700 meter! De slachtoffers zijn diezelfde avond door Engelse bewakingstroepen geborgen en afgevoerd. Niemand merkt op dat moment dat de brokstukken en slachtoffers niet van één, maar van twee identieke vliegtuigen afkomstig zijn. Die nacht balt het collectieve geheugen twee vliegtuigcrashes samen tot één ramp! Niemand op locatie krijgt die nacht te horen dat naast Jean Marie Bagot, Paul le Mithouard en Bernard Pelliot van de NA-197 óók Jean Aulen, Henri Berdeaux, Roger Bordelais, Maurice Bordier, Raymond Patry en Corentin Rognant van de NA-260 zijn gesneuveld. Die zes Franse crewleden brengen hun grote offer aan de vrijheid van Europa in volkomen anonimiteit. Enkel het feit dat het dochtertje van één van hen een leven lang zoekt naar sporen van haar vader brengt daar na bijna zeven decennia verandering in.		
	Planehunters: 'We' dat zijn Jan Wijdemans (oud-militair/explosievenexpert); Joop Hendrix (oud-militair/ F-16 piloot/pl-anehunter) en Sjaak de Veth (eveneens planehunter); Gerard Geboers en ik (Overleggroep Oorlog rond de Groote Peel). We vormen een gelegenheidsgezelschap. Aanleiding om bijeen te komen is een al twintig jaar oude vondst van Jan Wijdemans uit Ospeldijk. Kort voor de millenniumwisseling heeft hij tijdens een ochtendwandeling aan de zuidelijke rand van De Groote Peel een stuk verwrongen aluminium aangetroffen, dat zijns inziens afkomstig moet zijn van een Brits vliegtuig van de RAF uit de oorlog. Van welk toestel weet hij niet; Wijdemans heeft zich nog nooit verdiept in vliegtuigcrashes in de Peel. Maar het oorlogsrelict heeft hij desondanks decennialang zorgvuldig bewaard. En nu wil Jan ons de weg wijzen naar de vindplaats. Mogelijk kunnen de planehunters Hendrix en De Veth met hun krachtige metaaldetectoren op die plek nog meer materiaal van een gecrasht vliegtuig vinden. Niet dat de zuidelijke Peelrand per se de crashplaats van dit toestel zou moeten zijn. Mijn oud-dorpsgenoten Gerard Jeuken en Martien van Bussel menen dat de NA-260 na beschieting juist ten noorden van de Peel uit elkaar is gespat, boven het Eeuwselse bos. De brokstukken zouden evenwijdig aan de Kokmeeuwenweg zijn gevallen tot voorbij de Kruisbaan. Op een strook grond van pakweg een kilometer lang, en al meer dan een halve eeuw in gebruik als cultuurgrond. Een keihard bewijs is daar - ondanks diverse zoekacties - nooit gevonden. Dus waarom nu geen speurtocht aan de Limburgse kant van de Peel? Per slot zijn daar ook twee bemanningsleden van de NA-260 terechtgekomen. 51.336240, 5.827183 (buiten de gemeente Asten en Someren)- meteen raak. De detectoren blijven bliepen. Hendrix en DeVeth hebben allebei een flinke schop bij zich, leggen gras- en heidezoden om en inspecteren het zand. Feilloos halen ze een boel kogelhulzen, kogelpunten, aluminiumfragmenten en roestige vliegtuig-deeltjes te voorschijn. Voor de leek waardeloos oud ijzer, voor de Planehunters potentiële datadragers. [het betrof een toestel dat op 6 november 1944 om 8.50 uur in de Peel, buiten de gemeenten Asten en Someren, neerstortte]	SNI	132-134
	Een Engelse Handley Page Halifax, Mk III, NA197, van 347 Squadron stortte om 22.22 uur neer te 'landgoed in Asten. Vijf bemanningsleden kwamen om het leven, twee raakte er MIA.	SGLO	T5208
	Een Engelse Handley Page Halifax, Mk III, NA260, van 347 Squadron stortte om 22.20 uur neer te 'landgoed Veluwe' te Heusden in Asten Veluwe' [Kokmeeuwenweg-Veluwsedijk]. [bommenlast kwam in de lucht tot ontploffen] De bemanningsleden kwamen om het leven.	SGLO	T5209
	Een Halifax van 347 (Frans) Squadron kwam neer te Asten-Heusden.	ZAA	z.p.
10 februari 1945	De Winkelstraat in Lierop wordt opgeschrikt door een ware ramp. 's Middags om ongeveer twee uur viel er een bom op de boerderij van mevrouw de weduwe	JOO	206

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Helena van Rooy-van den Eijnde. Er zijn veel vliegtuigen in de lucht op weg naar Duitsland. Eén van hen kreeg motorstoring en moest de bommen laten vallen. Vijf bommen kwamen neer waarvan één midden op de boerderij.		
13 februari 1945	Een Engelse Hawker Tempest, Mk V, EJ764, van 274 Squadron stortte om 11.00 uur neer te Sluis IX, Lierop, na getroffen te worden door luchtafweergeschut. De piloot overleefde de crash.	SGLO	T5246A
2 april 1945	De munitie, die nog overal lag opgeslagen, bracht grote gevaren met zich, wat meerdere levens eiste. Op de tweede Paasdag 2 april 1945 werd Someren-Eind getroffen door een vreselijke slag. De twee oudste zoontjes Jan (1934) en Willy (1935) uit het gezin van M. Lemmen-van Houts, gingen na het Lof de familie langs om geld in te zamelen voor de aanstaande gouden bruiloft van hun grootouders. De buurjongens Jan (1931) en Peter (1932) Vossen, de oudste kinderen uit het gezin P. H. Vossen (1904) vergezelden hen. De vier jongens zijn waarschijnlijk aan het spelen geraakt bij een grote berg munitie die nabij P. Claassens (1916-1977) aan de Nieuwendijk was opgeslagen. Niemand weet wat er precies gebeurd is; er had een geweldige explosie plaats en de jongens vonden alle vier de dood.	JOO	207
18 april 1945	Mijnontploffing: Verdeuzeldonk met knecht gedood. Bodegraven en Verstappen op Neerkant gewond. Op de Astense weg één dode: Lenders.	POU	94

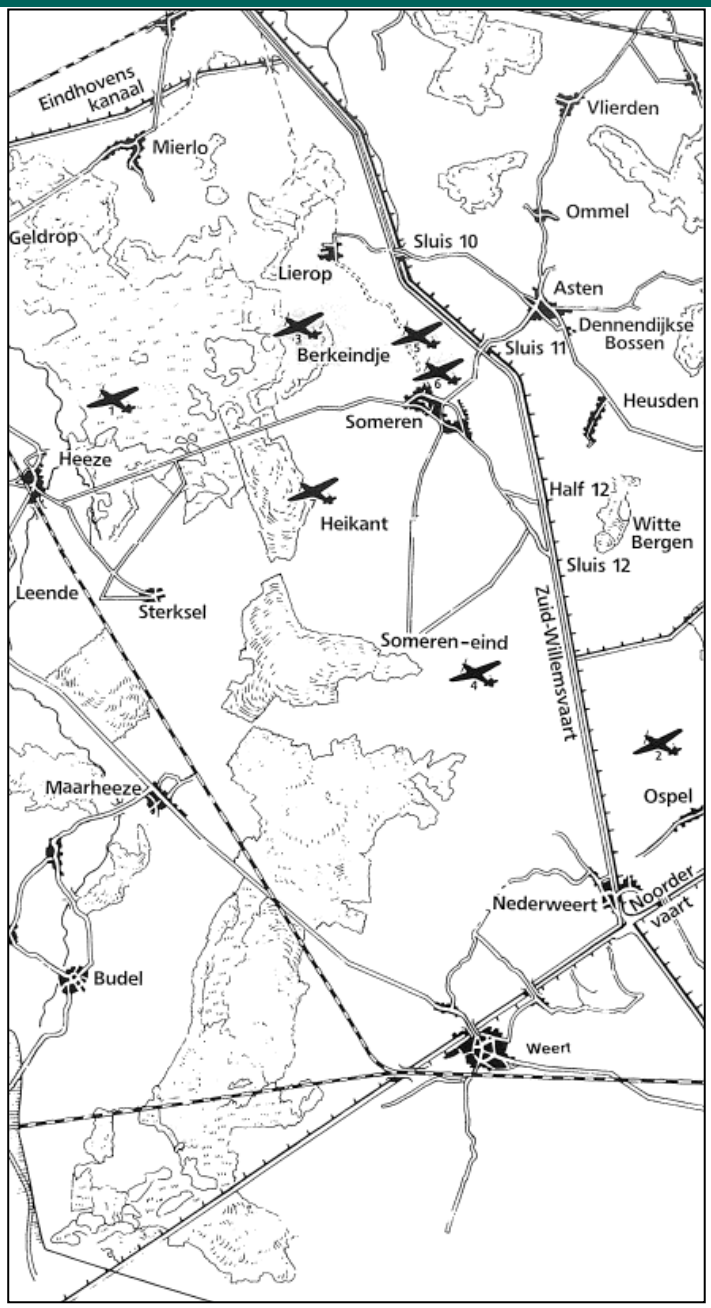
Tabel 21: Overzicht gebeurtenissen winter 1944 – mei 1945.

Naoorlogse periode

Direct na de oorlog begon de wederopbouw van Nederland. Verdedigingswerken, bunkers en achtergebleven NGE werden opgeruimd. Voor het ruimen van de duizenden mijnenvelden werden onder meer Duitse krijgsgevangenen ingezet. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
1940-1945	In de eerste oorlogsjaren bouwen de Duitsers in veel Limburgse en Oost-Brabantse gemeenten zogenoemde Wehrmachtshuisjes. Ze bemannen deze huisjes - 8 bij 4 meter of minder - met 15 tot 30 soldaten, afhankelijk van de te verrichten taken. Bij sommige huisjes komt een zoeklicht te staan, bij andere (ook) een stuk afweergeschut. De Wehrmachtshuisjes lijken lukraak in het rond gestrooid, maar schijnt bedriegt. Ze liggen op een kilometers brede strook - de Kammhuber- linie - die vanuit België via Zuid- en Midden-Limburg over Oost-Brabant richting Achterhoek voert en verder Duitsland ingaat. Binnen die strook zijn op zorgvuldig berekende locaties in symmetrisch verband zoeklichten en afweergeschut (Flugzeugabwehrkanone, kortweg Flak) geplaatst. Per blok van 25 tot 30 vierkante kilometer staan circa 80 zoeklichten met de bijbehorende huisjes. Een uitgestrekte gemeente als Deurne krijgt er wel tien.	SNI	38
	Overzicht van Neergekomen vliegtuigen in Someren, Asten en Deurne: Someren: 1. 11 mei 1940; Hoenderboom 2. 3/4 juli 1941; Someren Eind, Moost 3. 11/12 augustus 1942, Berkeindje. 4. 23 april 1944, Someren-Eind, Laarstraat 5. 25 mei 1944, Someren, Kerkweg 6. Omstreeks 17 oktober 1944, Sluis XI 7. Oktober-november 1944, Heikant.	HOE	229 - 239

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.

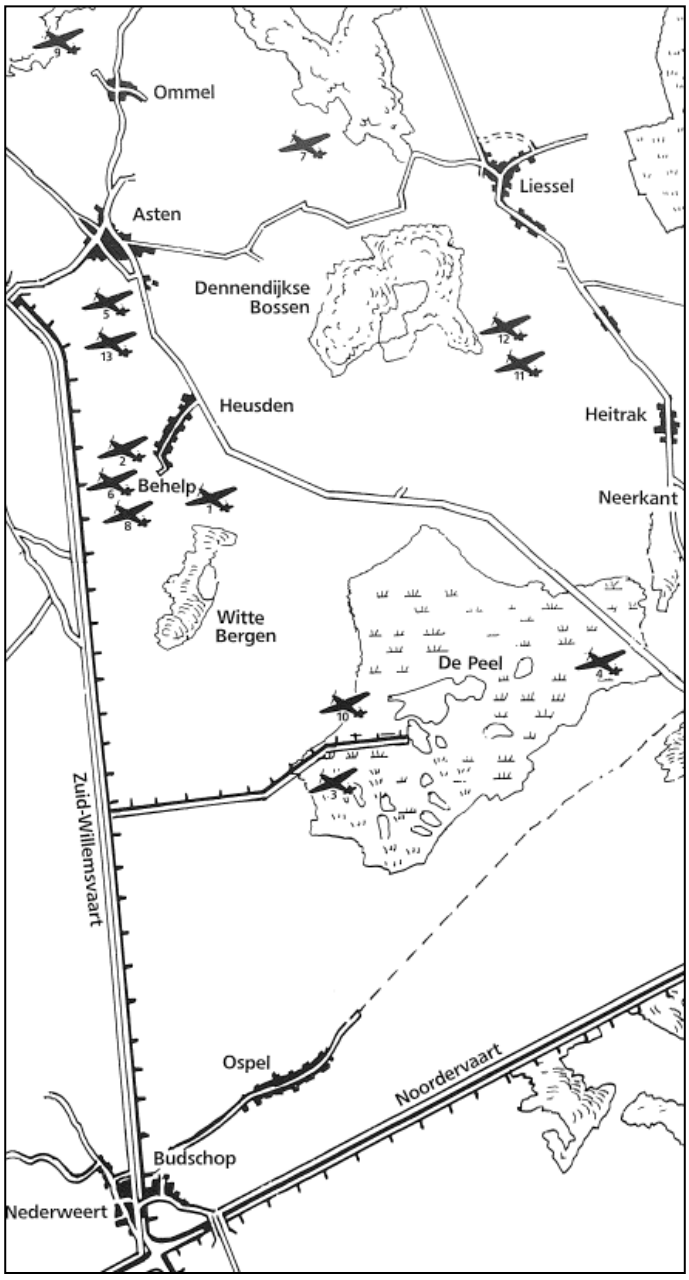

Asten:

1. 27 maart 1941, Behelp.
2. 13 mei 1943, Drossent
3. 22 juni 1943, Peel de Veluwe.
4. 14 juli 1943, Willemsveen.
5. 23 augustus 1943, omgeving kasteel.
6. 29 februari 1944, Behelp.
7. 23 april 1944, Berken
8. 23 mei 1944: Het Ven bij Half 12.
9. 1 januari 1945, ergens in Ommel.
10. 7 februari 1945, Peel de Veluwe.
11. 1942-1943, rand Staatsbossen.
12. Begin 1941, in de Staatsbossen.

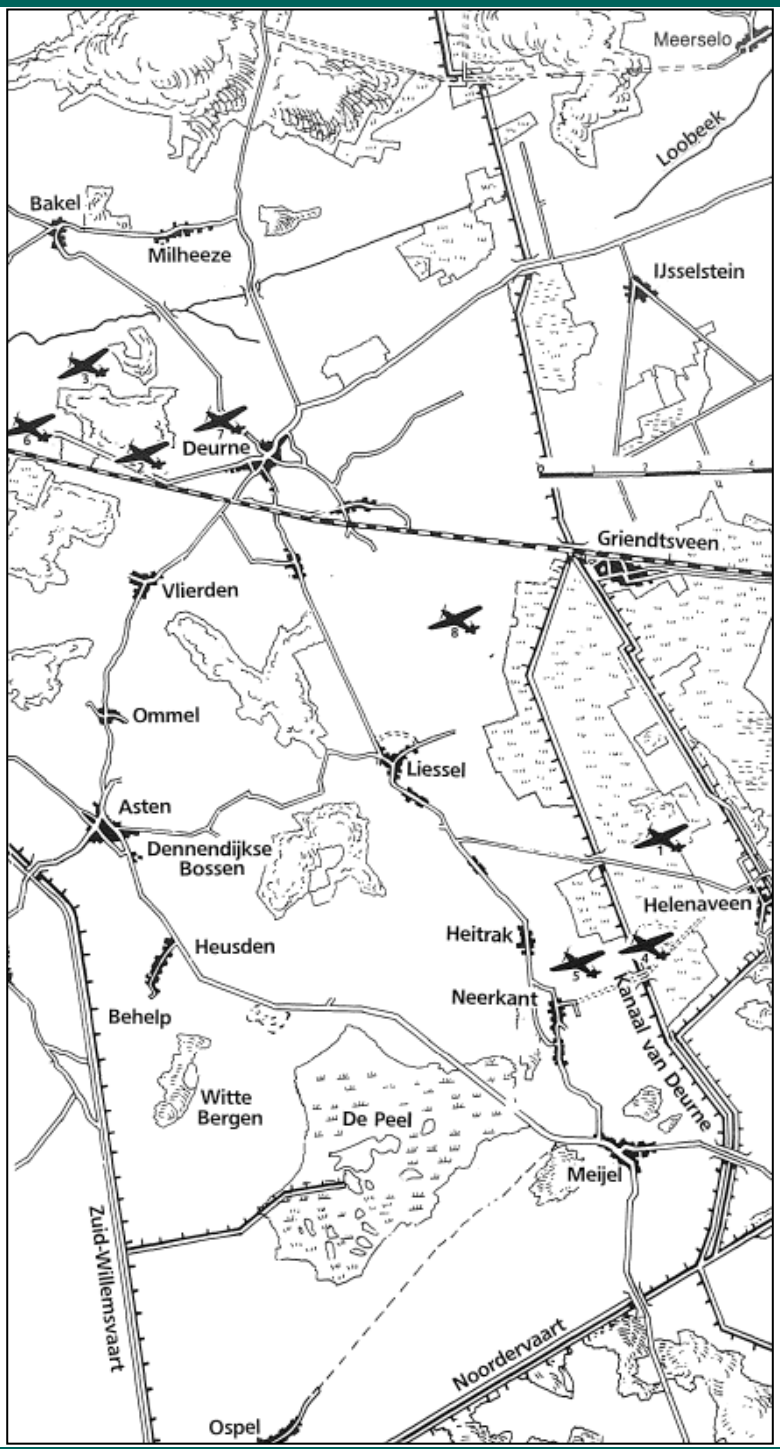
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.

13. Zomer 1944, Voorste Heusden.

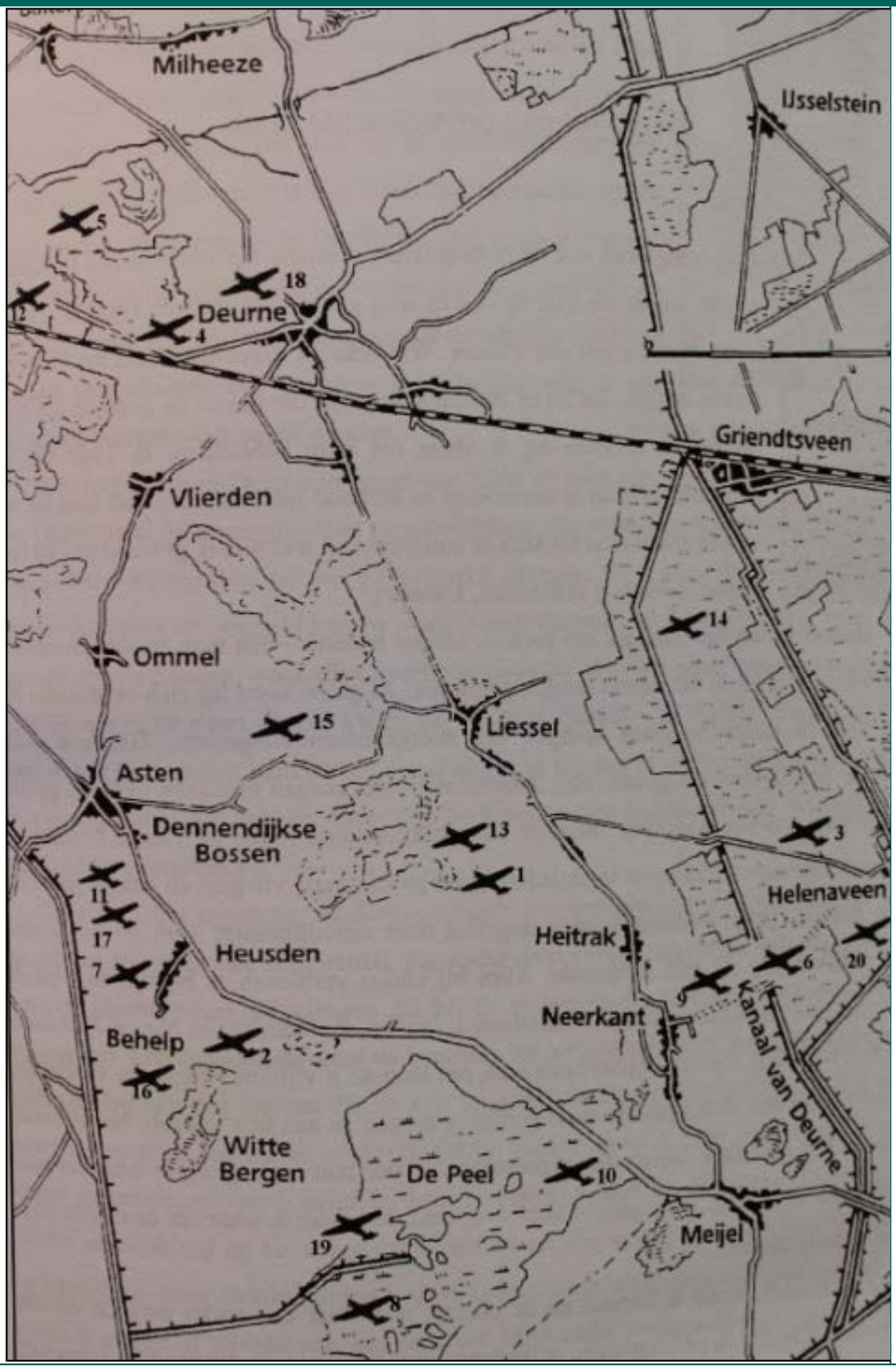

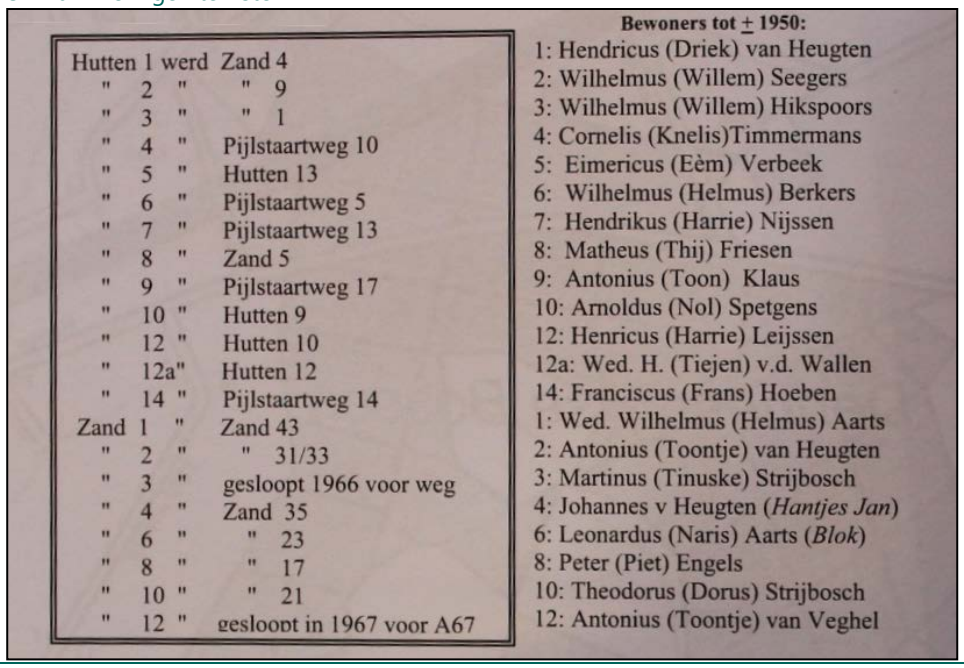
Deurne:

1. 16/17 mei 1941, Helenaveen.
2. 1 september 1941, Rakt.
3. 16 april 1942, tussen Deurne en Helmond.
4. 30/31 mei 1942, nabij Neerkant.
5. 22 juni 1943, Neerkant, Heesterveld.
6. 30 januari 1944, Rakt
7. 23/24 september 1944: Deurne. Houtenhoek.
8. 23 april 1944, tussen Zeilberg en Liessel.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
			
	Neergestorte vliegtuigen per gemeente:	SNI	138 - 139

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	In Asten (14): **Asten-dorp:** 23 aug. 1943 Lancaster (De Werte/bij kasteel) 23 apr. 1944 Halifax III MZ563 (De Hutten) 27 apr. 1944 Lancaster ND873 (De Berken) 22 sep. 1944 Noodlanding Typhoon 01 jan. 1945 Messerschmidt ME109 **Ommel:** 29 febr. 1944 Noodlanding Duitse bommenwerper **Heusden:** 04 jul. 1941 Armstrong Wh.V (Moost/Sluis 13) 01 sep. 1941 Hampden I AD912 (Roerdompweg) 13 mei 1943 Wellington X HE913 (Drossent) 22 jun. 1943 AVRO Lancaster EE198 (Veluwepeel) 14 jul. 1943 HP Halifax (Peel/Peelweg) 23 mei 1944 Lancaster ('t Ven/Half 12) 07 feb. 1945 Halifax NA197 (Veluwepeel) 07 feb. 1945 Halifax NA260 (Veluwepeel) ***In Someren e.o. (8) :*** **Someren-dorp:** 25 mei 1944 Avro Lancaster III (Kerkweg) 05 jul. 1941 HP Hampden I (Strabrechtse Hei) 08 jul. 1941 V. Wellington IC (Strabrechtse Heide) 27 dec. 1941 Wellington IC 5 (Strabrechtse Heide) **Someren-Eind:** 23 apr. 1944 Halifax II (Laarstraat) **Someren-Heide:** 22 jun. 1943 Stirling (De Pan/grens Maarheeze) **Lierop:** 12 aug. 1942 V. Wellington III (Leeuweriksbos) 13 feb. 1945 Noodlanding H. Tempest (Sluis 9)		
	Neergestorte geallieerde vliegtuigen – gemeente Asten/ Deurne	TIM	132 - 133

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
			

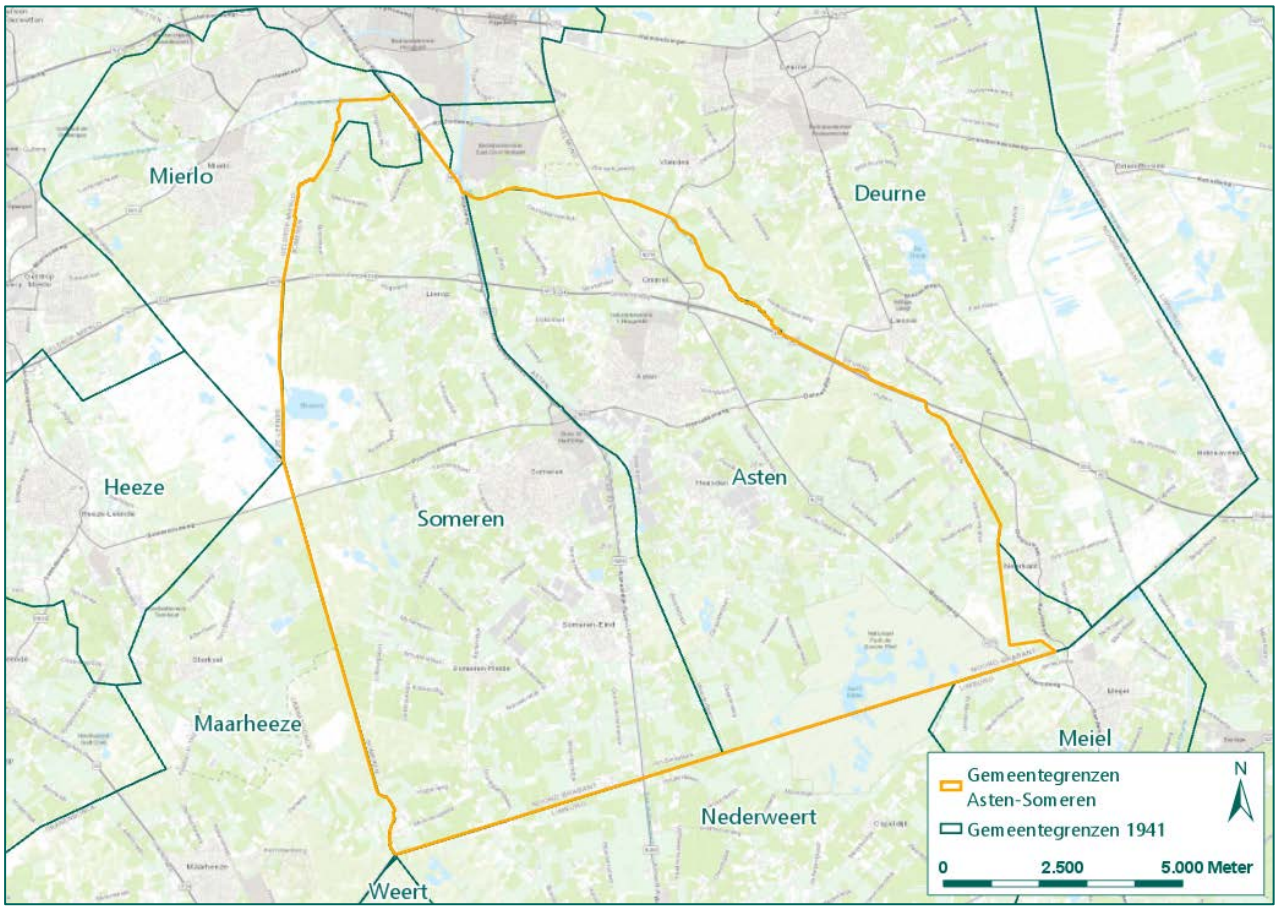
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
			
Naoorlogs	Omnummeringen te Asten 	TIM	184
27 juli 1945	Op 27 juli 1945 verloor het echtpaar W. van de Laar-van de Einde hun zoon Leo (1927). Leo werkte te Sterksel op een bezemfabriekje [...] Op de dag van het ongeluk vond hij een voorwerp dat hij niet open kon krijgen. Hij nam het mee naar de spoorlijn in Sterksel en sloeg er mee op de rails om te kijken of het open ging. Het bleek een projectiel te zijn, dat ontplofte en Leo dodelijk trof.	JOO	207
1950-1955	De gebouwen in de omgeving van Sluis XI waren zeer gehavend na de hevige strijd die daar gevoerd was. Het huis, kantoor, garage en pakhuis van Antonie Lammers, werden in 1950 weer opgebouwd. [...] Voor de familie H. Leenen in de Keizerstraat werd het burgerwoonhuis pas in 1950 aanbesteed en het door brandbommen verwoeste achterhuis van de familie v.d. Eijnden in Lierop kwam klaar in 1952. [...]	JOO	218

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Maar J. Voets, Broekstraat 10, kon pas in oktober 1955 in de nieuwe behuizing gaan wonen; ruim elf jaar na de bevrijding en dertien jaar na het afbranden, veroorzaakt door brandbommen!		

Tabel 22: Overzicht gebeurtenissen naoorlogse periode.

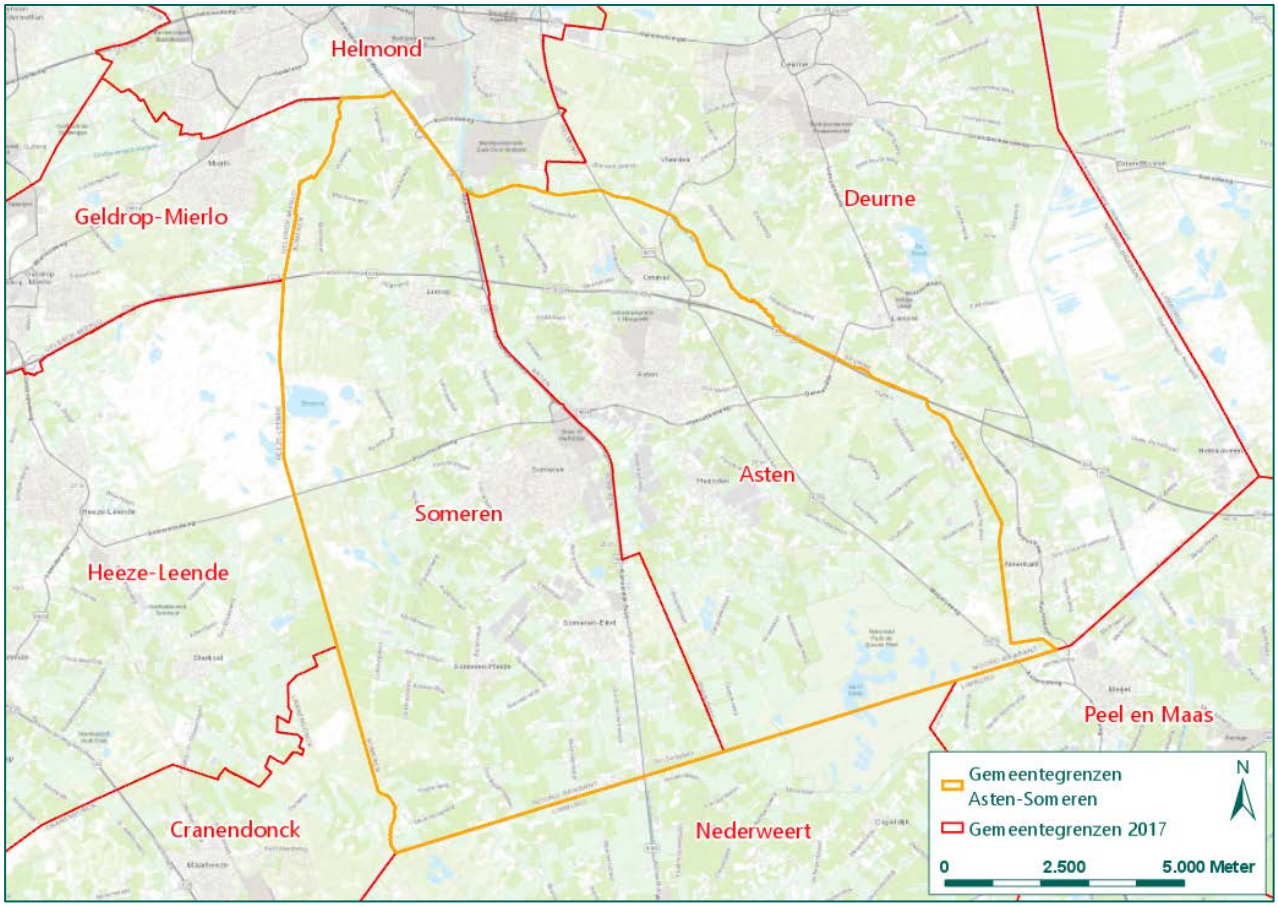
BIJLAGE 3 ARCHIEFONDERZOEK NEDERLANDSE ARCHIEVEN

Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog waren de gemeentegrenzen van Asten en Someren vrijwel identiek aan de huidige gemeentegrenzen. Enkel in het noordelijke gedeelte van de gemeente Someren is de grens iets verlegd, waardoor een deel van de voormalige gemeente Mierlo binnen de huidige gemeente Someren ligt (zie Figuur 195 en Figuur 196). Conform de richtlijnen van het WSCS-OCE wordt het archief van Mierlo ook geraadpleegd. Daarnaast zijn aanvullend ook de gemeentearchieven van aangrenzende, voormalige gemeentes ingezien[59]. Binnen de gemeentearchieven dienen volgens de richtlijnen van het WSCS-OCE in ieder geval stukken van de luchtbeschermingsdienst, stukken over aangetroffen/geruimde NGE en oorlogsschaderapporten te worden geraadpleegd. Voor voorliggend onderzoek zijn deze dossiers waar mogelijk geraadpleegd. In onderstaand figuren is een overzicht weergegeven van de voormalige gemeenten en huidige gemeenten rondom gemeenten Asten en Someren. De gemeenten worden op alfabetische volgorde uitgewerkt. Vanwege de omvang van relevante bronnen wordt niet per bron de relevantie en reden daartoe aangegeven. Wel wordt in enkele gevallen aangegeven waarom de stukken specifiek niet relevant zijn voor deze risicokaart.

Figuur 195: Gemeentegrenzen ten tijde van de Tweede Wereldoorlog weergegeven op de huidige topografische kaart. (Bron ondergrond: ESRI).

59 Asten en Someren grenzen tevens aan de huidige gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck, Geldrop-Mierlo en Peel en Maas. Omdat deze gemeenten pas na 1997 ontstaan zijn worden de archieven niet geraadpleegd.

Figuur 196: Huidige gemeentegrenzen weergegeven op de huidige topografische kaart. (Bron ondergrond: ESRI).

Naast de gemeentearchieven dient volgens het WSCS-OCE het provinciale archief van Noord-Brabant en Limburg te worden geraadpleegd. De archieven zijn respectievelijk ingezien in Den Bosch en Maastricht. Daarnaast zijn ook het Nationaal Archief, het Nederlands Instituut voor Militaire Historie en het NIOD instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies geraadpleegd. De resultaten van het onderzoek uit de volgende archiefinstellingen zijn opgenomen in deze bijlage:

- Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)
    - Archief van de gemeente Asten
        - Toegang 10921: Gemeentebestuur Asten, 1970-1985.
        - Toegang 13029: Gemeentebestuur Asten 1948-1969.
        - Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.
    - Archief van de gemeente Deurne
        - Toegang 11065: Gemeentebestuur Deurne, 1926-1950.
        - Toegang 13179: Gemeentebestuur Deurne, 1952-1980.
        - Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.
    - Archief van de gemeente Heeze
        - Toegang 15280: Gemeentebestuur Heeze, 1811-1943.
        - Toegang 10837: Gemeentebestuur Heeze, 1946-1969.
    - Archief van de gemeente Helmond
        - Toegang 12021, Deel 1: Gemeentebestuur Helmond 1913-1941.
        - Toegang 12021, Deel 2: Gemeentebestuur Helmond 1913-1941.
        - Toegang 11004 Gemeentebestuur Helmond, 1942-1967.
        - Toegang 11003: Gemeentebestuur Helmond, 1968-1979.
    - Archief van de gemeente Maarheeze
        - Toegang 10192: Gemeentebestuur Maarheeze, 1811-1946.
        - Toegang 10269: Gemeentebestuur Maarheeze, 1946-1969.
        - Toegang 10747: Gemeentebestuur Maarheeze, 1970-1978.

        - Toegang 11046: Gemeentebestuur Maarheeze, 1979-1989.
    - Archief van de gemeente Mierlo
        - Toegang 13140: Gemeentebestuur Mierlo, 1932-1967.
        - Toegang 11150: Gemeentbestuur Mierlo, 1968-2003.
    - Archief van de gemeente Someren
        - Toegang 13086: Gemeentebestuur Someren, 1935-1979.
        - Toegang 11195: Gemeentbestuur Someren, 1980-1989.
        - Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.
- West Brabants Archief (WBA)[60]
    - Archief van de gemeente Bergen op Zoom
        - Toegang 1/06: Archief van het gemeentebestuur [Bergen op Zoom] 1926 – 1971.
- Archief Peel en Maas
    - Archief van de gemeente Meijel
        - Inventaris van de archieven der gemeente Meijel tot 1943.
        - Inventaris van de archieven van de gemeente Meijel 1943 t/m 1995.
- Gemeentehuis Nederweert
    - Archief van de gemeente Nederweert
        - Inventaris van het archief van de gemeente Nederweert (1867) 1939-1990.
- Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)
    - Archief van de provincie Limburg
        - Toegang 04.05: Archief van de Commissaris van de Koningin in Limburg (1850) 1914-1944.
        - Toegang 04.11: Archief van de Commissaris van de Koningin in Limburg 1944-1990.
        - Toegang 07.E.09: Archief Militair Gezag Limburg, 1944-1947.
- Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)
    - Archief van de provincie Noord-Brabant
        - Toegang 127: Militair Gezag in Noord-Brabant.
        - Toegang 1001: Rijkswaterstaat 1954-1973.
        - Toegang 1148: Provinciaal bestuur Noord-Brabant 1920-1949.
        - Toegang 1392: Provinciaal Bestuur Noord-Brabant 1950-1986.
- Nationaal Archief
    - Toegang 2.04.53.15: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen.
- Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)
    - Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.
    - Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.
    - Collectie 575: Duitse stellingen en verdedigingswerken.
- NIOD Instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies (NIOD)
    - Toegang 077: Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West.
    - Toegang 216k: Departement van Justitie.
    - Toegang 244: Europese dagboeken en egodocumenten.

Gemeentearchieven:

Asten (RHCE)

Toegang 10921: Gemeentebestuur Asten, 1970-1985.
Geen relevante stukken aangetroffen.

Toegang 13029: Gemeentebestuur Asten 1948-1969.	
Inventaris 108	Herstel van oorlogsschade. Gemeente-eigendommen: opgave schade aan het Rijk. 1946-1953.
Niet relevant, betreft algemene stukken.	
Inventaris 447	Herbouw en herstel van werken. Kosten voor het ruimen van oorlogspuin. 1946-1950.
Niet relevant, betreft financiële circulaires.	

60 Dit archief is geraadpleegd vanwege een relevante melding met betrekking tot een munitie ongeval te Asten.

Toegang 13029: Gemeentebestuur Asten 1948-1969.	
Inventaris 478	Herstel van oorlogsschade. Gebouwen, huisraad en vorderingen van particulieren: opgave schade aan de Schade-enquête commissie. 1946-1952.
Niet relevant, betreft algemene stukken.	
Inventaris 950	Oorlogsslachtoffers uit Asten. Overzichten. 1956.
Niet relevant, geen betrekking op NGE.	
Inventaris 1139	Vorderingen van bedrijven. Vergoeding schade. 1942-1950.
Niet aanwezig in archief.	
Inventaris 1140	Vorderingen van particuliere burgers. Vergoeding schade. 1944-1951.
Niet aanwezig in archief.	

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.	
Inventaris 27/10	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven betreffende de melding van de in de gemeente Asten afgeworpen bommen, het landen van vliegtuigen, en het neerkomen van ballons, 1940-1942.

- Melding van 13 augustus 1941 betreffende een bombardement in de nacht van 11 op 12 augustus 1941. Eén der bommen is als blindganger achtergebleven en het verzoek is dat deze spoedig wordt geruimd.

- Melding betreffende een bombardement in de nacht van 2 op 3 juni 1942. Verder wordt er niets gezegd over het bombardement.

- Melding betreffende afgeworpen brisant- en brandbommen boven de gemeente Asten in de nacht van 6 op 7 augustus 1942. Rond 2.30 uur werden te Asten aan de Kerkstraat nabij de bebouwde kom bommen afgegooid. Grote schade ontstond aan de Kerkstraat 31, 33, 60, 60a en 62. Verder hadden een 150-tal huizen glas en pannenschade.

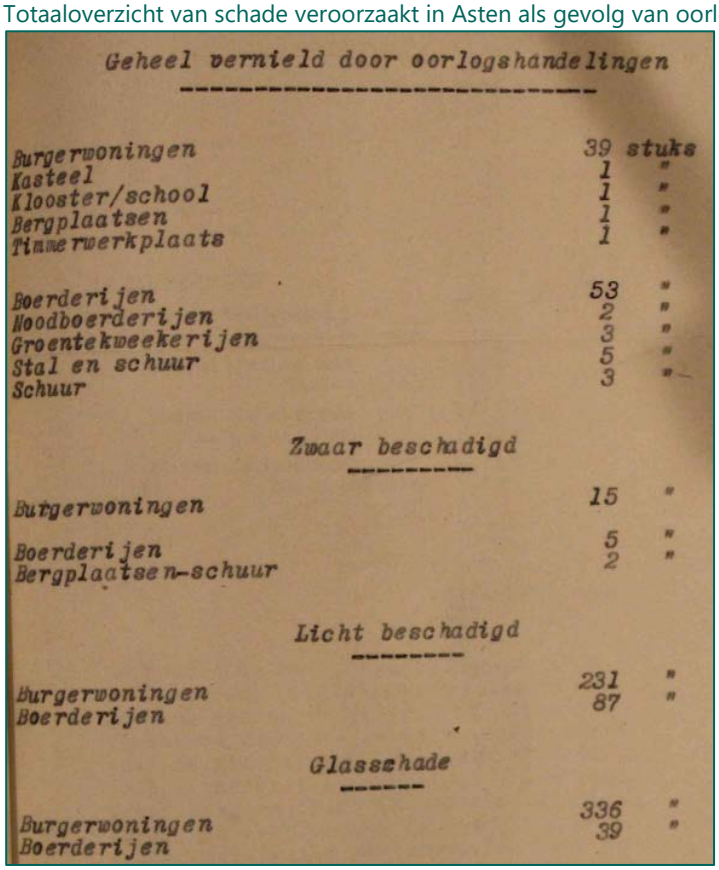
- Melding betreffende het neerkomen van een geallieerd vliegtuig op 13 mei 1943 op een perceel weiland genaamd Den Drossert, eigendom van H. Koolen, te Asten, Heusden. Het toestel kwam rond 3.00 uur brandend neer ten gevolge van een vuurgevecht met een nachtjager. Vijf lijken werden nabij het toestel aangetroffen.

- Melding betreffende afgeworpen brisant- en brandbommen boven de gemeente Asten in de nacht van 21 op 22 juni 1943. Rond 1.00 uur kwamen in de Astense Peel, te Hoogenbergen, vanuit een vliegtuig vier brisantbommen neer. De bommen kwamen op 75 meter van de boerderij van K. van Bussel [Tussen Gezandebaan 34 en 36] neer. De schade aan zijn woning bedroeg 5000 gulden. Het vliegtuig kwam neer te 'Veluwe'.

- Melding betreffende afgeworpen (fosfor)brandbommen boven de gemeente Asten in de nacht van 28 op 29 juni 1943. Rond 2.30 uur in de nacht werd een 31-tal brandbommen afgeworpen, waarbij een woonhuis en een boerderij te Asten, Diesdonk 15 werd getroffen en afbrandde. Alle bommen ontplofte op één na, welke 1,5 meter diep in de grond bleef liggen.

- Melding van 25 augustus 1943 betreffende het neerkomen van een geallieerd vliegtuig nabij het Kasteel van Asten. Het toestel kwam na een vuurgevechten met een Duitse nachtjager rond 1.30 uur neer op 23 augustus 1943.

- Melding betreffende afgeworpen een brand in de gemeente Asten op 9 mei 1944. Fosfor was de aanleiding van de brand in de Strohulzenfabriek van de firma Van Goch te Asten [Hoogstraat]. Op 7 mei vond tevens brand door fosfor plaats. Vermoed werd dat de fosfor was uitgeworpen boven de fabriek. Het is echter onbekend wanneer de fosfor uitgeworpen zou zijn. [Twijfelachtig of het hier om afwerpmunitie gaat].

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.	
Inventaris 29/55	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende schaden geleden door oorlogshandelingen aan publieke gebouwen en wegen in de gemeente Asten, 1941-1947
Niet relevant, taxatierapporten en schadeformulieren zonder oorzaak.	
Inventaris 74/139	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met bijbehorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan woningen in de gemeente Asten ten gevolge van oorlogshandelingen, 1942-1948.
Totaaloverzicht van schade veroorzaakt in Asten als gevolg van oorlogshandelingen. Geheel vernield door oorlogshandelingen Burgerwoningen 39 stuks Kasteel 1 " Klooster/school 1 " Bergplaatsen 1 " Timmerwerkplaats 1 " Boerderijen 53 " Noodboerderijen 2 " Groentekweekerijen 3 " Stal en schuur 5 " Schuur 3 " Zwaar beschadigd Burgerwoningen 15 " Boerderijen 5 " Bergplaatsen-schuur 2 " Licht beschadigd Burgerwoningen 231 " Boerderijen 87 " Glasschade Burgerwoningen 336 " Boerderijen 39 " Exacte schadeoorzaak, schadeadres of schadedatum is niet bekend.	
Inventaris 78/1	Algemene circulaires en andere bescheiden inhoudende voorschriften, richtlijnen en/of aanwijzingen betreffende de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen, 1928-1944.
Niet relevant. Geen betrekking op NGE of oorlogshandelingen.	
Inventaris 78/2	Richtlijnen voor de luchtbescherming, 1937-1941.
Niet relevant. Geen betrekking op NGE of oorlogshandelingen.	
Inventaris 78/3	Algemene richtlijnen en andere bescheiden betreffende de uitgifte van persoonsbewijzen en kentekenen voor de dienst der luchtbescherming. Zonder datum.
Niet relevant. Geen betrekking op NGE of oorlogshandelingen.	
Inventaris 78/4	Algemene circulaires betreffende de inrichting van een waarschuwings- en alarmeringsdienst van de luchtbescherming. 1936-1939.
Niet relevant, circulaires en algemene stukken.	
Inventaris 78/5	Algemene circulaires, instructie, brieven en andere bescheiden betreffende de inrichting totstandkoming van een uitkijk- en luisterdienst van de luchtbescherming, 1936-1944.

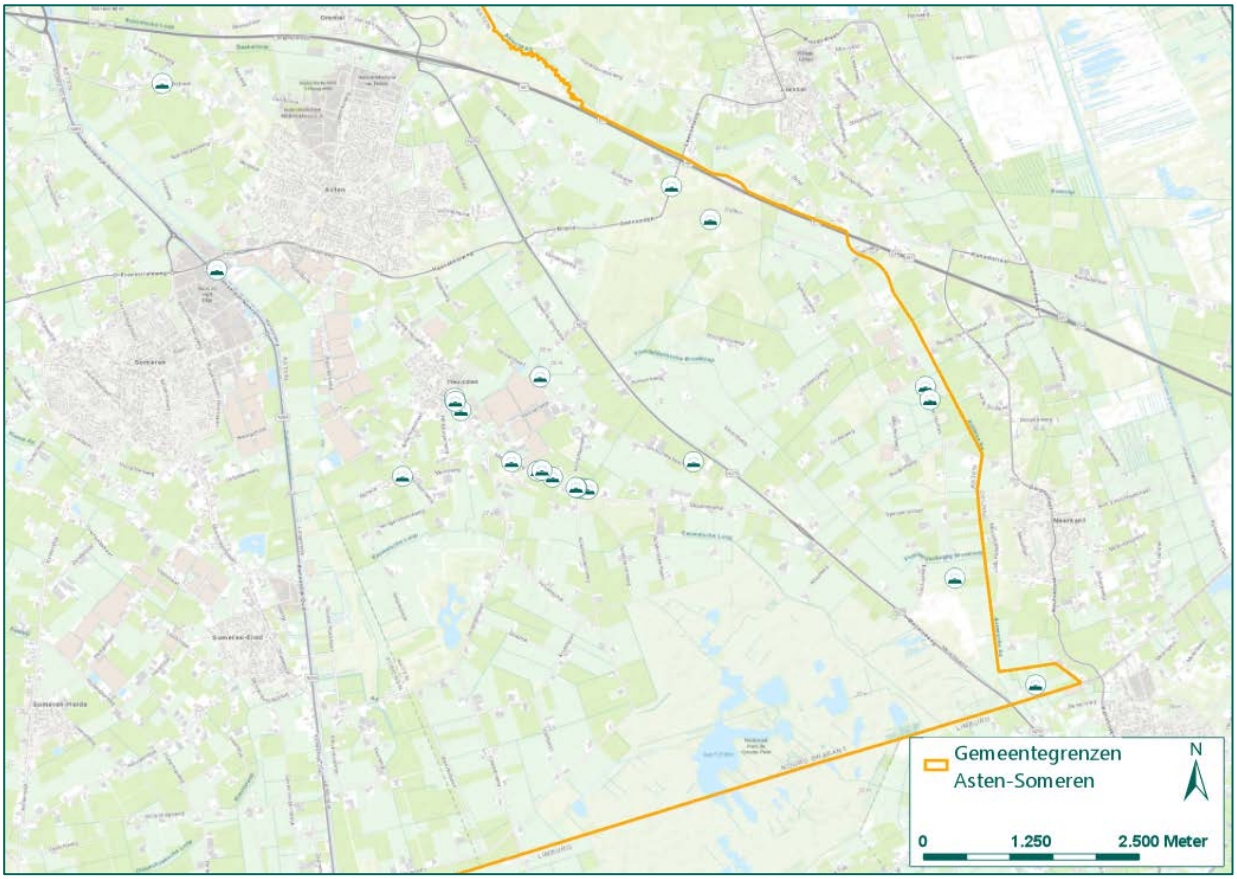
Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.	
30 mei 1944. De vaste kern van de Luchtbeschermingsdienst te Asten wordt opgeheven. Dit roept echter vragen op omdat de laatste anderhalve maand vier vliegtuigen brandend zijn neergestort in de gemeente Asten. Sinds 1940 zijn er in de gemeente tien vliegtuigen neergestort, terwijl ook brand- en brisantbommen zijn afgeworpen. - *Niet relevant, geen concrete oorlogshandelingen vermeld.*	
Inventaris 78/6	Algemene circulaires en andere bescheiden inhoudende voorschriften met betrekking tot de verduistering en verlichting, 1940-1945.
Niet relevant. Geen betrekking op NGE of oorlogshandelingen.	
Inventaris 78/11	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende de Luchtbeschermingsdienst der gemeente Asten, 1936-1946.
Melding van het neerkomen van brandbommen en brisantbommen in de nacht van 21/22 juni 1943. De bommen kwamen rond 1.20 uur neer in de richting van Nederweert. Gedurende 10 minuten werd een brandgloed waargenomen, welke daarna verdween. Vermoed werd dat er geen brand was veroorzaakt. Rond 2.15 uur werd vanuit de LBD van Meijel de melding ontvangen dat een brandend vliegtuig was neergekomen in de Astense Peel tussen Meijel en Heusden [het bleek later echter te zijn neergekomen in de gemeente Neerkant]. Vier brisantbommen waren afgeworpen en ontploften (een pas om 5 uur) nabij de woning van K van Hussel, Peel 12c. De dichtstbijzijnde krater lag op 75 meter van de woning van Van Hussel. De woning raakte totaal vernield, de nabijgelegen boerderijen te Peel 12a en -b raakten slechts gedeeltelijk beschadigd. In de akkers voor en achter de boerderij, tot 1 km verder, werden enkele honderden brandbommen afgeworpen. De schade door de brandbommen was gering. De volgende dag kwam een Engelse ruimploeg de omgeving controleren. Ze ruimde drie fosforbrandbommen en begroef deze tijdelijk op een veilige plaats [locatie onbekend]. Melding van het neerkomen van een vliegtuig in de nacht 13/14 juli 1943. Omstreeks 01.45 is in de Peel (gemeente Asten) tijdens een luchtgevecht een vliegtuig brandend neergestort. In de omgeving van het wrak zijn vijf lijken aangetroffen en een zwaargewonde piloot. Later is door Duitse troepen nog een zevende bemanningslid aangehouden. Er is geen schade aan goederen of gebouwen. Melding van de nacht van 22/23 augustus 1943. Melding dat omstreeks 01.45 uur een Engels vliegtuig is neergestort na een luchtgevecht. Het toestel is neergekomen bij het kasteel in Asten en brandt hevig. Het vliegtuig is neergekomen op ca. 150 meter ten noordwesten van het kasteel in een weide. Omstreeks 01.35 uur is gemeld dat in de gehuchten Voordeldonk en Stegen brandbommen zijn neergekomen, maar nergens is brand ontstaan. Tevens blijkt dat ook in de gehuchten Leensel en Berken brandbommen zijn neergekomen, die echter geen schade hebben veroorzaakt. Verder is gemeld dat op een akker op ca. 200 meter ten noorden van het huis van W. van Soest, Kerkstraat 60a vier mitrailleurs met munitie zijn aangetroffen. Een lid van de Ordedienst is belast met de bewaking. Melding betreffende een Duits vliegtuig op 29 december 1944. Omstreeks 11.30 uur werd waargenomen dat het Duitse toestel bommen afwierp boven buurtschap Wolsberg. Eén woning werd in zijn geheel vernield bij het bombardement, vijf mensen kwamen om het leven en twee mensen raakten gewond. Het toestel schoot met het boordgeschut tevens op een colonne Engelse auto's.	
Inventaris 78/15	Ingekomen circulaires, brieven en andere bescheiden betreffende de oprichting der Vereniging voor luchtbescherming te Asten, 1939-1942.
Niet relevant. Geen betrekking op NGE of oorlogshandelingen.	
Inventaris 79/1	Bescheiden betreffende de opruiming van landmijnen en ander oorlogstuig in de gemeente Asten, 1945.
Onderstaand zijn de relevante ruimingen van NGE en oorlogstuig weergegeven: o Aangiften van mijnenvelden of explosieve voorwerpen: o Januari 1945: 60-70 Engelse granaten te Beemden. o Januari 1945: 8 tankmijnen op de Dijkerbaan. o Januari 1945: mijnen nabij een woning te Meijelscheweg 43. o Januari 1945: onontplofte granaat 300 meter achter het woonhuis te Bl Broek 2. o Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] rond woonhuis Wilhelminastraat 62 nabij Sluis XI. o Januari 1945: pantservuisten te Kleine Heitrak 15, mijnen te Dennendijk.	

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.

- Januari 1945: mijnen op grond tussen [onleesbaar] en Astense Loop.
- Januari 1945: mijnen rondom woonhuis Kleine Heitrak 24.
- Januari 1945: mijnen rondom woonhuis Meijelscheweg 38.
- Januari 1945: mijnen rondom woonhuis Meijelscheweg 26.
- Januari 1945: mijnenveld rondom woonhuis Peel 21 (nabij Kleine Heitrak, sectie D2428 en D2429).
- Januari 1945: mijnen rondom woonhuis Meijelscheweg 41.
- Januari 1945: mijnenveld op de grond 400 meter rondom woonhuis Meijelscheweg 32.
- Januari 1945: mijnenveld bij woonhuis Meijelscheweg 45a.
- Januari 1945: mijnenveld bij woonhuis Meijelscheweg 41a en 82.
- Januari 1945: projectielen bij woonhuis Hutten 14.
- Januari 1945: mijnenveld in de Peel 21, sectie D2234/Kleine Heitrak 9.
- Januari 1945: mijnenveld in de [onleesbaar]bossen rechts van Zand 12 langs de Dennendijk.
- Januari 1945: mijnenveld bij woonhuis Kleine Heitrak 19.
- Januari 1945: mijnenveld te Voordeldonk, Peel 15 en 23.
- Januari 1945: mijnenveld te gemeentegrond Meijelscheweg 39.
- Januari 1945: mijnenveld bij woonhuis Meijelscheweg 41a. en 43.
- Januari 1945: kist springstof en drie kisten mijnen te Meijelscheweg 29.
- Januari 1945: vermoedelijk mijnen op het land nabij Zand 8.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] te Meijelscheweg 26, 6 meter van de weg.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] bij woonhuis Meijelscheweg 45a.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] tussen kilometerpaal 20 en 21 aan de Meijelscheweg.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] op land nabij Peel 21 achter woonhuis op het land van Kleine Heitrak 32.
- Januari 1945: ongeveer 6 mijnen tegen muur van afgebrand huis te Bus 5 en in de omgeving vermoedelijk meer mijnen.
- Januari 1945: ongeveer 20 mijnen achter woonhuis Bus 7.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] rondom woonhuis en op binnenweg tussen veld, Meijelscheweg 28a.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] rondom woonhuis Meijelscheweg 47.
- Januari 1945: meerdere mijnen op binnenweg achter woonhuis Meijelscheweg 36.
- Januari 1945: drie mijnen achter woonhuis Meijelscheweg 45a.
- Januari 1945: twee kisten met mijnen, Meijelscheweg 37.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] op perceel Vlasberg, Peel 3.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] te Meijelscheweg 24a, 31a, 32, 35, 39, 41, 43.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] rechts van de Bosweg.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] langs de provinciale weg, ter plaatse van café Jeucken in buurschap Peel.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] te Vosselsche Baan
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] te Peel, achter een woonhuis.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] in bouwland aan de Gevlochtsebaan
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] in de sloot bij Bluijssens Broekdijk
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] in buurtschap Oostappen, in openveld nabij woonhuis.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] in buurtschap Peel, nabij woonhuis.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] rondom woonhuis Meijelscheweg 31.
- Januari 1945: halve wagen munitie rondom woonhuis Meijelscheweg 35.
- Januari 1945: onontploft projectiel te Ostade 7.
- Januari 1945: 11 tankmijnen bij woonhuis Meijelscheweg 31.
- Januari 1945: mijnen in de tuinen te Hutten 2 en 4.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] nabij Hoogenbergen 1, rechts van de weg.
- Januari 1945: 22 bommen 200 meter van woonhuis Voorste Heusden 4.
- Januari 1945: explosieven [vermoedelijk mijnen] nabij Peel 15, Vordeeldonk.
- Januari 1945: 20-30 granaten aan de Prins Bernhardstraat 42.
- Januari 1945: halve wagen granaten te Leensel 6.
- Januari 1945: 65 mijnen rondom woonhuis Bus 3.
- Januari 1945 onontplofte granaat 300 meter achter woonhuis Bluijssens Broekdijk 2

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.

- Opgaaf van mijnenvelden in de gemeente Asten. Er zijn meerdere pagina's aan locaties opgenomen in dit dossier met daarbij vermeldt hoeveel mijnen er [vermoedelijk] liggen. De informatie is in GIS opgenomen. In onderstaande figuur zijn de meldingen weergegeven op de huidige topografische ondergrond

Verder meldingen van overig aangetroffen munitie:

- Antoniusstraat 21: bij het woonhuis liggen twee Engelse granaten.
- Antoniusstraat 37: twee wagens lege bussen en kisten van Engelse munitie.
- Antoniusstraat 41: 60-70 Engelse granaten in de Beemden.
- Bergweg 5: bij het woonhuis werd een 'soort granaat' aangetroffen.
- Bluijssens Broekdijk 2: plusminus 300 meter achter woonhuis een onontplofte granaat.
- Burgemeester Frenckenstraat 3: in de tuin bij het woonhuis waarschijnlijk een splinterbom.
- Dijkstraat 1: één mortiergranaat.
- Hutten 14: projectielen bij het woonhuis.
- In de bovengenoemde opgaaf van mijnenvelden staan tevens enkele meldingen van aangetroffen munitie, deze worden hieronder uitgewerkt.
- Kasteel 4: bij het kasteel liggen handgranaten, in de loop liggen 3 splinterbommen.
- Kleine Heitrak 15: bij het woonhuis liggen pantservuisten en mortieren [vermoedelijke mortiergranaten]. Perceel ligt tegen de staatsbossen. Mijnen in de buurt van den dennendijk links.
- Kleine Heitrak 34: op de loop van de Aa op de grens tussen Deurne en Asten van Jeucken. Van Kemenade naar 't Kruisstraat staat een Amerikaanse Tank. […]. Verder ligt er een Amerikaanse tank op de weg van 't Kruis naar Kleine Heitrak.
- Leensel 6: nabij woonhuis staat een halve wagen vol granaten.
- Meijelscheweg 18: een berg munitie.
- Meijelscheweg 22a: projectielen.
- Meijelscheweg 29: achter het huis één kist met springstof en vijf kisten met mijnen.
- Meijelscheweg 29b: twee kisten Engelse patronen en andere munitie.

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.	
o Meijelscheweg 34: rondom het woonhuis liggen mijnen, Duitse handgranaten en munitie, in een halve wagen vol munitie (Amerikaans en Duits). o Meijelscheweg 35: in een kluis van 1,5 m bij 1,5 m vol granaten. o Meijelscheweg 41d: Rond woonhuis veel projectielen en vermoedelijk mijnen. o Meijelscheweg 6b: Kruiwagen Engelse munitie bij woonhuis, twee kisten Engelse munitie en pantservuisten en handgranaten in de voortuin. o Meijelscheweg: J. van Gerwen meldde dat er plusminus 20 projectielen aan de weg liggen. o Nachtegaal: rechts langs de weg, één granaat naast een populierboom. o Oostappen 4: op veld nabij het woonhuis liggen splinterbommen. o Ostade 25: drie projectielen en een kruiwagen projectielen op de grond bij P v.d. Waarsenburg, Langestraat 34 achter Zeegers Astensche IJzergieterij. o Ostade 7: één onontploft projectiel. o Peel 36: achter het woonhuis liggen plusminus 1000 kisten Engelse granaten. o Peel 4: plusminus 30 Engelse granaten. o Peel 7: koppen [vermoedelijk ontstekers] van Engelse granaten en enkele kisten [inhoud van de kisten onbekend]. o Prins Bernhardstraat 42: 20 à 30 granaten voor en achter het gebouw. o Voorste Heusden: 22 bommen [vermoedelijk brandbommen] plusminus 200 meter van het woonhuis verwijderd. o Wilhelminastraat 22: 6 splinterbommen van plusminus 1 kg. o Wilhelminastraat 24: verscheidene projectielen in de tuin. o Wilhelminastraat 5: één kist munitie en patronen in de tuin. o Opgaaf met aangetroffen munitie te Asten: o Antoniusstraat 60: 3 kisten met 10,5 granaten en 1 Duitse granaat, blindganger. o Bluijssens Broekdijk 1: 13 granaten van 14 cm [vermoedelijk 5.5 inch]. o Dijk 3: een bus granaten, drie of 5 stuks. o Gemeentebossen Dennendijk: een pantservuist, 4 stuks 10,5 cm granaten en in een springkuil een fosformortiergranaat, een 10,5 cm blindganger en een 4 cm mortiergranaat [vermoedelijk 5 cm]. o Kleine Heitrak 30, twee blindgangers 10,5 cm. o Kleine Heitrak 5, drie 10,5 cm blindgangers, een tank en los kruit in geëxplodeerde koperen hulzen. o Langstraat 34: 10,5 cm blindganger, drie mortieren en twee handgranaten. o Meijelscheweg 37: 1 tankmijn, 90cm, en 3 ei-handgranaten. o Meijelscheweg 34: verschillende blindgangers en mortieren. o Molenweg 5: enkele kistjes granaatkoppen. o Prins Bernhardstraat 74a: in de grond een grote partij munitie. o Protestantse Kerk, Lindestraat: anti-tank projectiel. o Voordeldonk, op de weg van Voordeldonk naar de Bluijssens Broekdijk verschillende 14 cm granaten [vermoedelijk 5.5 inch] en mortierprojectielen. o Weg parallel aan de Dennendijk: 10,5 cm blindganger. o Melding van 4 juli 1946 betreffende het laten springen van ongeveer 400 granaten, in partijen van 16 à 20 tegelijk, in een open plek gelegen tussen de Dennendijk en het buurtschap Leensel. Er werd een gat van 2,5 meter gegraven en de munitie werd hierin tot ontploffing gebracht. Scherven vlogen de bossen in. In de omgeving van de springplaats werden ongeveer 100 granaten aangetroffen die richting Someren werden vervoerd om hier onschadelijk gemaakt te worden. Enkele dagen na het springen van granaten op de aangewezen plaats is er een brand in de dennenbossen ontstaan.	
Inventaris 79/2	Ingekomen circulaires inhoudende voorschriften en/of aanwijzingen betreffende het vervoer van ontplofbare stoffen en munitietransporten, 1877-1946.
Niet relevant, geen relatie met WO II.	
Inventaris 113/65	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven betreffende door schipphers [schippers] geleden oorlogsschade, 1940-1943.
Niet relevant, geen informatie over oorlogshandelingen of NGE.	

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.	
Inventaris 113/68	Ingekomen circulaires van algemene aard alsmede ingekomen brieven en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en de wederopbouw, 1940-1946.

- Melding van 1 juli 1940 betreffende oorlogsschade en schade door vernieling te Asten:
  - Schade aan woonhuis te Sluis X, nr 2. Schade werd veroorzaakt door vernieling. Geschatte schade bedraagt 90 gulden.
  - Schade aan woonhuis en schuur te Dijk 15. Schade werd veroorzaakt door brand ten gevolge van oorlogsgeweld. Geschatte schade bedraagt 7380 gulden.
  - Schade aan een groentekas te Asten, Wilhelminastraat 64. Schade werd veroorzaakt door vernieling. Geschatte schade bedraagt 73 gulden.

- Overzicht van oorlogsschade opgelopen in mei 1940. De lijst werd opgesteld op 15 maart 1941. Er werd schade gemeld aan de volgende panden:
  - Sluis X, no. 1 (plundering)
  - Sluis X, no. 7 (plundering)
  - Dijk 17 [onbekende oorzaak]
  - Wilhelminastraat 60 [onbekende oorzaak]

- Melding van 29 mei 1940 betreffende de dood van een paard te Dijk 3a tijdens de gevechten nabij Sluis X op 11 mei 1940.

- Melding van 16 mei 1940 betreffende een paard dat op 11 mei 1940 werd doodgeschoten. De eigenaar, wonende te Asten, Dijk 3a, deelt me dat het paard bij gevechten nabij Sluis X werd getroffen.

- Melding van 28 mei 1940 betreffende het neerkomen van een vliegtuigbom (op fragment van een bom valt te lezen dat het een No.2 T G.P. 500 lbs was) en het overlijden van een paard bij het neerkomen van de bom. De bom kwam rond 1 uur in de nacht neer in een weiland een paar honderd meter ten zuiden van het Bluijssen's Broek 3.

- Melding van schade door inslag van bom op 7 augustus 1942. Er werd aan de Emmastraat 2 voor 45 gulden aan schade veroorzaakt., aan de Emmastraat 58 betrof de schade 180 gulden.

- Een melding van schade door inslag van bom op 7 augustus 1942. Aanvullend op de vorige melding werd vermeld. De Schoolstraat 7 werd getroffen, er was schade aan de Kanaalstraat 21b (52,68 gulden) en aan St. Josefplein 1 t/m 20 en Kerkstraat 34-36-38-40-42-44 werd schade aangericht (416,97 gulden).

- Een melding van schade door inslag van bom op 7 augustus 1942. Aanvullend op vorige meldingen werd schade gemeld aan: Hemel 12 (72,50 gulden) en Kanaalstraat 34 (65 gulden).

- Een lijst betreffende schadegevallen door een bominslag op 7 augustus 1942. Aanvullend op de vorige meldingen worden de volgende straten genoemd:
  - Bergweg 1 en 2
  - Meerdere adressen aan de Emmastraat
  - Burgermeester Frenckenstraat 15
  - Meerdere adressen aan de Hemel
  - Meerdere adressen aan de Kanaalstraat
  - Het Kasteel
  - Meerdere adressen aan de Kerkstraat
  - Kleine markstraat 2
  - Kruiskensweg 3-5
  - Lindestraat 3
  - Logtenstraat 5 en 9
  - Markt 19
  - Maktstraat 6-8
  - Molenstraat 19

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.
o Ostade 4 o Polderweg 4 en 8 o Oude Oudestationstraat 2 en 3 o Meerdere adressen aan de Schoolstraat o Tuinstraat 2 o Meerdere adressen aan de Wolfsberg In de meeste gevallen is het schadebedrag laag, slechts aan de Kerkstraat 60 en 60a was de schade hoger dan 2500 gulden. - Lijst met schade door bominslag op 22 – 29 juni 1943, Peel 12a, 12b en 12c liepen respectievelijk schade op van 150, 4250 en 73 gulden. Te Diesdonk 15 betrof de het schadebedrag 6800 gulden. - Melding van januari 1946 betreffende oorlogsschade aan de Molen te Ommel, veroorzaakt op 23 september 1944. - Een lijst van 23 augustus 1946 betreffende totaalaantal gevallen van vernielingen door oorlogshandelingen en brand. De exacte schadeoorzaak, schadeadres of datum waarop de schade werd aangericht wordt niet vermeld.
Inventaris 113/74 | Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende de wederopbouw van door oorlogsgeweld verwoeste woningen in de gemeenet [gemeente] Asten, 1945-1947.
- Melding van 6 augustus 1945 betreffende de oorlogsschade in de gemeente Asten. Er wordt gemeld dat er ten gevolge van oorlogsgeweld 150 woningen werden verwoest. Nog 950 woningen bleven bewoonbaar. - Melding van 3 september 1945 betreffende de verwoesting van de Katholieke kerk te Ommel, de kerk in Asten raakte zwaar beschadigd. - Melding van 15 december 1945 betreffende de wederopbouw van een woning van F. Hoebens. De kosten bedroegen 2318,70 gulden.
Inventaris 113/78 | Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende het herstel van door oorlogsschade getroffen boerderijen [boerderijen] in de gemeente Asten, 1945-1949.
- Overzicht van oorlogsschade aan wegen in Asten, de oorzaak of datum van de oorlogsschade is nergens vermeld. *Niet relevant, geen oorzaak of locatie van de schade bekend.* - Oorlogsschade aan een pakhuis te Kloosterstraat 12 in Ommel, de schade werd veroorzaakt in oktober/ november 1944. Schade werd veroorzaakt aan glas, dakbedekking, muren en deuren. - Oorlogsschade aan een pakhuis te Heusdensche Weg 4 in Heusden, de schade werd veroorzaakt in september/ oktober 1944. Schade werd veroorzaakt aan glas, dakbedekking, muren en deuren. - 20 – 24 september 1944, schade aan de Julianastraat 21 te Asten. Enkele voltreffers doorboorden de daken en muren. Granaatscherven beschadigden het gebouw verder. Schadebedrag: 3.839 gulden. - 20 – 24 september 1944, schade aan de Julianastraat 29 te Asten. Enkele voltreffers doorboorden de daken en muren. Granaatscherven beschadigden het gebouw verder. - 20 – 24 september 1944, schade aan het ziekenhuis aan de Kerkstraat te Asten. Enkele voltreffers doorboorden de daken en muren. Granaatscherven beschadigden het gebouw verder. Schadebedrag: 70.000 gulden. - 20 – 24 september 1944, schade aan het ziekenhuis aan de Kerkstraat 1 en Julianastraat 2 te Asten. Enkele voltreffers doorboorden de daken en muren. Granaatscherven beschadigden het gebouw verder. Schadebedrag: 27.489 gulden.

Toegang 13030: Gemeentebestuur Asten, 1811-1948.	
- Oorlogsschademelding aan panden te Markt 3 (5000 gulden) en Markt 5 (10.000 gulden) te Asten. Schadedatum september 1944.	
Inventaris 113/79	Ingekomen minuten van uitgaande brieven van de Schade-Enguête commissie, 1946-1947.
Niet relevant, oorzaak van de schade wordt niet vermeld.	
Inventaris 133/5	Briefwisseling met de Genietroepen betreffende te Asten aanwezige terreinen, gebruikt bij de landsverdediging in verband met schadeloosstelling van de eigenaren, 1940.
Niet relevant, geen betrekking op NGE.	
Inventaris 134/292	Stukken betreffende het graven van dekkingsgaten langs wegen in Asten op last van de Duitse Wehrmacht, 1944.
Melding van 4 juli 1944 betreffende het aanleggen van dekkingsgaten in de gemeente Asten langs de volgende wegen: Sluis XI tot aan de grens met Deurne Vanaf de Markt tot aan de grens Meijel Asten – Liessel Sluis X – Asten - *Niet relevant, geen exacte locaties van de dekkingsgaten bekend.*	
Inventaris 134/302	Stukken betreffende inkwartieringen in het algemeen en vorderingen door de geallieerde legers van gebouwen en andere goederen te Asten, 1944-1947.
Niet relevant, geen betrekking op NGE.	

Bergen op Zoom (West Brabants Archief)

Toegang 1/06: Archief van het gemeentebestuur [Bergen op Zoom] 1926 – 1971.	
Inventaris 39	Maatregelen in verband met de bezetting, 1947.
Melding uit 1947 van een ongeval in een woonhuis te Asten waar een verzameling explosieven ontplofte. Na de explosie werd nog ruim 1000 kg aan projectielen en mijnen gevonden in de omgeving van het ontplofte gebouw.	

Deurne (RHCE)

Toegang 11065: Gemeentebestuur Deurne, 1926-1950.
Geen relevante inventarisnummers aangetroffen.

Toegang 13179: Gemeentebestuur Deurne, 1952-1980.	
Inventaris 701	Oorlogsschade. Verstrekking gegevens betreffende opvoering van algemene kosten bij herstel van de gevolgen van oorlogsgeweld. 1952.
Niet relevant, betreft algemene informatie.	
Inventaris 703	Oorlogsschade. Afzonderlijke gevallen van schade aan goederen ten gevolge van Wereld Oorlog II, met financiële afwikkeling. 1942-1963.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1389	Aangetroffen munitie. Gegevens. 1951-1970.
Meldingen van het aantreffen van munitie: 18 mei 1951: twee granaten te Neerkant N28a [Heitrak 12]. 19 mei 1951: een granaat te Vlierdenseweg. 20 november 1951: diverse granaten en projectielen te Neerkant. 22 november 1951: 30 granaten en enige projectielen te Vlierdenlangs de weg te Heikant. 27 november 1951: drie granaten en oorlogstuig te Liessel. 20 december 1951: oorlogstuig en munitiepunt te Liessel.	

Toegang 13179: Gemeentebestuur Deurne, 1952-1980.	
3 november 1953: acht granaten te Neerkant (diverse plaatsen). 10 augustus 1955: een granaat in de Peel. 27 september 1955: een granaat nabij Kleine Heitrak. 10 December 1955: diverse munitie in Liessel. 18 juni 1956: een aantal projectielen in Liessel. 4 september 1956: twee granaten te Neerkant. 3 oktober 1956: vier granaten en andere munitie te Liessel. 28 december 1956: diverse munitie te Liessel. 25 februari 1957: drie granaten te Liessel. 13 maart 1957: drie granaten te Neerkant. 28 maart 1957: twee granaten te Liessel. April 1957: een granaat en een mortier aan de Zandstraat te Liessel. 18 juli 1957: granaten nabij pand Hutten 12a te Liessel (gemeente Asten). 22 februari 1958 een granaat aan de Neerkantseweg 15 te Liessel. 28 maart 1958: een granaat nabij pand Leenselweg 5. 22 april 1958: een granaat in de peel. 17 juli 1958L karabijnpatronen in de tuin van Huize st. Lambertus te Vlierden. 6 juni 1959: een granaat in buurtschap Leensel. 25 november 1959: een granaat van groot kaliber te Schietbaan 1 te Neerkant. 26 augustus 1960: plusminus 10 granaten te Neerkant. 28 september 1960: twee granaten te Hutten 4, Liessel. 7 september 1961: granaat te Bospeelweg 1, Neerkant. 17 september 1963: een granaat aan de Keulsebaan te Neerkant. 5 februari 1964: drie granaten te Neerkant. 1 mei 1964: een granaat te Neerkant. 19 mei 1964: een granaat te Neerkant. 19 juni 1964: een kist munitie te Heitrak 12b, te Neerkant. 8 februari 1965: een granaat of mortier in de Peel te Liessel. 11 juni 1965: een granaat en enige andere munitie te Neerkant. 4 augustus 1965: aantreffen van een granaat bij de aanleg van een straat te Neerkant. 27 april 1966: granaat nabij de te Moostenstraat, Neerkant. 13 juli 1966: een projectiel, vermoedelijk een granaat, aan de Keulsebaan te Neerkant. 22 augustus 1966: een granaat nabij de betonwarenfabriek te Neerkant [Heitrak 12b].	
Inventaris 1573	Bruggen te Helenavaart. Problematiek betreffende het vergoeden van defensieschade. 1951-1957
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1948	Rooms Katholieke school in Helenaveen (H20). Vergoeding oorlogsschade schoolgebouw met inventaris. 1956-1957.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2155	Slopen van verdedigingswerken. 1952-1972.
Kazematten nabij de grens van de gemeente Asten:	

Toegang 13179: Gemeentebestuur Deurne, 1952-1980.

Kazematten/bunkers nabij de grens van de gemeente Asten:

Toegang 13179: Gemeentebestuur Deurne, 1952-1980.	

Verder enkele meldingen van het springen van kazematten en het ontstaan van schade als gevolg hiervan. Welke kazematten gesprongen zijn wordt niet vermeld.

Inventaris 2256	35-jarige bevrijding Wereld Oorlog II. Herdenking. 1979-1980.
Niet relevant, betreft enkel de voorbereiding voor de viering van het 35-jarige jubileum van de bevrijding.	
Inventaris 2257	Bevrijding Wereld Oorlog II. Herdenking. 1952-1970.
Niet relevant, voorbereiding van de vieringen van de bevrijdingsfeesten.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 29/327	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake herstel en wederopbouw oorlogsschaden na Mei 1940; verwerving en gebruik van daartoe behorende legerbarakken, 1940-1942.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/328	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven ter zake herstel en wederopbouw oorlogsschaden ontstaan in Mei 1940 ten aanzien van particuliere schadegevallen, 1940-1942.

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Niet aanwezig in het archief.	
Inventaris 29/329	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake herstel en wederopbouw oorlogsschaden na Mei 1940 ten aanzien van de wederopbouw van boerderijen en tuinderswoningen, alsmede correspondentie betreffende de plechtige ingebruikneming der herbouwde panden, 1940-1942.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/330	Ingekomen circulaires van diverse overheidsinstanties, alsmede openbare bekendmakingen inzake herstel en wederopbouw oorlogsschaden na Mei 1940, algemeen, 1940-1944.
Niet relevant, algemene stukken en circulaires.	
Inventaris 29/331	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven zijnde correspondentie gewisseld met de Regeringscommissaris en de Algemeen Gemachtigde voor de Wederopbouw en de Schade-Enquête-commissie,alsmede opgaven van geleden oorlogsschade in Mei 1940, 1940-1944.
Niet relevant, geen oorzaak van de schade vermeld.	
Inventaris 29/332	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake oorlogsschade aan gemeentelijke eigendommen ontstaan in Mei 1940, w.o. dokterswoning, "Rozenburg", bruggen, vaartuigen, turf, schoolmeubilair, kazematten en koepels, 1940-1951.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/333	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende declaratie van onvermijdelijke kosten der gemeente Deurne van bewakingsdiensten verband houdende met oorlogsomstandigheden, een en ander ingevolge de 12e Uitvoeringsbeschikking der Wet Financiering Wederopbouw Publiekrechtelijke lichamen van 24-10-1952, 1941-1953
Niet relevant, betreft vraag om vergoeding van niet uitbetaalde diensten voor Duitse weermacht.	
Inventaris 29/334	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven en andere bescheiden inzake herstel oorlogsschaden na de bevrijding 1944-1945 o.a. materialen, noodherstel, noodwoningen, kippenhokken en barakken, 1944-1951.
Melding van totale verwoesting door oorlogsgeweld [geen datum van schade bekend] in Liessel, Neerkant en enkele voorvallen in Vlierden. - *Niet relevant, geen specifieke oorzaken bekend.*	
Inventaris 29/335	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven en andere bescheiden inzake herstel oorlogsschaden na de bevrijding 1944-1945 o.a. materialen, noodherstel, noodwoningen, kippenhokken en barakken, 1944-1951.
Meldingen van oorlogsschade [geen datum van schade bekend] in Liessel, Neerkant en enkele voorvallen in Vlierden. - *Niet relevant, geen specifieke oorzaken bekend.*	
Inventaris 29/336	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven en andere bescheiden inzake herstel oorlogsschaden na de bevrijding 1944-1945 o.a. materialen, noodherstel, noodwoningen, kippenhokken en barakken, 1944-1951.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/337	Ingekomen circulaire, brieven en minuten van uitgaande brieven en andere bescheiden van algemene aard inzake herstel van oorlogsschaden na de bevrijding 1944-1945, 1945-1951.
Lijsten met schadebedragen per locatie, veroorzaakt op een vermeldde datum. Geen oorzaak van de schade vermeld. Schade varieert van enkele guldens tot duizenden guldens. - *Niet relevant, oorzaak van de schade niet vermeld.*	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 29/338	Ingekomen circulaire, brieven en minuten van uitgaande brieven en andere bescheiden, zijnde declaraties inzake herstel oorlogsschaden na de bevrijding 1944-1945, 1945-1951.
Niet relevant, algemene stukken betreffende afhandeling van oorlogsschade.	
Inventaris 29/339	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende herstel van geleden oorlogsschade aan de Zeilbergseweg, de Veldstraat en de kom van de Zeilberg, 1947-1948.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/340	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake aangifte van een voorschotaanvrage op schade aan gemeente-eigendommen, vergoeding extrakosten aansluiting van 2 boerderijen te Vlierden op waterleiding en electrisch net, 1946-1951.
Lijsten met schadebedragen per locatie, veroorzaakt op een vermeldde datum. Geen oorzaak van de schade vermeld. - *Niet relevant, oorzaak van de schade niet vermeld.*	
Inventaris 29/341	Aangiften van geleden oorlogsschaden aan onroerende goederen der gemeente Deurne met daarbij behorende bescheiden, zijnde schade aan de boerderij De Bult, 1947-1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/342	Aangiften van geleden oorlogsschaden aan onroerende goederen der gemeente Deurne met daarbij behorende bescheiden, zijnde schade aan de inventaris van boerderij De Bult, 1947-1956.
Niet relevant, wederopbouwplan van één boerderij.	
Inventaris 29/343	Aangiften van geleden schaden aan de volgende gemeenteboerderijen De Wederopbouw H29, St.Anna Hoeve D18, Kuilkenshoeve I, II en IV, 1947-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/344	Aangiften van geleden schaden aan de boerderijen, L148 Rosinahoeve,L149 Veldhoeve, Snoertsehoeve, Z200 Haverweg 10, Z56 De Trienenberg, Z57 De Withorst, Z58 De Nachtegaal en L 146c Lupinenweg, 1946-1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/345	Aangiften van geleden schaden aan de boerderij De Crisishoeve Z148, 1944-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/346	Aangiften van geleden schaden aan de boerderij Het Zwarte Koetje, Hoge brug 5, 1946-1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/347	Aangiften van geleden schaden aan de boerderij L120 De Leijzing, 1946-1957.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/348	Aangiften van geleden schaden aan de boerderij L106 Kanaalhoeve, Hoge Brug 3, 1946-1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/349	Aangiften van geleden schaden aan de brugwachterswoning N89a, 1945-1958.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/350	Aangiften van geleden schaden aan de Veldwachterswoningen A124, A125, H44, Z231, L33, V65, 1947-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 29/351	Aangiften van geleden schaden aan de arbeiderswoningen J139 tot en met 144, 155-157, 159-180, 187-197; de Boswachterswoning A128, de woning Zandbos C26a, woning en garage C22-23 en landarbeiderswoning N7, 1947-1952.
Melding van schade aan landarbeiderswoning N7 [Kromme Heitraksdijk 10] ten gevolge van oorlogshandelingen. De schade werd veroorzaakt in september/oktober 1944. Een bedrag van 16.992 gulden is nodig om het pand weer in oorspronkelijke staat te krijgen. - *Niet relevant, geen oorzaak van schade bekend.*	
Inventaris 29/352	Aangiften van geleden schaden aan Gemeentehuis en Postkantoor, 1947-1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/353	Aangiften van geleden schaden aan: de bedrijfsuitrusting der vrijwillige brandweer met brandweergarage 1947-1949. De inventaris van het distributiekantoor 1947-1958. brandspuithuisjes N56, 1947-1955. Verenigingsgebouw V64 Vlierden, 1947-1954. Stemhokjes Helenaveen, Liessel en Neerkant 1947-1953. Kadaverhuisjes Liessel 1947-1957
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/354	Aangiften van geleden schaden aan het Gemeentelijk Veenbedrijf, zijnde: Een opzichterswoning, timmermanswerkplaats en magazijn L 104, herbouwd als schoolartswoning Pastoor Jacobsstraat 10, 1947-1955. Een arbeiderswoning L 105 die met de panden N7 en Z147 werden herbouwd als middenstandswoningen Pastoor Jacobsstraat 12, 14 en 16, 1947-1951. Een opzichterswoning Z142, 1947-1955. Een opzichterswoning Z143, 1947-1952. Een opzichterswoning Z141, 1947-1955. Een arbeiderswoning Z147, (zie b.) 1947-1951. Een turfloods N7a en boerderij N7a, 1946-1958. Een opslagplaats voor draad, hout en gereedschap Z140, 1947-1951. Een opslagplaats voor nieuw hout Z140 1947-1948. Een kantoor, paardenstal, magazijn en smederij Z140, 1947-1948 Een timmermanswerkplaats, Z140, 1947-1948. Een bergplaats voor gereedschap en garage Z140, 1947-1948. Een fabriek, timmerwerkplaats en magazijn Z140 en L 104, 1947-1948. Een opslagplaats voor turfstrooisel Z104, 1947-1948. Een vaartuigenloods Z140, 1947-1950. Een turfstrooiselfabriek en lattenzagerij Z140, 1947-1951. Een fabrieksschoorsteen Z140, 1947-1948. Een schaftlokaal Z140, 1947-1954. Een opslagplaats voor turf aan de Hoge brug Z140, 1947-1954,
Melding van schade aan landarbeiderswoning N7 [Kromme Heitraksdijk 10] ten gevolge van oorlogshandelingen. De schade werd veroorzaakt in september/oktober 1944. Een bedrag van 16.992 gulden is nodig om het pand weer in oorspronkelijke staat te krijgen. - *Niet relevant, geen oorzaak van schade bekend.*	
Inventaris 29/355	Aangiften van geleden oorlogsschade aan het Gemeentelijk Elektriciteitsbedrijf zijnde: Algemeen Elektrisch net, koperactie; straatverlichting; elektrische meters en transformatorhuisjes, 1948-1960.
Niet relevant, geen exacte locaties bij gemeentegrenzen Asten en Someren vermeld.	
Inventaris 29/356	Aangiften van schaden aan onroerende goederen met daarbij behorende bescheiden zijnde tertiaire wegen in de gemeente Deurne in verband met gelden oorlogsschade, bevattende briefwisseling met het Ministerie van Financiën, de Directeur van Openbare werken der gemeente Deurne met de aannemer A.J. Blijlevens en de heer J.M. DEKKERS, 1946-1949.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/357	Aangiften van schaden aan onroerende goederen bevattende briefwisseling met de overige Overheidsinstanties, 1946-1949.
Niet relevant, geen details over oorlogsschade.	
Inventaris 29/358	Aangiften van oorlogsschaden aan onroerende goederen met daarbij behorende bescheiden, zijnde: Herbeplanting langs wegen 1947-1953. Herbebossing 1950-1953.
Niet relevant, geen exacte oorzaak van de schade vermeld.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 29/359	Aangiften van oorlogsschade geleden aan niet tertiaire wegen, 1947-1952.
Niet relevant, geen exacte oorzaak van de schade vermeld.	
Inventaris 29/360	Aangiften van schaden geleden aan: Zwembad de Clarinet in de Zeilberg 1947-1953. Het sportterrein aan de Molenstraat 1947-1956.
Niet relevant, geen exacte oorzaak van de schade vermeld.	
Inventaris 29/361	Aangiften van schaden geleden aan: Zandwegen en rijwielpaden 1947. Waterlossingen 1947-1957. Duikers en brugjes in waterlossingen 1947-1955.
Niet relevant, geen exacte oorzaak van de schade vermeld.	
Inventaris 29/362	Aangiften van schaden geleden aan: Ophaalbrug in de weg Zeilberg-Griendtsveen 1949-1959. Een vaste brug over het Deurneskanaal bij de Noordervaart 1945-1959. De Hogebrug (ophaalbrug) in de weg Liessel-Helenaveen 1947-1951. De Lage brug (ophaalbrug) in de weg Neerkant-Helenaveen 1947-1948. Bestek en voorwaarden met bijbehorende bescheiden voor het maken van de onderbouw voor de twee ophaalbruggen onder c en d, 1946-1949. 9 stuks vlotbruggen in de Veenderij der gemeente 1947-1958. De keersluis in het Deurnes kanaal bij de Noordervaart 1947.
Niet relevant, geen exacte oorzaak van de schade vermeld.	
Inventaris 29/363	Register herstel oorlogsschaden, oorlogshandelingen 1944.
Niet relevant, boek vol schadebedragen, maar geen schadedata of -oorzaak.	
Inventaris 29/364	Register herstel oorlogsschaden A. betreffende landbouwers, 1944.
Niet relevant, meldingen van oorlogsschade, echter niet gespecificeerd. Betreft allen verwoeste boerderijen.	
Inventaris 29/365	Register herstel oorlogsschaden A.B.C.D. betreffende de burgers, 1944.
Niet relevant, meldingen van oorlogsschade, echter niet gespecificeerd. Betreft allen verwoeste woningen.	
Inventaris 29/366	Register herstel oorlogsschaden B.C.D. betreffende landbouwers en burgers, 1944.
Niet relevant, enorm boek vol schadegevallen, geen vermelding van oorzaak of datum schade. Enkel de schade categorie vermeld.	
Inventaris 29/367	Register herstel oorlogsschaden B.C. en D. betreffende burgers, 1944.
Niet relevant, enorm boek vol schadegevallen, geen vermelding van oorzaak of datum schade. Enkel de schade categorie vermeld.	
Inventaris 29/370	Memoriaal Wederopbouw, 1945-1952.
Niet relevant, geen oorzaak of datum van schade vermeld.	
Inventaris 29/376	Aangiften van schaden aan roerende goederen met daarbij behorende bescheiden zijnde gevorderde torenklok der R.K.-Kerk in Deurne-dorp door de Duitse bezetting, alsmede oorlogsschade aan de toren en uurwerk, 1947-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 29/377	Aangiften van schaden aan roerende goederen overname van wederopbouwwerkzaamheden, 1948-1951.
Niet relevant, geen specifieke schadegevallen of oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 29/382	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake herstelling Dump-terrein in de St. Josephparochie, 1946-1950.
Niet relevant, betreft geen munitiedump.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 29/383	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden o.a. bestekken en voorwaarden voor de bijwerking van de bermen van tertiaire wegen in de gemeente Deurne i.v.m. geleden oorlogsschade, 1947-1948.
Niet relevant, kaarten met daarop aangegeven schade aan wegen en bermen, geen oorzaken vermeld.	
Inventaris 29/385	Aangiften van schaden aan roerende goederen met daarbij behorende bescheiden aan het Bureau Wederopbouw Publiekrechtelijke Lichamen te 's-Gravenhage, toebehorende aan het Gemeentelijk Veenbedrijf, zijnde het lichterschip Zeldenrust en de sleepschepen Jacqueline en Alda, 1947-1953.
Niet relevant, geen oorzaak of datum van schade vermeld.	
Inventaris 29/386	Aangiften van schaden aan trammateriaal, dwarsliggers, turf en bolster-turf met daarbij behorende bescheiden, 1947-1959.
Niet relevant, geen exacte locaties gegeven.	
Inventaris 74/416	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake aanvullend bouwvoorschot voor herstel oorlogsschade aan woningen van de Woningbouwvereniging "Bergopwaarts te Zeilberg, 1948-1957.
Niet relevant, geen oorzaak-, aard of datum van schade.	
Inventaris 74/430	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende verbetering van 8 woningwetwoningen van complex 1, als gevolg van slijtage en oorlogsschade o.a. in St. Joseph-parochie, 1946-1951.
Niet relevant, geen specifieke locaties of data van schade.	
Inventaris 74/431	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende het herstel en verbetering van 22 woningwetwoningen op de Heuvel te Deurne in verband met oorlogsschade complex 1, 1948-1952.
Niet relevant, geen specifieke locaties of data van schade.	
Inventaris 74/519	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven en bescheiden betreffende de aangiften van het herstel en de wederopbouw van oorlogsschaden te Deurne aan panden toebehorende aan ingezetenen dezer gemeente, letters A-Go, 1940-1942.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/520	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven en bescheiden betreffende de aangiften van het herstel en de wederopbouw van oorlogsschaden te Deurne aan panden toebehorende aan ingezetenen dezer gemeente, lett. Gr-Z, 1940-1942.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/521	Advieslijsten van renten en aflossingen van hypothecaire Kredieten wegens herstel van oorlogsschade in Deurne van 1940 aan eigendommen van ingezetenen dezer gemeente I, 1942-1948.
Niet relevant, financiële zaken.	
Inventaris 74/522	Ingekomen circulaires van algemene aard inhoudende algemene regels en voorwaarden voor de financiering van de herbouw van door oorlogsgeweld verwoeste woonhuizen al dan niet met bedrijfsruimte, toebehorende aan ingezetenen der gemeente Deurne, 1947-1955.
Niet relevant, algemene stukken.	
Inventaris 74/523	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven van algemene aard betreffende de financiering van de herbouw van door oorlogsgeweld verwoeste woningen, al dan niet met bedrijfsruimte, toebehorende aan ingezetenen der gemeente Deurne, 1947-1958.
Niet relevant, alleen financiële stukken naoorlogs.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 74/524	Bescheiden betreffende uitbetaalde voorschotten en betalingen van gelden voor de herbouw van verwoeste woningen en bedrijfsruimte van ingezetenen van de gemeente Deurne w.o. grootboekbetalingen voor de wederopbouw, 1947-1954.
Melding van oorlogsschade aan Liessel L75 [De Hutten 5] veroorzaakt op 2 november 1944. - *Niet relevant, geen oorzaken van schade gegeven.* Melding van oorlogsschade aan Neerkant N14 [de Korte Zeilkens 1] veroorzaakt op oktober 1944. - *Niet relevant, geen oorzaken van schade gegeven.* Melding van oorlogsschade aan Neerkant N8 [Kromme Heitraksedijk 4] veroorzaakt op oktober 1944. - *Niet relevant, geen oorzaken van schade gegeven.* Melding van oorlogsschade aan Neerkant N11 [Heitrak 15] veroorzaakt op oktober 1944. - *Niet relevant, geen oorzaken van schade gegeven.* Melding van oorlogsschade aan Heitrak 22 veroorzaakt op 29 oktober 1944. - *Niet relevant, geen oorzaken van schade gegeven.* Melding van oorlogsschade aan L86 [Neerkantseweg 1] veroorzaakt op september-oktober 1944. - *Niet relevant, geen oorzaken van schade gegeven.* Melding van oorlogsschade aan L97 [Neerkantseweg 19] veroorzaakt op 29 oktober 1944. - *Niet relevant, geen oorzaken van schade gegeven.*	
Inventaris 74/525	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Deurne dorp, lett. A-D, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/526	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Deurne dorp, lett. C-H9, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/527	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Deurne dorp, lett. J-L, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/528	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Deurne dorp, lett. M, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/529	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Deurne dorp, lett. N, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/530	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Deurne dorp, lett. O-Z, 947-1959, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 74/531	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. A-Ba, 1947-1959.
Melding van oorlogsschade te L76 (het Voorste) te Liessel. De schade werd veroorzaakt in september 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.*	
Inventaris 74/532	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. Be-Bo, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/533	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. C-F, 1947-1959.
Melding van oorlogsschade te L90 [Neerkantseweg 9] te Liessel. De schade werd veroorzaakt in 27/28 oktober 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.* Melding van oorlogsschade te N32 [Heitrak 1] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in november 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.*	
Inventaris 74/534	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. G, 1947-1959.
Melding van oorlogsschade te L77 [de Voorstad 6] te Liessel. De schade werd veroorzaakt in september-oktober 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.*	
Inventaris 74/535	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. H, 1947-1959.
Melding van oorlogsschade te L74 [De Hutten 6] te Liessel. De schade werd veroorzaakt op 24 september 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.* Melding van oorlogsschade te L84 [De Voorstad 5] te Liessel. De schade werd veroorzaakt in september-november 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.*	
Inventaris 74/536	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. J, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/537	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. K, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/538	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. L -N, 1947-1959.
Melding van granaatinslag te L38 [Zandstraat 11] te Liessel. De schade werd veroorzaakt in september 1944.	
Inventaris 74/539	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. O-P, 1947-1959.

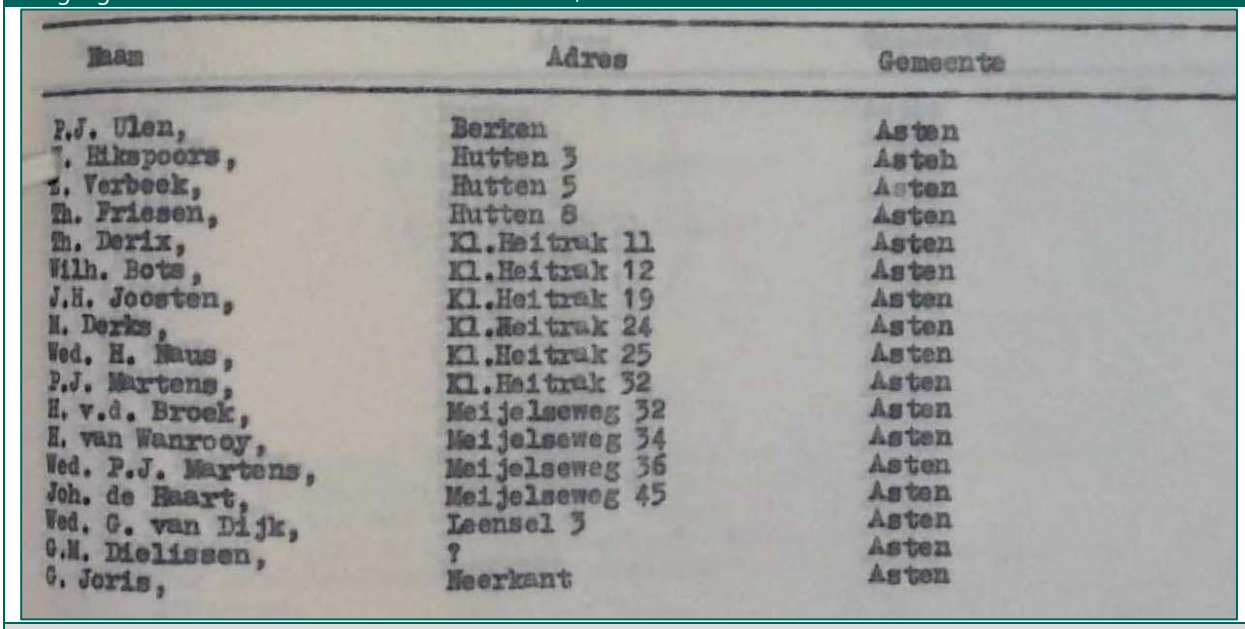
Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/540	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. S, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/541	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. T-W, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/542	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Liessel lett. Z, 1947-1959.
Melding van granaatinslag te Zuivelfabriek St. Hubertus L280 [Oude Molenweg 6] te Liessel. De schade werd veroorzaakt op 28-30 oktober 1944.	
Inventaris 74/543	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. A-D, 1947-1959.
Melding van oorlogsschade N1[Rechte Heitraksedijk 4] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 27 oktober 1944. Melding van granaatinslag N161 [Reigerbekweg 3] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in november 1944. Melding van granaatinslag N14 [Korte Zeilkens 1] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in oktober 1944.	
Inventaris 74/544	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. E, 1947-1959.
Melding van granaatinslag N102 [Vuurlinie 6] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 28-30 oktober 1944. Melding van oorlogsschade N9 [Heitrak 30] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 29 oktober 1944. Melding van oorlogsschade N25 [Heitrak 9] te Neerkant. De schadedatum is onbekend.	
Inventaris 74/545	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. J-K, 1947-1959.
Melding van oorlogsschade te N7a [kromme Heitraksedijk 10] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in september 1944. Melding van oorlogsschade (granaatscherven) te N26 [Heitrak 16] te Neerkant. De schadedatum is onbekend. Melding van granaatschade te N6a [Kromme Heitraksedijk 6] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in september/oktober 1944. Melding van oorlogsschade te N3 [Rechte Heitraksedijk 10] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 6 oktober 1944. Melding van oorlogsschade te N21 [Heitrak 11] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 29 oktober 1944. Melding van granaatschade te N25 [Heitrak 9] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in oktober 1944.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 74/546	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. L-M, 1947-1959.
Melding van granaatschade te N150 [Moosdijk 23] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in oktober-november 1944.	
Inventaris 74/547	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. N, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/548	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. O-P, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/549	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. R-S, 1947-1959.
Melding van granaatschade te N12 [Heitrak 26] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in november 1944. Melding van oorlogsschade te N3 [Rechte Heitraksedijk 10] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 6 oktober 1944. Melding van granaatschade te N15 [Korte Zeilkens 3] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in 28 oktober 1944.	
Inventaris 74/550	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. T, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/551	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Neerkant, lett. V, 1947-1959.
Melding van een granaatinslag te N10a [Heitrak 19] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in oktober 1944. Melding van oorlogsschade te N159 [Schietbaan 1] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 2 november 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.* Melding van een oorlogsschade te N28 [Heitrak 7] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 10 november 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.*	
Inventaris 74/552	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Vlierden, lett.B-K, 1947-1959.
Melding van een oorlogsschade te V83 en V82 [Belgerenseweg 18 en onbekend] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 24 september 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.*	
Inventaris 74/553	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Vlierde, lett. O-Z, 1947-1959.
Melding van een granaatschade te V46aa [Astenseweg 11] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op onbekende datum.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Melding van een granaatschade te V49 [Astenseweg 1] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt op 1 november 1944. Melding van een granaatschade te V42a [Astenseweg 25] te Neerkant. De schade werd veroorzaakt in september 1944. Melding van een oorlogsschade te V95 [Waterstraat 11] te Belgeren. De schade werd veroorzaakt in september 1944. - *Niet relevant, geen aard van de schade vermeld.*	
Inventaris 74/554	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, St. Joseph-parochie, lett. A-Z, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/555	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Zeilberg, lett. A- Z, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/556	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Helenaveen, lett. A-L, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/557	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, lett. M-Z, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 74/558	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende het herstel van oorlogsschade aan huizen en bedrijfsruimten van ingezetenen der gemeente Deurne, Mij Helenaveen, 1947-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 78/1	Ingekomen circulaires en richtlijnen van de inspecteur voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen, 1939-1941.
Niet relevant, algemene stukken.	
Inventaris 78/2	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven met bijbehorende bescheiden betreffende het treffen van een gemeenschappelijke regeling inhoudende samenwerking op het gebied van luchtbescherming tussen de gemeenten Aarle-Rixtel, Asten, Bakel, Beek en Donk, Deurne, Gemert, Helmond, Lieshout, Mierlo, Nunen, Stiphout, de aanstelling van een hoofdluchtbeschermingsdienst, personeel, rechtspositie personeel en begrotingen luchtbeschermingsdienst, 1939-1941.
Niet relevant, algemene stukken.	
Inventaris 78/3	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven van de luchtbeschermingsdienst te Deurne, 1939-1949.
Niet relevant, algemene stukken.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 78/4	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven van de luchtbeschermingsdienst te Deurne, 1939-1949.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 79/1	Kaarten van de gemeente Deurne vermeldende de verschillende mijnenvelden, 1939.
Niet relevant, geen toevoeging op mijnenveldkaarten van de EOD.	
Inventaris 79/2	Ingekomen circulaires inhoudende aanvragen betreffende de opruiming van achtergebleven mijnen en ander oorlogstuig, 1945-1950.
Niet relevant, algemene stukken.	
Inventaris 79/3	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende de opruiming van mijnen en ander oorlogstuig in de gemeente Deurne, 1944-1947.
Melding van aangetroffen NGE nabij de gemeentegrens met Asten: - N7a [Kromme Heitraksedijk 10]: mijnen - N104 [de Vuurlinie 10]: mijnen - N108 [Vuurlinie 8]: 8 tankmijnen - N111 [de Vuurlinie 7]: mijnen - L73 [de Hutten 8]; projectielen en mijnen - L90 [Neerkantseweg 9]: mijnen - Bus 1, 3 en 5: mijnen - J. Gielen te Asten: 2 Shoemijnen, 6 Tellermijnen en 6 boobytraps - Te Heitrak Neerkant, 20 Tellermijnen - In Moosdijk, Neerkant, 55 staafmijnen - Tussen Vlierden en Ommel bij de molen: 25 mortieren [vermoedelijk mortiergranaten] - Langs weg Asten te Vlierden bij de boomgaard: mortieren [vermoedelijk mortiergranaten] - L75 [de Hutten 5]: mijnen en kistje munitie - Astens Liessel: granaat - N28a [Heitrak 12]: veel munitie - N28 [Heitrak 7]: 1 granaat - N23 [Heitrak 20]: granaat - N156 [Moosdijk 15]: - N154 [Kazematweg 2]: - V46 [Astenseweg 16]: munitie Duits geschut bij de woningen: - L98: Rechte Heitraksedijk 3 - L75: De Hutten 4 Meldingen van nog te ruimen munitie [niet gespecificeerd welke munitie] - V65 [Belgerenseweg 2] - V93 [Waterstraat 8] - Heitrak N4, 8, 15, 23, 25, 27, 28a, 29, 31a - Moosdijk N153, 154, 158, 161, 165 - Melding van grote granaat in de Astense Peel - Verder de volgende meldingen in Asten:	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.

Naam	Adres	Gemeente
P.J. Ulen,	Berken	Asten
[illegible] Hikspoors,	Hutten 3	Asten
[illegible]. Verbeek,	Hutten 5	Asten
Th. Friesen,	Hutten 8	Asten
Th. Derix,	Kl.Heitrak 11	Asten
Wilh. Bots,	Kl.Heitrak 12	Asten
J.H. Joosten,	Kl.Heitrak 19	Asten
H. Derks,	Kl.Heitrak 24	Asten
Wed. H. Maus,	Kl.Heitrak 25	Asten
P.J. Martens,	Kl.Heitrak 32	Asten
H. v.d. Broek,	Meijelseweg 32	Asten
H. van Wanrooy,	Meijelseweg 34	Asten
Wed. P.J. Martens,	Meijelseweg 36	Asten
Joh. de Haart,	Meijelseweg 45	Asten
Wed. G. van Dijk,	Leensel 3	Asten
G.M. Dielissen,	?	Asten
G. Joris,	Heerkant	Asten

Inventaris 79/4	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende de opruiming van mijnen en ander oorlogstuig in de gemeente Deurne, 1948-1952.

Meldingen van het aantreffen van NGE nabij de gemeentegrens met Asten:
- N26 [Heitrak 16]: kop van een handgranaat
- N30 [Heitrak]: handgranaat
- N154 [Kazematweg 4] zwaar kaliber granaten
- Melding van de ligging van drie granaten in de Veenderij bij Liessel
- V89 [Waterstraat 3]: vliegtuigbom
- V43 [Astenseweg 23]: Twee hulzen
- V46a [Astenseweg 19]: oud seinpistool
- V76a [Belgerenseweg 23]: handgranaat
- V79 [Belgerenseweg 29]: kistje patronen en een geweer
- V93 [Waterstraat 8]: handgranaat en een doos patronen
- Zandstraat en Oude Molen: verschillende meldingen van hulzen, patronen en een karabijn
- Hutten: verschillende meldingen van hulzen en granaten
- Heitrak: verschillende meldingen van granaten, hulzen, patronen, pantservuisten, handgranaten en wapens

Inventaris 79/5	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende de opruiming van mijnen in de gemeente Deurne achtergebleven van oorlogshandelingen, 1945-1952.

Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.

Inventaris 89/173	Bescheiden betreffende de door oorlogshandelingen verwoeste brug over het Deurnes Kanaal en de nieuwbouw van deze brug, 1940-1946.

Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.

Inventaris 113/25	Ingekomen circulaires en minuten van uitgaande brieven betreffende te verlenen hulp aan oorlogsslachtoffers in de gemeente Deurne, 1944-1950.

Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.

Inventaris 113/28	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende hulpverlening aan Helenaveen, 1945.

Niet relevant, geen betrekking tot oorlogshandelingen.

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 123/39	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende het onderhoud der R.K. Jongensschool cq. verbouwingen en/of verbeteringen alsmede herstel van oorlogsschade en aansluiting op riolering, van deze school te Vlierden, 1928-1949.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/83	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel aan de R.K. Jongensschool te Neerkant, 1940-1948.
Niet relevant, geen vermelding van de oorlogshandelingen die de brand bij de jongensschool veroorzaakte.	
Inventaris 123/84	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel aan R.K. Jongensschool te Vlierden, 1945-1947.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/85	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel aan R.K. Lagere school Roes-Beek te Deurne, 1945-1950.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/86	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende aan geleden oorlogsschade aan scholen in de gemeente Deurne, 1945-1951.
Niet relevant, betreft bezettingsschade.	
Inventaris 123/87	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade aan de R.K. Meisjesschool te Helenaveen en herstel daarvan, 1945-1952
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/88	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade aan R.K. Meisjesschool te Neerkant, 1946.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/89	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade aan R.K. Meisjesschool te Liessel, 1946-1948.
Niet relevant, betreft bezettingsschade.	
Inventaris 123/90	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven van algemene aard betreffende geleden en te herstellen oorlogsschade aan scholen in de gemeente Deurne, 1946-1951.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/91	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met bijbehorende bescheiden betreffende het onderhoud, verbetering en het herstel van oorlogsschade aan de R.K. Bijzondere Lagere jongensschool te Liessel, 1946-1951.
Niet relevant, schade door inbeslagneming van kachels.	
Inventaris 123/92	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel daarvan aan de R.K. jongensschool in de St.Joseph-parochie te Deurne, 1946-1952.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/93	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel daarvan aan de R.K. Meisjesschool te St.Joseph-parochie te Deurne, 1946-1952.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/94	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel daarvan aan de R.K. Jongensschool te Liessel, 1947.
Niet relevant, enkel vermelding van bezettingsschade.	

Toegang 13180: Gemeentebestuur Deurne en Liessel, 1813-1950.	
Inventaris 123/95	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel daarvan aan de R.K. Jongensschool te Zeilberg, 1947.
Niet relevant, enkel vermelding van bezettingsschade.	
Inventaris 123/96	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel daarvan aan de R.K. Meisjesschool te Vlierden, 1947.
Niet relevant, enkel vermelding van bezettingsschade.	
Inventaris 123/97	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel daarvan aan de R.K. Meisjesschool te Zeilberg, 1947-1951.
Niet relevant, enkel vermelding van bezettingsschade.	
Inventaris 123/98	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende geleden oorlogsschade en herstel daarvan aan de R.K. Jongensschool de Visser te Deurne, 1947-1952.
Niet relevant, bezettingsschade en ongespecificeerde oorlogsschade.	
Inventaris 123/99	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende het herstel van de bezettingsschade geleden aan de R.K. Bijzondere lagere meisjesschool te Deurne-dorp alsmede verandering van inrichting der lokalen, 1947-1953.
Niet relevant, enkel vermelding van bezettingsschade.	
Inventaris 123/100	Aangiften van oorlogsschade aan onroerende goederen met daarbij behorende bescheiden zijnde de openbare lagere school te Deurne, 1947-1954.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 123/101	Aangiften van oorlogsschaden aan onroerende goederen met daarbij behorende bescheiden betreffende het definitief herstel, zijnde: a. het gebouw der openbare lagere school te Helenaveen 1947-1957, b. de onderwijzerswoning behorende bij voornoemde school 1947-1957.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 126/4	Bestek en voorwaarden met bijbehorende bescheiden waarnaar door het gemeentebestuur van Deurne zal worden aanbesteed het verharden der speelplaats, de bijbouw van een leslokaal en bergplaats, het herstel der oorlogsschade en uitbreiding der R.K. Bijzondere Uloschool te Deurne, 1930-1948.
Niet relevant, geen vermelding van de oorzaak van de schade.	
Inventaris 126/6	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende oorlogsschade en herstel aan de R.K. Jongens-Uloschool, Schoolstraat Deurne, 1947.
Niet relevant, bezettingsschade.	
Inventaris 126/7	Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende oorlogsschade en herstel aan de R.K. Meisjes Uloschool in de Visser aldaar, 1947.
Niet relevant, bezettingsschade.	
Inventaris 134/56	Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven met daarbij behorende bescheiden betreffende de vordering door de Duitse bezetting van onroerend goed in de gemeente Deurne, 1940-1949.341
Niet relevant, in beslagname van stukken grond van bewoners van de gemeente Deurne zonder vermelding wat er met de grond is gebeurd na de vorderingen.	

Heeze (RHCE)

Toegang 15280: Gemeentebestuur Heeze, 1811-1943.	
Inventaris 2013	Stukken betreffende uitvoering van werkzaamheden van de Luchtbescherming, 1940-1946.
Niet relevant, algemene en financiële stukken.	
Inventaris 2024	Brandverzekeringspolis, minuut van uitgaande brief formulieren en taxatierapport over schade aan het gemeentehuis door een brand in september 1943
Niet relevant, brand door sabotage verzet.	
Inventaris 2067	Stukken betreffende schadeclaims in verband met geleden schade tijdens of vanwege Tweede Wereldoorlog
Niet relevant, declaraties gevorderde goederen en vergoedingen voor inkwartieringen.	
Inventaris 2069	Stukken betreffende gebeurtenissen en maatregelen van allerlei aard tijdens de Tweede Wereldoorlog, 1940-1945.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2072	Politionele maandrapporten, met begeleidende brieven, 1942-1944.
Niet relevant, geen vermeldingen van oorlogshandelingen/luchtaanvallen.	
Inventaris 2085	Stukken betreffende de Luchtbeschermingsdienst, 1940-1943.
Niet relevant, algemene stukken.	
Inventaris 2141	Stukken betreffende de oorlog, de nasleep, neergestorte vliegtuigen, oorlogsschade aan gebouwen en bedrijven etc, 1940-1945.
Melding van het neerkomen van een vliegtuig op 4/5 juli 1941. Hierbij kwamen vier mensen om het leven. In andere melding wordt gemeld dat het toestel op de Strabrechtse Heide te Heeze neerkwam. Een heidebrand was het gevolg. - *Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.* Melding van het neerstorten van een bommenwerper in augustus 1942 [betreft 11/12 augustus 1942]. Het toestel kwam neer onder de gemeente Someren, dichtbij de grens met Heeze. Drie van de bemanningsleden werden gevangengenomen.	

Toegang 10837: Gemeentebestuur Heeze, 1946-1969.	
Inventaris 18	Gemeentehuis aan de Jan Deckersstraat 2. Vergoeding schade vanwege brand in september 1943. 1946-1961
Niet relevant, schade door brandstichting door het verzet.	
Inventaris 111	Zandwegen, Wilhelminaplein, weg naar het Retraitehuis (oorlogsschade), Emmerikstraat en Nieuwendijk. 1948-1964
Niet relevant, geen vermelding van de oorzaak van de schade.	

Toegang 11043: Gemeentebestuur Heeze, 1970-1979.
Geen relevante stukken aangetroffen.

Helmond (RHCE)

Toegang 12021, Deel 1: Gemeentebestuur Helmond 1913-1941.	
Inventaris 547	Brandweer, 1939 - 1941.
Niet relevant, geen branden door oorlogsgeweld.	

Toegang 12021, Deel 1: Gemeentebestuur Helmond 1913-1941.	
Inventaris 682	Justitie en politie: b. politierapporten. 1937 - 1940.
Niet beschikbaar, in bewerking.	
Inventaris 1256-1267	Oorlog, oorlogsgevaar en dergelijke: Algemene zaken, 1939 - 1941.
Beide niet relevant, betreft vooroorlogse en algemene stukken.	
Inventaris 1277-1279	Oorlog, oorlogsgevaar en dergelijke; d. luchtbescherming (1940).
1277: Niet relevant, betreft vooroorlogse stukken 1278: Niet relevant, betreft algemene stukken 1279: Niet relevant, betreft algemene stukken	
Inventaris 1281	Oorlog, oorlogsgevaar en dergelijke: f. oorlogs- en oorlogsgeweldschade.
Niet relevant, geen meldingen van de oorzaak van de schade.	
Inventaris 1285	Luchtbescherming: c. aanleg schuilloopgraven.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1286	Luchtbescherming: d. handelingen vreemde vliegtuigen.
Niet relevant, geen incidenten vermeld.	
Inventaris 1287	Luchtbescherming: e. luchtbeschermingsdienst.
Niet relevant, algemene stukken (personeel).	
Inventaris 1288	Luchtbescherming: f. intercommunale luchtbeschermingsdienst.
Niet relevant, geen vermeldingen van oorlogshandelingen.	

Toegang 12021, Deel 2: Gemeentebestuur Helmond 1913-1941.	
Inventaris 351	Vergoeding voor geleden persoonlijke schade van burgerslachtoffers. Organisatie, beleid en uitvoering. 1942-1943.
Enkele meldingen van mensen die omkwamen bij oorlogshandelingen en de datum waarop deze oorlogshandelingen plaatsvonden. Echter onbekend op welke exacte locatie de oorlogshandeling plaatsvond. Inventaris geeft wel een overzicht bominslagen, bombardementen en granaatinslagen in de gemeente Helmond: - 28 augustus 1944: bombardement - 1 september 1944: bombardement - 22 september 1944: granaatinslagen - 23 september 1944: granaatinslagen - 21 oktober 1944: bominslag - 28 oktober 1944: bombardement - 10 november 1944: granaatinslagen - 27 november 1944: fosforbom - 23 december 1944: granaatinslagen - 14 februari 1945: bombardement *Niet relevant, geen locaties van oorlogshandelingen bekend.*	
Inventaris 577	Huisvesting van slachtoffers van bombardementen. Lijsten van betrokkenen die voor ontruiming dan wel alternatieve woonruimte in aanmerking komen, alsmede een ontruimingsbevel. 1944.
Niet relevant, geen vermelding van vernielde woningen of datum van het bombardement.	
Inventaris 668	Schietbaan, 1941.

Toegang 12021, Deel 2: Gemeentebestuur Helmond 1913-1941.	
Niet beschikbaar, in bewerking.	
Inventaris 681	Brandweer, 1941.
Niet beschikbaar, in bewerking.	

Toegang 11004 Gemeentebestuur Helmond, 1942-1967.	
Inventaris 688	Gemeentepolitie: huisvesting. Schietbaan Bakel: vergoeding herstel oorlogsschade. 1950-1958.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 694	Luchtbescherming. Schuilplaatsen tegen luchtaanvallen: aanleg en (mede)gebruik. 1942-1945.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 697	Luchtbeschermingsdienst: personeel. Overzichten. 1942.
Niet relevant, betreft enkel personeel.	
Inventaris 921	Gemeentebedrijven: organisatie. Opgave oorlogsschade. 1945.
Niet relevant, oorzaak van de schade niet vermeld.	
Inventaris 991	Luchtbeschermingsdienst: taakuitoefening. Rapporten bominslagen. 1944-1945.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1044	Bruggen. Herstel van oorlogsschade. 1944-1947
Niet relevant, benoeming van beschadigde bruggen maar geen oorzaak van de oorlogsschade.	
Inventaris 1065	Periodieke verslagen opgesteld door de gemeentepolitie. 1942-1945.
Niet relevant, geen oorlogshandelingen vermeld. [niet alle verslagen van 1943-1945 in deze inventaris aanwezig]	
Inventaris 1288	Krijgsverrichtingen in Helmond gedurende de Tweede Wereldoorlog. Opgave aan het ministerie van oorlog. 1947-1949.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1298	Gemeentebedrijven: organisatie. Rijksvergoedingen voor geleden oorlogsschade aan eigendommen. 1944-1957.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1578	Brug over de Zuid-Willemsvaart ter plaatse van de Trambrug. Vergoeding van defensie- en oorlogsschade. 1942-1943
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1583	Vliegveld Helmond. Kadastrale tekeningen. 1946.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1586	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden door de Duitse bezettende autoriteiten aangericht. 1944-1958
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1595	Gemeenschappelijke regeling Bosbrandweerkring Helmond. Vergoeding herstel oorlogsschade. 1944-1957
Niet relevant, oorlogsschade behelst eigendommen die door Duitsers ontvreemd zijn.	
Inventaris 1606	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en interieur als gevolg van de oorlogshandelingen in mei 1940. Organisatie en uitvoering. 1942-1944.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Toegang 11004 Gemeentebestuur Helmond, 1942-1967.	
Inventaris 1607	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en interieur als gevolg van bominslagen in 1944.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1608	Ruimen van puin van door oorlogshandelingen beschadigde particuliere gebouwen. Vergoedingen. 1945-1952.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1610	Vergoeding voor geleden schade aan huisraad als gevolg van oorlogshandelingen. 1945-1946
Niet relevant, betreft meldingen van diefstal en vorderingen.	
Inventaris 1612	Eigendommen van de gemeente. Vergoedingen herstel oorlogsschade op grond van de wet financiering wederopbouw publiekrechtelijke lichamen. 1945-1958.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1613	Bruggen. Vergoedingen oorlogsschade. 1949-1957
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1614	Herstel oorlogsschade. Vergoedingen, alfabetisch op naam van de weg geordend, A-H. 1945-1956
Niet relevant, oorzaak van de schade is zwaar militair verkeer.	
Inventaris 1615	Herstel oorlogsschade. Vergoedingen, alfabetisch op naam van de weg geordend, J-Z. 1945-1956
Niet relevant, oorzaak van de schade is zwaar militair verkeer of niet vermeld.	
Inventaris 1618	Vergoeding voor geleden persoonlijke schade van burgerslachtoffers. Organisatie, beleid en uitvoering. 1944-1948.
Niet relevant, geen specifieke gevallen besproken. Enkel algemene stukken of te leveren voorzieningen en goederen aan slachtoffers in het algemeen.	
Inventaris 1619	Vergoeding voor geleden persoonlijke schade. Afzonderlijke gevallen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, A-Z. 1942-1946.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1629	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen: hulpverlening aan Noord-Nederland. 1945.
Niet relevant, geen vermeldingen van oorzaak oorlogsschade.	
Inventaris 1632	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, A-C. 1942-1960.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1633	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, D-HEL. 1942-1960.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1634	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, HER-HU. 1942-1960.

Toegang 11004 Gemeentebestuur Helmond, 1942-1967.	
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1635	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, J-LA. 1942-1960.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1636	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, LI-N. 1942-1960.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1637	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, O-STIC. 1942-1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1638	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, STIP-T. 1942-1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1639	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en andere eigendommen van derden als gevolg van oorlogshandelingen, alfabetisch op achternaam van de betrokkenen geordend, V-W. 1942-1960.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1640	Vergoeding voor geleden persoonlijke schade van burgerslachtoffers. Financiële ondersteuning door het Districtsbureau verzorging oorlogsslachtoffers. 1945-1948.
Niet relevant, algemene stukken, geen specifieke gevallen.	
Inventaris 1641	Vergoeding voor geleden persoonlijke schade. Opgaven gegevens ten behoeve van de toepassing regeling hulpverlening oorlogsslachtoffers (1940-1945). 1950-1955.
Niet relevant, geen specifieke gevallen behandeld.	
Inventaris 1642	Vergoeding voor geleden schade aan gebouwen en interieur als gevolg van de oorlogshandelingen verband houdende met de bevrijding van Europa. Staten met opgaven van gegevens omtrent percelen en de schade. 1944-1946.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1648	Herstel oorlogsschade. Alfabetisch op naam van de school geordend, A-H. 1945-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1649	Herstel oorlogsschade. Alfabetisch op naam van de school geordend, J-W. 1945-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1670	Duitse weermacht. Aanleg en verbeteringen door de Duitse weermacht van lokale voorzieningen als verdediging van het bezet gebied. 1944.
Niet relevant, enkel een vermelding van het kappen en inkorten van bomen ter bevordering van de verdedigingspositie van de Duitsers.	

Toegang 11003: Gemeentebestuur Helmond, 1968-1979.	
Inventaris 2065_5	Garagebedrijf/sloper, dieseloliepompinstallatie, opslag van explosieven in een kluis, Dijksestraat 39. H. v.d. Vrande.
Niet relevant, vermelding van mogelijkheid tot opslag van explosieven bij het bedrijf. Geen aanwijzingen dat explosieven daadwerkelijk zijn opgeslagen.	

Maarheeze (RHCE)

Toegang 10192: Gemeentebestuur Maarheeze, 1811-1946.	
Inventaris 1032	Politierapporten, 1939-1941.
Niet relevant, geen oorlogshandelingen gerapporteerd.	
Inventaris 1035	Stukken betreffende schietbanen in de gemeente, 1925-1937.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1133	Stukken betreffende de luchtbescherming, 1935-1945.
Niet relevant, algemene stukken.	
Inventaris 1134	Stukken betreffende schuilkelders en verdedigingswerken, 1946.
Niet relevant, in een stuk staat vermeld dat er geen verdedigingswerken hebben gestaan, verder enkel schuilkelders.	
Inventaris 1301	Stukken betreffende het voorkomen van mijnenvelden en munitie, 1940, 1945-1946.
Niet relevant, geen aangetroffen NGE vermeld.	
Inventaris 1302	Stukken betreffende beschietingen, 1940 en 1944.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1303	Stukken betreffende bominslagen, 1942-1943.
Melding van het neerkomen van bommen in de nacht van 25 op 26 maart 1942. De bommen kwamen neer op landerijen van particulieren en richtte schade aan te Sectie C1021, 1025, 1027 en 1275. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.*	
Inventaris 1304	Stukken betreffende neergeschoten vliegers en vliegtuigen, 1943-1945.
Melding van het aantreffen van een overleden bemanningslid van een in de nacht van 22 op 23 juni 1943 neergeschoten vliegtuig. Het toestel werd boven Maarheeze neergeschoten. - *Niet relevant, geen crashlocatie vermeld.* Melding van 15 juli 1943 betreffende het neerstorten van een vliegtuig op 22/23 juni 1943 op de landerijen en weide te D5 [Chijnsgoed 5], Maarheeze. - *Niet relevant, buiten de gemeentegrens Someren.* Melding dat in totaal vier viermotorige toestellen in Maarheeze zijn neergestort. Het bovenstaande toestel en daarnaast drie toestellen die in december 1944 neerkwamen. - *Niet relevant, geen crashlocaties vermeld.*	
Inventaris 1316	Stukken betreffende claims en vergoedingen wegens oorlogsschade- en leveringen, 1940-1942, 1944-1946.
Niet relevant, bezettingsschade en aanvragen van vergoedingen voor geleverde goederen en diensten aan de bevrijders.	

Toegang 10269: Gemeentebestuur Maarheeze, 1946-1969.	
Inventaris 132	Oorlogsschaden. Afwikkeling, personele dossiers. 1945-1955.
Kon niet aanvraagt worden, [navraag gedaan bij archivaris, betreft inventaris 321].	

Toegang 10269: Gemeentebestuur Maarheeze, 1946-1969.	
Inventaris 216	Herstel van oorlogsschade aan bossen. 1947-1953.
Niet relevant, betreft kappen van bos door geallieerden.	
Inventaris 292	Herstel van oorlogsschade aan wegen. 1945-1953.
Niet relevant, enkel vermelding van schade aan wegen door zwaar (tank)verkeer.	
Inventaris 298	Afwikkeling oorlogsschade. Bijdragen. 1950-1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 320	Afwikkeling oorlogsschade. Personele dossiers A - K. 1945-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 321	Afwikkeling oorlogsschade. Personele dossiers L - Z. 1945-1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 548	Herstel van oorlogsschade aan wegen. 1945-1953.
Leeg inventarisnummer met verwijzing naar BI, 1.782.58 [navraag gedaan bij archivaris, betreft inventaris 298].	
Inventaris 588	Oorlogsschade. Bijdragen in de afwikkeling. 1950-1959.
Leeg inventarisnummer met verwijzing naar BI, 1.782.58 [navraag gedaan bij archivaris, betreft inventaris 292].	

Toegang 10747: Gemeentebestuur Maarheeze, 1970-1978.
Het enige relevante inventarisnummer betreft een omnummeringslijst.

Toegang 11046: Gemeentebestuur Maarheeze, 1979-1989.
Geen relevante inventarisstukken aangetroffen.

Mierlo (RHCE)

Toegang 13140: Gemeentebestuur Mierlo, 1932-1967.	
Inventaris 68	Luchtbeschermingsdienst. 1943.
Niet relevant, betreft financiële documenten.	
Inventaris 69	Luchtbeschermingsdienst. 1944.
Niet relevant, betreft financiële documenten.	
Inventaris 166	Luchtbeschermingsdienst. Beltstaten. 1942.
Niet relevant, betreft financiële documenten.	
Inventaris 167	Luchtbeschermingsdienst. Beltstaten. 1943.
Niet relevant, betreft financiële documenten.	
Inventaris 204	Gemeentehuis aan de Dorpsstraat 41/ 134. Verbouwingen en aanpassingen; aangifte oorlogsschade aan het ministerie van financiën. 1932-1965.
Niet relevant, schade veroorzaakt door actie van verzet.	
Inventaris 381	Brand op de Strabrechtse Heide. Verslag van de houtvester, brand was het gevolg van het tot ontploffing brengen van munitie. 1945.
Op 15 juli 1945 ontstond een brand op de Strabrechtse Heide doordat de geallieerden 5000 kg munitie tot ontploffing brachten. Hierdoor ontstond een brand die zich in zuidoostelijke richting uitbreide richting Geldrop. Met het draaien van de wind kwam het vuur ook in de richting van Someren. Ontploffing van onder andere KKM waren	

Toegang 13140: Gemeentebestuur Mierlo, 1932-1967.	
veel hoorbaar. Pas in de ochtend van 17 juli 1945 werd de brand tot stilstand gebracht. De omgeving werd in de gaten gehouden op het weer ontstaan van brand. Op 19 juli brak er weer brand uit op de heide. Brandweer van Someren en Eindhoven wisten de brand te beheersen.	
Inventaris 420	Bomtrechters nabij het Klein Goor. Dichten. 1946.
Melding van 9 juli 1946 betreffende drie bomtrechters die gelegen zijn in gemeente Mierlo ten zuiden van de gemeenteweg Mierlo-Lierop nabij het Klein-Goor. De percelen zijn bekend als sectie E1001 en E85. - *Niet relevant, geen exacte locatie of datum van inslag bekend.*	
Inventaris 430	Bijstandsverlening. Getroffenen van de bominslag, 1940. Bijstandsverlening. Overige gevallen, 1945-1947.
Melding van 8 oktober 1940 betreffende een bominslag in de nacht van 23 op 24 mei 1940 waarbij vier mensen om het leven kwamen. De vier overledenen woonden allen aan de [destijds bekend als] Zuidelijke Parallelweg 4-8 te Mierlo. - *Niet relevant, adressen zijn veranderd en niet meer te achterhalen.*	
Inventaris 439	Oorlogsschade aan scholen. Herstel, 1948-1949.
Niet relevant, betreft vorderingen.	

Toegang 11150: Gemeentbestuur Mierlo, 1968-2003.
Geen relevante stukken aangetroffen.

Meijel (Archief Peel en Maas)[61]

Inventaris van de archieven der gemeente Meijel tot 1943.	
Inventaris 1665	Luchtbeschermingsplan voor de gemeente. ± 1940. 1 omslag.
Niet relevant, betreft algemene informatie.	
Inventaris 1666	Aantekeningen van de luchtwachtdienst. 1940 Nov. 29 – 1942 Maart 21.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Inventaris van de archieven van de gemeente Meijel 1943 t/m 1995.	
Inventaris 549	Schematische weergave van de oorlogsschade aan gebouwen, 1945.
Niet relevant, betreft zeer algemene informatie, geen exacte locaties vermeld.	
Inventaris 553	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand A7 - A28, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 554	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand A29 - A48, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 555	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand A50 - A58, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 556	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade

61 In de archiefinstelling zijn geen omnummeringslijsten van adressen aangetroffen. Deze lijsten waren ook niet bekend gemeente Peel en Maas.

Inventaris van de archieven van de gemeente Meijel 1943 t/m 1995.	
	Pand A58a - A78, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 557	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand A82 - A97, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 558	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand A99 - A128, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 559	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand B1 - B56, 1946/1960
Melding van schade aan boerderij B56 (te Berg, Meijel), veroorzaakt door granaatvuur in september en november 1944.	
Inventaris 560	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand B57 - B93, 1946/1960
Melding van schade aan boerderij B57 (te Berg 4, Meijel), veroorzaakt in oktober 1944. De oorzaak van de schade is niet vermeld. De schade bedraagt 2027 gulden. - *Niet relevant, geen oorzaak van de schade bekend.* Melding van schade aan boerderij B59 (te Astenseweg, Meijel), veroorzaakt in oktober 1944. De oorzaak van de schade is niet vermeld. De schade bedraagt 1790 gulden. - *Niet relevant, geen oorzaak van de schade bekend.* Meldingen waar de oorzaak van de schade bekend is: - Melding van granaatschade aan boerderij B62 (te Berg, Meijel), veroorzaakt in november 1944. De schade bedraagt 2683,50 gulden. - Melding van granaatschade aan boerderij B63 (Astenseweg 5, Meijel), veroorzaakt in oktober 1944. De schade bedraagt 1405 gulden. - Melding van granaatschade aan boerderij B65 (Meijel), veroorzaakt op 29 oktober 1944. De schade bedraagt 541 gulden. - Melding van granaatschade aan boerderij B68 (Berkenheg, Meijel), veroorzaakt in oktober 1944. De schade bedraagt 1875 gulden.	
Inventaris 561	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand B96 - B129, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 562	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand B129a - B142b, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 563	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand C1 - C18, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 564	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand C27 - C77, 1946/1960
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 565	Aanvragen van vergoedingen voor het herstel van oorlogsschade Pand C78 - C161, 1946/1960

Inventaris van de archieven van de gemeente Meijel 1943 t/m 1995.	
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 566	Aanvragen van financiële steun voor het herstel van oorlogsschade aan veldkapelletjes, 1948/1950.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 724	Voeren van correspondentie over personeelsaangelegenheden betreffende de vaste kern van de Luchtbeschermingsdienst, 1941/1943
Niet relevant, betreft algemene- en financiële stukken.	
Inventaris 725	Maandrapporten betreffende politionele aangelegenheden, 1942/1944
Politierapporten: - Om 16 juli 1943 stortte te Meijel een Engels vliegtuig neer, waarbij ook een brisantbom tot ontploffing kwam. *Niet relevant, locatie niet bekend.*	
Inventaris 726	Rapporten van de commandant van de Luchtbeschermingsdienst, 1942/1945
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1129	Staat van geschatte schade als gevolg van het neerstorten van een vliegtuig op 15 juni 1943 1943
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1134	Rapporten over de toestand van de gemeente na de bevrijding, 1944/1945
Niet relevant, slechts zeer algemene meldingen van schade.	
Inventaris 1135	Landsverdediging: Opgaven van de oorlogsschade aan gemeentelijke gebouwen, 1944/1946
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1140	Verstrekken van gegevens over de gemeente tijdens de oorlog, 1946
Melding betreffende de Duits tegenaanval, welke startte op 27 oktober 1944: Na grootse artilleriebeschietingen volgens de BBC met 400 kanonnen met 2000 granaten per minuut, begon de geallieerde tegenaanval en worden de verloren dorpen weer bevrijd en rukte op tot aan de maas. De duizenden landmijnen in onze landerijen en bossen, in de huizen, kortom overal.	

Nederweert (Gemeentehuis Nederweert)[62]

Inventaris van het archief van de gemeente Nederweert (1867) 1939-1990.	
Inventaris 2257	Financiering wederopbouw i.v.m. oorlogs- en bezettingsschade, 1944/1957.
Niet relevant, aanvraag vergoeding voor geleverde diensten of materialen.	
Inventaris 2261	Oorlogsschade garage 1944, 1947/1954.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2269	Herstel veldwachterswoning te Ospel van oorlogsschade, 1947/1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2597	Wederopbouw door oorlogsgeweld beschadigde panden in de Moost (oorlog 1940-1945), 1952/1954.
Niet relevant, enkel vermelding van evacuatie van bewoners van Moost tijdens bevrijding, maar geen melding van reden voor evacuatie of reden voor schade aan woningen.	

62 In de gemeentearchieven zijn geen omnummeringslijsten van adressen aangetroffen. Deze lijsten waren ook niet bekend bij de gemeentearchivaris.

Inventaris van het archief van de gemeente Nederweert (1867) 1939-1990.	
Inventaris 2595	Wederopbouw door oorlogsgeweld beschadigde of vernielde panden: vervulling bestedingsplicht in andere gemeenten (oorlog), 1952/1957.
Niet relevant, niet nabij de gemeentegrenzen Asten en Someren.	
Inventaris 2596	Wederopbouw door oorlogsgeweld beschadigde of vernielde boerderijen (oorlog 1940-1945), 1944/1954.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2647	Oorlogsschade aan wegbeplantingen (oorlog 1940-1945), 1947/1953.
Melding van schade door granaten, militairverkeer en andere oorlogshandelingen aan de Meijelsedijk te Nederweert - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.*	
Inventaris 2677	Herstel oorlogsschade aan de Tungelroijsebeek-bruggen (oorlog 1940-1945), 1945/1953.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2678	Vergoeding van oorlogsschade aan kunstwegen, 1948/1957.
Niet relevant, geen specifieke locaties vermeld.	
Inventaris 2691	Herstel van oorlogsschade aan kunstwegen en het aanbrengen van een slijtlaag op diverse wegen, 1947/1952.
Niet relevant, enkele gegevens betreffende slaggaten in wegen te Nederweert, echter geen exacte locaties vermeld.	
Inventaris 2704	Vergoeding van oorlogsschade aan brandweermateriaal vrijwillige brandweer, 1947/1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2754	Basisschool, Leveroy; bouw van een vierde leslokaal en herstel van oorlogsschade, 1938/1954.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2760	Meisjesschool "St. Joseph", Nederweert; herstel van oorlogsschade en uitbreiding, 1945/1959.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2763	Jongensschool "St. Lambertus", Nederweert; diverse, o.a. vergoeding van, oorlogsschade en sloop, 1942/1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2789	Oorlogsschade van kapellen, 1948.
Niet relevant, geen vermelding van oorzaak van de schade.	
Inventaris 2795	Vergoedingen wegens schade, veroorzaakt door geallieerde militairen, 1944/1948.
Niet relevant, betreft voornamelijk meldingen van diefstal/ plundering. Geen munitie-gerelateerde schade vermeld.	
Inventaris 2796	St. Lambertuskerk, Nederweert; restauratie van de toren (beschadigd door granaatvuur tijdens de oorlog 1940-1945), 1944/1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2801	St. Lambertuskerk, Nederweert; herstel van oorlogsschade, 1950/1955.
Niet relevant, financiële informatie en bouwtekeningen.	
Inventaris 3162	Meldingen van het vinden van munitie (oorlog 1940-1945), 1990.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 3163	Meldingen van het vinden van munitie (oorlog 1940-1945), 1970/1979.
Melding van 5 mei 1976 betreffende een granaat aan de Eindhovensebaan (17e boom links).	

Inventaris van het archief van de gemeente Nederweert (1867) 1939-1990.	
- *Niet relevant, niet te achterhalen waar de granaat gelegen heeft.*	
Inventaris 3540	Overzicht van rivierkazematten, 1985.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 3672	Meldingen van het vinden van munitie (oorlog 1940-1945), 1980/1989.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4886	Gemeentelijke kadaverhuisjes; oorlogsschade (oorlog 1940-1945), 1948/1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4887	Brand- en hulpverleningsrapporten, 1945/1957.
Niet relevant, rapporten van na mei 1945.	
Inventaris 4889	Wederopbouw door oorlogsgeweld beschadigde of vernielde panden: F.F.-formulieren betreffende de financiering (oorlog) 1947/1953.
De inventaris bevat een grote hoeveelheid schademeldingen door granaatinslag. Omdat er geen omnummeringslijsten bekend zijn/ bestaan kunnen niet alle schadeadressen achterhaald worden. De adressen die wel te herleiden zijn liggen niet nabij de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 4890	Wederopbouw door oorlogsgeweld beschadigde of vernielde panden: financiering (oorlog 1940-1945), 1946/1957.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4906	Meisjesschool "St. Anna", Ospel; herstel van oorlogsschade, 1945/1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4962	Basisschool "St. Barbara", Leveroy; herstel van oorlogsschade, 1947/1955.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 5082	Opgaven van gevonden explosieven (oorlog 1940-1945), 1965/1967.
Meldingen van aangetroffen NGE nabij de gemeentegrens Asten: - 12 oktober 1966: een granaat nabij de Frenkenbaan.	
Inventaris 5250	Inleveren en vernietigen van wapens en verzoeken om schadeloosstelling (oorlog 1940-1945), 1942/1949.
Niet relevant, betreft het inleveren van jachtwapens door jagers.	
Inventaris 5251	Vernieling van telefoonkabels van de Duitse weermacht op 23 en 30 december 1941 (oorlog 1940-1945), 1941/1950.
Niet relevant, betreft sabotage door onbekende, telefoonkabel was doorgesneden (geen munitie gebruikt bij sabotage).	
Inventaris 5254	Politionele alarmeringsberichten (oorlog 1940-1945), 1943/1944.
Niet relevant, enkel meldingen van neergestorte toestellen in andere gemeenten.	
Inventaris 5255	Gesneuvelde en begraven Nederlandse-, geallieerde- en Duitse militairen (oorlog 1940-1945), 1940/1963.
Niet relevant, enkele meldingen van graven van overleden militairen, maar geen vermeldingen van waar de militairen overleden zijn, en bij welke oorlogshandeling ze om het leven kwamen.	
Inventaris 5256	Bekendmakingen, vermissing, schade en bescherming van eigendom (oorlog 1940-1945), 1942/1948.
Niet relevant, betreft gevorderde goederen.	

Inventaris van het archief van de gemeente Nederweert (1867) 1939-1990.	
Inventaris 5261	Luchtbeschermingsdienst; rapporten, gegevens betreffende bommen en neergestorte vliegtuigen (oorlog 1940-1945), 1940/1945.

Meldingen van de luchtbeschermingsdienst nabij de gemeentegrenzen Asten en Someren:

- In de nacht van 26 op 27 juni 1940, rond 1.45 uur, werden vier bommen afgeworpen nabij Sluis XIII in de Zuid-Willemsvaart, aan de grens van Noord-Brabant. Eén van deze bommen viel in de gemeente Someren. De bommen kwamen in en straat van 200 – 500 m van de sluis. De trechters waren 3 meter diep met een middenlijn van 7 m.

- Op 27 november 1940 rond 10 uur [vermoedelijk 22.00 uur] werden drie bommen afgeworpen in het vrije veld te Nederweert. Heel de nacht kwamen toestellen overgevlogen. Eén bom ontplofte direct. Een andere ontplofte rond middernacht [24.00 uur] en de derde ontplofte niet. De bommen kwamen op 300 meter van een boerderij terecht.
  Niet relevant, geen exacte locatie bekend.

- Op 15 februari 1941 vond boven het gehucht Ospel een luchtgevecht plaats tussen vliegtuigen. Er werden schoten gelost en zeven brisantbommen afgeworpen welke op 50 m van elkaar in weilanden terecht kwamen. Vijf bommen ontploften, twee bommen niet. Tevens werd 'afgeworpen' een 'luchttorpedo' [vermoedelijk een 60 lbs raket].
  Niet relevant, buiten de gemeenten Asten en Someren.

- Melding van de crash van een Lancaster te Nederweert op 25 mei 1943. Geen exacte locatie vermeld.
  Niet relevant, geen exacte locatie bekend.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende bominslag in de richting van Someren op 30 mei 1942, om 2.35 uur. Het betrof brandbommen.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende brandbommen in de richting van Helmond op 31 mei 1942, om 12.30 uur.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende brandbommen in noordoostelijke richting op 2 juni 1942, om 1.45 uur. Tevens melding van brandbominslag te Someren (1.50 uur) en brandstichting te Asten (1.55 uur).

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende bominslag in de richting van Someren op 13 juli 1942, om 2.05 uur. Verder brandbommen in de Peel om 2.15 uur.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende bominslag in de noordelijke richting op 31 juli 1942, om 2.12 uur.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende bominslag in noordoostelijke richting op 6 augustus 1942, om 2.55 uur.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende een brand in de richting van Someren op 24 maart 1943, om 8.50 uur.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende brandbommen in de Peel op 8 april 1943, om 23.45 uur.

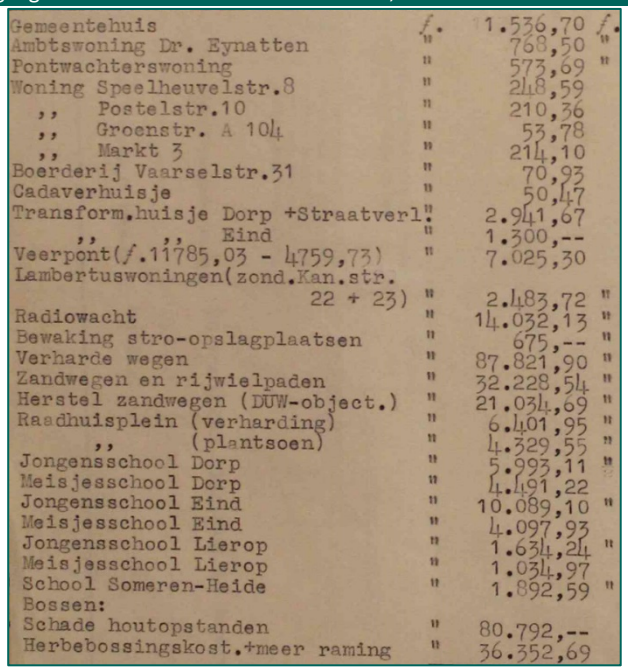
- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende brandbommen richting Liessel op 13 mei 1943, om 2.05 uur.

- Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende brandbommen richting Someren op 25 mei 1943, om 2.25 uur.

Inventaris van het archief van de gemeente Nederweert (1867) 1939-1990.	
Inventaris 5262	Luchtbeschermingsdienst; rapporten, gegevens betreffende bommen en neergestorte vliegtuigen (oorlog 1940-1945), 1940/1945.
Meldingen van de luchtbeschermingsdienst nabij de gemeentegrenzen Asten en Someren: - Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende een bominslag richting Someren op 25 februari 1941, om 22.25 uur. *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.* - Melding van Luchtbeschermingsdienst betreffende een bominslag in noordoostelijke richting op 27 maart 1941, om 11.55 uur. *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.*	
Inventaris 5263	Oorlogsschade, noodbruggen, opritten en namen (oorlog 1940-1945), 1940/1949
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 5265	Opruimen van mijnen, munitie e.d. (oorlog 1940-1945), 1945/1965.
Melding van aangetroffen NGE: - 3 december 1948: melding van het aantreffen van een projectiel in de Grote Peel [specifieke locatie niet vermeld]. - 1 februari 1955: melding van het aantreffen van een granaat bij ploegwerkzaamheden aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart tussen Sluis XIII en de “Zuidhoeve”. - 7 april 1961: een mortier te Wetering 5 (Sluis XIII), Nederweert.	
Inventaris 5277	Maken van schuilgaten langs de wegen (oorlog 1940-1945), 1944.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 5280	Opruimen van explosieven (oorlog 1940-1945), 1944/1965.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 5284	Oorlogsschade aan lagere scholen (oorlog 1940-1945), 1945/1947.
Niet relevant, geen vermelding van de aard van de schade.	
Inventaris 5293	Opruiming van verdedigingswerken (oorlog 1940-1945), 1946/1968.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 5295	Inlichtingen met betrekking tot de oorlog 1940-1945, 1948/1953.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Someren (RHCE)

Toegang 13086: Gemeentebestuur Someren, 1935-1979.	
Inventaris 29	Wereldoorlog II. Maatregelen, genomen door de bezetter, gegevens betreffende oorlogsbuit en oorlogstuig, onregelmatigheden en bevrijding. 1940-1947.
Niet relevant, betreft bezettingszaken.	
Inventaris 79	Gevallen van oorlogsschade aan (gemeente)- eigendommen, met uitzondering van scholen. Afwikkeling kosten. 1940-1957.
- Overzicht met panden waaraan oorlogsschade is toegebracht. De lijst is in juli 1954 opgesteld. De aard van de schade is niet vermeld:	

Gemeentehuis	f.	1.536,70 f.
Ambtswoning Dr. Eynatten	"	768,50 "
Pontwachterswoning	"	573,69 "
Woning Speelheuvelstr.8	"	248,59
,, Postelstr.10	"	210,36
,, Groenstr. A 104	"	53,78
,, Markt 3	"	214,10
Boerderij Vaarselstr.31	"	70,93
Cadaverhuisje	"	50,47
Transform.huisje Dorp +Straatverl	"	2.941,67
,, ,, Eind	"	1.300,--
Veerpont(f.11785,03 - 4759,73)	"	7.025,30
Lambertuswoningen(zond.Kan.str. 22 + 23)	"	2.483,72 "
Radiowacht	"	14.032,13 "
Bewaking stro-opslagplaatsen	"	675,-- "
Verharde wegen	"	87.821,90 "
Zandwegen en rijwielpaden	"	32.228,54 "
Herstel zandwegen (DUW-object.)	"	21.034,69 "
Raadhuisplein (verharding)	"	6.401,95 "
,, (plantsoen)	"	4.329,55 "
Jongensschool Dorp	"	5.993,11 "
Meisjesschool Dorp	"	4.491,22
Jongensschool Eind	"	10.089,10 "
Meisjesschool Eind	"	4.097,93
Jongensschool Lierop	"	1.634,24 "
Meisjesschool Lierop	"	1.034,97
School Someren-Heide	"	1.892,59 "
Bossen:		
Schade houtopstanden	"	80.792,--
Herbebossingskost.+meer raming	"	36.352,69

- Melding van schade aan woningen aan de Kanaalstraat 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 en 25 ten gevolge van oorlogsgeweld op 21 september 1944. Het totale schadebedrag werd geraamd op 17.812,77 gulden.

- Enkele meldingen van het kapotrijden van wegen in zowel 1940 als 1944-45.

- Melding van schade aan het transformatorhuisje van de P.N.E.M aan de einderstraat te Someren. Het huisje werd eind september vernield met granaatvuur en omvergereden door een Engelse tank. De geraamde schade betrof 2.941,67 gulden.

- Melding van 19 juli 1947 betreffende de vernieling van een veerpond in de Zuid-Willemsvaart op 10 september 1944 door de Duitse Weermacht. De veerpond werd vernield tussen Sluis XI en Sluis XII.

- Melding van 29 april 1949 betreffende bezettings- en oorlogsschade aan het gemeentehuis van Someren, Wilhelminaplein 1. De schade werd veroorzaakt tussen 21 september 1944 en 4 april 1945. De kosten veroorzaakt door oorlogsschade betreft 204 gulden.

- Melding van 21 maart 1949 betreffende oorlogsgeweldschade aan de Speelheuvelstraat 5. De schade werd op 21/22 september 1944 veroorzaakt en bedraagt 880 gulden.

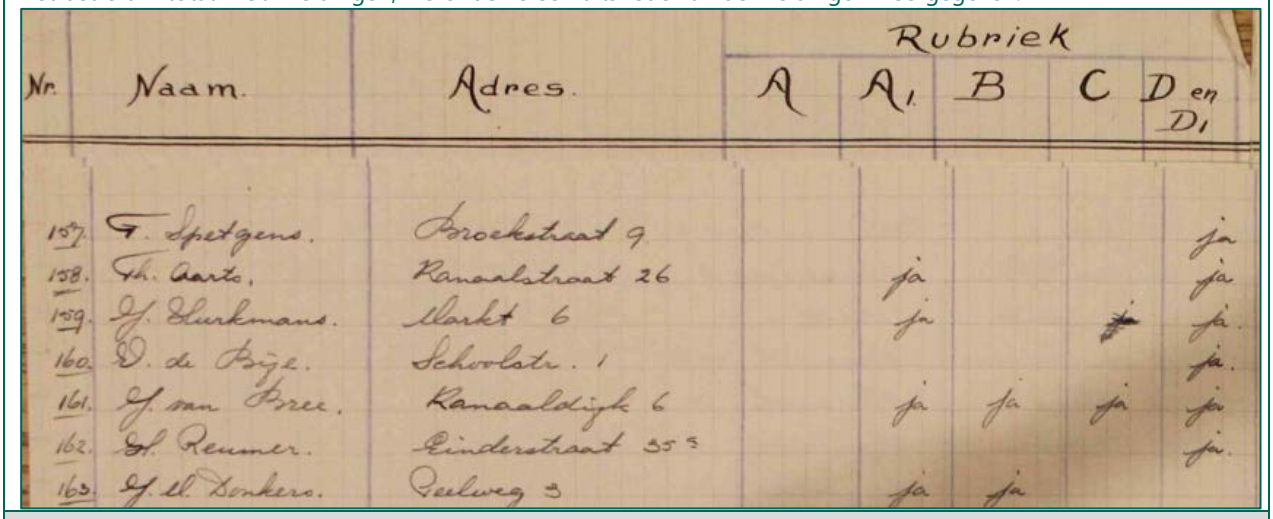
- Melding van 7 februari 1949 betreffende oorlogsgeweldschade aan de Steegstraat 1. De schade werd op 21 september 1944 veroorzaakt en bedraagt 573,69 gulden.

- Melding van 11 maart 1949 betreffende oorlogsgeweldschade aan de Postelstraat 10. De schade werd op 21/22 september 1944 veroorzaakt en bedraagt 210,36 gulden.

- Meldingen betreffende oorlogsgeweldschade te Someren:
  - De schade werd op 21 september 1944 veroorzaakt aan de Speelheuvelstraat 8 en bedraagt 233,45 gulden.
  - De schade werd op eind september 1944 veroorzaakt aan de Groepstraat A104 en bedraagt 53,78 gulden.
  - De schade werd op 21 september 1944 veroorzaakt aan Markt 3 en bedraagt 214,10 gulden.
  - De schade werd op 21 september 1944 veroorzaakt aan Vaarselstraat 31 en bedraagt 70,93 gulden.
  - De schade werd op 22 september 1944 veroorzaakt aan een kadaverhuisje te Vaarselstraat 30 en bedraagt 50,74 gulden.

- Melding van een bosbrand veroorzaakt door het neerkomen van brandplaatjes op 8 juli 1941.

Toegang 13086: Gemeentebestuur Someren, 1935-1979.	
- Melding van een bosbrand na het neerkomen van een vliegtuig op 12 augustus 1942. Het toestel kwam neer nabij Lierop te sectie B.1213 - Melding van een bosbrand op 27 april 1943 door van vliegtuig of ballonnen afkomstige flesjes gevuld met fosforrubber/fosforbommen. Bosbrand ter plaatse van sectie C.323 en C.362 (Blok III). - Melding van een bosbrand veroorzaakt te Lierop door het laten springen munitie door geallieerden van op 16-17 april 1945, 50.336,37 gulden.	
Inventaris 532	Oorlogsschade geleden door woonwagenbewoners en schippers. Afwikkeling. 1940-1955.
Melding van 21 oktober 1940 betreffende schade aan het schip 'Hinset' te Sluis XI. De schade werd op 10 mei 1940 veroorzaakt door het schieten van Nederlandse militairen. Het schip was getroffen omdat het in het schootsveld lag. Verschillende melding betreffende schade een aan de sleepboot 'Conny' en enkele andere schepen/bootjes liggende nabij Sluis XIII door een beschieting door Amerikaanse vliegtuigen in september 1944. In een van de schadegevallen wordt de datum 16 september 1944 vermeld.	
Inventaris 533	Panden, die elders door oorlogshandelingen verwoest zijn. Bouw in Someren van panden als vergoeding voor die andere panden. 1947-1956.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogsgeweld binnen Someren.	
Inventaris 534	Oorlogsschade aan panden/werken van derden. Herstel, afzonderlijke gevallen, alfabetisch geordend op straatnaam, A - Z. 1940-1959.
Relevant, betreft schadedossiers per pand, opgenomen in groepsregister (inventaris 535).	
Inventaris 535	Oorlogsschade aan panden/werken van derden. Herstel, mededelingen, inlichtingen en opgaven. 1940-1949.
Overzicht met hierin alle adressen die schade opliepen in september 1944 incl. de schadecategorie. De schade categorieën betreffen A t/m D, waarvan A: totaal verwoest of zwaar beschadigde percelen, A1: beschadigde panden. Het betreft in totaal 250 meldingen, hieronder is een uitsnede van de meldingen weergegeven:	

Nr.	Naam.	Adres.	Rubriek A	A1	B	C	D en D1
157.	F. Spetgens.	Broekstraat 9.					ja
158.	Th. Aarts.	Kanaalstraat 26		ja			ja
159.	J. Sluikmans.	Markt 6		ja		ja	ja.
160.	D. de Bije.	Schoolstr. 1					ja.
161.	J. van Bree.	Kanaaldijk 6		ja	ja	ja	ja
162.	H. Renmer.	Einderstraat 35					ja.
163.	J. H. Donkers.	Oeulweg 3		ja	ja		

Inventaris 589	Overlijden. Overzichten van en inlichtingen betreffende personen ten gevolge van oorlogshandelingen overleden in Someren, of ten gevolge van oorlogshandelingen elders overleden, maar afkomstig uit Someren. 1940-1952.
- Melding het overlijden van mensen te Someren ten gevolge van oorlogshandelingen: o 11 mei 1941, persoon overleden te Den Bult, Someren, ten gevolge van een ontplofte granaat. o 20 mei 1944, persoon overleden te Sluis XI ten gevolge van een ontplofte granaat. o 24 september 1944, persoon overleden door een granaat op woning.	

- 22 september 1944, drie personen overleden door een granaten op woning.
- 22 september 1944, persoon overleden door een granaat op woning.
- 22 september 1944, persoon overleden door een granaat op de Markt.
- 19 november 1944, persoon overleden door een Duitse bomscherf te Sluis IX.

- Melding van 16 juli 1946 betreffende het neerkomen van een geallieerd vliegtuig op 12 augustus 1942 te Leeuwerikbos nabij Lierop. Voor zover bekend is de gehele bemanning overleden.

Inventaris 893	Luchtbeschermingsdienst. Organisatie en taken. 1937-1945.

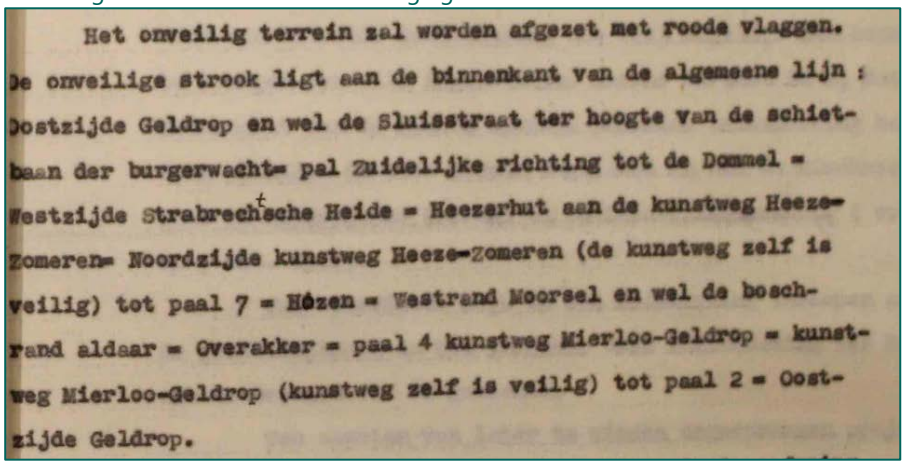
Melding van de luchtbeschermingsdienst Someren op 27/28 december 1941 betreffende een bominslag in oostelijke richting om 20.20 uur [rapport 8.20 uur in de nacht van 27 op 28 december]. Om 20.30 uur werd een kort luchtgevecht waargenomen met als gevolg het neerkomen van een brandend vliegtuig, waarschijnlijk neergekomen te Heezer Bossen. Om 20.45 uur luchtafweergeschut uit de richting van Eindhoven en een brandend toestel waargenomen in de richting van Belgische grens.

Inventaris 899	Luchtbeschermingsdienst. Alarmering. 1940-1942.

Niet relevant, betreft organisatorische stukken.

Inventaris 902	Bekendmakingen door de burgemeester van schietoefeningen met scherpe munitie door het leger. 1939-1941.

- Meldingen van schietoefeningen met scherp te Someren door het Nederlandse leger:
  - 6 oktober 1939: van 9.30 uur tot 15.30 uur wordt geschoten van het gedeelte van de Molenheide ten zuiden van de kunstweg Mieloo-Geldrop in de richting van Grafven en Bauven ten noorden van de Kunstweg Someren-Heeze. Het onveilige gebied betreft:

Het onveilig terrein zal worden afgezet met roode vlaggen.
De onveilige strook ligt aan de binnenkant van de algemeene lijn :
Oostzijde Geldrop en wel de Sluisstraat ter hoogte van de schiet-
baan der burgerwacht= pal Zuidelijke richting tot de Dommel =
Westzijde Strabrechtsche Heide = Heezerhut aan de kunstweg Heeze=
Zomeren= Noordzijde kunstweg Heeze-Zomeren (de kunstweg zelf is
veilig) tot paal 7 = Hézen = Westrand Moorsel en wel de bosch-
rand aldaar = Overakker = paal 4 kunstweg Mierloo-Geldrop = kunst-
weg Mierloo-Geldrop (kunstweg zelf is veilig) tot paal 2 = Oost-
zijde Geldrop.

  - 6 en 7 oktober 1939: schietoefeningen op de Lieropse Heide.
  - 11 en 12 oktober 1939: schietoefeningen op de Lieropse Heide.
  - 13 oktober 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 27 oktober 1939: schietoefeningen op de Lieropse Heide en omgeving.
  - 1 en 2 december 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 4 december 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 9 en 11 december 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 12 en 15 december 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 16 en 18 december 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 19 december 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 21 december 1939: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.
  - 30 december 1939 en 1 januari 1940: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren-Heeze.
  - 3, 6, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 20, 22, 23, 27, 29 en 30 januari 1940: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze.

Toegang 13086: Gemeentebestuur Someren, 1935-1979.
o 2, 6, 9, 13, 16, 17, 19, 20, 23, 24, 26 en 27 februari 1940: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze. o 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 12, 15, 29 maart 1940: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren-Heeze. - Meldingen van schietoefeningen met scherp in het door Duitsers bezette Someren: o 23 september 1940: schietoefeningen op een door Duitsers afgezet terrein gelegen tussen de bebouwde kommen van Geldrop, Mierlo, Lierop, Someren, Sterksel en Heeze. o 7, 18 april 1941: bekendmaking van een door de Duitse Weermacht te houden schietoefening, locatie niet vermeld. o 22 april 1941: schietoefeningen op een door Duitsers afgezet terrein gelegen tussen de bebouwde kommen van Geldrop, Mierlo, Lierop, Someren, Sterksel en Heeze. o 2 mei 1941: schietoefeningen tussen de kustwegen Mierlo – Geldrop en Someren- Heeze. o 13 mei 1941: gevechtsoefeningen (infanterie) op een gebied noordwestelijk van Vaarsel gelegen.
Inventaris 905 | Aantreffen, bewaren en onschadelijk maken van oorlogstuig. 1939-1976.
- Meldingen van aangetroffen niet-ontplofte projectielen in Someren: o 25 maart 1939: een thermosfles-vormig projectiel met schroefdop, aangetroffen in de Heide. o 6 juni 1939: bij baggerwerkzaamheden in de Zuid-Willemsvaart zijn twee cilindervormige niet-ontplofte projectielen aangetroffen. Ze hebben een middellijn van 11 cm en een lengte van 26 cm. o 16 juni 1939: nog een cilindervormig niet-ontploft projectiel werd aangetroffen [locatie niet vermeld]. Het projectiel had een middellijn van 11 cm en een lengte van 26 cm. o 18 maart 1940: een thermosfles-vormig projectiel met schroefdop. De vindplaats is niet vermeld. o 27 juni 1940: rond 1.30 uur vond een bominslag plaats in het openveld nabij Sluis XIII. Hoeveel bommen er gevallen zijn was niet bekend. Rond 8.00 uur ontploft nog een bom. In een later bericht wordt vermeld dat negen bommen ontploft waren. In een brief van 31 augustus 1940 wordt vermeld dat er nog één blindganger is achtergebleven. o 19 juli 1940: melding dat op een niet nader genoemde plaats een niet gesprongen projectiel is aangetroffen. o 8 november 1940: melding van een bombardement met brisant- en brandbommen 21.30 uur. De bommen kwamen neer nabij het Berkeindje en Heieind. In het open veld werden van 44 brandbommen verkoolde resten gevonden, later werden er nog 6 ontbrand aangetroffen. Tevens werd één krater van een brisantbom aangetroffen van 8,5 meter in diameter o 15 februari 1941: een bombardement in de gemeente. Hierbij vielen vijf bommen op een afstand van 300 à 400 meter ten noorden van de Groenstraat in het open veld, en vijf brisantbommen in het open veld op 15 meter afstand ten zuidoosten van de Hoevenstraat en 100 meter ten westen van de Parallelweg. Vier van de bommen waren ontploft. Een vijfde bom kwam als blindganger in de grond (100 meter zuidoosten van de Hoevenstraat). Duitse autoriteiten hebben de bom niet kunnen ruimen wegens een te grote diepte van de blindganger. Te Lierop werd een ontbrande brandbom gevonden in het open veld 200 meter van de Hoogenweg en 25 meter van de school af. Ooggetuigen verklaren dat: ‘de bommen aan de Groenstraat zijn gevallen’, ‘een brandbom achter de jongens en meisjesschool te Lierop is gevallen’ en ‘bommen aan de Hoevenstraat neerkwamen’. o 17 februari 1941: een rond blikken pot, plat van onder en rond uitlopend aan de bovenkant (7 à 10 cm hoog, 20 á 25 cm in doorsnede) werd aangetroffen op een niet nader genoemde locatie. Men verwacht dat het een brandbom is. o 7 maart 1941-15 januari 1942: correspondentie betreffende de aanwezigheid van een blindganger (bom) in Someren, die niet geruimd kon worden vanwege de diepte waarop deze lag. Er werd daarom meermaals verzocht de exacte locatie van de bom in te tekenen op de kaart voor latere verwijdering. De bommen werden ingetekend, maar over ruiming is niet gesproken. o 2 februari 1943: rond 21.30 werden brandbommen afgeworpen op het gehucht ‘Ruiter’, er werden in totaal 20 brandbommen afgeworpen. o 8 april 1943: rond 23 uur kwam er een brisantbom en enkele fosforbrandbommen neer te Lierop. o 31 juli 1945: te Nieuwendijk 19 werd een granaat in veld aangetroffen. Te Kerkendijk 7 werd een tiental granaten aangetroffen. o 10 augustus 1945: melding van de ligging van een mijn (vermoedelijk tankmijn) tussen Sluis XI en XII ter hoogte van het pontveer.

- 14 augustus 1945: melding van de aanwezigheid van een vliegtuigbom en een landmijn in de tuin van G. van Hout, Kanaaldijk 11.
- 21 september 1945: naast eerdergenoemde NGE werd tevens melding gemaakt van 12 granaten aan de Kerkendijk 26, een granaat aan de Einderstraat 28, een granaat aan de Donkschedreef, munitie aan de Kievitstraat 11 en diverse munitie op de binnenplaats van het Gemeentehuis (verzamelplaats).
- 3 oktober 1945: naast eerdergenoemde NGE werd tevens melding gemaakt van een granaat in de tuin van W. Sonnemans, Postel in de waterloop.
- 11 oktober 1945: melding van het aantreffen van twee kisten munitie en losse munitie in de tuin van H. Gerritsen aan de Schoolstraat.
- 5 december 1945: melding van de aanwezigheid van achtergebleven NGE:
  - Vliegtuigbom te Vaarselsestraat 30b
  - Vliegtuigbom en granaat te Kanaaldijk 11
  - Twee vliegtuigbommen te Beuven
  - Vermoedelijk tankmijn ter hoogte van Veerpont Sluis XI
  - Landmijn nabij Heusdensedijk
  - Een bom of granaat in akker te Nieuwendijk 19
  - Eem bom of granaat in akker te Kanaaldijk 24
  - Een bom te Parallelweg (B. van Velthoven)
  - Een Kettingbom [vermoedelijk vliegtuigbom/ -bommen] te Kraaijendijk (L. van Mierlo) in Kievitsven
  - Een vliegtuigbom in de omgeving van het Peelkanaal te Kanaaldijk 36
- Diverse munitie te werd aangetroffen te:
  - Een granaat aan het woonhuis en een granaat aan Meerven, nabij Achterbroek B89
  - Acht granaten aan huis en één granaat bij tuinman verstappen te Kerkendijk 7
  - Eén granaat liggende achter de tuin van W. Sonnemans, Postel. Oude Kerkstraat 2
  - Drie granaten bij het woonhuis van K. van Eijk, Kerkendijk 10
  - Eén bom in stoomzuivelfabriek
  - Eén granaat in Michelslaan en munitie aan huis (Kerkendijk 18)
  - Munitie in de schuur van het Pakhuis Nieuwe Kerkstraat (weduwe Smits)
  - Divers oorlogstuig door Engelse militairen in de grond gestopt aan de Keizerstraat 4
  - Eén granaat en oorlogstuig in de grond te Keizerstraat 20
  - Handgranaten aangetroffen te Zandstraat 10
  - Vier handgranaten nabij het huis te Kanaalstraat 29
  - Eén granaat aan huis te Hou[t]broekstraat 1
  - Eén handgranaat in de schuur aan de Hugteweg .
  - Vijf granaten en ander oorlogstuig te Einderstraat 72
  - Twee granaten te Kampstraat 21
  - Eén granaat te Klotterstraat, langs de Donksche Dreef
  - Munitie te Kievitstraat
  - Divers oorlogstuig in de Binnenplaats Gemeentehuis
  - Kist met munitie te Boomen A52, Lierop
  - Eén granaat te Vaarselstraat 13
  - Eén projectiel te Goordverbernedijk 1a aangetroffen bij het vegen van de waterloop
  - Eén splinterbom boven te grond aan de Vaarsehoef A70, Lierop
  - Eén granaat te Vaarselstraat 13
  - Eén handgranaat en diverse ander oorlogstuig te Vaarselstraat 13a
  - Een kistje met munitie te Kanaalstraat 4
  - Eén granaat aan de Vaarselstraat 10
  - Eén granaat te Postel 14
- 30 juni 1947: lijst met aangetroffen munitie in Someren zonder vermelding van het type of hoeveelheid munitie te vermelden.
- 28 augustus 1947: lijst met aangetroffen munitie in Someren:
  - Twee Panzershreck [vermoedelijk raketten] te Schoolstraat (H. van der Weerden)
  - Eén granaat te Hoijzerstraat (F. van den Bogaart)
  - Eén fosforgranaat te Klotterstraat (G. Wijnen)
  - Eén granaat te Einderstraat 44

- 1 oktober 1949: lijst met aangetroffen munitie in Someren:
  - 600 geweerpatronen te Hoevenstraat (familie Manders)
  - Diverse munitie te Slievenstraat (J. Welten)
  - Eén mortiergranaat te Vaarselstraat (familie Welten)
- 23 januari 1950: melding van een zestal granaten in de omgeving van Witver te Vaarselstraat
- 16 maart 1950: melding van granaten en munitie te Kerkendijk (H. van Soest) en bij het woonwagenkamp te Vaarselstraat.
- 4 mei 1950: melding van granaten en munitie te Peelkanaal Sluis XIII en de Boksenberg.
- 15 juni 1950: melding het aantreffen van een granaat te Zaanstraat 2 (A. Bernards).
- 7 juli 1950: melding het aantreffen van een granaat nabij de boerderij van P. Sonnemans te Michelslaan 1.
- 12 november 1951: melding het aantreffen van een granaat in een brandgang van de Staatsbossen.
- 3 september 1952: melding van het aantreffen van een projectiel te Lavallestraat 2.
- 16 september 1952: melding van het aantreffen van een mortiergranaat nabij Sluis XI
- 20 september 1952: melding van het aantreffen van vijf mortiergranaten te Donksedreef 1
- 24 februari 1953: melding van het aantreffen van een granaat te Groenstraat A102, Lierop.
- 27 februari 1953: melding van het aantreffen van een granaat in de omgeving van het Donksebos.
- 6 mei 1953: melding van het aantreffen van een projectiel in de Staatsbossen.
- 18 november 1953: melding van een gevonden projectiel te Someren-Eind. Bij de boerderij van den Eerenbeemdt aan de Kampstraat.
- 14 mei 1954: melding van het aantreffen van meerdere banden met mitrailleur patronen te Kievitstraat 2.
- 22 september 1954: melding van het aantreffen van een granaat te Achterbroek B81, Lierop.
- 4 november 1954: melding van het aantreffen van munitie nabij Stipdonk B64, Lierop.
- 30 november 1954: melding van het aantreffen van een granaat te Ervenweg 1.
- 10 december 1954: melding van het aantreffen van een projectiel te Vaarselstraat 27.
- 24 mei 1955: melding van het aantreffen van een granaat te Dorp A20, Lierop.
- 17 november 1955: melding van het aantreffen van drie granaten te Schoolstraat 11.
- 24 november 1955: melding van het aantreffen van twee granaten en een bom aan de Kanaaldijk nabij kilometerpaal 69.000
- 24 maart 1956: melding van het aantreffen van een bom aan de Floreffestraat 45.
- 6 juni 1956: melding van het aantreffen van een granaat te Lierop.
- 13 juni 1956: melding van het aantreffen van twee granaten in de tuin van het zustersklooster aan de Nieuwendijk te Someren-Eind.
- 17 december 1956: melding van het aantreffen van een projectiel (60 cm groot) aan de Teunis Spekbaan, 200 meter van de brug Half Twaalf over de Zuid-Willemsvaart.
- 15 januari 1957: melding van het aantreffen van een kist met munitie in de schilderwerkplaats van de Gemeentebedrijven.
- 22 januari 1957: melding van het aantreffen van drie granaten aan de Teunis Spekbaan, 200 meter van de brug Half Twaalf over de Zuid-Willemsvaart.
- 7 februari 1957: melding van het aantreffen van enkele projectielen in de Zuid-Willemsvaart bij baggerwerkzaamheden. Ter hoogte van de Brug Half Twaalf liggen de projectielen.
- 2 maart 1957: melding van het aantreffen van een granaat te Goordverbernedijk 2.
- 10 april 1957: melding van het aantreffen van een fosforgranaat te Boomen A51, Lierop.
- 4 oktober 1947: melding van het aantreffen van en projectiel aan de Burgermeester Smulderslaan 9b.
- 6 december 1957: melding van het aantreffen van partij munitie aan de Kerkendijk 18a
- 20 mei 1958: melding van het aantreffen van een granaat achter de sluiswachterswoning nabij Sluis XI te Someren-Lierop.
- 29 mei 1958: melding van het aantreffen van een aantal scherpe patronen bij grondwerkzaamheden te Someren-Eind.
- 2 december 1958: melding van het opgraven van 30 mortiergranaten en de kop van een pantservuist aan de Akkerweg, nabij de woning van de heer Langeler.
- 11 december 1958: melding van het aantreffen van een kleine partij munitie nabij de woning van de heer Kruijf, Slievenstraat 2.
- 6 maart 1959: melding van het aantreffen van een fosforgranaat op de Boomen in Lierop. Vermoedelijk liggen er meerdere granaten ter plaatse.

- 7 april 1959: melding van het aantreffen van een mortiergranaat nabij het pand Beemdstraat 1. Tevens werd nabij de Kerkendijk 56 een granaat aangetroffen.
- 2 september 1959: melding van het aantreffen van een projectiel op een bouwland aan 'Den Bult' (eigenaar J. van Asten, Vaarselstraat 13a)
- 21 oktober 1959: melding van het aantreffen van een handgranaat aan de Parallelweg 3.
- 16 november 1959: melding van het aantreffen van een aantal patronen Kerkendijk 25.
- 3 december 1959: melding van het aantreffen van een trommel patronen nabij de woning Kanaalstraat 33.
- 30 december 1959: melding van het aantreffen van een granaat nabij de woning te Heikantstraat.
- 4 januari 1960: melding van het aantreffen van munitie bij het ploegen van een weiland nabij de Einderstraat 46.
- 23 maart 1960: melding van het aantreffen van een granaat nabij de stallen te Steenertseweg 14, Lierop. Tevens wordt vermeld dat er nabij Offermansstraat 20 te Lierop nog oorlogstuig ligt.
- 16 april 1960: melding van het aantreffen van een granaat nabij Slievenstraat 12
- 24 augustus 1960: melding van het aantreffen van vier luchtdoelprojectielen nabij de grens met Maarheeze
- 21 juli 1961: melding van het aantreffen van een mortiergranaat bij het ploegen van het land nabij Landbouwstraat 2. Verwacht wordt dat er meer munitie in de grond is achtergebleven.
- 3 mei 1961: melding van het aantreffen van een bom aan de Heikantstraat 6.
- 9 augustus 1961: melding van het aantreffen van een partij munitie bij een zandafgraving te Nieuwendijk 130.
- 9 oktober 1961: melding van het aantreffen van een kist munitie te Nieuwendijk 1.
- 3 september 1963: melding van het aantreffen van een partij munitie te Zandstraat 7.
- 28 maart 1963: melding van het aantreffen van een granaat te Kanaalweg 5b.
- 13 april 1964: melding van het aantreffen van een projectiel nabij Sluis XI van de Zuid-Willemsvaart.
- 22 juni 1964: melding van het aantreffen van munitie bij grondwerkzaamheden aan de Kerkendijk 38. Er wordt verwacht dat er nog meer munitie in de grond is achtergebleven.
- 6 april 1965: melding van het aantreffen van een aantal mortiergranaten bij werkzaamheden aan de weg te Dertiensedijk.
- 11 juni 1965: melding van het aantreffen van een handgranaat nabij Sluis XIII.
- 28 juli 1965: melding van het aantreffen van een granaat in de bossen nabij de Peelrijt.
- 22 september 1965: melding van het aantreffen van een groot aantal patronen langs de Aa, tussen brug Half Twaalf en Sluis XII
- 25 oktober 1965: melding van het aantreffen van een grote granaat aan de Kampstraat.
- 17 februari 1966: melding van het aantreffen van een op scherp gestelde handgranaat nabij Sluis XI in de Zuid-Willemsvaart.
- 21 maart 1966: melding van het aantreffen van een handgranaat te Hoevenstraat 32.
- 30 januari 1967: melding van het aantreffen van een mortiergranaat in een jong bos.
- 19 mei 1967: melding van het aantreffen van een projectiel bij graafwerkzaamheden bij de bouw van 120 woningen te Someren.
- 4 maart 1968: melding van het aantreffen van een projectiel van 60 cm lang bij baggerwerkzaamheden in de Zuid-Willemsvaart, Sluis XII Rijksweg Helmond-Weert.
- 1 april 1968 melding van het aantreffen van twee granaten te Kerkendijk 117.
- 20 maart 1969: melding van het aantreffen van een partij handgranaten aan de Groeneweg 11.
- 28 oktober 1969: melding van het aantreffen van een granaat bij het ploegen te Belienberkdijk 12.
- 7 maart 1973: melding van het aantreffen van een projectiel te Dongenstraat 4
- 18 september 1973: melding van het aantreffen van projectielen (granaten en bommen) te Boerenkamplaan 181.
- 5 september 1974: melding van het aantreffen van een handgranaat en een doos munitie te Dellerweg 19.
- 28 oktober 1976: melding van het aantreffen van landmijnen bij het verplaatsen van grond van het bedrijventerrein 'Half Elfje' naar het sportpark 'de Potacker' en 'De Loove'. Verwacht wordt dat er nog meer explosieven op het bedrijventerrein en de bestemmingsgebieden liggen.
- Onbekende datum:
    - Naast de Vaarselstraat in de grond achter de boerderij van F. v.d. Boomen (Vaarselstraat 30b) ligt een vliegtuigbom.

Toegang 13086: Gemeentebestuur Someren, 1935-1979.	
• Nabij Schoolstraat 4, naast de boerderij in de sloot ligt een raketbom. Liggende in de Broekstraat in de sloot nabij het erg van Geers ligt een pantservuist. • Liggende in het kanaal nabij Sluis XI tegenover de firma Lammers liggen twee pantservuisten. • Liggende in het kanaal nabij het Hoofje (oude losplaats) liggen twee Pantservuisten. • Liggende in de berm ongeveer 500 meter van Sluis XI lift een pantservuist • Liggende naast het kanaal nabij Heusdensedijk in de grond ligt een landmijn. • Liggende in de grond van het erf van G. v. Houts naast de Kanaaldijk te Sluis XII ligt een vliegtuigbom. • Liggende in de grond van Geerts nabij v.d Port, Broekstraat, ligt een neergestort vliegtuig • In 't Beuven (water) liggen twee vliegtuigbommen (naar schatting 500 kg bommen). Op 31 juli 1945 zijn ze bloot komen te liggen. - Meldingen van munitie bij het politiebureau zijn uit deze inventaris niet overgenomen omdat niet bekend is waar de munitie initieel aangetroffen werd.	
Inventaris 907	Gegevens betreffende branden. 1935-1960.
- Procesverbaal betreffende het neerkomen van brandplaatjes in de nacht van 7 op 8 juli 1941. Na een luchtgevecht wierp een geallieerd toestel de plaatjes uit en brak er op vijf verschillende plaatsen brand uit: op twee plaatsen in de Staatsbossen nabij Den Bult; op twee plaatsen in de staatsbossen in de voormalige gemeente Lierop; en te Hoenderboom, gelegen in Maarheeze, net buiten de gemeente Someren. Er werden op de genoemde locaties geen brandplaatjes meer aangetroffen. - Verder enkele meldingen van brand in 1940 en 1941. De oorzaken zijn veelal onbekend. Enkel de brand op 8 juli 1941 kan aan oorlogshandelingen gekoppeld worden.	
Inventaris 1344	Hulpverlening aan oorlogsslachtoffers. Inzamelingen en inlichtingen. 1940-1952.
Niet relevant, betreft slachtofferhulp.	
Inventaris 1345	Hulpverlening aan oorlogsslachtoffers. Afzonderlijke gevallen: schippers. 1945-1946.
Niet relevant, betreft slachtofferhulp.	
Inventaris 1346	Hulpverlening aan oorlogsslachtoffers. Afzonderlijke gevallen met uitzondering van schippers. 1945-1951.
- Melding van 28 oktober 1946 betreffende het gewond raken van een inwoner van Someren bij de bevrijding van de gemeente in september 1944. - Melding van 28 juni 1945 betreffende oorlogsslachtoffers in de gemeente Someren. Op 22 september 1944 raakte de dertienjarige M. Kruyf, wonende te Slievenstraat 2, gewond door granaatvuur/granaatsplinter. - Melding van 20 november 1945 betreffende het afbranden van de woning van H. Leenen, Keizerstraat 1 te Someren. De schade ontstond door oorlogsgeweld in september 1944. - Melding van 27 juni 1945 betreffende het gewond raken J. Meyer, wonende te Einderstraat 95, op 24 september 1944. Hij raakte gewond bij zijn woning door een granaatscherf - Melding van 5 september 1946 betreffende het opgraven van een projectiel op 22 mei 1944 door A. Pijnenburg. Het projectiel werd gevonden in een akker nabij de Beemdstraat en werd vervoerd naar de boerderij van H. Driessen aan de Beemdstraat. Hier werd getracht het projectiel te demonteren met hamer en bijtel, waarna het ontplofte. Eén persoon overleed, twee raakten gewond. - Melding van 20 november 1945 betreffende declareren van huurkosten van een woning door een persoon die door het afbranden (ten gevolge van oorlogshandelingen in september 1944) van zijn eigen woning aan de Kanaalstraat 5 moest gaan huren.	
Inventaris 1410	Afwikkeling oorlogsschade aan schoolgebouwen. 1941-1957.

Toegang 13086: Gemeentebestuur Someren, 1935-1979.	
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1791	Duitse Wehrmachthuisjes. Gebruik en bewoning. 1942-1945.
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	

Toegang 11195: Gemeentebestuur Someren, 1980-1989.
Geen relevante stukken aangetroffen

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.	
Inventaris 2	De meidagen van 1940, 81 stukken.

- Verslag/ uittreksel van Dhr J. Aerts:
  In de nacht van 10 op 11 mei werd vanuit de Peek-Raamstelling teruggetrokken op Someren. Bij Sluis XI werd stelling ingenomen en de brug over de Zuid-Willemsvaart werd gesprongen. Hier werd een boerderij in brand gestoken om schootsveld te creëren. Er bleken nog varkens bij de boerderij aanwezig te zijn, deze werden vrijgelaten maar liepen een mijnenveld in, dit leidde tot een ontploffing. De stelling nabij Sluis XI werd bij de komst van de Duitse troepen onder vuur genomen met geschut en mitrailleurs.

- Interview met de heer J. Zegveld (12 april 1983):
  Op 11 mei 1940 werd waargenomen dat boven Sluis XI een Duits vliegtuig het vuur opende op Nederlandse troepen. Inwoners van Someren bleven in hun huizen door het vele schieten.

- Brief J. A. Slob (4 februari 1982):
  11 mei 1940: Gestationeerd tussen Sluis IX en Sluis X. De brug te Sluis X werd gesprongen. Rond 4.00 uur brak het gevecht uit. Naar de overkant van de vaart werd gevuurd met mitrailleurs en geschut.

- Sectie Krijgsgeschiedenis 's Gravenhage, 20 oktober 1982, I-III-30 RI:
  11 mei 1940: boven Sluis X cirkelde een Duits vliegtuig. Nederlands 6-Veld opende het vuur op een boerderij waar de vijand in schuilde. Een zware mitrailleur was geplaatst op een schip in het kanaal en bleef vuren op de vijand.

- Kapitein J. Bleuland van Oordt, Sectie Krijgsgeschiedenis 's Gravenhage, 20 oktober 1982, 3 III 30 RI:
  Tweede en derde sectie Zware mitrailleurs werden te Sluis XII gestationeerd. Na een kort gevecht werd er teruggetrokken van de Vaart.

- Verslag van A. van Asten (2 december 1982):
  Nederlandse troepen stelden zich op bij Sluis X. achter het huis van J. Maas stonden de mortieren opgesteld.

- Majoor van Oeveren, Sectie Krijgsgeschiedenis 's Gravenhage, 20 oktober 1982:
  Melding van het neerkomen van een Duits vliegtuig tussen Someren en Heeze.

- Verslag van J. Hoeben en W. Joosen, 28 mei 1983:
  12 mei 1940: Nederlandse soldaten hadden een munitiewagen met twee paarden achtergelaten op het terrein van Van de Heuvel. Deze wagen was in de sloot beland.

- Verslag N. Pennock:
  11 mei 1940: Nederlandse troepen achter de Zuid-Willemsvaart onder vuur genomen door Duitsers. Nederlanders schoten terug maar hadden geen antwoord op de Duitse vliegtuigen. Duitse troepen wisten Sluis XI te veroveren.

- Overzicht van door Duitsers geplaatste zoeklichten en luchtafweer:
  - 11 houten gebouwen en 2 uitkijktorens aan de Steegstraat.
  - 1 houten gebouw aan de Broekstraat.
  - 1 houten gebouw en 1 uitkijktoren achter het parochiehuis.

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.
o 2 houten gebouwen aan de Nieuwendijk (Someren-Eind). o 1 stenen gebouw aan de kerkendijk met houten barak en zoeklicht (Someren-Heide). o 3 houten gebouwen aan de Ruilvenweg (richting Someren-Heide). o 3 houten gebouwen aan de Otterdijk te Lierop.
Inventaris 3 | Interviews, 34 stukken.

- Melding van het vallen van een vliegtuig in mei 1944 in het land voor de boerderij van A. Vink aan de Kerkweg.

- Melding van de bouw van een zoeklichtinstallatie en enkele houten barakken aan de Kerkweg. Aan de Kerkweg 13 lag een overdekte schuilloopgraaf.

- Melding van het gewond raken van een dertienjarige inwoner van Someren door de ontploffing van een Duitse granaat op 22 september 1944.

- Melding van tanks die zij aan zij stonden opgesteld aan de Vaarselstraat op 22 september 1944. De tanks vuurde de hele nacht richting Asten.

- Melding van het dodelijk treffen van H. Driessen midden in het dorp, nabij het transformatorhuisje, op 24 september 1944.

- Melding van Britse infanteristen in sloten en langs de bermen van akkers die schieten op Sluis XI.

- Melding van het vallen van een granaat in het trappenhuis van de pastorie op 23 september 1944.

- Verwoest panden tijdens de Bevrijdingsdagen:
  - o September 1944: gemeentewoning aan de Kanaalstraat bewoond door J. Knapen-Overmans en de Fam. De Git (niet herbouwd)
  - o 20 september Boerderij van H. Driessen-v.d. Ven, Beemdstraad
  - o 22 september 1944:
    - Boerderij van Van Oostrum, aan de Schoolstraat 8. In brand geschoten dor Duitsers;
    - Boerderij van Verberne, aan de Schoolstraat 10 (niet herbouwd). Afgebrand door onvoorzichtigheid der militairen;
    - Boerderij van Schweren, aan de Schoolstraat 9. In brand geschoten;
    - En de Boerderij van Weerden-Hurkmans, aan de Schoolstraat 4 (niet herbouwd). In brand geschoten met Duitse granaten
  - o 24 september 1944: Boerderij van Gerritsen-Vink, Schoolstraat 2 (afgebrand door ongeluk met koken door Engelse militairen)

- 22 september: zware- en lichte artillerie met spoormunitie, mitrailleurvuur en mortiergranaten werden door de geallieerden over het kanaal geschoten. De Duitsers schoten mortieren, o.a. aan de Kanaalstraat werd een huis getroffen.

- 17 september 1944: een glider komt bij Den Bult te Someren neer.

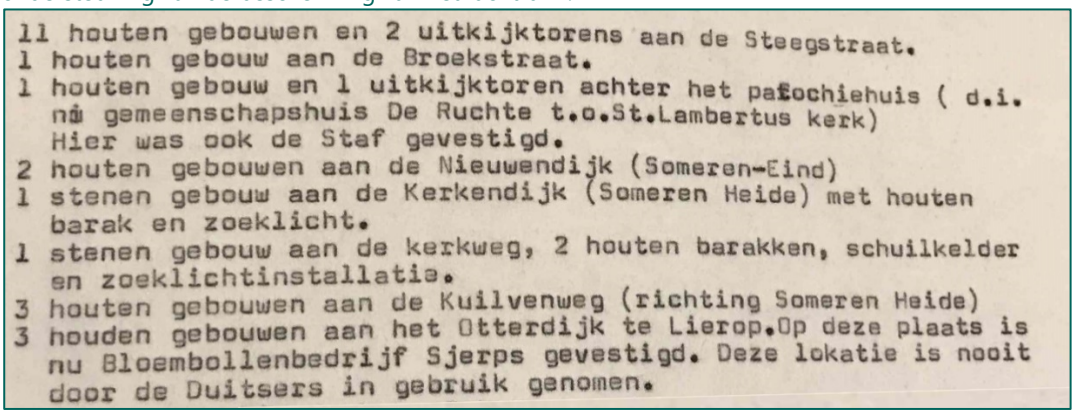
- 27 september 1944: Amerikanen lossen de Britten af. Langs de Kerkendijk werden schutterputten gegraven naast de tanks. Bij het vertrek werden oude spullen in de putten gedumpt en werden de putten dicht gegooid.

- Melding van 25 mei 1944 betreffende het neerkomen van een vliegtuig aan de Kerkweg te Someren. Het vliegtuig kwam neer nabij de woning van A. Vink. Brokstukken werden op meerdere plekken te Someren teruggevonden: één motor in de gracht bij het 'Rooiland' achter B. van Otterdijk in de Heidveldsestraat; één motor bij het huis van E. en W. Smits, op de hoek van de Slievenstraat en de Houtbroekdijk. Bij het huis van A. Vink werd een mand met aangetroffen munitie weggezet.

- Op onvermelde datum brandde het huis van Weduwe Voets in de Meulenberg af ten gevolge van brandbommen.

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.	
- Op een zondag in oktober of november 1944 (exacte datum niet vermeld) stortte een klein Engels verkenningsvliegtuig neer aan de Broekstraat op de Hoge Akker. Op het moment van opschrijven (1981) lag er een kruising, Witvrouwenbergweg/ Provincialeweg, op de crashlocatie. - Melding van drie gewonden door een Duitse granaat in september 1944. Vanaf het landgoed De Apotheek en bij A. van Ham, aan Sluis XII, schoten Duitsers op doelen aan de westzijde van de Zuid-Willemsvaart. - Melding van het ontploffen van een slaghoedje op 12 maart 1959. Het slaghoedje werd nabij Den Boomen (Lierop) gevonden. Het slaghoedje ontplofte nadat een burger het probeerde te demonteren. - Melding betreffende gevallen bommen te Lierop in de jaren 1940-1945. Er kwamen twee bommen neer ter plaatse van de Boomerhei of de Willigenkant, in de nacht viel één brisantbom midden op de straat. T. Aarts vond één bom in een groot gat in het bos, een andere werd gevonden met het maaien van koren op het land van W. Kuipers. Op zowel Heieind en 't Meerven viel een bom. In augustus 1942 kwam een vliegtuig neer te Lierop in de Leeuwerik tussen J. Maas en P. Verhees, nabij de 'Vaarsehoef'. In 1942/1943 raakte in de bocht van Sluis XI naar Sluis X iemand dodelijk gewond door bomscherven. [Het betreft hier allen meldingen zonder exacte datum of locatie].	
Inventaris 7	In Someren gevallen vliegtuigen, 50 stukken.
- Meldingen van neergekomen vliegtuigen in de gemeente Someren: o 11 mei 1940: een Duitse Messerschmitt werd neergeschoten door Nederlands geweer- en mitrailleurvuur. Het toestel kwam neer rechts van de weg van Someren naar Heeze bij den Hoenderboom. o [Vermoedelijk] 14 februari 1941: tussen 21.00-21.30 uur kwamen zware bommen neer voor het huis te Hoyserstraat 3 [nu 8]. Het toestel dat de bommen liet vallen stortte elders neer. o 27 maart 1941: een Whitley van 78 Squadron kwam neer onder Heusden. o 4 juli 1941: een Whitley van 102 Squadron tussen Someren-Eind en de Nieuwe Parochie neergekomen (Valepeelsedijk). Het toestel was door een Duitse Nachtjager neergeschoten. Het toestel had de bommenlast afgeworpen voor het neerstorten: bommen verwoesten het huis van Karel van Bussel [tussen Gezandebaan 34 en 36] en brandbommen kwamen neer nabij de woning van Bert van Diepen. Nabij de crashlocatie kwam later een V1 neer (in de Keizerstraat). o 7/8 juli 1941: een Hampden landde op de Strabrechtse Hei. o 27/28 december 1941: een Wellington met afweergeschut beschoten, bominslag in oostelijke richting. Toestel vermoedelijk te Heezer Bossen neergekomen rond 20.30 uur. Het toestel was door een Duitse Nachtjager neergeschoten. o 30/31 mei 1942: om 14.00 uur kwam een Halifax van 10 Squadron neer nabij Maarheeze. o 6/7 augustus 1942: na een luchtgevecht boven Asten werden brisant en brandbommen afgeworpen, allen ontplofte. Een bom ontplofte te Hoefnagel 1. 150 huizen te Asten hadden schade door het bombardement. o 12 augustus 1942: een brandende Wellington van 156 Squadron stortte rond 3.00 uur neer aan de Kromvenweg (andere bron meldt Otterdijk op de Vaarsehoef), nabij het bos te Lierop. Het toestel was door een Duitse Nachtjager neergeschoten. o 13 mei 1943: rond 3.15 raakte een Wellington van RCAF 429 Squadron in brand boven Astens grondgebied en stortte hier neer tussen het kasteel en Behelp. Vermoedelijk zes bemanningsleden overleden bij de crash. Het toestel was door een Duitse Nachtjager neergeschoten. o 13/14 juli 1943: een vliegtuig stortte neer op de Voorste Heusden onder Asten. o 21/22 juni 1943: een Lancaster van 619e Squadron stortte rond 1.00 uur neer te Astense Peel, bekend als Hoogenbergen. o 28/29 juni 1943: omstreeks 2.30 uur wierp een toestel 31 brandbommen af boven Asten. Het pand Doesdonk nr.15 brandde volledig af. Op een niet nader gespecificeerde locatie is nog één blindganger op 1,5 meter achtergebleven. o 14 juli 1943: een Halifax van 405 Squadron kwam om 1.26 uur neer onder Asten. o 23 augustus 1943: Een Lancaster van 103 Squadron crashte rond 1.45 uur neer bij het kasteel in Asten.	

- 22 april 1944: een toestel kwam neer te Laarstraat in Someren-Eind. Vermoedelijk was het toestel in brand geschoten nabij Venlo.
- 23/24 april 1944: Delen van een Halifax van 640 Squadron kwamen rond 2.30 uur neer te Vinken in de Laarstraat/Heistraat. Ook te 'De Berken' kwamen onderdelen neer. Het toestel was door een Duitse Nachtjager neergeschoten.
- 27 april 1944: een brandende Lancaster van 12 Squadron kwam om 2.00 uur neer te Verken [vermoedelijk De Berken]. Een Duits toestel kwam neer voor Boerderij Boschzicht, op de weg naar Heeze. In deze nacht viel in het Heezerven, nabij Platvoetje ook een Engels toestel neer (locatie bekend als het Heezerwit-Venneke).
- 23 mei 1944: een Lancaster van 626 Squadron kwam rond 1.30 uur neer onder Asten.
- 24/25 mei 1944: een Lancaster van 405 Squadron crashte nabij woning van A. Vink, Slievenstraat. Een motor kwam neer te Heidveldsestraat/Kerkweg.
- 25 mei 1944: een Lancaster van 15 Squadron stortte rond 1.15 uur neer te Someren. Het toestel was door een Duitse Nachtjager neergeschoten.
- 17 september 1944: een losgeraakt zweefvliegtuig behorende tot operatie Market Garden kwam neer te Heikampen.
- Oktober 1944: een verkenningsvliegtuig werd uit de lucht geschoten en de piloot parachuteerde naar beneden.
- 7 februari 1945: een Halifax kwam rond 22.30 uur neer te buurtschap 'De Veluwe'/'Veluwe Peel' te Astense Peel (achter de boerderij van F. Maas). Bij het neerstorten kwam de bommenlast tot ontploffing en werden brokstukken tot 700 meter weggeblazen.
- Onbekende datum: meldingen van M. Vossen, Kanaalstraat 79:
  - Melding van het neerkomen van een vliegtuig op de Heusdense Dijk, achter Half Twaalf.
  - Melding van een neergekomen bom bij een vijver te Gezandebaan, Sluis XII
  - In Someren-Heide zijn in de oorlog brandbommen gevallen.
- Onbekende datum: bommen gevallen te Hoofdstraat, Someren. Diverse brandbommen op Hersel te Lierop. In het gehucht Moost, nabij Sluis XIII en V1/V2 in een weiland.
- Onbekende datum: een vliegtuig kwam neer nabij Den Drossent.
- Onbekende datum: neerkomen van een vliegtuigen in de staatsbossen aan de weg Someren-Heeze. Er kwam een Hampden en een Duits toestel neer.
- Onbekende datum: de Duitse luchtbeschermingsdienst bouwde de volgende gebouwen ter ondersteuning van de bescherming van het luchtruim:

11 houten gebouwen en 2 uitkijktorens aan de Steegstraat.
1 houten gebouw aan de Broekstraat.
1 houten gebouw en 1 uitkijktoren achter het parochiehuis (d.i. nú gemeenschapshuis De Ruchte t.o.St.Lambertus kerk)
Hier was ook de Staf gevestigd.
2 houten gebouwen aan de Nieuwendijk (Someren-Eind)
1 stenen gebouw aan de Kerkendijk (Someren Heide) met houten barak en zoeklicht.
1 stenen gebouw aan de kerkweg, 2 houten barakken, schuilkelder en zoeklichtinstallatie.
3 houten gebouwen aan de Kuilvenweg (richting Someren Heide)
3 houden gebouwen aan het Otterdijk te Lierop.Op deze plaats is nu Bloembollenbedrijf Sjerps gevestigd. Deze lokatie is nooit door de Duitsers in gebruik genomen.

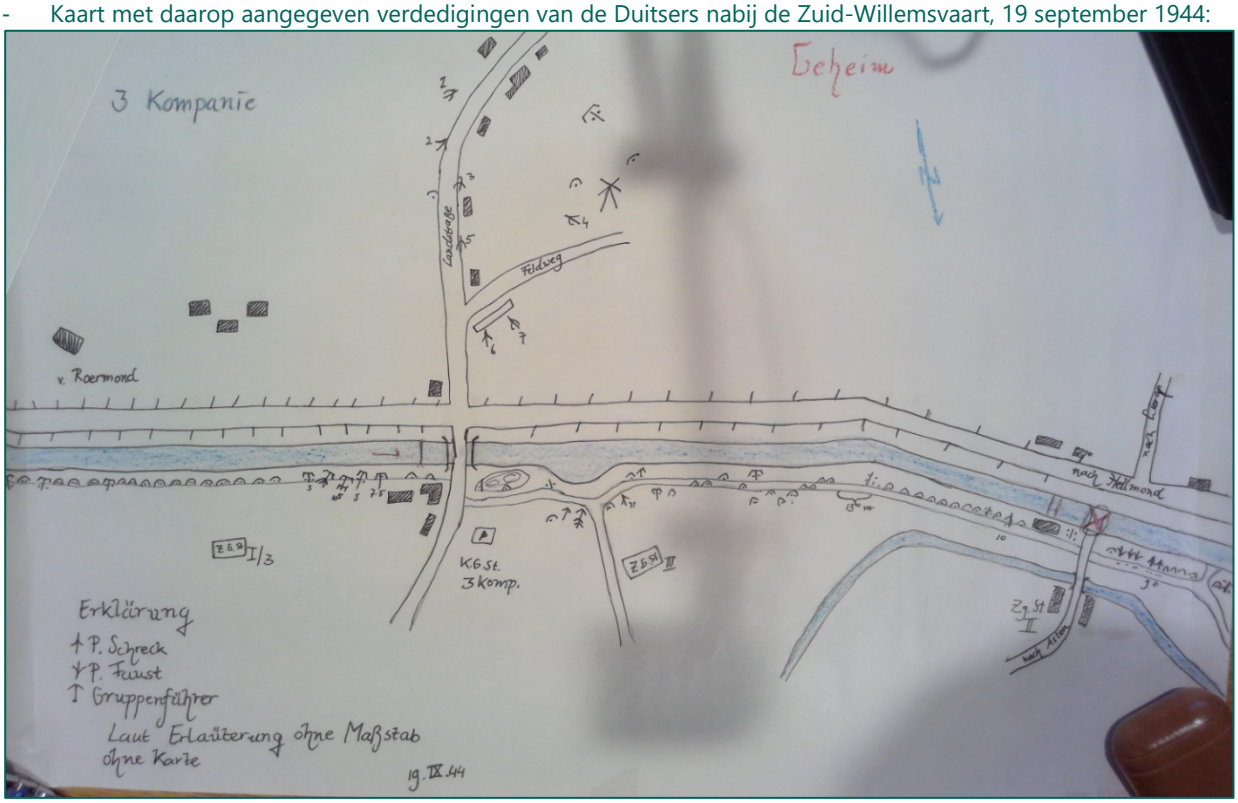
- Melding van branden in de gemeente Someren. Hieronder branden ten gevolge van oorlogshandelingen:
  - 8 juli 1941: bos en heidebrand t.g.v. oorlogshandelingen: lichtkogels en brandplaatjes neergekomen rond 2.00 uur. Twee branden in Staatsbossen onder Lierop, nabij Hoenderboom onder Maarheeze en twee branden in de Bult.

- Melding van een opgestelde 6-Veld te Sluis X op 11 mei 1940.

- Bij veel van de meldingen is niet bekend waar de toestellen neerkwamen en/of wanneer de toestellen werden neergeschoten. Deze informatie is daarom niet uit deze inventaris niet overgenomen.

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.	
Inventaris 13	De bevrijding 1944-1945, 65 stukken.

- Kaart met daarop aangegeven verdedigingen van de Duitsers nabij de Zuid-Willemsvaart, 19 september 1944:

- Battle East and West of Helmond:
  In de avond van 21 september 1944 werden plannen gemaakt om de Zuid-Willemsvaart over te steken naar Asten. De Yeomanry (artillerie) zou vuursteun leveren. De Herefords zouden een bruggenhoofd slaan, de engineers zouden de Baileybrug bouwen. Op 22 september 1944 gingen de Herefords het kanaal over en er begon een zware artilleriebeschieting aan beide kanten. Een Duitse aanval op het bruggenhoofd werd ingeleid door een zware beschieting en mortiervuur. De Britse artillerie gaf verdedigend vuur. Het bruggenhoofd was bijna weggevaagd. Toen de Baileybrug klaar was gingen enkele tanks van de Fife and Forfar de brug over en stootte ze door tot de kom van Asten. Met pantservuisten schakelde de Duitsers enkele van deze tanks uit. Nadat de tanks onder zwaar Duits vuur de kom van Asten bereikt hadden stootte infanterie door het gat dat geslagen was door deze tanks. Met handgranaten werden de Duitsers uit hun verdedigde posities gedreven. Langzaam werd grond gewonnen in de avond van 22 september was er slechts kleine vooruitgang gemaakt. De tanks te Asten waren bij elkaar gegroepeerd ter verdediging tegen Duitse aanvallen in de nacht werd een compagnie Duitsers waargenomen in een open veld op weg naar het bruggenhoofd. De tanks wisten de compagnie binnen enkele minuten volledig te elimineren. De volgende dag wisten de infanteristen de positie van de tanks te bereiken en kom Asten bevrijd worden.

- Herefords Regiment, Zomeren to the Maas:
  Op 21 september was het plan om over meerdere bruggen over te steken richting Someren, de bruggen bleken echter opgeblazen en verdedigd door Duitsers. Een Baileybrug diende gebouwd te worden. C-Compagnie diende een oversteek te maken en een Bruggenhoofd te vestigen zodat de Baileybrug gebouwd kon worden. De Duitsers waren goed ingegraven, de Britten deden snel hetzelfde. Tegenaanvallen (minstens vier) en beschietingen volgden. Om 7.00 uur op 22 september was de brug klaar. Tanks stootte door naar Asten, Infanterie had zware gevechten om de Duitsers bij het bruggenhoofd te verjagen. Anti-tank wapens werden over het kanaal vervoerd, een der schepen sloeg om en het anti-tank wapen ging tezamen met de munitie ten onder. Enkel de loop stak nog uit het water. Drie wapens werden met succes naar de overkant gebracht. Het Rille Corps had het zwaar te voorduren in de nacht van 21 op 22 september. Vijandelijk vuur bleef constant aanhouden. […] Een gevangengenomen Duitser had explosieven bij zich om de brug op te blazen. Deze explosieven werden hem afgenomen en werden in het kanaal geworpen.

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.

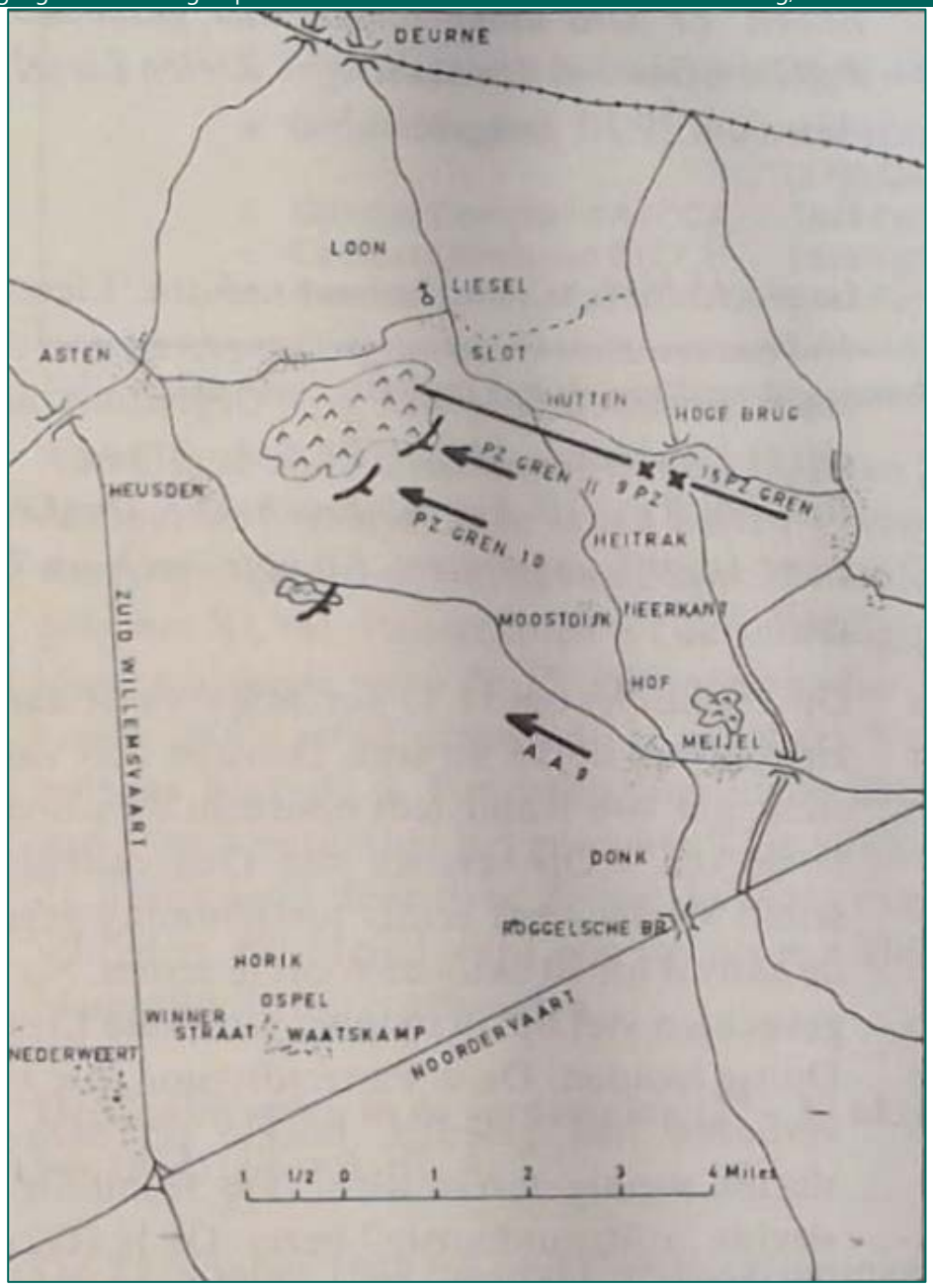
- Verslag van mevr. A.J. v.d. Hulst-Keyzer:
  Op 21 september 1944 werd er geschoten tussen Lierop en Sluis IX. Duitsers aan de overzijde van het kanaal vuurde op geallieerde troepen. De strobalen (op het land van Frans van Bussel) waar ze zich achter verborgen werden in brand geschoten. Het huis van Keizer werd zwaar beschadigd tijdens de bevrijding.

- Verslag van familie Voermans aan de Heikantstraat 8, 21 november 1981:
  In de winter van 1944-1945 stortte een geallieerd vliegtuig neer nabij Heikantstraat 8. De piloot parachuteerde omlaag en vroeg met getrokken revolver aan de lokale bevolking of hij zich in geallieerd of Duits grondgebied bevond.

- Woningen en boerderijen verwoest tijdens de Bevrijdingsdagen van september 1944:
  - 20 september 1944: Boerderij van H. Driessen-v.d. Ven in de Beemd.
  - 22 september 1944: Boerderij van A. Schweren, Schoolstraat 9. Boerderij werd in brand geschoten.
  - 22 september 1944: Boerderij van F. Verberne, Schoolstraat 10.
  - 22 september 1944: Boerderij van A. v.d. Weerden-Hurkmans, Schoolstraat 4. Brand ontstaan door granaatinslag.
  - 22 september 1944: Boerderij Schoolstraat 8.
  - September 1944: huis aan de Keizerstraat 12 afgebrand door met vuur spelende jongens, niet door oorlogshandelingen. September 1944: huis aan de Keizerstraat 1 door fosforgranaten in brand geraakt en afgebrand.
  - September 1944: huis van P.M. Hendriks te Sluis XIII afgebrand door oorlogshandelingen.
  - September 1944: Dubbele gemeentewoning aan de Kanaalstraat te Someren 24 september 1944: Boerderij aan de Schoolstraat 2, verbrand door incident met koken door Britse troepen.

- Lijst schadegevallen in de gemeente Someren. In totaal 250 schademeldingen, de verwoeste panden betreffen:
  - 6/7 augustus 1942: de boerderij van J. Voets afgebrand door brandbommen
  - Schoolstraat 4
  - Heikantstraat 8 (onvoorzichtigheid van militairen)
  - Teunis Spekbaan 4
  - Beemdstraat 1
  - Keizerstraat 12 (Geen oorlogshandeling)
  - Keizerstraat 1
  - Schoolstraat 9
  - Kanaalstraat 23
  - Kanaalstraat 22
  - Kantoor Hulshof & de Groot nabij Sluis XI
  - Kanaalstraat 5
  - Pand van P v.d. Vijver te Someren-Eind
  - Winkelstraat B25 te Lierop door bommen getroffen op 10 februari 1945
  - Kanaalweg 10 te Someren-Eind
  - Kanaaldijk 17
  - Schoolstraat 8
  - Woonwagenbewoner A. Leyssen had ook oorlogsschade aan zijn wagen
  - Achterbroek B91 had schade aan woning en kippenhok
  - Pastorie der St. Lambertus Parochie had schade van 13.076 gulden
  - Landbouwschool te Lierop had schade van 765,70 gulden
  - Verenigingsgebouw te Lierop had schade van 3532,11 gulden
  - De Pastorie aan de Nieuwendijk in Someren-Eind had schade van 539,75 gulden
  - Schade aan schaapskooien te Someren-Eind
  - 22 september 1944: oorlogsschade aan pand en pakhuis van A. Lammers te Sluis XI
  - Oktober 1944: sluiswachtershuis stukgeschoten
  - Drie schepen werden beschoten nabij Sluis XIII door Amerikaanse vliegtuigen
  - Op 24 september 1944 werd een schip bij Sluis XIII door granaatvuur getroffen

- Kaart met daarop weergegeven de opmarsroute van de Duitsers tijdens de tegenaanval op 27 oktober 1944:

Met behulp van artilleriesteun konden de Duitsers bij Liessel worden gehinderd en kon voorkomen worden dat de Duitse troepen naar Asten oprukten.

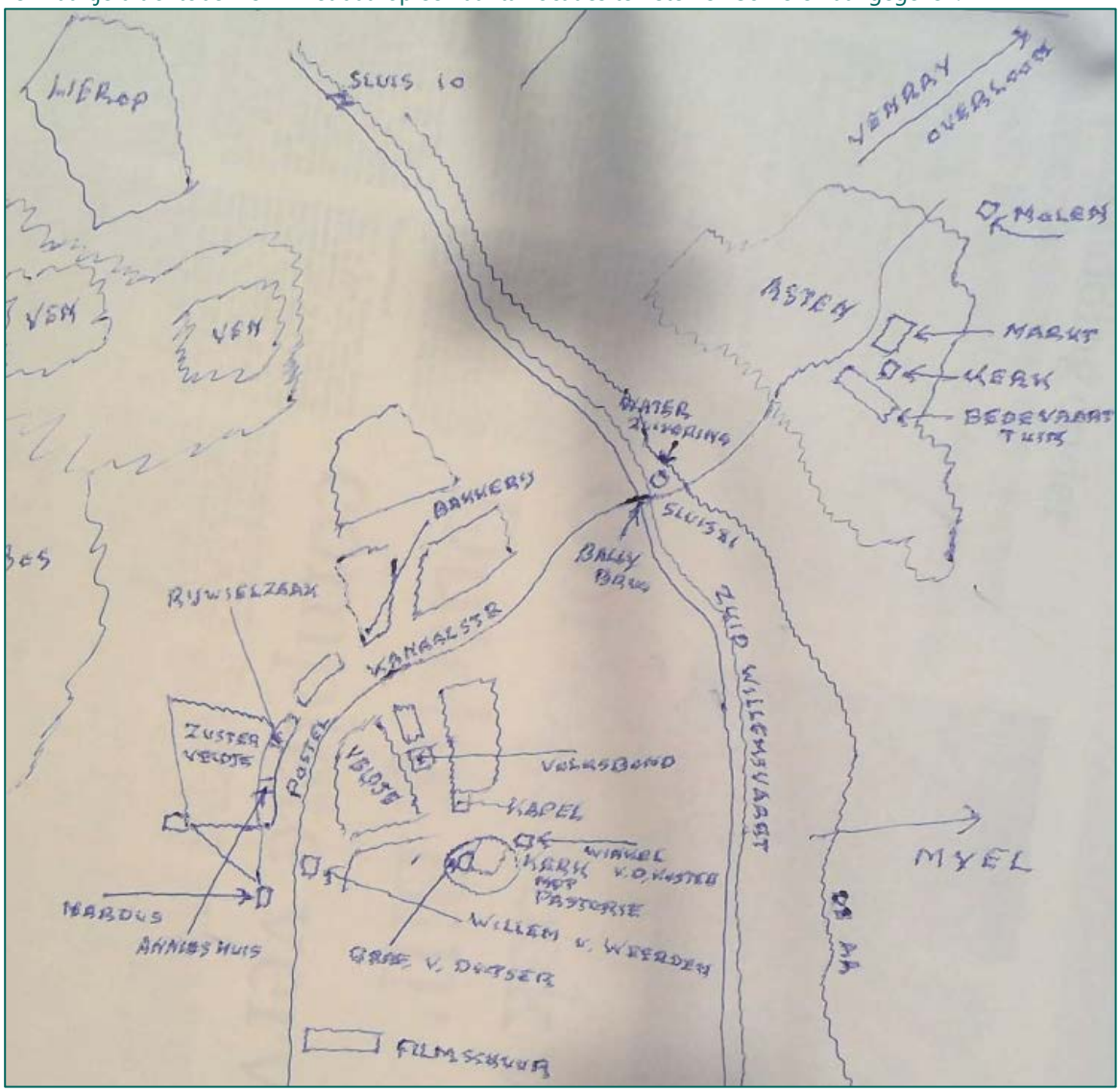
- Melding van het ontploffen van een granaat nabij de woning van Toon v.d. Laar. Een Britse soldaat kwam meteen om het leven. Bij het landgoed De Apotheek en bij A. van Ham aan Sluis XII werd door Duisters vanachter het kanaal op de bovenramen geschoten toen hier mensen stonden te kijken.

- Melding van een dertienjarig meisje dat gewond raakte bij de bevrijding van Someren en Asten. Ze werd op 22 september 1944 getroffen door een granaat aan de Slievenstraat 2.

- Meldingen van verschillende lokalen:
  - A. van Asten, te Lierop, meldt dat 200 meter ten westen van Den Boomen, nabij de boerderij van De Vries, richting Otterdijk, hebben bergen granaten opgestapeld gelegen.
  - Te Lierweg 12 heeft een gevechtswagen opgesteld gestaan gericht op het Rattenhol (nabij Half Twaalf). Bij het schieten is het huis van v.d. Manakker en P. Martens in brand geschoten.

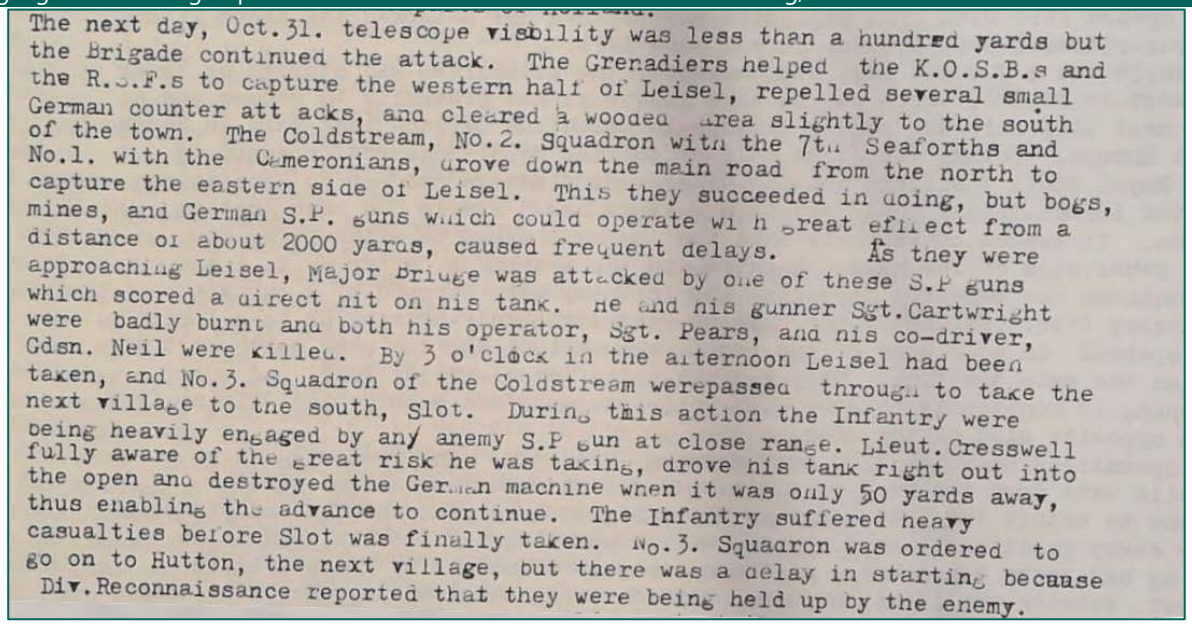
- 13 Burgers kwamen om het leven op 9 oktober 1944 door een ongeluk met het vervoeren van munitiekisten. De munitie werd per fiets vervoerd en te Leensel vond een ontploffing plaats.

- Een kaartje uit oktober 1944 met daarop een aantal locaties te Asten en Someren aangegeven:

- 15e Schotse Divisie op 30 oktober 1944:
  De 227e brigade nam de Amerikaanse posities over nabij Heusden (Sutherland Highlanders). Aan de rechterflank zaten de 1st Highland Light Infantry en aan de linkerflank de 2nd Gordon Highlanders. Er werd hevig met artillerie en mortier gevuurd maar geen Duitse aanval op Heusden vond plaats. [...]

- 15e Schotse Divisie op 31 oktober 1944:

The next day, Oct.31. telescope visbility was less than a hundred yards but the Brigade continued the attack. The Grenadiers helped the K.O.S.B.s and the R.S.F.s to capture the western half of Leisel, repelled several small German counter attacks, and cleared a wooded area slightly to the south of the town. The Coldstream, No.2. Squadron with the 7th Seaforths and No.1. with the Cameronians, drove down the main road from the north to capture the eastern side of Leisel. This they succeeded in doing, but bogs, mines, and German S.P. guns which could operate with great effect from a distance of about 2000 yards, caused frequent delays. As they were approaching Leisel, Major Brigge was attacked by one of these S.P guns which scored a direct hit on his tank. He and his gunner Sgt.Cartwright were badly burnt and both his operator, Sgt. Pears, and his co-driver, Gdsn. Neil were killed. By 3 o'clock in the afternoon Leisel had been taken, and No.3. Squadron of the Coldstream werepassed through to take the next village to the south, Slot. During this action the Infantry were being heavily engaged by any anemy S.P gun at close range. Lieut.Cresswell fully aware of the great risk he was taking, drove his tank right out into the open and destroyed the German machine when it was only 50 yards away, thus enabling the advance to continue. The Infantry suffered heavy casualties before Slot was finally taken. No.3. Squadron was ordered to go on to Hutton, the next village, but there was a delay in starting because Div.Reconnaissance reported that they were being held up by the enemy.

- 21 september: gevechten om bruggenhoofd nabij Sluis XI:
  Britse vuursteun was nodig om de Duitse aanvallen om het bruggenhoofd te kunnen behouden. Net na middernacht en rond 1.20 uur werd vuursteun aangevraagd. Vanaf 2.30 uur was de vuursteun bijna continue. De Duitsers wisten ondanks de vuursteun door te dringen tot het HQ van de Herefords.

  22 september 1944: tanks rukken op naar Asten onder stevige ondersteund vuur. Onderweg ondervonden de tanks stevig tegenvuur van infanteristen bewapend met pantservuisten. Aangekomen in Asten werd Ommel geobserveerd, het leek alsof er te Ommel 88 mm geschut stond en een Panzer IV. Het vuur werd erop geopend. De volgende ochtend bleek het een zendpaal en een stapel hout te zijn.

- Het inventaris betreft enkel algemene beschrijvingen van de situatie rondom Someren en Asten, deze zijn niet overgenomen in deze bijlage omdat ze geen aanvullende informatie bieden.

Inventaris 16	Het leven na de bevrijding, 1945-1950, 18 stukken.

- In een verslag van 1 juni 1981 van de heer J. Berkens staat vermeld dat op 10 februari 1945, rond 13.30 uur een bom viel op de boerderij van de Familie De Rooy in de Winkelstraat 6. De boerderij werd totaal vernield en één van de kinderen kwam om het leven. Het betrof een geallieerd vliegtuig dat ten gevolge van motorproblemen zijn bommen vroegtijdig moest afgooien, één van de bommen kwam op de boerderij terecht, de overige vier bommen belandde in de omgeving. Een van de aangetroffen kraters had een doorsnede van 11,5 meter.

- Een lijst met schade en herbouw in de gemeente Someren, er worden echter geen oorzaken van de schade vermeld:
  - 31 mei 1942: schade te Lierop B.46 (schade door een brandbom).
  - 6/7 augustus 1942: Broekstraat 10 (afgebrand door brandbommen).
  - 23 september 1944: Kanaalstraat 5 (in brand geschoten).
  - 24 september 1944: woning H. v/d Manakker; aan de Gezandebaan 2; Schoolstraat 2.
  - November 1944: Kerkendijk 26.
  - Tijdens bevrijding: Kanaaldijk 2; Marialaan 21 [te Ommel]; Kanaaldijk 17.
  - 10 februari 1945: B30, Lierop.
  - Onbekende datum: Middenstraat 21; Kanaaldijk 1; Wilhelminaplein 3; verwoeste schaapskooien en hooiopslagplaatsen te Someren-Eind, lands de Kanaaldijk.

- Een lijst met brandgevallen te Someren:
  - 8 juli 1941: bosbrand te Someren en Lierop ten gevolge van uitgeworpen brandplaatjes.
  - 12 augustus 1942: Bosbrand te Lierop sectie B.1214 ten gevolge van een neergestort vliegtuig.

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.

- Brand te Lierop, C.323 en C.362, ten gevolge van afgeworpen flesjes met fosforrubber in een Dennenbos.
- Najaar 1944: brand op de Hoysen ten gevolge van oorlogshandelingen.
- September 1944: Transformatorhuis te Someren-Eind beschadigd.
- 22 september 1944: Transformatorhuis te Someren beschadigd.
- 16 juli 1945: Engelse militairen laten te Lierop Munitie springen waardoor een brand is uitgebroken.

- Melding van verwoeste huizen in de gemeente Someren. De huizen raakte verwoest tijdens de Bevrijdingsdagen. Er staat vermeld dat er noodwoningen zijn geplaats voor: mevrouw P. Damen-Vereyken, D. Damen, v.d. Burgt, W. Damen, familie Jacobs, P. Damen-Vereyken en de familie H. Heelen.

- Melding van het springen van bruggen in de gemeente Someren voor de komst van de Duitse troepen in de nacht van 10/11 mei 1940 tussen 2.00 en 4.00 uur.

- Melding van het vinden van een slaghoedje te Den Boomen op 12 maart 1959. Sleutelen aan dit slaghoedje leidde tot de ontploffing ervan.

Inventaris 24	Een serie foto's betreffende Someren in WO II, 1940 – 1945.

Foto van H. Hilverda bij kanon aan Sluis XI:

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.

Foto van een bunker nabij Sluis XIII, foto gemaakt op juli 1981:

Foto van een neergeschoten Duitse ME 262 nabij Helmond. Het toestel was neergeschoten op 28-11-1944:

Toegang 13225: Werkgroep Geschiedenis Someren in de Tweede Wereldoorlog, 1981-1985.	
Melding van neergekomen bommen te Asten in de nacht van 6 op 7 augustus 1942 omstreeks 2.30 uur. Vijf boerderijen raakte beschadigd: Kerstraat 31, 33, 60, 60a en 62. 	
Melding van een vliegtuigcrash op 25 mei 1944 nabij A. Vink. 	
Inventaris 27	Een serie foto's betreffende Someren in WO II, 1940 – 1945.
Melding van de daden van de bemanning van een tanks van de Fife and Forfar Yeomanry op 22 september 1944. De tanks ging als vierde over de Baileybrug richting Asten. 's Ochtends om 9.00 uur bereikte de tank de bebouwde kom van Asten. Het had een gat geslagen in de Duitse verdediging en had een grote hoeveelheid Duitsers uitgeschakeld.	

Weert (Erfgoedhuis Weert)

Toegang A.1.11: Inventaris van de archieven van de Gemeente Weert (1904) 1920 – 1969 (1986)	
Inventaris 992	Beschermen van de Meelfabriek Van de Venne aan de Zuid-Willemsvaart tegen luchtaanvallen, 1941-1943.
Niet relevant, geen oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 993	Correspondentie met de diensten, 1939-1947.
Niet relevant, correspondentie over uitrusting.	

Toegang A.1.11: Inventaris van de archieven van de Gemeente Weert (1904) 1920 – 1969 (1986)	
Inventaris 1008	Rapportage over de bominslagen in Weert en omgeving, 1940-1945.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1009	Indienen van schade aan eigendommen door militairen, 1940-1953.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1042	Inventariseren van door de bezetters en de Geallieerden achtergelaten goederen, 1944-1945.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1060	Processen-verbaal over de materiele en lichamelijke schade veroorzaakt door neergekomen vliegtuigen en bom- en granaatinslagen, 1940-1946.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1068	Restaureren van de oorlogsschade aan de panden Altweerterheide 63 en 64, 1943 – 1956.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1069	Herstel de oorlogsschade aan wegen, bruggen en rioleringen, 1946-1958.
Niet relevant, schade niet veroorzaakt door oorlogshandelingen.	
Inventaris 1070	Inventariseren van de schade aan woningen door oorlogsgeweld en het herstel daarvan, 1944-1945.
Niet relevant, geeft geen beeld van de schade.	
Inventaris 1077	Vorderen en bezetten van het terrein nabij de Philips van Hornekazerne voor de inkwartiering van de Duitse Weermacht, 1940-1945.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1079	Evacueren van de Weerter bevolking, 1940.
Niet relevant, betreft geen oorlogshandelingen.	
Inventaris 1080	Registreren van individuele oorlogsschade: A-K, 1940-1957.
Niet relevant, geeft geen beeld van de schade.	
Inventaris 1081	Registreren van individuele oorlogsschade: L-Z, 1940-1957.
Niet relevant, oorzaak van de schade niet bekend.	
Inventaris 1082	Herstellen van de materiële oorlogsschade. Wet op de Materiële Oorlogsschade 1950. Voorschriften voor de oorlogsgetroffenen, 1945-1955.
Niet relevant, betreft financiële en administratieve stukken.	
Inventaris 1083	Aangifte en vaststellen van de oorlogsschade. Opgave aantal oorlogsslachtoffers. Vergoeden van het verlies van eigendommen door militaire, 1940-1943.
Niet relevant, betreft algemene stukken en correspondentie.	
Inventaris 1084	Aangifte en vaststelling van de schade die is veroorzaakt door het wegruimingen van puin door de landsverdediging., 1940-1948.
Niet relevant, vorderingen of geen oorzaak schade vermeld.	
Inventaris 1087	Assisteren van de Luchtbeschermingsdienst Eindhoven na het luchtbombardement van 6 december 1942.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Toegang A.1.11: Inventaris van de archieven van de Gemeente Weert (1904) 1920 – 1969 (1986)	
Inventaris 1088	Lijst met namen van overleden burgers en militaire door het oorlogsgeweld in mei 1940, 1940.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1274	Rapporteren over het verloop van de bestrijding van diverse branden, opgemaakt door de secretaris en de opperbrandmeester, 1942-1957.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1282	Logboek van het optreden van de brandweer, kopie, 1927-1943.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 1553	Herstellen van de oorlogsschade in bedrijven, 1940-1948.
Niet relevant, stukken van algemene aard.	
Inventaris 2288	Herstellen van de oorlogsschade aan gebouwen en terreinen, 1940-1951.
Niet relevant, betreft uitbreidingsplan 1963.	
Inventaris 2363	Diverse scholen onder het beheer van het Schoolbestuur Sint Canisius, 1947 – 1953.
Niet relevant, betreft bezettingsschade.	
Inventaris 2364	Diverse scholen onder het beheer van het Schoolbestuur Sint Louis, gelegen aan de Schoolstraat, 1945 – 1957.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 2587	Herstellen van de oorlogsschade aan de bovengrondse laagspanningsnetten, 1942 – 1958
Niet relevant, naast aanvraag tot vergoeding van geleverde diensten aan Duitsers geen meldingen relevante oorlogsschade.	
Inventaris 2588	Aangeven van de oorlogsschade aan gebouwen en terreinen, 1940-1951.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 3102	Ruimen van bunkers en versperringen, 1945-1963.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 3103	Vestigen van het garnizoen en verwerven van middelen voor militaire oefeningen, 1937-1963.
Niet relevant, geen stukken m.b.t. periode 1940-1945.	
Inventaris 3105.33	Stukken betreffende de brandweer, 1943—1944
Niet relevant, personeels- en financiële zaken.	
Inventaris 3105.35	Stukken betreffende de luchtbeschermingsdienst, 1939, 1942
Niet relevant, personeels- en algemene zaken.	
Inventaris 3105.45	Stukken betreffende de luchtbeschermingsdienst, 1939, 1942
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Toegang A.1.12: Inventaris van de archieven van de gemeente Weert (1900) 1970 – 1997 (2006)	
Inventaris 4119	Staatstoezicht op de Volksgezondheid: inventarisatie van de oorlogsschade toegebracht aan particulieren en bedrijven, verzamelstaten van geleden schade, 1940-1944
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 5923	Opsporen en ruimen explosieven Tweede Wereldoorlog: verzoeken tot opruiming, 1970-1987
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Toegang A.1.12: Inventaris van de archieven van de gemeente Weert (1900) 1970 – 1997 (2006)	
Inventaris 30008	Kaarten, plattegronden et cetera, 1920-1980
Niet relevant, geen betrekking op oorlogshandelingen.	
Inventaris 32929	Oorlogsschade aan eigendommen: beschermingsplan GWE-bedrijven + bijlagen, 1960-1974.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogsschade.	
Inventaris 36469	Aanleg en verbetering van bruggen: bouw brug over de Tungelroysebeek in de weg Weert/Stramproy inclusief afbraak bestaande brug annex trambrug 1937, herbouw na oorlogshandelingen, tezamen met brug in de weg Weert/Ell. 01-jan-41/31-dec-43
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Provinciaal archief:
Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)

Toegang 04.05: Archief van de Commissaris van de Koningin in Limburg (1850) 1914-1944.	
Inventaris 898	Stukken betreffende politieberichten omtrent bijzondere voornballen, 1940-1944.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 947	Stukken betreffende verzameling van onbeheerd verspreid liggende of opgeborgen militaire munitie.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 957	Stukken betreffende de melding van luchtaanvallen door de burgermeesters, 1940-1944.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren. Enkel een melding van het neerkomen van brandplaatjes te Weert op 20/21 september 1940, op een niet nader genoemde locatie.	
Inventaris 959	Stukken betreffende de maatregelen genomen naar aanleiding van het luchtbombardement op Zuid-Limburg in de nacht van 5/6 oktober 1942.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Toegang 04.11: Archief van de Commissaris van de Koningin in Limburg 1944-1990.	
Inventaris 589	Stukken betreffende het opruimen van landmijnen en ander explosief materiaal, 1944-1949.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 659	Stukken betreffende opgaven van de toestand van gemeenten kort na de bevrijding in Midden- en Noord-Limburg, 1944-1945.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

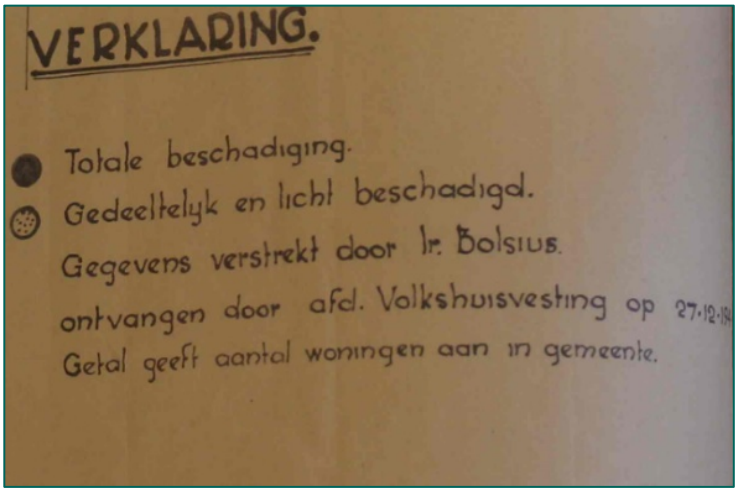
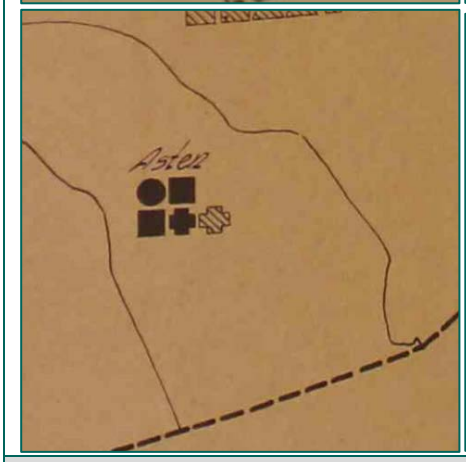
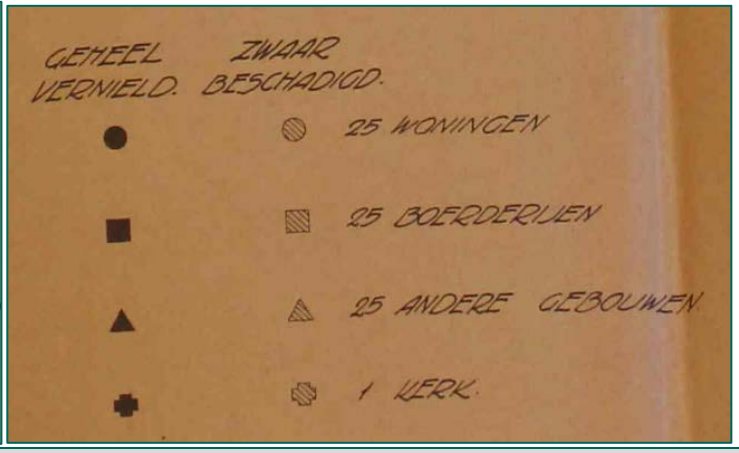
Toegang 07.E.09: Archief Militair Gezag Limburg, 1944-1947.	
Provinciale Militaire Commissaris in Limburg	
Inventaris 4855-5	Rapporten van 13/9-2/10-1944
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4860-42	Mijnen en projectielen, aangiften, opruiming en rapporten betreffende. -
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4861-43	Mijnen, projectielen en ander oorlogstuig-correspondentie betreffende. -

Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4861-45	Herstel en verbetering van verkeerswegen
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4881-262	Verslagen en rapporten van diverse secties
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4887-314	Weekrapporten i.z. bom-munitie-en mijnopruiming. Sectie IV
Weekrapport Sectie IV, 2 tot 20 juni 1945: - Mijnen geruimd bij de kruising Meijel: o 34 Tellermijnen o Riegelmijnen o 1 Tellermijn 1935 - Mijnen geruimd bij de brug bij Meijel: o 107 Tellermijnen 1942 o 10 S- mijnen met struikeldraad - Mijnen geruimd bij de weg bij de brug Meijel: o 110 Tellermijnen 1942 o 304 S- mijnen - Mijnen geruimd bij de Duitse bunkers te Meijel. o 173 S-Mijnen Weekrapport Sectie IV, 18 tot 24 juni 1945: - Mijnen geruimd bij de Noordervaart naar Meijel. o 342 Tellermijnen 1942 o 557 S-mijnen o 11 Tellermijnen 1935 staal o 418 Schoenmijnen Weekrapport Sectie IV, 25 juni tot 17 juli 1945: - Mijnen geruimd te Meijel. o 399 Riegelmijnen o 147 S- mijnen o 373 Tellermijnen 1942 o 149 Tellermijnen 1935 staal - Mijnen geruimd te Meijel West en Meijel Oost. o 20 MI mijnen o 90 Tellermijnen 1935 staal - Mijnen geruimd bij de Meijelsebrug over het Deurnisch kanaal. o 131 Tellermijnen 1935	
District Militaire Commissaris in Roermond	
Inventaris 4929/29	D.M.C. Roermond, Luchtbescherming-algemeen.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4929/30	D.M.C. Roermond, Bom- en mijnopruiming en ander oorlogstuig-Algemene correspondentie en rapporten.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4929/31	D.M.C. Roermond, Brand processen verbaal.

Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4939/ 114	D.M.C. Roermond, Correspondentie met P.M.C. Limburg, hoort eigenlijk in diverse mappen.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 4939/ 115	D.M.C. Roermond, Correspondentie met diverse gemeenten.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
District Militaire Commissaris in Venlo	
Inventaris 66	D.M.C. Venlo Opgaven van gemeenten i.z. ligging van mijnenvelden met schetskaartjes en kladopgaven van geruimde mijnen, soort vermeldende.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 67	D.M.C. Venlo Correspondentie i.z. Luchtbescherming, opruiming van mijnen, enz.; personeelslast.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	
Inventaris 142	D.M.C. Venlo Landbouwherstel; opruiming mijnen en begroting.
Niet relevant, geen meldingen nabij de gemeenten Asten of Someren.	

Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Toegang 127: Militair Gezag in Noord-Brabant.	
Provinciale Militaire Commissaris in Noord-Brabant en opvolger	
Inventaris 17	Rapporten en verslagen, 1944-1945.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 23	Rapporten "526 (P) Civil Affairs Detachment" over toestand in Noord-Brabant, 1944 – 1945.
Niet relevant, meldingen van overvliegende en ingeslagen V1's alleen de plaats van inslag wordt niet genoemd.	
Inventaris 24	Verslagen, diversen, waaronder weekrapporten secties PMC, 1944-1945.
Niet relevant, betreft algemene zaken.	
Inventaris 34	Kaarten oorlogsschade aan woningen, boerderijen, kerken en andere gebouwen, 1945.
Overzichtskaart met schade aan gebouwen binnen Noord-Brabant. Hieronder een uitsnede van de gemeenten Asten en Someren.	

Toegang 127: Militair Gezag in Noord-Brabant.	
	
	
Inventaris 43	Kaarten verkeerswegen en vernielde bruggen, 1932-1944.
- Melding van de vernieling van de ophaalbrug over Sluis X en het aanleggen van een Baileybrug. - Melding van de vernieling van de ophaalbrug over Sluis XII en het aanleggen van een Baileybrug.	
Inventaris 44	Kaarten water-, spoor- en verkeerswegen, bruggen en sluizen, ca. 1932-1945.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 46	Kaarten waterwegen en vernielde sluizen en bruggen in arrondissement ‘s-Hertogenbosch, 1943-1944.
- Melding van de vernieling van de Sluis XIII en de brug en het aanleggen van een Baileybrug. - Melding van de vernieling van de ophaalbrug over Sluis XII en het aanleggen van een Baileybrug. - Melding van de vernieling van de ophaalbrug over Half Twaalfse brug. - Melding van het lichtbeschadigd raken van Sluis IX en de brug bij de sluis. Brug vernield. Twee baileybruggen over het boven en beneden hoofd.	

Toegang 127: Militair Gezag in Noord-Brabant.	
- Melding van de vernieling van de Sluis X en de brug. Tevens melding van de aanleg van een Baileybrug. - Melding van de vernieling van de brug en de Sluis IX.	
Inventaris 104	Tijdstip bevrijding gemeenten in Noord-Brabant, 1945.
Melding van de bevrijding van Asten op 22 september 1944.	
Inventaris 159	Verordeningen en instructies vijandelijk vermogen (oorlogsbuit), 1944-1945.
Niet relevant, betreft algemene stukken.	
Inventaris 171	Belastingen, deviezen en oorlogsschade, 1944-1945.
Niet relevant, betreft algemene stukken.	
Inventaris 176	Militaire aangelegenheden, 1944-1945.
Niet relevant, betreft algemene stukken.	
Inventaris 185	Visakten en vissen met handgranaten, 1944-1945.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 211	Rapporten over in januari - maart 1945 in Noord-Brabant neergekomen vliegende bommen V1 en V2, 1945.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 216	Opruimen mijnen, 1944-1945.
Niet relevant, de locaties worden niet vermeld.	
Inventaris 217	Personeelszaken brandweer en luchtbescherming, 1944-1945.
Niet relevant, betreft algemene stukken.	
Inventaris 218	Vijandelijke luchtlandingen, 1944-1945.
Niet relevant, betreft algemene informatie en instructies.	
Inventaris 219	Sectie brandweer en luchtbescherming, 1944-1945.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 272	Wederopbouw, 1944-1945.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 279	Rapporten militaire commissaris Noord-Limburg, 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	
Inventaris 280	Schade enquêtecommissie, 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	
Inventaris 306	Bewakings- en gezagscompagnieën, 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	
Inventaris 307	Mijnen en andere explosieven, 1944-1945.
Vermelding van een kaart met daarop de aangegeven de mijnenvelden binnen de gemeente Asten, de kaart zelf is echter niet in de inventaris toegevoegd.	
Inventaris 313	Bureau Militaire Zaken, 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	

Toegang 127: Militair Gezag in Noord-Brabant.	
Districts Militaire Commissaris in Eindhoven (code N07)	
Inventaris 411	Oorlogsbuit 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	
Inventaris 412	Verbod op betreden bepaalde huizen door geallieerde militairen 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	
Inventaris 414	Politierapporten over toestand in bevrijde gemeenten 1944-1945.
Schade inventarisatie door Britse Majoor op 11 oktober 1944: In de gemeente Asten zijn als gevolg van de gevechten 400 woningen beschadigd, waarvan 100 onherstelbaar beschadigd.	
Inventaris 415	Politieonderzoeken en klachten van allerlei aard, 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	
Inventaris 416	Politionele aangelegenheden, 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot NGE.	
Inventaris 417	Brandweer en luchtbescherming 1944-1945.
Niet relevant, geen relatie tot de gemeenten Asten en Someren	
Inventaris 418	Aangeven en opruimen mijnenvelden 1944-1945.
Melding van 9 april 1945 waarin wordt aangegeven dat er te Someren geen mijnen (meer) liggen.	
Inventaris 437	Herstel beschadigde spoorwegbruggen en waterwegen 1944-1945.
Niet relevant, geen informatie m.b.t. oorlogshandelingen of NGE.	

Toegang 1001: Rijkswaterstaat 1954-1973.	
Inventaris 73	Onderhoud Peelkanaal.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	

Toegang 1148: Provinciaal bestuur Noord-Brabant 1920-1949.	
Inventaris 441	Luchtbescherming waterleidingbedrijven 1939-1940.
Niet relevant, geen informatie m.b.t. oorlogshandelingen of NGE.	
Inventaris 442	Bescherming tegen luchtaanvallen op waterstaatswerken dienende tot waterkering en waterlozing 1939-1943.
Niet relevant, geen informatie m.b.t. oorlogshandelingen of NGE.	
Inventaris 443	Lijsten oorlogsschade aan eigendommen provincie, gemeenten en waterschappen 1944.
- Melding van de vernieling van de gemetselde burg over de Astense Aa in de Voorsche Dreef ter plaatse van 'De Berken' en de houten brug over de Astense Aa ter plaatse van Kleine Heitrak, beide op de grens van de gemeenten Asten-Deurne. Op beide plaatsen is een noodvoorziening aangebracht. [De datum en reden van vernieling staat niet vermeld.] - Hieruit blijkt dat de kei- en klinkerbestrating van de klinkerbestrating in Heeze, Someren en Asten is beschadigd door tanks/transport en granaatinslagen. [Geen exacte locaties van inslagen of schade vermeld.]	
Inventaris 774	Correspondentie onderhoud en reconstructie weggedeelten en herbouw, 1919-1948.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	

Toegang 1148: Provinciaal bestuur Noord-Brabant 1920-1949.	
Inventaris 790	Onteigeningen voor reconstructies als gevolg van oorlogsschade provinciale weg, wegvak 8, 1940-1950.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 901	Oorlogsschade aan wegen, bruggen enz. en overleg over schadeloosstelling met Commissariaat voor Oorlogsschaden 1940-1950.
Melding van onbekende datum betreffende de vernieling van de brug over de Sterkselse Aa in de weg Heeze-Someren. Een hulpbrug is aangelegd. De schade wordt geschat op 5000 gulden.	
Inventaris 988	Tekeningen onderhoud 1.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	
Inventaris 989	Tekeningen onderhoud 2.
Niet relevant, geen betrekking tot NGE.	
Inventaris 1286	Herstel schade door oorlog en bezetting aan eigendommen publiekrechtelijke en daarmede gelijkgestelde lichamen 1946-1947.
Niet relevant, geen informatie m.b.t. oorlogshandelingen of NGE.	

Toegang 1392: Provinciaal Bestuur Noord-Brabant 1950-1986.	
Inventaris 3640	Vaststellen van toestand wegen en bruggen na geleden oorlogsschade en van financiële bijdrage door het Rijk in het herstel daarvan, 1949-1958.
Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.	

Nationaal Archief

De volgende geraadpleegde toegangen hebben relevante resultaten opgeleverd:

- Toegang 2.04.53.15: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen.

De resultaten zijn in de onderstaande tabel opgenomen:

Toegang 2.04.53.15: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen.	
Inventaris 72	Overijssel
Melding van de burgermeester van Someren: Op 27 juni 1940 kwamen er om 1.30 uur in het buurtschap Sluis XIII in het open veld vliegtuigbommen neer. De exacte hoeveelheid is onbekend. De volgende morgen om 8 uur is nog één van deze bommen ontploft. Mogelijk zijn er nog meer onontplofte bommen in de grond achtergebleven.	
Inventaris 78	Noord-Brabant
- 1 juli 1940. Melding dat in de nacht van 27 op 28 mei 1940 een bomaanval heeft plaatsgevonden. Hierbij zijn 10 bommen neergekomen, gedeeltelijk op een bos en gedeeltelijk in een weiland. Hierbij is een paard gedood. In een bericht van 24 september 1941 wordt gesproken over het afwerpen van 11 bommen in deze nacht boven het gehucht Bluijsen's Broek, welke allen ontploften. Acht bommen kwamen neer op Bluijsen's Broek 3. De overige bommen kwamen neer aan de grens met het dennenbos. - 7 juli 1940. Telegram. Melding van het aantreffen van negentien niet-gesprongen bommen in het veen in de gemeente Asten bij Vaartje 9. De bommen hebben een cilindrische vorm, drie vleugels met daarop een kroontje, wegen ca. 2 kg en hebben een lengte van ca. 35 cm. Er wordt vermoed dat er nog meer bommen zijn achtergebleven en dat de aangetroffen bommen al geruime tijd geleden zijn afgeworpen. - 10 juli 1940. Telegram. Aanvullend op het telegram van 7 juli 1940 wordt gemeld dat nog een niet gesprongen bom is aangetroffen. De vorm is cilindrisch en spits naar de bovenkant met blauw gekleurd oog onder kegelvorm (afgeplatte kegel), ca. 60 cm lang en ca. 20 cm diameter. De bom ligt in het veen op ca. 10 km van	

de bebouwde kom van Asten op 14 augustus 1940 werden nabij het 9de vaartje nog twee bommen aangetroffen.

- 27 november 1940. Melding dat omstreeks 19.00 uur een bom is neergekomen in een perceel bouwland in het gehucht Hutten, gemeente Asten. De bom is gedetoneerd en heeft geen schade aangericht.

- 15 maart 1941. Melding dat omstreeks 22.30 uur drie brisantbommen zijn neergekomen in het open veld bij het buurtschap Stegen (in Asten). De bommen zijn gedetoneerd.

- 16 maart 1941. Proces-verbaal. In de avond van 15 maart 1941 zijn omstreeks 22.30 uur in de gemeente Asten, bij het gehucht Stegen, drie brisantbommen neergekomen. Ter plaatse is door de gemeenteveldwachter een onderzoek ingesteld en zijn drie kraters geconstateerd. De kraters bevinden zich op 30, 116 en 136 meter achter de boerderij van E. Thijssen. De bom op ca. 136 meter zou een tijdbom zijn geweest, die pas de volgende ochtend omstreeks 6.30 uur is gedetoneerd.

- 4 juli 1941. Melding dat een Engels vliegtuig is neergestort in het buurtschap Brand tussen 02.30 en 03.00 uur 's nachts. Twee gewonde piloten zijn meegenomen door de Duitse Wehrmacht (Duitse leger). Vermoedelijk liggen nog twee tot drie piloten in het wrak.

- 4 juli 1941. Proces-verbaal. In de nacht van 3 op 4 juli 1941 is omstreeks 3 uur een vliegtuig neergestort in de Staatsbossen [Dennendijkse bossen] in de gemeente Asten. Het toestel is neergestort na een luchtgevecht. Tussen de dennenbomen is het vliegtuig neergekomen, verschillende brokstukken liggen verspreid in het bos. Twee gewonde bemanningsleden zijn door de Duitse Wehrmacht afgevoerd naar een ziekenhuis.

- 5 juli 1941. Proces-verbaal. In de nacht van 4 op 5 juli 1941 zijn omstreeks 1.00 uur drie brisantbommen neergekomen en gedetoneerd bij het gehucht Ostade in de gemeente Asten. Ter plaatse zijn door de veldwachter drie kraters en bomscherven aangetroffen. De bommen zijn afgeworpen door een onbekend vliegtuig na een luchtgevecht.

- 5 juli 1941. Melding dat omstreeks 1.00 uur 's nachts drie brisantbommen zijn neergekomen en gedetoneerd in het vrije veld tussen de Wilhelminastraat en het gehucht Ostade (Asten), op ca. 400 meter van de kom van de gemeente Asten.

- 12 augustus 1941. Melding dat omstreeks 03.45 uur vijf brisantbommen zijn neergekomen in veenland en op de provinciale weg Asten-Meijel[63], bij een woonwagenkamp[64]. Een bom is niet gedetoneerd en ligt op ca. 5 meter van de weg.

- 13 augustus 1941. Melding dat in de avond van 13 augustus 1941 omstreeks 19.00 uur de niet-gesprongen brisantbom alsnog is gedetoneerd. De bom is op 12 augustus 1941 omstreeks 03.45 uur neergekomen in veenland op ca. 5 meter van de provinciale weg.

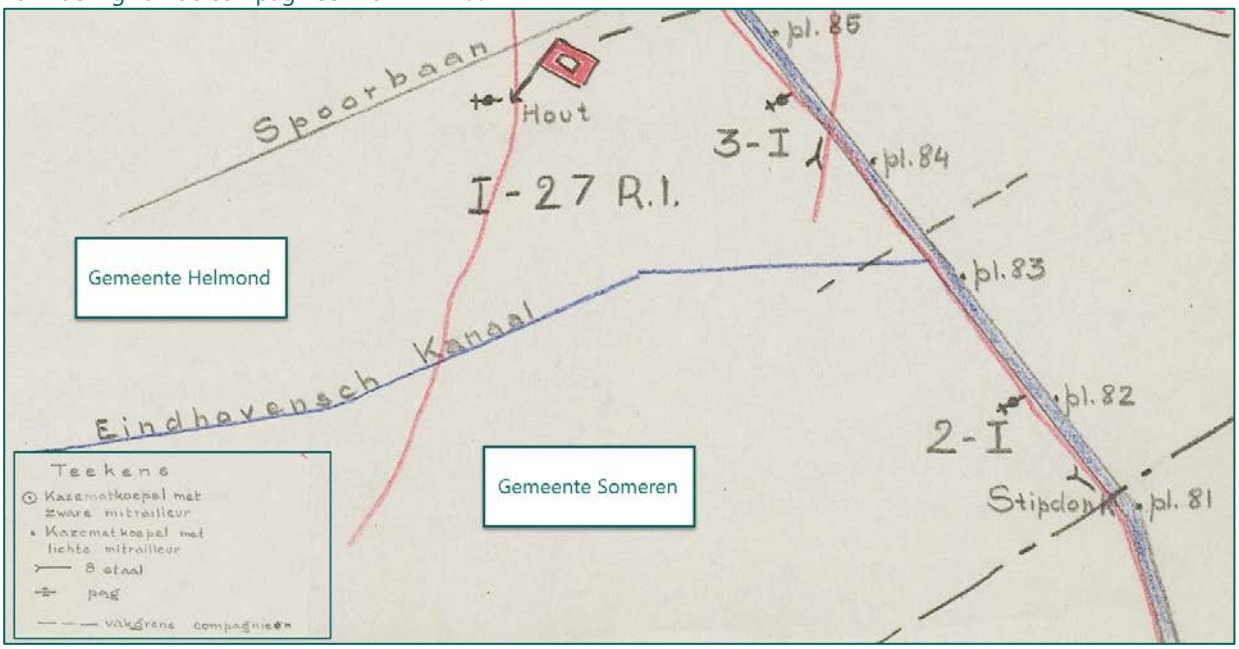
- 17 augustus 1941. Melding dat omstreeks 02.30 uur drie brisantbommen zijn neergekomen in de gemeente Asten. Twee bommen zijn gedetoneerd, één niet. Er is glasschade aan woningen.

- 18 augustus 1941. Proces-verbaal. In de nacht van 16 op 17 augustus 1941 zijn omstreeks 02.30 uur nabij het gehucht Rinkveld (gemeente Asten) drie brisantbommen afgeworpen door een onbekend vliegtuig. Hiervan zijn twee bommen gedetoneerd. De derde bom is mogelijk niet gedetoneerd. Door de veldwachter is ter plaatse een onderzoek uitgevoerd. Op ca. 30 meter van de boerderij van Hendricus Smits zijn twee kraters aangetroffen. Op ca. 80 meter van de boerderij is een kleinere krater aangetroffen. Volgens de veldwachter zijn alle bommen gedetoneerd. Verder onderzoek heeft niets meer opgeleverd. Door de bommen is slechts geringe glasschade veroorzaakt.

[63] https://www.brabant.nl/-/media/8b4b4cdb646146438d4654202bd2fa3c.pdf
[64] https://www.brabant.nl/loket/bekendmakingen/milieuverordening/636444586003726911

Toegang 2.04.53.15: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen.
- Nacht 31 augustus / 1 september 1941. Proces-verbaal. Omstreeks 12.30 uur is in het gehucht Voorste Heusden (in Asten een vliegtuig brandend neergestort na een luchtgevecht). Langs de provinciale weg van Asten naar Meijel is het vliegtuig neergekomen. Duitse soldaten houden de wacht bij het toestel. In de voormiddag van 1 september 1941 zijn drie Engelse piloten aangehouden. Op ca. 200 meter van het wrak is het lijk aangetroffen van een vierde bemanningslid. - 1 september 1941. Melding dat door de Duitse Wehrmacht (Duitse leger) omstreeks 02.30 uur in de gemeente Asten drie piloten zijn gearresteerd van een neergestort Engels vliegtuig. De vierde piloot is ca. 100 meter verder dood aangetroffen. - 24 september 1941. Proces-verbaal. In de nacht van 27 op 28 mei 1940 zijn omstreeks één uur elf brisantbommen afgeworpen door een onbekend vliegtuig. Alle bommen zijn gedetoneerd. De bommen zijn neergekomen bij het gehucht Bluyssens Broek (Asten). Acht bommen zijn neergekomen op een perceel weiland, waardoor een paard is getroffen. De drie andere bommen zijn neergekomen aan de rand van een Dennenbos, waarbij een aantal bomen zijn vernield.

NIMH

Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.	
Inventaris 525001	Verslagen met kaarten en schetsen commandant van het 27e regiment infanterie, tevens van Vak Bakel luitenant-kolonel F.N.F. van der Schrieck
Vakindeling van de compagnieën van I-27 R.I. Overzicht gebeurtenissen II-27 R.I.: 11 mei 1940: - Troepen opgesteld wachter de Zuid-Willemsvaart. Om 13.45 opdracht om terug te trekken uit deze stelling. Echter nog geen vijand waargenomen alhier.	
Inventaris 525004	Verslagen met schets van de commandant van het Ie bataljon van het 27e regiment infanterie majoor A.J.R. Buijtelaar.
11 mei 1940: - Een begin gemaakt aan verdedigingen graven achter de Zuid-Willemsvaart. Er werd teruggetrokken voor vijandelijke troepen gearriveerd waren.	

Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.	
Inventaris 525006	Verslag van de commandant van de 2e compagnie van het Ie bataljon van het 27e regiment infanterie kapitein D. Jorwerda.
11 mei 1940: - Omstreeks 16.00 uur kwam het bericht tot terugtrekken binnen. Compagnie 2 had enig contact met de vijand verkregen [niet verder beschreven]. De terugtocht verliep volgens de aangegeven weg.	
Niet aanwezig	Commandant van het 30e regiment infanterie en tevens van het vak Asten luitenant-kolonel G.E.A. Themann
Niet relevant, document niet aanwezig.	
Inventaris 526006	Commandant van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie majoor L.B. van Oeveren.
11 mei 1940: - Aankomst bij Sluis XI. Slechts 20 man van 2-II; geen van de stukken 6-veld en slechts 2 stukken pag. - Commandant van Bataljon II: o Gaf toestemming tot springen van 3 bruggen (Sluis XI, XII en XIII) o [Sluis XI?]: 2 secties zware mitrailleurs, 2 secties mortieren en 1 stuk pag verdedigd acces Asten-Someren • Noord van de brug: 1 tirailleur en 1 semi zware mitrailleur. • Zuid van de brug: 3 tirailleur en semi zware mitrailleur. • 100 meter voor de brug aan kunstweg: een stuk pag. • Achterwaards: 2 mortieren. o Sluis XII: S Zware mitrailleur, sectie t.p. en stuk pag bezet Sluis XII en een front van 1.300 meter N daarvan. Het gedeelte tussen 1-II en 2-II wordt bezet door het overschot van 3-II en personeel van 41 R.I. • Pag opgesteld richting Nederweert. o Tussen Sluis XII en XIII: 3-III en S zware mitrailleurs. o 3-II het toegewezen vak wordt dood tirailleurs bezet. o 2-II iedere tirailleurs-sectie krijgt een frontbreedte van 300 m. - Troepen waar mogelijk ingegraven of in huizen gevestigd. - Communicatie moeizaam door kapotte Rijksnet - Commandant van 2-II deelt in de middag mede dat zijn stelling met mortiervuur werd beschoten door de vijand. Tegen de stelling te Sluis XI werd een vijandelijke aanval ingezet: mortier-, licht artillerie- en machinegeweervuur werd op de stelling geopend. Nederlandse troepen wisten de Duitsers enkel te vertragen. MG-nest in de meelfabriek te Sluis XI heeft tot het eind toe weestand kunnen bieden, ondanks vijandelijk vuur. Het stuk pag schoot tevens onophoudelijk. - Naast de gevechten bij Sluis XI bleef het in Asten-Someren rustig. Rond 17.30 kwam het nieuws (van burgers) dat Someren vol Duitsers was gestroomd. Het was onbekend langs welke route de vijand Someren had bereikt. [Later bleek ook Bataljon III teruggetrokken te zijn (welke te Lierop gevestigd waren)]. Er werd besloten zo lang mogelijk weerstand te bieden om de weg Asten-Heeze niet in vijandelijke handen te laten vallen. - 18.00 uur: Een sectie van 3-III en 2-II alsmede een sectie zware mitrailleurs werden ingezet om een tegenaanval op Someren uit te voeren. Het vuurgevecht tussen deze troepen en de Duitsers duurde tot 21.00 uur, toen werden den Nederlanders teruggedrongen. Veel Nederlandse troepen overleden. Een tweede aanval bleef uit. De Duitse troepen lieten zich in de duisternis niet nabij Someren-Eind zien. - Een groepje Nederlandse troepen bereikte Heeze per vrachtwagen met daarop een mitrailleur gevestigd. Nadat de munitie op was werden de troepen in Heeze gevangengenomen. - 21.00 uur: Onder het licht van luchtkogels brak een vuurgevecht los te Sluis XII. Vanuit woningen werd teruggevuurd naar de overzijde van de Zuid-Willemsvaart. Toen ook het geluid van naderend vuur vanuit Sluis XI hoorbaar werd konden de troepen uiteindelijk niet anders dan terugtrekken om omcirkeling te voorkomen. (dit was om 23.30 uur). Via Nieuwe Dijk en Hoof aan de Pan werd teruggetrokken. Een kort vuurgevecht met een kleine vijandelijk afdeling koste nog enkele manschappen het leven.	
Inventaris 526007	Verslag van de sectie pantserafweergeschut ingedeeld bij het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie door reserve 2e luitenant S.M.N. van Kampen.

Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.	
Niet relevant, geen inhoud.	
Inventaris 526008	Verslag van de commandant van de 1e compagnie van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie kapitein A. van der Wilt.
10 mei 1940. - De troepen liggen in de Peel-Raamstelling. Verschillende Duitse vliegtuigen vliegen hoog over. De hele dag gebeurt er niets. - In de avond volgt het bevel om terug te trekken naar Asten. Aangekomen in Asten, volgt het bevel tot terugtrekking achter de Zuid-Willemsvaart. 11 mei 1940. - De stelling achter de Zuid-Willemsvaart loopt van de brug (bij Someren) tot 1,2 km in de richting van Weert. - Bij Sluis IX worden compagnieën van I-30 R.I. opgesteld. Rechts hiervan bevinden zich 1-II-30 R.I. en 2-II-30 R.I. De twee stukken pantserafweergeschut (PAG) worden ca. 100 meter achter de brug over de Zuid-Willemsvaart opgesteld. De mortieren worden zodanig opgesteld zodat ze vuur kunnen afgeven op de weg Asten-Someren. De zware mitrailleurs worden ingedeeld bij 1-II-30 R.I. - Nadat alle Nederlandse troepen over het kanaal zijn teruggetrokken, wordt de brug over de Zuid-Willemsvaart vernield. - Omstreeks 12.00 worden de eerste Duitse troepen waargenomen in een brugwachterswoning aan de overzijde. Deze woning wordt onder vuur genomen met mitrailleurs en PAG. 'Omstreeks 12.00 uur komt het bericht dat de vijand gezien is in de brugwachterswoning aan de overzijde van het kanaal. Deze woning ligt op ongeveer 50 meter van de Zuid-Willemsvaart aan de weg Asten-Someren. Aangezien zich reeds vele vijanden in dat huis hebben verschanst, wordt bevel gegeven het met zware en lichte mitrailleurs onder vuur te nemen. Het resultaat kunnen we niet zien. Omdat wij steeds vanuit één huis worden beschoten, geef ik de commandant van de stukken pantserafweergeschut bevel dat huis onder vuur te nemen. Een tiental schoten wordt afgevuurd. De materiële schade aan de buitenzijde lijkt gering, maar de projectielen zijn door de muren heen gegaan en binnenshuis ontploft. In en om het huis moeten veel vijanden zijn gevallen.' - Rond 15.00 uur worden de eerste gewonden binnengebracht op de commandopost. Daarnaast zijn twee Nederlandse soldaten vermoedelijk door mortiervuur getroffen en gesneuveld. - De commandopost wordt op de linkerflank overrompeld door Duitse troepen.	
Inventaris 526009	Verslag van de commandant van de 2e compagnie van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie kapitein J.J. van Haalen.
10 mei 1940. - Ontruiming van de Peel-Raamstelling. Afmarcheren naar Asten. 11 mei 1940 - Bevel om stelling in te nemen op westoever van de Zuid-Willemsvaart: 2-II-30 R.I. waaraan toegevoegd een sectie zware mitrailleurs en een sectie tegen pantser (tp), met de rechtervleugel bij Sluis XII, frontbreedte ongeveer 1,3 km, rechts aangeleund aan 3-III-30 R.I. en links aan 3-II-30 R.I. - Een sectie PAG heeft de opdracht op met twee stukken de op Sluis XII uitkomende kunstweg onder vuur te nemen, tegen eventueel uit Nederweert rijdende pantserwagens. De commandopost is gevestigd nabij Sluis XII. - In de voormiddag doen zich geen tekens voor van vijandelijke troepen. Vanuit de richting van Sluis XI worden infanterievuur en ontploffingen gehoord in het front van 2-II-30 R.I. - 16.00 uur. Duitse troepen hebben de Zuid-Willemsvaart overgestoken bij Sluis XI. Een sectie van 3-III en 2-II- 30 R.I. dienen zo snel mogelijk een tegenstoot uit te voeren in de richting van Someren. Van 2-II wordt de 2de sectie opgetrommeld. De tegenstoot is niet succesvol. Na een hevig vuurgevecht worden de Nederlandse troepen teruggeslagen. - 20.00 uur. Uit diverse meldingen blijkt dat Duitse troepen zich gereed maken om de Zuid-Willemsvaart bij Sluis XII over te steken. Omstreeks 21.00 uur volgt een vuurgevecht. Duitse troepen zetten lichtfakkels aan parachutes in om het terrein te verlichten. De Nederlandse troepen worden op de linkerflank in de rug aangevallen. - 23.00 uur. Bevel voor de Nederlandse troepen om zich terug te trekken bij de R.K. kerk ten noordwesten van Sluis XII. De nog twee beschikbare secties van II-30 R.I. trekken zich terug. De sectie PAG krijgt opdracht om in stelling te blijven en met brisantgranaten de oprukkende vijand te bestoken. Dertig minuten na het vertrek van de secties, moest de sectie PAG zich weer aansluiten. Aangezien één van de trekkers een motordefect heeft, wordt één stuk achtergelaten.	

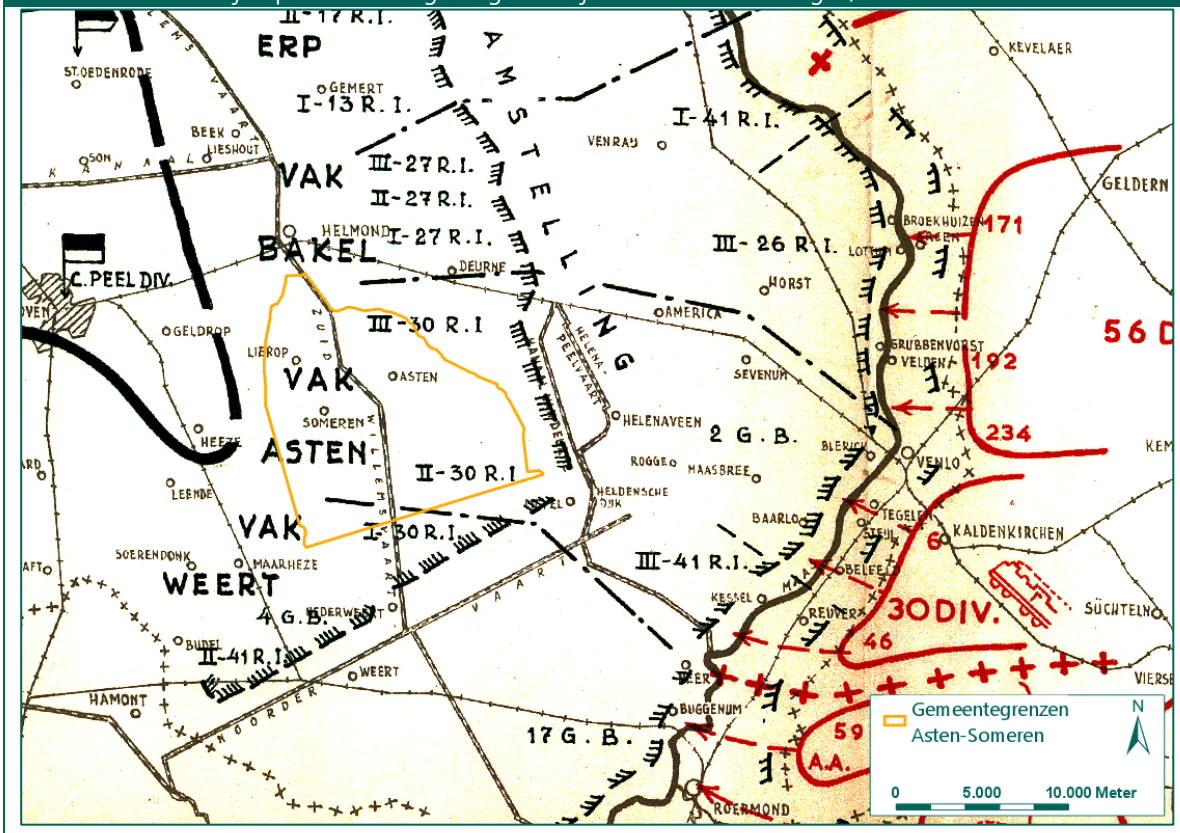
Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.	
Inventaris 526010	Gegevens van de 3e compagnie van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie 1e luitenant A.T.H. Overeem en 2e luitenant A.E.J.M. Pernot.
11 mei 1940: Enkele Duitse soldaten waren reeds aan de westzijde van de Zuid-Willemsvaart gearriveerd. Omdat er geen contact was met de troepen aan de Sluis XI gingen enkele troepen van 3e compagnie van het IIe bataljon tussen 17.00 en 18.00 uur richting Someren om te kijken wat de status was. Hier aangekomen kwamen ze tot hun verbazing in contact met Duitse troepen. De Nederlanders werden met machinegeweren onder vuur genomen. Via een greppel ging een deel van de mannen zuidwaarts in de hoop de Duitsers in de flank te komen en ze onschadelijk te maken. De Duitsers opende echter eerder het vuur op de Nederlandse troepen [waar het gevecht plaatsvond is niet duidelijk]. Eén soldaat kwam te overlijden. Enkele anderen raakten gewond. De Duitsers namen de troepen gevangen en voerden ze af.	
Inventaris 526011	Verslag van de sectie 6 veld van de 3e compagnie van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie wachtmeester J. van 't Schip.
11 mei 1940: - Bij Sluis XII komt men de mortier compagnie van het 30 R.I. tegen. Deze troepen trekken zich snel terug, omdat ze bijna zijn omsingeld.	
Inventaris 526012	Verslag met schets van de commandant van de mitrailleur compagnie van het IIe bataljon van het 30e regiment infanterie kapitein C.F. Zijlstra.
11 mei 1940. - Inname van stellingen achter Zuid-Willemsvaart. Een compagnie bij Half Twaalf en ten noorden daarvan een S Zware mitrailleur en een sectie T.P. geweren. Een compagnie bij Sluis XII met aansluiting op Sluis XIII met één sectie zware mitrailleurs en één stuk PAG. - Te Sluis XII en XIII blijft het rustig. - 11.00 uur. Bericht dat 1-II-30 R.I. zich terugtrekt. Aangekomen in Someren treft de kapitein Zijlstra inderdaad de secties mortieren op terugtocht aan. - 18.00 uur. Bericht dat Sluis XI is gevallen. Er wordt besloten om met twee secties en twee x twee stukken zware mitrailleurs een tegenaanval uit te voeren bij Sluis XI. - 20.00 zonder zware mitrailleurs keren de troepen terug, de aanval was afgeslagen - 21.00: tweede poging op aanval richting Sluis XI gepland, aanval echter nooit uitgevoerd. Troepen bereidden zich voor op een verdediging van de positie te Sluis XII. 12 mei 1940. - 0.45 uur. Bericht dat het bataljon zich verzamelt bij de R.C.K. in Someren- Eind om vervolgens terug te trekken.	
Inventaris 526013	Verslag van de commandant van het IIIe bataljon van het 30e regiment infanterie majoor A. de Kloet.
Op 11 mei 1940 stonden er achter de Zuid-Willemsvaart, nabij Someren, Nederlandse troepen van het III-30.R.I. Opgesteld (Kanaaldijk paal 75 – paal 82). De Eerste Compagnie stond ten noorden en ten zuiden van Sluis X opgesteld. De Eerste Compagnie was bewapend met 1 sectie zware mitrailleurs, 1 stuk 6-Veld en 1 stuk P.A.G. (Pantser Afweer Geschut). Nadat alle troepen over de bruggen bij Sluis IX en X getrokken waren werd het commando gegeven deze bruggen op te blazen. Het bleef tot 11.00 uur rustig aan het front. Daarna kwamen vijandelijke patrouilles langs de weg Lierop – Asten op. Duitse troepen opende aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart mitrailleur- en mortiervuur op de Nederlandse troepen bij Sluis X (op de kanaaldijk, en op de weg naar Lierop). Majoor A. de Kloet gaf om 14.00 opdracht aan eigen mortier sectie om de boerderijengroep van het gehucht den Dijk onder vuur te nemen. Vanuit een stelling aan de Kanaaldijk werden vijandelijke patrouilles aan de overkant van de Zuid-Willemsvaart onder vuur genomen [exacte locaties van de patrouilles niet vermeld]. De Nederlandse stelling aan de Kanaaldijk werd kort daarvoor onder vuur genomen door vijandelijke mortieren. Er werden teruggevuurd met pag en Veld 6. 16.00: het bericht kwam binnen dat Helmond in Duitse handen was. Enkele Duitse vliegtuigen vlogen over en namen de Nederlandse stellingen onder mitrailleurvuur. Rond 18.00 werd teruggetrokken door de Nederlandse troepen. De P.A.G. en de 6-Veld werden achtergelaten omdat het niet mogelijk was de stukken over de Kanaaldijk, die onder sterk vijandelijk vuur lag, te vervoeren.	

Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.	
Inventaris 526014	Verslag van de commandant van de 1e compagnie van het IIIe bataljon van het 30e regiment infanterie kapitein J.W. de Heer.
11 mei: De Eerste Compagnie trok terug op Sluis X aan de Zuid-Willemsvaart. Toen de troepen de brug over de vaart over gestoken waren werd de brug nabij Sluis X opgeblazen. De sluisdeuren werden intact gelaten, maar de overgang hierover werd versperd met prikkeldraad. De compagnie kreeg de opdracht de omgeving van Sluis X te verdedigen (2000 meter net noorden tot 500 meter ten zuiden van Sluis X). De 4e sectie lag ten zuiden van de sluis, de overige drie secties waren ten noorden van de sluis gevestigd. Ten noorden en zuiden van de sluis werd een zware mitrailleur (ten zuiden van de sluis werd de mitrailleur op een schip opgesteld) opgesteld. De twee stukken P.A.G. en 6-Veld werden ten noorden en zuiden van de sluis opgesteld. De Nederlandse troepen hadden geen enkele dekking aan de westzijde van de Willemsvaart. Rond de middag werd er door 2 man het kanaal overgestoken om de Duitse bewegingen waar te nemen. Er werd geconstateerd dat op 800 meter van de Zuid-Willemsvaart een Duitse opstelling (vermoedelijk mortier) werd opgesteld. De twee verkennende soldaten namen de stelling onder vuur. De verkenners keerden terug. Rond 17.00 uur werden Duitse doelen zichtbaar. Deze werden onder vuur genomen. Mortieren en 6-Veld schoten op boerderijen waar de vijand zich in bevond. Een Duits vliegtuig werd waargenomen en nam de Nederlandse stellingen onder vuur met mitrailleurs. De zware mitrailleur opgesteld op het schip ten zuiden van de Sluis nam het vliegtuig onder vuur. Toen het begon te schemeren trokken de Nederlandse troepen zich terug.	
Inventaris 526015	Verslag van de commandant van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 30e regiment infanterie kapitein A.C. Schaap.
11 mei 1940: De Zuid-Willemsvaart werd bereikt en er was om ongeveer 4.00 uur stelling genomen. […] nadat stelling genomen was werd direct een aanvangen gemaakt met het man voor man ingraven in de kanaaldijk, in het nader door C. III – 30 R.O. aangegeven vak, met als linkergrens een lijn O-W door Sluis IX en als rechtergrens een lijn ruim 1500 m zuidwaarts en samenvallend met Vt. Lijn 58. […] In de loop van de dag vertoonde zich enkele malen een enkele Duitser [verkenners] aan de overzijde van het kanaal. Na 14.00 uur werd niets meer waargenomen. Om ongeveer 15.15 uur werd van burgers vernomen dat Helmond bezet was. […] Om ongeveer 18.00 uur kwam bericht van C. III-30 R.I. om over Endje, Winkelstraat, Overakker terug te trekken in de richting van Geldrop.	
Inventaris 526016	Verslag van de commandant van de 3e compagnie van het IIIe bataljon van het 30e regiment infanterie kapitein J. Bleuland van Oordt.
- Melding van Kazematten te Vossenberg [buiten de gemeentegrens Asten] 10 mei 1940: - Mijnenvelden door Peel gebied. Genietroepen scherp gesteld [locatie onbekend]. Brachten echter geprojecteerd veld in Landweg 250 m noordoost van Vossenberg niet aan, dit geschiedde pas na veel telefoneren. […] In de loop der voormiddag aanvulling munitie verzocht. Deze kwam te 18.00 uur. Slagpijpjes in handgranaten doen en deze, met de munitie over de secties verdeeld. - Rond 22.00 uur zwaar mitrailleurvuur uit richting Neerkant voor en over Vossenberg. T6 begint met vuren. Daarop 1 minuut vuur door Vossenberg. Op de weg tussen Meijel en Asten trokken Nederlandse troepen, hiervoor gestationeerd te Heldensche Dijk, terug. - Om 23.00 uur schriftelijk bevel tot terugtrekken. Zo veel mogelijk munitie meegenomen, C. 1ste Sectie bleef ter plaatse tot 1.00 uur. 11 mei 1940: - [Teruggetrokken op Sluis XI, gestationeerd op Sluis XII]. De linkergrens begin van sluis XII [2-II-30 R.I.], aan de rechterzijde aangeleund door 3-II-30 R.I. de dijk aan de overzijde hier en daar hoger dan eigen zijde. De Sluis lag vol grote schepen, enkele huizen en hoge bomen aan de overzijde. Mitrailleurs in huizen opgesteld, één mitrailleur op een schip. - Nieuws dat Someren bezet zou zijn vanuit Sluis XI, deel van de troepen (2de sectie samen met S van 3-II en S-Zware mitrailleur) stoot naar Someren. Slechts 20 man keerden terug. Rond 20.00 voorbereidingen voor een nieuwe tegenstoot.	

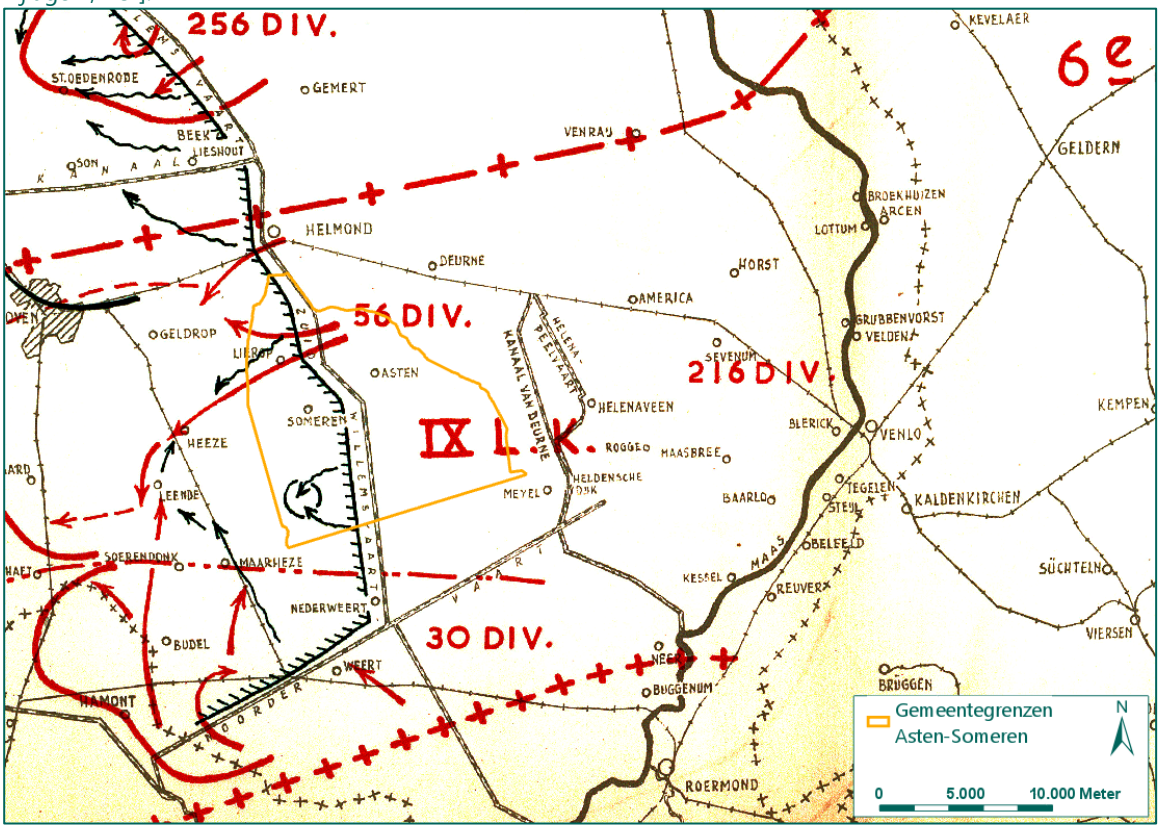
Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.	
- 22.30 uur: hevig geweer en mitrailleurvuur van links en frontaal. Bij de Sluis werd hevig geschoten. Vuur werd heviger. De hemel vol seinen, slingers en lichtkogels. - 23.45 uur: omsingeling was nabij. Geen bericht van vaandrig nog sergeant. De terugtocht richting Budel via Maarheeze werd ingezet. 12 mei 1940: - Rond 4.30 werd in een bosperceel, dicht bij Someren-Heeze, het geluid gehoord van wagens en paarden. Bij verkenning bleek dat er een onafgebroken rij voertuigen, artillerie en cavalerie over de weg marcheerde. Met slechts 7 geweren en 2 pistolen tot de beschikking kon niets betekend worden en werd dekking gezocht in het bos tot de ochtend.	
Inventaris 526017	Verslag van de commandant van de mitrailleurcompagnie van het IIIe bataljon van het 30e regiment infanterie kapitein W.N.J. Kroese.
Niet relevant, onleesbaar handgeschreven document.	
Inventaris 526018	Waarnemend commandant van het 2e grensbataljon kapitein G.H. Mulder i
[delen onleesbaar door de druk] Stukken 4,7 (6-Veld) stonden te Sluis XI opgesteld op ongeveer 100 m zuidwest van de burg. . Tegen 5 uur werd de brug gesprongen. Troepen onderverdeeld onder III-30 R.I.	
Inventaris 526019	Gegevens van administrateur van het 2e grensbataljon J.F. Rijpkema
Niet relevant, geen gevechtsverslagen.	
Niet raadpleegbaar	Commandant van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon kapitein J.A.M. Pijnenburg
Stukken niet inzichtelijk.	
Inventaris 526020	Verslagen met kaart van waarnemend commandant van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon 1e luitenant L.J.P.M. Beckers
Niet relevant, geen gevechtsverslagen.	
Inventaris 526024	Verslagen, tevens van dienstplichtigen van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon door vaandrig J.C.M. Kerstiens
Niet relevant, gevechtsverslagen van nabij de Sluizen.	
Inventaris 526025	Verslagen, tevens van dienstplichtigen van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon door sergeant-majoor instructeur C.M. Hofman
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526026	Verslagen, tevens van dienstplichtigen van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon door vaandrig R.C. Seijffer
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526027	Verslagen, tevens van dienstplichtigen van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon door sergeant W. Lantman
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526028	Verslag van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon door sergeant L. Leenen
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526029	Verslagen, tevens van commandanten van vernielingsploegen van de 1e compagnie van het 2e grensbataljon door sergeant-majoor instructeur A.A. Frijdal
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526030	Verslagen met kaart van de commandant van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon kapitein J.W.G. Cornet

Collectie 409: Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940.	
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526032	Verslag van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon door sergeant-majoor instructeur H.M.W. van Wel
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526033	Verslagen van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon door sergeant-majoor instructeur J.W. Smal
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526034	Verslag van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon door 2e luitenant P.L.A. van Gasselt
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526035	Verslag van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon door sergeant P.A. Goossens
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526036	Verslag van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon door 1e luitenant J.H.J. Zwaaneveld
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526037	Verslag van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon door 1e luitenant J.A.D. Wempe
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526038	Verslag van het 2e compagnie van het 2e grensbataljon door adjudant onderofficier G.A.C. van Binsbergen
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526039	Commandant van de 3e compagnie van het 2e grensbataljon kapitein K.C. Reeser
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526041	Verslag van het brugdetachement Venlo van de 4e compagnie van het 2e grensbataljon door 1e luitenant G.M. van Asseldonk. (Zie tevens onderafdeling U 162b, U 162c, U 162d)
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	
Inventaris 526042	Verslag van het brugdetachement Venlo van de 4e compagnie van het 2e grensbataljon door vaandrig W.C. Bordon
Niet relevant, geen verslagen nabij Asten en Someren.	

Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.	
Hoofddeel III	Deel 1. Inleiding en algemeen overzicht van de gevechtsdagen van 10 - 19 mei.
Opstelling der Nederlandse en Duitse troepen op 9/10 mei 1940:	

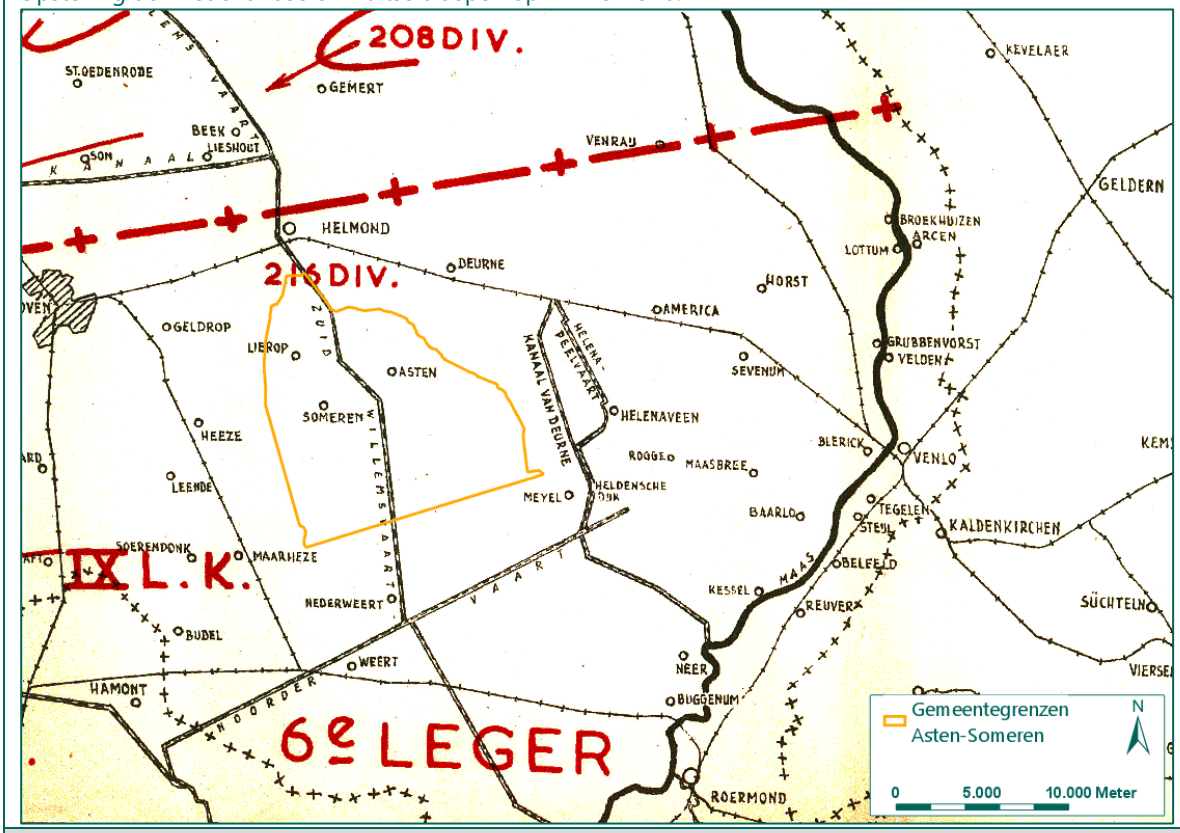

Opstelling der Nederlandse en Duitse troepen op 11 mei 1940 [avond, voor overzichtskaart van de ochtend zie Bijlage 2, ZUI]:

Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.

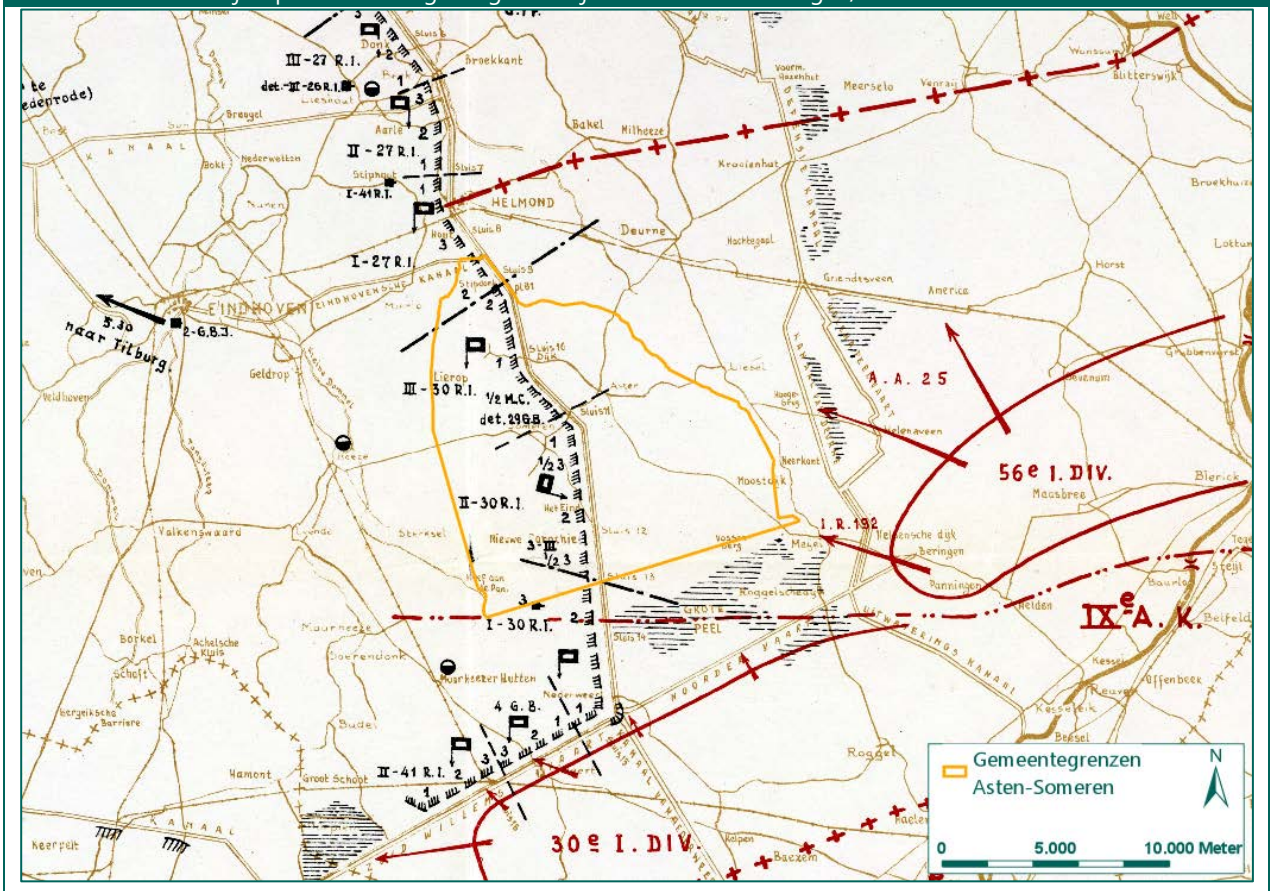
Opstelling der Nederlandse en Duitse troepen op 12 mei 1940:

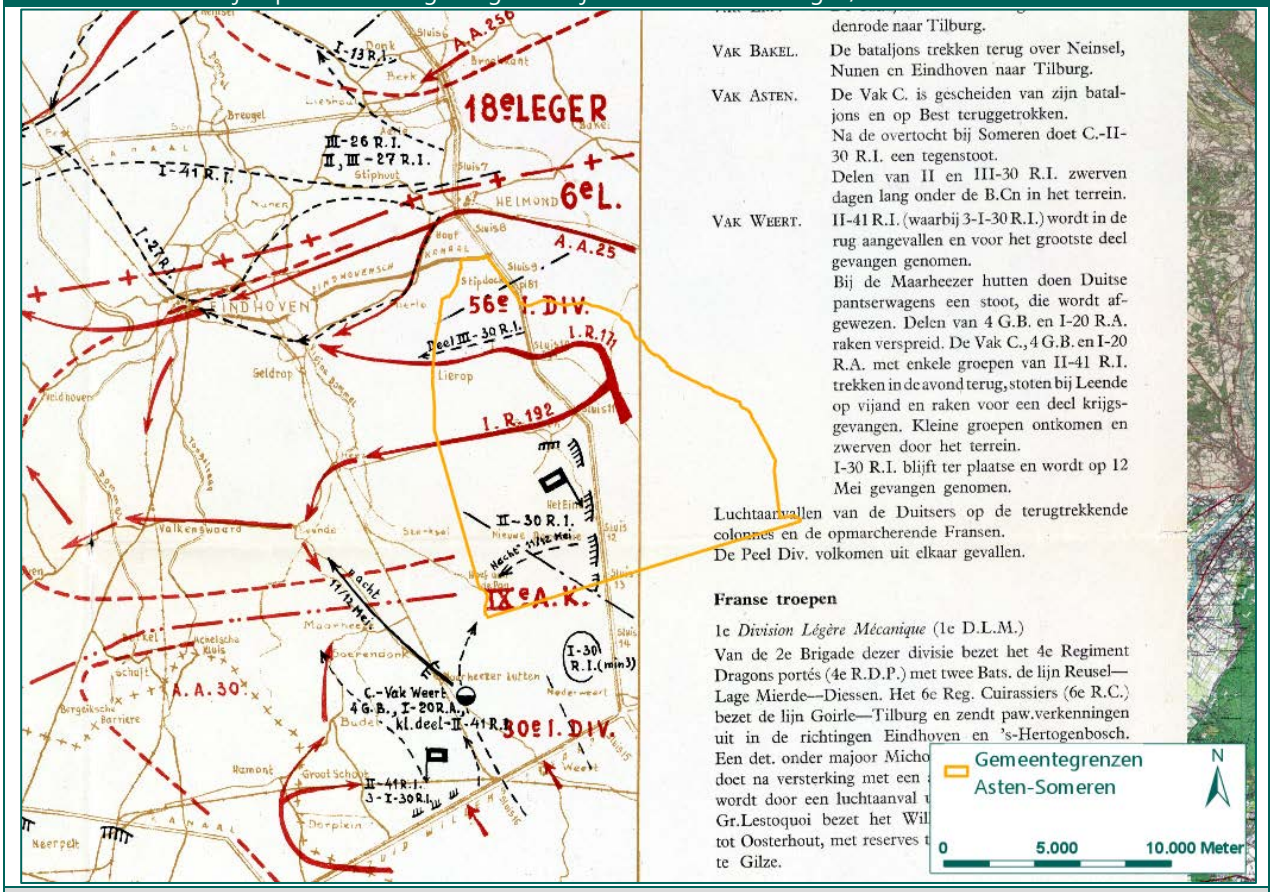
Hoofddeel III	Deel 2B. De verdediging van Noord-Limburg en Noord-Brabant, kaarten.

Opstelling der Nederlandse en Duitse troepen in de ochtend van 11 mei 1940:

Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.

Opstelling der Nederlandse en Duitse troepen in de middag en avond van 11 mei 1940:

Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.

denrode naar Tilburg. VAK BAKEL. De bataljons trekken terug over Neinsel, Nunen en Eindhoven naar Tilburg. VAK ASTEN. De Vak C. is gescheiden van zijn bataljons en op Best teruggetrokken. Na de overtocht bij Someren doet C.-II-30 R.I. een tegenstoot. Delen van II en III-30 R.I. zwerven dagen lang onder de B.Cn in het terrein. VAK WEERT. II-41 R.I. (waarbij 3-I-30 R.I.) wordt in de rug aangevallen en voor het grootste deel gevangen genomen. Bij de Maarheezer hutten doen Duitse pantserwagens een stoot, die wordt afgewezen. Delen van 4 G.B. en I-20 R.A. raken verspreid. De Vak C., 4 G.B. en I-20 R.A. met enkele groepen van II-41 R.I. trekken in de avond terug, stoten bij Leende op vijand en raken voor een deel krijgsgevangen. Kleine groepen ontkomen en zwerven door het terrein. I-30 R.I. blijft ter plaatse en wordt op 12 Mei gevangen genomen. Luchtaanvallen van de Duitsers op de terugtrekkende colonnes en de opmarcherende Fransen. De Peel Div. volkomen uit elkaar gevallen. **Franse troepen** 1e *Division Légère Mécanique* (1e D.L.M.) Van de 2e Brigade dezer divisie bezet het 4e Regiment Dragons portés (4e R.D.P.) met twee Bats. de lijn Reusel—Lage Mierde—Diessen. Het 6e Reg. Cuirassiers (6e R.C.) bezet de lijn Goirle—Tilburg en zendt paw.verkenningen uit in de richtingen Eindhoven en 's-Hertogenbosch. Een det. onder majoor Micho doet na versterking met een wordt door een luchtaanval Gr.Lestoquoi bezet het Wil tot Oosterhout, met reserves te Gilze.

Collectie 575: Duitse stellingen en verdedigingswerken.	
Inventaris 380	Datum: januari 1944; Schaal/code/blz.: GB/5327/44; Omschrijving: Bericht betreffende Tsjechische en Joegoslavische soldaten van het Oostfront die in de nacht van 3 op 4 januari in Asten aan zijn gekomen, van Geheime Dienst Nederland (GDN).
Niet relevant, geen betrekking op NGE.	
Inventaris 385	Datum: 17-10-1944; Schaal/code/blz.: GB/5722/44; Omschrijving: Overzicht van troepensterktes van de Wehrmacht, politie, N.S.B., etc. in Brabant voor de plaatsen Helmond, Deurne, Vlierden, Liessel, Asten, Sommeren, Valkenswaard, Achelsche Kluis, Welschap, Veld, Meerveldhoven, Eindhoven, Boxtel, Den Bosch, Vught, St. Michiels Gestel, Sint-Oedenrode, Oss, Grave, Mill, Vekel, Zeeland, Handel en Uden
Niet relevant, geen betrekking op NGE.	

NIOD

Toegang 077: Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West.	
Inventaris 1328	Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941.
- Melding betreffende een blindganger die reeds vanaf 27 juni 1940 te Someren (Noord-Brabant) in de grond zit. De blindganger is nog niet verwijderd. De datum van de melding is niet bekend, maar staat vermeld in een chronologische lijst tussen meldingen van eind augustus 1940 en begin september 1940. - Melding van 9 november 1940 betreffende brandbommen en een krater te Someren (Noord-Brabant). Er werden 38 uitgebrande en 6 niet uitgebrande brandbommen aangetroffen. Daarnaast werd een krater aangetroffen van een brisantbom. Er werd geen schade aan eigendommen veroorzaakt.	

- Melding van 27 november 1940. Omstreeks 19.00 uur is in Asten een brisantbom neergekomen in akkerland. Hierbij is geen schade aangericht.

- Melding van 15 februari 1941 betreffende vliegtuigbommen te Someren (Noord-Brabant). Er werden 10 brisantbommen afgeworpen op het vrije veld waarvan één als blindganger in de grond terechtkwam, daarnaast werd er één niet ontbrande brandbom aangetroffen.

- Melding van 15 maart 1941. In Asten zijn omstreeks 22.30 uur drie brisantbommen neergekomen in het vrije veld. Er is enkele geringe glasschade aangericht.

Toegang 216k: Departement van Justitie.	
Inventaris 82	Rapporten van diverse gemeenten (alfabetish geordend) betreffende o.m. luchtaanvallen, het geven van het sein luchtalarm, het vinden van pamfletten en neergestorte vliegtuigen, juni 1943 – april 1944.

23 augustus 1943. In de ochtend is omstreeks 01.30 uur tijdens een luchtgevecht een Engels vliegtuig branden neergestort. Het toestel is neergekomen in een weiland in de gemeente Asten, in de Kasteelse velden. In totaal zijn de lijken aangetroffen van zes bemanningsleden. Er is geen noemenswaardige schade aan weiland of gebouwen. Relevant, het kasteel in Asten ligt op ca. 70 meter van het werkgebied.

Toegang 244: Europese dagboeken en egodocumenten.	
Inventaris 223	Westem J.H.T.J.

[Terugtocht van de Peel-Raamstelling]. [Vanaf het] Noordwesten trekken we Asten binnen en gaan over de markt. […] we gaan de weg op naar Sluis XI en daar de brug over. Het is inmiddels klaar dag geworden. Weer wordt halt gehouden en ik zie dat er een sectie pag. bij de brug wordt opgesteld. […] [we stonden opgesteld met een] open terrein in de rug en een kanaal tussen hoge dijken voor je, waar de vijand tot op 20 m afstand kan naderen zonder gezien te worden. Terwijl we aftrekken en de laatste compagnie over de brug is, wordt ze met een donderende knal opgeblazen. Steeds meer wordt het me duidelijk: dit moet een linie langs de Zuid-Willemsvaart voorstellen van Helmond tot Weerd, want terwijl wij bij burg 'Half Twaalf' halt houden, gaan ons nog hele compagnieën zware mitrailleurs voorbij, die nog zuidelijker tot Sluis XII en XIII worden opgesteld. […] [brug Half Twaalf wordt ook gesprongen]. Wij graven ons zo goed als het gaat in aan de rand van het roggeveld. De beide stukken [geschut] staan goed opgesteld met een behoorlijk schootsveld, maar wij geweerschutters kunnen links of rechts van de burgerwachterswoning geen schot lossen zonder daar onze eigen troepen in de rug te vuren.
[…]
Luitenant van Weel heeft de kaart om slaagts te rukken, want aan de andere kant van het kanaal is een moeras en de weg, die op de brug [Half Twaalf] uitkomt, is een binnenweg die door de Duitsers niet dan bij hoge noodzaak zal worden genomen.
[…] het blijft rustig tot ongeveer twaalf uur. Dan beging het mitrailleurvuur bij Sluis XI, waar we vanmorgen overgekomen zijn. Te zien valt echter niets. Radioberichten kunnen we niet krijgen […]. Bij Sluis XI is het nu toch bepaald niet pluis, je kun er steeds duidelijker de mitrailleurs en mortieren horen. Tegen 3 uur weten we met zekerheid dat de Duitsers er - en bij Sluis X en bij Sluis XI - over zijn. […] de overgebleven mitrailleur- compagnieën krijgen opdracht om in de richting van Sluis XI te tirailleren en ook onze sectie t.p. zal mee moeten. De bedoeling van deze manoeuvre is ongetwijfeld de reeds overgetrokken vijandelijke afdelingen te omsingelen en af te snijden en tevens te voorkomen, dat ons front wordt opgerold. [Stukken geschut blijven op de plaats] omdat de onderstellen ontbreken. We blijven dus liggen als bewaking van de burg Half Twaalf en ter eventuele beveiliging in de rug.
De zware mitrailleurs trekken ons in verspreidde orde voorbij. Er is hoegenaamd geen dekking in het terrein dat ze doorschrijden moeten, maar ze doen ook absoluut geen moeite om gedekt of gebukt voorwaarts te gaan, kennelijk omdat ze te vermoeid zijn. Het is een half uur stil voor in de verte de eerste schoten knallen. [Een verkenningsvliegtuig wordt waargenomen die over de troepen heen vliegt en een berichtkoker aan de andere kant van de Zuid-Willemsvaart afgooit]. Het geratel voor ons wordt heviger. Weer verschijnt het vliegtuig en begint stunts boven onze jongens uit te voeren. We horen zijn mitrailleur hevig ratelen, ook ploffen er nu bommen of granaten.

Te zien valt weinig meer dan een rokende puinhoop ver voor ons. Het duurde ons uren, maar niemand keert terug. Het geratel begint te verstommen. […]
Het is nu 5 uur en merkwaardig stil. […] We krijgen nu weer verbinding met de troepen die verderop bij Sluis XII en XIII nog liggen. Er moet nu een Franse pantsertrein naar ons op weg zijn. […] Er komen eigen mannen langs het kanaal van Sluis XI afgezakt. Ze worden aangehouden en ondervraagt. Het zijn een stuk of toen overlevenden van het drama van daarstraks en ze gaan verder hun eigen weg. […] Wij krijgen [rond zeven uur] order om op te breken. Onze stukken moeten in de auto geladen worden […]. De lopen steken er ver bovenuit. Er wordt afgerezen richting Sluis Half Twaalf. Bij Sluis XII wordt recht afgeslagen een zijweg in, waar we achter een boerderij halt houden. Een stuk pag wordt achter een haag aan de overzijde opgesteld. We wachter tot het begint te donkeren. Niemand weet wat er gaat gebeuren of wat het doel is van deze manoeuvre. We krijgen onze omstelling eveneens aan de overzijde, waar onze stukken worden afgeladen bij een boerderij, ze worden op de weg opgesteld, de een naar het zuiden, de ander naar het noorden. […]
We worden volkomen ingesloten. Mitrailleurkogels ketsen op het wegdek. De mitraillist voor ons is geraakt, we kunnen hem hogen rochelen. […] De eerste Duitsers komen over de Sluisdeuren de kapitein beweert dat er geen terugweg is. Wij zijn volkomen ingesloten, maar wil het terugtrekken met onze sectie toch proberen. Snel verzamelen en de stukken onklaar gemaakt, door er de sloten uit te halen die we meenemen. Zwijgend gaan we achteruit. Het is angstig stil geworden, alleen het kletteren van het beslag onder onze schoenen is hoorbaar. We gaan nu door Someren-Eind […] we gaan voorwaarts over een landweg, langs een kerkhof, over een wijde hei. De lichtkogels hangen nu achter ons, ’t vuren is opgehouden. […] er wordt verder getrokken richting Sterksel-Maarheeze. De hei maakt plaats voor bos [nabij de grens van gemeente Someren].

BIJLAGE 4 ARCHIEFONDERZOEK INTERNATIONALE ARCHIEVEN

Voor het analyseren van de oorlogshandelingen binnen het onderzoeksgebied is gebruik gemaakt van documenten uit verschillende internationale archiefinstellingen. REASeuro beschikt over een uitgebreide collectie kopieën van documenten uit de Britse, Amerikaanse en Duitse archieven. Voor dit HVO-NGE hebben de volgende archiefinstellingen relevante resultaten opgeleverd:

- The National Archives (TNA) in Londen, Groot-Brittannië.
- National Archives and Records Administration (NARA) in College Park (MD), Verenigde Staten.
- Bundesarchiv-Militärarchiv (BaMa) in Freiburg, Duitsland.

The National Archives

REASeuro beschikt over bombardementsgegevens van verschillende Britse luchtmachteenheden die actief waren boven Nederland, zoals Second Tactical Air Force, Fighter Command, Coastal Command en Bomber Command. In de database is gezocht op de kaartvierkanten zoals weergegeven op de stafkaart (zie bijlage 7), op de onderliggende coördinaten, op plaatsnamen en data waarop bombardementen plaatsvonden. Daarnaast is gezocht naar gegevens van de Auster-squadrons. Deze squadrons waren uitgerust met kleine vliegtuigen (zie Figuur 197) die vijandelijke doelen doorgaven aan de eigen artillerie. Gegevens van dergelijke squadrons bieden meer informatie over artilleriebeschietingen.

Figuur 197: een voorbeeld van een Taylorcraft Auster vliegtuig die werden gebruikt door de Auster Squadrons

Daarnaast beschikt REASeuro over de *War Diaries* van diverse geallieerde eenheden die betrokken waren bij gevechten in Nederland. Deze documentatie is opgenomen in een database, waarin is gezocht op de kaartvierkanten zoals weergegeven op de stafkaart (zie bijlage 6), op de onderliggende coördinaten, op plaatsnamen en data waarop oorlogshandelingen plaatsvonden. Relevante informatie uit The National Archives is opgenomen in de onderstaande tabellen:

Records created or inherited by the Air Ministry, the Royal Air Force, and related bodies Reference: AIR		
Inventaris	Bron	Omschrijving
27/28 mei 1940		
AIR 14/2665	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	36 Whitleys vielen meerdere doelen in het Ruhrgebied in Duitsland aan. Dertien toestellen vielen alternatieve doelen aan, drie toestellen keerden voortijdig terug. Op deze dag vlogen er 23 toestellen met een bommenlast van 10 bommen (4 x 500 lbs en 6 x 250 lbs). Omdat niet bekend is hoe laat het bombardement in Asten plaatsvond op 27/28 mei 1940 kan niet achterhaald worden welk toestel de bommen afwierp. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 7.1.*
AIR 14/3167	Bomber Command 4 Group	
AIR 24/217	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 27/141	Bomber Command 10 Squadron	
AIR 27/491	Bomber Command 51 Squadron	
AIR 27/543	Bomber Command 58 Squadron	
AIR 27/655	Bomber Command 77 Squadron	
AIR 27/807	Bomber Command 102 Squadron	
AIR 28/203	Bomber Command Airforce Station Dishforth	
AIR 28/205	Bomber Command Airforce Station Dishforth	
AIR 28/221	Bomber Command Airforce Station Driffield	
AIR 28/481	Bomber Command Airforce Station Linton on Ouse	
AIR 28/483	Bomber Command Airforce Station Linton on Ouse	
26/27 juni 1940		
AIR 14/2665	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Een Whitley viel om 1.00 uur [2.00 uur Nederlandse tijd] een kruispunt van spoorbaan-weg en kanaal-weg aan te Weert met 4 x 500 lbs en 6 x 250 lbs bommen. 4 x 500 lbs kwamen neer te kruispunt spoorbaan-weg en kanaal-weg, 3 x 250 lbs kwamen neer nabij het kruispunt. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 7.2.*
AIR 14/3167	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	
AIR 24/218	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 28/205	Bomber Command Airforce Station Dishforth	
8/9 november 1940		
AIR 14/2669	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Een groot aantal toestellen van 2, 3, 4 en 5 Group vallen doelen in Frankrijk, België Nederland en Duitsland aan. Er werden geen aanvallen uitgevoerd op doelen die specifiek nabij Asten of Someren lagen, wel waren er doelen in Duitsland, waarvoor mogelijk over Asten en Someren heen werd gevlogen. Er kan niet worden achterhaald welk toestel abusievelijk de bommenlast boven Someren afwierp. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 7.3.*
AIR 14/3151	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 2 Group	
AIR 14/3158	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 3 Group	
AIR 14/3167	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	
AIR 14/3184	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	
AIR 24/224	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/22	Bomber Command 2 Group	
AIR 25/51	Bomber Command 3 Group	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
27 november 1940		
AIR 14/2669	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Op 27 november 1940 vonden bombardementen plaats op verschillende doelen in Frankrijk, België Nederland en

AIR 14/3151	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 2 Group	Duitsland. Er werden aanvallen uitgevoerd op doelen die specifiek nabij Asten of Someren lagen. Wel werden doelen in Duitsland aangevallen, waarbij Asten en Someren op de vliegroute lag, en werden nabijgelegen doelen in België aangevallen. Rond 19.00 [het tijdstip Asten gebombardeerd werd] werden er door 2 Group aanvallen uitgevoerd op Antwerpen, het vliegveld Antwerpen Deurne, te vliegveld Beverloo en te Keulen. Op al deze doelen werden 4 x 250 lbs brisantbommen gegooid. De aanvallen werden uitgevoerd door 114 Squadron. Uit de meldingen van 114 Squadorn wordt duidelijk dat bij de meeste aanvallen gebruik werd gemaakt van ontstekers die voor een vertraagde detonatie zorgden. Het is onbekend welk toestel welke bommenlast nabij Asten heeft afgeworpen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 7.4.*
AIR 14/3158	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 3 Group	
AIR 14/3167	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	
AIR 14/3184	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	
AIR 24/224	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/22	Bomber Command 2 Group	
AIR 25/51	Bomber Command 3 Group	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
AIR 27/882	Bomber Command 114 Squadron	
AIR 28/386	Bomber Command Airforce Station Horsham St Faith	
14/15 februari 1941		
AIR 14/2671	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	22 Blenheims (Group 2) en 44 Wellingtons (Group 3) vlogen uit richting respectievelijk Homberg (Rheinpreussen) en Gelsenkirchen. 14 Wellingtons van 3 Group gaven aan het primaire doelwit niet gevonden te hebben en vielen andere doelen aan. Van 2 Group troffen 12 Blenheims het primaire doel. De overige toestellen van 2 en 3 Group troffen secundaire doelen of *last resorts* in Duitsland en Nederland. De resultaten van de aanvallen werden veelal niet waargenomen vanwege het slechte zicht in de nacht van 14 op 15 februari 1941. Het is onduidelijk welke toestellen de bommenlast boven Someren afwierpen. Gezien de bommenlast (melding vanaf de grond melden 10 bommen plus brandbommen) moeten het echter twee toestellen van 2 of 3 Group geweest zijn. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 8.1.*
AIR 14/3154	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 2 Group	
AIR 14/3161	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 3 Group	
AIR 24/228	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/23	Bomber Command 2 Group	
AIR 25/52	Bomber Command 3 Group	
AIR 27/801	Bomber Command 101 Squadron	
AIR 27/842	Bomber Command 107 Squadron	
AIR 27/858	Bomber Command 110 Squadron	
AIR 27/649	Bomber Command 75 Squadron	
AIR 27/1325	Bomber Command 214 Squadron	
AIR 28/269	Bomber Command Airforce Station Feltwell	
AIR 28/546	Bomber Command Airforce Station Mildenhall	
AIR 28/607	Bomber Command Airforce Station Oakington	
AIR 28/761	Bomber Command Airforce Station Stradishall	
15/16 maart 1941		
AIR 14/2672	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	21 Hampdens vertrokken voor een bombardement op Dusselsorf. 16 Hampdens vielen het doelwit aan, een toestel viel het Ruhr gebied aan, drie toestellen troffen vliegvelden in Nederland, een vliegtuig viel een gebied aan wat werd beschreven als 'believed Aachen'. Het toestel droeg één 1000 lbs en twee 500 lbs bommen mee. De aanval werd om 21.40 uur [Engelse tijd] uitgevoerd. De resultaten werden niet waargenomen door 10/10 bewolking en regen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 8.2.*
AIR 14/3185	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	
AIR 24/229	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
AIR 27/577	Bomber Command 61 Squadron	
AIR 27/981	Bomber Command 144 Squadron	
AIR 28/478	Bomber Command Airforce Station Lindholme	

AIR 28/351	Bomber Command Airforce Station Hemswell	
AIR 28/357	Bomber Command Airforce Station Hemswell	
27/28 maart 1941		
AIR 14/2672	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Acht Whitleys van 78 Squadron vlogen uit voor missies op industriële doelen in Düsseldorf. Een van de toestellen van 78 Squadron keerde niet terug. Dit toestel steeg op om 19.29 uur vanaf vliegveld Dishforth. De exacte bommenlast van het vermiste toestel is niet bekend, wel is bekend dat de toestellen van 78 Squadron in de nacht van 27/28 maart 500 lbs, 250 lbs brisantbommen bij droegen en 4 lbs brandbommen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 13.1.*
AIR 14/3171	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	
AIR 24/229	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 28/203	Bomber Command Airforce Station Dishforth	
3/4 juli 1941		
AIR 14/2693	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Elf Whitleys vlogen uit voor aanvallen op Essen. De toestellen vlogen om 23.07 uit. Twee Whitleys van 4 Group, 102 Squadron raakten vermist op een missie in de nacht van 3 op 4 juli 1941. De bommenlast die deze toestellen bijdroegen is niet gespecificeerd. De Whitleys van 102 Squadron droegen deze nacht 1000 lbs, 500 lbs, 250 lbs en 4 lbs brandbommen bij. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 8.3.*
AIR 14/3173	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	
AIR 24/223	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 27/808	Bomber Command 102 Squadron	
4/5 juli 1941		
AIR 14/2693	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Hampdens van 5 Group vlogen uit voor aanvallen op verschillende doelen in Frankrijk en Duitsland. De meeste doelen werden tussen 1.00 uur en 2.00 uur getroffen. Twee toestellen die een aanval uit dienden te voeren op Dortmund en één toestel dat een aanval uit diende te voeren op Düsseldorf keerden niet meer terug. Deze toestellen stegen om 23.00 uur op en droegen allen een bommenlast van 4 x 500 lbs G.P. en 2 x 250 lbs G.P. bij zich. Alle bommen waren voorzien van een N.D.T. No. 36 Det. ontsteker. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 0.*
AIR 14/3188	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	
AIR 24/223	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
AIR 27/832	Bomber Command 106 Squadron	
AIR 28/171	Bomber Command Airforce Station Coningsby	
AIR 28/172	Bomber Command Airforce Station Coningsby	
7/8 juli 1941		
AIR 14/2673	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	292 toestellen vlogen uit voor bombardementen op doelen in Duitsland. In de ORB's wordt geen melding gemaakt van meegedragen brandplaatjes. Het is onduidelijk welk toestel de brandplaatjes te Someren afwierp. - *Niet relevant, toestel dat brandplaatjes afwierp is niet te achterhalen. Geen melding van overige afgeworpen NGE.*
11/12 augustus 1941		
AIR 14/2673	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Er vlogen deze nacht 92 toestellen uit voor aanvallen op doelen in Krefeld, Munchen, Antwerpen en Rotterdam. 20 toestellen van 5 Group opereerde in de omgeving van Krefeld. Omdat het zicht slecht was konden niet alle toestellen verklaren wat ze troffen. Een drietal toestellen vielen tussen 1.55 uur en 3.40 uur doelen nabij Krefelt of te Keulen aan, de resultaten werden echter niet waargenomen. Twee bommenwerpers hadden een
AIR 14/3143	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 1 Group	
AIR 14/3162	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 3 Group	
AIR 14/3173	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	

AIR 14/3188	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	bommenlast van 1 x 1000 lbs en 2 x 500 lbs bij, één bommenwerper had 4 x 500 lbs en 2 x 250 lbs met zich bij. Van welk Squadron/ welke squadrons deze toestellen waren is niet achterhaald. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 0.*
AIR 24/234	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/51	Bomber Command 1 Group	
AIR 25/53	Bomber Command 2 Group	
AIR 25/52	Bomber Command 3 Group	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
AIR 28/516	Bomber Command Airforce Station Marham	
AIR 28/599	Bomber Command Airforce Station North Luffenham	
16/17 augustus 1941		
AIR 14/2673	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Er vlogen deze nacht 200 toestellen uit voor bombardementen op Keulen, Duisburg, Düsseldorf, Waalhaven en Oostende. Onduidelijk is welk toestel rond 2.30 de bommenlast abusievelijk afwierp te Asten. 54 Wellingtons van 3 Group opereerde in de omgeving van Duisburg. 34 Wellingtons troffen het primaire doel. Enkele toestellen die secundaire doelen raakten voerde een aanval uit op een relevant tijdstip. Deze toestellen droegen echter veel meer bommen mee dan vanaf de grond te Rinkveld werd gemeld. 62 Hampdens en 6 Manchersters van 5 Group opereerden in de omgeving Düsseldorf. 38 Hampdens en 4 Manchesters troffen het primaire doel. Enkele toestellen die secundaire doelen raakten voerden een aanval uit op een relevant tijdstip. Zo werd rond 2.50 uur een doel geraakt dat vermoedelijk Düsseldorf betrof, er werd 1 x 1000 lbs en 2 x 500 lbs afgeworpen. Daarnaast zijn enkele toestellen vermist geraakt, het is niet bekend of deze toestellen het primaire doel troffen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 8.6.*
AIR 14/3143	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 1 Group	
AIR 14/3162	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 3 Group	
AIR 14/3173	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	
AIR 14/3188	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	
AIR 24/234	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/51	Bomber Command 1 Group	
AIR 25/52	Bomber Command 3 Group	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
31 augustus/ 1 september 1941		
AIR 14/2673	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Drie Hampdens van Group 5, Squadron 83 raakten vermist bij verschillende aanvallen die in de nacht van 31 augustus op 1 september 1941 werden uitgevoerd. Het is onbekend of de toestellen hun doelen getroffen hadden voor ze vermist raakten. Wel is bekend dat de overige toestellen van Group 5 hun aanvallen tussen 21.00 uur en 23.00 uur werden uitgevoerd. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 13.2.*
AIR 14/3188	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	
AIR 24/234	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
27/28 december 1941		
AIR 14/2673	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Zes Wellingtons van 3 Group, 57 Squadron vlogen vanaf Feltwell voor een bombardement richting Dusseldorf. De toestellen stegen op rond 16.30 uur en landden om 22.30 uur. Eén Wellington van 57 Squadron keerde niet terug. Het in onbekend of dit toestel Düsseldorf bereikt heeft. Het toestel droeg een bommenlast van 1 x 1000 lbs en 5 x 500 lbs bij zich. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 8.7.*
AIR 14/3164	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 3 Group	
AIR 24/238	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/52	Bomber Command 3 Group	
AIR 27/537	Bomber Command Squadron 57	
30/31 mei 1942		

AIR 14/2674	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	1096 toestellen vlogen uit voor een missie op Keulen (Operation Millenium). Het betrof toestellen van Group 1, 3, 4, 5 en Operation Training Groups 91 en 92. In totaal wisten 859 toestellen het doelwit te bereiken. Het is onduidelijk welke alternatieve doelen werden aangevallen. Vanwege de enorme hoeveelheid bommenwerpers die deze nacht uitvlogen, valt niet te achterhalen welk toestel de bommenlast boven Someren afwierp. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 9.1.*
AIR 14/3147	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 1 Group	
AIR 14/3166	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 3 Group	
AIR 14/3180	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 4 Group	
AIR 14/3195	Bomber Command Bomb Summaries of Forms 'E', 5 Group	
AIR 24/243	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/1	Bomber Command 1 Group	
AIR 25/52	Bomber Command 3 Group	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
6/7 augustus 1942		
AIR 14/2675	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	6 toestellen van 2 Group vlogen uit op voor missies op de vliegvelden van Gilze Rijen, Venlo en Twente. 5 toestellen van Group 3 vlogen uit voor een missie op La Havre 216 toestellen van Group 1, 3, 4 en 5 vlogen uit voor een missies op Duisburg. 28 toestellen konden vielen andere doelen aan dan het primaire doelwit. Er is gepoogd te achterhalen welk toestel deze nacht abusievelijk de bommenlast te Asten en Someren afwierp. Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden van een aanval op deze doelen. Het meest nabijgelegen getroffen doel is getroffen door 78 Squadron. 78 Squadron bombardeerde 40 mijl ten westen van Duisburg af met 2 x 4000 lbs bommen. Dit verklaart echter niet de brandbommen te Someren. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 9.2.*
AIR 24/246	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/1	Bomber Command 1 Group	
AIR 25/23	Bomber Command 2 Group	
AIR 25/52	Bomber Command 3 Group	
AIR 25/93	Bomber Command 4 Group	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
AIR 27/660	Bomber Command 78 Squadron	
AIR 28/90	Bomber Command Airforce Station Bottesford	
AIR 28/171	Bomber Command Airforce Station Coningsby	
AIR 28/269	Bomber Command Airforce Station Feltwell	
AIR 28/517	Bomber Command Airforce Station Marham	
AIR 28/541	Bomber Command Airforce Station Middleton St. George	
AIR 28/546	Bomber Command Airforce Station Mildenhall	
AIR 28/607	Bomber Command Airforce Station Oakington	
AIR 28/681	Bomber Command Airforce Station Scampton	
AIR 28/761	Bomber Command Airforce Station Stradishall	
AIR 28/842	Bomber Command Airforce Station Linton on Ouse	
27 april 1943		
AIR 14/2676	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	In de nacht van 26/27 april 1943 vlogen er 561 toestellen uit voor bombardementen op Duisburg. Omdat onduidelijk is hoe laat er brandbommen boven Someren werden afgeworpen kan niet worden vastgesteld welk toestel Someren bombardeerde. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 10.2.*
AIR 24/254	Bomber Command Summary of Operations	
12/13 mei 1943		

AIR 14/2676	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	In de nacht van 12/13 mei 1943 vlogen er 572 toestellen uit voor bombardementen op Duisburg. Veel toestellen keerde niet terug. Twee Wellingtons van 429 Squadron raakten tijdens deze operatie vermist. Ze waren uitgerust brandbommen van de kalibers 30 lbs, 4 lbs en 4 lbs type 'X'. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 10.3.*
AIR 24/254	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 27/1852	Bomber Command 429 Squadron	
21/22 juni 1943		
AIR 14/2677	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	In de nacht van 22 op 23 juni 1943 vlogen een 706 toestellen uit voor bombardementen te Krefeld en Hamborn. Drie toestellen van 5 Group raakten vermist tijdens deze missie, waaronder een toestel van 619 Squadron (het toestel dat te Asten neerstortte en de bommenlast afwierp). De drie vermiste Lancasters van 5 Group droegen een totaal van 3 x 4000 lbs H.C., 12 x 500 lbs M.C., 152 x 30 lbs brandbommen en 1890 4 lbs brandbommen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 10.4.*
AIR 24/256	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/109a	Bomber Command 5 Group	
AIR 27/2131	Bomber Command 619 Squadron	
28/29 juni 1943		
AIR 14/2677	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	In de nacht van 28/29 juni 1943 vlogen er 608 toestellen uit voor bombardementen op Keulen, vier toestellen vlogen uit voor missies te Hamburg. 27 toestellen raakten vermist deze dag, slechts 4 toestellen meldden niet het primaire doel getroffen te hebben. Aan de hand van deze informatie kan niet worden achterhaald welk toestel Asten bombardeerde. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 10.5.*
AIR 24/256	Bomber Command Summary of Operations	
13/14 juli 1943		
AIR 14/2677	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	374 toestellen op missie naar Aken, de toestellen stegen op om 23.15 uur. […] Een Halifax van 405 Squadron, 8 Group, keerde niet terug. In de bomdementgegevens is informatie aangetroffen dat twee toestellen van 8 Group niet terugkeerde. Deze twee toestellen droegen een gezamenlijke bommenlast mee van 1 x 2000 lbs en 7 x 1000 lbs brisantbommen met zich mee. Verder droegen ze 1008 x 4 lbs, 72 x 4 lbs type 'X' en 5 x 250 lbs T.I. brandbommen met zich mee. Het is onbekend of het toestel van 405 Squadron de bommenlast heeft afgeworpen boven het doel - *Verder geëvalueerd in paragraaf 13.4.*
AIR 24/257	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/152	Bomber Command 8 Group	
22/23 augustus 1943		
AIR 14/2677	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	462 toestellen op missie naar Leverkusen […] Eén Lancaster van 103 Squadron keerde niet terug. Het vermiste toestel droeg 1 x 4000 lbs H.E., 3 x 1000 lbs M.C., 48 x 30 lbs, 570 x 4 lbs en 30 x 4 lbs type 'x' bommen met zich mee. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 10.6.*
AIR 24/258	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/1	Bomber Command 1 Group	
AIR 27/815	Bomber Command 103 Squadron	
27 april 1944		
AIR 14/2678	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	493 toestellen op missie naar Essen […]. De toestellen voerden een aanval uit om 1.30 uur. Van 1 Group raakten vier Lancasters vermist. De toestellen droegen samen 3 x 4000 lbs H.C., 1 x 4000 lbs M.2., 432 x 30 lbs brandbommen, 4143 x 4 lbs en 537 x 4 lbs type 'X' met zich mee. Het is onduidelijk wat de exacte bommenlast was van het toestel van 12 Squadron dat niet terugkeerde. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 13.7.*
AIR 24/272	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/2	Bomber Command 1 Group	

5/6 september 1944		
AIR 37/716	Second Tactical Air Force HQ	28 Mosquitos van 138 Wing vallen meerdere doelen in Nederland aan, waaronder **E.6108**, waar 3 of 4 gemechaniseerde transporten beschoten werden. Resultaten werden niet waargenomen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.1.*
AIR 27/1157	Second Tactical Air Force 138 Wing	
AIR 27/1672	Second Tactical Air Force 305 Squadron	
AIR 27/2117	Second Tactical Air Force 613 Squadron	
16 september 1944		
AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Negen Typhoons van 143 Wing, 439 Squadron, stegen op om 9.52 uur en landden weer om 15.17 uur. Tussen Tilburg en Eindhoven werden verschillende doelen aangevallen. Twee[65] Typhoons vielen twee kleine sleepboten aan te **E.6305.** De sleepboot raakte beschadigd. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 0.*
AIR 26/208	Second Tactical Air Force 143 Wing	
AIR 27/1879	Second Tactical Air Force 439 Squadron	
23 september 1944		
AIR 27/2184	Auster 659 Squadron	Tussen 14.00 uur en 14.40 uur: 'Unable to spot HB [hostile battery] shelling Asten but observed M Tgt [Mike target]. Neutralizing enemy in edge of wood south of Asten. - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
		Tussen 15.10 uur en 15.55 uur: 'Unable to locate HB [hostile battery] shelling Asten but reported flashes **E.630113** – too close to engage' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
		Tussen 16.40 uur en 17.20 uur: 'No HB seen in area E.6714**, E.6713**. Mortars stopped firing during the sortie. Only own tpt seen moving towards Deurne' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
24 september 1944		
AIR 27/2184	Auster 659 Squadron	Tussen 7.50 uur en 8.35 uur: 'HB engaged at **E.665088, E.650097, E.693072** and **E.662098**' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
		Tussen 11.00 uur en 11.35 uur: 'Enemy tpt engaged on road SE from Asten' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
		Tussen 15.15 uur en 16.15 uur: 'HB located but not engaged at **E.635115**' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
		Tussen 15.15 uur en 16.00 uur: 'GNF [Guns not firing] at **E.632108** but Reg unable to engage as they were moving' Tussen 16.15 uur en 17.15 uur: 'HB at **E.632108** plastered by 77 med regt'. - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
		Tussen 18.15 uur en 18.40 uur: 'Activity on Road bend at **E.632106**. Visibility too bad to see road.' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 14.*
5/6, 6 en 6/7 oktober 1944		
AIR 14/2677	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Uit de ORB's van Bomber Command blijkt dat enkel doelen in Duitsland en op zee aangevallen werden. In de nacht van 5 op 6 oktober 1944 werden doelen in Saarbrücken, Berlijn, Frankfurt, vliegveld Handorf, Krefeld, een synthetische benzine fabriek te Dortmund, Brunsbuttlekoog. Gedurende 6 oktober 1944 Duitse synthetische benzine fabriek te Beur-Scholven en Starkade
AIR 24/257	Bomber Command Summary of Operations	

65 De bron is slecht leesbaar. Er staat vermoedelijk dat de aanval werd uitgevoerd door '[aircraft] three and four of red section'.

		(Holten) aangevallen. In de nacht van 6 op 7 oktober 1944 werd Dortmund, Ludwigshafen, Bremen, Berlijn en Saarbrücken gebombardeerd. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.3.*
28 oktober 1944		
AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Acht Typhoons van 121 Wing, 174 Squadron, stegen op om 9.25 uur en landden weer om 9.55 uur. Het doel van was een zevental tanks te **E.682085** en een tiental tanks te E.697072. Eén tank werd vernield, drie raakten beschadigd. Toestellen waren onderhevig aan licht en zwaar vijandelijke luchtafweergeschut. Een toestel werd in de neustank getroffen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.5.*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 27/1109	Second Tactical Air Force 174 Squadron	
28 oktober 1944		
AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Tien Typhoons van 121 Wing, 174 [twee toestellen] en 184 [acht toestellen] Squadron, stegen op om 11.00 uur en landden weer om 11.30 uur. Het doel van de aanval was waargenomen tanks en infanterie te **E.682085**. Slechts drie tanks waren nog zichtbaar op E.697072. In ieder geval één tank rokend achtergelaten na raketaanval. Verdere resultaten slecht te zien. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.5*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 27/1109	Second Tactical Air Force 174 Squadron	
AIR 27/1138	Second Tactical Air Force 184 Squadron	
29 oktober 1944		
AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Vier Typhoons van 121 Wing, 174 Squadron, stegen op om 8.02 uur en landden weer om 10.28 uur. Bij een aanval op een *forward control post* (FCP) werd de weg en omgeving te **E.6808** met 32 raketten onder vuur genomen. Resultaten werden niet waargenomen. Een Duits gepantserd gevechtsvoertuig werd met boordkanonnen vernietigd te **E.683087.** - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.5*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 27/1109	Second Tactical Air Force 174 Squadron	
29 oktober 1944		
AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Acht Typhoons van 121 Wing, 175 Squadron, stegen op om 11.23 uur en landden weer om 13.05 uur. 10 Duitse tanks (te **E.697108**) werden bij een FCP werd met 64 raketten en boordkanonnen onder vuur genomen. Resultaten werden niet waargenomen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.5*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 27/1111	Second Tactical Air Force 175 Squadron	
29 oktober 1944		
AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Acht Typhoons van 121 Wing, 174 Squadron, stegen op om 16.30 uur en landden weer om 17.35 uur. Het doel van de aanval was een drietal tanks. Deze werden niet gevonden. de weg **E.686095 – E.686105** werd daarom aangevallen met 52 raketten en met boordkanonnen. Alle raketten troffen het doelgebied. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.5*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 27/1109	Second Tactical Air Force 174 Squadron	
29 oktober 1944		
AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Acht Typhoons van 121 Wing, 184 Squadron, stegen op om 16.30 uur en landden weer om 17.35 uur. Het doel van de aanval was een tank te **E.670080.** Twee gecamoufleerde tanks werden waargenomen en 64 raketten en boordkanonnen werden ingezet om het gebied onder vuur te nemen. De resultaten werden niet waargenomen - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.5*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 27/1138	Second Tactical Air Force 184 Squadron	
29 oktober 1944		

AIR 37/715	Second Tactical Air Force HQ	Acht Typhoons van 121 Wing, 174 Squadron, stegen op om 16.30 uur en landden weer om 17.35 uur. Een aanval werd uitgevoerd ten oosten van de weg noord van Meijel. 64 raketten en kanonnen werden ingezet. Eén tank te **E.706076** raakte beschadigd. Twee explosies in het bos te E.700088. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 11.5*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 27/1109	Second Tactical Air Force 174 Squadron	
29 oktober 1944		
AIR 27/2184	Auster 659 Squadron	Tussen 16.00 uur en 17.15 uur: 'HB at **E.691088** engaged by 15th [Infantery] Division artillery.' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 15.*
30 oktober 1944		
AIR 27/2184	Auster 659 Squadron	Tussen 12.30 uur en 13.00 uur: 'No counter attack by enemy seen area **E.657137**.' - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 15.*
1 november 1944		
AIR 27/2183	Auster 658 Squadron	Melding van inzet Auster Squadron vanuit Helmond boven Asten, geen resultaten vermeld. - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 15.*
4 november1944		
AIR 27/2183	Auster 658 Squadron	Melding van het maken van luchtfoto's van Hanenberg (E.6719) tot Heitrak (E.6910). - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 15.*
5 november 1944		
AIR 27/2184	Auster 659 Squadron	Rond 14.00 uur: 'Attack by 15th Division towards Meijel. Held up by mines. – 6 Cds Tk Bgd bogged down. No progress made and attack cancelled'. - *Verder geëvalueerd in hoofdstuk 15.*
6 november 1944		
AIR 37/716	Second Tactical Air Force HQ	Twee aanvallen, een door acht Typhoons van 124 Wing, 247 Squadron en acht toestellen van 121 Wing, 175 Squadron. Respectievelijk werden aanvallen op infanterie en mortierdoelen te E.701568-**E.698070** en **E.709077** gepland. Beide missies werden echter afgeblazen vanwege slecht zicht. - *Niet relevant, aanval niet uitgevoerd.*
AIR 26/179	Second Tactical Air Force 121 Wing	
AIR 26/184	Second Tactical Air Force 124 Wing	
AIR 27/1109	Second Tactical Air Force 174 Squadron	
AIR 27/1494	Second Tactical Air Force 247 Squadron	
28 november 1944		
AIR 37/716	Second Tactical Air Force HQ	16 Typhoons vliegen uit om 11.30 uur en keren terug om 12.50 uur. 8 x 1000 lbs afgeworpen op spoor E.548 [geen volledig kaartvierkant] – twee treffers en bijna missers op het spoor te E.5799. Het bombardement vond plaats in de omgeving Amersfoort. - *Niet relevant, betreft bombardement buiten de gemeenten Asten en Someren.*
AIR 27/1157	Second Tactical Air Force 193 Squadron	
21 december 1944		
AIR 25/709	Second Tactical Air Force 84 Group	Melding van aanvallen op vliegveld Soesterberg en Deelen, met als mogelijke alternatieven de vliegvelden te Harskamp (E.6496) en Garderen (E.6205 [betreft foutief kaartvierkant, betreft z.6205]). - *Niet relevant, foutief kaartvierkant, actie vond buiten de gemeentegrenzen van Asten en Someren plaats.*
23/24 december 1944		
AIR 37/716	Second Tactical Air Force HQ	Negen Mosquitos van 148 Wing, 409 Squadron. Stegen op om 20.53 uur, en keerden terug om 6.46 uur. Een Ju.88 werd vernietigd te **E.60**.

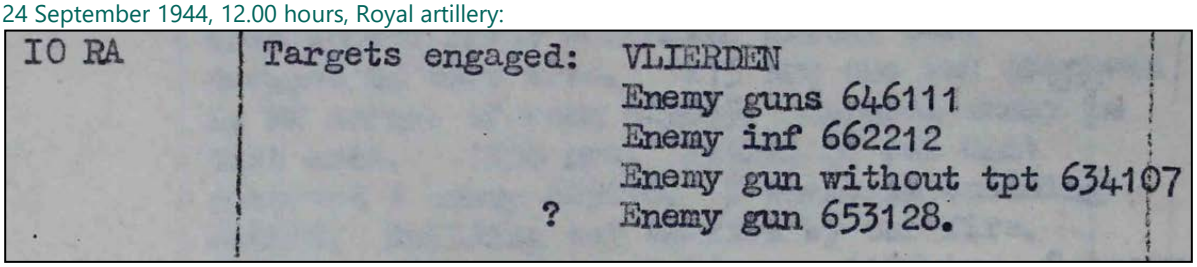
		- *Niet relevant, geen meldingen van neergekomen toestellen binnen de gemeenten Asten en Someren op deze datum.*
24/25 december 1944		
AIR 37/716	Second Tactical Air Force HQ	Negen Mosquitos van 149 Wing, 219 Squadron. Stegen op om 18.18 uur, en keerden terug om 7.09 uur. Een Ju.88 werd vernietigd te **E.5505** op 4000 voet [ongeveer 1200 meter] hoogte. - *Niet relevant, exacte crashlocatie bekend.*
AIR 26/213	Second Tactical Air Force 149 Wing	
AIR 27/1361	Second Tactical Air Force 219 Squadron	
25 december 1944		
AIR 37/716	Second Tactical Air Force HQ	Op 25 december vlogen er meerdere Typhoons en andere toestellen die uitgerust konden zijn met 60 lbs raketten boven de gemeenten Asten en Someren. Geen van de piloten maakt melding van het [abusievelijk] beschieten van de kom van Asten. - *Niet relevant, geen meldingen van het beschietingen van de gemeente Asten Someren op deze datum.*
1/2 januari 1945		
AIR 37/717	Second Tactical Air Force HQ	21 Mosquitos van verschillende Squadrons vliegen uit om 16.23 uur en keren terug om 4.59 uur. Drie Mosquitos van 219 Squadron, 149 Wing vernietigen vijandige Ju.88's te A.69 (20.19 uur), E.9931 (20.40 uur) en **E.54**. Tevens vermeld dat de acties in de omgeving Venlo plaatsvonden - *Niet relevant, geen exacte locatie vermeld.*
AIR 26/213	Second Tactical Air Force 149 Wing	
AIR 27/1361	Second Tactical Air Force 219 Squadron	
6 februari 1945		
AIR 37/717	Second Tactical Air Force HQ	12 Spitfires 132 Wing, 322 Squadron, stegen op 12.25 uur en keerden terug om 13.45 uur. in het gebied Amersfoort werden verschillende Crossbow Targets [V-wapen-gerelateerde doelen] aangevallen, waaronder **E.5512** [Foutief kaartvierkant, Someren was al bevrijd en ligt niet nabij Amersfoort, vermoedelijk D.5512]**.** - *Niet relevant, geen aanval binnen de gemeenten Asten en Someren.*
AIR 27/1716	Second Tactical Air Force 322 Squadron	
7/8 februari 1945		
AIR 14/2680	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Deze nacht vlogen een groot aantal toestellen uit voor een bombardemet op Goch. Twee toestellen van 347 Squadron, 4 Group, keerde niet terug van dit bombardement. De overige toestellen voerde hun aanval uit tussen 22.25 uur en 22.23 uur (de toestellen warne opgestegen rond 19.00 uur). De toestellen van 347 Squadron waren uitgerust met 500 lbs (M.C., G.P., en/of USA,) en 250 lbs G.P. bommen. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 13.14.*
AIR 24/307	Bomber Command Summary of Operations	
AIR 25/95	Bomber Command 4 Group	
AIR 27/1743	Bomber Command 347 Squadron	
10 februari 1945		
AIR 37/717	Second Tactical Air Force HQ	24 Bosten- en 48 Mitchel-bommenwerpers vlogen op 10 februari uit om Xanten te bombarderen. De toestellen stegen op om 14.52 uur en landden om 17.35 uur. Eén Mitchell van 98 Squadon werd op de terugweg raakschoten en stortte neer. Eén Boston van 342 Squadron, 137 Wing, kreeg onderweg naar het doel motorproblemen en landden in Eindhoven. Het in onbekend wat met de bommenlast van dit toestel is gebeurd. De 11 Bostons van 342 Squadon die een aanval uitvoerden op het doel waren uitgerust met in totaal 44 x 500 lbs (zowel 0.025 s delay als N.I. ontstekers) bommen. De bommenlast van het toestel dat in Eindhoven landde is niet bekend.
AIR 26/198	Second Tactical Air Force 137 Wing	
AIR 27/719	Second Tactical Air Force 88 Squadron	
AIR 27/1739	Second Tactical Air Force 342 Squadron	

		- *Verder geëvalueerd in paragraaf 12.1*
10 februari 1945		
AIR 37/717	Second Tactical Air Force HQ	14 Spitfires van 132 Wing, 331 Squadron, stegen op om 13.12 uur, enk eerder terug om 18.05 uur. Aanvallen vonden voornamelijk plaats in het gebied Amersfoort-Utrecht. Vijf MET vernield, 8 MET beschadigd in het gebied D.99, D.28, **E.59** en Z.40. Enkele Duitsers werden gedood. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 12.1*
AIR 26/193	Second Tactical Air Force 132 Wing	
AIR 27/1726	Second Tactical Air Force 331 Squadron	
10 februari 1945		
AIR 14/3368	Bomber Command Bomb Raid Night Sheets	Geen meldingen van bommenwerpers nabij de gemeenten Asten en Someren.
AIR 24/307	Bomber Command Summary of Operations	
10 februari 1945		
AIR 40/803	United States Army Air Forces Intelligence Summary	Grootschalig bombardement op de Duitse plaats Dulmen. 144 Toestelen vlogen uit, 12 toestellen vlogen een non-effectieve missie. De bommenlast van de toestellen was 6 x 1000 lbs G.P. bommen. Het staat niet vermeld waar noodafworpen of secundaire doelwitten getroffen werden. De aanval vond plaats tussen 13.58 uur en 14.32 uur. - *Verder geëvalueerd in paragraaf 12.1*
28 februari 1945		
AIR 37/717	Second Tactical Air Force HQ	Aanval door 14 Tempest bommenwerpers van 135 Wing, 222 Squadron. Ed aanval vond plaats in de regio Arnhem – Zwolle – Hengelo – Wezel. Te **E.69** en Z.40 werden transporten aangevallen. - *Niet relevant, Asten en Someren waren reeds bevrijd, aanval vindt buiten de gemeenten plaats.*
AIR 26/193	Second Tactical Air Force 132 Wing	
AIR 27/1726	Second Tactical Air Force 331 Squadron	
19 maart 1945		
AIR 37/718	Second Tactical Air Force HQ	Aanval door 11 Spitfires van 131 Wing, 308 Squadron, op V-wapen-gerelateerde doelen te **E.68.** - *Niet relevant, Asten en Someren waren reeds bevrijd, aanval vindt buiten de gemeenten plaats.*

Records created or inherited by the War Office, Armed Forces, Judge Advocate General, and related bodies Reference: WO	
WO 171/411	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. DIVISIONS. 3 Infantry Division. G. 1944.

Relevante meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren:

- 20 September 1944: Bridge at E.5815 and E.6010 blown. [...] 610104, 610078, 611091, 614055 and 616023 blown but passable by infantry.
- 20 September 1944, 11.15 hours: Fwd patrols reported E.583045. 11 Armored Division (11AD) fired on 5804, requested to stop firing, we have troops there.
- 21 September 1944: FF, Herefords and KSLI have regrouped and are going to try to get a brhead at E.5814.
- 20 September 1944: Bridge at E.5815 is blown and those at E.474171 and E.576184 are reported intact by civilians.
- 22 September 1944: Friends report mortar on E.635125, Shells falling at E.615125
- 24 September 1944: Patrol Reports: [...] Patrols to Vosselen [...] no contact with enemy [...] Patrols to Voordeldonk(E.6313) and wood SE of Asten – both NRT [...] at 4.55 hours: reports of enemy section positions at E.623123 on right hand side of the road. Further positions in hedgerows one field away on tight of road between there and Heusden. Enemy smoking and talking. Mortars this side of Heusden. 1 Northfolk found deserted slit trenches in Stegen with scattered enemy equipment. No actual contact ag E.604143.
- 24 September 1944, 9.41 hours: Civilians report Nebelwerfer at road and junction at E.663098 seen firing at 8.00 hours.
- 24 September 1944, 10.15 hours: [...] patrol in contact with enemy SE of Liessel.
- 24 September 1944, 11.00 hours: [...] clearing enemy area at E.6210.
- 24 September 1944, 12.00 hours, Royal artillery:

IO RA | Targets engaged: VLIERDEN
Enemy guns 646111
Enemy inf 662212
Enemy gun without tpt 634107
? Enemy gun 653128.

- 24 September 1944, 12.30 hours: 185 bde captured a 12 cm mortar and 100 rounds in Asten. Enemy is using more 12 cm than 8 cm mortars here. Captured mortar is being used against them.
- 24 September 1944, 12.45 hours: enemy mortar activity at E.6811.
- 24 September 1944, 13.15 hours: Our chaps in E.6008 and E.6105 have been shelled by estimated 3 guns.
- 24 September 1944, 14.20 hours: guns firing at small groups of enemies at E.625073.
- 24 September 1944, 14.00 hours: 33 Fd Regt at E.577104, 61 Med Regiment at E569115. Both in action.
- 24 September 1944, 15.20 hours: Warwicks held up just off Kasteel E.6212 by MG, mortar fire. Gunners are dealing with it.
- 24 September 1944, 15.47 hours: Warwicks held up by MG fire from E.628119, E.629116 and E.629121.
- 24 September 1944, 17.45 hours: Dutch civilians reports 100 infantry at E.660125 some infantry at Heusden. Arty dug in at E.633105 and at E.661099 [...].
- 25 September 1944, 1.25 hours: Reports of enemy HQ at Heusden, 100 m SE of church, 500 m SE of church enemy arty. Arty fire at E.631105 and E.631106. [...] 9.00 hours: dug in MG at E683115, Tiger, Panther and four lighter tanks at E.688128.
- 25 September 1944, 9.17 hours: Civs report enemy who have been dug in from E.614068 to E.615052 have retreated. Warwicks report Heusden empty. Slit tranches left in a hurry, equipment, ammunition, etc. lying about.
- 26 September 1944, 13.56 hours: Patrol investigated blown bridge at E.579182. There was still 27 kg of explosives under the approaches to the bridge. Centre only demolished. Bridge at E.568195 [fully] blown.
- 28 September 1944, 14.00 hours: 7 FD regt in area E.6114 in action.
- 29 October 1944: 8.15 hours: 7 Armd report: enemy resumed attack on Liessel road. 7th US fired on woods E.692095-E.692087.
- 29 October 1944, 17.27 hours: 5 enemy tanks knocked out by arty at E.686105.
- 30 October 1944, 9.50 hours: enemy coy whiped out on E.6610 by 2 Gordons.
- 30 October 1944, 18.27 hours: enemy counterattack at E.672149 and E.668134.
- 30 October 1944, 18.55 hours: stiff enemy contact at E.6613, E.6510, E.6510 and E.6509.

- 31 October 1944, night: night attack by 40 enemy on position E.6509. 6 PW taken.
  Relevant, grondgevechten binnen Asten.

Meldingen waar geen conclrete oorlogshandelingen zijn besproken:
- 23 September 1944: [...] houses at E.633133 believed occupied [...]
- 23 September 1944: [...] houses at E.633133 believed occupied [...]
- 23 September 1944, 3.00 hours: reports of enemies at E.613070, armored patrol is going to investigate at first light [at 7.23 hours there was no sign of Germans here]. Captured Germans state that German positions are east of Ommel (E.6215). At 4.00 hours attack on Helmond.
- 23 September 1944, 7.30 hours: Signs of enemy counter attack: shelled. Reinforcements seen coming up from South and South East.
- 24 September 1944, 6.50 hours: Patrols to Stegen and to Vosselen and its woods [E.608143]: no enemy seen or heard.
- 25 September 1944, 15.46 hours: Position of the gun shelling church tower [niet duidelijk welke toren] is believed to be at E.646050. It is believed that there may be another gun further south.
- 30 September 1944, 23.55 hours: Warwicks send patrol to Heusden, Germans had been to Heusden, armed with rifles and MG. Germans threw small phosphorous bomb to little girl. Germans had left when Warwicks arrived.
- 30 September /1 October 1944, 3.00 hours: small enemy cyclist patrol at E.683088.
- 29 October 1944, 16.30-16.45 hours: 3 tigers west of E.685096, 15 tanks and 2 coys moving west of E.686105.

WO 171/446	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. DIVISIONS. 11 Armoured Division. G. 1944.

20 September 1944: 13.00 hours [...] They then pushed on against moderate opposition to Zomeren (5911).
- *Niet relevant, geen gedetailleerde informatie over gevechtshandelingen.*

Relevante oorlogshandelingen rondom Asten en Someren.
22 September 1944: by 9.00 hours our leading troops had passed through Asten despite considerable enemy small arms fire and were moving towards Ommel (E.619158). Large numbers of enemy were still being cleared up in Asten. Itself during the day at 16.00, 17.30 and 19.00 hours. The enemy made determined counter-attacks, the first two from the south, the last from the north [Ommel]. These were all beaten off and by last light 159 Infantry Brigade Group were all well established in they bridgehead with 15/19h now back under command just west of the river. [...] 23 H and 8 RB were moved to a position on the Heeze – Someren road while 3 R Tks and 3 Mons remained to clear up any enemy resistance that might be left before handing over to 50 dev Reconnaissance Regiment [patrolling continued on 23 September, little enemy activity was reported].

23 September 1944: at 10.00 hours 3 R tks and 3 Mons who had moved south from Helmond crossed the bridge and advanced in the direction of Liessel (E.6614). Strong opposition was encountered south of Ommel (E.6115) on the Deurne road. Difficult country aided the enemy but by last light the advance had reached the outskirts of Vlierden (E.6217) after 4 anti-tank guns had been knocked out. On the Liessel road one Panther and two 88 mm were disposed of and at 19.00 hrs Liessel itself was reached. Throughout the day enemy artillery and mortars fired on the bridgehead area, and also the divisional fun area on the west bank. These enemy pieces were successfully engaged and became less aggressive as the day passed.

WO 171/466	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. DIVISIONS. 15 Infantry Division. G. 1944.

30 October 1944: at midday enemy strongly counter-attacked 2 Glas H from Slot and attained some infiltration. With the help of 8 RS the situation was stabilized and the counter attack was finally broken up.

31 October 1944: Situation at first light: 44 Bde and 8 RS in area E.6513-6514. 45 Bde and 6 KOSB in area E.6616. 227 Bde and 10 HLI in area E.6410-6510. 2 A and SH in are E.6312.

WO 171/474	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. DIVISIONS. 15 Infantry Division. Recce Regt. 1944.

31 October 1944:

- A Tp of 'B' Sqn had a most interesting party at School 635069 which had been re-occupied by the Germans. This "battle" was entirely organised by the Tp Leader on the spot, and close co-operation with 7 US Armd Div. While the Americans were not prepared to do anything on their own to turn out the enemy, they were perfectly willing to give us all the assistance they could. The Tp was loaned two SP guns by the Americans and these guns brought to within 200 yds of the buildings around School, and proceeded to deal with these buildings, while the Tp mopped up as the rabbits bolted. PW stated that the party consisted of 22 Germans, of which 13 were killed and 7 taken prisoner.

Verder meerdere meldingen van troepenbewegingen, stukken geschut en mijnenvelden, echter geen exacte locaties vermeld.

WO 171/646	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. BRIGADES. 44 Infantry Brigade. 1944.

30 October 1944:
- 11.20 hours: 2 GLAS H reported enemy infiltration attacks into wood 668138. These attacks continued all day and at one time enemy were reported to have infiltrated almost through the wood. Two coys of 8 RS were moved up behind 2 GLAS H as additional def in the wood.
- 17.40 hours: Counter-attack by enemy from EAST of LIESSEL was dispersed by arty.
- 20.50 hours: 2 GLAS H beat off counter-attack.

31 October 1944:
- 10.15 hours: 8 RS ordered to occupy SOUTH area of large wood 665122.
- 15.45: 6 KOSB moved down rd and captured SLOT. They destroyed two GERMAN Mk IV tks at 674137.

WO 171/712	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. BRIGADES. 227 Infantry Brigade. 1944.

1 November 1944:
- Carried out a raid on an enemy post at 649077. Bad going made Tk support ineffective and the enemy put down such a fierce concentration of mortar and arty fire that it was decided to return

WO 171/992	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ARTILLERY. FIELD REGIMENTS: 131 Field Regiment. 1944.

3 November 1944:
- Until the move to HENSDON area (6409) little of note occurred, save a huge amn expenditure. Later during the month guns were withdrawn to workshops in small quantities with suspect barrels, due largely to the wear and tear of firing large quantities of supercharge over the first half of this month.

WO 171/1000	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ARTILLERY. FIELD REGIMENTS: 181 Field Regiment. 1944.

Niet relevant, data rondom Market Garden ontbreekt.

WO 171/1003	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ARTILLERY. FIELD REGIMENTS: 190 Field Regiment. 1944.

2 november 1944:
- 46 Bde continued to advance South of Heitrak 6910 encountering heavy mortaring and shelling. Again very late in the afternoon CO2 and recce parties were ordered forward to a new area 6712 which was reported heavily mined. The area was found to be poor and mined as reported and Lt. G.A. Smith was blown up in his Jeep and killed approaching the area from the West.

WO 171/1057	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ARTILLERY. FIELD REGIMENTS: 61st Medium. G. 1944.

Niet relevant, enkel globale omschrijving van gebeurtenissen, geen exacte informatie over aanvallen gegeven.

WO 171/1134	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ARTILLERY. Light Anti_Aircraft Regiments. 119 Regt. 1944.

31 October 1944 (In Lierop. Someren):
- 1600 hrs, groundshooting on harassing fire tasks
- 0500 hrs, harassing fire programme in conjunction with fd arty 14 out of 18 NCOs and men [...].
  Niet relevant, geen exacte locaties benoemd.

3 November 1944:
- C tp in redeploying one sec of 3 guns in fwd area, found new posn to be in minefield. The sec located and lifted 47 Tellermines and reported to RE coy who swept and checked area.
  Niet relevant, geen exacte locaties benoemd.

6 November 1944:
- 19.40 Hours: Flares and bombs dropped in ASTEN - ZOMEREN area. Aircraft engaged by all troops. Three flares shot down, no planes. Aircraft not seen, believed 3 Ju 188s.

17 November 1944:
- [mine] Accident to jeep of A tp in area 6908 .

Verder veel meldingen van beschietingen op gronddoelen door luchtafweer regiment.

WO 171/1262	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 2 Argyll and Sutherland Highlanders. 1944.

1 November 1944:
- At approx 0030 hrs the bn had a false alarm, owing to a dog setting off a trip flare. Brig. visited Comd Post 1000 hrs. CO visited Bde1215 hrs. A and C coys were put at short notice to move at approx 1230 hrs. Maj Pearson (2i/c) was called to Bde and given orders for an attack on the right flank of the Div area with the two coys with under-comd 1 Sqn Scots Guards. O gp 1330. 2 coys move to attack under comd 2 i/c. Objective was high ground 650077. Attack achieved its object, cas being 4 killed and 14 wounded. Lt Hulme was wounded. At 1930 hrs the coys returned.

WO 171/1275	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 9 Cameronians (Scottish Rifles). 1944.

Niet relevant, geen specifieke gevechtshandelingen nabij gemeenten Asten en Someren vermeld.

WO 171/1297	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 2 Glasgow Highlanders (Scottish Rifles). 1944.

29 October 1944:
- 11.30 hours: BN attached to 44 BDE, took up defensive position in area of WOODS 6513-6613. Div relieved American troops in the area.

30 October 1944:
- Enemy observed forming up to front of D Coy. Arty engaged at 0815 & inflicted casualties. At 1215 hrs an enemy tank with supporting infantry attacked D Coy. Enemy shelling also heavy. B & D Coys involved in bitter fighting but enemy repulsed. At 1245 enemy appeared to be cutting across right flank in an endeavor to cut off BN. A Squadron of Gds Army Tank Bde arrived 1330 hrs & enemy began to withdraw. 1 P.O.W. 9 killed 20 wounded.

31 October 1944
- BN in defensive position. Hy mortaring & shelling. 4 POW taken. Cas 1 killed, 6 wounded.

WO 171/1300	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 2 Gorons Highland. 1944.

30 October 1944:
- 4.30 hours: Enemy Fighting Patrol of Coy strength attacked and took House M.R. 664108, occupied by "C" Coy. 3 O.Rs killed and 2 wounded. Two P.Ws taken. At 1400 hrs Pl of "C" Coy supported by two tanks counter-attacked and re-took house, taking 1 offr and 20 O.Rs P.W. Heavy shelling during day.

1 November 1944
- Bn still in area sq. 6511. During night 3 P.W. walked into our lines, in very poor condition, 1 Polish, who seemed to be very pleased to be in our hands. He reported that most, if not all, of his coy were either killed or wounded, and that our shelling had been most effective. Heavy shelling during day caused casualties.

2 November 1944
- 9.30 hours: Patrols during night showed signs of enemy moving back. Bn in series of coy attacks supported by tanks, moved forward to area of PEEL [...]. At the same time 44 Bde moved to 692086. Our coys reached their objective meeting no enemy. A short time after the attack slight enemy shelling of "D" Coy area slightly wounded Major Duff, who remained on duty. Appx 1 shows disposition of coys. During the day, pioneers cleared several mines from the tracks, some of which were found to be Booby trapped. At M.R. 667105 our gunner OP carrier blew up on a mine, killing one OR.

4 November 1944:
- 46 Bde having reached MOOSDIJK forced enemy to withdraw from our front Sq. 6908 leaving behind him mines both A/Tk and A/P and cratering the main road at 681086. Only necessary to have small protective screen on ground.

WO 171/1313	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 10 Highland Light Infantry. 1944.

30 October 1944:
- Stand to. 2 GORDONS on left were attacked twice at 0430 and 0730. Both attacks beaten off. Own patrols active on Bn front where Recce Regt on right patrolled canal. Some PWs were taken. 2300 enemy infiltrated through our lines, believed to be Coy Strength, and took up posn in wood 6409. Div Arty and Medium Arty brought to bear on wood during night and concs were put down on tracks 6509 to prevent enemy escaping. MGs & Bn mortars fired on track also. 2400 Tanks moved up to protect flanks. Noise of enemy movt in area 6508 engaged by arty fire.

WO 171/1322	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 6 Kings Own Scottish Borderers. 1944.

Niet relevant, geen specifieke gevechtshandelingen nabij gemeenten Asten en Someren vermeld.

WO 171/1340	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 1 Middlesex Regiment (Duke of Cambridge's Own). 1944.

30 October 1944:
- 9.00 hours: 3 Pl take up posns at 665137 and in doing this are continually under shell fire resulting in 11 casualties. This means that the pl Comd is only able to place one sec into action.
- 10.00 hours: 13 Pl move to 652137 E of RINKVELD in sp of 6 R.S.F. 3 Pl Comd whilst on recce observes enemy forming up for counter attack on SLOT 6713.
- 11.00 hours: Enemy counter attacks & both sections of pl suffer serious casualties.
- All day long these pls are engaged in counter Mortar work and expend 480 bombs [granates].

31 October 1944:
- 6 & 8 pls remain in present posns to sp by harassing fire the clearing of wood at 6512 to the Southern edge. 11 pl move up in sp of 2 A&SH to area 640123 - 10 pl being heavily shelled - 1 gun K.O. - 1 casualty.
- 12.00 hours: fixed lines on tracks at right 634093 - left 645085 - 10 pl are in area 644111 - D.F. and harassing tasks in front of 2 Gordons. Fire in southerly direction. 12 & 15 mortar pls remain on D.F. tasks on call from 2 Gordons and 10 HLI firing 320 bombs.

WO 171/1362	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 8 Royal Scots. 1944.

2 November 1944:
- 9.30 hours: Bn leaves for F.U.P. for attack on MOOSTDIJK 6908. Leading carrier blown up on 'R' mine killing two signallers, wounding OC Carrier Pl and 3 ORs.

3 November 1944:
- 14.30 hours: Patrols during night find no enemy to west of Bn area, but est an enemy post at 695082.

WO 171/1364	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. INFANTERY. 6 Royal Scots Fusiliers. 1944.
Niet relevant, geen specifieke gevechtshandelingen nabij gemeenten Asten en Someren vermeld.	
WO 171/1520	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ENGINEERS. Companies. 20 Coy. 1944.
2 November 1944: - 6 SD(1) bombs destroyed in 227 Area (E 567140) 3 November 1944: - 1 pl filled crater at 667096 on axis of 227 to Bn. - 10 mines (teller) lifted at E 684084. - 2 pl disposed of 11 SC10 bombs and 1 SD1 at 567140. 7 November 1944: - 2 pl disposed of 15 UXB, SC10s 12K A/P bombs in ASTEN area and 2 U.X. Parachute flares at HQ 227 Bde. 14/15 November 1944: - 1 pl filled crater on ASTEN-MEIJEL road (proposed) axis of advance of 227 Bde. 15 November 1944 - 2 pl 1 Sec attached Gordons. 3 Secs clearing mines ASTEN – MEIJEL Road (to crater). Suffered casualties when sapper last seen handling mines dumped by section. 1 Cpl & 2 sappers killed & 1 sapper wounded. - 3 pl clearing road ASTEN - MEIJEL East of crater. 18 November 1944: - Road maintenance ASTEN - MEIJEL Road. Clearing mines MEIJEL area. Verder veel meldingen van geruimde mijnen en munitie, maar geen locatie vermeld waar de ruiming heeft plaatsgevonden.	
WO 171/1617	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ENGINEERS. Companies. 278 Coy. 1944.
3 November 1944: - 1 & 3 pls employed on mine clearance in proposed gun area around LIESSEL. 4 R Mines two T Mi 43 lifted. 5 November 1944: - 3 Pl Clearance of minefield near HEITRAK - 15 T Mi 42 lifted. 8 November 1944: - 3 Pl Rd maint ASTEN-MEIJEL rd. Removal of booby traps from knocked out American tanks. 11 November 1944: - All pls on rd maint. Lt Haig takes party out to destroy bombs and dud shells in area VLIERDEN. Verder veel meldingen van geruimde mijnen en munitie, maar geen locatie vermeld waar de ruiming heeft plaatsgevonden.	
WO 171/1618	War Office: Allied Expeditionary Force, North West Europe (British Element): War Diaries, Second World War. ROYAL ENGINEERS. Companies. 279 Coy. 1944.
1 November 1944: - 2 Pln draining rd DEURNE - ASTEN. Recce ordered of prepared rd demolitions in wood area 6512. Lt. Haines & Thomas in scout cars. Lt. Thomas blew up in Humber scout car at 668134. No one hurt. Many tanks had previously passed along the track. 14 TM; 42 lifted, some with track marks over them. Prepared demolitions NOT found. Water point opened 602127 for 44(L) Bde. 16 November 1944: - 1 Pln cleared Rd & verges down to 712067 and then to 715067. Teller & S mines. 2 Pln cleared tracks 708074-709075-714072-720071 using prodding & compressor nozzle. T mines & SCHU mines found. Verder veel meldingen van geruimde mijnen en munitie, maar geen locatie vermeld waar de ruiming heeft plaatsgevonden.	

National Archives and Records Administration

In de NARA zijn de volgende *record groups* geraadpleegd:

- Record Group 18: Mission Reports.
  De *mission reports* bevatten gedetailleerde informatie over geallieerde bombardementsvluchten inclusief vlieghoogte, vliegsnelheid en type ingezette munitie.
- Record Group 242: Captured German Records.
  Betreft Duitse documenten en kaartmateriaal, die gedurende de Tweede Wereldoorlog zijn buitgemaakt door geallieerde eenheden.
- Record Group 243: Strategic Bombing Survey.
  Onderzoeksmateriaal voor de Strategic Bombing Survey. Bevat evaluaties van bombardementen inclusief luchtfoto´s en bijbehorende luchtfoto-interpretaties.
- Record Group 341: Military Intelligence Photographic Interpretation.
  Interpretatierapporten van luchtfoto´s die na Britse en Amerikaanse luchtaanvallen werden genomen. Deze rapporten bieden informatie over de uitvoering en de gevolgen van geallieerde bombardementen.
- Record Group 342: Records of U.S. Air Force Commands, Activities, and Organizations
  Record Group 342 bevat aanvullende mission reports die niet in Record Group 18 zijn opgenomen.
- Record Group 407: Records of the Adjutant General's office, 1917-
  Record Group 407 bevat onder andere documentatie van verschillende Amerikaanse eenheden.

Dit heeft de volgende resultaten opgeleverd:

Record Group 242: Captured German Records.	
T-78 R-316	Tagesmeldungen West 1942-1945
XXXXVII. PZ. K 28 Oktober 1944: Eigene Angriffstruppe traten aus Meijel zum Angriff nach NW an. 29 Oktober 1944: [...] S davon drang eine eigene Pz. Gr. Bis 2 km O Heusden vor. 30 Oktober 1944: Der Angriff der 9 Pz. Div. Drang W Meijel gegen den sich erheblich mit Panzern verstärkten Gegner nicht weiter durch. Auch hier sind harte Abwehrkämpfe in Gange. 31 Oktober – november 1944: [Geen relevante meldingen]	

Record Group 319: Office of the Center of Military History.	
Entry 145	R6 Surprise Attack in Peel Marshes
By morning of 28 October the first elements of 15th Panzer Grenadier Division had reached a point two miles southeast of Liessel. The reconnaissance battalion of 9th Panzer Division was not far from Asten. Field Marshal Model had grounds for believing that by good fortune he had uncovered a soft spot in the Allied line, which ought to be exploited for all it was worth. Perhaps this attack, planned originally as a large-scale raid, could still be turned into a major offensive? [...] In spite of strong Allied fighter-bomber activity on 29 October, the Germans were able to gain additional ground. While 15th Panzer Grenadier Division penetrated Liessel, 9th Panzer Division advanced to within one mile of Heusden	

Record Group 407: Records of the Adjutant General's office, 1917-	
Box 15545	Headquarters 7th Armored Division, After Action Report period 1-31 October, 1944
After Action Report, 7th Armored Division, Period 1-31 October, 1944. Summary of events:	

[...]
At 270630 October, a surprise enemy counterattack across the canals, LA DEURNE and DU NORD, took MEIJEL with strong forces of tanks and infantry supported by artillery. In spite of hard defensive fighting, and attacks committing the entire division, the enemy bridgehead was extended and LIESSEL was captured.
The 15th Scottish Division relieved the 7th Armored Division in the MEIJEL-LIESSEL sector and the division prepared for and carried out, operations in a considerably narrowed sector, moving offensively in the direction NEDERWEERT-MEIJEL. To increase this drive, the 53rd Welsh Division moved in on the south of the 7th Armored Division, taking over from WEERT to KINROY. The First Belgian Brigade and the 4th Armored Brigade (British), which had previously been attached to the 7th Armored Division, continued to hold the line of the canal in their sector under the 53rd Welsh Division. At the close of the month the division was disposed for attack with one reinforced Combat Command ready to move on its portion of the VIII British Corps' objective; in the vicinity surrounding MEIJEL.
[...]

The Counterattack
The calm indeed proceeded the storm: On 27 October from 0600 to 0710 a heavy artillery barrage proceeded a coordinated attack across the DEURNE CANAL and CANAL DU NORD. The initial thrust was toward MEIJEL held by Troop C of the 87th Cav Rcn Sq Mecz. The infantry attack was followed by Mark V (Panther) and Mark VI (Tiger) tanks at approximately 1130.
Troop C fought with the normal attachment of assault guns (I plat), defending MEIJEL until, overrun by superior numbers, they withdrew from the town to the west. Here they met Troop B and the two troops organized for a counterattack to retake the town. Co F, the Light Tank Co., joined in the attack which failed in the face of increasing enemy strength and strong AT and bazooka fire.
In the vicinity of HEITRAK, Troop D of the 87th Cav Rcn Sq Mecz., received an attack from across the canal that broke their defensive line at HEITRAK. Support was sent from CCR and Task Force WEMPLE was formed to hold the area. It consisted of C & D/17 Tnk Bn, C/814th TD Bn, D/87 Cav.
The attack was launched by the 9th Panzer Division and the 15th Panzer Grenadier Division. Other divisions, identified in the vicinity, were capable of supporting the attack. The enemy was supported by tanks (Mark V & VI) and ample artillery. At first the strength of the enemy was undetermined, but as information was collected, the seriousness of the counterattack became clear.
Upon order of VIII Corps, the 11th Armored Division (Br) relieved CCB of the bridgehead zone, completing the relief by 2045. Task Force WEMPLE was assigned to CCB from CCR, and CCB was given the mission of attacking astride the LIESSEL-MEIJEL road to converge with CCR to seize and hold MEIJEL. CCR was to attack MEIJEL from the ASTEN-MEIJEL road. Further to the south in the NEDERWEERT sector, an attack forced Troop A of the 87th Cav Rcn Sq Mecz., to withdraw slightly. This troop fought all day and held the enemy on an extended line until reinforced by Task Force NELSON at 1701. This Task Force consisted of a company of tanks, a platoon of infantry, and a platoon of TD's from CCA and was attached to CCR at 1530.
On 280700, CCB began its attack astride the LIESSEL-MEIJEL road. TF OLMSTEAD consisting of B/23 AIB, C/31 Tnk Bn, 1/C/814th TD Bn, AG Platoon of the 17th Tank Bn, and the mortar platoon of the 31st Tank Bn, attacked toward the canal down the HOOGEBRUG road. Both efforts met heavy opposition and made little progress. At the same time the 48 AIB (-) 2 Med Tnk Cos 17th Tnk Bn, 87th Cav (-), 1/C/33 AEB, and 2/B/814th TD Bn, of CCR, operating as a Task Force under Lt. Colonel RICHARD D. CHAPPUIS attacked down the ASTEN-MEIJEL road meeting stiff opposition. Little progress was made that day, and defensive positions were taken during the night. That night, besides the usual artillery fire, the Luftwaffe made its first aggressive appearance against the division in this sector, bombing and strafing ASTEN and vicinity. Task Force NELSON reverted to CCA control at 280600 October and continued to attack eastward toward HORIK, but made little progress.
On the morning of 29 October, the enemy attacked in force from MEIJEL up the roads toward LIESSEL and ASTEN. Tanks also infiltrated across the canal to the east of LIESSEL. An attack on CCR forced the infantry back about half way up the road to ASTEN where the enemy attack was halted with the aid of artillery. In the CCB sector, LIESSEL was taken by the enemy. Enemy casualties in these attacks were heavy both in men and tanks.
After a conference between the Commanding General, VIII Corps and Maj. Gen. LINDSAY MCDONALD SILVESTER, commanding the 7th Armored Division, arrangements were made to relieve the division in the MEIJEL-LIESSEL sector. The 15th Division (Sc) was to take over that sector and operate toward MEIJEL while the 7th Armored Division was to move south to the vicinity of WEERT to defend a narrowed sector and attack northeast to coordinate with the 15th Division's attack. The relief was carried on during the night of 29-30 October and was completed by 300200 October. CCB and CCR closed into assembly areas in the rear of the lines while CCA held in place.

CCB moved to relieve CCA in its positions south of CANAL DU NORD while CCA reassembled along the CANAL LE DUC and prepared to attack to drive the enemy from the territory north of the CANAL DU NORD to a position south of MEIJEL. CCR was in division reserve.
It was decided to narrow the division's sector still further after a conference between the VIII Corps Commanding General and General Silvester. As the result of this decision, CCB was relieved by the 4th Armored Brigade (Br) at 311830 October and moved into division reserve. CCR moved into the NEDERWEERT area and outposted and occupied positions northwest of DU NORD and NEDERWEERT CANALS.
The month closed with the Division poised to attack to regain the ground, lost in the counterattack, north of the DU NORD CANAL. The 15th Div (Sc) was on its left flank and the British 4th Armored Brigade on its right. The First Belgian Brigade was relieved from assignment to the division at 311800 October.
[...]
During the month the division was assigned to two armies and operated under a third. It was commanded by Maj. Gen. LINDSAY MCDONALD SILVESTER who was relieved of the command at 312400 October. Estimated enemy losses for the month included 12 tanks, Mark V; 23 tanks, Mark VI; 9-88mm guns; 6 artillery pieces; 8 AT guns; and 16 vehicles of all types. The division's losses were 28 Light Tanks; 52 Medium Tanks; 2 armored cars, M-8; 7-M-10's, 9 half-tracks; two artillery pieces; and 81 vehicles of all types.
Personnel losses were 125 killed; 734 wounded and 364 missing for a total of 1223 battle casualties. Non-battle casualties totalled 684. Estimated enemy losses (G-2 Periodic Reports) were 1,426 dead and 1,627 wounded. 583 prisoners were taken during the month, to make a total of 6,009 prisoners taken since the division began operations.

During the period 1-31 October [niet enkel gebruikt bij de tegenaanval of binnen ed gemeente Asten], the division used the following amount of [munition]:

Cal..30, all types	1 024,716
Cal..45, Ball	44,400
Cal..50, all types	12,470
37 mm, all types	5,260
57 mm, all types	450
75 mm, all types, G & H	15,541
105 mm, all types, (How)	68,887
60 mm, Mortar, all types	1,150
81 mm, Mortar, all types	7 097
76 mm,, Gun, all types	5,335
Rockets, HE, AT, M6A1	1,080
Grenades, all types	4,350
Mines	72
2" Mortar Smoke Bombs	522
3" Gun, all types	4,212
4.5" Proj., C/R	4,950
Flare, Trip	656

Appendixes
G-2 Notes (1 October 1944 - 31 October 1944)
[...]
With the development of the attack on 28 October, the additional strength of at least one regiment of the 15 Panzer Grenadier Division made its appearance. The enemy attacked to the northwest along the MIEJEL-ASTEN road in force, making the attack with infantry supported by tanks, and having the additional support of well-coordinated artillery fire. When this attack seemed to become bogged down, the enemy attempted to outflank our positions to the north, still using the infantry supported by tanks and artillery. Meanwhile, our attack to relieve the situation, being made along the LIESSEL-HEITRAK road towards MEIJEL was strongly resisted by the same type forces. The enemy also strongly resisted our attempts to advance in the area to the immediate northeast of NEDERWEERT with infantry, mortar and artillery fire. Also during the day, for the first time in connection with this enemy operation, airplanes were used for other than observation. An undetermined number of planes attacked positions of our troops in the ASTEN area, dropping anti-personnel mines, and attacked a landing strip (strafing mission) after having illuminated the strip by dropping flares.
It was thought that there were some 20-30 tanks operating in the bridgehead sector during the day. Prisoners stated that there were some 76 tanks in the forces that were involved in the operation, but no confirmation could be gained of that fact.

[...]
The Germans continued their attack on the morning of 29 October, launching attacks on the south from their previously established line to the west of MIEJEL, and on the north, on the town of LIESSEL. The attack in the south made little progress, but the attack on LIESSEL was successful to the extent that the enemy controlled the town and the outlying roads at the end of the day. His attacks were all well-coordinated, and his forces were sufficient for his plans. He had ample infantry, plenty of supporting tanks, and an unprecedented amount of artillery. Anti-tank fire was heavy, as was mortar fire and the fire from the infantry weapons.
Through the operations of all friendly arms, including repeated attacks by the air, the enemy's gains were held to a minimum, and the operation was made costly to him in losses of both personnel and materiel. The entire operation was simply a story of numerical superiority while the Division remained committed.
It is interesting to note that in the above operation, at least 29 tanks, all Mk V (Panther) and Mk VI (Tiger), were knocked out of action, with probably 6 more disabled. This figure does not include the total taken care of by supporting aircraft, which certainly was substantial, for all conditions were favorable. Attacks were made on at least 17 tanks on 29 October alone. In addition, 3 self-propelled assault guns were knocked out by ground fire, and many ground weapons were also reported as knocked out. 131 prisoners were taken in the operation, and an estimated 690 were killed or wounded discounting results of artillery and air. It is not, therefore, difficult to ascertain that the operation was relatively costly to the enemy, considering what his actual ground gains had been.
By the time the Division withdrew from contact with the attacking forces' identifications had been made that substantiated the fact that all four Panzer Grenadier Regiments of the 9 Panzer and 15 Panzer Divisions had been committed, and in every case with substantial support from tanks, all Mk V's and Mk VI's, and ample artillery.
The Division's front was quiet on 30 October, the only action noted being that of two minor attempts at crossing the canal to the north of NEDERWEERT were made. Both attempts were repulsed by artillery fire without further incident. It seemed, for all intents and purposes, that the German was intent on holding his present defense line, and was interested in whether or not there was sufficient force present to breach it.
On the last day of the month [31 October], the enemy issued forth with a single attack against our forces to the northeast of NEDERWEERT in less than company strength, and subsequently lost that force to us, killed, wounded, and captured.
From the capture of the prisoners on this date, it was determined that the strength in the sector had not been materially increased, if at all for the reidentification of the old force was made, i.e., I Battalion, HERMANN, variously known as ROMANSKY and FISCHER. From prisoner statement, it was learned that there were at least two more battalions in HERMANN, and that one of these was possibly disposed on the south side of the Canal Du Nord to the east of NEDERWEERT.

Box 15545	Headquarters 7th Armored Division, Operations of the 7th Armored Division 27 October - 7 November 1944

Battle of Canals
Introduction:
At 0718 on 27 October the German Army launched a vigorous attack against the 7th US Armored Division guarding the right flank of the British Second Army in Southeastern Holland. For three days two powerful German Panzer Divisions clashed with the 7th Armored Division in an attempt to force a diversion from our drive on the Scheldt Peninsula to the west, or to cut our lines of communication and supply along the Holland salient toward Arnhem.

On the morning of 27 October elements of the 9th Panzer Division began the attack against the town of Meijel, Holland. When our efforts to counter his thrust had failed, the enemy, who had reinforced himself throughout the day with additional armor and infantry, launched a second attack to the north and west from Meijel. By this time the reserve of the 7th Armored Division was in position and prevented further substantial gains. During the second day of the attack the enemy was content to hold down our forces while he built up his strength by the addition of a second division, the 15th Panzer Grenadier. On the third day the enemy again struck vigorously to the north and west from Meijel. To the north he penetrated the line to capture the town of Liessel but was unable to clear the main road from Meijel to Liessel, while to the west he attempted to overrun our forces astride the road to Asten. By a firm stand in both sectors and with the invaluable assistance of the artillery of the division and attached British units the enemy attack was contained.

On the third night reinforcements arrived, and the sector of the 7th Armored Division was considerably shortened. Two days the arrival of additional British forces still further strengthened the front. On 2 November the division on a narrow front struck back at the enemy to remove him from a part of the territory he had gained. Four days of

pushing brought our troops almost to the limited division objective, but the final assault was to await the parallel attack from the north. Once again additional British units were brought up and the 7th Armored was able to return to the Ninth U.S. Army, its mission of containing the Germans along a wide sector of the British right flank having been successful.

The attack:
During the second and third weeks of October, little more than routine patrolling occupied troops in the 7th Armored sector. However, for some days prior to 27 October, German activities were intensified along the front, especially in the sector of the 87th Reconnaissance Squadron. German patrols were sent against our positions, civilian reports of strong German tank and infantry concentrations filtered through the lines, and on 25 October many of the citizens of Meijel evacuated the town on the word of the burgomaster who simply said it would be well to leave. On 26 October enemy tanks and vehicular movement were heard, artillery was more active, and civilian accounts of strong German concentrations continued. But as yet no confirmation was available of German troop movements into the sector. Bad flying weather had grounded most of our planes. The long nights and wooded areas to the east had offered the enemy ample opportunity to conceal any substantial movements. It was known that the bridge at Venlo remained intact despite repeated aerial attacks.

The First Day [27 October 1944]:
The morning of 27 October was cloudy; a heavy fog limited visibility to about 50 yards. At about 0610 heavy enemy shelling commenced along that portion of the division sector held by the 87th Reconnaissance Squadron. Our troops in the area immediately were alerted to expect an attack. A particularly strong concentration was directed against the town of Meijel, headquarters of Troop C. At 0710 there came a lull in the firing, and at about 0718 a German officer of the 9th Panzer Division stood up and shouted orders. At his command, enemy troops estimated at company strength, stood up and began the attack. Concurrent attacks were launched against Troop A on the right or southern flank of the squadron sector and against Troop D on the north. The latter thrust centered around Neerkant and Heitrak. But the main thrust that first day was against Meijel.

Troop C of the 87th Reconnaissance Squadron held an 8,000 yard zone of the division sector. The three reconnaissance platoons outposted the front with nine posts, each having from six to eight men, a machine gun, and in some cases a mortar. (9) Meijel itself was occupied by the troop headquarters platoon and a platoon of two assault guns.

During his barrage the enemy had managed to pass between the outposts without detection. Our troops in Meijel held their fire as the enemy advanced until he was within 30 yards. Then all the defenders, including assault gun squads, opened fire at point-blank range. The first and second waves of the enemy except for those few men who were able to filter around the flanks, were almost all killed or wounded. The third wave advanced throwing hand grenades, over-ran the local outposts, and gained the houses from where they opened fire with small arms. Meanwhile the flank platoons had been called in from their outpost positions, but in the face of the heavy fire the troop commander decided to withdraw and save the vehicles. The northern flank platoon was cut off from the main body of Troop C but managed to circle around and join forces with Troop B the squadron reserve, as it moved forward.

The attack against the Troop D outposts to the north centered around Heitrak, Neerkant, and Hof. The first assault against Neerkant was stopped by our small arms and artillery fire. Capt. William Rau of Troop D requested artillery fire and it was brought down 100 yards in front of our defensive outposts. When this assault was repulsed the attackers angled to the north toward Heitrak to join in that thrust. There, the enemy was hit by the assault guns of Troop E and his attack stopped.

To the south in Troop A sector, the third enemy thrust was made. Like the other attacks this one was preceded by a heavy artillery barrage centered chiefly at Nederweert and the banks of the Bois le Duc Canal. The enemy was attempting to isolate our troops from their support across the canal. Immediately following the artillery concentration, strong enemy patrols consisting of from 25 to 40 men came toward the first and third platoon defensive outposts. But the main attack was apparently directed against the troop headquarters in Nieuw-en Winnderstradt. One of the patrols was led by a civilian. Another group of the enemy infiltrated through our outposts in the guise of American and British soldiers. Two sections of the third platoon were cut off by the patrols and were not heard from again. The first platoon was also surrounded but managed to escape through the German ring. The second platoon withdrew to consolidate its position on the line with the remainder of the troop.

[...]
The enemy had utilized surprise to the maximum to pierce our counter-reconnaissance screen and establish a foothold on the west banks of the canals. He had successfully brought infantry in strength across the canals under the protection of the heavy barrage, had captured the town of Meijel, and was in sufficient force to meet our counter-thrusts. (13) He was ready to consolidate his position and build his bridges for further action.

At the squadron CP word of the enemy attack was received at 0720. Troop B, the squadron reserve, was immediately alerted and sent forward under the command of Major Charles A. Cannon, Jr., Squadron Executive Officer. About one quarter of a mile west of Meijel the major met and stopped Troop C. Reorganization was started at once, and when the Squadron Command, Lt. Colonel Vincent Boylan, arrived, preparations were completed for a counter attack on Meijel.

At 1010 our forces launched a dismounted attack toward Meijel with Troop B on the south and Troop C on the north of the Asten-Meijel road. Four assault guns were in support. The colonel walked down the middle of the road saying "Come on, God damn it! These dirty bastards can't hit you. Keep moving. I want to kill some of them."

After a short advance Troop B reached the edge of a woods just west of Meijel, and was halted by the heavy enemy fire from the town. Troop C was screened by building and was able to push ahead but upon realizing both flanks were open, 1st Lieutenant Richard D. Montgomery, Troop C.O. drew back on a line with Troop B. Heavy enemy small arms, automatic weapon, artillery, and mortar fire held our forces at this point.

Shortly after the repulse of the first attack, the light tank company of the squadron arrived. With its arrival a second attack was organized. B and C Troops moved forward in their same relative positions. One platoon of tanks was sent wide to the left to provide flank security, one went down the road and then peeled off to the left in direct support, and the third platoon followed down the road in local reserve. Some prisoners were taken by a tank of the flanking platoon as our forces moved forward. The tank gun jammed, and the Germans recognized its plight and refused to drop their grenades. A tommy gun was fired at the feet of the prisoners, but they remained adamant. A tank from the second platoon was sent over to take the prisoners back, but it was hit in the rear by what was thought to be bazooka fire. Fire was also directed against the tanks on the flank, and three of them were knocked out in rapid succession. The remaining two tanks of this platoon pushed into the woods and were not seen again. When two additional tanks of the second platoon were hit by anti-tank fire, the attack collapsed and the troops fell back to the line from which they had started.

Five ten-man bazooka teams were then organized to make a coordinated attack with the remaining tanks. The five teams headed for a hedgerow north of the road and to the west of Meijel. They managed to reach the objective, but before the men could dig in an anti-tank gun opened fire and knocked out two of our tanks. The remaining tanks withdrew, leaving the dismounted men to face the heavy fire directed at them. The men retreated in disorder. Our first counter-thrust had failed.

We reinforce our lines

Meanwhile the commanding general ordered CCR at 0730 to move out to repel the enemy. Companies A and C of the 48th Armored Infantry Battalion (AI Bn) were dispatched at 0812 to an assembly area to await further orders. Concurrently Task Force Wemple, consisting of Companies B and D and the assault gun platoon of the 17th Tank Battalion (Tk Bn), was alerted and moved to an assembly area in the vicinity of 682127 to repel any thrust toward Liessel. At 0925 Task Force Wemple was informed that 250 Germans were crossing the canal in the vicinity of 710115. Lt. Colonel Wemple was given the mission of moving his force to the east in order to place direct fire on the advancing Germans. He placed one medium tank platoon with the third platoon of Troop D 87th Rcn near Neerkant. A second tank platoon was already with the Troop E 87th Rcn assault guns at Heitrak, and the third tank platoon of B company was north of Heitrak. the light tank company (Company D) originally in general support in the woods north of Heitrak, moved almost immediately to provide security for the 440th Armored Field Artillery Battalion which was firing from positions near Broek (698099). At 1045 the two platoons of tanks, which were with Troop D 87th Rcn, were in position firing on the enemy.

At 1200 Company C of the 814th Tank Destroyers (TD) was attached to Task Force Wemple. At the direction of Colonel Wemple, the company commander placed one platoon of the TD's directly north of Heitrak, the second platoon astride the road junction at 682128, and the third platoon just south of Liessel. Our forces to the north of Meijel were, therefore, in position by noon of the 27th to meet whatever thrusts the enemy might make.

Prior to the failure of the counter-attacks of Troops B and C, the commanding general had visited their positions and, after talking with the squadron commander, had expressed the opinion that the town could be retaken by the troops then committed. He directed that if the town were not taken by 1300 CCR would be thrown into the fight. As a precautionary measure the commander of CCR dispatched Company C of the 48th AIBn at 0930 from its assembly area. The mission was to outpost due east of Neerkant and guard the northern approaches to the Meijel-Asten road. By noon Company C occupied a position generally along a small road running in a big loop off the main road from 669096 around to 680086. No enemy was sighted in this zone, but at 1330 the company received instructions to send a patrol from each platoon to investigate the enemy strength in Neerkant.

The enemy builds up his strength

Beginning about 1100 the enemy was able to bring into play his armor. By that time, he had constructed the necessary bridges to move across heavy equipment, and he was beginning to build up his forces in anticipation of continuing the attack. At 1112 Troop D of the 87th Rcn sighted the first enemy armor on the west side of the canal. Three tanks and other enemy vehicles were observed in the vicinity of Hoogebrug (708122). Our assault guns and artillery engaged these tanks but apparently, they were not hit because at approximately 1200 an M 8 armored car of Troop D 87th Rcn observed three enemy tanks approaching its outpost behind a haystack along the Hoogebrug road. The armored car allowed the first tank (identified as a Tiger) to pass its position, and then at a range of about 15 yards, it fired six shots with its 37mm gun into the rear of the tank. The tank was ditched and the crew abandoned it. The armored car escaped up the road as the second tank approached to within 200 yards of it. (18) At 1215 Troop D reported a column of 10 enemy vehicles moving south in the vicinity of 704124. Two of the vehicles were identified as tanks; all were ingeniously camouflaged as haystacks. (19) Tank destroyers, assault guns, and artillery engaged this column, but results were undetermined. Enemy artillery and mortar fire developed after 1200, especially in the vicinity of road junction 682128. One of our medium tanks was hit at 1354 by the enemy in positions south of Hoogebrug. We again massed our fire in the vicinity of the enemy concentration, and nothing more was noticed from that direction. TD's fired continuously throughout the afternoon on the area to the east of the Liessel-Meijel road and to the north of Heitrak, but with undetermined results. The enemy was observed bringing up machine guns and mortars at periods throughout the afternoon, and several concentrations of enemy troops were sighted. Despite our heavy artillery fire the enemy built up his forces on the west side of the canal.

CCR attacks toward Meijel

At 1300 the reconnaissance squadron was still held up by the enemy fire from Meijel. Accordingly, CCR was directed to attack and seize Meijel. The plan of attack as that Companies A and B of the 48th Armored Infantry Battalion [AIBn] and Company A of the 17th Tk Bn would make the attack, with Company C of the 48th AIBn in reserve. Elements of the 87th Rcn were to provide flank security. Company A of the 48th AIBn was to flank Meijel from the south while company B advanced toward the town astride the road. The tanks were to be in direct support behind the infantry. About 1400 Company B of the 48th AIBn started down the road toward Meijel with one platoon on either side of the road and the third to the rear in support. Swamp land was on both sides of the road and the troops waded in knee deep water. Company A moved forward in a wide arc to the south of Meijel. Shortly before 1600 B Company fought its way forward to a point where it met Lt. Col. Boylan of the 87th Rcn. who expressed his happiness that reinforcements had arrived. (21) Colonel Boylan informed the B Company Commander that no enemy had been sighted along the road to the west of the church on the outskirts of Meijel. (22) In accordance with plans the 87th began withdrawing through the 48th AIBn to take up its flank positions. (23) However, as the main body of Company B rounded a sharp curve in the road, it ran into concentrated machine gun and small arms fire directed down the road and on each side of the advancing forces. Thus ended our thrust to recover Meijel.

The enemy renews the attack to the west

The enemy force attacking west from Meijel joined battle with our forces moving east on the road toward Meijel. Two enemy tanks were sent down the road toward Company B of the 48th AIBn. The tanks swung off the road behind the attacking echelons of Company B, one tank on each side of the road. This maneuver cut off about two squads from each platoon. Some of these men were able to rejoin the company as it withdrew to the west, but many of them were lost. The company fell back about 1000 yards on the road, but the German tanks continued their push forward spouting fire at the withdrawing company. The support platoon of Company B had dug in on the side of the road to the rear of the advancing platoons in order to cover the approaches from the south. The remainder of the company withdrew to this position and also dug in to the right of the road. From these positions Company B was able to place considerable fire on the advancing infantry. Forward observers called for heavy artillery concentrations, and the enemy advance was finally stopped. The troops were able to hold this position for the night.

To the south Company A of the 48th AIBn proceeded to the edge of a woods south of Meijel (696069) where it also ran into heavy German tank and infantry fire. Two German tanks headed directly for the company CP and began to blast it. A runner came back to the third platoon area and very excitedly told Lt. Wells, the platoon leader, that the company commander, Lt. Allen, had been killed and the CP destroyed. The lieutenant established a perimeter defense around a small group of trees. Lt. Allen subsequently arrived at the perimeter positions, but because of wounds turned the company over to Lt. Wells. (24) The enemy tanks continued to fire, and the company was forced to move back to a house in the vicinity of 688063. (25) During the night the Germans moved around two sides of the house, and when Lt. Wells heard a large patrol on the third side, he decided to move the company back still further. One of the men who spoke German put a pistol in the ribs of a civilian and told him to lead them to the Meijel-Asten road. (26) After wading through the swamps for most of the night, the remainder of the company arrived in the vicinity of B Company where they dug in.

The enemy strikes north

The enemy attack to the north from Meijel was first reported by outposts of the 87th Rcn at about 1645. Enemy tanks, closely supported by infantry, moved up the road toward Neerkant and scored a hit on one of our tanks. When our returning fire bounced off the front of the enemy armor, our tanks withdrew. (27) The advance of the enemy cut off the third platoon of Troop D of the 87th Rcn and a platoon of Company C of the 48th AIBn which had been sent to the vicinity of Neerkant to guard the artillery for the night. Lt. George Webb, a Company C platoon leader, had just arrived in Neerkant and was talking to the crew of a tank when an M8 armored car pulled up alongside them. The commander announced that German tanks were coming up the road from the south toward Neerkant. A quick reconnaissance revealed at least three tanks (thought to be Tigers) were approaching followed by supporting infantry in column. (28) By taking his platoon through ditches and across swamps, Lt. Webb was able to extricate his men from the German lunge. Before the end of the night his platoon was once more back with its company. The enemy tank column, which attacked at this time, was approximately twenty strong.

As the Germans advanced to the north from Meijel the reconnaissance squadron established a new line to the north of Heitrak. The platoon of tank destroyers, which had been in Liessel during the afternoon, was sent to this new line to assist in the defense. By 1730 the enemy had crept toward this new position and was firing on our lines from ranges as close as 200 yards. Our tanks and TD's fired with everything they had, and artillery was called for continually. Many enemy were seen to drop and the attack was stopped.

Heavy enemy artillery and small arms fire was received throughout the night, and enemy patrols were extremely active. By moving the tanks and TD's from time to time during the night, the enemy was kept confused as to their location. Several patrols closely approached our positions. One TD commander heard a nearby German call out: "Surrender my company." Local security for the tanks and TD's was provided by the few dismounted troops that were available from the security sections.
[...]
Estimated enemy casualties were 45 dead, 115 wounded, and 47 captured. Our losses for the day were estimated as two killed, 31 wounded, and 47 missing.

The second day [28 October 1944]:

The main effort

The attacking force of CCB consisted of three companies of the 23rd AIBn and two companies of the 31st Tk Bn. the scheme of maneuver adopted by the commanding general CCB was for Companies A and C of the 23rd AIBn to proceed astride the road toward Meijel with Company A of the 31st Tk Bn in immediate support; while Company B of the 23rd AIBn, Company C of the 31st Tk Bn, the assault gun and mortar platoons of the 31st Tk Bn, a platoon of TD's, and a platoon of engineers branched off the main road at 682129 and attacked southeast along the Hoogebrug road to destroy the bridge the enemy had erected across the canal. Company D of the 31st Tk Bn was to remain in reserve in the assembly area. (Company B of the 31st was still in division reserve.)

By 1400 Company C on the right had reached the outskirts of Heitrak, and had dug into position to await the arrival of Company A. Mortar, machine gun, and artillery fire directed from the flank against Company A was extremely heavy. Those rounds which didn't land in the Company A sector went over into the Company C sector. At 1400 General Hasbrouck, the CCB commander, ordered the suspension of all offensive actions. (35) Company C was drawn back on the high ground to its rear on line with Company A after a temporary gap between the companies had been filled by the heavy machine gun and reconnaissance platoons of the battalion headquarters.

Meanwhile the force heading for the canal at Hoogebrug immediately ran into heavy enemy artillery and mortar fire. The enemy had a planned concentration for the road junction at 682129 which he laid down any time troops attempted to pass it. As the force moved across the junction, the enemy fire was so intense that the platoon of 814 TD's which was to protect the left flank of the advancing force, was unable to see the road junction 50 yards away. (36) Enemy machine gun, small arms, artillery, and mortar fire increased as the force advanced. Soon direct fire weapons were brought to bear on the tanks which had gotten slightly ahead of the infantry, and in a short time five of the tanks were knocked out. (37) Lt. Whiteman of Company B called for a rolling barrage. The infantry followed the barrage at 100 yards. (38) The barrage moved forward 600 yards. Our attack progressed 600 yards. Then the heavy enemy fire forced our troops once more to dig in. They held in those positions for the rest of the day. Considerable enemy movement was noticed to their front, and much artillery fire was called for.

Our secondary thrusts:
Concurrent with the main thrust down the road from Liessel to Meijel, CCR was to push down the Asten-Meijel road. The attacking force was to consist of Companies A and B of the 48th AIBn with Company A of the 17th Tk Bn. Company C of the 48th AIBn was to be in reserve, but was not relieved of its flank mission until 0500. Consequently it arrived too late to receive the attack order, and it set up defensive positions astride the road. With it were several tank destroyers and a platoon of tanks. The attack by CCR was never launched because of the strong enemy pressure to the front.
[...]

The enemy counters toward Asten
German forces lodged in Meijel began to indicate their aggressive intentions early in the day. To the west of Meijel the enemy appeared to be content with holding down our forces. His tanks patrolled the Meijel-Asten road and in addition forces of infantry with machine guns and mortars covered any attempts by Companies A and B of the 48th AIBn to move. Company A observed seven enemy tanks which were firing in all directions. At periodic intervals the tanks aimed rounds down the straight road. (39) CCR requested an air mission on the column of tanks and smoke was fired to mark them for the Typhoons. The attack was carried out. One tank burned and three others were seen burning. (40) Enemy pressure remained strong throughout the day, but Companies A and B of the 48th were able to maintain their positions in the vicinity 690078.
[...]

The enemy moves toward Liessel
Enemy thrusts north from Meijel drove Troop D 87th Rcn out of its outposts during the morning. The troop withdrew to the vicinity of Liessel. Enemy infantrymen with mortars and machine guns were observed advancing and were taken under fire. The church steeple at Neerkant became an enemy OP until tank artillery and TD fire chopped it down. But the main enemy pressure was brought to bear on the flank facing the Deurne Canal.

Company B of the 23d AIBn and supporting tanks ran into strong enemy opposition as they approached the canal down the Hoogebrug road. Apparently the enemy intended to use this route to attack our forces on the flank. His attacking force met with ours and was driven back slightly. The enemy then attempted to circle to the north of our force, cutting between them and Liessel. Tank destroyers engaged some of the enemy tanks and knocked out two with the loss of two of their destroyers.

The assault platoon of the 31st Tk Bn, which was guarding the left flank of Company B, 23d AIBn, spotted a column of German tanks. The platoon knocked five them out with the loss of only one assault gun.

The heavy artillery concentration called for by the forward observer with Company b helped stop the enemy advance. At dusk Company B of the 23d was given an order to withdraw 300 yards along the Hoogebrug road in order to shorten the line between its forces and those along the road to Meijel. Even with this shortened line, our defensive positions were dangerously thin. The gap was plugged with dismounted troops of the 814th TD's. Troop D of the 87th Rcn was sent around from Liessel to fill the gap along the right flank of the CCB sector, and it outposted between Company C of the 23d AIBn and Company B of the 48th AIBn. Thus the lines were somewhat consolidated, but the territory between the main body of CCB to the north of Heitrak and Company B of the 23rd AIBn on the road to Hoogebrug presented a dangerous wedge which if exploited by the enemy, could result in severing the CCB forces.

Results of second day

At the close the day CCR forces had held their ground, but were in a precarious position because of strong enemy infiltration on the north flank and along the Meijel-Asten road. CCB forces were dug in defensively along a broad front, and had generally contained the German thrust from Meijel and around its north flank. However, it was known that the enemy was in considerable strength to the east of our lines along the Hoogebrug road. Enemy casualties for the day were estimated at 100 dead, 150 wounded, and 71 captured. For the same period our casualties were estimated to be nine killed, 45 wounded, and two missing.

There was more air activity on both sides. Six missions were flown in the sector on division call, and three more on corps call. Tanks were hit five times, bridges three times, and Meijel once. Results were generally unobserved because of dust kicked up by the 60 pound rockets of the Spitfires and Typhoons. (46) German planes in their first appearance in this sector bombed and strafed positions of our troops in the Asten area. Damage and casualties were inflicted on the landing strip for the artillery liaison planes.

The second night [28/29 October 1944]:
Our plans:
At 281600 enemy strength was still calculated to consist of the 9th Panzer Division plus miscellaneous units previously holding in the area. The commanding general believed that the enemy forces could be driven back. The 25 (British) Field Artillery Regiment was now in support of our troops, and one brigade of the 15 Scottish Division was moving to the vicinity of Vlierden-Asten. Accordingly the division issued operations instructions directing that the attack be continued in the morning. CCB was to seize and hold Meijel and secure the line of the Deurne and Nord canals. CCR was to consolidate and hold its present positions and then clear the enemy from its assigned zone, securing the line of the Nord canal in its sector.

During the night the enemy further indicated his aggressive intentions by increasing activity along both CCB and CCR sectors. In the CCR sector enemy tanks in large numbers were heard on the Meijel-Asten road, artillery fire was very intense, and patrolling was active. The forces of Companies A and B of the 48th AIBn observed or heard additional German infiltrations. They were soon aware that the enemy troops were on three sides of them. Word was sent back to battalion headquarters where Lt. Col. Chappuis had received permission from Col. Ryan, who had talked to the general, to withdraw his troops before they were completely cut off. Lt. Tucker, the battalion motor officer, volunteered to lead a four-man patrol to the positions of Companies A and B and guide them back to the battalion CP. A box barrage was to be fired to screen the withdrawal. Lt. Tucker and one man were successful in reaching the forward positions, and at midnight the companies began the withdrawal. Lt. Tucker led with the two companies in single file behind him. (50) A break occurred in the file, and Company B with some of Company A found itself without a leader in territory known to be occupied by the enemy. Guiding on the flash of the friendly artillery, two burning houses, and a burning haystack, this latter group struck off across country to return to the battalion CP. Both sections were successfully withdraw, and before dawn were dug in defensive positions. Company A dug in on the right flank of Company C and Company B was dug in behind the two forward elements.

The third night [29 October 1944]:
The enemy attacks
During the early morning 29 October, enemy activity throughout the sector was marked by aggressive patrols and intermittent artillery fire. Listening posts heard considerable movement of enemy vehicles. At 0410 a guard at the vehicle park for CCB in Liessel heard tracked vehicles moving to the west. Going to another guard, he asked him if he noticed the noises, but the second guard replied: "Oh hell, it's the British." (53) However, at 0715 Company D of the 17th Tk Bn, which was screening directly to the east of Liessel, reported 150-200 enemy troops, accompanied by four tanks, approaching from the east. The tanks were very possibly those which had been heard at 0410. To the south in the sector of Company B 23d AIBn, astride the Hoogebrug road, a strong enemy patrol advanced in the dark and set fire to the barn in which the company CP was located. Guided by the fire the German troops attacked. The fire provided the necessary light for Company B to lay down a heavy volume of machine gun and small arms fire on the advancing waves and columns of the enemy. Numerous casualties were inflicted, and at about dawn the enemy retreated to a row of trees to the east of our defensive positions.

The enemy was launching a double attack against our defenses. One prong of the attack was aimed at Asten up the Meijel road, and the second prong was directed toward Liessel, and could either angle west to Asten or north to Deurne. Subsequent events showed that his scheme of maneuver called for a flanking thrust at Liessel to cut off the defending forces along the Meijel-Liessel road.

The attack against Liessel
Shortly after the pre-dawn attack against Company B 23d AIBn on the Hoogebrug road, an enemy force was sighted turning off the road from the Hoogebrug bridge on to a small road leading to Liessel. The turning column was hit by machine gun fire from our positions about 1000 yards away. In addition our artillery placed a concentration on the enemy. The enemy column was split in two parts, and the continued artillery fire prevented them from rejoining. (54) The enemy formation continued along the road to Liessel. Our light tanks, screening to the east of Liessel, engaged the enemy, but three of our tanks were knocked out by the German armor. The rest of the tanks were forced to withdraw to the north. CCB in Liessel was hastily alerted for movement, and the CCB CP and motor pool were moved to the west, leaving the town for the German force. By 0840 the Germans had reached the outskirts of Liessel. (55) At 0900 the battalion commander of the 23d AIBn was informed that his battalion was cut off from the rear.

The enemy had hit hard from the flank and had achieved an element of surprise by the use of back roads which our tanks had been unable to utilize. General Hasbrouck asserted that the wide treads on the German tanks materially reduced their ground pressure, and allowed them to utilize roads over which our tanks could not move. (56)

As dawn broke on 29 October the troops in the CCR sector were arrayed as follows: one platoon of Troop C 87th Rcn was on the right (south) flank; Company A and one platoon of Company C 48th AIBn were on the left of the road; Company B 48th AIBn was in reserve further to the rear astride this road; and the remainder of Troop C with a few light tanks, was tying into Troop D 87th Rcn, which was on the south flank of the CCB forces.

The attack against Asten
At dawn large enemy forces of tanks and supporting infantry moving from the large woods to the east of our positions attacked the left flank of the main forces astride the road. The tanks completely overran the positions of Company C 48th AIBn and the defense line was shattered. A TD fired at the approaching tanks but was unable to stop their advance. The TD was overrun but shot its way out and got back up the road. A 57mm gun was dug in guarding the approaches to the road, but could not be turned to fire to the rear where the Germans were approaching. One German tank commander put his sighted turning off the road from the Hoogebrug bridge on to a small road leading to Liessel. The turning column was hit by machine gun fire from our positions about 1000 yards away. In addition our artillery placed a concentration on the enemy. The enemy column was split in two parts, and the continued artillery fire prevented them from rejoining. (54) The enemy formation continued along the road to Liessel. Our light tanks, screening to the east of Liessel, engaged the enemy, but three of our tanks were knocked out by the German armor. The rest of the tanks were forced to withdraw to the north. CCB in Liessel was hastily alerted for movement, and the CCB CP and motor pool were moved to the west, leaving the town for the German force. By 0840 the Germans had reached the outskirts of Liessel. (55) At 0900 the battalion commander of the 23d AIBn was informed that his battalion was cut off from the rear.

The enemy had hit hard from the flank and had achieved an element of surprise by the use of back roads which our tanks had been unable to utilize. General Hasbrouck asserted that the wide treads on the German tanks materially reduced their ground pressure, and allowed them to utilize roads over which our tanks could not move. (56)

As dawn broke on 29 October the troops in the CCR sector were arrayed as follows: one platoon of Troop C 87th Rcn was on the right (south) flank; Company A and one platoon of Company C 48th AIBn were on the left of the road; Company B 48th AIBn was in reserve further to the rear astride this road; and the remainder of Troop C with a few light tanks, was tying into Troop D 87th Rcn, which was on the south flank of the CCB forces.

At dawn large enemy forces of tanks and supporting infantry moving from the large woods to the east of our positions attacked the left flank of the main forces astride the road. The tanks completely overran the positions of Company C 48th AIBn and the defense line was shattered. A TD fired at the approaching tanks but was unable to stop their advance. The TD was overrun but shot its way out and got back up the road. (57) A 57mm gun was dug in guarding the approaches to the road, but could not be turned to fire to the rear where the Germans were approaching. (58) One German tank commander put his gun in the window of the house where the company CP was located, and forced the surrender of all but two men who ran down a ditch outside the house. Although heavy enemy fire was falling on the right flank, no enemy tanks came into that sector.

With the collapse of the other flank Company A and the remaining platoon of Company C concluded that their position was hopeless. An immediate withdrawal was begun toward the battalion CP. Lts. Wells and Webb, assuming that the enemy tanks and infantry had continued on up the road toward Asten, made a wide arc through the

swamps so as not to come up behind this force. Eventually they were successful in reaching the battalion headquarters where they immediately reorganized their men, hastily appointing squad leaders and establishing new squads. (59)

Company B of the 48th AIBn, now the front line troops, could see the Germans advancing from the east. They could also observe a large force of infantry in a solid column advancing on the road about 1000 yards to the southwest of the main road. Some few men at this time became panicky and went forward to the German lines with their hands up. (60) However, the main group was consolidated and formed into a hook-shaped defense running up and down the road to the east, and enemy infantry was already on both sides of Company B's position. Major Frazier, the battalion S-3, went back at this time to form a strong point about 500 yards to the west of the Company B position. He told Captain Vogelsang Company Commander, Company B to hold until the new force could be gathered together, and then to retire to the new position. (61)

Meanwhile the enemy forces had been receiving a very severe artillery concentration. A forward observer with Troop D of the 87th Rcn was able to obtain excellent observation of the German columns, and he called for all the fire he could get. Six enemy tanks were seen to burn. (62)

Our heavy artillery, augmented by two more British artillery regiments, slowed the German advance and gave our troops time to reorganize after the breakthrough. Major Frazier assembled three tank destroyers, five tanks, and about 80 infantrymen, including the remainder of Company A, and set up a perimeter defense around the road junction at 669096 [Buizerdweg]. Company B withdrew to this location.

The Germans continued the assault with both tanks and infantry. The defending force knocked out seven enemy tanks and three armored vehicles. Several artillery forward observers were present and directed heavy concentrations on the Germans with extremely effective results. Subsequently PW and other reports indicated that a battalion of Germans had barely completed movement into the woods to the west of our position and had not dug in when we placed a heavy concentration on the woods. Nearly the entire battalion was wiped out by our fire. The mortars and machine guns of the battalion, later augmented by the heavy machine guns, were utilized and the strong point was able to repulse further enemy advances.

Atrack against CCB

Despite the loss of Liessel the main force of CCB remained in position astride the Meijel-Liessel road. Pressure against Companies A and C of the 23d AIBn to the south was light during the morning, although PW's reported enemy tank concentrations in Heitrak. At 0900 the tanks of Company B of the 17th Tk Bn were withdrawn on order of the battalion commander, but at 1125 four of the tanks were sent back to the infantry. About 1300 Companies A and C of the 23d AIBn moved back to more favorable positions a few hundred yards to the north.

Late in the afternoon a large tank battle started. German tanks, closely followed by infantry, again began moving from the south toward our positions astride the Heitrak-Liessel road. Eleven enemy tanks were observed to the front of Company C. Our tanks duelled with the enemy but results were inconclusive. (64) Heavy artillery concentrations were placed on the enemy formations. (65)

At dusk Company B of the 23d received its heaviest counter-attack of the day. Our tanks had just withdrawn to cover positions when the enemy, estimated at company strength, began to approach Company B. One column headed for them on the road, and the others came across the fields in a skirmish line. Our machine guns were able to deliver cross-fire on the field, and had a machine gun trained down the road. The Germans were driven back with heavy losses. Our artillery forward observer called for and received artillery fire 100 yards in front of the defending positions. (66)

Immediately after the loss of Liessel the commanding general CCB sent a company of medium tanks from the 31st Tk Bn, a platoon of TD's, and a company of the 33rd Engineers to reinforce our lines to the west and north of the town. Three German tanks were knocked out by these forces.

At about 1330 this force was ordered to attack and clear the enemy from Liessel. The attack was to be from the north so that the long axis of the town would be presented to the attacking troops. In this way less fire could be placed on our troops as they advanced. (68) With the assault gun platoon and the TD's firing supporting mission, Company B of the engineers began to work its way through the town. They had progressed about half-way when

they were ordered to halt. About this time the division received word of the proposed relief by the British. When the British indicated they would set up defensive lines to the west of Liessel, the commanding general decided to abandon the attack. (69) The troops were withdrawn and on CCB request, an air mission flown over the town.

The relief

Enemy pressure and intentions forced a decision to strengthen the sector. Conferences between the 7th Armored Division and 8 (British) Corps commanders resulted in the decision to shorten the front of the 7th Armored by bringing in a new division to take over part of the sector. Orders were issued by the division at 1630 29 October directing movement of CCB and CCR to assembly areas upon relief by the 15th Scottish Division. Relief was to be effective after dusk on the 29th.

Immediately after dusk British forces established positions to the rear of our forces. One position was about 1000 yards to the west of our strongpoint on the Meijel-Asten road about 2000 yards to the rear of our forward positions.

The night of the 29th was a brilliant moonlit night. The forces in the CCB sector were faced with the difficult task of disengaging themselves from an enemy in close proximity to their front and astride the main road to the rear. A small road with a log bridge was discovered to the west of the main road, and plans were made for the withdrawal over this road. Subsequent testing proved that the bridge was not strong enough to hold the vehicles, so a peep was driven into the creek to serve as a foundation. Logs were place over the peep, and a substantial bridge thus constructed. However, the tank forces were unable to cross over the bridge. Another bridge was discovered about 500 yards south of Liessel, and the tanks were able to utilize that route even though it was perilously close to the enemy. One company of light tanks circled the German positions at Liessel, crossed Meijel-Liessel road and passed through the woods. The enemy was not inactive. Tankers reported the artillery concentrated on the woods through which they passed was the heaviest they had encountered since they had been in action. Companies A and C of the 23d AIBn were finally successful in disengaging themselves despite the precarious maneuver of withdrawing across the front of the enemy.

Major share for the successful withdrawal went to the combined British and American artillery which fired a continuous screen in front of the troops. The barrage in front of the CCB sector was so effective that the British did not make contact with the enemy until the next morning. In the CCR sector the barrage started in front of the British positions and moved down 200 yards to the front of the defensive positions. The artillery could fire 2 rounds per minute or 8 to 10 rounds per minute as the situation required.

Losses

Enemy casualties for the day amounted to an estimated 115 killed, 165 wounded, and 13 captured. Our casualties were seven killed, 54 wounded, and 233 missing. (75) A heavy toll was taken of enemy armor on the 29th. Seventeen enemy tanks were confirmed, six were probable, and 17 more were hit from the air with undetermined results. (76) In addition three enemy assault guns and three 88mm AT guns were destroyed. The 7th Armored lost seven medium and six light tanks, five TD's, one medium tank, M4 with assault gun, fived half-tracks, one armored car, and nine other vehicles.

We [Allies] Counterattack
The First Day [2 november 1944]
[Geen vermeldingen van Asten of Someren]

Box 15609	After Action Reports of the 7th Armored Division's Division Artillery September – October 1944

27 October 1944:
[...]
The artillery set up remained basically the same except that the 440th FA Bn was placed in direct support of CCR when that Combat Command took over the 87th Cav Rcn Sqd area around noon of the 27th. The 440th FA Bn bore the brunt of the artillery in this phase, materially aiding our ground forces in organizing and attempting to hold back the enemy. It was reported that they knocked out several of the enemy tanks, silenced a number of artillery positions, interdicted the bridges over which the enemy was crossing and in general supported the attack. In this they were materially aided by the 774th FA Bn. Little activity was recorded in CCA and CCB sectors. The following missions were fired:

434th FA Bn	28	Missions	346	Rounds
440th "			3000	"
489th "	21	"	396	"
774th "	82	"	1300	"
Tanks (19)	12	"	199	"

28 October 1944:

Our artillery fire was intense. As eack German counterattack would develop, we would meet it with massed volleys of fire from every available British and American artillery units. This fire was very effective and in itself slowed the German advance materially. Our artillery set up was as follows: 434th FA Bn in direct support of CCB, 440th Armd FA En in direct support of CCR. 489th Armd FA Bn attached to CCA. 774th FA Bn. (4.5 Guns) in general support. 25th Field Regiment (British 25 pounders - 24 Guns) in general support. Support was available from 53rd Heavy Regiment, 165th Heavy AA Regiment (1 troop) and 6 - 105 assault howitzers of the 31st Tank Bn. In the south and out of range of the northern action was the regiment of the 25 pounders with the Belgian Brigade.
The day was cloudy but the visibility was good. On the 28th we fired the following:

434th FA Bn	44	Missions	1513	Rounds
440th "	59	"	2048	"
489th "	55	"	628	"
774th "	77	"	883	"
31st Tank (How)	6	"	81	"
25th Regt (Br)	55	"	2305	"

29 October 1944:

The fighting was especially bitter in this area. Our artillery was called for and given almost constantly. We had moved two British regiments that had come in the morning of the 29th, the 61st medium and the 131st Field Regiment. Both of these regiments were placed in general support of our artillery. The 434th FA Bn which was in position some 2500 yards west of Liessel was at one time firing at a range of 1500 yards. Previously one battery had been withdrawn and placed in position to the north and west of this location. All was ready for an immediate displacement if necessary on this date, while the brunt of the attack was on Liessel the counter attack on the Aston - Meijel road continued. CCR had withdrawn the 2 companies that had been cut off and were attempting to defend their present positions. However, tanks and infantry of the enemy broke through their defensive position and forced them back. The artillery barrages so heavily placed upon the enemy stopped their advance and allowed our forces to reorganize and set up another defense.
This was a most active day for the artillery. Time and time again they stopped the enemy with the murderous fire they gave. Countless materiel as well as large numbers of personnel were destroyed. In support of this days operations the following fires were given.

434th FA Bn	75	Missions	2005	Rounds
440th "	88	"	4003	"
489th "	43	"	811	"
774th "	55	"	1353	"
6 Tanks	4	"	30	"
(Br) 131st	17	"	3438	"
25th	70	"	6919	"
61st	14	"	345	"

30 October 1944

A counter preparation on active enemy areas was fired about 0600 the morning of the 30th. Beginning about 1015 the artillery displaced their new position in the vicinity of Weert. This displacement was completed about 1700. At the same time, Hq and Hq Btry moved to their new location 2 miles north of Weert in the front of a small house. Wire had already been laid to this position and by night fall we were ready for anything that might come up. One the 30th the following fires were given:

434th FA BN.	12	Missions	1094	Rounds
440th "	12	"	1135	"
489th "	863		863	"

774th	"	12	"	152	"
(Br) 131st Field		13	"	428	"
25th	"	12	"	425	"

31 October 1944:
At 1630 the 31st the 4th RHA was relieved of its general support mission. Most of the fires during this period were counter battery missions, harassing missions and interdiction missions.

The following rounds were fired:

434th FA Bn.	46	Missions	732	Rounds
440th "	4	"	57	"
489th "	52	"	343	"
774th "	7	"	66	"
(Br) 4th RHA	4	"	144	"

Summary
During the month of October the division artillery was mainly engaged in the immediate area bound by St Anthonis Deurne and Weert, Holland. Considerable artillery was used and to good advantage. Our artillery was chiefly responsible, together with excellent air support, in checking the German attempt to break through in the Asten - Weert area. In 3-1/2 days time - the 27th, 28th 29th and till morning of the 30th Division artillery controlled over 34,700 rounds of artillery fire that literally flew the enemy attacks to pieces. Our Artillery had done an outstanding job this month and were mighty proud of it [geen exacte locaties van artillerie aangegeven].

Box 15644	After Action Reports of Combat Command "A" 7th Armored Division August 1944 – August 1945

Niet relevant, gestationeerd te Nederweert.

Box 15656	After Action Reports of Combat Command "B" 7th Armored Division August 1944 – August 1945

After Action Report October 1944.
On 27 October 44 CC "B" was relieved in the bridgehead by the British and ordered to attack abreast of CC "R" on division order astride the DEURNE - MEIJEL road, with the mission of retaking the town of MEIJEL and driving the Germans back across the canal. Attack was launched on 28 Oct with Combat Command split into two forces. One force consisting of one Co. Inf, one Co. Tks (Med) attacked East from LEISEL to seize the enemy held bridge across the canal at HOOGEBROUG. The other Force consisting of the remainder of the Inf supported by Med Tks attacked South astride the DEURNE - MEIJEL road to take MEIJEL. Neither force reached their objective that day. At night were ordered to take up defensive positions and hold ground gained. 29 Oct enemy tanks and infantry attacked driving the force which had been moving on HOOGEBROUG back to LEISEL. In the afternoon, 44th Brig, 15th Div (Sc) began relief CC "B" in this sector. Tanks were withdrawn first and the infantry broke contact during darkness and withdrew. The whole Combat Command moved to an assembly area vicinity WEERT to reorganize and await further orders. 30 October CC "B" was ordered relieve CC "A" in their sector.

Box 15673	After Action Reports of Combat Command "R" 7th Armored Division August 1944 – June 1945

After Action Report October 1944.
27 October 1944:
CC-R on 27 October 44 received orders at 0740 to move out to repel an enemy attack vic Meijel, A and C CO's 48 moved out 0812 to assembly area. Task force wemple, C and D CO's 17th arrived assembly area at 0925 and immediately moved out with mission to destroy enemy and continue moving south. This force reached line and at close of period was attempting to push its line south to boundary. 48 passed through 87 reconnaissance at 1455. All attacks met stiff resistance consisting of tanks, anti-tank fire, artillery and infantry. At 1300 CC-R took over 87 sector and 87 attached to CC-R. 1/814 was attached to CC-R and further attached to task force wemple at 1200. 1/1/814 attached at 1730 and further attached 48th inf at this time. 1/23 attached CC-R upon relief of CC-B in zone and further attached task force wemple but had not arrived at close of period. CC-A task force joined a/87 at 1550 and at close of period were pressing forward to position. 87th continued operations in assigned zone. At 0610 received intense artillery barrage for 30 minutes on entire front, troop C forced to withdraw from Meijel by enemy infantry

estimated at 250. Troop B moved forward to support troop C. At 1010 a counter-attack centered on Asten-Meijel road. CO F attached 1 platoon enveloping north flank enemy positions. CO F (-) down main axis to protect bridge against aggressive enemy patrols. Troop D was forced to withdraw slightly, in the vic of Heitrak and Neerkant. At 1300 squadron was attached CC-R.

28 October 1944:
28 October 44 troops of CC-R consisted of 48th A.I.BN (-), 2/17th (Med), 87th (-), 1/C/33, 2/B/814, operating as task force under Lt. Col. Chappius, attacked at 0700, meeting stiff enemy resistance. Enemy tanks and infantry in numbers offered stubborn resistance, making advance very difficult as well as for hindering our screening operations. Positions were consolidated, infantry were well dug-in and plans were made to hold for the night and attack the following morning. 281740- CC-R received instructions from division directing us to consolidate and hold present position, clear enemy from assigned zone and secure line of nord canal in assigned zone, and to also maintain contact on left and right with CC-B and CC-A.

29 October 1944:
During the night 29 October A and B/48th were withdrawn to positions to build up line of C/48th. Repeated enemy counter-attacks with both tanks and infantry in force, forced the infantry back from original positions.
Tanks in force attempted to over-run positions held by infantry. 2 platoons of B/48th, reinforced 814 T.D.'s and tanks held the position. Supporting artillery, 440th and Royal Artillery, 25th Field Regiment, 8th Army Group (Br), met all calls for artillery support. The 25th field regiment fired over 10,000 rounds on the 29 october 44. Artillery was greatly responsible for repelling a German counterattack when they tried a double-envelopement supported by tanks and artillery, of the position held by a critically decimated infantry battalion.
Relief of CC-R in sector was effected by 15th Division (Scottish). Relief started at approximately 292030 October 44 and was completed at 300200 Oct 44.

30 October 1944:
CC-R upon relief by 15 Division (Scottish) closed into assembly area at 300730 October 44, vic Marheeze, Holland as division reserve. During later portion of period relieved of all troops except 17th Tank Battalion, 87th Cav. Rcn. Sqdn, and A/203. At 301840- received instructions to move to screen and secure northwest of nord and Nederweert canals within zone.

31 October 1944:
310550 October 44- moved advanced C.P. from vic Marheeze, Holland to Nederweert, Holland, where CC-R outposted and occupied positions northwest of nord and Nederweert canals. Little enemy activity observed. Some intermittent artillery fire received. At 311630 23rd A.I.B. attached CC-R. B/23 committed to reinforce positions now held by 87th cav. rcn. sqd. in assigned zone. At midnight, 31 October 44, troops of CC-R consisted of 17th Tank Battalion, 23rd Armored Infantry Battalion (-), 87th Cavalry Reconnaissance Squadron, mechanized (-), a CO., 203rd AAA., with 440th Armored Field Artillery in direct support.

[In november geen plaatsnamen of coördinaten meer genoemd binnen het de gemeenten Asten en Someren]

Box 15693	After Action Reports of the 434th Armored Field Artillery Battalion (7th Armored Division)

(BATTLE REPORT 1 thru 31 Oct 1944):
28 Oct unit shoved down to Asten. Firing batteries established positions east of Asten to engage enemy elements filtered across the canal and dug in near Liessel. Enemy resistance was fierce in this sector. The savageness of their assaults threw our units back 1000 yards. At dusk a Jerry plane strafed and sowed Asten with anti-personnel bombs inflicting a number of casualties. In the afternoon 29 Oct some enemy shells ricocheted and whined over our heads. A few of the armor piercing projectiles dropped in our area. 29 Oct our unit really caught hell. We were unharmed in the first enemy air raid. We got our baptism with the second and last air attack which came at 1040 hours in a clear, cold night. We reeled under this stinging aerial blow. A bright moonlight helped to illumne the targets for the attackers who probably sought to knock out gun emplacements north of Asten. Artillery was wedged in on all sides of us. Our CP was an annex of a large, two-storied brick warehouse which received a direct bomb hit. The attack though lasting a couple of minutes was furious. The Nazi raiders used a Stuka dive-bomber and 4 ME 109's. One end of the building was completely demolished and turned to rubble. Pfc Freemont Meabon slept a twilight sleep. He miraculously escaped death. He slept under the nose of that bomb. He was showered with debris and spun around. That projectile was so close that it tickled his toes. The only thing Pfc Meabon suffered was a numbing cold

standing around too long in his drawers before he could retrieve his senses. In the room adjoining Meabon's slept 6 other men. A dud pierced a neat hole through the roof, cut through the floor above and buried itself only a few feet from the heads of these men. St. Peter was with our boys that night. A large part of our area was raked with anti-personnel bombs.

Box 15698	After Action Reports 440th Armored Field Artillery Battalion

Unit History 1 October - 31 October 1944

[28 October 1944] At 1830 an enemy reconnaissance plane bombed and strafed our air strip killing one of our pilots, S/Sgt Epifanio Vasquez, and wounding Lts. Sumter and Vasicek, pilot and air observer respectively as well as three other men of the section. One plane after being hit took fire and became totally destroyed and our other plane was badly damaged. T/Sgt. Schoeff, Tec 4 Garner, and Radio Operator Lynch of Service Battery were also wounded in this general strafing of our area.

On October 29th the battalion suffered its seventh loss when Curtis Hertzog of Battery "B" was killed by enemy artillery fire late in the evening. Also, Lt. Dennis Regan of Battery C, a reconnaissance officer became "missing in action" during the enemy counterattack this date.

We terminated our twenty-two days stay at Behelp at 1100 on October 30th by vacating our bivouac area and traveling to a new position on the outskirts of Weert, Holland where we set up our CP and were in general support of the 489th Armored Field Artillery Battalion.

A casual examination of our records on October 3lst showed that the battalion had fired a total of 24,745 rounds of ammunition during the month of October and found the battalion poised for a new attack on the enemy's lines.

Box 15701	After Action Reports of the 489th Armored Field Artillery Battalion (7th Armored Division)

Niet relevant, geen meldingen binnen de gemeenten Asten en Someren.

Box 15701	After Action Reports of the 774th Armored Field Artillery Battalion (7th Armored Division)

After Battle Report October:

The Bn occupied 3 positions: From 1 Oct 44 to 7 Oct 44, Northwest of Overloon, Holland, supporting the attack on Overloon; from 7 Oct 44 to 30 Oct 44, vicinity of Asten, Holland, supporting attack on Meijel; from 30 Oct 44 to 4 Nov, vicinity of Weert Holland, supporting attack on Meijel.

The Bn occupied 3 positions: From 1 Oct 44 to 7 Oct 44, Northwest of Overloon, Holland, supporting the attack on Overloon; from 7 Oct 44 to 30 Oct 44, vicinity of Asten, Holland, supporting attack on Meijel; from 30 Oct 44 to 4 Nov, vicinity of Weert Holland, supporting attack on Meijel.

[...]

First Position.

(1) Observed by Air OP: Missions, 31; Rounds, 565
(2) Observed by Forward Observer: Missions, 20; Rounds, ,453
(3) Unobserved Fire: Missions, 130; Rounds, 1,324
(4) Total: Missions, 181; Rounds, 2,342

Second Position.

(1) Observed from Air OP: Missions 55; Rounds, 1,324
(2) Observed by Forward Observer: Missions, 78; Rounds, 1,204
(3) Unobserved Fires: Missions, 370; Rounds, 5,558
(4) Total: Missions, 503; Rounds, 8,086

Third Position.

(1) Observed from Air OP: Missions, 2; Rounds, 23
(2) Unobserved Fires: Missions, 7; Rounds, 62
(3) Total: Missions 9; Rounds, 85

Total for month:

(1) Observed by Air OP: Missions, 88; Rounds 1,912

(2)	Observed by Forward Observers,Missions,98; rounds 1,657
(3)	Unobserved Fires: Missions 507; Rounds 6,944
(4)	Total for the period: Missions 693; Rounds, 10,513

Box 15706	After Action Reports of the 38th Armored Infantry Battalion (7th Armored Division)

Geen relevante informatie aangetroffen.

Box 15714	After Action Reports of the 17th Tank Battalion (7th Armored Division)

After Battle Report October:

27 October 1944:

At 0950 message from CCR directed us to move one medium Tank Co. via Asten to an assembly position in vicinity of 645100 and to move the remaining Medium Co. to a reserve position just south of Asten on the Asten Meijel road. We were to have a liaison officer report to Col. Ryan, the CCR commander, at the 48th Inf. C.P. which was in the vicinity of 637103. First Lt. Bartholomew was sent immediately as the liason officer. At 1030 Companies A and C moved out of the Bn bivouac area. Company A was to move to the position in the vicinity of 645100 and Company C was to take up the Reserve position south of Asten.

[…]

At 1112 Lt. Col. Wemple reported that there were three enemy tanks and some other enemy vehicles on the west side of the canal in the vicinity of Hoogeburg at coordinates 708122. Our artillery and assault guns fired on this position but could not determine whether this fire [hit] any of the enemy vehicles. By this time the enemy was laying heavy artillery concentrations on the road junction in vicinity of 682128.

At 1130 our force reported one enemy tank moving east along the road from Hoogeburg toward the road junction at 682128. At 1130 one company of Tank Destroyers from the 814th T.D. Bn. reported to Lt. Col. Wemple and he deployed the guns in the vicinity of 685127 so that they could cover the Hoogeburg road and the area to the east in which the enemy tank activity had been observed. Our liason officer from CCR was sent to Lt. Col. Wemple to instruct him to move our light tanks into a position in the vicinity of 694097 to screen and protect a part of our field artillery which was firing from a position just to the west of that point. Lt. Col. Wemple immediately complied with that order and company D was moved into position. Company D received rather steady artillery fire after They were in position. Just as they were moving, Capt. Neil the company commander was dismounted from his tank making a reconnaissance when he was wounded by artillery fire and evacuated. […] The Bn. forward C.P. was set up in the vicinity of coordinates 693113 at which point Lt. Col. Wemple with Major White the S-3 directed the operation. The tanks from company B were deployed to the east of Liessel Neerkant road from the vicinity of 695115. The Assault Gun Platoon was in vicinity of 679128 and was placing fire on every position to their front.

[…]

Wec received a civilian report that there were thirty enemy tanks in the vicinity of 700080.

[…]

At 1555 Capt. Pilat reported that the enemy tank which our tanks had been firing at laid down a smoke screen and pulled back to the east toward the canal. Our tanks continued to fire at it but due to poor vision did not hit it. This enemy tank had knocked out one B company tank at coordinate 695118. The enemy tank moved toward the vicinity of 710120.

[…]

At 1730 Capt. Pilat reported that he was receiving an attack from the east and south. Dismounted enemy troops were firing on his positions from close range about 200 yards. The B company tanks returned the enemy fire everything they had and in addition Capt. Pilat and Lt. Col. Wemple called for artillery fire on the position from which the enemy fire was coming. The artillery laid the fire right in there and we are sure that we inflicted very heavy enemy casualties with the artillery and tank fire. The attack was stopped but the enemy continued to put scattered small arm fire on our positions they also laid some heavy artillery concentrations on us. At 1900 Capt. Pilat reported that he had heard four German tanks pass within 300 yards to his front. His tank crews could not see the tanks to fire on them but he put heavy artillery concentration in the area where the enemy tanks were. The enemy tanks were moving to the north. Prior to this attack the B company tanks were pulled up into a defensive position in the vicinity of 695114 and were prepared to hold that position for the night.

[…]

At 2030 received message from CCR to have Major White report to the church at Liessel at 2100 to meet planning officer from CCB who was taking over command of Wemples force and the operations in this area. This was complied with and Major White received plans and orders for the following days action. Briefly the plan was for Task

Force Wemple to try and hold its present position and CCB was to attack south from Liessel at 0600 along the Liessel Meijel road with two companies abrest and astride the road and one company in reserve to be supported by two companies of tanks from 31st Tank Bn. after this attack had moved down past the road junction at 682128 Task Forse Olmstead which was composed of the reserve Infantry company plus company C of the 31st Tank Bn was to branch off to the left and attack south east along the Hoogeburg road with the mission of cleaning up that area down to the canal and destroying any bridge which might be found across the canal in that vicinity.

28 October 1944:
At 0145 received a message from CCB which stated that a Corporal who had been captured by the Germans and who later escaped had reported 8 Tiger tanks extending north-east and northwest along a line center of which was 50 yards east of the road junction at 690073. The tanks were 100 yards apart on a line and 60 yards east of the line of tanks are 5 88-MM guns. Infantry was dug in around the tanks

The enemy continued to fire some small arm fire at out B company position throughout night but not as heavily as early in the night. We placed artillery fire on every position throughout the night.

The Bn S-2 contacted CCB Hq at 0630 as directed and learned that the CCB attack had been launched as planned at 0600. The attack moved very slowly for the enemy placed heavy artillery fire on our attacking infantry and tanks. The task force that was to branch off on the Hoogeburg road did not get far for they were stopped by heavy artillery fire and AT gun fire, they suffered heavy vehicular and personnel casualties.
[...]
At 1200 we received report from CCB that 40 enemy infantry were located in vicinity of 676119 and that they were moving South-East.

At 1212 we received message from CCB that their force would push through task force Wemple and that Wemple's mission would be to furnish security to their rear or North end and to try to push part of his force to the east to the canal to prevent the Germans from hitting them from that side.

CCB reported 60 enemy infantry in vicinity of 677110 at 1316.

At 1402 received word that the force to our South and West which was attacking Meijel was disposed as follows: B of the 48th Inf on line 690076 to 682072 and the remainder of the 48th Inf with the Tanks and T.D.'s on line in vicinity of 695075. "C" troops of the 87th Rcn Squadron was at 684097 and was in contact with 120 enemy infantry.
[...]
Received report at 1430 from CCB that 25 prisioners had been taken at 680125.
[...]

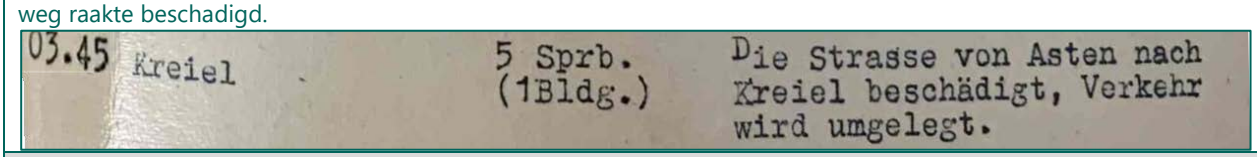
29 October 1944:
At 0130 we received a message from C.C.B. Hq in which they stated that the following information had been obtained from a P.W. who was a member of the Third Company of the 115 PZ. Gr. Regt., 9th Panzer Division. Companies one, two, three, seven and nine were in the vicinity of 693091 and 692095. [...]
At 0315 C.C.B. reported heavy enemy artillery fire at 690111 and enemy vehicles moving south along the road in the vicinity of 694117.
At 0320 Lt. CARTER of our Company "A" reported that four of their tanks which had been mired down during the day had been recovered.
At 0600 Company "D" reported heavy enemy Artillery fire falling in their vicinity and lots of machine gun fire to the south of their position.
[...]
Capt. PILAT was ordered to move his Company "B" back to the north to a position in the vicinity of 687119 and to take up a position in that area taking advantage of all the cover and concealment. However, the Infantry which had joined him in his original position was ordered by higher Hq. to remain there and hold that position. [...] were to move out any time after 2000. "D" Company was to be released at 1815 and was to move to Vlierdon and march to the new area with the force at that point. Capt PILAT'S force was to move back to an area in the vicinity of Voordeldank upon order from Lt. Col. WEMPLE and then on to the new area. The rear CP. group moved out of Vlierdon at 2045 and marched to the new area about 1.8 miles south of Maarheeze via the route of Asten, Zomeren, Heeze, Leende and Maarheeze, This group fell in behind Lt. Col. WEMPLE and Capt. PILAT'S force just out of Asten

and the whole group closed in the new Bn. Area by 2330. Company "C" and Company "A" were not released by C.C.R. until the next morning so they did not arrive in the Bn. area until about 0900 on the 30th of Oct 44.

30 October 1944:
As we have previously stated Companies "A" and "C" worked directly under CCR during this action from 27 October, 1944 to 29 October, 1944. They were employed in the push toward Meijel along the Asten-Meijel road. The terrain over which they were working was unsuited for tanks and several tanks were lost because they became mired down in the soft swampy ground while they were trying to maneuver
At 1150 we received a report from C.C.B. that a P.W. from the 11 Para Regt., who was captured in the vicinity of Liessel reported that he saw four Panzer and six Tiger tanks in the vicinity of Heitrak earlier in the morning and that they were possibly around with flame throwers.
At 1130 "B" Company reported that they were receiving some enemy artillery fire on their position.
At 1315 Lt. Col. WEMPLE ordered our "D" Company to form a screen along the north south line between the Co-Ordinates 681152 and 677166. The "D" Company mission was to prevent and movement across that area from the East. In other words, they were to hold that designated line. Company "D" immediately moved into the new position in compliance with the order.
PILAT's forces who were around the vicinity of 687119. Lt. FOGG did this immediately and by 1045 he was closed into Capt. PILAT'S force. At 1525 Capt. PILAT reported that they were receiving some small arms fire from their front or from the east.
At 1600 Lt. HARDIN'S platoon in Company "B" took an enemy tank under fire in the vicinity of 691115 but they did not knock it out, it turned and went back to the south. Capt. PILAT reported four German tanks at 1615 in the vicinity of 694118. They were fired upon, but it is not known whether we got any of them. We requested our Air Mission to fire on these tanks but it was denied because they were to close to our troops.
At 1700 Capt. PILAT reported that the enemy was giving them hell with direct fire weapons, probably tanks, and artillery. They set fire to a haystack near which his tanks were located. They had lots of trouble putting it out.

Bundesarchiv Freiburg en Berlin-Lichterfelde

Het Bundesarchiv beheert de archieven van de Duitse krijgsmacht en de civiele archieven tijdens de Tweede Wereldoorlog. De collectie is zwaar gehavend door gebeurtenissen tijdens de oorlog. Zo is slechts ca. 2% van het archief van de Duitse luchtmacht (Luftwaffe) is bewaard gebleven. Deze collectie is vernietigd door bombardementen en opzettelijke archiefvernietiging. Ook de stukken van de grondeenheden zijn door vernietiging tijdens terugtrekking van de Duitse Wehrmacht slechts fragmentarisch bewaard. REASeuro beschikt over een grote collectie stukken uit het Bundearchiv. Het betreffen stukken van de Duitse Wehrmacht, Luftwaffe en Kriegsmarine die actief waren in Nederland. In deze collectie is gezocht naar stukken met betrekking tot het onderzoeksgebied. Dit heeft de volgende relevante resultaten opgeleverd:

RL 2-II Generalstab der Luftwaffe / Luftwaffenführungsstab	
RL 2-II/211	Lageberichte alle Fronten mit Anlagen. 23. Juni 1940 - 29. Juni 1940
Met betrekking op bombardement van 26/27 juni 1940 zijn geen meldingen aangetroffen.	
RL 2-II/211	Lageberichte alle Fronten mit Anlagen. 27. Nov. 1940 - 3. Dez. 1940
Met betrekking op bombardement van 27 november 1940 zijn geen specifieke meldingen aangetroffen. Enkel bericht dat twee kleinere plaatsen nabij Eindhoven waren getroffen	
RL 2-II/211	Lageberichte alle Fronten mit Anlagen. 10. Aug. 1941 - 16. Aug. 1941
Met betrekking op bombardement van 12 augustus 1941 is meldingen aangetroffen met betreffende het neerkomen van 5 bommen (waarvan 1 blindganger) aan de weg tussen Asten en Kreiel [vermoedelijk wordt Meijel bedoeld]. De weg raakte beschadigd. 03.45 Kreiel 5 Sprb. (1Bldg.) Die Strasse von Asten nach Kreiel beschädigt, Verkehr wird umgelegt.	
RL 2-II/211	Lageberichte alle Fronten mit Anlagen. 17. Aug. 1941 - 22. Aug. 1941
Met betrekking op bombardement van 16 augustus 1941 zijn geen specifieke meldingen aangetroffen.	

RL 33 8.7 7. Fallschirmjägerdivision	
RL 33/244	Ic-Mitteilungen der Fallschirmjäger-Division Erdmann 30. Sept. 1944
Niet relevant, pagina met korte informatie en inlichtingen. Geen meldingen van oorlogshandelingen nabij gemeenten Asten en Someren.	

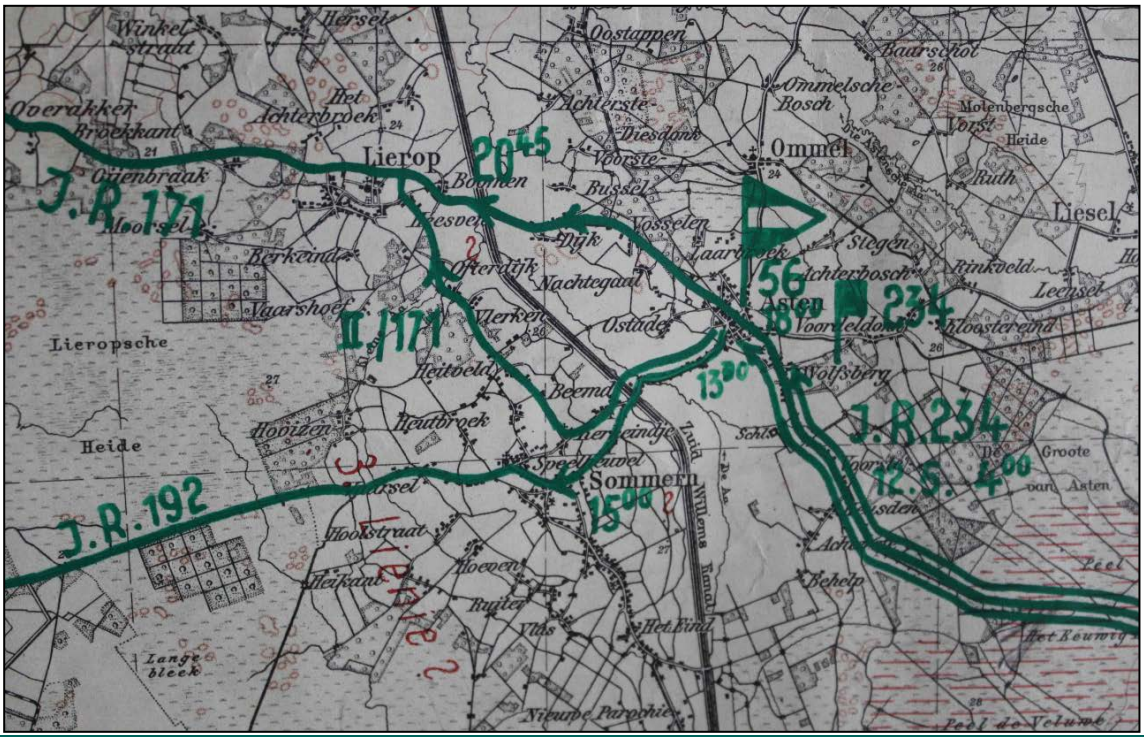
RH 24-47 XXXXVII Panzerkorps
Archieven zijn verwoest.

RH 24-86 LXXXVI. Armeekorps
Niet relevant, archieven verwoest bij het bombardement op het Heeresarchiv in Potsdam. Alleen tot juli 1944 beschikbaar.

RH 24-203 Generalkommando Feldt	
RH 24-203/3	Bd. 19. Aug. - 19. Dez. 1944 Enthält u.a.: Befehl: Bekämpfung eines luftgelandeten Gegners Gliederungen: Gen. Kdo. Feldt und 180. Inf. Div. Meldungen und Befehle
Niet relevant, geen meldingen nabij Gemeenten Asten en Someren.	

RH 26-56 56. Infanterie-Division	
RH 26-56/5	Kriegstagebuch Nr. 3, Teil 1 9. - 19. Mai 1940 Enthält auch : 10 Karten

Kaart met daarop aangegeven de tijden dat Duitse eenheden bepaalde delen van Someren en Asten passeerden op 11 mei 1940:

RH 26-56 56. Infanterie-Division	
Kriegstagebuch, 11 mei 1940: 15.00: uur Someren met stormtroepen bereikt. 17.40 uur: na geringe weerstand werd Heeze bereikt en ingenomen. 19.30 uur: aanval tegen kanaalovergang bij Lierop ingezet om de aanval in het zuiden te helpen. Om 20.45 uur kan het kanaal overgestoken worden. 3.00 uur (12 mei 1940): Via Lierop werd Geldrop bereikt.	
RH 26-56/7B	Anlagen zum Kriegstagebuch Nr. 3, Teil 1 und 2 10. Mai - 4. Juni 1940 Enthält: Div. Befehle, Meldungen, Berichte, Kriegsrangliste, Gefechts- und Verpfl. Stärken, Kriegstagebuch des A. R. 156 und Tätigkeitsberichte der Abt. Ic und IIa
Niet relevant, geen noemenswaardige vermeldingen van de gemeenten Asten en Someren in de meidagen van 1940.	

RH 26-180 Division Nr. 180 / 180. Infanterie-Division	
RH 26-180/1	Übersicht der Unterkünfte für die Einheiten der Division; Übersicht der unterstellten Einheiten nach dem Stand vom 1. Mai 1944; Befehle, Meldungen; Ausbildungshinweis, Okt. 1944 1944
Niet relevant, betreft documenten met weinig samenhang. Geen betrekking tot oorlogshandelingen in gemeenten Asten en Someren.	
RH 26-180/2	Führungsanordnungen; Abteilungsbefehle (Artillerie); Ausbildungshinweise 27. Dez. 1944 - 19. März 1945
Niet relevant, betreft documentatie na de bevrijding van Asten en Someren.	
RH 26-180/3	Div. Tagesbefehl vom 10. Okt. 1944; Kampfgruppe v. Borstell: Stärkemeldungen, Offz. Stellenbesetzung, bisher verliehene Auszeichnungen, Okt. 1944
Niet relevant, geen meldingen nabij gemeenten Asten en Someren.	

R 58 Reichssicherheitshauptamt	
R 58/3578	Bandnummer 1 Enthält v.a. : Englische Flugzeuge Luftangriffe auf deutsche Städte, Mai-Dez. 1941 Angriffe auf Holland, Norwegen, Polen, die Tschechoslowakei und die besetzten Ostgebiete Erfassung der durch den Abwurf von Spreng- und Brandbomben entstandenen Sachschäden Zahl der toten, verletzten und evakuierten Personen Absturz und Abschuss von Flugzeugen Abwurf von Kleiderkarten in den Bezirken Koblenz und Hamburg
P.91: Melding van het neerstorten van een geallieerd vliegtuig in de gemeente Asten op 4 juli 1941. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.* P.100: Melding van het neerkomen van brandplaatsjes in onder andere Someren o 8 juli 1941. De ontstane branden werden geblust. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.* P.100: Melding van het neerkomen van 11 brisantbommen en 300 brandbommen in Meijel op 8 juli 1941. Twee boerderijen licht beschadigd, vier panden vernield, één koe gedood. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.*	

P.313: Melding van het neerkomen van zeven brisantbommen in de gemeente Someren op 20 oktober 1941. Een van de bommen kwam als blindganger in de grond terecht. Er werden tevens brandbommen afgegooid in het vrije veld. Er werd geen schade aangericht. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.*	
R 58/3580	Bandnummer 3 Enthält v.a.: Englische und sowjetische Flugzeuge Luftangriffe auf deutsche Städte, Dez. 1941, Jan.-Sept. 1942 Angriffe auf Holland, Frankreich, Norwegen, Polen, Litauen, Lettland und die Tschechoslowakei Erfassung der durch den Abwurf von Spreng- und Brandbomben entstandenen Sachschäden Zahl der toten, verletzten und evakuierten Personen Absturz und Abschuss von Flugzeugen
P.122: Melding van het neerkomen van vijf brisantbommen, waarvan twee blindgangers in de gemeente Someren op 31 mei 1942. Tevens 16 brandbommen afgegooid Een stal en een schuur afgebrand. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.* P.128: Melding van het neerkomen van meerdere bommen en brandbommen in de gemeente Someren in de nacht van 4 juni 1942. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.*	
R 58/3581	Bandnummer 4 Enthält v.a.: Englische, kanadische, amerikanische und sowjetische Flugzeuge Luftangriffe auf deutsche Städte, März-Juli 1943 Angriffe auf Holland, Norwegen, Polen, Litauen, Estland, die Ukraine und die Tschechoslowakei Erfassung der durch den Abwurf von Spreng- und Brandbomben entstandenen Sachschäden Zahl der toten, verletzten und evakuierten Personen Absturz und Abschuss von Flugzeugen Abwurf von Lebensmittelkarten
P.152: Melding van het neerkomen van vijf brisantbommen en enkele brandbommen op de gemeenten Echt, Vaals, Breskens en Asten op 29 juni 1943. De bombardementen vonden plaats tussen 1.50 uur en 3.00 uur. - *Niet relevant, geen exacte locatie bekend.*	

BIJLAGE 5 EOD EN MMOD: MUNITIERUIMINGEN

Vanaf 1971 heeft de EOD bijgehouden waar en welke type NGE de dienst heeft geruimd. Deze zogenaamde Munitieruimrapporten zijn voor de gemeenten Asten en Someren aangevraagd. Een groot deel van deze munitieruimingen is als niet relevant aangemerkt voor dit HVO-NGE. Om de volgende redenen zijn munitieruimrapporten als 'niet-relevant' aangemerkt:

- De geruimde munitie is niet afkomstig uit de Tweede Wereldoorlog.
- De gemelde locatie van de munitieruiming is het politiebureau, waardoor niet kan worden achterhaald waar de munitie in werkelijkheid is aangetroffen. Dit is vaak het geval als munitie is afgegeven door burgers bij de politie, of als de EOD wordt verzocht zich bij het bureau te melden om vandaar te vertrekken naar de ruimlocatie.
- De gemelde locatie van de munitieruiming is een afvalverwerker of een baggerbedrijf, waardoor niet kan worden achterhaald waar de munitie in werkelijkheid is aangetroffen. De EOD wordt in deze gevallen verzocht naar het bedrijf, of in het geval van baggerwerkzaamheden naar het desbetreffende schip, te komen om de munitie te ruimen.
- De munitie behoort tot de vuurwerken van na de Tweede Wereldoorlog zijn niet relevant voor deze NGE-Risicokaart.
- De ruiming betrof geen munitie. In veel gevallen werden objecten aangemeld die in werkelijkheid geen munitie betroffen, maar erop leken. Het zogenaamde 'strategisch schroot' wordt niet meegenomen in dit HVO-NGE.

Informatie uit de relevante MORA's wordt gebruikt als bronnenmateriaal voor het beoordelen en evalueren van oorlogshandelingen. MORA's zijn echter een moeizame bron. De waarde van een munitieruimrapport is afhankelijk van de volledigheid ervan. Zo zijn de locatieomschrijvingen of het type aangetroffen munitie van veel munitieruimingen vaag, foutief of indicatief omschreven. Daarnaast is het van belang in het achterhoofd te houden dat de omschreven locatie de locatie is waar de EOD zich diende te melden. Mogelijk heeft een burger munitie aangetroffen, het meegenomen naar zijn huis en aldaar de EOD gecontacteerd.

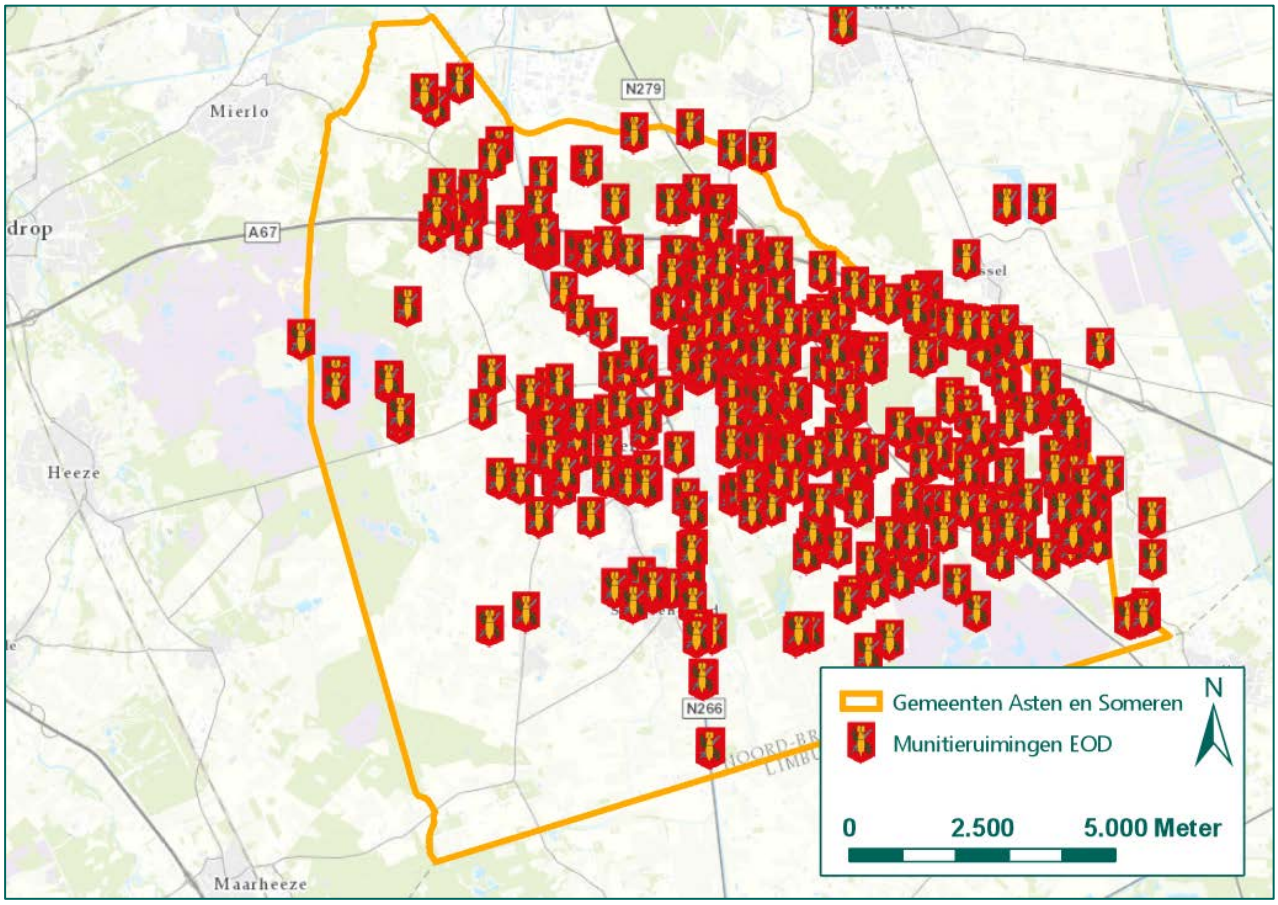
De munitieruimingen die als relevant zijn aangemerkt zijn door REASeuro ingevoerd in GIS, en in dit formaat overgedragen aan de gemeenten Asten en Someren. De bijbehorende *attribute table* is gevuld met informatie uit de munitieruimrapporten. In deze bijlage is door middel van een tabel weergegeven welke kolommen in GIS zijn gebruikt. Vervolgens is een totaaloverzichtskaart van de geruimde NGE toegevoegd. Tot slot is een overzichtskaart weergegeven van alle relevante munitieruimingen door de EOD binnen de gemeenten Asten en Someren.

De *attribute table* bestaat uit de volgende kolommen:

Kolom	Omschrijving
UO	Uitvoerings Opdracht. Dit is het kenmerk van het munitieruimrapport waarbij de eerste vier cijfers het jaartal weergeven. De volgnummers beginnen met "0001" en lopen elk jaar door variërend van 2500 tot wel over de 4000. Wordt ook wel 'MORA' genoemd.
Adres	Adres van het aangetroffen NGE.
Plaatsnaam	De plaats, dorp of stad waar de ruiming heeft plaatsgevonden. Indien dit bij de melding niet duidelijk is geregistreerd, wordt meestal de gemeentenaam vermeld. In de periode van zowel Rijks- als gemeentepolitie, is de plaats vermelding niet altijd even duidelijk en consequent doorgevoerd.
Hoofdsoort	Tot welk van de zestien hoofdsoorten behoord de geruimde munitie.
Subsoort	Wat voor soort NGE is geruimd? Dit wordt aangeduid met een munitie-technische afkorting, zie hiervoor de begrippenlijst bijgevoegd op de usb-stick.
Aantal	Aanduiding van de hoeveelheid NGE die is aangetroffen en/of geruimd.
Kaliber	Het kaliber wordt gedaan in de specifiek voor dat land van herkomst gebruikte aanduiding.
Ontsteker	De ontsteker, die op het aangetroffen NGE is geplaatst; zie hiervoor ook de separate munitie-technische afkortingenlijsten. Afhankelijk van het doel kon een projectiel van verschillende ontstekers worden voorzien.
Nationaliteit	De nationaliteit van het geruimde NGE.

Kolom	Omschrijving
Toestand	Dit geeft de toestand van ontsteker op het NGE aan. Voor een artillerieprojectiel wordt aangegeven of het is verschoten of niet. In relatie tot de ontsteker geeft de toestand direct het eventuele gevaar aan. Vaak is de toestand niet aangegeven op het munitieruimrapport.
Procedure	Indien vermeld in het desbetreffende munitieruimrapport wordt hier aangegeven wat de EOD heeft gedaan met de aangetroffen munitie (i.e. meegenomen, gedemonteerd, vernietigd).
Nauwkeurigheid	Aanduiding van de nauwkeurigheid van de aangegeven locatie die door de EOD is opgegeven waar de munitie is aangetroffen. Dikwijls is geen specifieke locatie aangegeven.
Bijzonderheden / Opmerkingen	Eventuele aanvullingen.

Tabel 23: Uitleg kolommen die zijn weergegeven in de *attribute table*.

Figuur 198: Overzichtskaart van alle relevante munitieruimingen (565 ruimingen in totaal) binnen en nabij de gemeenten Asten en Someren. (Bron ondergrond: ESRI).

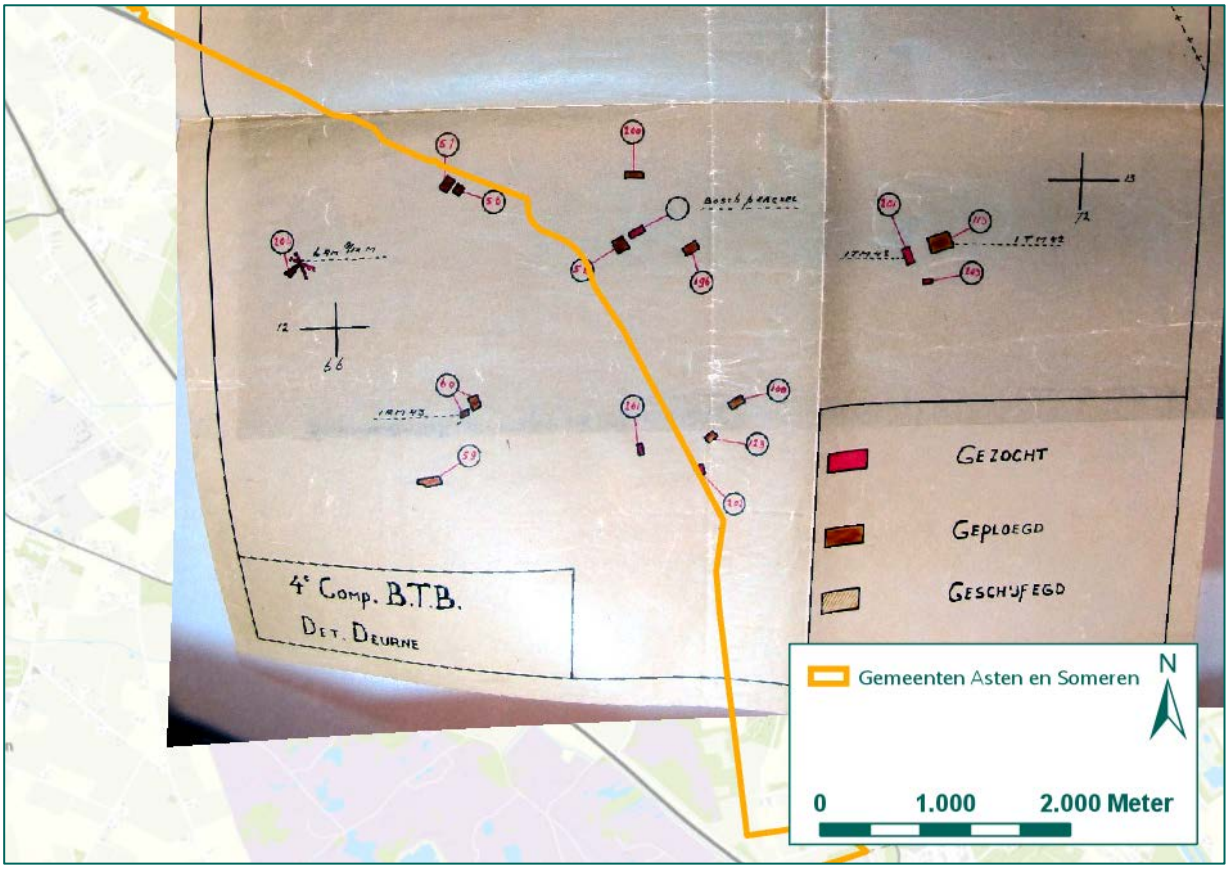
De Munitieruimingen van de EOD worden in de analyses aangehaald als bewijsvoering voor verschillende oorlogshandelingen. In veel van de gevallen werden meerdere munitieartikelen geruimd per locatie die door de EOD werd bezocht. Uit deze ruimingen kan onder andere geconcludeerd worden dat de EOD 348 keer is uitgerukt om één of meerdere stuks geschutmunitie te ruimen, tevens werd er 70 maal een of meerdere ontstekers geruimd. Deze vondsten wijzen op grootschalige inzet van geschutmunitie binnen de gemeenten, hetgeen in de analyse uitvoerig aan bod komt

Daarnaast is het archief van de MMOD geraadpleegd. De MMOD is een van de voorlopers van de EOD en heeft direct na de oorlog veel munitie geruimd. In sommige gevallen heeft de informatie uit het MMOD-archief overlap met de mijnenvelden en de mijnenruimrapporten. In de onderstaande tabel is de relevante informatie uit het archief van de MMOD opgenomen:

MMOD-archief, ondergebracht in de Semi-Statische Archiefdiensten (SSA) in Rijswijk.

Asten

- Melding van verrichte werkzaamheden van de 4e Compagnie B.T.B. (Bataljon Technische Bewakingsdienst), detachement Deurne:

Deze informatie komt overeen met de mijnenruimrapporten van de EOD.

- Melding van 6 maart 1945 waarin vermeld wordt dat in vrijwel het gehele gebied van de Peel tussen Heusden en Meijel en Neerkant-Liessel en Nederweert vol mijnen ligt. Tevens wordt vermeld dat er vele dodelijk mijnincidenten zijn voorgevallen sinds het eind van de oorlog.

- Melding van 30 juli 1945 waarin aanvraag wordt gedaan tot ruiming van de mijnen in de peel om de turfproductie weer op gang te kunnen brengen.

- Melding van 8 februari 1946 waarin benadrukt wordt dat het veengebied (de Peel) mijnenvrij gemaakt dient te worden. Dit omdat er reeds sinds het eind van de oorlog geen turfproductie plaats heeft kunnen vinden vanwege mijngevaar.

- Melding van 14 maart 1946 waarin de noodzaak wordt uitgesproken van het mijnenvrij maken van de Peel, zodat de turfproductie weer op gang kan komen.

- Melding van 13 mei 1947 de burgermeester van Asten vermeld dat het wenselijk is dat de Peel 'nogmaals' wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van mijnen en munitie.

- Lijst met adressen die officieel van mijnen zijn gezuiverd (opgesteld op 23 november 1945), maar waarvan het ploegen door Duitsers (krijgsgevangenen) toch wenselijk is:
  - Megelscheweg [vermoedelijk Meijelscheweg] 28, 34, 37, 38, 39, 41b en 45 te Asten
  - Bus 3, 5 en 7 te Asten
  - Hutten 2 te Asten

MMOD-archief, ondergebracht in de Semi-Statische Archiefdiensten (SSA) in Rijswijk.

- Opgave met aangetroffen mijnen en explosieven in Asten:
  - Antoniusstraat 12: op plat dak bij de kerk in Heusden één granaat
  - Antoniusstraat 22: in de tuin twee tankgranaten.
  - Antoniusstraat 25: aan de bossen liggen projectielen. Te dwarsbeemke liggen mijnen. Inlichtingen pover de exacte locaties o.a. te verkrijgen bij L. Vannisselroij te Tuinstraat 7.
  - Antoniusstraat 35: plusminus 40 meter van het huis liggen twee granaten.
  - Antoniusstraat 37: nabij het woonhuis liggen acht granaten
  - Antoniusstraat 41: Beemdvelde in de richting van Someren: plusminus 125 kanongranaten.
  - Antoniusstraat 44: achter het huis drie granaten.
  - Antoniusstraat 48: in de omgeving van het woonhuis liggen verschillende granaten.
  - Antoniusstraat 52: 300 meter voorbij het woonhuis, rechts van de weg liggen plusminus 150 granaten.
  - Antoniusstraat 54: in de omgeving van het huis: granaten .
  - Behelp 5: rechts aan de Aa brug: een kist met granaten, rechts in het laantje naar het kasteel 3 handgranaten.
  - Behelp 5a: achter het huis in het veld: 5 tankgranaten en enkele bussen kruit. 5 minuten lopen het bos in één kanongranaat.
  - Bergweg 5: nabij het woonhuis munitie.
  - Bluijsense Broekdijk 1: naast het huis werden ongeveer 10 tankgranaten aangetroffen.
  - Boerenbond: nabij het gebouw liggen vijf projectielen.
  - Brand 10: voor het huis vijf granaten.
  - Brand 12: 7 mijnen werden aangetroffen op een veld. Naast het huis lagen tankgranaten en munitie.
  - Dijk 3: nabij het woonhuis een doos Engelse granaten.
  - Hemel 2: achter het huis ligt munitie.
  - Hemel 21: achter het huis liggen zeven granaten. Voor het huis liggen onder de grond pantservuisten, KKM, handgranaten en andere munitie.
  - Kleine Heitrak 11: nabij het woonhuis plusminus 11 granaten.
  - Kleine Heitrak 3: tegen het woonhuis liggen projectielen.
  - Leensel 6: nabij het woonhuis liggen 300 tankgranaten.
  - Liessel L22 (gemeente Deurne): liggen nabij het woonhuis in Zeilhoek twee pantservuisten.
  - Logtenstraat 19: één projectiel aan het huis.
  - Logtenstraat 4a: nabij het woonhuis liggen 5 tankbanden.
  - Meijelscheweg 22: nabij het woonhuis liggen plusminus 20 projectielen.
  - Meijelscheweg 22a: op plusminus 200 meter van het woonhuis liggen plusminus 20 projectielen
  - Meijelscheweg 22b: nabij het woonhuis liggen plusminus 30 projectielen
  - Meijelscheweg 24: plusminus 300 m van het huis 50 tankgranaten.
  - Meijelscheweg 24d: nabij het woonhuis liggen plusminus 15 granaten.
  - Meijelscheweg 29: bij het woonhuis ligt een landmijn.
  - Meijelscheweg 29b: in het bos nabij het woonhuis liggen twee granaten en een partij ontstekers.
  - Meijelscheweg 33: sectie D1146: raketbommen in de grond.
  - Meijelscheweg 34: vermoedelijk mijnen rechts naast het woonhuis.
  - Meijelscheweg 35: tegenover het huis in weiland: plusminus 6 projectielen (blindgangers).
  - Meijelscheweg 38: het huis is kapotgeschoten en voor en achter het huis liggen vermoedelijk mijnen.
  - Meijelscheweg 41: op het veld tussen Hoefnagels en Joris aan de rechtse kant van de weg liggen mijnen.
  - Meijelscheweg 41d: vier projectielen (blindgangers).
  - Meijelscheweg 45: rondom het huis liggen overal mijnen en vermoedelijk nog enkele handgranaten.
  - Meijelscheweg 6b: plusminus 10 meter van het huis in de sloot: plusminus 30 mortiergranaten en 11 granaten.
  - Ommel: ter plaatse van het oude schoolgebouw staan de restanten van een pantserwagen.
  - Ommelscheweg nabij 't Kruis: munitie in de sloot.
  - Oostappensche bossen: twee handgranaten, 1 pantservuist (ingegraven) en 3 à 4 projectielen.
  - Ostade 5: enkele projectielen op het voetbalveld bij de paters en in de grond nabij de Aa.
  - Pannenhoef 14: op 3 minuten lopen van het huis op het land liggen twee handgranaten.
  - Pannenhoef 4: in de sloot naast de weg, nabij het woonhuis, liggen acht granaten.
  - Pannenhoef 6: nabij het woonhuis plusminus 20 projectielen
  - Pannenhoef 7: 150 m van de boerderij liggen 100 handgranaten.
  - Peel 2: voor en achter het huis liggen plusminus 90 projectielen.

- Peel 25: plusminus 150 meter vanaf het huis negen. De mijnen werden geruimd, maar meer mijnen worden verwacht nabij het woonhuis.
- Peel 34: nabij het woonhuis op gemeentegrond plusminus 9 mijnen.
- Peel 36: langs de weg liggen plusminus 20 tankgranaten. Op een kwartier lopen liggen plusminus 18 mijnen in de Peel.
- Peel 4: in de sloot op gemeentegrond plusminus 20 tankgranaten en plusminus 30 kopstukken [ontstekers]
- Polderweg 1: langs de broekdijk in de bossen aan de polderweg plusminus 50 granaten, waarschijnlijk in de grond nog meer munitie en handgranaten.
- Prins Bernhardstraat: acht tankgranaten, enkele handgranaten en twee tankmijnen.
- Sluis XIII: op wegen en terreinen van My van Griendstven liggen mijnen en munitie.
- Voordeldonk 12: rechts op de weg naar Bluijsense Broekdijk werden ongeveer 10 tankgranaten aangetroffen.
- Voordeldonk 19: in de wei langs de Meijelscheweg liggen mijnen.
- Voordeldonk 19: tegenover de Meijelscheweg liggen mijnen, na ruiming beven er twee liggen.
- Voordeldonk 2: op de weg tussen Voordeldonk en Stegen ligt één projectiel.
- Voorste Heusden 18: nabij het woonhuis plusminus zes granaten.
- Voorste Heusden 7: achter het huis liggen plusminus vier granaten. In de peel bij Wolters langs de weg één Amerikaanse mijn.
- Voorste Heusden 8: nabij het woonhuis liggen twee granaten.
- Wilhelminastraat 24: enige granaten
- Wilhelminastraat 36 en 62: in de sloot ligt ammunitie over een lengte van 180 meter.
- Wilhelminastraat 60: 13 handgranaten.
- Wilhelminastraat 7: achter het huis één granaat.
- Wolfsberg 45a: op de dijkerbaan voor M. Jeucken liggen mijnen.

- Suppletoir lijst opgraaf mijnenvelden Asten. Dit betreft een lijst die in RHCE Toegang 13030, Inventaris 79/1 tevens is opgenomen en is uitgewerkt in Bijlage 3.

- Opgaaf mijnenvelden gemeente Asten:
  - Bergweg 3: granaat bij woonhuis.
  - Bluijsense Broek: in de Start waarschijnlijk mijnen (land van Heijligers te Oliemolen 3).
  - Bus 1: mijnenvelden in de buurt van het woonhuis.
  - Bus 5: afgebrand huis. Aan de voorkant tegen de muur liggen zes mijnen. In de omgeving van de andere huizen liggen vermoedelijk overal mijnen.
  - Bus 7: tegenover het woonhuis liggen ongeveer 20 mijnen, eveneens achter het huis.
  - Hutten 14: projectielen bij het woonhuis.
  - Julianastraat 21: een granaat.
  - Kleine Heitrak 15: bij het woonhuis liggen pantservuisten en mortieren. Het perceel ligt tegen de staatsbossen. Te Dennendijk (links) liggen mijnen.
  - Kleine Heitrak 19: vermoedelijk mijnen rondom het woonhuis.
  - Kleine Heitrak 22: over de loop liggen mijnen.
  - Kleine Heitrak 24: Mijnen rondom het woonhuis.
  - Kleine Heitrak 32: Achter het woonhuis op land liggen mijnen.
  - Liessel: Mijnen op de Leensel (Astens grondgebied).
  - Meijelscheweg 18: mijnenveld.
  - Meijelscheweg 26: rondom het huis liggen mijnen. Langs de Meijelscheweg tegenover het woonhuis 5 meter van de weg liggen tevens mijnen.
  - Meijelscheweg 28a: rondom het huis en op de weg tussen de velden liggen vermoedelijk mijnen.
  - Meijelscheweg 29: achter het huis een kist springstof en drie kisten mijnen.
  - Meijelscheweg 31a mijnen op het veld achter het huis
  - Meijelscheweg 32: rondom het woonhuis veel mijnen. Tevens mijnenveld ongeveer 40 meter van de weg.
  - Meijelscheweg 34: rondom het woonhuis liggen 7 à 8 mijnen, Duitse handgranaten en een wagen vol granaten.
  - Meijelscheweg 35: links van de weg nabij de Gevlochtsebaan liggen mijnen. Rechts van de Meijelscheweg tussen KM-paal 20 en 21 liggen mijnen. Achter de boerderij genaamd Peel, Oliemolen 1, liggen mijnen.
  - Meijelscheweg 37: rondom het woonhuis en boerderij liggen twee kisten mijnen.

MMOD-archief, ondergebracht in de Semi-Statische Archiefdiensten (SSA) in Rijswijk.

- Meijelscheweg 39: rondom het woonhuis liggen mijnen, achter het huis is een der mijnen zichtbaar. Op de grond van Pannenhoef 7 en Voordeldonk 6 en 19 liggen mijnen.
- Meijelscheweg 41: Rondom en 10 minuten voorbij het woonhuis en nabij de Astensche loop ligt het vol mijnen. Tegenover het huis langs de provinciale weg liggen mijnen.
- Meijelscheweg 41a: mijnenveld links van de weg voor het woonhuis. Mijnenveld rechts langs de weg tegenover Jöris. Mijnenveld achter het Eeuwsel over de loop achter de bossen.
- Meijelscheweg 45a: ongeveer drie mijnen achter het woonhuis op de binnenweg.
- Meijelscheweg 45b: mijnen nabij het woonhuis sectie D2006, D224, D1971 en D2000.
- Meijelscheweg 47: mijnen op het land en rondom het woonhuis.
- Oostappen 4: op het veld bij het woonhuis splinterbommen.
- Peel 21: Mijnen nabij het woonhuis. Mijnenveld Sectie D2428 en D2429. Mijnen op de grond van P.J. Martens te Kleine Heitrak 32. Mijnenveld Sectie D2234, Grond van Th. van Heugten te Kleine Heitrak 9.
- Peel 23: mijnenveld in grond van Voordeldonk.
- Peel 25: op de wei achter het woonhuis liggen vermoedelijk mijnen.
- Peel 29: mijnenveld Sectie D2281 het Gevlocht in 't Zand van de Liesselsche Schietbergen.
- Peel 3: op het perveel Vlasberg liggen mijnen.
- Peel 34: 7 a 8 mijnen nabij het woonhuis.
- Stegen 5: mijnen in de grond.
- Vosselschebaan: op gemeentegrond een mijnenveld.
- Zand 12: Mijnenveld achter de staatsbossen rechts van het huis langs de Dennendijk.
- Zand 8: 10 minuten van het woonhuis liggen mijnen op de landerijen.

- Aanvullende informatie op mijnenruimrapporten:
  - 27 NNW Asten: Liessel, Mijnenveld geruimd op 30 oktober 1945: 8 T-Mijnen gevonden (ruimrapport 11G).
  - 27 NNW Asten: Meijelscheweg 29, vijf kisten mijnen aangetroffen, worden in de komende dagen gesprongen.

- Melding van 24 maart 1945 betreffende het ruimen van vier splinterbommen. Te Wilhelminastraat 22 (voortuin van het Noviciaat van de Priesters van het Heilige Hart) werden vier splinterbommen geruimd, vermoedelijk afkomstig van het bombardement van 28 oktober 1944.

Deurne

- Melding van 24 juli 1946 betreffende aangetroffen munitie. Te Vlierden V74 werd een mijn zonder slaghoedje aangetroffen. Te Vlierden V46 werd een Schumine aangetroffen op de weg naar de Hoeven.

- Melding van 24 maart 1945 betreffende het aantreffen van een hele partij munitie aan de Hazeldonk te Liessel (soort partij niet genoemd). Tevens melding van aantreffen van munitie op niet gespecificeerde plaats te Neerkant.

- Melding van 2 november 1945 betreffende het aantreffen van mijnen op een niet gespecificeerde plaats te Neerkant.

Meijel

- Melding van 26 juni 1946 betreffende het door Duitse gevangenen ruimen van mijnen op de volgende [relevante] locaties:
  - Aan de Vossenberg, de weg tussen Philipsen en Berg: tankmijnen.
  - Langs de Vossenbergsebaan, tegenover het eigendom van H. Stultiens: één tankmijn.
  - Polder ponder de gemeente Asten, in een weide van J. Segers liggen vermoedelijk tankmijnen.

Weert:

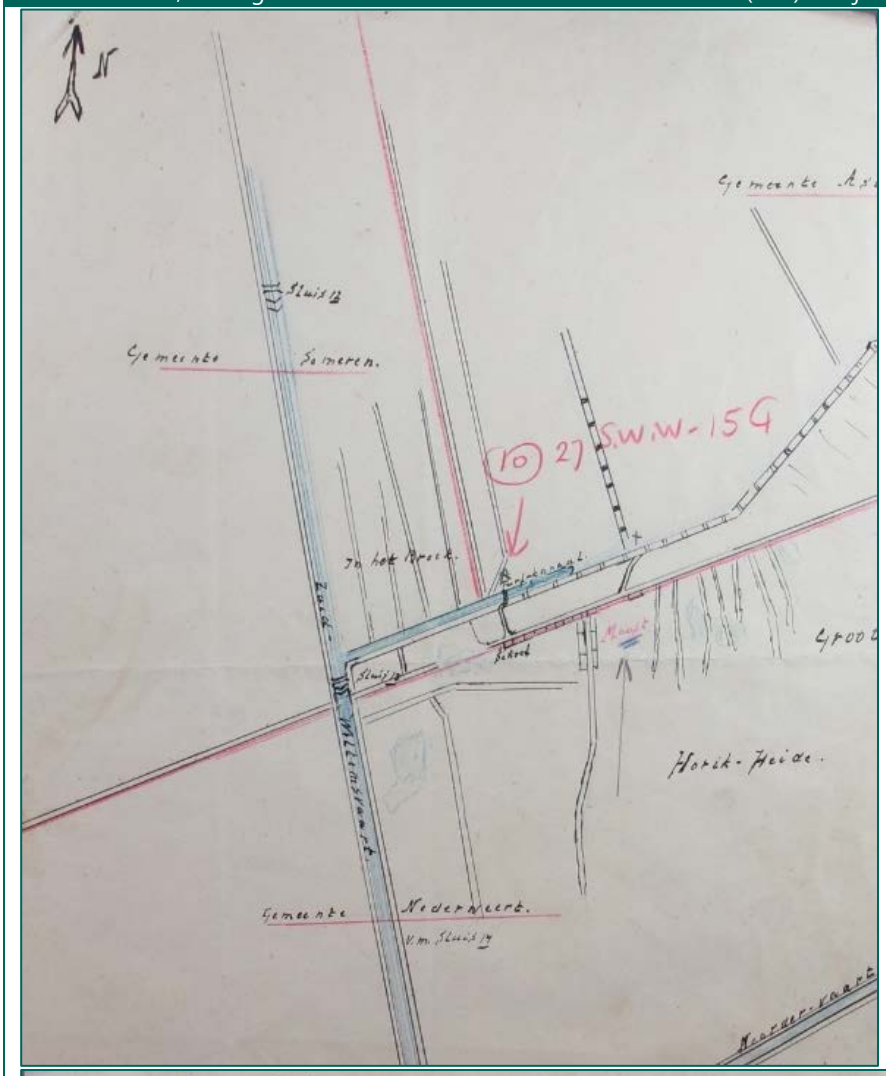
Geen relevante meldingen aangetroffen, enkel melding van het totaal aantal aangetroffen munitie en in gebruik name van munitie en wapens door Binnenlandse strijdkrachten.

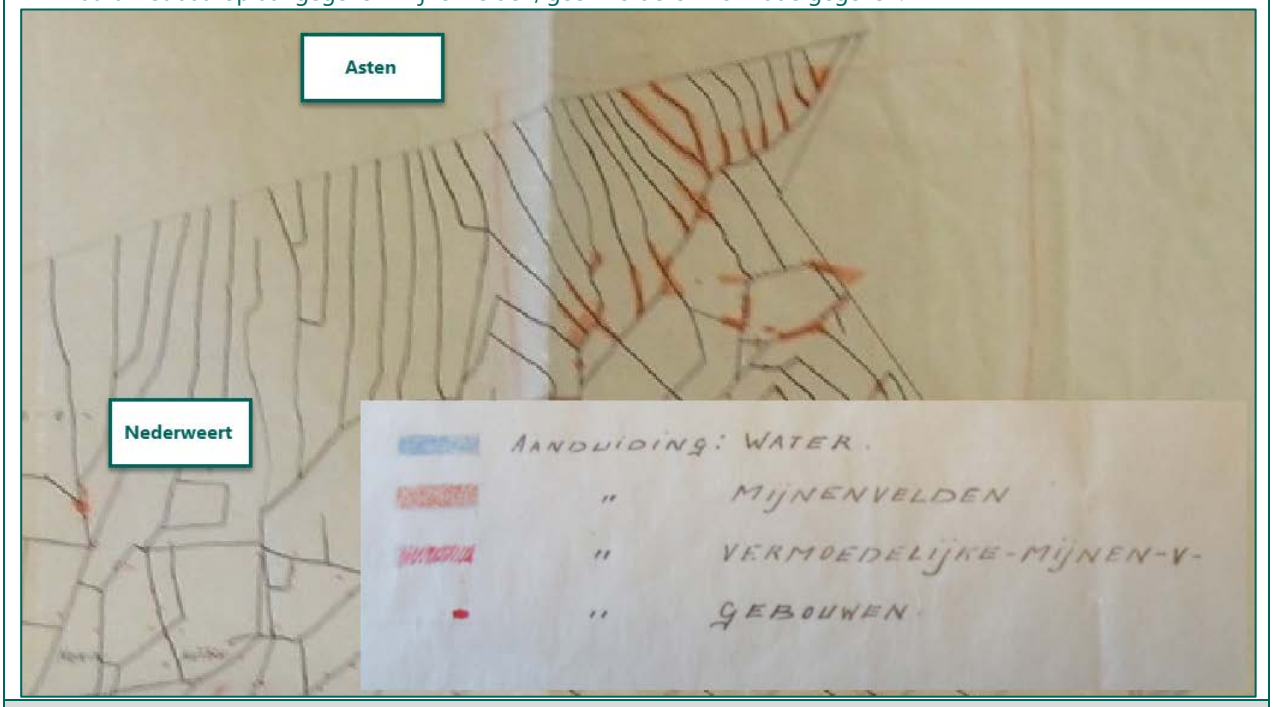
Nederweert:

- Melding van 10 mei 1947 betreffende een mijnincident dat zich plaatsvond op de grens van de gemeenten Asten en Nederweert. Kinderen kwamen om het leven na het spelen mijn een tankmijn. Het verzoek wordt geuit om de gehele 'Moost' opnieuw te controleren op mijnen. (Mijnenvelden 27 SWW 15G en 90G)

MMOD-archief, ondergebracht in de Semi-Statische Archiefdiensten (SSA) in Rijswijk.
- Melding van 4 augustus 1947 betreffende het nogmaals afzoeken van Mijnenvelden 27 SWW 15G en 90G. er werd echter niets gevonden. - Melding van het opstellen van ruimingscertificaten te Nederweert op 8 augustus 1947. Het betreft ruimingen van de velden 27 SWW 15G en 90G.

MMOD-archief, ondergebracht in de Semi-Statische Archiefdiensten (SSA) in Rijswijk.

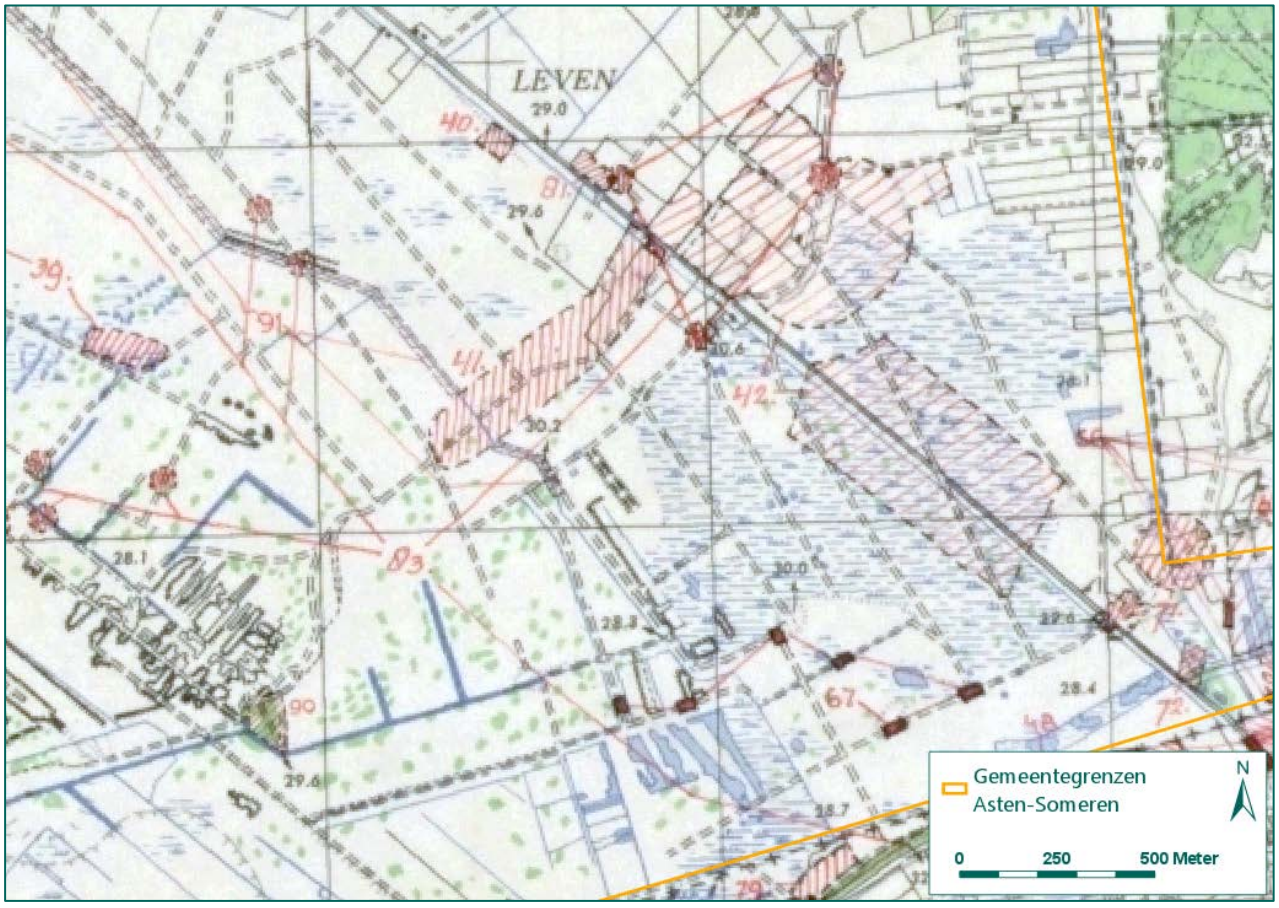

MMOD-archief, ondergebracht in de Semi-Statische Archiefdiensten (SSA) in Rijswijk.
- Kaart met daarop aangegeven mijnenvelden, geen verdere informatie gegeven:

Tabel 24: Overzicht relevante informatie uit het MMOD-archief.

BIJLAGE 6 MIJNENVELDEN EN MIJNENVERDACHTE GEBIEDEN

Via de EOD zijn mijnenveldkaarten verkregen. Mijnenveldkaarten zijn geallieerde stafkaarten (zie Bijlage 7) waarop de mijnenvelden met rood zijn aangegeven. Op mijnenveldkaart 27 N.W.W. Asten en 27 S.W.W. Nederweert zijn mijnenvelden binnen het werkgebied zichtbaar. Een uitsnede van mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert is zichtbaar in Figuur 199.

Figuur 199: Uitsnede mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert (Bron: EOD).

De getallen op de mijnenveldkaarten verwijzen naar rapporten die door mijnenruiminstanties zijn opgesteld. In enkele gevallen zijn ook de mijnenlegrapporten bewaard gebleven. In de onderstaande tabellen zijn de voor de gemeenten Asten en Someren relevante mijnenvelden uitgewerkt.

Kaart 27 N.W.W. Asten						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
2.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	1 Boobytrap.	25 oktober 1945	Geen	1 Boobytrap. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 0.
3.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	35 T-mijnen (Tellermine).	25 oktober 1945	Geen	35 T-mijnen. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.

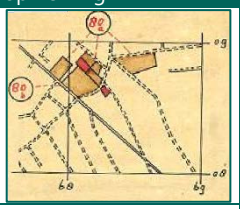
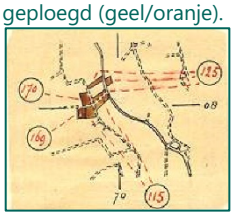
Kaart 27 N.W.W. Asten						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
4.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	1 Boobytrap.	25 oktober 1945	Geen	1 Boobytrap. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 0.
6.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	Onbekend.	29 oktober 1945	Geen	Onbekend. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
8.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	40 T-mijnen '42.	29 oktober 1945	Geen	40 T-mijnen '42. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
9.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	Onbekend.	2 november 1945	Geen. Echter van deze locatie wel een niet-ingegraven T-mijn meegenomen.	Onbekend. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
10.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	5 R-mijnen(Riegelminen).	29 oktober 1945	Geen	5 R-mijnen. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
11.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	18 T-mijnen en 5 R-mijnen.	30 oktober 1945	8 T-mijnen	10 T-mijnen en 5 R-mijnen. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Ja, behandeld in paragraaf 17.1.1..
	Onbekend.	Niet nader genoemd aantal R-Mijnen '43.	2 juli 1946	1 R-mijn '43	Niet gespecificeerd. Geen verdere opmerkingen.	
12.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	11 T-mijnen.	30 oktober 1945	Geen	11 T-mijnen. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
15.	Onbekend, bij ruimploeg een mijnenkaart bekend.	200 T-mijnen.	2 november 1945	Geen	200 T-mijnen. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen mijnen zijn aangetroffen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
	Niet vermeld.	Niet vermeld.	4 juli 1946 en 10-11 juli 1946	Geen	Niet gespecificeerd. Geen verdere opmerkingen.	
16.	30/31 november 1944.	40 T-mijnen en 23 R-mijnen. (mijnen-legrapporten) specificeren de	5 november 1945	Geen	40 T-mijnen en 23 R-mijnen. Er wordt gemeld dat de omgeving doorzocht is, maar dat er geen	Ja, behandeld in paragraaf 0

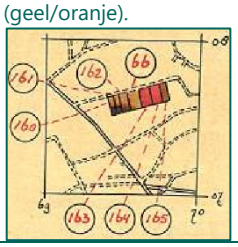
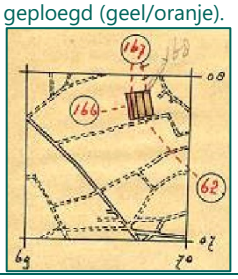
Kaart 27 N.W.W. Asten						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
		exacte leglocatie.			mijnen zijn aangetroffen.	
17.	Onbekend, locatie van mijnenveld werd opgemerkt bij het zuiveren van andere velden.	Onbekend.	30 oktober 1945	9 T-mijnen	Onbekend. Geen verdere opmerkingen.	Ja, behandeld in paragraaf 17.1.1.
21.	Niet vermeld.	Niet vermeld.	13 juli 1946 en 15 juli 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld is geploegd.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
23.	Niet vermeld.	Niet vermeld.	17 juli 1946	Geen	Niet vermeld. Geen verdere opmerkingen.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
24.	Niet vermeld.	Niet vermeld.	15 juli 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld is geploegd.	Nee, behandeld in paragraaf 17.1.1.
25.	Niet vermeld.	Niet vermeld.	1 augustus 1946	6 Amerikaanse antitankmijnen.	Niet vermeld. De mijnen werden aangetroffen in een sloot nabij het mijnenveld.	Ja, behandeld in paragraaf 17.1.1.

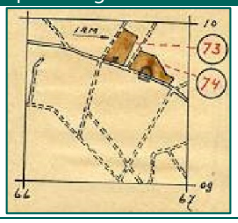
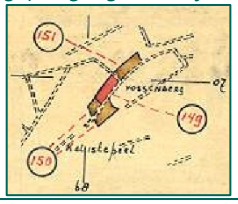
Tabel 25: Relevante mijnenvelden op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert

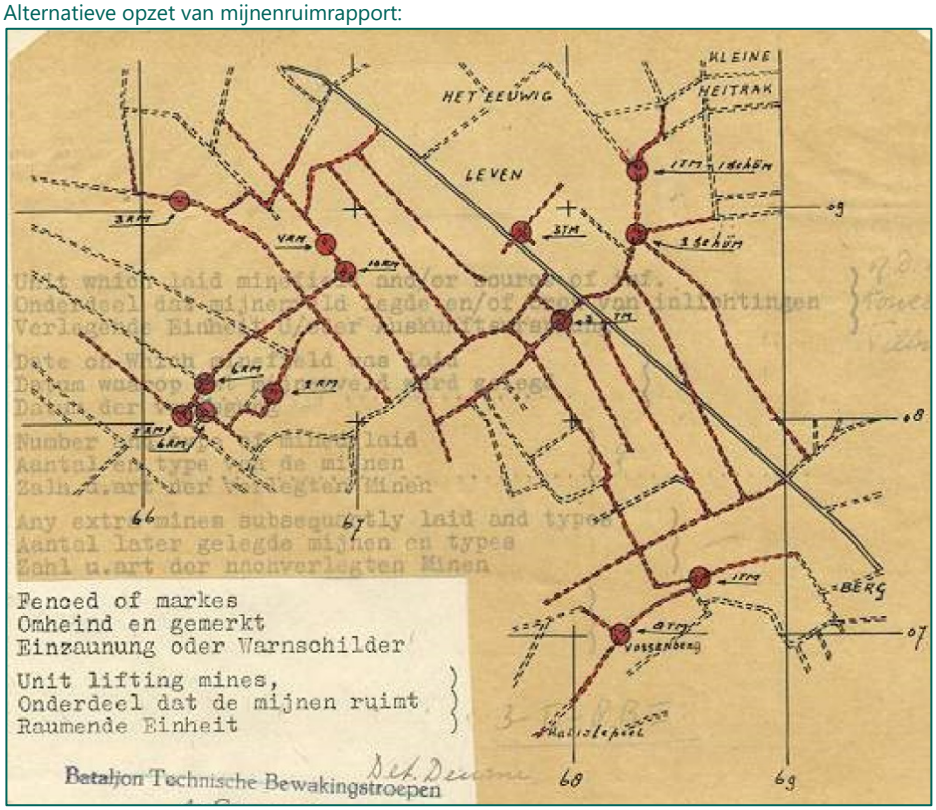
Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
10.	1 november 1944	136 T-mijnen'42 (met Zünder 43) en 39 Schü-mijnen '42 (antipersoneel mijnen)	22 oktober 1945	114 T mijnen '42 en 39 Schü-mijnen '42	22 T-mijnen '42. Vermeld wordt dat de ontbrekende mijnen (22 stuks) geruimd zijn door Britse Engineers. De 39 AP mijnen '42 stonden niet op het mijnenlegrapport.	Ja, behandeld in paragraaf 17.2.2
	Niet vermeld.	Niet vermeld.	4 juni 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld is eerst doorzocht en vervolgens geploegd.	
	Niet vermeld.	Niet vermeld.	24 mei 1946 (veld 154) 27 mei 1946 (veld 155) 29 mei 1946 (veld 156) 4 juni 1946 (veld 157) 27 mei 1946 (veld 158) 23 juni 1946 (veld 159)	Op veld 155: 2 T-mijnen '42 Op veld 156: 1 T-mijn '35	Onbekend. Geen verdere opmerkingen. Op onderstaande kaart de verschillende deelvelden aangegeven: 	
14.	Onbekend	Onbekend	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Nee, behandeld in paragraaf 0.

Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
15.	Onbekend	Onbekend aantal R-mijnen en antitank mijnen (AT-mijnen).	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt	Nee, behandeld in paragraaf 0.
	Onbekend	Onbekend	1 augustus 1947	Geen	Niet vermeld. Bij de verklaring van de missende mijnen wordt enkel vermeld: 'Percelen te Nederweert nabij de School. Op aanwijzing van Opzichter Smits Huize Griendsveen, [gestationeerd te] Sluis XIII'. De reden hiertoe staat niet vermeld.	
37.	Onbekend	Onbekend	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt	Ja, , behandeld in paragraaf 0.
38.	Onbekend	Onbekend aantal T-mijnen.	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Nee, behandeld in paragraaf 0.
39.	Onbekend	Onbekend aantal T-mijnen en AT-mijnen.	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Nee, behandeld in paragraaf 0.
40.	Onbekend	Onbekend	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Nee, behandeld in paragraaf 0.
41.	Onbekend	Onbekend	24 juni 1946	Geen	Niet vermeld. Op een bijgevoegde kaart (zie hieronder) is aangegeven dat een deel van het veld afgezocht is (rood) en een deel afgezocht en geploegd (geel/oranje). 	Ja, behandeld in paragraaf 0.
	Onbekend	Onbekend waaronder T-mijnen '35	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt.	
42.	Onbekend	Onbekend	26 april 1946 en 2 juli 1946	Geen	Niet vermeld. Op een bijgevoegde kaart (zie hieronder) is aangegeven dat een deel van het veld afgezocht is (rood) en een deel afgezocht en geploegd (geel/oranje).	Ja, behandeld in paragraaf 0.

Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
						
	Onbekend	Onbekend	23 juni 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld werd doorzocht en geploegd.	
	Onbekend	Onbekend	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Het veld was bij controle reeds bewerkt.	
48.	Onbekend. Mijnenveld gemeld door gemeente Meijel.	Onbekend	26 oktober 1945	Geen	Niet vermeld. Geen verdere opmerkingen	Nee, behandeld in paragraaf 0.
56.	3 november 1944	175 T-mijnen '42 (met Zünder 43) en 171 Schützenabwehr mine '35 (S-mijnen '35)	25 oktober 1945	100 S-mijnen '35	175 T-mijnen '42 71 S-mijnen '35. Vermeld staat dat de ontbrekende mijnen door Nederlandse SS geruimd zijn.	Ja, behandeld in paragraaf 17.2.2
	Onbekend	Onbekend	27 augustus 1945	64 T-mijnen 27 S-mijnen	Onbekend. Geen verdere opmerkingen	
	Onbekend	Onbekend	Deel van de bron waar deze informatie opstaat ontbreekt.	Deel van de bron ontbreekt.	Deel van de bron ontbreekt.	
	Onbekend	Veld 115: T-mijnen '42 Veld 125: T-mijnen '35 en Sprungmine '44 (S-mijnen '44) Veld 169 en 170: onbekend	Veld 115: 26 en 29 maart 1946 Veld 125: 14-26 februari 1946 Veld 169 en 170: 5 juni 1946	Veld 115: 2 T-mijnen '42 Veld 125: 1 T-mijn '35 en 2 S-mijn '44 Veld 169 en 170: geen.	Onbekend. Op een bijgevoegde kaart (zie hieronder) is aangegeven dat een deel van het veld afgezocht is (rood) en een deel afgezocht en geploegd (geel/oranje). Geen reden voor ontbrekende mijnen gegeven.	
	Onbekend	S-mijnen '35	Deel van de bron waar deze informatie opstaat ontbreekt.	Deel van de bron ontbreekt.	Deel van de bron ontbreekt. Wel bijgevoegd is de kaart (zie hieronder) waarop is dat een deel van het veld afgezocht is (rood) en een deel afgezocht en geploegd	

Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
					(geel/oranje). 	
62.	8 november 1944	242 S-mijnen '35	23 oktober 1945	Geen	242 S-mijnen '35. Vermeld staat dat de ontbrekende mijnen door Nederlandse SS geruimd zijn. Dit werd door omwonende burgers bevestigd.	Ja, behandeld in paragraaf 17.2.2
	Onbekend	Onbekend	27 augustus 1945	30 S-mijnen	Onbekend. Geen verdere opmerkingen.	
	Onbekend	Onbekend	23 en 25 mei 1946	Geen	Onbekend. Op een bijgevoegde kaart (zie hieronder) is aangegeven dat een deel van het veld afgezocht is (rood) en een deel afgezocht en geploegd (geel/oranje). 	
67.	Onbekend. Kennis van het mijnenveld door incident dat plaatsvond.	Onbekend	10 oktober 1945	24 T-mijnen en 7 R-mijnen '43	Onbekend. Geen verdere opmerkingen.	Ja, behandeld in paragraaf 0.
68.	Onbekend	Onbekend	23 oktober 1945	25 T-mijnen '42	Onbekend. Geen verdere opmerkingen.	Nee, betreft een mijnenveld op meer dan 100 meter van de gemeentegrens Asten.
69.	Onbekend	Veld 73: R-mijnen Veld 74: onbekend	15-16 april 1946	Veld 73: 1 R-mijn Veld 74: geen	Onbekend. Verder vermeld dat te velde 74 een paard was verongelukt op een mijn. De beide velden na het ruimen geploegd:	Ja, behandeld in paragraaf 0.

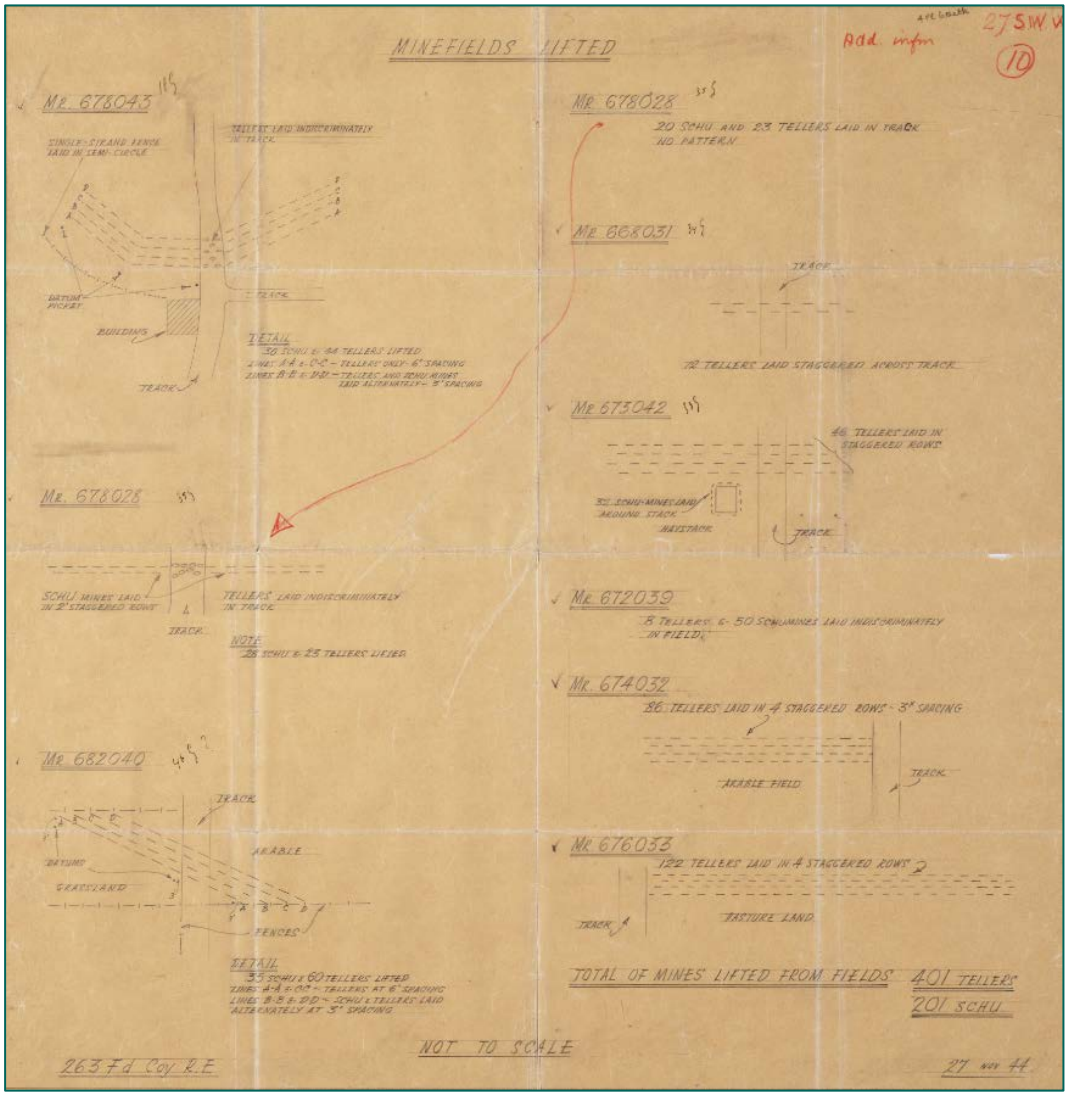
Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
						
	Onbekend	Onbekend	24 oktober 1945	4 T-mijnen en 6 R-mijnen '43	Onbekend. Geen verdere opmerkingen.	
70.	Onbekend	Onbekend aantal T-mijnen	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Velden reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Nee, behandeld in paragraaf 0.
	-	-	-	-	Uit communicatie tussen de Commandant MMOD en ruimploeg (16-17 oktober 1946) wordt duidelijk dat in de archieven geen verdere documentatie over de mijnenvelden kunnen worden gevonden.	
71.	Onbekend	Onbekend aantal Schü-mijnen en Boobytraps.	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Velden reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Ja, behandeld in paragraaf 0. en 0
72.	Onbekend	Onbekend	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Velden reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Ja, behandeld in paragraaf 0.
73.	Onbekend	Onbekend aantal Schü-mijnen.	Controle in augustus 1946	Geen	Niet vermeld. Velden reeds bewerkt (geploegd en bebouwd).	Nee, mijnen liggen op meer dan 100 m van de gemeente-grens Asten af.
79.	Onbekend	Onbekend	Veld 149: 28 mei 1946 Veld 150: 15 juni 1946 Veld 151: 14 juni 1946	Geen	Niet vermeld. Op de landweg tussen de velden wel 8 T-mijnen gevonden. Verder is op een bijgevoegde kaart (zie hieronder) aangegeven dat een deel van het veld afgezocht is (rood) en een deel afgezocht en geploegd (geel/oranje). 	Nee, behandeld in paragraaf 0.
81.	Onbekend	Onbekend	5 april 1946	Geen	Niet vermeld. Op een bijgevoegde kaart (zie hieronder) is aangegeven dat een deel van het veld afgezocht is (rood) en	Ja, behandeld in paragraaf 0.

Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
					een deel afgezocht en geploegd (geel/oranje). 	
82.	Onbekend	Onbekend	Maart 1946	Geen	Niet vermeld. Geen verdere opmerkingen.	Nee, behandeld in paragraaf 0.
83	Alternatieve opzet van mijnenruimrapport: 					Ja, behandeld in paragraaf 0.
	Niet gegeven	Niet gegeven	Maart 1946	In totaal: 26 R-mijnen 17 T-Mijnen 3 Schü-mijnen	Onbekend. Geen verdere opmerkingen.	
90.	Onbekend	Onbekend	8 augustus 1947	Geen	Onbekend. Als opmerking enkel genoteerd: 'Op aanwijzing van opzichter Smits, [gestationeerd te] Huize Griendsveen Sluis XIII.' De reden hiertoe staat niet vermeld.	Nee, behandeld in paragraaf 0.
91.	Onbekend	Onbekend	6-7 augustus 1947	Geen mijnen, wel een granaat.	Onbekend. Als opmerking enkel genoteerd: 'Op aanwijzing van opzichter Smits, [gestationeerd te]	Ja, behandeld in paragraaf 0.

Kaart 27 S.W.W. Nederweert						
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegde mijnen	Datum geruimd	Aantal en type geruimde mijnen	Ontbrekende mijnen / opmerking	Relevantie
					Huize Griendsveen Sluis XIII.' De reden hiertoe staat niet vermeld.	
	26 oktober 1945: Onder mijnenverdacht gebied 42 wordt tevens vermeld dat te veld 91 2 S-mijnen '35 en 5 T-mijnen werden aangetroffen.					

Tabel 26: Relevante mijnenvelden op mijnenveldkaart 27 S.W.W. Nederweert.

Daarnaast is er door de Royal Engineers: 263 Field Company een document opgesteld met daarop zichtbaar enkele mijnenvelden binnen mijneveldkaart 27 S.W.W. Nederweert. Het document is opgesteld op 27 november 1944. Bij de beschreven mijnenvelden is het kaartvierkant gegeven en het aantal gelegde en/of geruimde mijnen. Tevens is in enkele keren de onderlinge afstand tussen de gelegde mijnen gegeven. Het betreft hier echter allen mijnenvelden op ruime afstand van de gemeentegrens van Asten en zijn daarom niet relevant voor dit onderzoek.

Figuur 200: door de Britse Royal Engineers opgesteld document betreffende mijnenvelden binnen kaart 27 S.W.W. Nederweert (Bron: EOD).

BIJLAGE 7 CARTOGRAFISCH MATERIAAL

Voor dit HVO-NGE is intensief gebruik gemaakt van kaartmateriaal. Dit kaartmateriaal is digitaal ontsloten in GIS. Het volgende kaartmateriaal is opgenomen in deze bijlage:

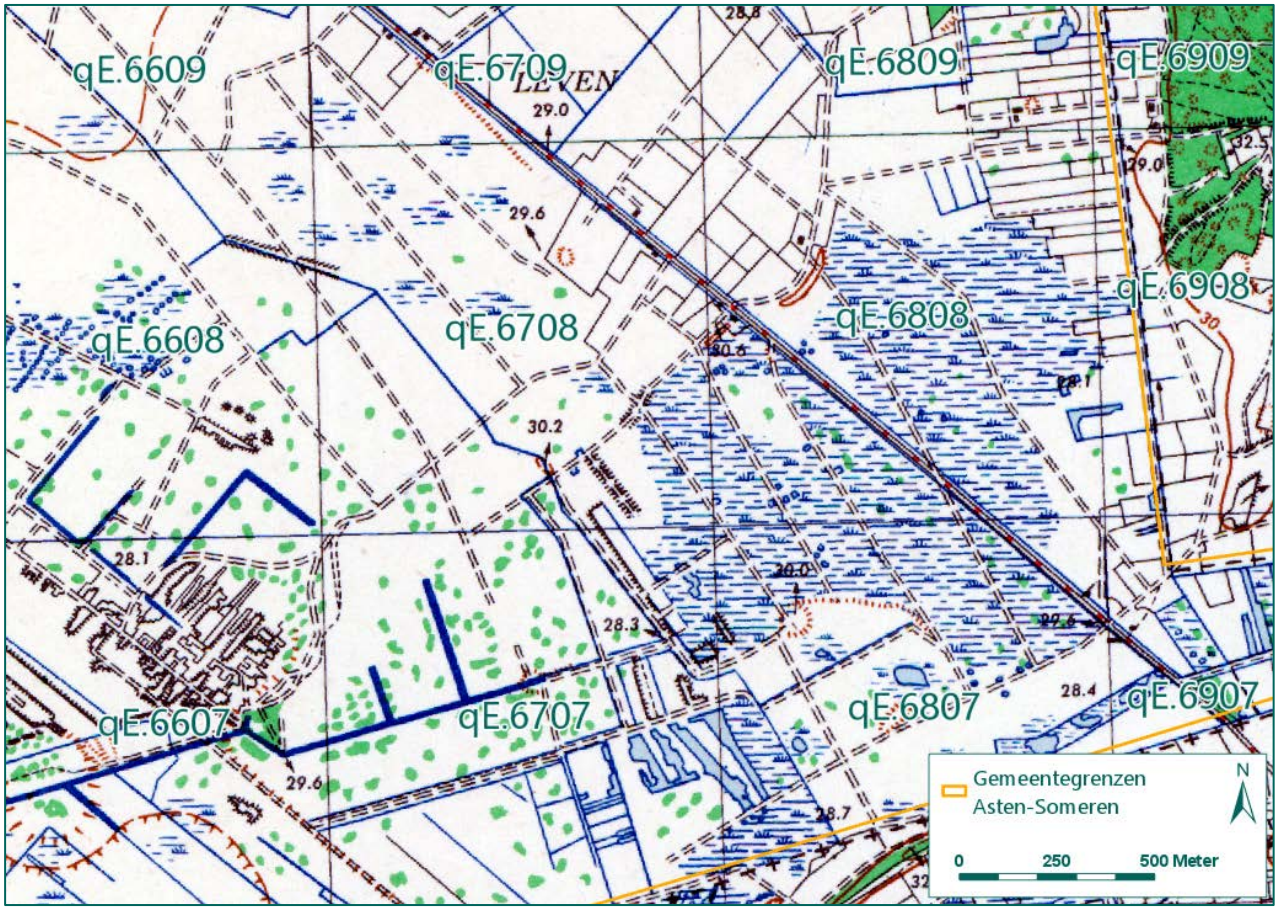
- Geallieerde stafkaart
- Defence overprint
- Topotijdreis
- Huidige topografische kaart

Geallieerde stafkaart

De geallieerde stafkaart is verkregen via het Kadaster en geven een beeld van hoe het gebied er tijdens de Tweede Wereldoorlog uitzag. Stafkaarten zijn voorzien van een coördinatenstelsel gebaseerd op kaartvierkanten, het zogenaamde Nord du Guerre-coördinatenstelsel. Een kaartvierkant is een locatieaanduiding van één kilometer bij één kilometer. In sommige gevallen zijn de locaties op honderd meter (zescijferig coördinaat) en op tien meter (achtcijferig coördinaat) nauwkeurig. In stukken van land- en luchteenheden uit de Britse National Archives worden deze coördinaten gebruikt om locaties aan te duiden. Het onderzoeksgebied ligt op de geallieerde stafkaarten 26 NE Geldrop, 26 SE Maarheeze, 27 NE Asten, 27 NW Asten, 27 SW Nederweert W en 27 SW Nederweert O. De kaartvierkanten. In Figuur 201 is een geallieerde stafkaart inclusief het werk- en onderzoeksgebied en kaartvierkanten ter voorbeeld weergegeven.

Geallieerde stafkaart	Relevante kaartvierkanten
26 NE Geldrop	qE.5410, qE.5411, qE.5412, qE.5413, qE.5414, qE.5415, qE.5416, qE.5417, qE.5418, qE.5510, qE.5511, qE.5512, qE.5513, qE.5514, qE.5515, qE.5516, qE.5517, qE.5518, qE.5519, qE.5610, qE.5611, qE.5612, qE.5613, qE.5614, qE.5615, qE.5616, qE.5617, qE.5618, qE.5619, qE.5710, qE.5711, qE.5712, qE.5713, qE.5714, qE.5715, qE.5716, qE.5717, qE.5718, qE.5719, qE.5810, qE.5811, qE.5812, qE.5813, qE.5814, qE.5815, qE.5816, qE.5817, qE.5910, qE.5911, qE.5912, qE.5913, qE.5914, qE.5915, qE.5916 en qE.5917
26 SE Maarheeze	qE.5408, qE.5409, qE.5505, qE.5506, qE.5507, qE.5508, E.5509, qE.5603, qE.5604, qE.5605, qE.5606, qE.5607, qE.5608, qE.5609, qE.5704, qE.5705, qE.5706, qE.5707, qE.5708, qE.5709, qE.5804, qE.5805, qE.5806, qE.5807, qE.5808, qE.5809, qE.5904, qE.5905, qE.5906, qE.5907, qE.5908 en qE.5909,
27 NE Asten	qE.6910
27 NW Asten	qE.6010, qE.6011, qE.6012, qE.6013, qE.6014, qE.6015, qE.6016, qE.6017, qE.6110, qE.6111, qE.6112, qE.6113, qE.6114, qE.6115, qE.6116, qE.6117, qE.6210, qE.6211, qE.6212, qE.6213, qE.6214, qE.6215, qE.6216, qE.6217, qE.6310, qE.6311, qE.6312, qE.6313, qE.6314, qE.6315, qE.6316, qE.6410, qE.6411, qE.6412, qE.6413, qE.6414, qE.6415, qE.6510, qE.6511, qE.6512, qE.6513, qE.6514, qE.6610, qE.6611, qE.6612, qE.6613, qE.6710, qE.6711, qE.6712, qE.6713, qE.6810, qE.6811 en qE.6812
27 SW Nederweert W	qE.6004, qE.6005, qE.6006, qE.6007, qE.6008, qE.6009, qE.6105, qE.6106, qE.6107, qE.6108, qE.6109, qE.6205, qE.6206, qE.6207, qE.6208, qE.6209, qE.6305, qE.6306, qE.6307, qE.6308, qE.6309, qE.6406, qE.6407, qE.6408, qE.6409, qE.6506, qE.6507, qE.6508, qE.6509, qE.6606, qE.6607, qE.6608, qE.6609, qE.6706, qE.6707, qE.6708, qE.6709, qE.6807, qE.6808, qE.6809, qE.6907, qE.6908 en qE.6909,
27 SW Nederweert O	qE.7007

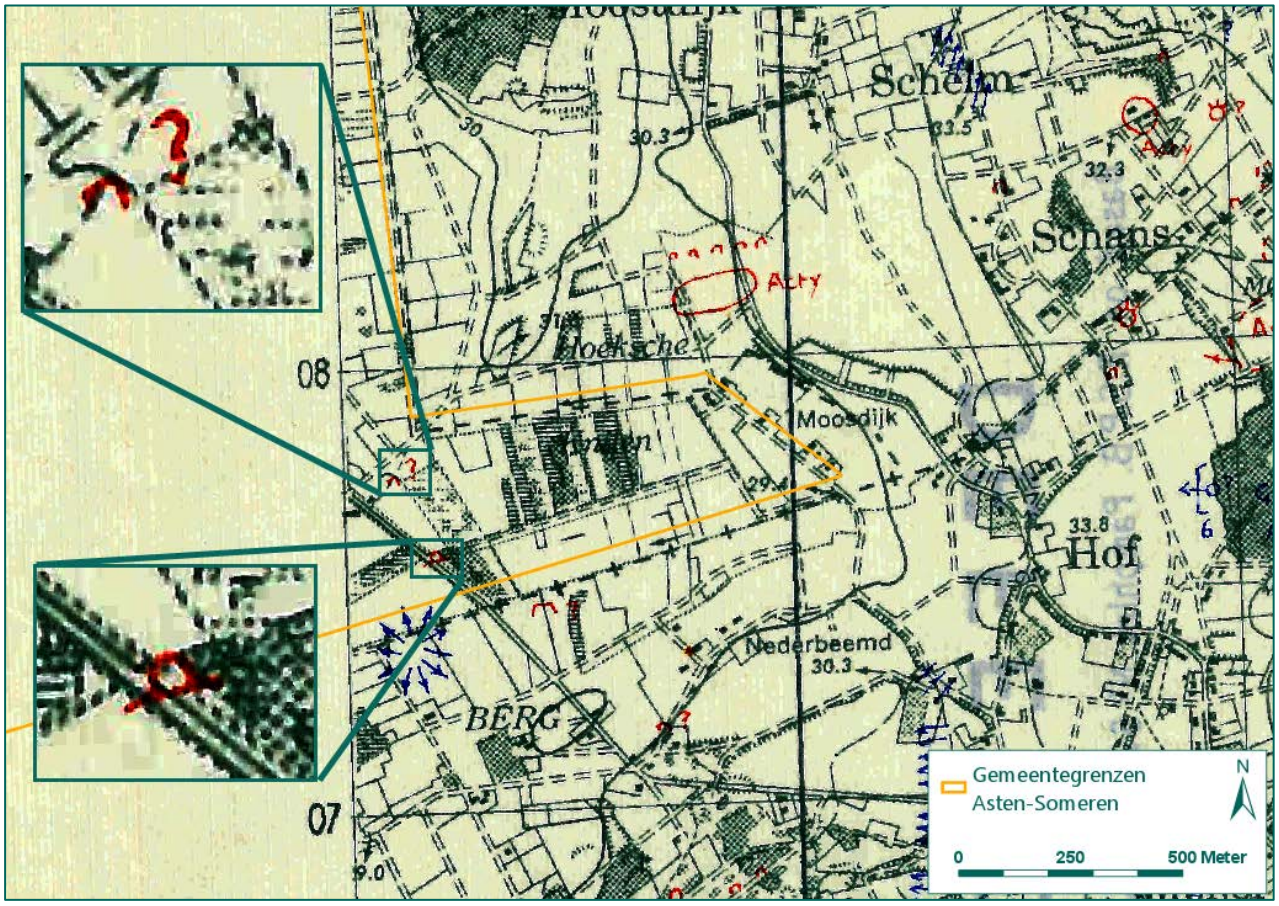
Tabel 27: Relevante kaartvierkanten per geallieerde stafkaart.

Figuur 201: Uitsnede van geallieerde stafkaart 27 SW Nederweert W met daarop kaartvierkanten (Bron: Kadaster).

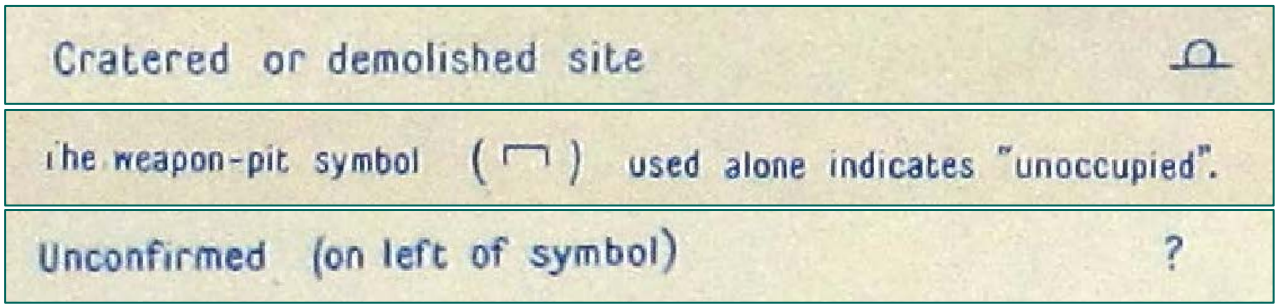
Defence overprint

Een defence overprint is een uitgave van een geallieerde stafkaart waarop vijandelijke posities en stellingen zijn aangeduid. De overprint geeft informatie over stellingen, frontlijnen en andere militaire informatie die werd verzameld door geallieerde inlichtingendiensten. De bij REASeuro beschikbare defence overprints zijn slechts voor een klein deel van de gemeente Asten relevant. De voor dit onderzoek relevante overprint dateert van 9 november 1944 en is afkomstig uit het National Archives and Records Administration (NARA).

Figuur 202: Uitsnede defence overprint (Bron: NARA).

Nabij de gemeentegrens van Asten zijn op de defence overprint enkel geschutopstellingen (omschreven als 'Arty') en mitrailleuropstellingen (weergegeven met blauwe pijlen) ingetekend. Daarnaast is er binnen de grenzen van de gemeente Asten is een [vermoedelijke] wapenopstelling (onbemand) en een krater/ vernietigde locatie zichtbaar. Er is tevens een symbool ingetekend dat als 'unconfirmed' wordt bestempeld.

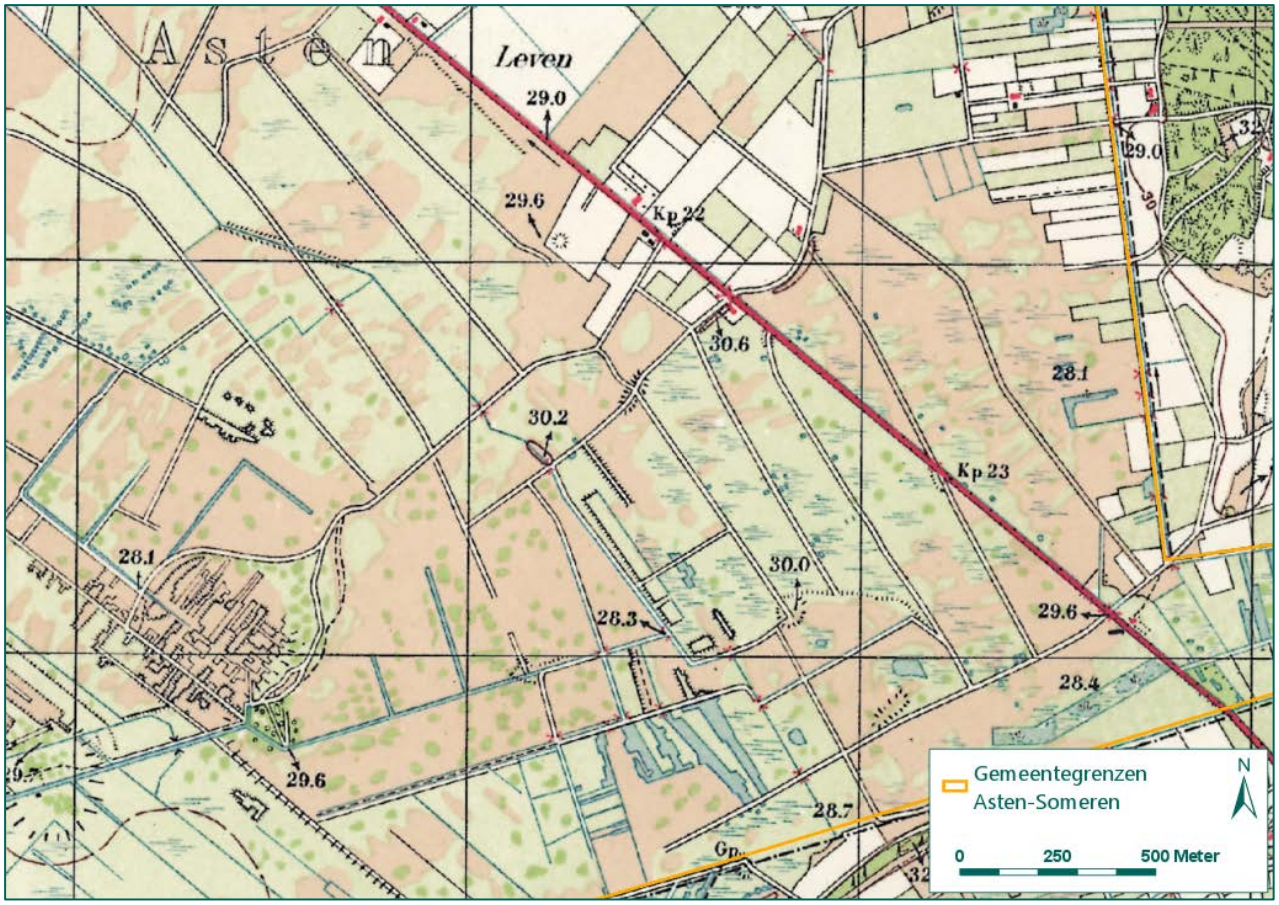

Figuur 203: Uitsneden van de defence legend (legenda die bij de defence overprints hoort) (Bron: NARA).

De informatie uit de defence overprints wordt in de analyse meegenomen.

Topotijdreis

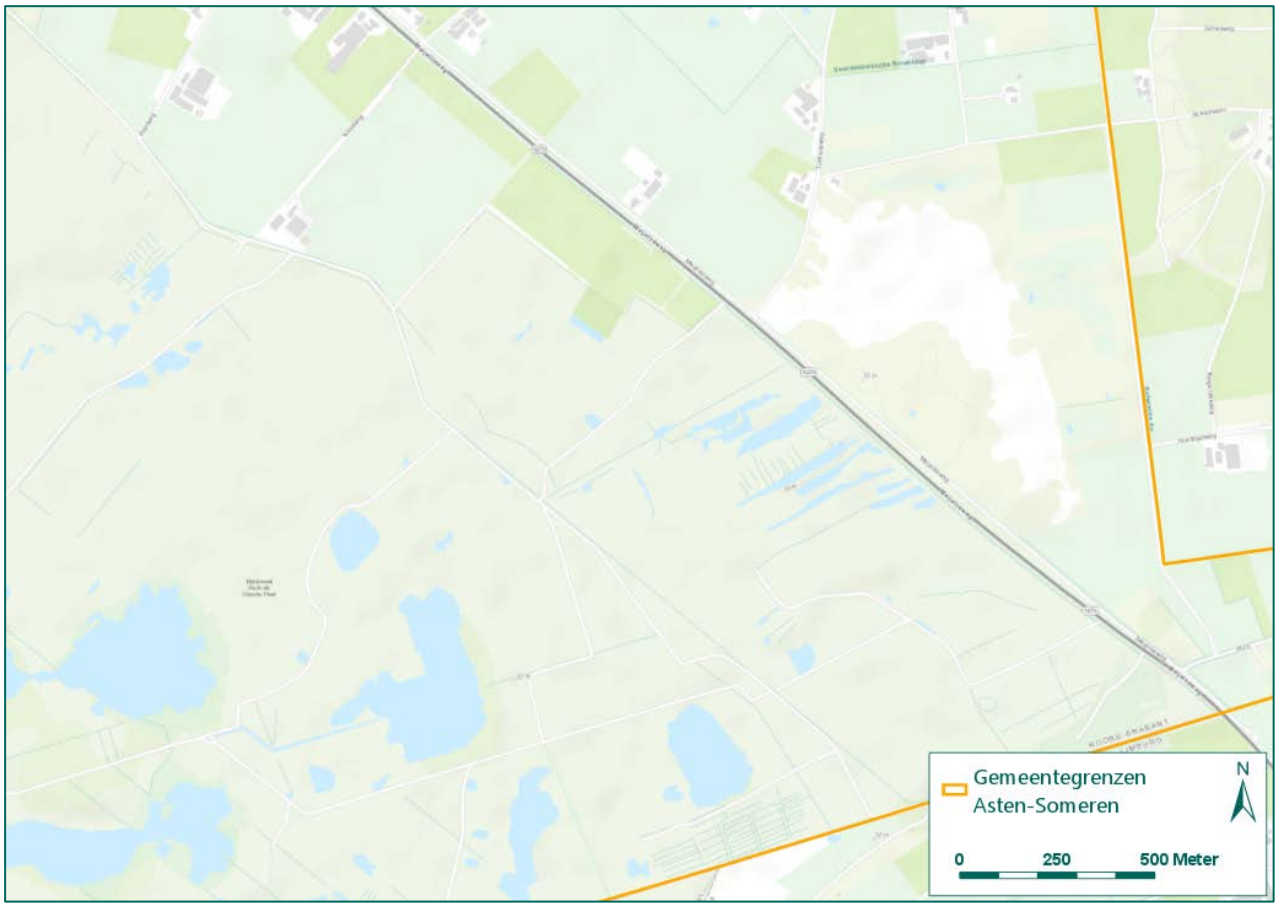
Op topotijdreis.nl staan de kadastrale kaarten van Nederland in de periode 1815 tot heden. Verschillende jaren van kadastrale kaarten zijn door REASeuro in GIS te openen. Op deze wijze kunnen kaarten van het onderzoeksgebied van vóór, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog worden vergeleken. Als voorbeeld is de kaartlaag van 1943 weergegeven in Figuur 204.

Figuur 204: Uitsnede kaartlaag 1943 (Bron: Topotijdreis).

Huidige topografische kaart

De huidige topografische kaart is afkomstig van ESRI, de ontwikkelaar van GIS. Deze kaartlaag is dermate nauwkeurig dat deze bruikbaar is voor het inpassen van overig kaartmateriaal en voor het nauwkeurig weergeven van NGE-Risicogebieden. Een uitsnede van deze kaart is weergegeven in Figuur 205.

Figuur 205: Uitsnede huidige topografische kaart (Bron: ESRI).

BIJLAGE 8 OVERZICHT LUCHTFOTO'S

Voor dit HVO-NGE is intensief gebruik gemaakt van luchtfoto's van tijdens de oorlog. Luchtfoto's vormen een belangrijke bron, omdat ze een beeld geven van de gemeenten Asten en Someren tijdens de oorlog. Daarnaast kunnen luchtfoto's sporen tonen van oorlogshandelingen, zoals kraters, schade of stellingen. Bij de analyse van luchtfoto's wordt bij voorkeur gewerkt met luchtfoto's die dateren van kort na relevante oorlogshandelingen. Dan zijn sporen van oorlogshandelingen nog het best zichtbaar. Bij foto's van latere datum kan mogelijke schade al hersteld zijn.

De geraadpleegde luchtfoto-instanties betreffen:
- Luchtfotocollectie van de Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties (Wageningen UR).
- Luchtfotocollectie Topografische Dienst Kadaster Zwolle, afdeling GEO-informatie (Kadaster).
- Luchtfotocollectie The National Collection of Aerial Photography in Edinburgh (NCAP).
- Luchtfotocollectie National Archives and Records Administration in Washington DC, Verenigde Staten (NARA).
- Luchtfotocollectie Luftbilddatenbank in Estenfeld, Duitsland (LBD).

Aan de hand van de geraadpleegde literatuur (zie bijlage 2), het archiefmateriaal uit Nederlandse archiefinstellingen (zie bijlage 3), het archiefmateriaal uit buitenlandse archieven (zie bijlage 4) en de informatie uit het cartografische materiaal (zie bijlage 7) is bij de bovenstaande luchtfoto-instanties gezocht naar luchtfoto's die dateren van kort na relevante oorlogshandelingen. Uit het raadplegen van de genoemde luchtfoto-instanties is gebleken dat de van Asten en Someren weinig kwalitatief goede luchtfoto's zijn genomen gedurende de oorlog. Er is gepoogd om luchtfoto's te bestellen na alle relevante oorlogshandelingen, in veel gevallen zijn luchtfoto's echter niet beschikbaar gebleken.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende luchtfoto's:

Collectie / sortie	Fotonummer	Datum	Bron
T/0563	0641	8 september 1941	NCAP
	0647		
	0644		
	0938		
R/0776	0159	11 september 1942	NCAP
	0161		
	0162		
	0163		
US/7/3824	4061	20 januari 1943	NCAP
	4063		
	4065		
	4067		
	4068		
	7020		
	7022		
D/0569	4051	16 mei 1943	NCAP
	4054		
J/0035	3145	14 januari 1944	NCAP
	3148		
	3155		
	3158		
	4145		
	4149		
	4157		
	4159		
	4161		
WTN/DCI/409	4969	24 mei 1944	NCAP
	4970		
	4971		
	4973		
	4975		
400/1009	4076	11 september 1944	NCAP
	4078		
	4079		
	4081		
	7082		
	4083		
106G/1819	3061	2 augustus 1944	Kadaster
885	4061		Kadaster
US/7/2952	8046	15 augustus 1944	NARA
400/1254	3280	6 oktober 1944	NCAP
	4272		
	4273		
	4275		
	4276		
	4278		
	4780		
US33/2082	1076	24 december 1944	NCAP
	2076		
US/7/PH/GP	1069	19 april 1944	Kadaster
16/1901	4063	21 maart 1945	NCAP
-	5045	14 juli 1945	LBD

In tekening 01A t/m 01E zijn de luchtfoto's ingepast.

BIJLAGE 9 IN HET VERLEDEN UITGEVOERDE ONDERZOEKEN

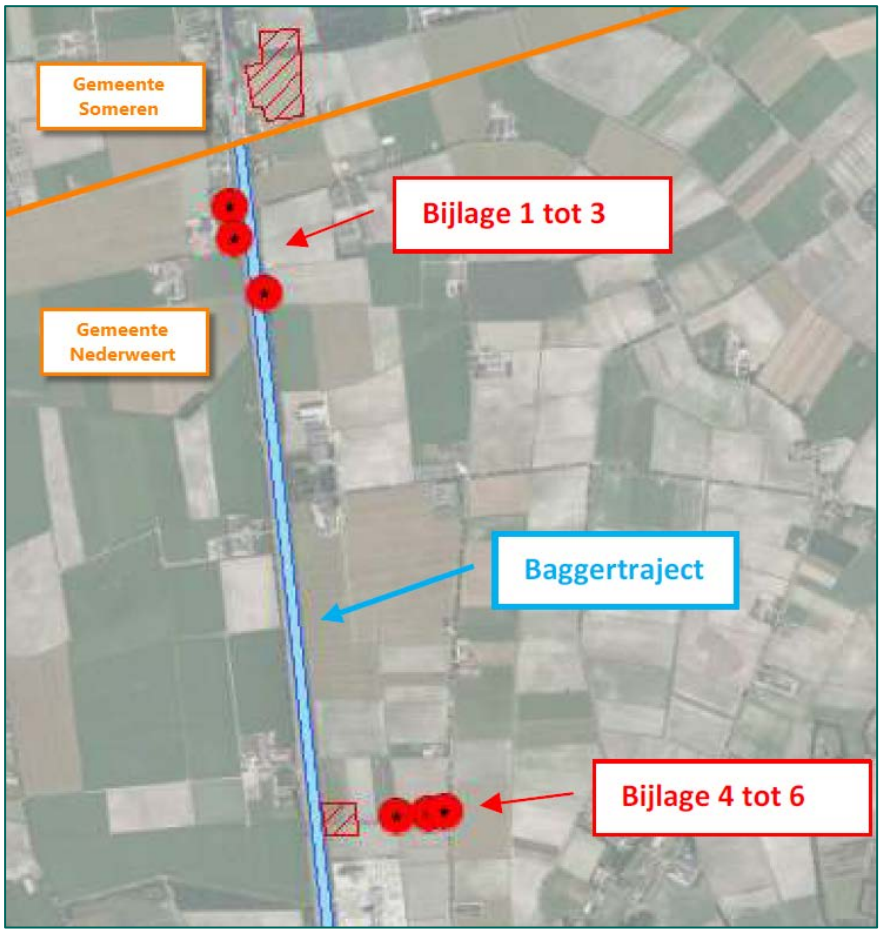
In het verleden zijn meerdere NGE-bodemonderzoeken uitgevoerd die binnen de gemeenten Asten en Someren. In onderstaande tabel staan alle bij REASeuro bekende onderzoeken uiteengezet. Vervolgens is per onderzoek aangegeven wat de relevantie is voor het huidige onderzoek.

Nr.	Opsteller	Datum / kenmerk	Titel
1.	ECG	Onbekend/ onbekend	Quick scan baggerwerkzaamheden Zuid Willemsvaart en kanaal Wessem-Nederweert.
2.	REASeuro	6 juli 2007/ RO-070114	Rapport Probleeminventarisatie gemeente Asten.
3.	BAAC	November 2008/ Fase 1, A-08.0168	Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven, Asten Loverbosch.
4.	REASeuro	27 juli 2009/ RO-090131	Probleeminventarisatie Someren Kleine Aa.
5.	REASeuro	6 september 2010 / RO 100109 5 april 2011/ RO-110027	Probleeminventarisatie en Probleemanalyse Astense Aa – beekherstel.
6.	ECG	25 juli 2014/ 190-104-VO-01	Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Omgeving Koestraat en Stegen te Asten'.
7.	AVG	1 september 2015 / 1462008-VO-03	Vooronderzoek Gemeente Helmond.
8.	REASeuro	16 januari 2016/ RO-150200	HVO-NGE Asten Kabeltracé.
9.	ECG	8 februari 2017/ 413-016-VO-02	Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'Herinrichting Hoogstraat te Asten'.
10.	REASeuro	10 februari 2017 / RO-160290	PRA-NGE Asten Heerbaan.
11.	REASeuro	28 juni 2017/ RO-170114	HVO-NGE Waterschap Aa en Maas Vispassages – Cluster 5.
		28 juni 2017/ RO-170117	HVO-NGE Waterschap Aa en Maas Vispassages – Cluster 6.
		28 juni 2017/ RO-170124	HVO-NGE Waterschap Aa en Maas Vispassages – Cluster 7.
12.	ECG	1 mei 2018/ 118-018-PVvO-01	Proces-Verbaal van Oplevering (PVvO) opsporingswerkzaamheden van Conventionele Explosieven (CE) binnen het opsporingsgebied 'Fietspad Meijelscheweg Asten'.
13.	REASeuro	4 september 2018 / RO-180201	HVO-NGE Someren – Kerkendijk.
14.	REASeuro	22 november 2018 / RO-180276	HVO-NGE Aa – tussen Asten en A67.
15.	REASeuro	30 januari 2019 / RO-190018	HVO-NGE Aa – Someren Slievense Loop.
16.	REASeuro	8 februari 2019 / RO-190019	HVO-NGE Aa – Asten Beekerloop.

Tabel 28: Overzicht geraadpleegde in het verleden uitgevoerde onderzoeken.

1. ECG, Quick scan baggerwerkzaamheden Zuid Willemsvaart en kanaal Wessem-Nederweert.

ECG heeft op een bij REASeuro onbekende datum een quick scan uitgevoerd voor de Zuid-Willemsvaart te Nederweert en het kanaal Wessem Nederweert. De quick scan werd naar aanleiding van de vondst van explosieven tijdens baggerwerkzaamheden opgesteld. Het is onduidelijk naar welke richtlijnen (BRL-OCE of WSCS-OCE) het rapport is opgesteld, er zijn echter slechts enkele meldingen van het gemeentearchief geraadpleegd. In een figuur (waarvan een uitsnede zichtbaar is in Figuur 206) verwijst ECG de bijlagen waar gemeentearchiefmeldingen aangehaald worden. Onder andere nabij de grens Nederweert-Someren werd naoorlogs rondom de Zuid-Willemsvaart op enkele plekken munitie (niet nader gespecificeerde granaten en mortiergranaten) aangetroffen. ECG concludeert daarom dat de baggerwerkzaamheden plaatsvinden in een verdacht gebied en dat munitievondsten hier niet incidenteel zullen zijn. De gemeentearchieven van Nederweert zijn voor het voorliggende rapport tevens geraadpleegd, de conclusies van de quick scan bieden dan ook geen aanvullende informatie.

Figuur 206: Kaart uit het Rapport van ECG met eerder aangetroffen Conventionele Explosieven in de kanaalzone Zuid-Willemsvaart.

2. REASeuro, Rapport Probleeminventarisatie gemeente Asten, RO-070114, 6 juli 2007

Reeds in 2007 werd door REASeuro een onderzoek uitgevoerd naar de gehele gemeente Asten. Het onderzoek werd uitgevoerd conform de richtlijnen van de BRL-OCE. De conclusie van dit onderzoek is dat in de gemeente Asten tijdens de Tweede Wereldoorlog diverse oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden. Ten gevolge van deze oorlogshandelingen kunnen NGE zijn achtergebleven. In het in 2007 uitgevoerde onderzoek worden de locaties waar mogelijk NGE zijn achtergebleven globaal weergegeven.

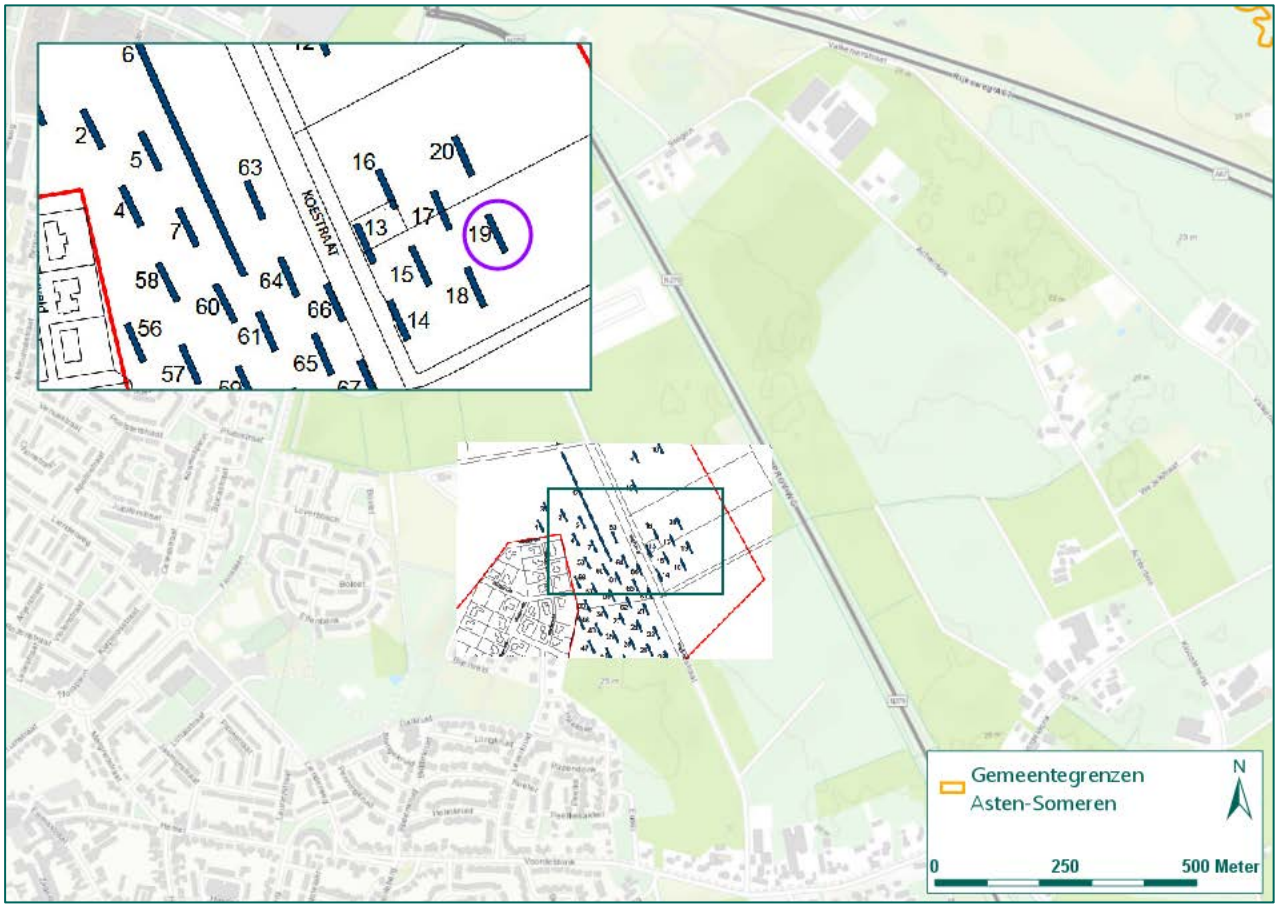
Locatie	Gebeurtenis	Te verwachten NGE
Hele gemeente Asten	Artillerie- en mortierbeschietingen, met name bevrijding van gemeente Asten eind 1944	Artillerie-; mortiergranaten (restanten, verschoten, en/of gedumpt)
Groot aantal locaties in de gemeente Asten	Intensieve tank- en infanteriegevechten	Munitie (KKM), handgranaten, geweergranaten, raketten, granaatwerpers, tank- en antitankgranaten (restanten, verschoten en/of gedumpt)
Diverse locaties in de gemeente Asten, o.a.: • Hutten; • Stegen; • Brand; • Ostade; • Wilheminastraat; • Veenland naast weg Asten-Meijel; • Rinkveld; • Heusden; • Kasteelse Velden; • Berken; • Het gebied ten oosten en zuidoosten van Asten; • Bisdonk; • Kerkstraat; • Prins Bernhardstraat; • Liessel; • Groenewoud.	Raket- en bomaanvallen door jachtbommenwerpers	Diverse kalibers vliegtuigbommen en raketten (afgeworpen, verschoten)
Diverse locaties in de gemeente Asten	Neergestorte vliegtuigen	In de vliegtuigwrakken kunnen zich nog munitieartikelen zich bevinden, eventueel de bommenlast (en/of raketten).

Omdat het onderzoek is opgesteld naar de richtlijnen van het BRL-OCE voldoet het niet meer aan de huidige eisen voor een HVO-NGE. Deze conclusies bieden daarom geen aanvullende informatie.

3. BAAC. Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven, Asten Loverbosch Fase 1, A-08.0168, november 2008

De aanleiding tot het onderzoek wordt gevormd door de geplande woningbouw. De gemeente Asten heeft daartoe een bestemmingsplanprocedure gestart, waarbij archeologie een van de aspecten is die in het kader van de ruimtelijke onderbouwing van de bestemmingsplanwijziging moet worden onderzocht. Het inventariserende veldonderzoek door middel van proefsleuven had conform het voor dit onderzoek opgestelde Programma van Eisen ten doel het verzamelen van informatie over de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden. In totaal werden er 64 proefsleuven aangelegd van 4 bij 25 meter in een verspringend grid. Uit de veldtekeningen blijkt dat de proefsleuven gemiddeld een halve meter diep werden gegraven. In sleuf 19 (zie Figuur 207) werd een munitievoorraad aangetroffen. In de sleuf werd aangetroffen:

- Cilindervormige blikken kokers met inhoud (20 cm lang, 6,5 cm in diameter), met daarin een blikken klosje.
- In elke koker zat een buisgatschroef “Plug, 2 in. fuse-hole No. 13” of “Plug, 2 in. fuse-hole No. 3”.
- Een aantal “Exploder, H.E. Shell B”, zakjes van circa 7 cm lang en met een diameter van circa 2 cm, gevuld met Composition Explosion Tetryl. Het zakje diende als ontstekende lading van de springstof in de granaat.
- Er zijn diverse soorten bundels kruit aangetroffen, die hebben gediend als voortstuwende lading voor granaten van het 5.5 inch kanon.

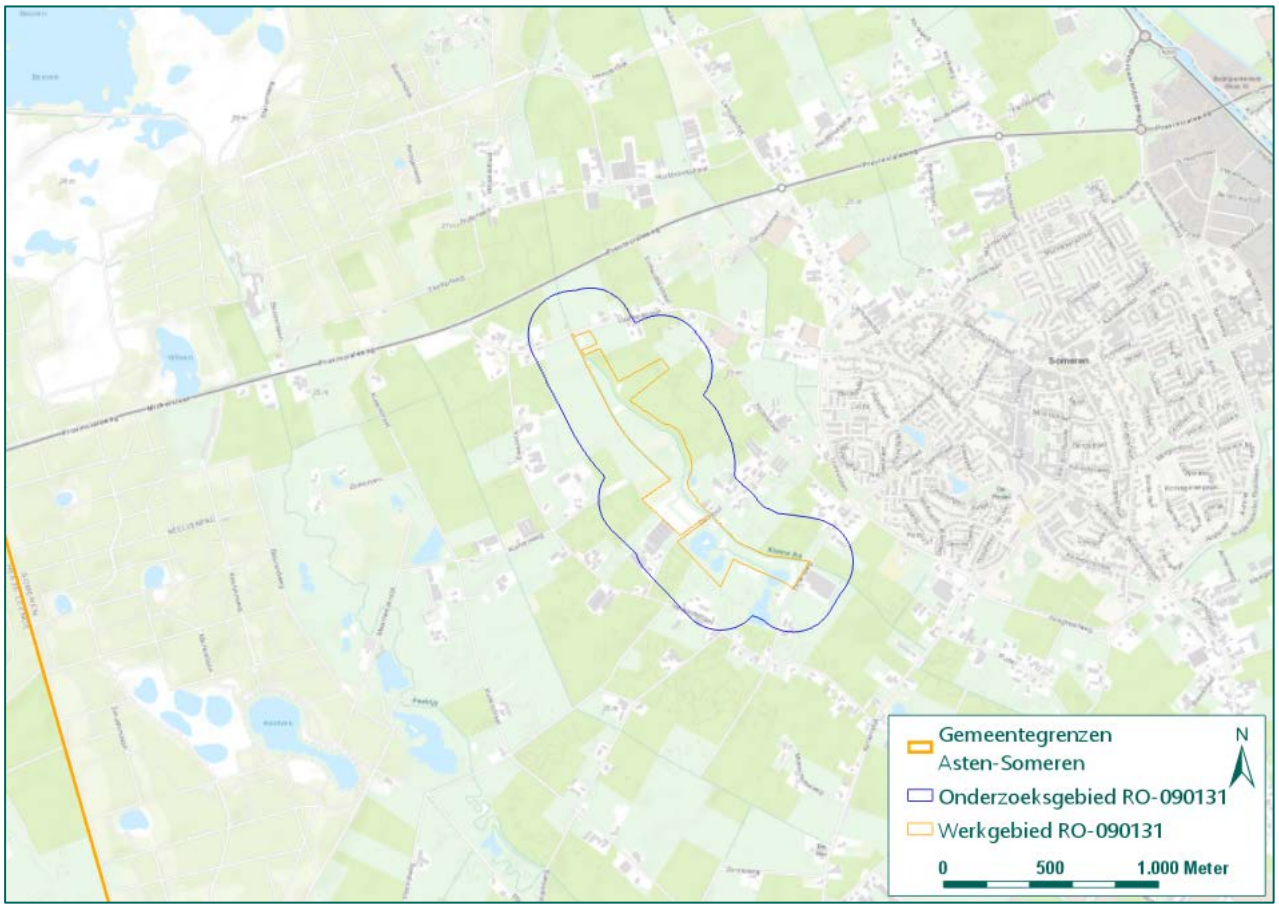

Figuur 207: Door BAAC gegraven sleuven, in sleuf 19 (paars omcirkeld) werd een voorraad munitie aangetroffen.

De locatie van de door BAAC ontgraven dumplocatie wordt meegenomen in het voorliggende rapport.

4. REASeuro, Rapport Probleeminventarisatie Someren Kleine Aa, RO-090131, 27 juli 2009.

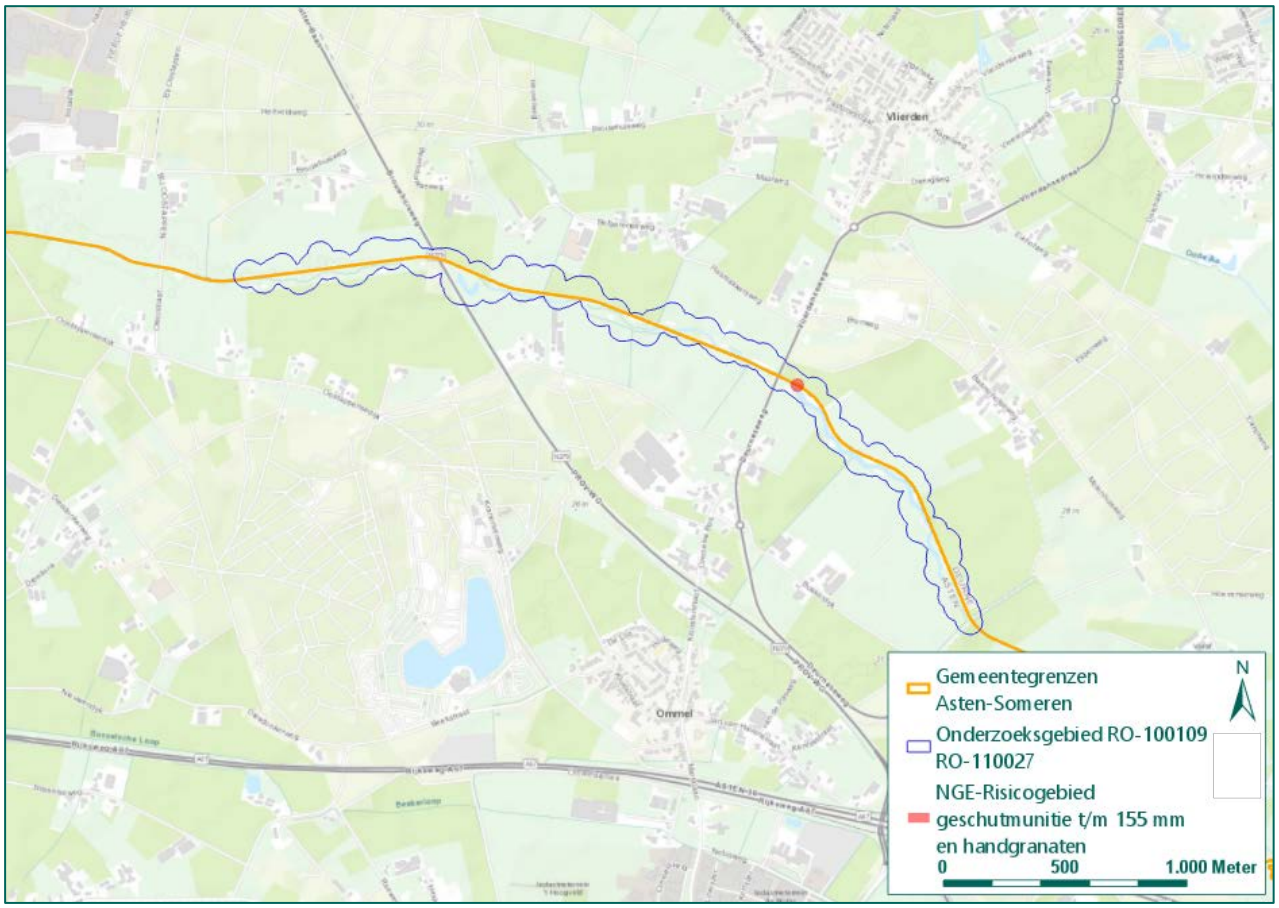
Binnen de gemeente Someren werd door REASeuro in 2009 onderzoek gedaan naar aanleiding van voorgenomen werkzaamheden door het Waterschap Aa en Maas in de Kleine Aa. Het onderzoek werd uitgevoerd conform de richtlijnen van de BRL-OCE. Op basis van het onderzoek werd geen NGE-Risicogebied afgebakend ter plaatse van het onderzoeksgebied. Omdat het onderzoek is opgesteld naar de richtlijnen van het BRL-OCE voldoet het niet meer aan de huidige eisen voor een HVO-NGE. Deze conclusies bieden daarom geen aanvullende informatie.

Figuur 208: Het werk- en onderzoeksgebied van rapport RO-090131, binnen de gemeente Someren.

5. REASeuro, Probleeminventarisatie en Probleemanalyse Astense Aa – beekherstel, RO 100109/ RO-110027, 6 september 2010/ 5 april 2011

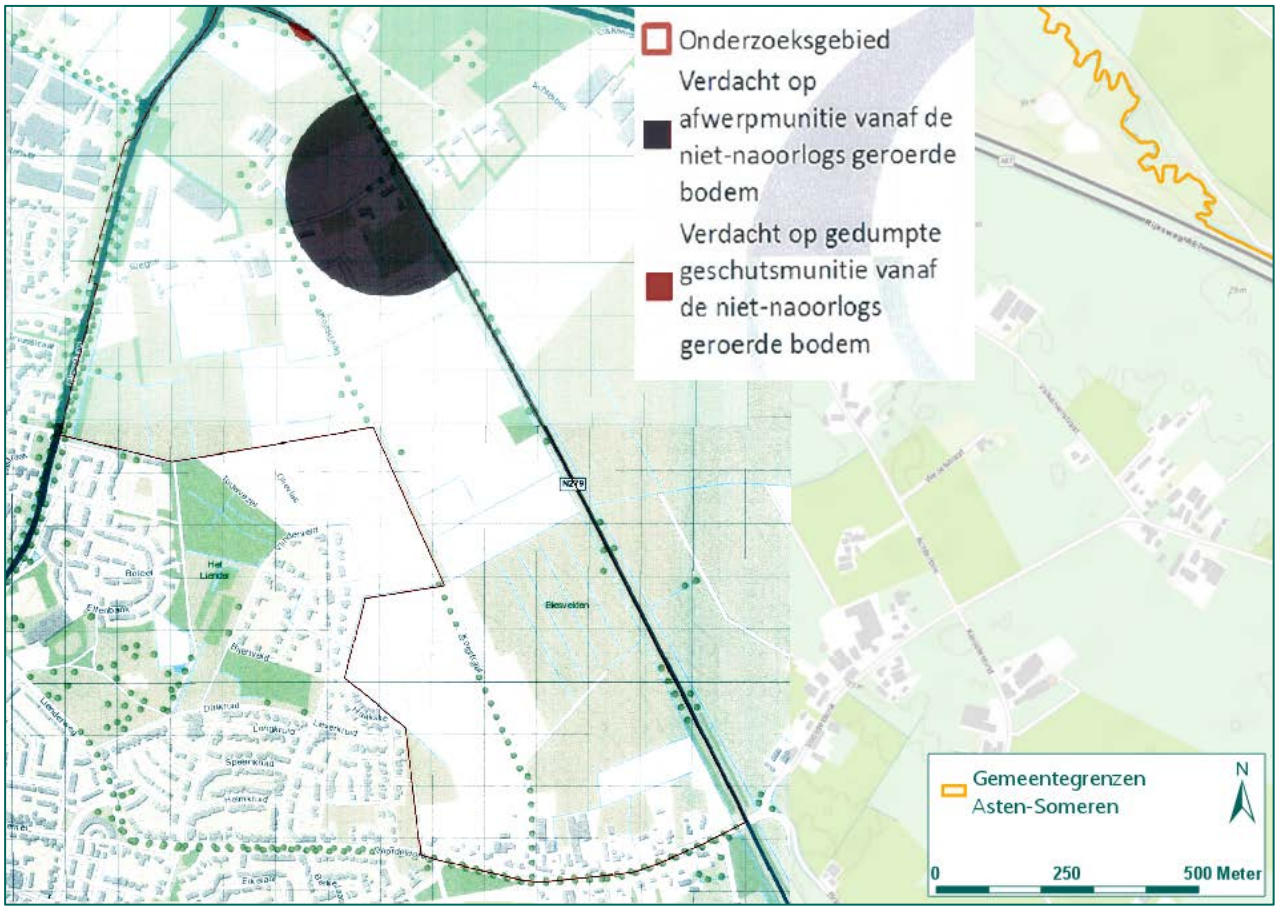
Op de grens van de gemeenten Asten en Deurne Someren werd door REASeuro in 2010-2011 onderzoek gedaan naar aanleiding van voorgenomen beekherstel Astense Aa door het Waterschap Aa en Maas. Uit de literatuur is gebleken dat tussen Ommel en Vlierden geallieerd geschut opgesteld heeft gestaan. Zo ook aan de Vlierdenseweg binnen het onderzoeksgebied. Naar aanleiding van het opgestelde geschut langs de weg Ommel en Vlierden wordt ter plaatse van de Vlierdenseweg een NGE-Risicogebied afgebakend. Omdat de Vlierdenseweg naoorlogs circa 50 meter is verlegd in westelijke richting ligt het verdachte gebied oost van de huidige Vlierdenseweg. Naast gedumpte geschutmunitie werden tevens gedumpte handgranaten verwacht op de locaties waar geschut gestaan heeft (zie Figuur 209). Omdat het onderzoek is opgesteld naar de richtlijnen van het BRL-OCE voldoet het niet meer aan de huidige eisen voor een HVO-NGE en worden de conclusies van dit rapport niet meegenomen in de Risicokaart Asten-Someren.

Figuur 209: NGE-Risicogebied van rapport RO-100109/RO-110027 op de grens van gemeenten Asten en Deurne.

6. ECG, Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Omgeving Koestraat en Stegen te Asten' 190-104-VO-01, 25 juli 2014

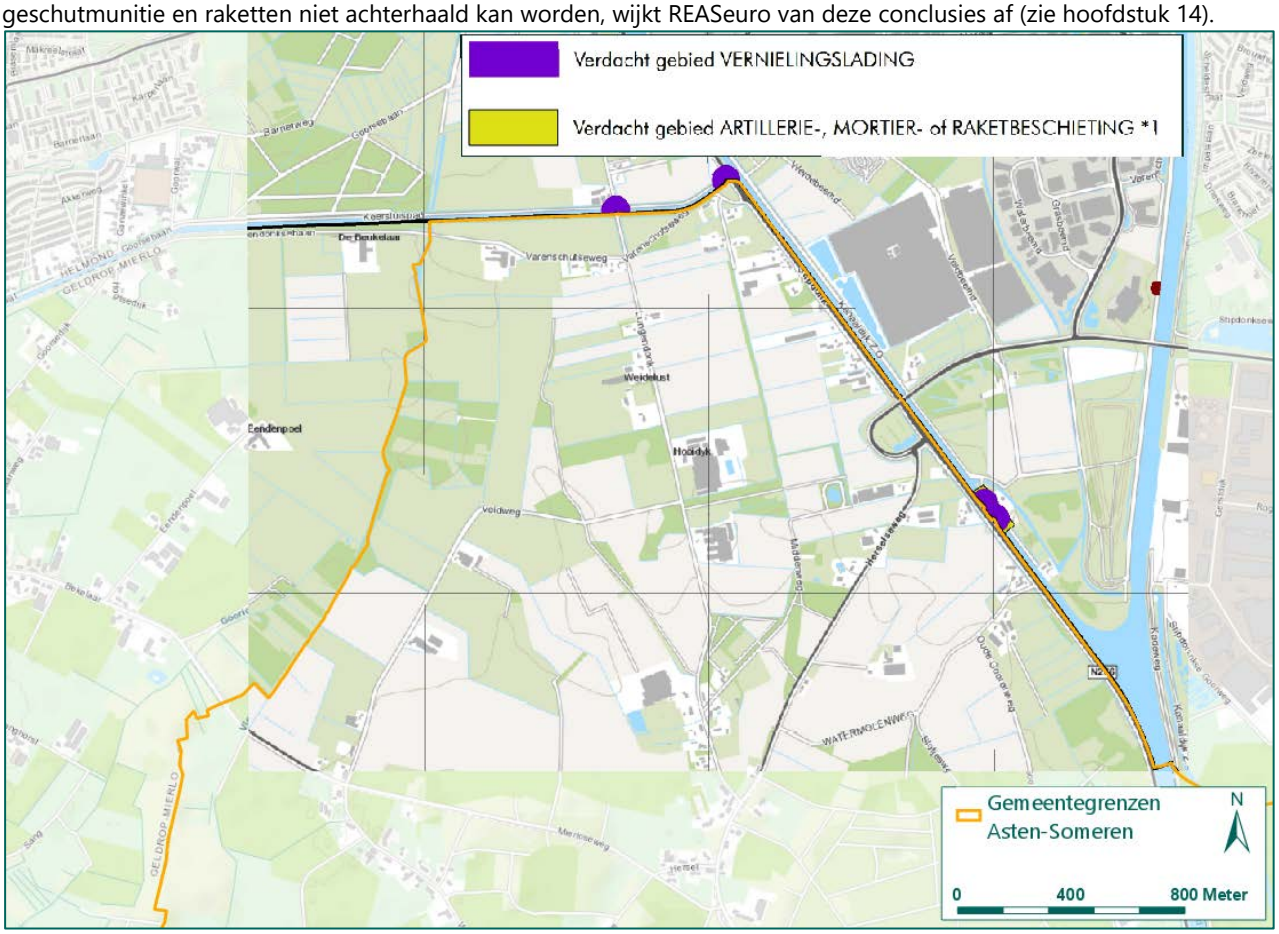
De gemeente Asten heeft plannen om in de toekomst het gebied nabij Stegen en de Koestraat te ontwikkelen tot een bedrijventerrein en woongebied. Voorafgaande aan de toekomstige werkzaamheden heeft ECG in opdracht van de gemeente Asten een bureaustudie naar de mogelijke aanwezigheid van explosieven uitgevoerd. Het onderzoeksgebied van het in 2014 door ECG uitgevoerde onderzoek te Asten valt volledig binnen de grenzen van de gemeente Asten (zie Figuur 210). Het onderzoek van ECG werd uitgevoerd conform de richtlijnen van de WSCS-OCE. Op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal wordt door ECG een tweetal risicogebieden afgebakend. Het betreft hier een NGE-Risicogebied naar aanleiding van een bombardement (van deze conclusie wordt geargumenteerd afgeweken in paragraaf 8.2) en een NGE-Risicogebied naar aanleiding van waargenomen geschutopstelling. ECG stelt dat binnen dit laatste NGE-Risicogebied mogelijk NGE van geschutmunitie van kalibers t/m 155 mm kunnen zijn achtergebleven (de afbakening wordt in de voorliggende NGE-Risicokaart aangehouden, echter wordt de onder- en bovengrens van mogelijk achtergebleven NGE bijgesteld naar 6 pdr t/m 5.5 inch (zie paragraaf 21.3)).
In het overige deel van het onderzoeksgebied wordt door ECG geen NGE-Risicogebied afgebakend. REASeuro wijkt vanwege plaatsgevonden artilleriebeschietingen van deze conclusies af (zie paragraaf 15.6.1 en 16.7.1).

Figuur 210: NGE-Risicogebieden van ECG-rapport 190-104-VO-01 ten opzichte van de gemeentegrenzen van Asten en Someren.

7. AVG, Vooronderzoek Gemeente Helmond, 1462008-VO-03, 1 september 2015

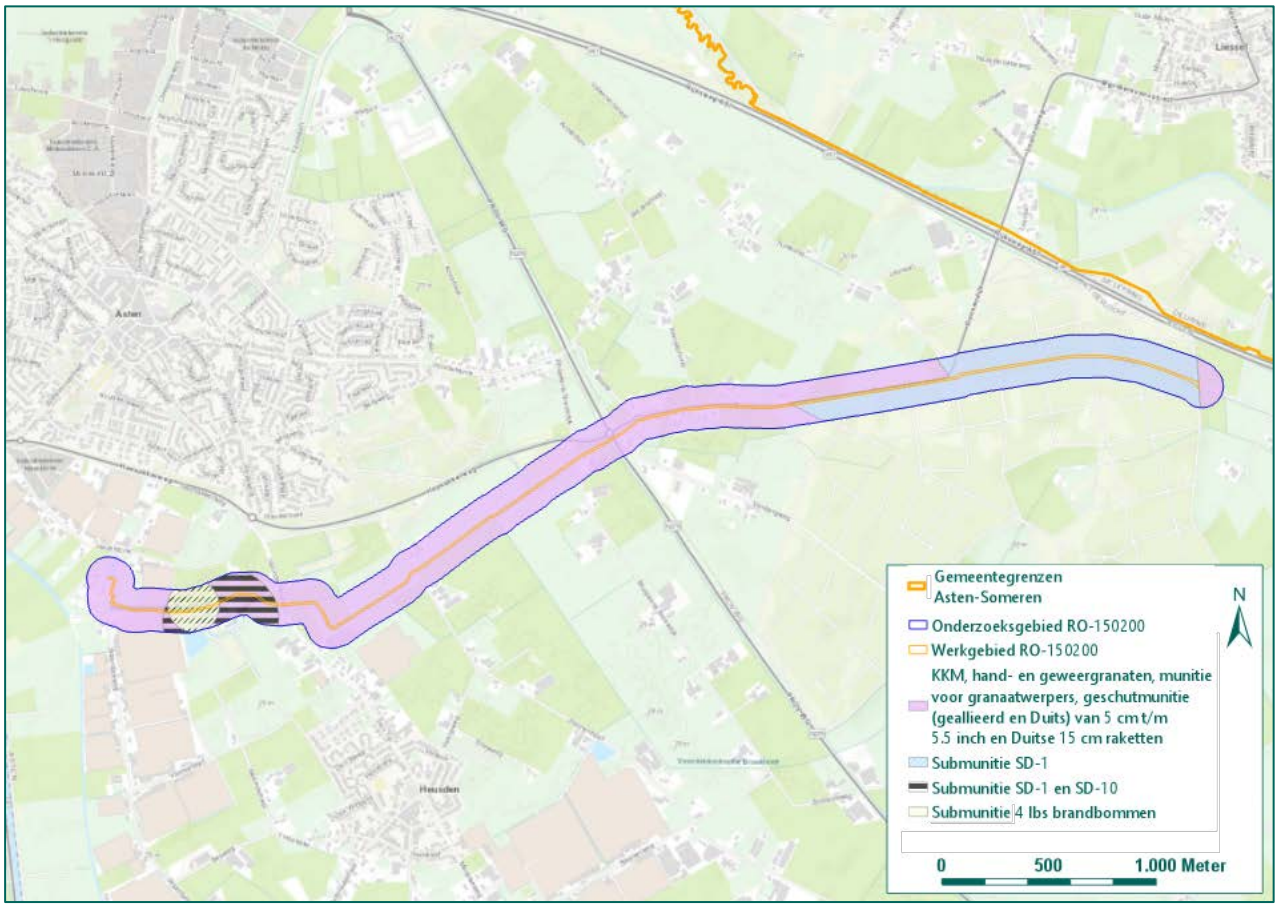
In 2015 deed AVG in opdracht van de gemeente Helmond vooronderzoek naar de aanwezigheid van NGE ter plaatse van de gehele gemeente. Omdat deze gemeente grenst aan zowel de gemeente Asten als Someren wordt dit onderzoek ook behandeld als relevant eerder onderzoek voor voorliggende Risicokaart. Aangrenzend aan de gemeente Someren werd door AVG enkele NGE-Risicogebieden afgebakend verdacht op vernielingsladingen (naar aanleiding van het springen van bruggen over het Eindhovens Kanaal) en een NGE-Risicogebied afgebakend op geschutmunitie en raketten (De exacte afbakeningswijze is niet bekend). Omdat REASeuro de afbakeningswijze naar aanleiding van de inzet van vernielingsmiddelen van AVG niet volgt (zie paragraaf 3.3.12) en de afbakeningswijze naar aanleiding van geschutmunitie en raketten niet achterhaald kan worden, wijkt REASeuro van deze conclusies af (zie hoofdstuk 14).

Figuur 211: NGE-Risicogebieden van AVG-rapport 1462008-VO-03 ten opzichte van de gemeentegrenzen van Someren.

8. REASeuro, HVO-NGE Asten Kabeltracé, RO-150200, 16 januari 2016

Reeds in 2016 werd door REASeuro een onderzoek uitgevoerde te Asten. Het onderzoek werd uitgevoerd conform de richtlijnen van het WSCS-OCE. De conclusie van dit onderzoek is dat ter plaatse van het onderzoeksgebied diverse oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden. Binnen het onderzoeksgebied van het rapport RO-150200 zijn gebieden verdacht naar aanleiding van grondgevechten en beschietingen tijdens de bevrijding (KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers, geschutmunitie (geallieerd en Duits) van 5 cm t/m 5.5 inch en Duitse 15 cm raketten) en naar aanleiding bombardementen (Duitse submunitie van zowel 1 kg (SD-1) als 10 kg (SD-10) en geallieerde 4 lbs brandbom submunitie). In het onderstaande figuur is het NGE-Risicogebied van het rapport RO-150200 weergegeven.

Figuur 212: NGE-Risicogebied van rapport RO-150200 binnen de gemeente Asten.

Van de in 2016 getrokken conclusies wordt in voorliggend rapport afgeweken. Het NGE-Risicogebied naar aanleiding van het afwerpen van Duitse SD-1 en SD-10 bommen wordt niet aangehouden omdat er uit aanvullend geraadpleegde bronnen materiaal is gebleken dat in gemeenten Asten en Someren, over een groot verspreid gebied, Duitse submunitie is neergekomen. Omdat geen exacte gebieden vastgesteld konden worden waarbinnen deze submunitie kunnen zijn achtergebleven, kan geen NGE-Risicogebied worden afgebakend (zie paragraaf 11.4). Een gelijksoortige argumentatie gaat op voor de afbakenen naar aanleiding van 4 lbs brandbommen (zie paragraaf 10.6).

In 2016 is door REASeuro een NGE-Risicogebied afgebakend ter plaatse van het gehele onderzoeksgebied waarbinnen NGE van KKM, hand- en geweergranaten, munitie voor granaatwerpers raketten (15 cm) en geschutmunitie (5 cm t/m 5.5 inch). Aanvullend geraadpleegde bronnen (MORA's van de directe omgeving van het onderzoeksgebied van 2016 en War Diaries van troepen die in het gebied gevochten hebben) zijn de reden voor het aanpassen voor het gebied waar grondgevechten hebben plaatsgevonden (zie paragraaf 15.6.2 en 16.7.2). Verder is in de NGE-Risicokaart de onder- en bovengrens van de mogelijk achtergebleven geschutmunitie veranderd ten opzichte van het onderzoek in 2016 (zie paragraaf 15.6.1 en 16.7.1). Verder is op een nieuw bestelde luchtfoto (25 december 1944) een geschutopstelling waarneembaar binnen de grenzen van het onderzoek van 2016. Deze aanvullende bron bied daarom nieuwe informatie (zie paragraaf 21.3).

9. ECG, Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'Herinrichting Hoogstraat te Asten', 413-016-VO-02, 8 februari 2017

In 2017 stelde ECG in opdracht van de gemeente Asten een vooronderzoek op voor de Hoogstraat te Asten. ECG concludeerde dat op basis van bronstudie geen feitelijke indicaties voor de mogelijke aanwezigheid van NGE binnen het onderzoeksgebied te herleiden waren. Daarnaast is uit kaart- en beeldvergelijking gebleken dat de Hoogstraat in de naoorlogse periode grootste ontwikkeling heeft doorgemaakt. Veruit het grootse deel van de huidige bebouwing en bijbehorende ondergrondse infrastructuur stamt uit de periode na 1948. Hierdoor kan gesteld worden dat de te verwijderen/vernieuwen riolering na de Tweede Wereldoorlog is aangelegd en de geplande werkzaamheden zich aldus zullen plaatsvinden in reeds geroerde grond.
Wel werd achterhaald dat er aan de noordkant van de Hoogstraat (Hemel) in de naoorlogse periode meerdere munitieartikelen van infanterie zijn aangetroffen in voor- en achtertuinen. Dit houdt verband met de stationering van zowel Duitse als Geallieerde troepen welke Asten beurtelings hebben verdedigd. De stationering van militairen in Asten wordt tevens duidelijk uit luchtfotoanalyse, waarbij sporen van schuttersputten, militaire stelsels en loopgraven zijn waargenomen. REASeuro wijkt van deze conclusies af (zie hoofdstuk 15 en 16).

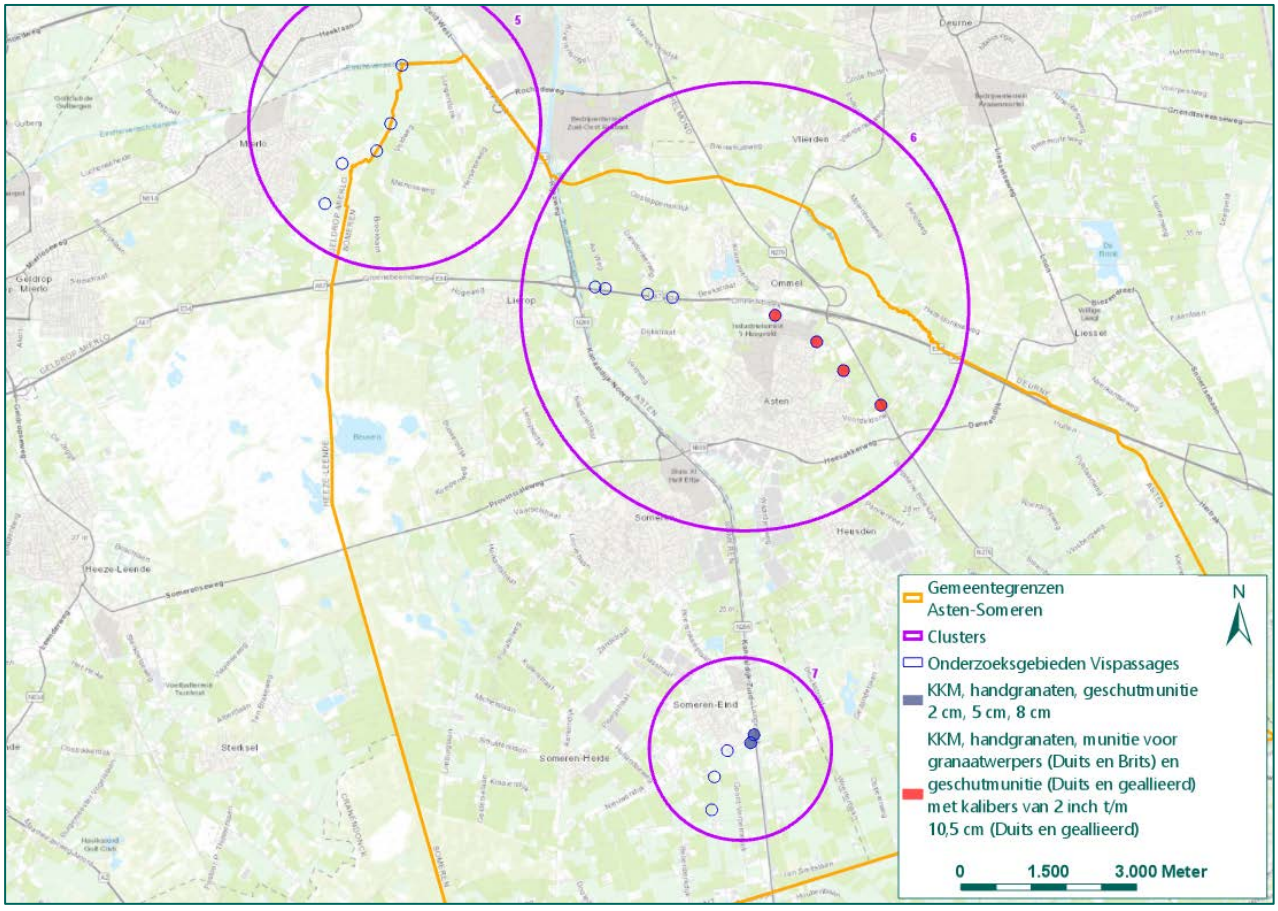
10. REASeuro, PRA-NGE Asten Heerbaan, RO-160290, 10 februari 2017

In 2017 stelde REASeuro een PRA-NGE op voor de Heerbaan in Asten. Voor een Arbo-veilige realisatie van deze werkzaamheden wordt geadviseerd om na het verwijderen van de verharding en wegfundering het tracé van de nieuw aan te leggen riolering te onderzoeken met behulp van analoge actieve detectie. De conclusies van het PRA-NGE bieden geen aanvulling voor het voorliggende rapport.

11. REASeuro, HVO-NGE Waterschap Aa en Maas Vispassages – Cluster 5, 6 en 7, respectievelijk RO-170114 RO-170117 en RO-170124, 28 juni 2017

In opdracht van het Waterschap Aa en Maas voerde REASeuro in 2017 meerdere onderzoeken uit. Dit omdat het Waterschap Aa en Maas voornemens was om een groot aantal vismigratieknelpunten op te lossen. De te onderzoeken vispassages werden geclusterd om de leesbaarheid en de efficiëntie van de onderzoeken te bevorderen. De rapportages werden conform de richtlijnen van het WSCS-OCE opgesteld. Cluster 5, 6 en 7 liggen binnen de gemeenten Asten en Someren. Binnen Cluster 5 werd geen NGE-Risicogebied afgebakend. Deze conclusie wordt in de NGE-Risicokaart aangehouden.

Binnen cluster 6 en 7 zijn enkele NGE-Risicogebieden afgebakend. Naar aanleiding van bevrijdingsgevechten en bijbehorende beschietingen met geschut is er ter plaatse van cluster 6 een risicogebied afgebakend dat is verdacht op KKM, handgranaten, munitie voor granaatwerpers (Duits en Brits) en geschutmunitie (Duits en geallieerd) met kalibers van 2 inch t/m 10,5 cm (Duits en geallieerd). Naar aanleiding van grondgevechten en artilleriebeschietingen bij Sluis XII op 11 mei 1940 is een NGE-Risicogebied afgebakend dat is verdacht op KKM, handgranaten, geschutmunitie 2 cm, 5 cm, 8 cm (mortiergranaten).

Figuur 213: Onderzoeksgebieden en NGE-Risicogebieden van de relevante Vispassage-Clusters binnen Asten en Someren.

De conclusies van deze rapporten worden grotendeels aangehouden. Nieuw bronmateriaal heeft er toe geleid dat enkele conclusies afwijken in het voorliggende rapport. Buffers getrokken om gebieden waar grondgevechten en beschietingen hebben plaatsgevonden zijn vanwege de scope van het onderzoek op enkele plaatsen anders dan in het rapport van 2017. Er worden binnen Asten ook 15 cm raketten afkomstig van Duitse *Nebelswerfers* verwacht, en de aan te treffen kalibers geschutmunitie naar aanleiding van artilleriebeschietingen wijken af (75 mm/ 7,5 cm tot en met 15 cm). Daarnaast worden er tevens geweergranaten verwacht op locaties waar ook grondgevechten hebben plaatsgevonden. Voor de afbakeningen die in voorliggende NGE-Risicokaart worden aangehouden naar aanleiding van artilleriebeschietingen en grondgevechten, zie de conclusies van hoofdstuk 14t/m 16.

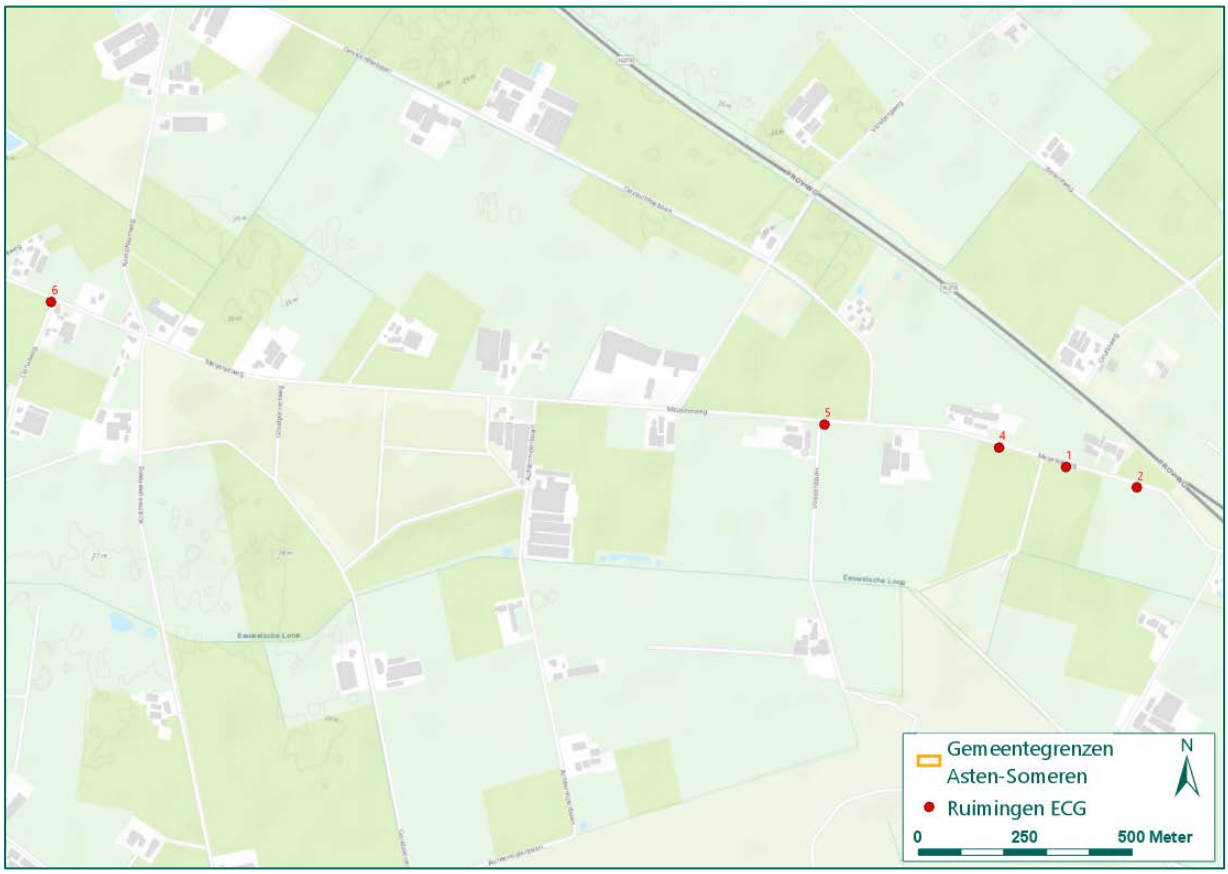
12. ECG, Proces-Verbaal van Oplevering (PVvO) opsporingswerkzaamheden van Conventionele Explosieven (CE) binnen het opsporingsgebied 'Fietspad Meijelscheweg Asten', 118-018-PVvO-01, 1 mei 2018

ECG heeft in 2018 in opdracht van Gemeente Asten opsporingswerkzaamheden, bestaande uit detectie- en benaderwerkzaamheden, verricht naar de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven. Het doel van de werkzaamheden was het vast stellen of, en zo ja: op welke locatie(s), er binnen het onderzoeksgebied verdachte objecten in de bodem aanwezig waren. Verschillende NGE werden aangetroffen bij deze werkzaamheden. In onderstaande tabel staan de coördinaten van de aangetroffen NGE vermeld.

Piket	X-Coördinaat	Y-Coördinaat	Aangetroffen NGE
1.	184995,297	375742,222	Brisantgranaat van 10,5 cm met Sb AZ1.
2.	185161,279	375694,358	Restant staartstuk 4,2 inch mortier.
4.[66]	184838,715	375787,410	Brisantgranaat van 25 pdr met Sb No117.
5.	184430,157	375841,267	Brisantgranaat van 25 pdr met Sb No117.
6.	182620,096	376128,117	Scherfgranaat No 36 "Mills".

Tabel 29: Objectenlijst uit het ECG-Rapport 118-018-PVvO-01

De ruimlocaties zijn in ons GIS-systeem opgenomen (zie Figuur 214). De aangetroffen NGE vormen aanvullende informatie voor de voorliggende Risicokaart.

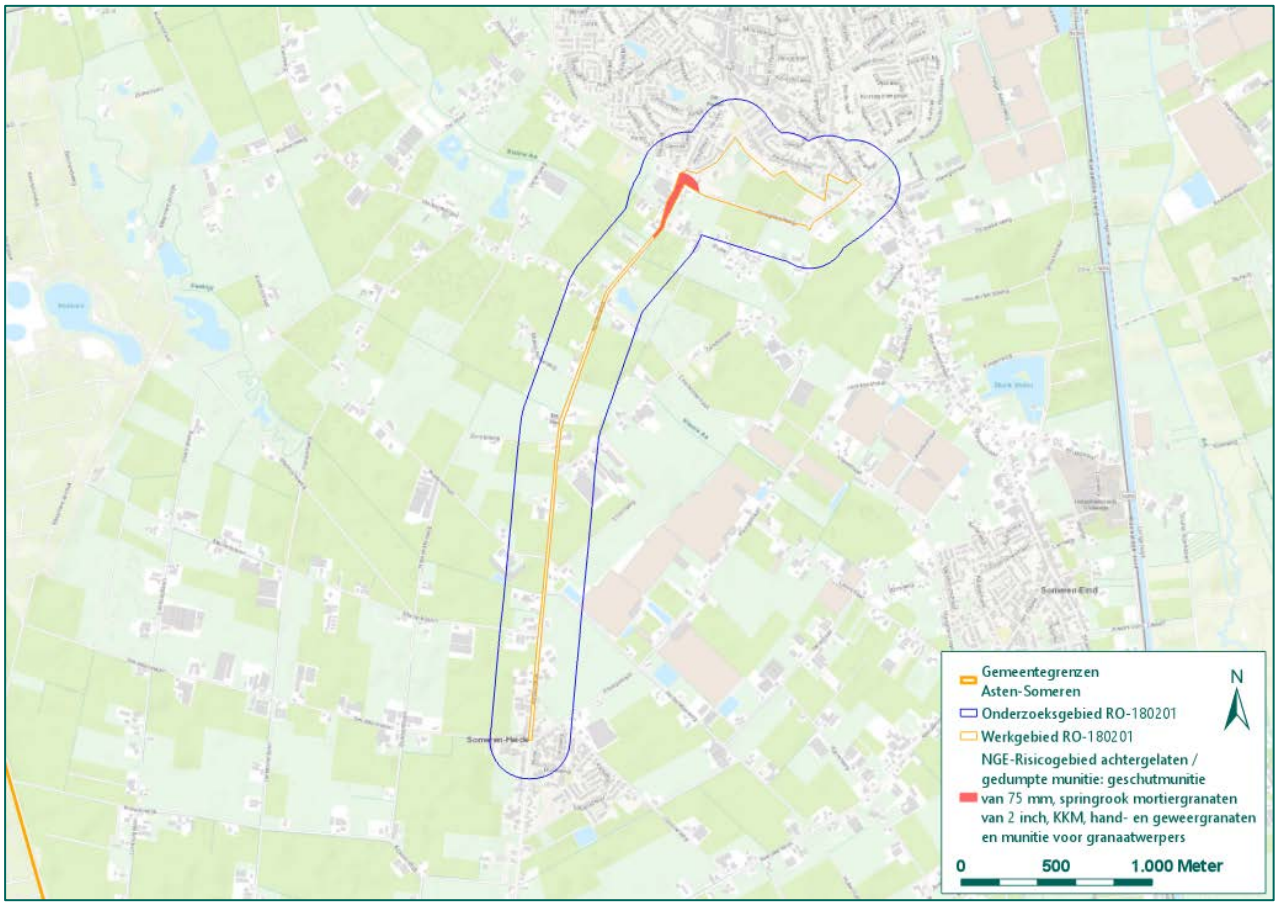

Figuur 214: Ruimlocaties binnen de gemeente Asten, afkomstig uit het ECG-Rapport 118-018-PVvO-01.

66 Deze nummervolgorde is letterlijk overgenomen uit het PvvO van ECG.

13. REASeuro, HVO-NGE Someren - Kerkendijk, RO-180201, 4 september 2018

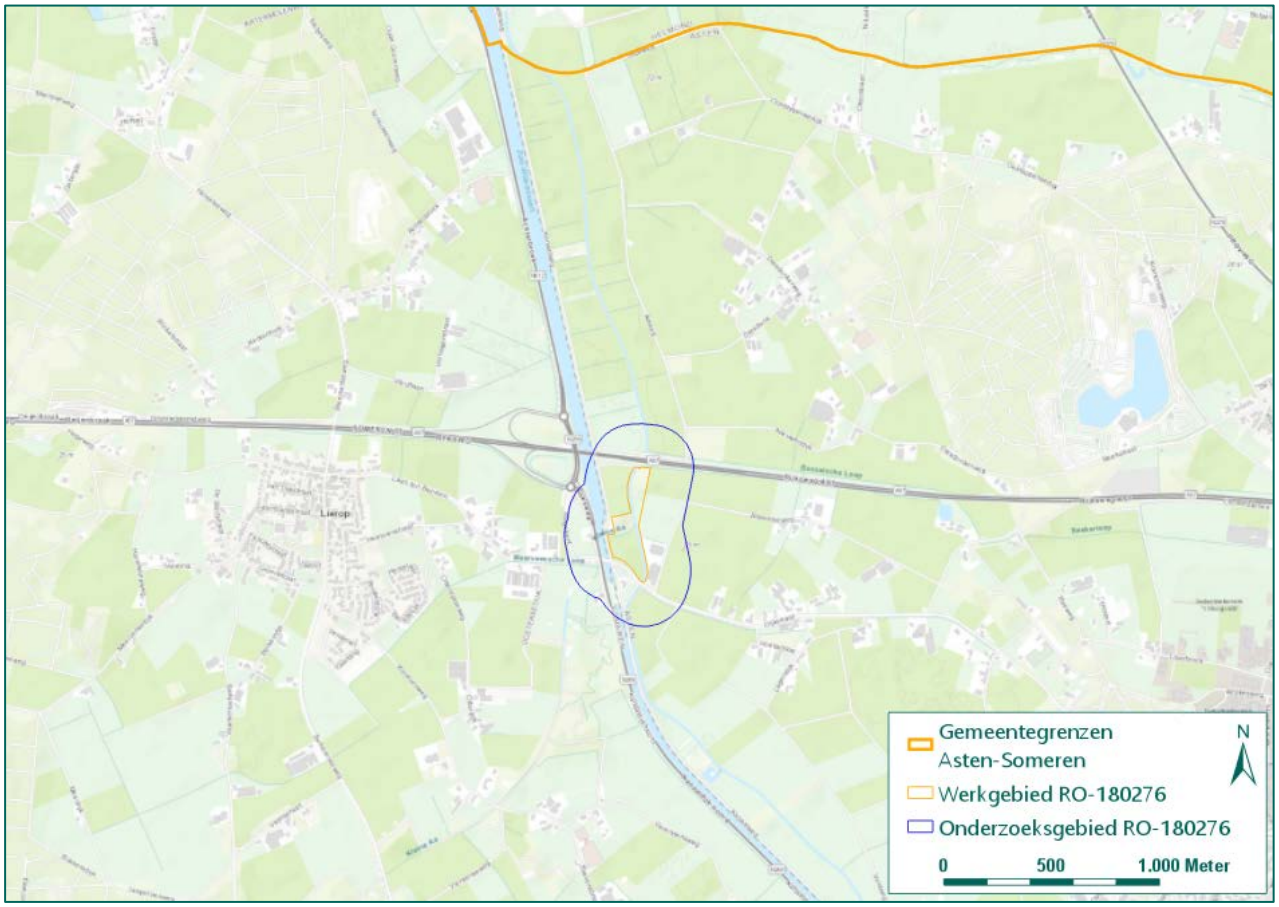
In 2018 werd in opdracht van de gemeente Someren door REASeuro een onderzoek uitgevoerd ter plaatse van de Kerkendijk. Het onderzoek werd uitgevoerd conform de richtlijnen van het WSCS-OCE. Er werd ter plaatse van het werkgebied van rapport RO-180201 een NGE-Risicogebied afgebakend naar aanleiding van het ruimen van grote hoeveelheden munitie nabij twee kruispunten aan de Kerkendijk ten zuiden van Someren-dorp. Binnen het werkgebied is situationeel een NGE-Risicogebied afgebakend, waarbinnen NGE van geschutmunitie van 75 mm (Sherman-tankmunitie), springrook mortiergranaten van 2 inch, KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers kunnen worden aangetroffen (zie Figuur 215). Omdat er geen aanwijzingen zijn van grondgevechten binnen het onderzoeksgebiedsgebied, waar wel bekend is dat geallieerde troepen over de Kerkendijk oprukten, wordt geconcludeerd dat de aangetroffen munitie hier is achtergelaten of gedumpt door geallieerde militairen. Het NGE-Risicogebied naar aanleiding van gedumpte munitie aan de Kerkendijk blijft gelijk. Aanvullend geraadpleegd bronnenmateriaal duidt aan dat tevens aan de Zandstraat en de Kievitsstraat in Someren dump heeft plaatsgevonden. Er worden daarom enkele NGE-Risicogebieden afgebakend die overlap hebben met het werkgebied van het eerder onderzochte RO-180201 (zie paragraaf 18.3). Vanwege de scope van het onderzoek van de NGE-Risicokaart, en de buffer die is getrokken om de beschoten dorpskern van Someren, is een NGE-Risicogebied (geschutmunitie 7,5 cm t/m 15 cm) afgebakend dat enige overlap heeft met het werkgebied van RO-180201 (zie paragraaf 14.2.415.6.1).

Figuur 215: NGE-Risicogebied van rapport RO-180201 binnen de gemeente Someren.

14. REASeuro, HVO-NGE Aa – tussen Asten en A67, RO-180276, 22 november 2018

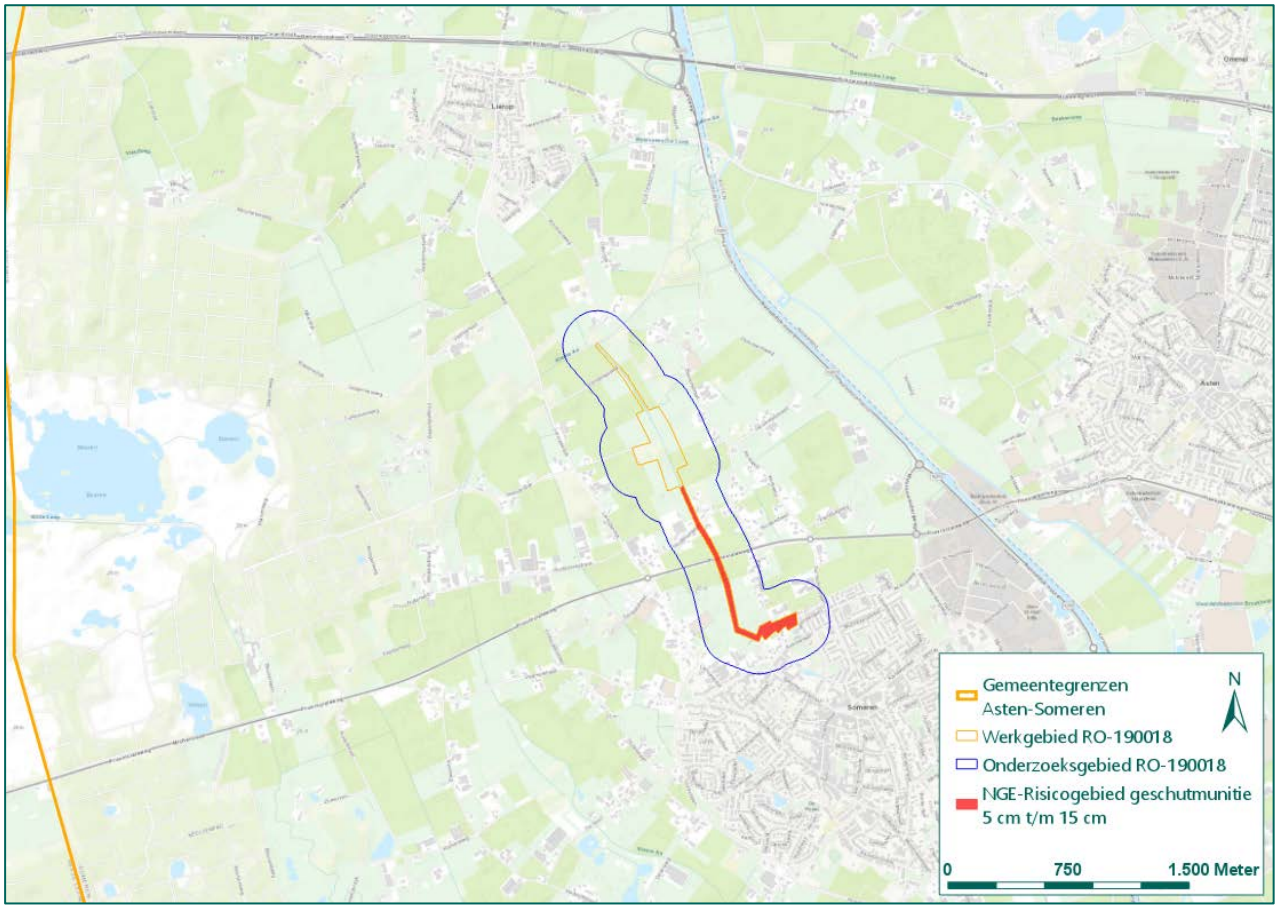
In 2018 werd door REASeuro een onderzoek uitgevoerd te Asten in opdracht van het Waterschap Aa en Maas. Er werd ter plaatse van het werkgebied van rapport RO-180276 geen NGE-Risicogebied afgebakend. Het onderzoek werd uitgevoerd conform de richtlijnen van het WSCS-OCE. De conclusies van rapport RO-180276 worden aangehouden in het voorliggende rapport.

Figuur 216: Het werk- en onderzoeksgebied van rapport RO-180276, binnen de gemeente Asten.

15. REASeuro, HVO-NGE Someren Slievense Loop, RO-190018, 30 januari 2019

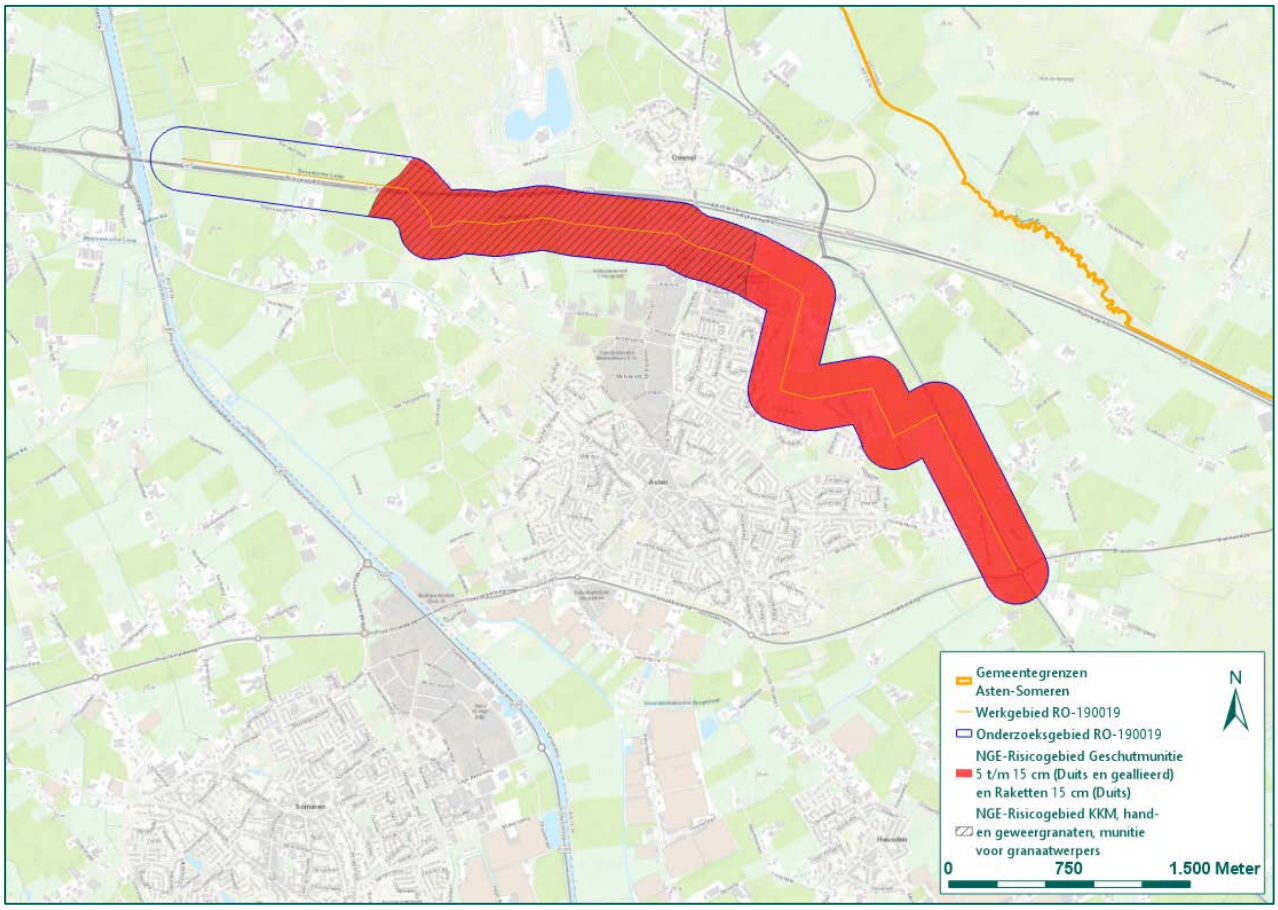
In 2019 werd door REASeuro een onderzoek uitgevoerd te Someren in opdracht van het Waterschap Aa en Maas. Het onderzoek werd uitgevoerd conform de richtlijnen van het WSCS-OCE. De artilleriebeschietingen op Someren in september 1944 zijn aanleiding voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied binnen een deel van het werkgebied. Het NGE-Risicogebied is situationeel afgebakend ter plaatse van het deel van het werkgebied ten zuiden van de Houtbroekdijk (een weg geallieerde tanks opgesteld hebben gestaan en waaraan oorlogsschade is aangericht in september 1944). Binnen het NGE-Risicogebied kan geschutmunitie worden aangetroffen van kalibers met een ondergrens van 5 cm en een bovengrens van 15 cm. Het afgebakende NGE-Risicogebied ter plaatse van het werkgebied van rapport RO-190018 blijft gelijk. De ondergrens van de te verwachten kalibers binnen dit Risicogebied is door het raadplegen van aanvullend bronnenmateriaal verhoogd van 5 cm naar 7,5 mm (zie paragraaf 14.2.4).

Figuur 217: Het NGE-Risicogebied van rapport RO-190018, binnen de gemeente Someren.

16. REASeuro, HVO-NGE Asten Beekerloop, RO-190019, 8 februari 2019

In 2019 werd door REASeuro een onderzoek uitgevoerd te Someren in opdracht van het Waterschap Aa en Maas. Het onderzoek werd uitgevoerd conform de richtlijnen van het WSCS-OCE. De geallieerde artilleriebeschietingen binnen en op Asten en Duitse artilleriebeschietingen en raketbeschietingen (afkomstig van *Nebelwerfers*) van Asten zijn aanleiding voor het afbakenen van een NGE-Risicogebied binnen een deel van het onderzoeksgebied. Het NGE-Risicogebied is situationeel afgebakend ter plaatse van het deel van het werkgebied ten Oosten van de weg De Beek – Ommel (dit omdat er ten westen van deze weg geen meldingen zijn van oorlogshandelingen gedurende de bevrijding). Daarnaast is een NGE-Risicogebied afgebakend in een deel van het onderzoeksgebied naar aanleiding van grondgevechten gedurende de bevrijding. Het betreft hier de opmarsroute van Asten naar Ommel. Dit NGE-Risicogebied is verdacht op KKM, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers. De conclusies van rapport RO-190019 worden grotendeels aangehouden in het voorliggende rapport. Vanwege de scope van de NGE-Risicokaart is de buffer om het met artillerie beschoten gebied met 40 meter vergroot ten opzichte van het onderzoeksgebied van het rapport RO-190019. Tevens wordt de kaliber-ondergrens van de mogelijk achtergebleven geschutmunitie dat het NGE-Risicogebied verhoogd naar 75 mm/ 7,5 cm (zie paragraaf 15.6.1). Dit vanwege hernieuwede inzichten en aanvullend bronnenmateriaal. De kleinere kalibers geschutmunitie (mortiergranaten) worden enkel in gebieden verwacht waar tevens grondgevechten hebben plaatsgevonden (zie paragraaf 15.6.2).

Figuur 218: Het NGE-Risicogebied van rapport RO-190019, binnen de gemeente Asten.

BIJLAGE 10 CHECKLIST WSCS-OCE EN VERZENDLIJST

Actie	Verwijzing rapport
Aanleiding van het HVO-NGE	Paragraaf 1.1
Omschrijving en doelstelling van opdracht	Paragraaf 1.3
Begrenzing van het onderzoeksgebied	Paragraaf 1.2
Beschrijving uitvoering onderzoek (incl. betrokken personen)	Zie offerte
Verantwoording bronnenmateriaal (incl. bronverwijzing)	Hoofdstuk 2
Vaststellen en afbakenen van het verdachte gebied	Hoofdstuk 23
Vaststellen soort, hoeveelheid en verschijningsvorm vermoede NGE	
Leemten in kennis	Hoofdstuk 22
Advies	Paragraaf 24.2

Verzendlijst:

- 1 digitaal exemplaar van het rapport voor de opdrachtgever.

BIJLAGE 11 TEKENINGEN (LOSBLADIG)

Tekening 01A:	Inpassing luchtfoto's 1941
Tekening 01B:	Inpassing luchtfoto's 1942
Tekening 01C:	Inpassing luchtfoto's 1943
Tekening 01D:	Inpassing luchtfoto's 1944
Tekening 01E:	Inpassing luchtfoto's 1945
Tekening 02:	Vergelijk geallieerde stafkaart en huidige topografische kaart
Tekening 03:	Oorlogshandelingenkaart
Tekening 04A:	NGE-Risicokaart per Hoofdgroep
Tekening 04B:	NGE-Risicokaart Hoofdgroepen Afwerpmunitie en Raketten
Tekening 04C:	NGE-Risicokaart Hoofdgroep Geschutmunitie
Tekening 04D:	NGE-Risicokaart Hoofdgroep Mijnen
Tekening 04E:	NGE-Risicokaart Meerdere Hoofdgroepen